

Aprobat în ședința Guvernului din 16 aprilie 2025

Decizia protocolară nr.12.5/2025

Proiect

UE

L E G E
cu privire la energia electrică

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial:

- Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei (UE) 2012/27, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 02019L0944), în varianta adaptată și aprobată prin Deciziile Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/13/MC-EnC și nr. 2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2024/1711;

- Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 02019R0943), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1747;

- Regulamentul (UE) 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011 (CELEX: 02011R1227), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10/MC-EnC;

- art. 2 pct. 23, art. 4, 5, 6 și 9, precum și art. 32 și 33 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 197 din 25 iulie 2015 (CELEX: 02015R1222), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/280.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul legii și sfera de aplicare

(1) Scopul prezentei legi este instituirea unui cadru normativ general privind organizarea, reglementarea, asigurarea funcționării eficiente și monitorizării sectorului electroenergetic destinat să aprovizioneze consumatorii cu energie electrică în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență, pentru a furniza stimulente investiționale adecvate privind producerea energiei electrice și dezvoltarea rețelelor electrice, în special pentru a încuraja investițiile pe termen lung într-un sistem electroenergetic decarbonizat și durabil, precum și pentru a contribui la realizarea altor obiective ale politicii de stat în domeniul energiei.

(2) Prezenta lege are ca obiectiv crearea unei piețe integrate de energie electrică, care este competitivă, axată pe consumator, flexibilă, echitabilă și transparentă. Legea stabilește principiile fundamentale pentru funcționarea eficientă a unei piețe integrate de energie electrică, care asigură accesul nediscriminatoriu la piață al tuturor furnizorilor de resurse și consumatorilor, abilitază consumatorii, asigură competitivitatea și consumul dispecerizabil, stocarea energiei și eficiența energetică, facilitează agregarea cererii și a ofertei distribuite de energie electrică, precum și care permite integrarea pieței energiei electrice și integrarea sectorială, precum și remunerarea pentru energia electrică produsă din surse regenerabile în baza mecanismelor de piață.

(3) Legea urmărește să asigure prețuri și costuri ale energiei electrice accesibile și transparente pentru consumatori, un grad ridicat de securitate a aprovizionării cu energie electrică și o tranziție lină către un sistem energetic durabil, cu emisii reduse de dioxid de carbon. Aceasta stabilește norme esențiale privind: protecția și abilitarea consumatorilor, noi forme de participare a consumatorilor, inclusiv prin intermediul consumului dispecerizabil, accesul deschis la piața integrată, accesul terților la infrastructura de transport și de distribuție a energiei electrice, cerințele în materie de separare, maximizarea și utilizarea eficientă a capacității transfrontaliere, echilibrarea eficientă, instrumentele de acoperire pe termen lung a cererii bazate pe mecanisme de piață, sarcinile și obligațiile operatorilor de sistem, ale operatorilor pieței, ale operatorilor delegați și ale participanților la piață, securitatea aprovizionării cu energie electrică, competența și domeniul de activitate al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare – *Agenția*), precum și cooperarea regională și paneuropeană a părților interesate.

(4) Sub incidența prezentei legi intră:

- a) producerea energiei electrice;
- b) transportul energiei electrice, inclusiv fluxurile transfrontaliere de energie electrică;
- c) distribuția energiei electrice;

- d) tradingul cu energie electrică;
- e) furnizarea energiei electrice;
- f) stocarea energiei;
- g) agregarea;
- h) determinarea și aprobarea prețurilor reglementate pentru energia electrică și a tarifelor reglementate în conformitate cu prezenta lege;
- i) licențierea genurilor de activitate din sectorul electroenergetic;
- j) dezvoltarea instituțională necesară pentru buna funcționare a sectorului electroenergetic și a pieței integrate de energie electrică;
- k) accesul reglementat al părților terțe la rețelele electrice;
- l) organizarea, funcționarea și monitorizarea piețelor de energie electrică, accesul la piețele de energie electrică, obligațiile participanților la piețele de energie electrică, precum și asigurarea transparenței și integrității piețelor de energie electrică;
- m) protecția și abilitarea consumatorilor;
- n) securitatea, inclusiv securitatea aprovizionării cu energie electrică;
- o) accesul la proprietatea publică sau privată pentru construirea, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea, inclusiv rețehnologizarea rețelelor electrice;
- p) principiile de cooperare și interacțiune dintre organul central specialitate al administrației publice în domeniul energiei, autoritatea investită cu competențe de reglementare și monitorizare a activităților din sectorul electroenergetic, alți actori-cheie din sectorul electroenergetic și autoritățile de resort din alte părți contractante ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, precum și cu Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, precum și cu Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei și cu Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport al Energiei Electrice.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

- 1) *acces la rețeaua electrică* – drept al utilizatorului de sistem, inclusiv al consumatorului final, de a se conecta la rețeaua electrică și de a prelua și/sau livra energia electrică în cantitățile și pe perioada indicată în contractul pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice, în contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice, prin utilizarea rețelelor electrice în conformitate cu condițiile stabilite în prezenta lege;
- 2) *acord de racordare în condiții flexibile* – set de condiții convenite pentru racordare la rețeaua electrică a centralelor electrice, a instalațiilor de stocare, a instalațiilor de utilizare, care includ condiții de limitare și control al injecției de energie electrică în și al retragerii din rețeaua electrică de transport sau de distribuție;

3) *act de corespundere* – act emis de organul supravegherii energetice de stat în condițiile stabilite în prezenta lege în rezultatul examinării unei instalații electrice noi sau existente, a părții electrice a centralei electrice sau a unei surse de energie electrică de rezervă, deținute de instituțiile preșcolare, de învățământ, medicale, de azilurile de bătrâni sau de orfelinate, a rețelei de iluminat public, prin care se confirmă corespunderea acestora cu documentația de proiect, precum și conformitatea cu actele normative, documentele normativ-tehnice specifice proceselor de amenajare și exploatare a instalațiilor și centralelor electrice, inclusiv cele de securitate electrică. Actul de corespundere se emite și în cazurile prevăzute la art. 69 alin. (4) și art. 73 alin. (5);

4) *adecvanță* – capacitatea surselor de energie electrică dintr-o zonă de a acoperi consumul de energie electrică din acea zonă;

5) *agregare* – activitate desfășurată de o persoană fizică sau juridică care combină sarcinile electrice ale mai multor consumatori sau energia electrică produsă la mai multe centrale electrice în vederea vânzării, a cumpărării sau a licitării pe orice piață de energie electrică;

6) *agregator independent* – titular al licenței pentru agregare, participant la piață care este implicat în procesul de agregare în condițiile prezentei legi și care nu este afiliat furnizorului consumatorului său;

7) *alocare a capacității* – atribuirea de capacitate interzonală;

8) *avarie* – perturbare în funcționarea instalațiilor sau a echipamentelor rețelei, centralei electrice, care a condus la o abatere periculoasă a parametrilor regimului de funcționare a rețelei, a centralei electrice respective de la cei stabiliți în documentele normativ-tehnice în domeniu;

9) *capacitate de consum* – consumul energiei electrice al unui consumator final la utilizarea integrală a capacității de producere a consumatorului final respectiv. Aceasta include consumul total de energie electrică al consumatorului final respectiv ca entitate economică unică, în măsura în care consumul are loc pe piețe cu prețuri angro relaționate între ele. La aplicarea acestui concept nu se ia în considerare consumul de energie electrică în locurile de consum individuale care aparțin aceluiași consumator final și care au o capacitate de consum mai mică de 600 GWh/an, în măsura în care aceste locuri de consum nu exercită o influență comună asupra prețurilor de pe piețele angro de energie electrică din cauza amplasării lor geografice pe diferite piețe relevante;

10) *capacitate de echilibrare* – volum de capacitate pe care un prestator de servicii de echilibrare a convenit să îl păstreze și în privința căruia prestatorul de servicii de echilibrare a convenit să prezinte, pe durata contractului, oferte operatorului sistemului de transport pentru o cantitate corespunzătoare de energie de echilibrare;

11) *capacitate netă de transport coordonată* – metodă de calculare a capacității pe baza principiului evaluării și definirii *ex ante* a schimbului maxim de energie electrică între zone de ofertare adiacente;

12) *capacitate de rezervă* – cantitate a rezervelor de capacitate pentru asigurarea stabilității frecvenței, a rezervelor de capacitate pentru restabilirea frecvenței sau a rezervelor capacității de înlocuire, care trebuie să fie la dispoziția operatorului sistemului de transport;

13) *capacitate interzonală* – capacitate a sistemului electroenergetic interconectat de a permite transferul de energie electrică între zone de ofertare;

14) *cele mai bune tehnici disponibile* - în contextul protecției și securității datelor într-un mediu de măsurare inteligentă, tehnicile cele mai eficiente, avansate și adecvate din punct de vedere practic pentru a asigura, în principiu, temeiul pentru respectarea normelor aplicabile în materie de protecție și de securitate a datelor;

15) *centrală electrică* – ansamblu de instalații care convertesc energia primară în energie electrică și care este compus din una sau mai multe module de generare a energiei electrice racordate la rețeaua electrică;

16) *centrală electrică de termoficare urbană* – centrală electrică de termoficare sau centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență, care produce energie electrică și termică și care livrează energie termică în sistemul centralizat de alimentare cu energie termică;

17) *centrală electrică eligibilă care utilizează surse regenerabile de energie* – centrală electrică care utilizează surse regenerabile de energie, al cărei proprietar beneficiază de schema de sprijin prevăzută în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;

18) *certificare* – procedură în cadrul căreia se examinează respectarea de către operatorul sistemului de transport a cerințelor privind separarea și independența acestuia, precum și a altor cerințe relevante impuse operatorului sistemului de transport prin prezenta lege, și care constituie o condiție prealabilă pentru desemnarea prin licențiere a operatorului sistemului de transport;

19) *comercializare în contrapartidă* – schimb interzonal de energie electrică, inițiat de operatorii sistemelor de transport între două zone de ofertare pentru a soluționa cazurile de congestie fizică;

20) *componente de rețea complet integrate* – componente de rețea care sunt integrate în rețelele electrice de transport sau de distribuție, inclusiv instalații de stocare a energiei, și care sunt utilizate exclusiv în scopul de a asigura o funcționare sigură și fiabilă a rețelelor electrice de transport sau de distribuție și nu pentru echilibrare sau gestionarea congestiilor;

21) *comunitate de energie a cetățenilor* – persoană juridică care întrunește următoarele condiții cumulative:

a) se bazează pe participarea voluntară și deschisă și este controlată efectiv de membri sau asociați, precum persoanele fizice, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, microîntreprinderile ori întreprinderile mici;

b) are ca scop principal oferirea unor beneficii comunitare de mediu, economice sau sociale pentru membrii sau asociații săi ori pentru zonele locale în care își desfășoară activitatea, mai degrabă decât obținerea de profituri financiare;

c) se poate angaja în activități de producere, inclusiv din surse regenerabile, de distribuție, de furnizare, de consum, de agregare, de stocare a energiei, de servicii de eficiență energetică sau de servicii de încărcare pentru vehicule electrice sau poate furniza alte servicii energetice membrilor sau asociaților săi;

22) *conducere centralizată a sistemului electroenergetic* – planificare și gestionare operativ-tehnologică unică a sistemului electroenergetic pentru asigurarea echilibrării și a siguranței funcționării acestuia, pentru asigurarea stabilității tensiunii și a continuității în aprovizionare cu energie electrică, pentru gestionarea fluxurilor de energie electrică în rețelele electrice de transport și pentru coordonarea schimburilor transfrontaliere de energie electrică;

23) *congestie* – situație în care nu pot fi satisfăcute toate solicitările participanților la piața energiei electrice de a tranzacționa între zone din rețea, deoarece acestea ar afecta semnificativ fluxurile fizice pe elemente de rețea care nu pot face față fluxurilor respective;

24) *congestie structurală* – congestie în rețeaua electrică de transport care poate fi definită fără ambiguitate, este previzibilă, este stabilă geografic de-a lungul timpului și reapare frecvent în condiții normale de funcționare a sistemului electroenergetic;

25) *consum dispecerizabil* – modificare a sarcinii electrice de către consumatorii finali față de configurațiile obișnuite sau curenți de consum al energiei electrice, ca răspuns la semnalele pieței, inclusiv ca răspuns la prețurile energiei electrice care variază în funcție de ora de consum sau la stimulentele financiare, sau ca răspuns la acceptarea ofertei consumatorului final de a vinde serviciul de reducere sau de creștere a cererii la un anumit preț pe o piață organizată, fie în mod individual sau prin agregare;

26) *consumator* – consumatorul angro și final de energie electrică;

27) *consumator activ* – consumator final sau grup de consumatori finali ce acționează împreună, care consumă sau stochează energia electrică produsă în spațiile pe care le deține situate în zone limitate sau care consumă sau stochează energie electrică autoprodusă sau partajată la alte spații, sau care vinde energie electrică autoprodusă sau participă la programe de flexibilitate sau de eficiență energetică, cu condiția ca activitățile respective să nu constituie principala sa activitate comercială sau profesională;

28) *consumator angro* – persoana fizică, întreprinzător individual, sau persoană juridică ce cumpără energie electrică în vederea revânzării acesteia în interiorul sau în exteriorul sistemului electroenergetic în cadrul căruia este stabilită persoana respectivă;

29) *consumator casnic* – consumatorul care cumpără energie electrică pentru consumul casnic propriu, cu excepția consumului aferent activităților comerciale sau profesionale;

30) *consumator final* – consumatorul care cumpără energie electrică pentru consum propriu;

31) *consumator noncasnic* – persoană fizică sau juridică care cumpără energie electrică în alte scopuri decât pentru consumul casnic propriu, inclusiv producătorii, consumatorii industriali, întreprinderile mici și mijlocii, societățile comerciale și consumatorii angro;

32) *contract de furnizare a energiei electrice* – contract în baza căruia se furnizează energie electrică, dar care nu include instrumente derivate de energie electrică;

33) *contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice* – contract de furnizare a energiei electrice încheiat între un furnizor și un consumator final, care reflectă variația de preț pe piețele de energie electrică pe termen scurt, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, la intervale cel puțin egale cu intervalele de decontare de pe piață;

34) *contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix* – contract de furnizare a energiei electrice încheiat între un furnizor și un consumator final prin care se garantează că clauzele și condițiile contractuale, inclusiv prețul, rămân neschimbate pe durata contractului, dar care, pentru un preț fix poate include un element flexibil, de exemplu variații de preț în perioadele de vârf și în afara perioadelor de vârf, și atunci când singurele modificări din factură pot să rezulte numai din elemente care nu sunt determinate de furnizori, cum ar fi impozitele și taxele;

35) *control asupra unei întreprinderi* – drepturi, contracte sau alte mijloace care, ținând cont circumstanțele de drept sau de fapt implicate, conferă separat sau în combinație, posibilitatea de a exercita o influență decisivă asupra unei întreprinderi, în special prin:

a) dreptul de proprietate sau dreptul de folosință integrală sau parțială asupra activelor unei întreprinderi;

b) drepturi sau contracte care conferă o influență decisivă asupra structurii, votului sau deciziilor organelor de conducere ale unei întreprinderi;

36) *criză de energie electrică* – situație actuală sau iminentă în care există un deficit semnificativ de energie electrică sau în care este imposibil să se furnizeze energie electrică consumatorilor finali, astfel cum a fost stabilit de Guvern;

37) *dezechilibru* – cantitate de energie calculată pentru o parte responsabilă pentru echilibrare și care reprezintă diferența dintre cantitatea alocată atribuită respectivei părți responsabile pentru echilibrare și poziția finală a respectivei părți responsabile pentru echilibrare, inclusiv orice ajustare a dezechilibrului aplicată respectivei părți responsabile pentru echilibrare, într-un anumit interval de decontare a dezechilibrelor;

38) *dezvoltarea rețelei electrice de distribuție* – majorarea capacității rețelei electrice de distribuție existente sau construirea unor noi rețele sau porțiuni de rețele electrice de distribuție;

39) *dezvoltarea rețelei electrice de transport* – majorarea capacității rețelei electrice de transport existente sau construirea unor noi rețele sau porțiuni de rețele electrice de transport;

40) *dispecerizare* – activitate tehnică specifică sistemului electroenergetic, desfășurată de unități specializate ale operatorului sistemului de transport după modelul de autodispecerizare, în scopul exploataării coordonate a instalațiilor și echipamentelor componente ale sistemului electroenergetic care necesită o comandă unică;

41) *dispecerizare prioritară* – dispecerizarea instalațiilor de producere a energiei electrice pe baza unor criterii diferite de ordinea economică a ofertelor, acordând prioritate la dispecerizarea anumitor tehnologii de producție;

42) *distribuție a energiei electrice* – transmitere a energiei electrice prin rețelele electrice de distribuție în vederea livrării acestora către consumatori, fără a include furnizarea;

43) *echilibrare* – totalitate a acțiunilor și proceselor, în toate intervalele de timp, prin care operatorul sistemului de transport asigură în mod constant menținerea frecvenței sistemului electroenergetic în limitele de stabilitate predefinite, cât și conformitatea cu mărimea rezervelor de capacitate necesare în legătură cu calitatea cerută;

44) *echipament de măsurare* – dispozitiv sau sistem destinat să măsoare cantitatea de energie electrică livrată și, după caz, a puterii electrice în scopul facturării;

45) *echipament de măsurare convențional* – echipament de măsurare analog sau electronic care nu are capacitatea de a transmite și de a primi date;

46) *electrician autorizat* – persoană fizică autorizată de către organul supravegherii energetice de stat cu dreptul de a executa instalații electrice, centrale electrice, instalații de stocare a energiei, respectiv, cu dreptul de a întocmi documentația aferentă lucrărilor efectuate;

47) *element critic de rețea* – element al rețelei electrice, fie în cadrul unei zone de ofertare, fie între zonele de ofertare, luat în considerare în procesul de calculare a capacității, care limitează cantitatea de energie electrică care poate fi schimbată;

48) *energie de echilibrare* – energia utilizată de operatorul sistemului de transport pentru echilibrare și furnizată de unul sau mai mulți furnizori de servicii de echilibrare;

49) *externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări* – transferul de către titularul de licență către o parte terță a unui serviciu sau a unei lucrări pe care acesta trebuie să o îndeplinească în conformitate cu prezenta lege și în conformitate cu condițiile licenței, fără a include cesiunea licenței către o parte terță;

50) *flexibilitate* – capacitate a unui sistem electroenergetic de a se adapta la variația producerii și a consumului energiei electrice și la disponibilitatea rețelei electrice, în intervalele de timp relevante ale pieței energiei electrice;

51) *flux transfrontalier* – flux fizic de energie electrică în rețelele electrice de transport ale Republicii Moldova, care rezultă din impactul activității producătorilor și/sau consumatorilor din afara Republicii Moldova asupra rețelei sale electrice de transport;

52) *furnizare a energiei electrice* – vânzarea, inclusiv revânzarea energiei electrice către consumatori;

53) *furnizor* – întreprindere electroenergetică titular al unei licențe pentru furnizarea energiei electrice care furnizează energie electrică în condițiile prezentei legi;

54) *furnizor al serviciului universal* – furnizor care, în contextul obligațiilor de serviciu public, este desemnat să asigure serviciul universal consumatorilor casnici și întreprinderilor mici;

55) *furnizor central de energie electrică* – entitate desemnată de Guvern pentru a cumpăra energie electrică de la producătorii care generează energie electrică la centralele electrice eligibile ce utilizează surse regenerabile de energie și, pentru o perioadă definită de timp, energia electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane, precum și pentru a o furniza pe piața energiei electrice în condițiile prezentei legi, la prețuri reglementate, aprobate de către Agenție;

56) *furnizor de servicii de echilibrare* – participantul la piață ce furnizează operatorului sistemului de transport fie energie de echilibrare, fie capacitate de echilibrare sau atât energie de echilibrare, precum și capacitate de echilibrare;

57) *furnizor de ultimă opțiune* – furnizor care este desemnat să asigure furnizarea energiei electrice către consumatorii finali ai unui furnizor care și-a încetat activitatea;

58) *informații cu caracter exact* – informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a aștepta că va avea loc, și care sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului respectiv asupra prețurilor la produsele energetice angro;

59) *informații de facturare* – informații prezentate în factura consumatorului final, cu excepția unei solicitări de plată;

60) *informații privilegiate* – informații cu caracter exact care nu au fost făcute publice, care se referă, direct sau indirect, la unul sau mai multe produse energetice angro și care, dacă ar fi făcute publice, ar putea influența în mod semnificativ prețurile acestor produse energetice angro. În sensul prezentei definiții, prin informații se înțelege:

a) informații care trebuie făcute publice în conformitate cu prezenta lege, codurile rețelelor electrice, liniile directoare, Regulile pieței energiei electrice, precum și în conformitate cu alte acte normative de reglementare aprobate de către Agenție;

b) informații privind capacitatea și utilizarea centralelor electrice, a instalațiilor de stocare a energiei, a rețelelor electrice de transport, inclusiv informații privind indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora;

c) informații care trebuie divulgate în conformitate cu prezenta lege și cu actele normative de reglementare aprobate de către Agenție sau în conformitate cu prevederile contractelor de pe piața angro a energiei electrice, în măsura în care aceste informații ar putea avea un efect semnificativ asupra prețului produselor energetice angro; și

d) alte informații pe care un participant la piață rezonabil ar putea să le utilizeze pentru a-și fundamenta decizia de a încheia o tranzacție referitoare la un produs energetic angro sau de a emite un ordin de tranzacționare a acestuia;

61) *informații sensibile privind protecția infrastructurii critice* – informații cu privire la infrastructura critică, în sensul definit în Legea nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, care, dacă ar fi divulgate, ar putea fi utilizate pentru a planifica și acționa în vederea perturbării sau distrugerii instalațiilor infrastructurii critice;

62) *instalație electrică* – instalație de racordare și instalație de utilizare;

63) *instalație de racordare* – instalație prin care centrala electrică, instalația de stocare a energiei, instalația de utilizare este racordată la rețeaua electrică de transport, la rețeaua electrică de distribuție, inclusiv la sistemul de distribuție închis sau la sistemul de curent continuu de înaltă tensiune (sistem HVDC);

64) *instalație de stocare a energiei* – în sistemul electroenergetic, o instalație în care are loc stocarea energiei;

65) *instalație de utilizare* – ansamblu de instalații și aparate ale consumatorului final destinate utilizării energiei electrice;

66) *instrument derivat de energie electrică* – instrument financiar definit în conformitate cu Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, a cărui valoare se bazează pe un indice sau un grup de indici de pe piețele de energie electrică, conceput pentru a permite participanților la piață să tranzacționeze noi poziții sau să își acopere riscurile, cu condiția că instrumentul are legătură cu sectorul electroenergetic;

67) *interconexiune* – linie electrică de transport care traversează sau ce trece peste frontiera dintre Republica Moldova și părțile contractante și/sau dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene și care conectează sistemele electroenergetice ale Republicii Moldova și ale părților contractante și/sau ale Republicii Moldova și ale statelor membre ale Uniunii Europene;

68) *interconexiune nouă* – o interconexiune care nu era finalizată până la 1 iulie 2007;

69) *interoperabilitate* – în contextul contorizării inteligente, capacitatea a două sau mai multe rețele, sisteme, dispozitive, aplicații sau componente energetice sau de comunicații de a lucra în corelație, de a schimba și de a utiliza informații în vederea îndeplinirii funcțiilor stabilite;

70) *interval de decontare a dezechilibrelor* – perioadă pentru care se calculează dezechilibrul părților responsabile pentru echilibrare;

71) *întreprindere electroenergetică* – persoană fizică sau juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de producere, de transport, de distribuție, de agregare, consum dispecerizabil, de stocare a energiei, trading cu energie electrică, de furnizare sau de cumpărare a energiei electrice și care îndeplinește funcții comerciale, tehnice sau de întreținere aferente activităților respective, fără a include consumatorii finali;

72) *întreprindere electroenergetică integrată* – întreprindere electroenergetică integrată pe orizontală sau întreprindere electroenergetică integrată pe verticală;

73) *întreprindere electroenergetică integrată pe orizontală* – întreprindere electroenergetică care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de producere în vederea vânzării, de transport, de distribuție sau furnizare a energiei electrice, precum și o altă activitate care nu este legată de sectorul electroenergetic;

74) *întreprindere electroenergetică integrată pe verticală* – întreprindere electroenergetică sau grup de întreprinderi electroenergetice în care aceeași persoană sau aceleași persoane au dreptul, direct sau indirect, să exercite controlul, astfel cum este definit în prezenta lege, și în care întreprinderea sau grupul de întreprinderi desfășoară cel puțin una dintre activitățile de transport sau de distribuție a energiei electrice și cel puțin una dintre activitățile de producere sau de furnizare a energiei electrice;

75) *întreprindere înrudită* – întreprindere afiliată care deține majoritatea drepturilor de vot în cadrul altei întreprinderi și/sau care are dreptul de a numi sau de a revoca majoritatea membrilor organelor de conducere ale unei alte întreprinderi și care este, în același timp, acționar, fondator al întreprinderii respective și/sau care, în temeiul unui acord încheiat cu alți acționari, fondatori ai acestei întreprinderi, deține controlul asupra drepturilor de vot în cadrul întreprinderii respective; și/sau o întreprindere dependentă în raport cu întreprinderea dominantă; și/sau o întreprindere asociată care exercită o influență semnificativă asupra politicii financiare și de administrare a unei alte întreprinderi; și/sau o întreprindere influențată de o altă întreprindere; și/sau întreprinderi care aparțin acelorași acționari, fondatori; și/sau întreprinderi care, fără a depinde una de cealaltă, sunt reunite sub o conducere unică sau sunt conduse de organe compuse majoritar din aceleași persoane; și/sau alte tipuri de întreprinderi afiliate;

76) *întreprindere-mamă* – întreprindere care exercită controlul asupra unei sau mai multor întreprinderi subsidiare;

77) *întreprindere mică* – întreprindere care are un număr de angajați de până la 50 de persoane și o cifră anuală de afaceri sau un bilanț anual ce nu depășește echivalentul în lei a 10 milioane euro;

78) *întreprindere mijlocie* – întreprindere care are un număr de angajați de până la 250 de persoane și o cifră anuală de afaceri ce nu depășește echivalentul

în lei a 50 milioane de euro sau un bilanț anual ce nu depășește echivalentul în lei a 43 milioane de euro;

79) *linie electrică directă* – linie electrică care conectează o centrală electrică izolată de sistemul electroenergetic cu instalațiile electrice ale unui consumator izolat sau linie electrică care conectează o centrală electrică și un furnizor în vederea livrării energiei electrice direct către spațiile, sucursalele și consumatorii proprii;

80) *loc de consum* – amplasament al instalațiilor electrice ale consumatorului final unde, printr-o singură instalație de utilizare, se consumă energia electrică livrată prin una sau mai multe instalații de racordare;

81) *mecanism de asigurare a capacității* – măsură prin care se asigură atingerea nivelului necesar de adecvanță a resurselor prin remunerarea resurselor pentru disponibilitatea acestora, cu excepția măsurilor legate de serviciile de sistem sau la gestionarea congestiilor;

82) *microîntreprindere* – întreprindere care are un număr de angajați de până la 10 persoane și o cifră anuală de afaceri sau total bilanț anual ce nu depășește echivalentul în lei a 2 milioane euro;

83) *model de autodispecerizare* – model de programare și de dispecerizare prin care programele de producere și programele de consum, precum și dispecerizarea centralelor electrice și a locurilor de consum sunt determinate de agenții de programare ai instalațiilor respective;

84) *obligație de serviciu public* – obligație impusă întreprinderii electroenergetice în interes economic general, pentru o perioadă limitată de timp, care se poate referi la securitate, inclusiv la securitatea aprovizionării cu energie electrică, la continuitate, la calitate și la prețurile furnizărilor, precum și la protecția mediului, și care nu este discriminatorie și nu denaturează concurența în afară de ceea ce este strict necesar pentru a realiza obligația de serviciu public în cauză;

85) *operator al pieței energiei electrice* – entitate, titular al licenței pentru operarea pieței energiei electrice, care furnizează un serviciu prin care ofertele de vânzare a energiei electrice sunt corelate cu ofertele de cumpărare a energiei electrice pe piețele organizate de energie electrică;

86) *operator al pieței energiei electrice desemnat* – operator al pieței energiei electrice desemnat de către Agenție, în conformitate cu prezenta lege, pentru a îndeplini sarcini legate de cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei;

87) *operator al sistemului de distribuție* – întreprindere electroenergetică care desfășoară activitatea de distribuție a energiei electrice și care răspunde de exploatarea, întreținerea, modernizarea, inclusiv rețehnologizarea și, dacă este necesar, de dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor acestora cu alte sisteme, precum și pentru asigurarea capacității rețelelor electrice de distribuție de a satisface pe termen lung un nivel rezonabil al cererii de prestare a serviciului de distribuție a energiei electrice;

88) *operator al sistemului de transport* – întreprindere electroenergetică care desfășoară activitatea de transport al energiei electrice și de gestionare operativ-tehnologică a sistemului electroenergetic și care este responsabilă pentru exploatarea, întreținerea, modernizarea, inclusiv retehnologizarea și, dacă este necesar, pentru dezvoltarea rețelelor electrice de transport într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor acestora cu alte sisteme, precum și pentru asigurarea capacității rețelelor electrice de transport de a satisface pe termen lung un nivel rezonabil al cererii de prestare a serviciului de transport al energiei electrice;

89) *operator delegat* – entitate căreia i-au fost delegate obligații sau atribuții specifice încredințate unui operator al sistemului de transport sau unui operator al pieței energiei electrice desemnat, de către respectivul operator al sistemului de transport sau de către operatorul pieței energiei electrice desemnat sau căreia i-au fost atribuite obligațiile sau atribuțiile respective de către Agenție;

90) *operator de sistem* – operator al sistemului de transport și operator al sistemului de distribuție;

91) *parametri de calitate* – totalitatea caracteristicilor energiei electrice stabilite în standardele de calitate aprobate de organismul național de standardizare și indicate ca obligatorii în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice și în Regulile pieței energiei electrice;

92) *partajare a energiei electrice* – autoconsumul de către consumatorii activi de energie electrică din surse regenerabile:

a) generată sau stocată în afara amplasamentului sau între amplasamente de către o instalație pe care o dețin, o concesionează sau o închiriază în întregime sau parțial; sau

b) asupra căreia dreptul le-a fost transferat de către un alt consumator activ fie contra cost, fie gratuit;

93) *Parte Contractantă a Comunității Energetice* – țară semnatară a Tratatului Comunității Energetice;

94) *parte responsabilă pentru echilibrare* – participant la piață sau reprezentantul desemnat al acestuia, responsabil pentru dezechilibrele sale pe piața energiei electrice;

95) *participant la piață* – persoană fizică sau juridică care cumpără, vinde sau produce energie electrică, care este implicată în agregare sau care este un operator de consum dispecerizabil sau de servicii de stocare a energiei, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe una sau mai multe piețe de energie electrică, inclusiv pe piețele de echilibrare;

96) *pieță a contractelor bilaterale (pieță extrabursieră)* – piață în care vânzarea și cumpărarea energiei electrice are loc în afara unei piețe organizate, direct între participanții la piața energiei electrice, în baza unor contracte bilaterale de vânzare și cumpărare a energiei electrice;

97) *pieță angro de energie electrică* – orice piață din Republica Moldova pe care se tranzacționează produse energetice angro;

98) *piață cu amănuntul a energiei electrice* – cadru organizat unde energia electrică este cumpărată de consumatorii finali de la furnizori, în vederea satisfacerii consumului propriu de energie electrică;

99) *piețe de energie electrică* – piețe de energie electrică, inclusiv piețele contractelor bilaterale (piețele extrabursiere) și piețele organizate de energie electrică (burse de energie electrică, platforme de tranzacționare administrate de operatorul pieței energiei electrice), piețele de tranzacționare a energiei, a capacității, a serviciilor de echilibrare și a serviciilor de sistem în toate intervalele de timp, inclusiv piețele la termen, pentru ziua următoare și pe parcursul zilei;

100) *piață de echilibrare* – ansamblu de dispoziții instituționale, comerciale și operaționale care stabilesc gestionarea echilibrării bazată pe mecanisme de piață;

101) *piață pe parcursul zilei* – piață angro a energiei electrice, organizată de operatorul pieței energiei electrice, care asigură participanților la piață posibilitatea de a-și acoperi curba reală de sarcină pentru o zi de livrare, prin mecanisme de tranzacționare conform cărora vânzarea și cumpărarea energiei electrice se efectuează în baza tranzacțiilor care au loc pentru o zi de livrare, după închiderea pieței pentru ziua următoare și înainte, cu o anumită perioadă, de începerea livrărilor;

102) *piață organizată* – bursă de energie, platforme de tranzacționare a energiei electrice administrate de operatorul pieței energiei electrice, broker pe energie, platformă pentru tranzacționarea capacităților sau orice alt sistem sau mecanism în care interacționează multiple interese de cumpărare sau de vânzare ale unor părți terțe pentru produse energetice angro într-un mod care poate duce la o tranzacție;

103) *piață pentru ziua următoare* – piață angro a energiei electrice, organizată de operatorul pieței energiei electrice, care asigură participanților la piață mecanisme de tranzacționare pentru vânzarea și cumpărarea energiei electrice pentru fiecare interval de dispecerizare din ziua de livrare fizică a energiei electrice care urmează imediat după ziua de tranzacționare;

104) *planificare pe termen lung* – planificare pe termen lung a necesarului de investiții în capacitățile de producere, în rețelele electrice de transport și de distribuție în vederea satisfacerii cererii de energie electrică din sistem, a diversificării surselor și a garantării continuității furnizării energiei electrice consumatorilor;

105) *plată pentru rezoluțiunea contractului* – plată sau penalitate impusă consumatorilor de către furnizori sau de către agregatori, pentru rezoluțiunea unui contract de furnizare a energiei electrice sau de servicii de agregare;

106) *plată pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului* – plată sau penalitate pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului, inclusiv plata pentru rezoluțiunea contractului, care este impusă, direct sau indirect consumatorilor de către furnizori, de către agregatori sau de către operatorii de sistem;

107) *preț pentru dezechilibru* – prețul, fie el pozitiv, zero sau negativ, în fiecare interval de decontare a dezechilibrelor pentru un dezechilibru în orice direcție;

108) *proces de precalificare* – proces de verificare a respectării de către un furnizor de capacitate de echilibrare a cerințelor stabilite de operatorul sistemului de transport;

109) *producător* – persoană fizică sau juridică care produce energie electrică;

110) *producere a energiei electrice* – acțiunea de producere a energiei electrice;

111) *producere distribuită* – centrale electrice racordate la rețelele electrice de distribuție;

112) *produse energetice angro* – contracte și instrumentele derivate de energie electrică prezentate în continuare, indiferent de locul și modul de tranzacționare:

a) contracte de furnizare a energiei electrice în cazul în care livrarea se face în Republica Moldova sau în altă Parte Contractantă a Comunității Energetice;

b) contracte de prestare a serviciilor de transport al energiei electrice în cazul în care livrarea se face în Republica Moldova sau în altă Parte Contractantă a Comunității Energetice;

c) contracte de furnizare și distribuție a energiei electrice către consumatorii finali în cazul în care livrarea se face în Republica Moldova sau în altă Parte Contractantă a Comunității Energetice cu o capacitate de consum mai mare de 600 GWh/an.

113) *produs specific de echilibrare* – produs de echilibrare, diferit de un produs standard de echilibrare;

114) *produs standard de echilibrare* – produs de echilibrare armonizat, definit de toți operatorii sistemelor de transport pentru schimbul de servicii de echilibrare;

115) *proiect demonstrativ* – proiect care demonstrează că o tehnologie este o premieră de acest gen în Comunitatea Energetică și reprezintă o inovație semnificativă care depășește cu mult stadiul actual al tehnologiei;

116) *punct de delimitare* – loc în care instalațiile electrice ale consumatorului final sau ale producătorului de energie electrică, sau ale operatorului instalației de stocare, se delimitează în baza dreptului de proprietate, de instalațiile electrice ale întreprinderii electroenergetice sau loc în care instalațiile electrice ale întreprinderilor electroenergetice se delimitează în baza dreptului de proprietate;

117) *punct de racordare* – punct fizic prin care centrala electrică, instalația de stocare a energiei, instalația de utilizare, rețelele electrice de distribuție sau sistemul HVDC este racordată la rețeaua electrică de transport, la rețeaua electrică de distribuție, inclusiv la sistemul de distribuție închis sau la sistemul HVDC;

118) *punct de reîncărcare* – interfață care este capabilă să încarce, pe rând, câte un vehicul electric sau să schimbe, pe rând, câte o baterie a unui vehicul electric;

119) *puterea unei centrale electrice* – suma puterilor active nominale ale unităților generatoare ale unei centrale electrice;

120) *racordare* – executarea de către operatorul de sistem a instalației de racordare și/sau punerea sub tensiune a unei instalații de utilizare, a unei centrale electrice sau a unei instalații de stocare a energiei;

121) *redispecerizare* – măsură, inclusiv de restricționare, activată de unul sau mai mulți operatori ai sistemului de transport sau de distribuție prin modificarea producerii, a sarcinii electrice de consum sau a ambelor, pentru a schimba fluxurile fizice din sistemul electroenergetic și a soluționa o congestie fizică sau a asigura siguranța sistemului electroenergetic;

122) *regiune de calcul al capacităților* – zona geografică în care se aplică calculul coordonat al capacităților;

123) *rețea electrică* – rețea electrică de transport și rețea electrică de distribuție;

124) *rețea electrică de distribuție* – sistem format din linii electrice de tensiune înaltă, medie și joasă, cu echipamente de transformare și de comutare, precum și cu instalații auxiliare, care servește la distribuția energiei electrice;

125) *rețea electrică de transport* – sistem format din linii electrice de tensiune înaltă, cu echipamente de transformare și de comutare, precum și cu instalații auxiliare, aflate în gestiunea operatorului sistemului de transport, care servește la transportul energiei electrice;

126) *securitate* – securitatea aprovizionării cu energie electrică, precum și securitatea tehnică;

127) *securitatea aprovizionării cu energie electrică* – capacitatea sistemului electroenergetic de a garanta furnizarea energiei electrice consumatorilor cu un nivel de performanță clar stabilit;

128) *securitate tehnică* – exploatarea continuă a rețelelor electrice de transport și, după caz, a rețelei electrice de distribuție în circumstanțe previzibile;

129) *servicii auxiliare* – servicii adiționale serviciului de transport al energiei electrice sau serviciului de distribuție a energiei electrice, prestate utilizatorilor de sistem și terților de către operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție, în conformitate cu prezenta lege și cu Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, în baza tarifelor reglementate aprobate de către Agenție, în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare;

130) *servicii de echilibrare* – energie electrică de echilibrare sau capacitate de echilibrare, sau ambele;

131) *servicii de sistem* – servicii necesare exploatării rețelelor electrice de transport sau exploatării rețelelor electrice de distribuție, inclusiv servicii de

echilibrare și serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței, dar fără a include gestionarea congestiilor;

132) *serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenței* – serviciu utilizat de un operator al sistemului de transport sau de un operator al sistemului de distribuție pentru reglajul tensiunii în regim staționar, pentru injecții rapide de curent reactiv, pentru inerție pentru stabilitatea rețelei locale, pentru curentul de scurtcircuit, capacitatea de pornire cu surse proprii și capacitatea de funcționare în regim de insulă;

133) *serviciu universal* – serviciu prestat pentru asigurarea dreptului consumatorilor casnici și al întreprinderilor mici, cu excepția cazului în care Guvernul decide altfel, de a li se furniza energie electrică în mod garantat, în condiții reglementate stabilite prin prezenta lege, cu respectarea parametrilor de calitate stabiliți, la prețuri reglementate, rezonabile, transparente și ușor comparabile;

134) *sistem de distribuție închis* – sistem autorizat în condițiile stabilite în prezenta lege, prin care se distribuie energie electrică într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune, limitată din punct de vedere geografic;

135) *sistem de măsurare inteligent* – sistem electronic care poate să măsoare cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică sau consumul de energie electrică din rețeaua electrică, și care oferă mai multe informații decât un echipament de măsurare convențional și poate transmite și primi date în scopuri de informare, monitorizare și control, utilizând o formă de comunicații electronice;

136) *sistem electroenergetic* – unități generatoare și echipamente necesare managementului operațional și tehnologic, instalații de stocare a energiei, rețele electrice, precum și instalații electrice ale consumatorilor finali, care, în ansamblu, funcționează într-un sistem unic;

137) *sistem interconectat* – ansamblul rețelelor electrice de transport și de distribuție legate între ele prin intermediul uneia sau mai multor interconexiuni;

138) *sistem paușal* – metodă de determinare prin calcul a cantității de energie electrică consumată, în funcție de puterea receptoarelor electrice și de numărul orelor de utilizare pe tipuri de receptoare electrice sau în funcție de puterea contractată și de numărul orelor de utilizare a acestei puteri, metodă aplicată în termenii și în condițiile prevăzute de lege;

139) *stocarea energiei* – proces tehnologic în sistemul electroenergetic, care amână utilizarea finală a energiei electrice pentru un moment ulterior momentului generării, sau transformarea energiei electrice într-o formă de energie care poate fi stocată, stocarea energiei respective și reconversia ulterioară a energiei respective în energie electrică sau utilizarea acesteia în alt purtător de energie;

140) *subvenții încrucișate* – utilizarea venitului obținut în cadrul desfășurării unui gen de activitate sau în legătură cu o anumită categorie de consumatori pentru a acoperi cheltuielile sau pierderile înregistrate în urma

desfășurării altui gen de activitate sau în legătură cu alte categorii de consumatori de către aceeași întreprindere electroenergetică;

141) *sursă de energie electrică de rezervă* – sursă de energie electrică care este parte a instalației de utilizare a unui consumator final și care este instalată exclusiv în scopul majorării gradului de fiabilitate a alimentării cu energie electrică a consumatorului final respectiv;

142) *tarif binom* – tarif pentru energie electrică care este constituit din două componente: una pentru putere electrică de consum și alta pentru energie electrică;

143) *tarif de punere sub tensiune* – tarif reglementat, achitat de solicitant operatorului sistemului de transport sau operatorului sistemului de distribuție pentru acoperirea costurilor aferente conectării la rețeaua electrică și punerii sub tensiune a instalației de utilizare sau a centralei electrice, stabilit conform metodologiei aprobate de către Agenție;

144) *tarif de racordare* – tarif reglementat achitat de solicitant operatorului sistemului de transport sau operatorului sistemului de distribuție pentru acoperirea costurilor aferente realizării instalației de racordare a unui solicitant, potențial consumator final, producător sau operator al instalației de stocare a energiei și pentru punerea sub tensiune a instalației de utilizare, a centralei electrice sau a instalației de stocare a energiei, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenție;

145) *tentativă de manipulare a pieței* – una dintre următoarele acțiuni:

1) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare sau efectuarea oricărei alte acțiuni referitoare la un produs energetic angro cu intenția:

a) de a oferi indicații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

b) de a stabili în mod artificial prețul unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau a emis ordinul de tranzacționare stabilește că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de energie; sau

c) de a utiliza unui instrument fictiv sau orice altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere care transmite sau este de natură să transmită informații ce nu corespund realității ori sunt înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) diseminarea de informații, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv prin internet, sau prin orice alte mijloace, cu intenția de a oferi indicații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

146) *timp aproape real* – în contextul contorizării inteligente, o perioadă scurtă de timp, de obicei de ordinul secundelor sau până la intervalul de decontare a dezechilibrului pe piața națională;

147) *trader* – persoană fizică sau juridică care cumpără și vinde energie electrică pe piețele angro de energie electrică, exclusiv pentru revânzare;

148) *transport al energiei electrice* – transportul energiei electrice prin rețelele electrice de transport în vederea livrării acesteia către consumatorii finali sau către operatorii sistemelor de distribuție, fără a include furnizarea;

149) *unitate generatoare* – un singur generator de energie electrică care aparține unei unități de producere;

150) *utilizator de sistem* – persoană fizică sau persoană juridică care livrează energie electrică în, sau căreia i se livrează energie electrică din rețelele electrice de transport sau rețelele electrice de distribuție;

151) *valoarea pierderilor datorate întreruperii livrării energiei electrice* – estimare în MDL/MWh, a prețului maxim al energiei electrice pe care consumatorii finali sunt dispuși să-l plătească pentru a evita întreruperea livrării energiei electrice;

152) *zonă a prețului de dezechilibru* – zonă geografică în care se calculează un preț pentru dezechilibru;

153) *zonă de control* – parte coerentă a sistemului electroenergetic interconectat, exploatată de un singur operator de sistem și include sarcini fizice conectate și/sau unități generatoare, dacă există;

154) *zona de ofertare* – cea mai mare zonă geografică în care participanții la piața energiei electrice pot face schimb de energie electrică fără alocarea de capacități;

155) *zonă de protecție a rețelelor electrice* – zonă adiacenta rețelelor electrice, cu condiții deosebite de utilizare, stabilită de-a lungul traseului rețelelor electrice și în jurul altor obiecte ale rețelei electrice, în limitele căreia, în conformitate cu Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice, se introduc interdicții privind accesul persoanelor, efectuarea lucrărilor stabilite și regimul construcțiilor în scopul asigurării condițiilor normale de exploatare și al excluderii posibilității deteriorării rețelelor electrice, precum și punerii în pericol a persoanelor, bunurilor și mediului.

Articolul 3. Obiectivele de reglementare

(1) În conformitate cu prezenta lege, energia electrică se produce, se transportă, se distribuie, se stochează, se furnizează și este consumată în cel mai eficient mod.

(2) Obiectivele de reglementare ale prezentei legi sunt următoarele:

a) stabilirea premiselor necesare pentru realizarea eficientă a obiectivelor Republicii Moldova, ale Comunității Energetice și în special, a cadrului privind clima și energia pentru 2030, permițând pieței să emită semnale pentru creșterea eficienței, a ponderii mai mari a surselor regenerabile de energie, a securității aprovizionării cu energie electrică, a flexibilității, a sustenabilității, a decarbonizării și a inovării;

b) asigurarea funcționării sigure, fiabile și eficiente a sistemului electroenergetic menit să garanteze livrarea neîntreruptă a energiei electrice și satisfacerea cererilor de energie electrică ale consumatorilor finali, cu respectarea parametrilor de calitate și a indicatorilor de calitate stabiliți, precum și prestarea serviciilor de sistem și auxiliare;

c) crearea condițiilor necesare pentru realizarea unor investiții adecvate în sistemul electroenergetic, pentru asigurarea de capacități suficiente de producere a energiei electrice, de capacități suficiente în rețelele electrice de transport și de distribuție, în interconexiuni, luând în considerare obiectivele de interconectare a sistemelor electroenergetice stabilite în cadrul Comunității Energetice, precum și pentru realizarea unor investiții în producerea variabilă și flexibilă a energiei electrice, în stocarea energiei sau în implementarea electromobilității, necesare pentru funcționarea stabilă și fiabilă a sistemului electroenergetic, precum și pentru asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică;

d) promovarea unei politici tarifare adecvate, în special bazată pe performanță și stimulente, care să asigure funcționarea eficientă și viabilitatea financiară a întreprinderilor electroenergetice reglementate și a întregului sector electroenergetic, precum și a unei politici tarifare orientate spre creșterea eficienței energetice de-a lungul ciclului de producere, transport, distribuție și utilizare a energiei electrice;

e) stabilirea cadrului juridic necesar pentru reglementarea și monitorizarea separării efective a operatorului sistemului de transport și a operatorilor sistemelor de distribuție, precum și asigurarea independenței acestora față de întreprinderile electroenergetice care desfășoară activități de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice;

f) asigurarea accesului reglementat și nediscriminatoriu, pentru toate persoanele fizice și juridice, la rețelele electrice de transport și de distribuție, precum și la serviciile de sistem;

g) asigurarea accesului liber și nediscriminatoriu la piața energiei electrice și a unui cadru de concurență echitabil, în care întreprinderile electroenergetice sunt supuse unui tratament, unor norme și tarife transparente, proporționale și nediscriminatorii, în special în ceea ce privește responsabilitatea pentru echilibrare, accesul la piața angro de energie electrică, accesul la date, procesele de schimbare și regimuri de facturare și, după caz, în ceea ce privește licențierea;

h) facilitarea realizării unor piețe angro de energie electrică funcționale și transparente, care să contribuie la un nivel ridicat de securitate a aprovizionării cu energie electrică, precum și stabilirea de mecanisme de armonizare a normelor pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică;

i) asigurarea integrității și transparenței piețelor angro de energie electrică, inclusiv prin stabilirea obligațiilor participanților la piață privind înregistrarea și privind publicarea informațiilor privilegiate în termenii și condițiile prevăzute de prezenta lege, prin stabilirea unor norme care interzic practicile abuzive care afectează piețele angro de energie electrică, legate de manipularea pieței și de

tranzacțiile bazate pe informații privilegiate, precum și prin stabilirea atribuțiilor specifice ale Agenției în legătură cu investigarea potențialelor abuzuri pe piață și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate;

j) asigurarea cooperării Agenției cu alte autorități de reglementare din părțile contractante ale Comunității Energetice, precum și cu Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice în legătură cu investigarea eventualelor abuzuri pe piețele angro de energie electrică din Republica Moldova și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate, cu potențial efect transfrontalier;

k) asigurarea faptului că prețurile la energia electrică reflectă cererea și oferta reală;

l) promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii de energie electrică din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență;

m) stabilirea de norme echitabile pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, pentru a îmbunătăți concurența pe piețele de energie electrică, luând în considerare caracteristicile specifice ale piețelor naționale și regionale, inclusiv instituirea unui mecanism de compensare pentru fluxurile transfrontaliere de energie electrică, stabilirea de principii armonizate privind tarifele pentru transportul transfrontalier și alocarea capacităților de interconexiuni disponibile între sistemele naționale de transport;

n) stabilirea condițiilor de îndeplinire a obligațiilor de serviciu public în sectorul electroenergetic și asigurarea protecției drepturilor legitime ale consumatorilor finali;

o) stabilirea cadrului juridic de bază pentru prevenirea și gestionarea crizelor de energie electrică, inclusiv pentru adoptarea măsurilor necesare în acest sens;

p) sporirea eficienței și reducerea impactului negativ al activităților din sectorul electroenergetic asupra mediului, precum și promovarea dezvoltării sectorului electroenergetic în conformitate cu politicile economice, de mediu și sociale ale statului;

q) asigurarea cooperării regionale și internaționale a operatorului sistemului de transport, a Agenției și a Guvernului în vederea creării pieței energiei electrice complet integrate, care să sporească integrarea energiei electrice din surse regenerabile, libera concurență și securitatea aprovizionării cu energie electrică;

r) sporirea securității aprovizionării cu energie electrică și asigurarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii și combaterii actelor de terorism și sabotaj asupra infrastructurii sistemului electroenergetic național.

(3) Măsurile întreprinse de autoritățile publice în conformitate cu prezenta lege pentru a asigura condiții de concurență echitabilă trebuie să fie compatibile cu Tratatul Comunității Energetice, în particular cu art. 41, precum și cu cadrul de reglementare al Comunității Energetice. Măsurile respective trebuie să fie

proporționale, nediscriminatorii și transparente și se aplică după notificarea Secretariatului Comunității Energetice și după primirea aprobării corespunzătoare.

(4) Nicio prevedere din prezenta lege nu poate fi interpretată în sensul împiedicării comerțului transfrontalier cu energie electrică, a participării consumatorilor, inclusiv prin consumul dispecerizabil, a investițiilor în producerea, în special variabilă și flexibilă, a energiei electrice, a stocării energiei sau a implementării electromobilității ori în sensul împiedicării dezvoltării de noi interconexiuni între Republica Moldova și alte părți contractante ale Comunității Energetice sau între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, precum și asigurarea faptului că prețurile pentru energia electrică reflectă cererea și oferta reală.

Capitolul II

COMPETENȚE ADMINISTRATIVE ȘI DE REGLEMENTARE

Secțiunea 1

Competențe administrative

Articolul 4. Competența Guvernului

(1) Pentru asigurarea funcționării și dezvoltării durabile a sectorului electroenergetic, Guvernul:

a) stabilește politica de stat și domeniile prioritare în sectorul electroenergetic, stabilește direcțiile de dezvoltare ale acestuia, ținând cont în special de necesitatea reducerii impactului sectorului electroenergetic asupra mediului și asupra schimbărilor climatice;

b) asigură crearea premiselor necesare dezvoltării și funcționării durabile a sectorului electroenergetic;

c) aprobă strategia energetică, precum și alte documente de politici în sectorul electroenergetic;

d) aprobă balanța energetică pe termen mediu, pentru 5 ani, elaborată de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;

e) impune întreprinderilor electroenergetice obligații de serviciu public în conformitate cu prezenta lege;

f) instituie, la sesizarea Agenției, în conformitate cu Articolul 21 alin. (6), întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de distribuție sau de furnizare a energiei electrice în contextul obligațiilor de serviciu public privind asigurarea serviciului universal, privind furnizarea de ultimă opțiune sau privind realizarea funcției de furnizor central de energie electrică, precum și în alte cazuri în care o astfel de intervenție este necesară;

g) autorizează construcția unei centrale electrice noi, a unei centrale electrice de termoficare noi, cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare existente, în cazul în care puterea instalată cumulată a centralei

respective este mai mare de 20 MW în conformitate cu Articolul 106, precum și Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice aprobat de Guvern;

h) stabilește cantitatea minimă obligatorie a rezervelor de combustibil sau obligații echivalente, necesare pentru asigurarea funcționării centralelor electrice de termoficare urbane care funcționează cu combustibili fosili pentru o perioadă de timp prestabilită;

i) desemnează furnizorul central de energie electrică;

j) desemnează operatorul pieței energiei electrice;

k) asigură securitatea energetică a statului și securitatea aprovizionării cu energie electrică, în limitele competenței stabilite de prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, aprobă în special Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic, Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic, componența Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (în continuare – *Comisia pentru Situații Excepționale*) și stabilește atribuțiile acestora în legătură cu gestionarea crizelor de energie electrică, stabilește atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu prevenirea și gestionarea crizelor de energie electrică;

l) aprobă Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice;

m) adoptă hotărârea de a înainta Parlamentului propunerea privind declararea stării de urgență în conformitate cu Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;

n) asigură protecția consumatorilor vulnerabili prin politica socială, inclusiv prin alocarea de compensații, în limitele mijloacelor financiare disponibile.

(2) Guvernul desemnează o întreprindere ca operator al pieței energiei electrice, cu condiția îndeplinirii următoarelor condiții:

a) este persoană juridică înregistrată în Republica Moldova, afiliată unui operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o Parte Contractantă a Comunității Energetice sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene;

b) are experiență în organizarea piețelor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei, a pieței contractelor bilaterale, precum și în implementarea sarcinilor legate de cuplarea piețelor;

c) demonstrează capacitatea de a asigura cuplarea pieței pentru ziua următoare și/sau a pieței pe parcursul zilei din Republica Moldova cu piețele similare integrate la nivel european.

(3) Guvernul asigură securitatea energetică a statului, securitatea aprovizionării cu energie electrică prin aprobarea documentelor de politici, a actelor normative specificate la alin. (1) lit. k) și m), precum și prin realizarea altor acțiuni necesare stabilite în prezenta lege.

(4) Guvernul contribuie la cooperarea instituțiilor publice, a autorităților publice de resort în scopul armonizării practicilor administrative în sectorul electroenergetic și promovează interesele sectorului electroenergetic la nivel internațional, precum și semnează tratate internaționale, inclusiv în vederea consolidării și asigurării securității aprovizionării cu energie electrică.

(5) Guvernul exercită și alte funcții stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

Articolul 5. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei are următoarele competențe:

a) elaborează și promovează strategia energetică, precum și alte documente de politici în sectorul electroenergetic;

b) elaborează și promovează acte normative în sectorul electroenergetic, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene;

c) monitorizează implementarea strategiei energetice, a altor documente de politici, precum și a actelor normative din sectorul electroenergetic;

d) administrează bunurile din domeniul public al statului utilizate în procesul de desfășurare a activității de transport al energiei electrice;

e) promovează, în limitele competenței sale, cooperarea regională și internațională în sectorul electroenergetic.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei cooperează cu Secretariatul Comunității Energetice, precum și în cazurile prevăzute de prezenta lege și de cadrul normativ al Comunității Energetice, furnizează acestuia informațiile necesare.

(3) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei exercită și alte atribuții stabilite de prezenta lege, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, în Regulamentul de organizare și funcționare a acestuia, aprobat de Guvern, precum și în alte acte normative în domeniu.

Articolul 6. Competența autorităților administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale acordă, la solicitare, autorizații de construire pentru obiectele sistemului electroenergetic, inclusiv pentru centralele electrice, pentru instalațiile de stocare a energiei în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

(2) La eliberarea certificatelor de urbanism pentru proiectare și a autorizațiilor de construire pentru clădiri rezidențiale și clădiri nerezidențiale, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să respecte cerințele față de zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora, stabilite în Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice.

(3) Autoritățile administrației publice locale nu sunt în drept să elibereze certificate de urbanism pentru proiectare și autorizații de construire pentru construcția clădirilor rezidențiale și a clădirilor nerezidențiale în zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora.

(4) În cazul în care autoritatea administrației publice locale emite o autorizație de construire fără a ține cont de prevederile alin. (2) și (3), autoritatea administrației publice locale suportă costurile aferente strămutării rețelei electrice în a cărei zonă de protecție s-a efectuat construcția sau asigură demolarea construcției ilegale.

(5) Autoritățile administrației publice locale sunt responsabile de proiectarea, construcția și exploatarea rețelelor de iluminat public, precum și de elaborarea proiectelor de construcție a rețelelor electrice de distribuție cu destinație locală, în baza avizelor de racordare eliberate de operatorii sistemelor de distribuție și în conformitate cu planurile urbanistice și cu planurile de amenajare a teritoriului, de asemenea prezintă proiectele respective operatorilor de sistem.

Secțiunea 2

Competențe de reglementare

Articolul 7. Autoritatea de reglementare

(1) Autoritatea învestită cu competențe de reglementare și monitorizare a activităților din sectorul electroenergetic este Agenția.

(2) Agenția este organizată, administrată și finanțată în conformitate cu prevederile Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(3) În sectorul electroenergetic, Agenția își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, aprobat de Parlament.

(4) Agenția elaborează, prezintă Parlamentului și publică pe site-ul web oficial raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Raportul se transmite spre informare Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

Articolul 8. Obiectivele generale ale Agenției

(1) În îndeplinirea competențelor de reglementare, Agenția ia toate măsurile rezonabile pentru realizarea, în cadrul funcțiilor și atribuțiilor sale prevăzute de prezenta lege, a următoarelor obiective generale:

a) promovarea, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare ale altor părți contractante ale Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, o piață internă

de energie electrică competitivă, flexibilă, sigură și durabilă din punct de vedere al mediului în cadrul Comunității Energetice și o deschidere efectivă a pieței pentru toți consumatorii și furnizorii din Comunitatea Energetică, precum și asigurarea condițiilor adecvate pentru funcționarea eficientă și fiabilă a rețelelor electrice, ținând cont de obiectivele pe termen lung;

b) dezvoltarea piețelor regionale transfrontaliere competitive și funcționale în cadrul Comunității Energetice, în vederea realizării obiectivelor menționate la lit. a);

c) eliminarea restricțiilor privind comerțul cu energie electrică între părțile contractante ale Comunității Energetice, inclusiv dezvoltarea capacităților de transport transfrontalier corespunzătoare pentru a satisface cererea și pentru consolidarea integrării piețelor de energie electrică, care ar facilita fluxurile de energie electrică în Comunitatea Energetică;

d) contribuirea la realizarea, în cel mai eficient mod din punct de vedere al costurilor, a dezvoltării unor sisteme nediscriminatorii, sigure, fiabile și eficiente, orientate către consumatori, precum și promovarea caracterului adecvat al sistemului și, în conformitate cu obiectivele generale ale politicii energetice, a eficienței energetice, precum și integrării producerii energiei electrice de centralele electrice de mică și mare capacitate care utilizează surse regenerabile și a producerii distribuite atât în rețelele electrice de transport, precum și în rețelele electrice de distribuție, inclusiv facilitarea funcționării acestora în raport cu rețelele de gaze naturale sau rețelele termice;

e) facilitarea accesului la rețeaua electrică pentru noile capacități de producere și instalații de stocare a energiei, în special prin eliminarea barierelor care ar putea împiedica accesul noilor participanți pe piața energiei electrice și al energiei electrice din surse regenerabile;

f) asigurarea acordării de stimulente corespunzătoare operatorilor de sistem și utilizatorilor de sistem, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a crește eficiența, în special eficiența energetică, în ceea ce privește performanța sistemului și pentru a stimula integrarea pieței energiei electrice;

g) asigurarea unor avantaje pentru consumatori de pe urma funcționării eficiente a piețelor de energie electrică, promovarea concurenței efective și suportul la asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor în strânsă cooperare cu autoritățile pentru protecția consumatorilor competente;

h) sprijinirea atingerii unor standarde înalte pentru serviciul universal și pentru serviciul public la furnizarea energiei electrice, contribuind la protecția consumatorilor vulnerabili și la compatibilitatea proceselor de schimb de date necesare pentru migrarea consumatorilor.

(2) Pentru a-și îndeplini funcțiile și atribuțiile și pentru asigurarea executării prezentei legi, Agenția colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și alte autorități administrative centrale, cu alte autorități publice, cu autoritățile administrației publice locale, cu societatea civilă și consultă, după caz, întreprinderile electroenergetice relevante.

Prevederile acestui alineat nu pot fi aplicate în sensul diminuării sau denaturării principiului independenței Agenției.

(3) Agenția colaborează cu Consiliul Concurenței, cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul finanțelor și cu Comisia Națională a Pieței Financiare prin stabilirea, de comun acord, a platformei necesare pentru un schimb de informații reciproc și continuu, precum și pentru inițierea și efectuarea controalelor și a investigațiilor comune în legătură cu problemele legate de sectorul electroenergetic. Principiul enunțat în acest alineat nu împiedică autoritățile care participă la controale și investigații comune cu Agenția să își exercite drepturile și funcțiile stabilite în legile care reglementează activitatea autorităților respective, inclusiv dreptul Consiliului Concurenței de a efectua investigații concurențiale.

(4) La nivel internațional și regional, Agenția cooperează cu autoritățile de reglementare ale părților contractante ale Comunității Energetice, ale statelor membre ale Uniunii Europene și din țări terțe, cu Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și cu Secretariatul Comunității Energetice. În condițiile și în cazurile prevăzute în cadrul Comunității Energetice, Agenția cooperează cu Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (în continuare – ACER).

Articolul 9. Funcțiile generale ale Agenției

(1) Agenția îndeplinește următoarele funcții generale:

a) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele eliberate, eliberează duplicate ale acestora în condițiile prezentei legi și ale Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

b) certifică operatorul sistemului de transport și monitorizează respectarea continuă de către acesta a cerințelor privind separarea și independența, precum și a altor exigențe prevăzute de lege;

c) monitorizează respectarea continuă de către operatorul sistemului de distribuție a cerințelor privind separarea și independența, precum și a altor exigențe prevăzute de lege;

d) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizații pentru liniile electrice directe, pentru sisteme de distribuție închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu prezenta lege și cu Regulamentul cu privire la modul de eliberare, prelungire, reperfectare, suspendare, reluare a valabilității și retragere a autorizațiilor, aprobat de Agenție, precum și monitorizează activitatea titularilor autorizațiilor respective;

e) aprobă, în condițiile stabilite la Articolul 37, Articolul 38 și Articolul 68, planurile de dezvoltare a rețelelor electrice, precum și planurile anuale de investiții ale operatorilor de sistem, monitorizează implementarea acestor planuri și în ceea ce privește rețelele electrice de transport, prezintă în raportul său anual de activitate, o evaluare a planurilor anuale de investiții privind coerența acestora cu

planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport la nivelul Comunității Energetice, precum și eventuale recomandări de modificare a planurilor de investiții;

f) monitorizează și evaluează performanța operatorului sistemului de transport și a operatorilor sistemelor de distribuție, în legătură cu dezvoltarea unei rețele inteligente care să promoveze eficiența energetică și integrarea energiei electrice din surse regenerabile, pe baza unui set limitat de indicatori, și publică la fiecare doi ani, un raport național care include recomandări;

g) aprobă Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice care stabilește inclusiv cerințele privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice care stabilește inclusiv cerințele privind calitatea a furnizării, contribuie împreună cu alte autorități competente la realizarea obiectivelor privind calitatea și monitorizează respectarea normelor de securitate la exploatarea instalațiilor electrice și de fiabilitate a rețelelor electrice și revizuieste performanța anterioară a întreprinderilor electroenergetice în acest sens;

h) monitorizează respectarea de către operatorii de sistem a termenelor de efectuare a racordării și reparațiilor, stabilite în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;

i) aprobă și monitorizează investițiile în rețelele electrice, monitorizează investițiile în capacități de producere și instalații de stocare a energiei în raport cu securitatea aprovizionării cu energie electrică;

j) aprobă metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, inclusiv tarifele diferențiate în funcție de nivelul de tensiune al rețelelor electrice, metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorul sistemului de transport, de către operatorii sistemelor de distribuție și tarifele reglementate respective, precum și monitorizează corectitudinea aplicării de către titularii de licențe a metodologiilor aprobate, a tarifelor reglementate, aprobate în conformitate cu metodologiile respective;

k) aprobă metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică și energia termică produsă la centralele electrice de termoficare urbane, tarifele reglementate pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice, precum și prețurile reglementate pentru furnizarea energiei electrice de furnizorul central de energie electrică, pentru furnizarea energiei electrice de furnizorii de ultimă opțiune, pentru furnizarea energiei electrice de furnizorii serviciului universal, inclusiv tarifele binome și prețurile diferențiate în funcție de orele de consum, precum și monitorizarea corectitudinii aplicării de către titularii de licențe a prevederilor metodologiilor aprobate, ale prețurilor și tarifelor reglementate, aprobate în conformitate cu metodologiile respective;

l) aprobă, în scopul calculării tarifelor reglementate, modalitatea de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice;

m) stabilește informațiile de ordin economic și tehnic referitoare la funcționarea sistemului electroenergetic, care urmează a fi publicate de titularii de licențe, precum și modul de publicare a acestora, ținând cont de necesitatea asigurării nedivulgării informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată;

n) monitorizează implementarea normelor referitoare la atribuțiile și responsabilitățile operatorului sistemului de transport, operatorului pieței energiei electrice, operatorilor sistemului de distribuție, furnizorilor, consumatorilor și altor participanți la piață, în conformitate cu prezenta lege, precum și cu alte obligații stabilite în Regulile pieței energiei electrice și actele normative de reglementare aprobate de Agenție;

o) promovează, monitorizează și asigură transparența, concurența și integritatea piețelor de energie electrică, asigură respectarea obligațiilor de transparență de către întreprinderile electroenergetice;

p) stabilește sistemul de informații în a căror bază titularii de licență prezintă rapoarte Agenției și monitorizează implementarea acestora, precum și respectarea de către titularii de licențe a obligațiilor privind prezentarea informațiilor necesare către participanții pieței energiei electrice, stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de către Agenție;

q) asigură excluderea subvențiilor încrucișate între activitățile de transport, distribuție și furnizare a energiei electrice, sau alte activități cu sau fără legătură cu sectorul electroenergetic, precum și între categoriile de consumatori, și monitorizează respectarea de către întreprinderile electroenergetice a principiului costurilor și cheltuielilor necesare și justificate. Costurile și cheltuielile care nu sunt necesare și justificate nu se iau în considerare la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate;

r) monitorizează și asigură respectarea de către operatorul sistemului de transport, de către operatorii sistemelor de distribuție și, în conformitate cu prezenta lege, de către proprietarii rețelelor electrice, precum și respectarea de către orice întreprindere electroenergetică și de către alți participanți la piața energiei electrice a obligațiilor ce le revin în conformitate cu prezenta lege, codurile rețelelor electrice, liniile directe, regulile pieței energiei electrice și alte acte normative corespunzătoare, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și în conformitate cu deciziile Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice;

s) asigură și promovează protecția consumatorilor finali, în special prin asigurarea furnizării de servicii de calitate de către titularii de licențe, prin susținerea și asigurarea unui tratament echitabil și nediscriminatoriu în raport cu consumatorii finali, prin prevenirea măsurilor anticoncurențiale;

t) informează consumatorii finali cu privire la drepturile lor, inclusiv cu privire la mecanismele de soluționare a eventualelor neînțelegeri cu întreprinderile electroenergetice, precum și cu privire la punctul unic de contact;

u) abilitază consumatorii și asigură, împreună cu alte autorități relevante, eficacitatea și aplicarea măsurilor de protecție a consumatorilor;

v) participă la forurile și evenimentele internaționale în domeniu;

w) îndeplinește alte funcții stabilite pentru aceasta în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(2) Agenția îndeplinește funcții de supraveghere energetică de stat. În acest sens, Agenția exercită atribuțiile și drepturile stabilite la art. 14 și 15 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și următoarele atribuții:

a) aprobă Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice, precum și Normele de exploatare a instalațiilor electrice ale consumatorilor noncasnici și monitorizează respectarea acestora;

b) aprobă Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, precum și Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public;

c) aprobă Regulamentul cu privire la autorizația de electrician autorizat, precum și Regulamentul cu privire la autorizarea laboratoarelor electrotehnice;

d) eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile de electrician autorizat și monitorizează activitatea electricienilor autorizați în conformitate cu Regulamentul cu privire la autorizația de electrician autorizat;

e) eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice și monitorizează activitatea laboratoarelor electrotehnice în conformitate cu Regulamentul cu privire la autorizarea laboratoarelor electrotehnice;

f) verifică, la solicitare, cunoștințele personalului agenților economici, al întreprinderilor electroenergetice și unităților termoelectrice și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, acordând grupa de securitate electrică și eliberând talonul de autorizare în conformitate cu Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice.

(3) Agenția aprobă reglementări, metodologii, coduri ale rețelelor electrice, linii directoare, precum și alte acte normative de reglementare privind: racordare și accesul la rețelele electrice, inclusiv, dar fără a se limita la infrastructura transfrontalieră; alocarea capacității și gestionarea congestiilor; prestarea serviciilor de echilibrare și a serviciilor de sistem; dezvoltarea rețelelor electrice și realizarea investițiilor, alte activități ce țin de transportul și distribuția energiei electrice; furnizarea energiei electrice, inclusiv în contextul obligațiilor de serviciu public, organizarea și funcționarea piețelor de energie electrică; operarea piețelor de energie electrică, precum și alte acte normative de reglementare care decurg din cadrul normativ al Comunității Energetice și monitorizează implementarea acestora.

(4) Actele normative de reglementare care urmează să fie aprobate de către Agenție se elaborează de aceasta, cu excepția codurilor rețelelor electrice și a

liniilor directoare, precum și a termenilor, condițiilor și metodologiilor (în continuare – *TCM*) prevăzute în codurile rețelelor electrice și liniile directoare, care se elaborează și se propun spre aprobare Agenției în conformitate cu Articolul 39 și Articolul 94.

(5) În exercitarea funcțiilor sale, Agenția:

a) efectuează controale în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, în măsura în care acesta din urmă nu contravine primelor două acte normative, și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite de lege;

b) efectuează investigații privind funcționarea piețelor de energie electrică, în conformitate cu Articolul 101 și Articolul 102 și cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică;

c) solicită întreprinderilor electroenergetice orice informații relevante pentru îndeplinirea funcțiilor sale, inclusiv justificarea oricărui refuz de a acorda acces terților la rețeaua electrică și orice informații privind măsurile necesare pentru consolidarea rețelelor electrice;

d) are acces la contabilitatea întreprinderilor electroenergetice și a altor participanți la piața energiei electrice, solicită și are acces la informațiile și documentele referitoare la activitățile desfășurate de titularii de licențe și autorizații, la informațiile și documentele contabile, la documentele care conțin informații/la informațiile ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul vamal și alte autorități publice, în legătură cu activitatea participanților la piață;

e) solicită și primește, în condițiile legii, de la întreprinderile electroenergetice și de la alți participanți la piața energiei electrice, copii, extrase din documentele menționate la lit. c) și d);

f) adoptă hotărâri și emite decizii obligatorii pentru întreprinderile electroenergetice;

g) impune întreprinderilor electroenergetice obligații de serviciu public în conformitate cu prezenta lege;

h) înaintează prescripții pentru nerespectarea și încălcarea de către participanții la piață a prezentei legi, a Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică și a actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, adoptă hotărâri și emite decizii pentru lichidarea încălcărilor constatate;

i) aplică sancțiuni financiare efective, proporționale și cu efect de descurajare, precum și alte sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în sectorul electroenergetic în cazurile prevăzute de prezenta lege;

j) constată contravenții în sectorul electroenergetic, examinează cauzele contravenționale și aplică sancțiuni, în conformitate cu procedura și în cazurile stabilite în prezenta lege și în Codul contravențional.

(6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, în funcție de complexitatea controlului, nu poate depăși 90 de zile. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului.

Articolul 10. Funcțiile specifice ale Agenției în legătură cu separarea operatorului de sistem, schimburile transfrontaliere și piețele de energie electrică, precum și abilitarea și protecția consumatorilor

(1) În ceea ce privește separarea operatorului de sistem, Agenția îndeplinește următoarele funcții:

a) aprobă Regulamentul privind modul de monitorizare a programului de conformitate prevăzut la Articolul 29 alin. (2) lit. c) și Articolul 61 alin. (3) lit. d);

b) monitorizează modul de îndeplinire de către proprietarul sistemului de transport și de către operatorul de sistem independent a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei legi și dispune aplicarea de sancțiuni financiare pentru nerespectare;

c) monitorizează relațiile și schimbul de informații dintre operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport pentru a asigura conformitatea operatorului de sistem independent cu obligațiile sale;

d) aprobă contracte, acorduri dintre operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport, inclusiv contractele de gestiune;

e) acționează ca autoritate de soluționare a litigiilor dintre operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport cu privire la orice plângere înaintată de oricare dintre părți și emite decizii obligatorii pentru soluționarea oricărui diferend între părți;

f) fără a aduce atingere prevederilor Articolul 27 alin. (1) lit. c), pentru primul plan de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, aprobă planul de investiții și planul multianual de dezvoltare a rețelei electrice prezentate cel puțin o dată la doi ani de către operatorul de sistem independent;

g) asigură că tarifele reglementate pentru serviciile de transport al energiei electrice, colectate de operatorul de sistem independent, includ o redevență pentru proprietarul/proprietarii rețelelor electrice de transport, care asigură o compensație corespunzătoare pentru activele rețelelor respective și pentru oricare investiții noi efectuate în acestea, cu condiția ca investițiile să fie eficiente și justificate economic;

h) efectuează controale, inclusiv controale inopinate, la sediul proprietarului/proprietarilor rețelelor electrice de transport și al operatorului de sistem independent;

i) monitorizează utilizarea plăților pentru congestii colectate de operatorul de sistem independent, în conformitate cu prezenta lege.

(2) În domeniul schimburilor transfrontaliere și al organizării și funcționării piețelor de energie electrică, Agenția:

a) asigură că operatorul sistemului de transport pune la dispoziție, în cea mai mare măsură posibilă, capacități de interconexiune în conformitate cu prezenta lege;

b) asigură accesul la infrastructura transfrontalieră, inclusiv aprobă procedurile de alocare a capacității și gestionare a congestiilor;

c) monitorizează disponibilitatea și calitatea datelor tehnice și comerciale cu privire la interconexiuni, solicitate de utilizatorii de sistem pentru participare pe piețele de energie electrică în condiții nediscriminatorii;

d) monitorizează cooperarea dintre operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de transport din părțile contractante ale Comunității Energetice, operatorii de sisteme de transport din statele membre ale Uniunii Europene și/sau operatorii sistemelor de transport din țări terțe;

e) aprobă regulile privind condițiile și procedurile de calcul coordonat al capacităților, aprobă metodologiile pentru calculul coordonat al capacităților, inclusiv metodologia pentru redispecerizare coordonată și comercializare în contrapartidă;

f) aprobă, în contextul integrării pieței regionale, metodologii de partajare a costurilor;

g) aprobă produsele și procesul de achiziție pentru serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței;

h) asigură că furnizarea de servicii de sistem va fi efectuată în modul cel mai economic posibil și oferă stimulente adecvate utilizatorilor de sistem pentru a-și echilibra intrările și ieșirile, serviciile fiind furnizate într-un mod echitabil și nediscriminatoriu și se bazează pe criterii obiective;

i) stabilește modalitatea de repartizare între participanții la piața energiei electrice a energiei electrice furnizate de furnizorul central de energie electrică produsă din surse regenerabile și, după caz, a energiei electrice produsă la centralele electrice de termoficare urbane;

j) înregistrează participanții la piață după o abordare consecventă așa cum este definită și coordonată de Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice;

k) asigură integritatea și transparența pieței angro a energiei electrice, inclusiv prin stabilirea de obligații pentru participanții la piața energiei electrice de a înregistra și publica informații privilegiate în condițiile prevăzute de prezenta lege, prin instituirea interdicțiilor privind manipularea pieței energiei electrice și tranzacțiile privilegiate, precum și investighează potențialele încălcări și aplică sancțiuni în cazurile prevăzute de prezenta lege;

l) monitorizează activitatea de tranzacționare cu produse energetice angro pentru a detecta și preveni tranzacționarea pe baza informațiilor privilegiate și a manipulării pieței angro a energiei electrice;

m) monitorizează nivelul și eficacitatea deschiderii pieței energiei electrice și al concurenței pe piețele angro și cu amănuntul a energiei electrice, inclusiv în ceea ce privește bursele de energie electrică, prețurile pentru consumatorii casnici,

inclusiv sistemele de plată anticipată, impactul contractelor de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice și al utilizării sistemelor de măsurare inteligente, plățile pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului; tarifele de deconectare, tarifele pentru serviciile de întreținere, executarea serviciilor de întreținere, raportul dintre prețurile pentru consumatorii casnici și cele angro, evoluția tarifelor reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice și plângerile consumatorilor casnici, precum și orice denaturare sau restricționare a concurenței, inclusiv prin furnizarea oricăror informații relevante și informarea despre orice cazuri relevante Consiliului Concurenței;

n) monitorizează activitățile din sectorul electroenergetic pentru a asigura prevenirea apariției/excluderea unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze de exclusivitate care pot împiedica consumatorii să încheie contracte simultan cu mai mulți furnizori sau să le restricționeze opțiunea de a face această alegere, și, în cazul în care constată existența unor astfel de practici, informează Consiliul Concurenței în acest sens;

o) publică, cel puțin o dată pe an, recomandări cu privire la conformitatea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice cu prezenta lege și transmite respectivele recomandări Consiliului Concurenței, după caz;

p) adoptă decizii și întreprinde orice măsuri necesare și proporționale pentru a promova concurența efectivă și pentru a asigura buna funcționare a piețelor de energie electrică;

q) contribuie la compatibilitatea proceselor de schimb de date pentru cele mai importante procese de piață la nivel regional;

r) aprobă acordul bilateral și multilateral privind cuplarea piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei, inclusiv TCM-urile naționale, TCM – urile regionale care permit implementarea eficientă a cuplării piețelor respective;

s) desemnează operatorul pieței de energie electrică (în continuare – OPEED) și monitorizează activitatea OPEED în legătură cu cuplarea piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei;

t) asigură schimbul de date necesare pentru monitorizarea eficientă a OPEED-urilor cu autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene și/sau din alte părți contractante ale Comunității Energetice.

(3) În domeniul abilitării consumatorilor și al protecției consumatorilor, Agenția:

a) aprobă Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului, care stabilește termenii și condițiile pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului de către consumatori finali și monitorizează respectarea acestuia;

b) aprobă Regulamentul privind furnizarea energiei electrice care stabilește clauzele obligatorii pentru contractele de furnizare a energiei electrice către consumatorii finali, stabilește termenii și condițiile pentru furnizarea energiei electrice către consumatorii finali, inclusiv termenii și condițiile pentru furnizarea

serviciului universal și pentru furnizarea serviciului de ultimă opțiune, precum și monitorizează asigurarea respectării acestora de către furnizori;

c) monitorizează disponibilitatea instrumentelor de comparare care îndeplinesc cerințele stabilite la Articolul 113;

d) asigură accesul nediscriminatoriu la datele de consum ale consumatorilor, furnizarea, pentru utilizare opțională, a unui format armonizat ușor de înțeles la nivel național pentru datele de consum și accesul prompt pentru toți consumatorii la aceste date în conformitate cu Articolul 78;

e) monitorizează eliminarea obstacolelor și restricțiilor nejustificate care împiedică dezvoltarea consumului de energie electrică produsă de consumator și a comunităților de energie ale cetățenilor;

f) acționează ca autoritate de soluționare extrajudiciară a reclamațiilor consumatorilor finali, examinează reclamațiile consumatorilor finali în conformitate cu prezenta lege și prevederile Codului administrativ nr.116/2018, emite decizii obligatorii, inclusiv cu privire la racordarea la rețeaua electrică, precum și examinează reclamații legate de încheierea și executarea contractelor de furnizare a energiei electrice cu furnizorii de ultimă opțiune și furnizorii serviciului universal;

g) emite decizii privind interzicerea deconectării de la rețeaua electrică a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali sau privind reconectarea acestora la rețeaua electrică pe parcursul examinării reclamațiilor consumatorilor finali;

h) prezintă, la solicitare, consumatorilor finali, organizațiilor care promovează interesele consumatorilor, informațiile necesare referitoare la activitatea titularilor de licențe, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată;

i) colaborează cu organizații care promovează interesele consumatorilor.

Articolul 11. Atribuțiile și competențele Agenției cu privire la centrul de coordonare regională

(1) Agenția, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare din regiunea de operare a sistemelor în care este stabilit centrul de coordonare regională (în continuare – *autorități de reglementare din regiunea de operare a sistemelor*):

a) aprobă propunerea de înființare a centrului de coordonare regională în conformitate cu capitolul IV, secțiunea a 5-a;

b) aprobă costurile rezonabile, necesare și justificate ale operatorului sistemului de transport în legătură cu participarea în cadrul centrului de coordonare regională, care urmează să fie luate în considerare la calcularea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice;

c) aprobă procesul decizional de cooperare în cadrul centrului de coordonare regională;

d) asigură că centrul de coordonare regională este dotat cu toate resursele umane, tehnice, fizice și financiare necesare pentru îndeplinirea obligațiilor care îi

revin în temeiul prezentei legi și îndeplinirea sarcinilor sale în mod independent și imparțial;

e) propune împreună cu autoritățile de reglementare din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice, eventuale atribuții și competențe suplimentare care să fie conferite centrului de coordonare regională de către părțile contractante ale Comunității Energetice sau statele membre ale Uniunii Europene din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice;

f) asigură respectarea obligațiilor prevăzute de prezenta lege, în special în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, și se consultă pentru a identifica împreună cazurile de nerespectare a obligațiilor de către centrul de coordonare regională; în cazul în care Agenția nu a reușit să ajungă la un acord cu alte autorități de reglementare din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice, în termen de patru luni de la începerea consultărilor în scopul identificării în comun a neconformității, subiectul este comunicat către Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care statele membre ale Uniunii Europene sunt afectate, către ACER pentru adoptarea unei decizii;

g) monitorizează performanța coordonării sistemului și raportează anual către Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, iar, în măsura în care statele membre ale Uniunii Europene sunt implicate, către ACER.

(2) Pentru realizarea în mod eficient și rapid a atribuțiilor prevăzute la alin. (2), Agenția are următoarele competențe:

- a) să solicite informații de la centrul de coordonare regională;
- b) să efectueze controale, inclusiv controale inopinate, la sediul centrului de coordonare regională;
- c) să emită decizii comune obligatorii adresate centrului de coordonare regională.

(3) În cazul în care centrul de coordonare regională este înființat în Republica Moldova, Agenția asigură corespunderea centrului de coordonare regională cu obligațiile care îi revin în temeiul prezentei legi sau ale oricăror decizii relevante din punct de vedere juridic obligatorii ale Agenției sau ale Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care statele membre ale Uniunii Europene sunt afectate, ale ACER, și impune sancțiuni financiare efective, proporționale și cu efect de descurajare centrului de coordonare regională, în cazurile prevăzute de prezenta lege.

Articolul 12. Cooperarea regională cu alte autorități de reglementare pe aspecte transfrontaliere. Cooperarea cu Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și ACER

(1) Agenția cooperează îndeaproape și se consultă cu alte autorități de reglementare ale părților contractante ale Comunității Energetice, în special în cadrul Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, furnizându-și reciproc, precum și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, toate informațiile necesare pentru îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor prevăzute de

prezenta lege. În ceea ce privește schimbul de informații, Agenția asigură același nivel de confidențialitate ca cel impus autorității emitente.

(2) Agenția cooperează cel puțin la nivel regional în scopul:

a) încurajării creării de mecanisme operaționale necesare pentru a permite o gestionare optimă a rețelelor electrice, în scopul promovării burselor comune de energie electrică și al alocării capacităților transfrontaliere de interconexiune, precum și pentru a permite un nivel adecvat al capacităților de interconexiune, inclusiv prin intermediul de noi interconexiuni, în interiorul regiunii și între regiuni, permițând astfel dezvoltarea unei concurențe efective și îmbunătățirea securității aprovizionării cu energie electrică, fără a face discriminare între furnizorii din diferite părți contractante ale Comunității Energetice sau state membre ale Uniunii Europene;

b) coordonării activităților comune de supraveghere a entităților care desfășoară activități la nivel regional;

c) coordonării, în cooperare cu alte autorități implicate, a activităților comune de supraveghere a evaluărilor adecvanței resurselor la nivel național, regional și european;

d) coordonării elaborării codurilor rețelelor electrice și a liniilor directoare pentru operatorii sistemelor de transport și pentru alți participanți la piață;

e) coordonării elaborării normelor privind gestionarea congestiilor.

(3) Agenția încheie acorduri de cooperare cu alte autorități de reglementare din părțile contractante ale Comunității Energetice pentru a favoriza cooperarea în domeniul reglementării.

(4) Acțiunile prevăzute la alin. (2) se desfășoară, după caz, în strânsă cooperare cu alte autorități naționale competente și fără a aduce atingere competențelor specifice ale acestora.

(5) Agenția cooperează cu Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, precum și în cazurile prevăzute de prezenta lege și de cadrul normativ al Comunității Energetice, furnizează informațiile necesare și solicită opiniile cu privire la aspecte specifice. Agenția ține cont în cea mai mare măsură de avizele emise de Secretariatul Comunității Energetice.

(6) În cazul în care, în cadrul Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice emit decizii cu privire la aspecte specifice, Agenția va întreprinde măsurile necesare pentru a asigura implementarea deciziilor respective.

(7) Agenția cooperează cu ACER și furnizează orice informații necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor ACER în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice. ACER emite recomandări, avize și decizii individuale care pot viza operatorii sistemelor de transport, centrele regionale de coordonare, operatorii pieței energiei electrice desemnați și Agenția. ACER consultă părțile interesate cu privire la subiectele pe marginea cărora intenționează să adopte decizii.

(8) Agenția poate expedia ACER, separat sau în comun cu altă autoritate de reglementare, o solicitare de emitere a unei decizii individuale privind aspecte legate de reglementare care au efecte asupra comerțului transfrontalier sau asupra securității sistemului transfrontalier și care necesită o decizie comună luată de cel puțin două autorități de reglementare, precum și în alte situații prevăzute de cadrul de reglementare al Comunității Energetice. Agenția este în drept să formuleze opinii cu privire la subiectele examinate de ACER în cadrul procedurii de consultare organizată de ACER.

(9) În strânsă cooperare cu ACER, Agenția monitorizează și analizează performanța centrului de coordonare regională.

(10) În cazul în care în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, ACER emite avize și recomandări cu privire la aspecte specifice, Agenția ține seama în cea mai mare măsură de avizele și recomandările respective. În cazul în care în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, ACER emite decizii, Agenția ia măsurile necesare pentru a asigura punerea lor în aplicare, inclusiv atunci când deciziile respective sunt adresate părții interesate relevante din sectorul electroenergetic.

(11) Urmare a notificării din partea ACER, înainte de adoptarea de către ACER a unei decizii individuale în conformitate cu cadrul de reglementare al Comunității Energetice, precum și în alte cazuri, Agenția este în drept să își formuleze punctele de vedere asupra problemelor la care se referă ACER. În conformitate cu termenele și procedura stabilite în cadrul Comunității Energetice, Agenția este în drept să conteste o decizie a ACER care vizează Agenția sau o decizie care, deși vizează alte persoane, este de interes direct pentru Agenție, precum și este în drept să sesizeze Curtea Europeană de Justiție pentru anularea unei decizii emise de ACER sau pentru că ACER nu a întreprins acțiunile necesare în termenele aplicabile.

(12) Dreptul stabilit la alin. (11) nu aduce atingere dreptului operatorului sistemului de transport sau al unei alte părți interesate din sectorul electroenergetic de a contesta o decizie a ACER care vizează partea respectivă sau împotriva unei decizii care deși vizează altă persoană, este de interes direct pentru partea interesată.

Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției

(1) Transparența activității Agenției o asigură Consiliul de Administrație. Consiliul de administrație asigură publicarea anunțului despre organizarea ședințelor și agenda aferentă pe site-ul web oficial al Agenției în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. La ședințele ordinare ale Consiliului de Administrație în cadrul cărora se discută informații cu accesibilitate limitată participă numai persoanele vizate. Invitația de participare la ședințele ordinare se expediază persoanelor vizate cu cel puțin 3 zile înainte de ziua preconizată pentru ședință.

(2) În cazul proiectelor de acte normative de reglementare în sectorul electroenergetic, cererile privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate sau alte hotărâri care pot avea impact asupra pieței energiei electrice și asupra obligațiilor de serviciu public, Agenția este obligată să publice pe site-ul web oficial proiectul hotărârii și/sau proiectul de act ce se supune aprobării prin hotărâre și informațiile relevante în termenele stabilite în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

(3) Cererile titularilor de licențe privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate, precum și materialele care justifică nivelul acestora, se publică pe site-ul web oficial al Agenției în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererilor respective. Agenția oferă publicului 15 zile lucrătoare de la publicarea cererilor menționate și a materialelor aferente pentru prezentarea recomandărilor și opiniilor cu privire la acestea. În termenele stabilite în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Agenția publică pe site-ul web oficial rezultatele examinării cererilor titularilor de licențe și propunerile sale privind nivelul costurilor de bază, al prețurilor și tarifelor reglementate.

(4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile, precum și cererile privind prețurile și tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.

(5) Cu excepția situațiilor ce țin de examinarea și de soluționarea neînțelegerilor dintre participanții pieței energiei electrice, pentru asigurarea executării legilor, Consiliul de administrație adoptă, în numele Agenției, hotărâri. În hotărârile Agenției privind aprobarea costurilor de bază, a prețurilor reglementate, a tarifelor reglementate, a altor componente ale tarifelor, a planurilor de dezvoltare, a planurilor de investiții, a investițiilor realizate de titularii de licențe, se indică temeiul legal al aprobării acestora. Prin derogare de la art. 118 alin. (3) din Codul administrativ nr. 116/2018, în cazul neadmiterii în scopuri tarifare a unor cheltuieli, investiții, consumuri tehnologice și pierderi de energie electrică, altor componente nejustificate, motivarea Agenției este prezentată titularului de licență în scrisoarea de însoțire a hotărârii respective.

(6) Pentru soluționarea neînțelegerilor individuale, a neînțelegerilor între persoane juridice și/sau persoane fizice legate de punerea în aplicare a actelor normative în sectorul electroenergetic, un director al Consiliului de administrație emite, în numele Agenției, decizii, inclusiv decizii care vizează raporturile juridice dintre un utilizator de sistem, un consumator final, un utilizator al sistemului de distribuție închis și un titular de licență sau deținător de autorizație ori raporturile juridice dintre doi titulari de licențe sau deținători de autorizații.

(7) În cazul crizelor de energie electrică, constatate în modul prevăzut de prezenta lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie electrică, de securitatea

aprovizionării cu energie electrică, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali sau al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, de către furnizorii de ultimă opțiune, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și în Codul administrativ nr. 116/2018. Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptarea/emiterea acesteia, prin publicare pe site-ul web oficial al Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media.

(8) Hotărârile și deciziile Agenției trebuie să fie pe deplin motivate și justificate și accesibile publicului, cu păstrarea confidențialității informațiilor care constituie secret comercial. Hotărârile Agenției privind costurile de bază, tarifele și prețurile reglementate, precum și alte hotărâri care au impact asupra pieței energiei electrice și asupra obligațiilor de serviciu public se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(9) Hotărârile și deciziile Agenției în sectorul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ nr. 116/2018. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la survenirea uneia dintre situațiile stabilite în Capitolul IV, Titlul III din Codul administrativ nr. 116/2018 sau până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă contrară, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai în raport cu solicitantul.

Secțiunea a 3-a

Atribuții specifice în legătură cu crizele de energie electrică

Articolul 14. Atribuțiile specifice ale Comisiei pentru Situații Excepționale la gestionarea crizelor de energie electrică

(1) În legătură cu gestionarea crizelor de energie electrică, Comisia pentru Situații de Excepționale a Republicii Moldova îndeplinește următoarele atribuții:

a) examinează sesizările operatorului sistemului de transport privind apariția unei crize de energie electrică;

b) verifică, în termen de cel mult 12 ore de la sesizare, dacă sunt îndeplinite condițiile privind existența riscurilor de criză de energie electrică și, dacă acestea se confirmă, constată și declară apariția situației excepționale;

c) preia, în cazul constatării existenței situației excepționale, funcțiile privind gestionarea acesteia, în special funcțiile privind coordonarea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse, în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic, de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, de către Agenție, de către alte organe sau autorități ale administrației publice centrale, de către alte autorități publice, de către întreprinderile electroenergetice, precum și de către alți participanți la piețele de energie electrică;

d) emite dispoziții privind măsurile necesare gestionării situațiilor excepționale, inclusiv pentru înlăturarea sau minimizarea consecințelor acestora;

e) în funcție de gravitatea situației survenite în legătură cu limitarea, întreruperea furnizării de energie electrică și caracterul măsurilor ce urmează a fi adoptate pentru gestionarea unei situații excepționale, înaintează Guvernului un raport privind necesitatea declarării stării de urgență, în conformitate cu art. 17-19 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;

f) analizează natura, cauzele și consecințele crizelor de energie electrică, eficacitatea măsurilor luate pentru asigurarea furnizării de energie electrică consumatorilor finali, eficacitatea măsurilor luate pentru înlăturarea consecințelor crizelor de energie electrică, analizează și alte informații relevante;

g) desemnează, la necesitate, furnizorul care va achiziționa energie electrică în timpul unei situații excepționale în vederea revânzării acesteia furnizorilor de pe piața cu amănuntul a energiei electrice sau, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale, consumatorilor finali;

h) impune, la necesitate, furnizorilor de pe piața angro a energiei electrice, furnizorilor de pe piața cu amănuntul a energiei electrice care își desfășoară activitatea de furnizare la prețuri reglementate sau la prețuri nereglementate, precum și traderilor, obligația de a vinde furnizorului desemnat în conformitate cu lit. g) energie electrică în cantitățile și la prețurile stabilite în contractele pe care le au încheiate la momentul declarării situației excepționale sau al impunerii obligației ori cesionării drepturilor pe care le aceștia le au conform contractelor de vânzare-cumpărare a energiei electrice;

i) obligă, la necesitate, titularii de licențe să încheie contracte, să întreprindă alte acțiuni necesare pentru asigurarea furnizării cu energie electrică a consumatorilor finali și stabilește termenele în care acestea urmează să fie executate;

j) alte atribuții stabilite în prezenta lege, Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, în Regulamentul Comisiei pentru Situații Excepționale, în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic.

(2) La gestionarea crizelor de energie electrică, deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale pot viza atât întreprinderile electroenergetice, precum și

întreprinderile din alte sectoare, inclusiv din sectorul termoelectric, sectorul telecomunicațiilor.

Articolul 15. Atribuțiile specifice ale Agenției în legătură cu gestionarea crizelor de energie electrică

(1) Agenția contribuie la asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică și îndeplinește atribuțiile stabilite în prezenta lege, inclusiv întreprinde acțiunile stabilite în prezentul articol în legătură cu prevenirea și gestionarea situațiilor excepționale în sectorul electroenergetic. În virtutea atribuțiilor pe care le îndeplinește, Agenția contribuie la elaborarea măsurilor destinate asigurării securității aprovizionării cu energie electrică și colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic. În cazul unei crize de energie electrică, Agenția întreprinde măsurile necesare pentru depășirea crizei de energie electrică și intervine, în mod nediscriminatoriu, proporțional și limitat în timp, în funcționarea pieței energiei electrice. În acest scop, Agenția exercită următoarele atribuții:

a) impune obligații de serviciu public privind vânzarea energiei electrice în cantități prestabilite și la prețuri reglementate;

b) stabilește obligații de serviciu public privind achiziționarea centralizată, prin licitație sau negociere directă, a energiei electrice necesare furnizorilor serviciului universal, furnizorilor de ultimă opțiune și operatorilor de sistem;

c) stabilește obligații de serviciu public pentru unul sau mai mulți producători de energie electrică pentru a participa la piața de echilibrare și la piața serviciilor de sistem sau pentru a presta servicii de echilibrare și servicii de sistem în cantități limitate de posibilități tehnice și la prețuri reglementate;

d) aprobă tarife reglementate, prețuri reglementate în condițiile stabilite la Articolul 13 alin. (7);

e) monitorizează respectarea de către titularii de licențe a deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale, inclusiv executarea contractelor încheiate, realizarea altor acțiuni în conformitate cu deciziile respective și, potrivit funcțiilor stabilite de lege;

f) aplică sancțiunile financiare prevăzute la Articolul 146 alin. (6);

g) suspendă, în condițiile din Articolul 22 alin. (3) lit. e), licența titularului de licență care nu respectă deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale, sau, după caz, deciziile ori hotărârile Agenției și numește un alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului de licență a cărui licență a fost suspendată.

(2) Agenția informează fără întârziere Comisia pentru Situații Excepționale cu privire la măsurile întreprinse în conformitate cu prezentul articol.

(3) Prevederile prezentului articol nu aduc atingere competențelor Comisiei pentru Situații Excepționale stabilite la Articolul 14.

Capitolul III

ORGANIZAREA ȘI LICENȚIEREA ACTIVITĂȚILOR ÎN SECTORUL ELECTROENERGETIC

Articolul 16. Activitățile desfășurate în sectorul electroenergetic

(1) În sectorul electroenergetic se desfășoară și se reglementează următoarele activități:

- a) producerea energiei electrice;
- b) stocarea energiei;
- c) operarea pieței energiei electrice;
- d) transportul energiei electrice;
- e) conducerea centralizată a sistemului electroenergetic;
- f) distribuția energiei electrice;
- g) tradingul cu energie electrică;
- h) furnizarea energiei electrice;
- i) agregarea.

(2) Întreprinderile electroenergetice își desfășoară activitatea în condiții de concurență echitabile, în care sunt aplicate reguli, taxe și tratamente nediscriminatorii, transparente și proporționale, în special în legătură cu responsabilitatea de echilibrare, accesul pe piețele angro de energie electrică, accesul la date, la procesele de schimbare a furnizorului și a regimurilor de facturare și, după caz, în legătură cu eliberarea licențelor.

(3) Raporturile juridice dintre participanții la piețele de energie electrică se stabilesc pe bază de contract, conform condițiilor prevăzute în licențe, în prezenta lege, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, în Regulile pieței energiei electrice și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.

Articolul 17. Obligații de serviciu public

(1) Întreprinderile electroenergetice își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile prezentei legi, în vederea realizării unei piețe de energie electrică competitive, sigure și durabile din punct de vedere al mediului și nu vor fi discriminate nici în privința drepturilor și nici a obligațiilor.

(2) În interesul economic general, în legătură cu securitatea, inclusiv securitatea aprovizionării cu energie electrică, continuitatea, calitatea și prețurile pentru furnizarea energiei electrice, precum și protecția mediului, inclusiv eficiența energetică, energia din surse regenerabile și protecția climei, întreprinderile electroenergetice pot fi impuse să îndeplinească obligații de serviciu public. În conformitate cu prevederile prezentei legi, obligațiile de serviciu public pot fi impuse în special întreprinderilor electroenergetice care desfășoară următoarele activități:

- a) producerea energiei electrice;
- b) transportul energiei electrice;
- c) distribuția energiei electrice;

- d) tradingul cu energie electrică;
- e) furnizarea energiei electrice.

(3) Obligațiile de serviciu public sunt impuse de Guvern sau de Agenție ca măsură cu caracter limitat în timp și pot fi revizuite periodic, pentru a determina necesitatea menținerii obligațiilor respective. Obligațiile de serviciu public vor fi clar definite, transparente, nediscriminatorii, ușor de verificat și, pe bază de reciprocitate, vor garanta accesul egal al întreprinderilor electroenergetice din părțile contractante ale Comunității Energetice la consumatorii finali din Republica Moldova.

(4) Obligațiile de serviciu public care privesc stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice trebuie să respecte cerințele prevăzute la Articolul 108. Orice formă de retribuire financiară sau de alt gen, precum și drepturile exclusive care pot fi acordate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, se impun și se realizează în mod transparent și nediscriminatoriu.

(5) Obligațiile de serviciu public necesare și proporționale se impun de Guvern sau Agenție. Aceste măsuri pot include programe conform cărora entitățile sunt obligate să vândă sau să pună la dispoziție anumite cantități de energie electrică pe piața energiei electrice sau să ofere acces la o parte din capacitățile lor de producere furnizorilor interesați, pentru o perioadă limitată de timp.

(6) Guvernul, Agenția informează Secretariatul Comunității Energetice despre toate măsurile adoptate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv în ceea ce privește protecția consumatorilor și protecția mediului, și posibilul efect al acestora asupra concurenței pe plan național și internațional, indiferent dacă a fost obținută vreo derogare în acest sens în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

(7) O dată la doi ani, Agenția elaborează și publică pe site-ul web oficial al Agenției un raport privind modificarea măsurilor adoptate pentru îndeplinirea obligațiilor serviciului universal, de ultimă opțiune, a altor obligații de serviciu public. Raportul respectiv se prezintă Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice, indiferent dacă a fost obținută vreo derogare în acest sens în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

Articolul 18. Tipuri de licențe în sectorul electroenergetic. Principii generale de licențiere

(1) Activitățile prevăzute la Articolul 16 alin. (1) sunt reglementate prin licențiere, prin eliberarea de către Agenției a următoarelor tipuri de licențe:

- a) licență pentru producerea energiei electrice;
- b) licență pentru stocarea energiei;
- c) licență pentru operarea pieței energiei electrice;
- d) licență pentru transportul energiei electrice;
- e) licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic;
- f) licență pentru distribuția energiei electrice;
- g) licență pentru tradingul cu energie electrică;

- h) licență pentru furnizarea energiei electrice;
- i) licență pentru agregare.

(2) Pentru activitatea de producere a energiei electrice licența se eliberează producătorului care are o centrală electrică cu o putere instalată de 5 MW și mai mare, sau centrale electrice cu puterea instalată cumulată de 5 MW și mai mare sau o centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei care, împreună, au o putere de injecție de 5 MW și mai mare.

(3) Pentru activitatea de stocare a energiei, licența se eliberează operatorului instalației autonome de stocare cu o putere de injecție de 1 MW și mai mare. Nu se eliberează licență pentru stocarea energiei operatorilor de sistem care au dreptul, în cazurile și în condițiile prevăzute de prezenta lege, să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei. Consumatorul final care deține o instalație de stocare a energiei cu o putere de injecție de 1 MW și mai mare, trebuie să obțină licența pentru stocarea energiei.

(4) Licența pentru producerea energiei electrice conferă titularului său dreptul de a desfășura genul respectiv de activitate la centrala electrică indicată în licență. Numărul de licențe pentru producerea energiei electrice nu este limitat, iar intrarea de noi producători pe piața energiei electrice nu poate fi restricționată. Principiile din prezentul alineat se aplică și licențelor pentru stocarea energiei.

(5) Licența pentru operarea pieței energiei electrice este valabilă pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Se eliberează o singură licență pentru operarea pieței energiei electrice.

(6) Licențele pentru transportul energiei electrice, pentru distribuția energiei electrice dau dreptul titularilor de licențe să desfășoare activități de transport și, corespunzător, de distribuție a energiei electrice. Licența pentru transportul energiei electrice, licența pentru distribuția energiei electrice acordă operatorului sistemului de transport, operatorului sistemului de distribuție dreptul exclusiv de a desfășura genul respectiv de activitate în limitele teritoriului specificat în licență.

(7) Conducerea centralizată a sistemului electroenergetic se efectuează de către un singur operator al sistemului de transport în baza licenței pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic.

(8) Licența pentru tradingul cu energie electrică dă dreptul titularului acesteia de a tranzacționa energie electrică pe piețele angro de energie electrică. Licența pentru furnizarea energiei electrice permite titularului acesteia să își desfășoare activitatea atât pe piața angro, cât și pe cea cu amănuntul. Licența pentru furnizarea energiei electrice și licența pentru tradingul cu energie electrică sunt valabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în condițiile specificate în licență. Numărul de licențe pentru tradingul cu energie electrică, pentru furnizarea energiei electrice nu este limitat, iar intrarea de noi traderi, de noi furnizori pe piețele de energie electrică nu poate fi restricționată.

(9) Vânzarea energiei electrice proprietarilor/deținătorilor de vehicule electrice prin puncte de reîncărcare special amenajate în acest scop nu constituie

furnizare în sensul prezentei legi și nu implică necesitatea obținerii unei licențe pentru furnizarea energiei electrice. Prevederile prezentului alineat nu scutesc operatorii punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice de necesitatea respectării actelor și a documentelor normativ tehnice privind exploatarea și funcționarea centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor de utilizare, precum și a actelor normative aplicabile activității economice respective, distincte de activitatea de furnizare a energiei electrice, inclusiv cu actele normative în domeniul fiscal.

(10) Licențele pentru producerea energiei electrice, pentru transportul energiei electrice, pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, pentru distribuția energiei electrice, pentru stocarea energiei se eliberează pe o perioadă de 25 de ani. Licențele pentru operarea pieței energiei electrice, pentru tradingul cu energie electrică, pentru furnizarea energiei electrice, precum și pentru agregare se eliberează pe o perioadă de 10 ani. La expirarea perioadei de valabilitate, la cererile titularilor de licențe, Agenția prelungește licențele eliberate în condițiile stabilite în prezenta lege și Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(11) Condițiile de desfășurare a activității licențiate sunt anexate licenței, trebuie să fie conforme cu legea și sunt parte integrantă a licenței.

Articolul 19. Externalizarea serviciilor sau lucrărilor de către titularii de licențe

(1) Este interzis titularului de licență să transfere către alte persoane fizice sau juridice drepturile și obligațiile aferente activității pentru care a fost acordată licența.

(2) Prin derogare de la alin. (1), titularul de licență este în drept să externalizeze un serviciu sau o lucrare pe care trebuie să o execute cu condiția obținerii acordului prealabil al Agenției și după ce a demonstrat că externalizarea serviciului/lucrării respective va duce la o reducere a costurilor și la eficiența activității aferente serviciului sau lucrării externalizate, fără a afecta calitatea serviciului, a lucrării respective, cerințele privind separarea și independența operatorului sistemului transport, al operatorului sistemului de distribuție. Lista serviciilor și lucrărilor care pot fi externalizate de titularii de licențe se aprobă prin hotărârea Agenției.

(3) Externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări nu are ca efect transferarea responsabilității titularului de licență pentru îndeplinirea obligațiilor care îi revin potrivit prezentei legi, actelor normative și licenței însăși, și nu lipsește Agenția de dreptul de a aplica titularului de licență respectiv sancțiunile stabilite în prezenta lege în cazul în care constată încălcarea obligațiilor de către titularul de licență.

(4) Dacă Agenția constată că externalizarea de către titularul de licență a serviciului sau a lucrării nu a avut ca rezultat reducerea costurilor, iar activitatea aferentă serviciului sau lucrării externalizate nu a fost eficientizată, cheltuielile

suplimentare suportate de titularul de licență în legătură cu externalizarea serviciului sau a lucrării nu vor fi luate în considerare de către Agenție la aprobarea prețurilor sau tarifelor reglementate.

(5) Dacă, urmare a externalizării unui serviciu sau a unei lucrări de către titularul licenței, Agenția constată înrăutățirea calității serviciului sau lucrării respective, titularul licenței este obligat, în termenele stabilite de Agenție, să ia toate măsurile necesare pentru a remedia situația survenită. În cazul în care titularul de licență nu ia astfel de măsuri în termenele stabilite, Agenția este îndreptățită să solicite ca, în termen de cel mult 3 luni, să fie desfăcut contractul cu prestatorul serviciului sau al lucrării externalizate și să preia prestarea respectivului serviciu sau efectuarea lucrării respective. Cheltuielile suplimentare suportate de titularul licenței în urma rezoluțiunii contractului conform prezentului alineat nu se iau în considerare de către Agenție la aprobarea prețurilor sau tarifelor reglementate.

(6) În cazul în care Agenția constată că în rezultatul externalizării serviciului sau a lucrării există încălcări ale principiilor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport, operatorului sistemului de distribuție, titularul de licență este obligat să ia toate măsurile necesare pentru remedierea situației survenite în termenele stabilite de Agenție. În cazul în care titularul licenței nu întreprinde astfel de măsuri, acesta va rezoluționa, în termen de cel mult 3 luni de la solicitarea Agenției, contractul cu prestatorul serviciului sau lucrării externalizate și să preia prestarea serviciului respectiv sau efectuarea lucrării respective. Cheltuielile suplimentare suportate de titularul licenței în urma rezoluțiunii contractului conform prezentului alineat nu se iau în considerare de către Agenție la aprobarea prețurilor sau tarifelor reglementate.

(7) Se interzice externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări de către un titular de licență în scopul eschivării de la controlul Agenției. La solicitarea Agenției, titularul de licență este obligat să prezinte informațiile și documentele aferente serviciului sau lucrării externalizate, inclusiv documentele aferente activității prestatorului serviciului sau lucrării externalizate. În cazul în care titularul de licență refuză să prezinte informațiile sau documentele referitoare la serviciul sau lucrarea externalizată sau admite transmiterea cu întârziere a informațiilor sau documentelor solicitate, sau în cazul transmiterii incomplete a informațiilor solicitate de către titularul licenței, Agenția inițiază un proces contravențional în scopul sancționării acestuia conform Codului contravențional. În cazul refuzului repetat de a transmite informațiile sau documentele solicitate, Agenția aplică sancțiunea financiară prevăzută la Articolul 146 alin. (4) lit. b).

(8) Externalizarea serviciilor sau lucrărilor în temeiul prezentului articol nu va fi considerată drept delegare de sarcini de către operatorul sistemului de transport sau OPEED, astfel cum este prevăzut la Articolul 35 alin. (11) și la Articolul 94 alin. (12).

Articolul 20. Condițiile și procedura de obținere a licențelor

(1) Licențele pentru activitățile prevăzute la Articolul 18 alin. (1) lit. a), b), g)-i) se acordă persoanelor fizice sau juridice, înregistrate în calitate de întreprindere, iar licențele pentru activitățile prevăzute la Articolul 18 alin. (1) lit. c)-f) se acordă în exclusivitate persoanelor juridice.

(2) Pentru a obține licența pentru producerea energiei electrice, pentru stocarea energiei, persoanele prevăzute la alin. (1) trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte documente confirmative în acest sens;

b) să prezinte situația financiară pentru anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul unei noi entități;

c) să fie echipate tehnic pentru desfășurarea activității, să dispună de centrală electrică/centrale electrice, de o instalație de stocare a energiei autonomă sau o centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei, precum și să prezinte documente care confirmă că centrala electrică/centralele electrice, instalația de stocare a energiei autonomă sau centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei corespund cerințelor tehnice stabilite în condițiile legii;

d) să dispună de autorizație a Guvernului, eliberată în conformitate cu Articolul 105, în cazul centralelor electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW;

e) să dispună de personal calificat sau de un contract de deservire cu o entitate specializată, necesar pentru desfășurarea activității pentru care solicită licența și să depună documentele confirmative în acest sens.

(3) Pentru a obține licența pentru transportul energiei electrice, pentru distribuția energiei electrice, persoanele prevăzute la alin. (1) trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte documente confirmative în acest sens;

b) să prezinte situația financiară pentru anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul unei noi entități;

c) să dispună de mijloace tehnice pentru desfășurarea activității, să aibă în proprietate rețele electrice de distribuție, să aibă în proprietate sau în folosință rețele electrice de transport, precum și să depună documente care confirmă dotarea tehnică și faptul că rețelele electrice corespund cerințelor tehnice stabilite în condițiile legii;

d) să dispună de personal calificat, necesar activității pentru care se solicită licența, de centre de deservire a utilizatorilor de sistem și să depună documentele confirmative în acest sens.

(4) Pentru a obține licența pentru tradingul cu energie electrică, pentru agregare, persoanele stabilite la alin. (1) trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte documente confirmative în acest sens;

b) să prezinte situația financiară pentru anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul unei noi întreprinderi;

(5) Pentru obținerea licenței pentru furnizarea energiei electrice, persoanele stabilite la alin. (1) trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte documente confirmative în acest sens;

b) să prezinte situația financiară pentru anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul unei noi întreprinderi;

c) să dispună de personal calificat, necesar activității pentru care solicită licență, de centre de deservire a consumatorilor finali și să prezinte documente confirmative în acest sens.

(6) Pentru a obține licența pentru operarea pieței energiei electrice, persoana stabilită la alin. (1) trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie înregistrată în Republica Moldova și să prezinte documente confirmative în acest sens;

b) să prezinte situația financiară pe anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul unei noi întreprinderi;

c) să fie desemnată de Guvern ca operator al pieței energiei electrice.

(7) Pentru a obține licența pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, operatorul sistemului de transport trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să dispună de centre de dispecerizare și să prezinte documente confirmative în acest sens;

b) să dispună de personal calificat, necesar activității pentru care se solicită licența și să depună documente confirmative în acest sens.

(8) Administratorul întreprinderii care solicită licență pentru activitățile prevăzute la alin. (2)-(7) trebuie să corespundă următoarelor criterii:

a) să aibă studii superioare;

b) să nu aibă antecedente penale nestinse legate de activitățile desfășurate în sectorul electroenergetic sau antecedente penale pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, prevăzute în Codul penal nr. 985/2002.

(9) În cazul în care comunitatea de energie a cetățenilor intenționează să desfășoare pe piața energiei electrice activitatea de furnizare a energiei electrice sau de agregare și/sau dacă aceasta deține și exploatează o centrală electrică cu puterea instalată de 5 MW și mai mare, o instalație de stocare a energiei cu puterea de injecție de 1 MW și mai mare și/sau o centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei care, împreună, au o putere maximă de injecție de 5 MW și mai mare, aceasta urmează să obțină licență corespunzătoare pentru desfășurarea activității de furnizare a energiei electrice, de agregare, de producere a energiei electrice și/sau de stocare a energiei. Comunitatea de energie a cetățenilor care solicită eliberarea licenței respective trebuie să îndeplinească cerințele stabilite în

prezentul articol pentru activitatea respectivă, cu excepția condiției stabilite la alin. (8) lit. a) din prezentul articol.

(10) Agenția refuză eliberarea licenței numai pentru motive obiective, nediscriminatorii și temeinic fundamentate, prevăzute în prezenta lege și Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Agenția refuză eliberarea licenței pentru transportul energiei electrice solicitantului care nu este certificat în conformitate cu Articolul 30. Solicitantul este informat cu privire la motivele refuzului eliberării licenței.

(11) Solicitantul căruia i-a fost respinsă declarația privind eliberarea licenței este în drept să conteste refuzul în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018.

(12) Eliberarea, prelungirea, reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licențelor, retragerea licențelor prevăzute la Articolul 18 alin. (1), precum și eliberarea duplicatelor acestora, se efectuează în condițiile prezentei legi și conform procedurilor stabilite în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(13) Termenul de examinare a declarațiilor privind eliberarea licențelor în sectorul electroenergetic și a declarației privind prelungirea valabilității acestora este de cel mult 15 zile de la data depunerii la Agenție a declarației, precum și a documentelor stabilite în prezenta lege.

Articolul 21. Obligațiile și drepturile titularului licenței

(1) Titularul de licență este obligat:

a) să îndeplinească condițiile prevăzute în licență, precum și, pe toată perioada desfășurării activității licențiate, să îndeplinească condițiile stabilite pentru eliberarea licenței;

b) să nu admită discriminarea utilizatorilor de sistem, a participanților la piața energiei electrice și a consumatorilor finali;

c) să nu întrerupă prestarea serviciilor și furnizarea energiei electrice, cu excepția cazurilor prevăzute la Articolul 79 și în alte cazuri prevăzute în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;

d) să țină contabilitatea în modul și în condițiile prevăzute de actele normative și să asigure separarea contabilității, conform prevederilor prezentei legi;

e) să publice informații despre sursele de energie electrică utilizate pentru acoperirea cererii în anul precedent, despre cantitățile de combustibil utilizate la centrala electrică pentru producerea energiei electrice, despre cantitățile de dioxid de carbon emise de centrala electrică sau informații privind disponibilitatea rețelelor electrice;

f) să prezinte Agenției, în termenele și condițiile stabilite de aceasta, rapoarte, inclusiv raportul privind activitatea desfășurată pe piața energiei electrice, precum și alte informații solicitate de Agenție, necesare exercitării atribuțiilor sale conform legii;

g) să efectueze trimestrial, în termen de cel mult 10 zile de la începutul trimestrului următor, plățile regulatorii stabilite în conformitate cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(2) În scopul asigurării livrării neîntrerupte a energiei electrice către consumatorii finali, titularul licenței pentru transportul energiei electrice și titularul licenței pentru distribuția energiei electrice sunt obligați să pună la dispoziția Agenției, la solicitare, în modul și termenele stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele electrice ale acestora.

(3) Agenția prezintă informațiile din bazele de date menționate la alin. (2), la necesitate, doar operatorului de sistem sau furnizorului serviciului universal și furnizorului de ultimă opțiune.

(4) La desfășurarea activității licențiate, titularul licenței trebuie să îndeplinească obligațiile referitoare la securitate, calitate, eficiență și continuitate a aprovizionării cu energie electrică și a normelor de protecție a mediului, precum și prevederile contractelor încheiate cu consumatorii.

(5) Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, furnizorul central de energie electrică, operatorul pieței energiei electrice și furnizorii care îndeplinesc obligațiile de serviciu public privind asigurarea serviciului universal, privind furnizarea de ultimă opțiune sunt obligați să se conducă, în activitatea licențiată, de principiul eficienței maxime la cheltuieli minime, și să prezinte Agenției calcule argumentate ale cheltuielilor suportate.

(6) Operatorul sistemului de transport, operatorii sistemelor de distribuție, furnizorul central de energie electrică, operatorul pieței energiei electrice și furnizorii care îndeplinesc obligațiile de serviciu public privind prestarea serviciului universal, privind furnizarea de ultimă opțiune sunt obligați să notifice Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin 3 luni înainte despre expirarea valabilității licenței, dacă nu intenționează să o prelungească. Dacă titularii de licențe menționați anunță despre intenția de a solicita suspendarea sau retragerea licenței într-un termen mai mic de 3 luni, Agenția va da curs solicitării acestora la expirarea perioadei de 3 luni de la înregistrarea unei astfel de cereri. Întreprinderea electroenergetică a cărei licență a expirat și care nu a respectat prevederile privind anunțarea Agenției este obligată să desfășoare activitatea pentru care i s-a acordat licență pe perioada de timp stabilită în hotărârea Agenției, dar care nu poate depăși 3 luni. În cazul în care Agenția stabilește prin hotărâre că nu poate desemna un alt titular de licență, din motivul inexistenței acestuia, care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului de licență a cărui licență a fost suspendată, a cărui licență a fost retrasă sau a cărui licență a expirat, aceasta va notifica Guvernul să ia în prealabil măsurile necesare creării unei noi întreprinderi și va lua măsuri pentru a asigura continuitatea acestui serviciu.

(7) Furnizorii, alții decât cei prevăzuți la alin. (6), sunt obligați să informeze consumatorii și Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre intenția de a solicita

suspendarea sau retragerea licenței ori cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea valabilității licenței despre intenția de a nu prelungi licența.

(8) Pe durata crizelor de energie electrică, titularii de licențe care desfășoară activități în sectorul electroenergetic au următoarele obligații:

a) în cazul producătorilor, să mobilizeze întreaga capacitate de producere disponibilă la cererea operatorului sistemului de transport;

b) în cazul operatorului sistemului de transport, să preia cantitățile suplimentare de energie electrică puse la dispoziție de către producători și să asigure serviciul de transport al energiei electrice în condițiile prevăzute în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic;

c) în cazul operatorilor sistemelor de distribuție, să întreprindă măsuri de limitare și/sau sistare a livrării energiei electrice, conform Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic.

Articolul 22. Reperfectarea, suspendare și reluarea valabilității licenței

(1) Reproductarea licenței se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Licența se suspendă în condițiile legii prin hotărârea Agenției, cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată în conformitate cu capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(3) Licența se suspendă pentru unul din următoarele temeiuri:

a) cererea titularului licenței privind suspendarea licenței;

b) nerespectarea de către titularul licenței a prescripției de înlăturare a circumstanțelor care constituie încălcarea condițiilor activității licențiate, în termenul stabilit de Agenție;

c) constatarea că titularul licenței nu și-a îndeplinit obligațiile, inclusiv cele prescrise de Agenție, care au condus la întreruperea furnizării energiei electrice către consumatori pe o perioadă mai mare decât perioada stabilită pentru înlăturarea cauzelor justificate, punând în pericol securitatea națională, viața și sănătatea umană, sau că acțiunile sau inacțiunile titularului de licență conduc la încălcarea ordinii publice și necesită remedierea imediată a consecințelor;

d) neînregistrarea de către titularul licenței în Registrul participanților la piețele angro de energie, în termenul stabilit de Agenție în conformitate cu Articolul 86;

e) nerespectarea de către titularul de licență a deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale, a deciziilor ori a hotărârilor Agenției, emise pe perioada crizelor de energie electrică;

f) incapacitatea provizorie a titularului de licență de a-și desfășura activitatea care face obiectul licenței respective;

g) neefectuarea plăților regulatorii în termenele stabilite la Articolul 21 alin. (1) lit. g);

h) lipsa activității pentru care a fost acordată licența pe o perioadă de 3 ani consecutivi.

(4) În cazul prevăzut la alin. (3) lit. a) Agenția adoptă o hotărâre privind suspendarea licenței în termen de 3 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia, cu stabilirea termenului de suspendare indicat în cerere, dar care nu poate depăși termenul stabilit la alin. (6). În celelalte cazuri prevăzute la alin. (3) lit. b)-h), Agenția dispune prin hotărâre privind suspendarea licenței și sesizează instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea respectivei hotărâri de suspendare, pentru validarea acesteia. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.

(5) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței stabilește termenul de suspendare care nu poate depăși 3 luni de la data emiterii. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind suspendarea licenței se realizează în conformitate cu capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(6) Termenul de valabilitate al unei licențe nu se prelungește cu perioada suspendării acesteia.

(7) Pe perioada suspendării licenței pentru transportul energiei electrice, pentru distribuția energiei electrice sau pentru operarea pieței energiei electrice, precum și pentru perioada de suspendare a licenței furnizorului serviciului universal, furnizorului de ultimă opțiune și furnizorului central de energie electrică, Agenția desemnează un nou titular de licență în cadrul obligațiilor de serviciu public, pentru desfășurarea unuia dintre genurile de activitate menționate în locul titularului de licență căruia i-a fost suspendată licența. Întreprinderea electroenergetică a cărei licență a fost suspendată nu va împiedica în niciun mod activitatea titularului de licență desemnat, oferindu-i acces necondiționat la rețelele electrice și toate informațiile și documentele necesare desfășurării activității respective.

(8) Titularul licenței este obligat să informeze în scris Agenția despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței, dar nu mai târziu de ultima zi a termenului de suspendare. În caz contrar, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței în temeiul Articolul 23 alin. (2) lit. e) în privința titularului a cărui licență a fost suspendată pentru unul din temeiurile stabilite la alin. (3) lit. b)-h) din prezentul articol. Dacă licența a fost suspendată pentru motivul prevăzut la alin. (3) lit. a) din prezentul articol, iar titularul licenței nu a depus o cerere privind reluarea valabilității licenței, Agenția adoptă hotărârea privind reluarea valabilității licenței cel târziu în ziua în care expiră termenul suspendării sale.

(9) Reluarea valabilității licenței se efectuează în condițiile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Articolul 23. Retragera licenței

(1) Licența se retrage prin hotărâre judecătorească, emisă în condițiile legii, la cererea Agenției, cu excepția retragerii licenței în baza unuia din temeiurile prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și h), când Agenția retrage licența în mod direct. În cazul retragerii licenței în temeiul alin. (2) lit. h), Agenția urmează să se adreseze în instanța de judecată în conformitate cu capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003 și în termenele prevăzute la alin. (4).

(2) Licența se retrage pentru unul din următoarele temeiuri:

- a) cererea de retragere a licenței depusă de titularul licenței;
- b) decizia privind radierea titularului de licență din Registrul de stat al unităților de drept;
- c) depistarea datelor neautentice în documentele prezentate Agenției în legătură cu eliberarea, prelungirea sau reperfectarea licenței;
- d) constatarea că titularul licenței nu îndeplinește condițiile stabilite pentru eliberarea sau prelungirea licenței;
- e) neînlăturarea la timp a circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței;
- f) neexecutarea repetată a prescripțiilor de înlăturare a circumstanțelor care constituie încălcarea condițiilor activității licențiate, în termenul stabilit de Agenție;
- g) incapacitatea titularului de licență de a desfășura activitatea pentru care a fost eliberată licența respectivă;
- h) nerespectarea de către titularul licenței a cerințelor privind separarea și independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport.

(3) Agenția adoptă hotărârea privind retragerea licenței la solicitarea titularului licenței în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii sau în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit la Articolul 21 alin. (6). Hotărârea privind retragerea licenței în temeiul stabilit la alin. (2) lit. b) se adoptă de către Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii copii deciziei de anulare a înregistrării de stat a titularului de licență, sub rezerva confirmării faptului respectiv de către organul înregistrării de stat.

(4) În cazul în care Agenția dispune printr-o hotărâre retragerea licenței întemeiată pe motivele stabilite la alin. (2) lit. h), Agenția trebuie să se adreseze în instanța de judecată în cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărârii privind retragerea licenței.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2) lit. c)-g), hotărârea privind retragerea licenței se adoptă de către Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești.

(6) Hotărârea privind retragerea licenței se aduce la cunoștința titularului licenței, cu indicarea motivelor retragerii, în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării. Hotărârea Agenției privind retragerea licenței produce efecte juridice de

la data adoptării și se aplică până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a acesteia. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind retragerea licenței se realizează în conformitate cu capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(7) În cazul retragerii licenței, taxa pentru licență nu se restituie.

(8) În cazul retragerii licenței pentru transportul energiei electrice, pentru distribuția energiei electrice sau pentru operarea pieței energiei electrice, precum și în cazul retragerii licenței furnizorului serviciului universal, a furnizorului de ultimă opțiune și a furnizorului central de energie electrică, Agenția desemnează un nou titular de licență, în cadrul obligațiilor de serviciu public, pentru desfășurarea unuia dintre genurile de activitate menționate în locul titularului căruia i-a fost retrasă licența. Întreprinderea electroenergetică a cărei licență a fost retrasă nu va împiedica în niciun mod activitatea titularului de licență desemnat, oferind acces necondiționat la rețelele electrice și toate informațiile și documentele necesare desfășurării activității respective.

(9) Titularul de licență căruia i-a fost retrasă licența este obligat, în termen de 10 zile lucrătoare de la data adoptării hotărârii privind retragerea licenței, să depună la Agenție licența retrasă.

(10) Titularul de licență căruia anterior i s-a retras licența poate să depună declarația privind eliberarea unei noi licențe pentru o activitate prevăzută la Articolul 18 alin. (1) numai după expirarea termenului de 6 luni de la data retragerii licenței anterioare.

Articolul 24. Reorganizarea întreprinderilor electroenergetice

(1) Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție asigură notificarea prealabilă a Agenției cu privire la inițierea reorganizării acestuia sau a modificărilor operate la nivelul organelor de conducere și/sau de control ale operatorului și prezintă informațiile solicitate de Agenție în acest sens. La stabilirea tarifelor reglementate nu se iau în considerare efectele reorganizării care are ca rezultat o majorare nejustificată a tarifelor reglementate.

(2) În cazul în care Agenția, în urma examinării informațiilor transmise, constată încălcări ale cerințelor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție, notifică operatorul de sistem, iar acesta este obligat să înlăture încălcările constatate în termenele prevăzute în hotărârea de constatare a încălcării cerințelor privind separarea și independența, aprobată de Agenție. Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție prezintă Agenției toate documentele, datele și informațiile care atestă înlăturarea încălcărilor constatate de către Agenție.

(3) În cazul în care operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție nu reușește să înlăture acele încălcări în termenele stabilite de Agenție, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței pentru activitatea respectivă în conformitate cu prezenta lege și să aplice sancțiunea financiară stabilită la Articolul 146 alin. (4) lit. e) sau g), respectiv.

Capitolul IV TRANSPORTUL ENERGIEI ELECTRICE

Secțiunea 1 Separarea operatorului sistemului de transport

Articolul 25. Operatorul sistemului de transport

(1) Transportul energiei electrice se realizează de către operatorul sistemului de transport în baza licenței pentru transportul energiei electrice, eliberată de Agenție în condițiile legii.

(2) Operatorul sistemului de transport este organizat în calitate de întreprindere electroenergetică specializată și independentă, cu statut de persoană juridică, certificată conform Articolul 30.

(3) Operatorul sistemului de transport își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile prezentei legi, cu condițiile prevăzute în licența pentru transportul energiei electrice și cu respectarea actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.

(4) La îndeplinirea funcțiilor și obligațiilor sale, operatorul sistemului de transport este independent de orice întreprindere care desfășoară activitatea de producere, de furnizare sau de trading cu energie electrică și nu poate deține licență pentru producerea energiei electrice, pentru tradingul cu energie electrică sau pentru furnizarea energiei electrice.

(5) Independența operatorului sistemului de transport se asigură prin implementarea unuia din următoarele modele:

a) modelul separării proprietății operatorului sistemului de transport, în condițiile stabilite la Articolul 26 alin. (1) și (2);

b) modelul operatorului de sistem independent, prevăzut la Articolul 27, în cazul în care, până la data de 6 octombrie 2011, rețeaua electrică de transport este deținută cu titlu de proprietate de o întreprindere electroenergetică integrată pe verticală.

Articolul 26. Separarea proprietății asupra rețelelor electrice de transport și a operatorului sistemului de transport

(1) Conform modelului separării proprietății, întreprinderea electroenergetică care deține cu titlu de proprietate rețele electrice de transport își desfășoară activitatea de operator al sistemului de transport cu respectarea condițiilor licenței pentru transportul energiei electrice.

(2) Pentru asigurarea independenței operatorului sistemului de transport, aceeași persoană sau aceleași persoane nu au dreptul:

a) să exercite direct sau indirect controlul asupra unei întreprinderi care desfășoară una dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu

energie electrică sau de furnizare a energiei electrice și, direct sau indirect, să exercite controlul sau să exercite orice drept asupra unui operator al sistemului de transport sau asupra rețelelor electrice de transport;

b) să exercite direct sau indirect controlul asupra unui operator al sistemului de transport sau asupra rețelelor electrice de transport și să exercite controlul direct sau indirect sau orice drept asupra unei întreprinderi care desfășoară una dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice;

c) să numească membri ai consiliului de supraveghere, ai consiliului de administrație sau ai organelor care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic, ai unui operator al sistemului de transport sau ai rețelelor electrice de transport și, direct sau indirect, să exercite controlul sau să exercite orice drept asupra unei întreprinderi care desfășoară una dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice;

d) să fie membru(i) al consiliului de supraveghere, al consiliului de administrație sau al organelor care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic, atât al unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice, precum și operator al sistemului de transport sau al unei rețele electrice de transport.

(3) Drepturile prevăzute la alin. (2) lit. a)-c) includ, în special:

a) competența de a exercita drepturile de vot;

b) competența de a numi membrii consiliului de supraveghere, ai consiliului de administrație sau ai organelor care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic;

c) deținerea, în mod direct sau indirect, a unei cote majoritare.

(4) În sensul alin. (2) lit. a) și b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară una dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice” include noțiunea de „întreprindere care desfășoară una dintre activitățile de producere a gazelor naturale, de trading de gaze naturale sau de furnizare de gaze naturale” în sensul Legii nr. 108/2016 privind gazele naturale, iar noțiunile de „operator al sistemului de transport” și „rețea de transport” se referă și la noțiunea de „operator al sistemului de transport” și „rețea de transport” cu înțelesul prevăzut de legea respectivă.

(5) În sensul alin. (2) lit. b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice” nu include consumatorii finali care produc sau vând energie electrică, direct sau prin intermediul întreprinderilor asupra cărora aceștia exercită controlul, individual sau în comun, cu condiția ca, consumatorii finali, inclusiv în ceea ce privește cotele atribuite lor în energia electrică produsă de întreprinderile controlate, să fie, din punctul de vedere al consumului mediu anual, consumatori finali care consumă o cantitate de energie

electrică mai mare decât cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică și cu condiția ca valoarea economică a energiei electrice pe care o vând terților să fie nesemnificativă în raport cu valoarea corelată a celorlalte activități comerciale ale acestora.

(6) Obligația prevăzută la alin. (1) se consideră îndeplinită în cazul în care două sau mai multe întreprinderi care dețin rețele electrice de transport au creat o asocieră în participațiune care exercită, în două sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice, rolul de operator al sistemului de transport în legătură cu acele rețele electrice de transport. Nicio altă întreprindere nu poate face parte din asocieră în participațiune, cu excepția cazului în care a fost desemnată ca operator al sistemului de transport sau operator de sistem independent, care face obiectul cerințelor relevante de separare și certificării în conformitate cu termenii și condițiile prevăzute în prezenta lege.

(7) În cazul în care persoana sau persoanele menționate la alin. (2) reprezintă o autoritate publică, o autoritate a administrației publice centrale, două autorități publice separate, două autorități distincte ale administrației publice centrale de specialitate care exercită controlul asupra operatorului sistemului de transport sau asupra rețelelor electrice de transport, pe de o parte, și asupra unei întreprinderi care desfășoară una dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice, pe de altă parte, nu se consideră că sunt aceeași persoană sau aceleași persoane.

(8) Operatorul sistemului de transport care a făcut parte dintr-o întreprindere electroenergetică integrată pe verticală i se interzice să transmită informații care constituie secret comercial în conformitate cu Articolul 31, precum și să transfere personalul propriu către întreprinderi care desfășoară una dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice.

(9) În cazul în care, până la data de 6 octombrie 2011, rețeaua electrică de transport este deținută cu titlu de proprietate de o întreprindere electroenergetică integrată pe verticală, prin derogare de la alin. (1) și (2), este permisă implementarea modelului de operator de sistem independent, în condițiile stabilite la Articolul 27.

(10) Întreprinderile electroenergetice care desfășoară oricare dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice nu pot să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra operatorilor sistemelor de transport separați în conformitate cu alin. (1) și (2).

Articolul 27. Operatorul de sistem independent

(1) În cazul în care rețelele electrice de transport aparțin unei întreprinderi electroenergetice integrată pe verticală la data de 6 octombrie 2011, prin derogare de la Articolul 26 alin. (1), la propunerea proprietarului rețelelor electrice de

transport, Agenția desemnează un operator de sistem independent, cu condiția îndeplinirii următoarelor condiții:

a) operatorul care urmează să fie desemnat ca operator de sistem independent (operatorul candidat) demonstrează că îndeplinește cerințele prevăzute la Articolul 26 alin. (2);

b) operatorul candidat demonstrează că are la dispoziție resursele financiare, tehnice, fizice și umane necesare pentru îndeplinirea funcțiilor și obligațiilor stabilite în prezenta lege pentru operatorul sistemului de transport, în special la Articolul 35;

c) operatorul candidat și-a asumat angajamentul să respecte planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, a cărui realizare este monitorizată de Agenție;

d) proprietarul rețelelor electrice de transport demonstrează că dispune de capacitatea de a-și îndeplini obligațiile prevăzute la Articolul 28 alin. (4). În acest scop, acesta trebuie să prezinte Agenției toate proiectele de contracte cu operatorul candidat și cu orice altă entitate relevantă;

e) operatorul candidat demonstrează că dispune de capacitatea necesară de a îndeplini obligațiile privind acordarea accesului la rețelele electrice de transport și privind cooperarea cu operatorii sistemelor de transport la nivel european și regional.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 9 alin. (2) lit. i) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, actul normativ/contractul de dare în folosință a activelor către operatorul candidat va specifica bunurile din domeniul public al statului aflate în evidența contabilă a operatorului sistemului de transport la data transmiterii/semnării contractului, iar lista bunurilor respective va fi actualizată după finalizarea inventarierii și delimitării acestora.

(3) În cazul în care Agenția stabilește că cerințele prevăzute la alin. (2) sunt îndeplinite, aceasta desemnează operatorul candidat ca operator de sistem independent prin aplicarea procedurii de certificare prevăzute la Articolul 30.

Articolul 28. Obligațiile operatorului de sistem independent și ale proprietarului rețelelor electrice de transport

(1) Întreprinderea electroenergetică care a îndeplinit condițiile prevăzute la Articolul 27 și care a fost desemnată ca operator de sistem independent are următoarele obligații:

a) să acorde și să gestioneze accesul terților la rețelele electrice de transport și să colecteze plățile pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice în baza tarifelor reglementate aprobate în conformitate cu prezenta lege, plățile aferente gestionării congestiilor, precum și plățile în cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport;

b) să exploateze, să întrețină, să modernizeze și să dezvolte rețelele electrice de transport, să asigure capacitatea pe termen lung a rețelelor electrice de transport de a satisface cererea rezonabilă privind transportul energiei electrice,

elaborând și executând planurile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani și a planurilor anuale de investiții. În scopul modernizării și dezvoltării rețelelor electrice de transport, operatorul de sistem independent este responsabil de planificarea, construirea și darea în exploatare a noii infrastructuri. În acest sens, operatorul de sistem independent acționează ca operator al sistemului de transport și îndeplinește funcțiile și obligațiile prevăzute la Articolul 35.

(2) Operatorul de sistem independent exercită toate atribuțiile și beneficiază de drepturile prevăzute în conformitate cu prezenta lege pentru operatorul sistemului de transport.

(3) Proprietarul rețelelor electrice de transport nu poate îndeplini funcțiile privind acordarea și administrarea accesului terților la rețelele electrice de transport pe care le deține, nici cele privind elaborarea și implementarea planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani și a planurilor de investiții.

(4) În cazul în care a fost desemnat un operator de sistem independent, proprietarul rețelelor electrice de transport are următoarele obligații:

a) să coopereze cu operatorul de sistem independent și să îi ofere acestuia suportul necesar pentru îndeplinirea funcțiilor și a obligațiilor sale prevăzute în prezenta lege, precum și să furnizeze informațiile necesare în acest sens;

b) să finanțeze investițiile asupra cărora a decis operatorul de sistem independent și care au fost aprobate de Agenție sau își exprime consimțământul pentru finanțare din partea oricărei părți interesate, inclusiv din partea operatorului de sistem independent. Toate aranjamentele financiare relevante se aprobă de către Agenție. Înainte de aprobare, Agenția urmează să consulte proprietarul rețelelor electrice de transport, precum și alte părți interesate;

c) să își asume răspunderea în legătură cu activele rețelei electrice de transport, cu excepția răspunderii aferente funcțiilor și obligațiilor operatorului de sistem independent;

d) să ofere garanții pentru a facilita finanțarea dezvoltării rețelelor electrice de transport, cu excepția investițiilor pentru care și-a dat acordul să fie finanțate de către orice parte interesată, inclusiv de operatorul de sistem independent, în conformitate cu lit. b).

(5) Monitorizarea respectării de către proprietarul rețelelor electrice de transport a obligațiilor prevăzute la alin. (4) se realizează de către Agenție și Consiliul Concurenței, în limitele atribuțiilor stabilite de lege.

(6) Operatorul de sistem independent și proprietarul rețelelor electrice de transport transmit Agenției informațiile privind îndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul articol, precum și a celor de la Articolul 29 în termenele și în conformitate cu procedurile stabilite de Agenție.

Articolul 29. Separarea proprietarului rețelelor electrice de transport

(1) În cazul în care, în condițiile prevăzute la Articolul 27 alin. (1), a fost desemnat un operator de sistem independent, proprietarul rețelelor electrice de transport care face parte dintr-o întreprindere electroenergetică integrată pe verticală trebuie să fie independent, cel puțin din punct de vedere funcțional, decizional și al a formei sale juridice de organizare, față de alte activități care nu au legătură cu transportul energiei electrice.

(2) Pentru a asigura independența proprietarului rețelelor electrice de transport, în conformitate cu alin. (1), urmează să fie respectate următoarele condiții minime:

a) persoanele cu funcții de conducere în cadrul proprietarului rețelelor electrice de transport să nu participe în structurile întreprinderii electroenergetice integrate care este responsabilă, direct sau indirect, de îndeplinirea zilnică a activității de producere a energiei electrice, de distribuție a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice;

b) să fie întreprinse măsurile necesare pentru a garanta că interesele profesionale ale persoanelor cu funcții de conducere în cadrul proprietarului rețelelor electrice de transport sunt luate în considerare în așa fel încât să se asigure faptul că aceștia au posibilitatea să acționeze în mod independent;

c) proprietarul rețelelor electrice de transport să elaboreze un program de conformitate, care să conțină măsurile întreprinse pentru a asigura excluderea comportamentului discriminatoriu și să asigure monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate stabilește obligațiile specifice impuse angajaților proprietarului rețelelor electrice de transport pentru îndeplinirea obiectivelor respective. Persoana sau organul responsabil de monitorizarea programului de conformitate își desfășoară activitatea cu aplicarea prin analogie a prevederilor Articolul 62 și înaintează Agenției, în termenele stabilite, un raport anual în care prezintă măsurile întreprinse pentru implementarea programului de conformitate. Raportul respectiv se publică pe site-ul web al proprietarului rețelelor electrice de transport.

(3) Interdicția prevăzută la alin. (2) lit. a) și b) se aplică și în cazul cenzorilor sau persoanelor care dețin funcții de răspundere în cadrul comitetului de cenzori, în funcție de forma juridică de organizare a întreprinderii.

(4) Dacă are indicii cu privire la nerespectarea de către proprietarul rețelelor electrice de transport a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, Agenția inițiază în mod repetat procedura de certificare pentru evaluarea respectării cerințelor de separare și independență a operatorului sistemului de transport, conform Articolul 32 alin. (1) lit. b).

Articolul 30. Desemnarea și certificarea operatorului sistemului de transport

(1) Înainte de a fi desemnată ca operator al sistemului de transport, prin eliberarea licenței pentru transportul energiei electrice, întreprinderea

electroenergetică trebuie să fie certificată conform procedurii prevăzute în prezentul articol.

(2) După îndeplinirea tuturor cerințelor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport, stabilite la Articolul 26 alin. (1) și (2) sau la Articolul 27, întreprinderea electroenergetică va notifica în scris Agenției acest fapt, va solicita certificarea și va prezenta toate documentele, datele și informațiile corespunzătoare.

(3) În termen de cel mult 4 luni de la data depunerii de către operatorul sistemului de transport a notificării conform alin. (2) și sub rezerva prezentării tuturor documentelor, datelor și informațiilor care atestă respectarea de către operatorul sistemului de transport a cerințelor privind separarea și independența, Agenția aprobă o hotărâre privind certificarea provizorie a operatorului sistemului de transport.

(4) În cazul în care Agenția aprobă în termenul stabilit la alin. (3) hotărârea privind certificarea provizorie sau nu notifică, în scris, operatorului sistemului de transport despre refuzul privind certificarea, aceasta se consideră acordată pe baza principiului aprobării tacite. După expirarea termenului stabilit, la cererea operatorului sistemului de transport, Agenția este obligată, în termen de 5 zile lucrătoare, să aprobe o hotărâre cu privire la constatarea aprobării tacite privind certificarea provizorie a operatorului sistemului de transport.

(5) Agenția notifică fără întârziere Secretariatul Comunității Energetice despre hotărârea privind certificarea provizorie a operatorului sistemului de transport, aprobată în mod explicit sau tacit, și prezintă acestuia documentele și informațiile relevante. În termen de 2 luni de la primirea notificării, sau 4 luni în cazul în care se solicită avizul Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice prezintă Agenției avizul său privind îndeplinirea de către operatorul sistemului de transport a condițiilor de certificare. În cazul în care, în termenul stabilit, Secretariatul Comunității Energetice nu emite un aviz, se consideră că acesta nu a avut careva obiecții la hotărârea Agenției privind certificarea provizorie a operatorului sistemului de transport.

(6) În termen de cel mult două luni de la primirea avizului Secretariatului Comunității Energetice cu privire la îndeplinirea de către operatorul sistemului de transport a condițiilor de certificare, Agenția aprobă hotărârea finală cu privire la certificarea operatorului sistemului de transport, luând în considerare, în cea mai mare măsură, avizul Secretariatului Comunității Energetice.

(7) Hotărârea Agenției privind certificarea operatorului sistemului de transport și avizul Secretariatului Comunității Energetice se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe site-ul web oficial al Agenției și pe cel al Secretariatului Comunității Energetice. În cazul în care hotărârea Agenției privind certificarea operatorului sistemului de transport diferă de opinia Secretariatului Comunității Energetice, Agenția indică în hotărâre și publică împreună cu aceasta

motivele care au stat la baza deciziei sale divergente și, de asemenea, informează Secretariatul Comunității Energetice.

(8) În cadrul procedurii de certificare, Agenția, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice solicită de la operatorul sistemului de transport, precum și de la întreprinderile electroenergetice care îndeplinesc oricare dintre funcțiile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice, iar acestea prezintă orice tip de informații necesare în legătură cu exercitarea de către acestea a atribuțiilor prevăzute în prezentul articol.

(9) Agenția, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sunt obligate să nu divulge informații care constituie secret comercial.

(10) Operatorul sistemului de transport se consideră certificat numai după publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a hotărârii privind certificarea operatorului sistemului de transport, aprobată de Agenție la finalizarea procedurii prevăzute în prezentul articol.

Articolul 31. Cerințe de confidențialitate și transparență pentru operatorul sistemului de transport și proprietarul rețelelor electrice de transport

(1) Fără a aduce atingere obligației legale de a divulga informații în temeiul prezentei legi și al altor acte normative, operatorul sistemului de transport și proprietarul rețelelor electrice de transport păstrează confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial obținute în cursul desfășurării activității sale și împiedică divulgarea în mod discriminatoriu a informațiilor despre propriile sale activități care pot fi avantajoase din punct de vedere economic. Operatorul sistemului de transport, proprietarul rețelelor electrice de transport nu dezvăluie nicio informație care constituie secret comercial celorlalte părți ale întreprinderii electroenergetice integrată pe verticală, cu excepția cazului în care această dezvăluire este necesară pentru efectuarea unei tranzacții comerciale. Pentru a asigura respectarea deplină a normelor privind separarea informațiilor, proprietarul rețelelor electrice de transport și partea rămasă a întreprinderii nu utilizează servicii comune, cum ar fi serviciile juridice comune, în afară de funcțiile pur administrative sau informatice.

(2) Operatorului sistemului de transport i se interzice, în contextul vânzării sau cumpărării energiei electrice de către întreprinderi înrudite, să utilizeze abuziv informații care constituie secret comercial obținute de la terți în contextul oferirii sau negocierii accesului la rețelele electrice de transport.

(3) Informațiile necesare asigurării unei concurențe efective și funcționării eficiente a pieței energiei electrice se fac publice. Această obligație nu aduce atingere păstrării confidențialității informațiilor care constituie secret comercial.

Articolul 32. Monitorizarea implementării cerințelor de separare

(1) Agenția monitorizează respectarea continuă de către operatorul sistemului de transport a cerințelor privind separarea și independența acestuia, prevăzute în prezenta lege. Agenția inițiază în mod repetat procedura de certificare pentru evaluarea îndeplinirii cerințelor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport în unul din următoarele cazuri:

a) la notificare, din partea operatorului sistemului de transport în conformitate cu alin. (2);

b) din oficiu, când are cunoștință că modificarea planificată a drepturilor sau influenței asupra proprietarilor rețelelor electrice de transport sau asupra operatorului sistemului de transport poate conduce la încălcarea condițiilor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport sau când are motive să creadă că s-ar fi produs o astfel de încălcare;

c) la cererea motivată a Secretariatului Comunității Energetice.

(2) Operatorul sistemului de transport este obligat să notifice Agenției orice tranzacție planificată care poate necesita o reevaluare a respectării de către acesta a condițiilor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport.

(3) În termen de cel mult 4 luni de la data apariției cazurilor indicate la alin. (1) Agenția aprobă hotărârea privind certificarea provizorie a operatorului sistemului de transport, iar prevederile de la Articolul 30 alin. (4)-(10) se aplică în mod corespunzător în cazul certificării repetate a operatorului sistemului de transport.

(4) În cazul în care Agenția constată că au fost încălcate cerințele privind separarea și/sau independența operatorului sistemului de transport, operatorul sistemului de transport, proprietarul/proprietarii rețelelor electrice de transport este/sunt obligat/obligați să înlăture aceste încălcări în termenele stabilite în hotărârea Agenției. Operatorul sistemului de transport prezintă Agenției toate documentele, datele și informațiile care atestă înlăturarea încălcărilor constatate.

(5) Dacă operatorul sistemului de transport nu înlătură, în termenele stabilite, încălcările constatate, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței pentru transportul energiei electrice, în conformitate cu Articolul 23 alin. (2) lit. h) și aplică sancțiunea financiară stabilită la Articolul 146 alin. (4) lit. f).

Articolul 33. Certificarea în raport cu țările terțe

(1) În cazul în care Agenția înregistrează o cerere de certificare din partea operatorului sistemului de transport sau a proprietarului rețelelor electrice de transport care este controlată de o persoană sau persoane dintr-o țară terță sau din mai multe țări terțe, Agenția este obligată să notifice Secretariatului Comunității Energetice acest fapt.

(2) Agenția notifică, de asemenea, fără întârziere Secretariatului Comunității Energetice orice circumstanțe în urma cărora o persoană sau persoane din una sau mai multe țări terțe ar putea obține controlul asupra unei rețele electrice de transport sau al unui operator al sistemului de transport. Operatorul sistemului

de transport este obligat să informeze Agenția despre survenirea oricăror circumstanțe în baza cărora o persoană sau persoane din una sau mai multe țări terțe ar obține controlul asupra unei rețele electrice de transport sau al operatorului sistemului de transport.

(3) Certificarea în raport cu țările terțe se realizează cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 30, ținând cont de cerințele specifice stabilite în prezentul articol.

(4) Agenția refuză certificarea operatorului sistemului de transport dacă nu se demonstrează că:

- 1) entitatea în cauză respectă cerințele stabilite la Articolul 26;
- 2) acordarea certificării nu pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie electrică a Republicii Moldova și a Comunității Energetice. La examinarea acestui aspect, Agenția ține cont de:
 - a) drepturile și obligațiile Comunității Energetice față de respectiva țară terță, în conformitate cu principiile dreptului internațional, inclusiv drepturile și obligațiile care decurg din orice acord încheiat cu una sau mai multe țări terțe la care Comunitatea Energetică este parte și care abordează problemele securității aprovizionării cu energie electrică;
 - b) drepturile și obligațiile Republicii Moldova față de țara terță în cauză în conformitate cu acordurile încheiate cu țara respectivă, în măsura în care nu contravin Tratatului Comunității Energetice;
 - c) drepturile și obligațiile care rezultă din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană sau din acordurile comerciale încheiate între Republica Moldova și Uniunea Europeană;
 - d) alte circumstanțe specifice cazului dat și țării terțe implicate.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și/sau alte autorități ale administrației publice centrale sunt obligate să ofere Agenției, la cerere, un aviz asupra aspectelor menționate la alin. (4).

(6) Agenția, înainte de a aproba hotărârea privind certificarea operatorului sistemului de transport controlat de o persoană sau persoane din una sau mai multe țări terțe, solicită un aviz de la Secretariatul Comunității Energetice cu privire la faptul că:

- a) entitatea în cauză respectă cerințele prevăzute la Articolul 26;
- b) acordarea certificării nu va pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie electrică în Comunitatea Energetică.

Articolul 34. Deținerea instalațiilor de stocare a energiei de către operatorul sistemului de transport

(1) Operatorul sistemului de transport nu trebuie să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei.

(2) Prin derogare de la alin. (1), operatorul sistemului de transport poate deține, dezvolta, administra sau exploata instalații de stocare a energiei, în cazul în care acestea sunt componente de rețea complet integrate și Agenția a aprobat

prin hotărâre acordarea unei derogări sau în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) în urma unei proceduri de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie, organizată de operatorul sistemului de transport și supusă în prealabil aprobării de către Agenție, nu a fost atribuit altor părți dreptul de a deține, dezvolta, gestiona sau exploata astfel de instalații sau acestea nu au fost în măsură să furnizeze aceste servicii la un cost rezonabil și în timp util;

b) astfel de instalații de stocare a energiei sau servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței sunt necesare pentru ca operatorul sistemului de transport să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul prezentei legi pentru a asigura funcționarea eficientă, sigură și fiabilă a rețelelor electrice de transport iar acestea nu sunt utilizate pentru cumpărarea sau vânzarea energiei electrice pe piața energiei electrice;

c) Agenția a evaluat necesitatea unei astfel de derogări, a efectuat o evaluare ex ante a aplicării procedurii de licitație, inclusiv a condițiilor procedurii de licitație, și și-a dat acordul prin hotărâre aprobată în acest sens.

(3) Agenția poate elabora instrucțiuni sau clauze de achiziție pentru a ajuta operatorul sistemului de transport să asigure o procedură de licitație echitabilă.

(4) Agenția notifică Secretariatul Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice cu privire la aprobarea hotărârii de acordare a unei derogări menționată la alin. (2) și prezintă informații relevante despre cerere și motivele acordării derogării.

(5) Agenția efectuează cel puțin o dată la 5 ani, o consultare publică cu privire la instalațiile de stocare a energiei existente pentru a evalua disponibilitatea potențială și interesul altor părți de a investi în astfel de instalații. În cazul în care în urma consultării publice, Agenția constată că alte părți terțe sunt capabile să dețină, să dezvolte, să exploateze sau să gestioneze instalații de stocare a energiei într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor, Agenția emite o hotărâre justificată prin care obligă operatorul sistemului de transport să elimine treptat activitățile legate de stocarea energiei. Obligația de eliminare treptată a activității de stocare a energiei urmează a fi realizată în termen de 18 luni de la data stabilită de Agenție în hotărârea aprobată în conformitate cu prezentul alineat.

(6) Odată cu impunerea obligației operatorului sistemului de transport de a elimina treptat activitățile legate de stocarea energiei, în conformitate cu prevederile alin. (5), Agenția poate decide cu privire la acordarea unei compensații rezonabile operatorului sistemului de transport pentru recuperarea valorii reziduale a investițiilor efectuate în instalația/instalațiile de stocare a energiei.

(7) Prevederile alin. (5) nu se aplică componentelor de rețea complet integrate sau pentru perioada obișnuită de amortizare a noilor instalații de stocare a energiei în raport cu care există o decizie finală de investiție până în 2026, cu condiția ca astfel de instalații de stocare a energiei:

a) să fie racordate la rețeaua electrică de transport în cel mult doi ani după aceea;

- b) să fie integrate în rețeaua electrică de transport;
- c) să fie utilizate exclusiv pentru restabilirea instantanee reactivă a securității rețelei electrice în cazul unor situații neprevăzute în rețea, dacă o astfel de măsură de restabilire începe imediat și se încheie în momentul în care redispecerizarea aplicată în mod obișnuit poate soluționa problema apărută;
- d) să nu fie utilizate pentru achiziționarea sau vânzarea energiei electrice pe piața energiei electrice, inclusiv pentru echilibrare.

Secțiunea a 2-a

Funcțiile și obligațiile generale ale operatorului sistemului de transport

Articolul 35. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de transport

(1) Operatorul sistemului de transport trebuie să îndeplinească următoarele funcții și obligații:

a) să asigure capacitatea pe termen lung a rețelelor electrice de transport de a satisface cererile rezonabile pentru transportul energiei electrice, prin elaborarea și implementarea planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice pentru 10 ani, ținând cont de prognoza producerii și a consumului de energie electrică, în strânsă cooperare cu operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție învecinați;

b) să dispună de mijloace financiare, tehnice și de personal adecvate pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor care îi revin;

c) să exploateze, să întrețină, să modernizeze și să dezvolte rețelele electrice de transport în condiții de securitate, fiabilitate și eficiență, cu respectarea prevederilor menite să asigure protecția mediului și în strânsă cooperare cu operatorii sistemelor de transport și de distribuție învecinați. La exploatarea, întreținerea, modernizarea și dezvoltarea rețelelor electrice de transport, operatorul sistemului de transport trebuie să aplice metode moderne de management al eficienței energetice și/sau al cererii și să utilizeze toate sursele disponibile de flexibilitate și digitalizare prin integrarea tehnologiilor inovatoare în sistemul electroenergetic;

d) să contribuie la securitatea aprovizionării cu energie electrică prin rețele electrice de transport întreținute și exploatate în mod corespunzător, prin asigurarea de capacități de transport adecvate și să contribuie la fiabilitatea sistemului electroenergetic și să transmită informațiile aferente organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în conformitate cu prezenta lege;

e) să gestioneze fluxurile de energie electrică în rețelele electrice de transport, ținând cont de schimburile cu alte sisteme electroenergetice cu care acestea sunt interconectate. În acest scop, operatorul sistemului de transport asigură funcționarea sigură, fiabilă și eficientă a rețelelor electrice de transport, precum și disponibilitatea tuturor serviciilor de sistem necesare, inclusiv a celor oferite de consumul dispecerizabil și instalațiile de stocare a energiei, în măsura în

care această disponibilitate nu depinde de un alt sistem de transport cu care este interconectată rețeaua sa;

f) să îndeplinească funcția de gestionare a congestiilor în rețelele electrice de transport, inclusiv în interconexiuni, precum și să asigure utilizarea eficientă a capacităților rețelelor electrice de transport, inclusiv capacitatea interzonală;

g) să încaseze veniturile rezultate din gestionarea congestiilor, precum și plățile efectuate în cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport;

h) să acorde și să gestioneze accesul terților la rețeaua electrică de transport și să ofere explicații motivate în cazul în care accesul la rețeaua electrică de transport este refuzat;

i) să asigure un tratament nediscriminatoriu între utilizatorii de sistem sau categoriile de utilizatori de sistem, evitând, în special, discriminarea în favoarea întreprinderilor înrudite;

j) să prezinte altor operatori de sistem ai altor rețele electrice cu care rețelele sale sunt interconectate suficiente informații pentru a asigura securitatea și eficiența exploatarei, precum și dezvoltarea coordonată și interoperabilitatea rețelelor electrice interconectate;

k) să prezinte, într-un mod inteligibil, cuantificabil și accesibil, toate informațiile necesare utilizatorilor de sistem pentru accesul eficient la rețelele electrice de transport și pentru utilizarea acestor rețele, precum și informații privind serviciile pe care le prestează și condițiile relevante aplicate, inclusiv cele privind capacitatea contractată și capacitatea disponibilă, fără a se limita la informații tehnice, cu excepția informațiilor determinate de Agenție ca fiind informații oficiale cu accesibilitate limitată;

l) să răspundă oricărei solicitări de serviciu în termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare, aprobate de Agenție;

m) să efectueze racordarea, deconectarea și reconectarea la rețelele electrice de transport în termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;

n) să procure servicii de sistem pentru asigurarea securității operaționale;

o) să preia și să adopte cadrul de cooperare și coordonare între centrele de coordonare regionale;

p) să participe la evaluarea adecvanței resurselor la nivel european și național;

q) să asigure digitalizarea rețelei electrice de transport;

r) să se ocupe de gestionarea datelor, inclusiv de dezvoltarea sistemelor de gestionare a datelor, de securitatea cibernetică și de protecția datelor, sub rezerva normelor aplicabile și fără a aduce atingere competenței altor autorități;

s) să publice zilnic pe site-ul web informații operative și tehnice privind funcționarea sistemului electroenergetic. Lista informațiilor care urmează să fie publicate se aprobă de Agenție;

t) să efectueze lucrări de defrișare sau tăieri de modelare a vegetației pentru a crea și menține distanța de apropiere față de rețelele electrice de transport în zonele de protecție ale rețelelor electrice;

u) să îndeplinească alte funcții și obligații stabilite în prezenta lege și actele normative de reglementare, aprobate de Agenție;

v) să prezinte lunar datele privind producătorii și centralele electrice care utilizează surse regenerabile instituției publice care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și al promovării utilizării energiei din surse regenerabile.

(2) Operatorul sistemului de transport este obligat să organizeze, în conformitate cu licența pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, dirijarea operativ-tehnologică unică a sistemului electroenergetic și gestionarea fluxurilor de energie electrică provenite din sistemele electroenergetice ale țărilor vecine sau direcționate către acestea, într-un mod echitabil, transparent și nediscriminatoriu.

(3) Operatorul sistemului de transport este obligat să construiască capacitate transfrontalieră suficientă pentru a interconecta sistemul electroenergetic al Republicii Moldova cu sistemele electroenergetice ale altor părți contractante ale Comunității Energetice și ale statelor membre ale Uniunii Europene și/sau să-l integreze în piața regională, răspunzând tuturor solicitărilor justificate din punct de vedere tehnic și economic privind capacitatea și ținând cont de necesitatea asigurării securității aprovizionării cu energie electrică.

(4) În conformitate cu licența pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, operatorul sistemului de transport este responsabil pentru echilibrarea sistemului electroenergetic. La îndeplinirea obligației prevăzute la alin. (1) lit. n), operatorul sistemului de transport achiziționează servicii de echilibrare cu respectarea următoarelor condiții:

a) utilizarea unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe mecanisme de piață, stabilite în Regulile pieței energiei electrice și cu respectarea principiilor stabilite la Articolul 91;

b) participarea tuturor întreprinderilor electroenergetice calificate și a participanților la piață, inclusiv participanții la piață care oferă energie din surse regenerabile, participanții de pe piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, operatorii instalațiilor de stocare a energiei și agregatorii. În acest scop, operatorul sistemului de transport elaborează cerințe tehnice de calificare pentru participare la piața de echilibrare și le prezintă spre aprobare Agenției, după consultarea participanților la piață.

(5) Cerințele stabilite la alin. (4) se aplică la achiziția de servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței, cu excepția cazului în care, în urma unei evaluări a circumstanțelor actuale din sectorul electroenergetic, Agenția constată că achiziția și prestarea acestor servicii de sistem prin aplicarea mecanismelor de piață nu este eficientă din punct de vedere a costurilor și aprobă o derogare în acest scop. Operatorul sistemului de transport este în drept, în conformitate cu Regulile

pieței energiei electrice, să achiziționeze servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și de la participanții la piață implicați în servicii de consum dispecerizabil sau de la operatorii instalațiilor de stocare a energiei și trebuie să utilizeze măsuri de eficiență energetică atunci când aceste servicii atenuează în mod eficient din punct de vedere al costurilor, necesitatea de a moderniza sau de a înlocui capacitățile de producere a energiei electrice și de a sprijini funcționarea eficientă și sigură a rețelelor electrice de transport. Obligația de a procura servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței menționată în prezentul alineat nu se aplică în raport cu componentele de rețea complet integrate.

(6) Operatorul sistemului de transport stabilește, în urma unui proces transparent și participativ, care include utilizatorii de sistem relevanți și operatorii sistemelor de distribuție, specificații pentru serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și, după caz, produse de piață standardizate pentru serviciile respective cel puțin la nivel național. Specificațiile se prezintă Agenției pentru aprobare și trebuie să asigure participarea efectivă și nediscriminatorie a tuturor participanților la piață, inclusiv a participanților la piață care oferă energie electrică din surse regenerabile, a participanților la piață implicați în servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor instalațiilor de stocare a energiei și a agregatorilor. Operatorul sistemului de transport face schimb de informații și coordonează cu operatorii sistemelor de distribuție măsuri pentru a asigura utilizarea optimă a resurselor, pentru a asigura funcționarea sigură și eficientă a sistemului electroenergetic și pentru a facilita dezvoltarea piețelor de energie electrică. Costurile rezonabile și justificate suportate de operatorul sistemului de transport în legătură cu achiziționarea de servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței, inclusiv costurile legate de transmiterea de date și costurile asociate cu infrastructura de comunicații, se iau în considerare de către Agenție la stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice în conformitate cu prevederile metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru acest serviciu.

(7) Operatorul sistemului de transport este obligat să achiziționeze, în mod transparent și nediscriminatoriu, folosind mecanisme bazate pe piață, energia electrică necesară pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de transport, pe care le exploatează în procesul desfășurării activității licențiate. Costurile aferente achiziției de energie electrică în conformitate cu prezentul alineat se iau în considerare de către Agenție la aprobarea tarifului pentru serviciul de transport al energiei electrice.

(8) La desfășurarea activității de transport al energiei electrice, operatorul sistemului de transport trebuie să încheie și să execute contractele stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție, inclusiv în codurile rețelelor electrice și în liniile directe.

(9) La îndeplinirea atribuțiilor care îi revin în temeiul prezentului articol, operatorul sistemului de transport facilitează în primul rând integrarea pieței. În

cadrul activității sale, operatorul sistemului de transport trebuie să țină cont de recomandările emise de centrul de coordonare regională.

(10) Operatorul sistemului de transport participă la cuplarea piețelor pentru ziua următoare și a piețelor pe parcursul zilei și îndeplinește atribuțiile asociate, în conformitate cu Codul rețelelor electrice privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, aprobat de Agenție în conformitate cu Articolul 39. La executarea atribuțiilor și funcțiilor legate de cuplarea pieței, operatorul sistemului de transport cooperează cu operatorul pieței energiei electrice desemnat, precum și cu operatorii sistemelor de transport și cu operatorii pieței energiei electrice desemnați din părțile contractante al Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene.

(11) În cazurile și în condițiile stabilite în codurile rețelelor electrice și în liniile directe, operatorul sistemului de transport poate delega, în totalitate sau parțial, sarcinile care îi sunt atribuite conform actelor normative respective. În acest caz, operatorul sistemului de transport rămâne responsabil pentru asigurarea respectării obligațiilor pe care le-a delegat părții terțe – operator delegat, inclusiv pentru asigurarea accesului la informațiile necesare monitorizării de către Agenție.

(12) Operatorul sistemului de transport cooperează cu Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport a Energiei Electrice (ENTSO-E) și, acolo unde este necesar în conformitate cu cerințele stabilite în cadrul Comunității Energetice, transmite ENTSO-E toate informațiile și datele necesare în conformitate cu prezenta lege și cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție, inclusiv codurile rețelelor electrice și liniile directe, sau în modul stabilit de ENTSO-E.

(13) Operatorul sistemului de transport cooperează cu ACER și furnizează orice informații necesare pentru îndeplinirea sarcinilor ACER în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, precum și întreprinde măsurile și acțiunile necesare pentru a pune în aplicare opiniile, recomandările și deciziile ACER. Operatorul sistemului de transport este în drept să formuleze opinii cu privire la subiectele examinate de ACER în cadrul procedurii de consultare organizată de aceasta. Operatorul sistemului de transport este în drept să conteste decizia ACER care îl vizează sau decizia ACER care, deși vizează alte persoane, este de interes direct pentru operatorul sistemului de transport, precum și să sesizeze Curtea Europeană de Justiție pentru anularea unei decizii emise ACER sau pentru că ACER nu a întreprins acțiunile necesare în termenele stabilite.

(14) Operatorul sistemului de transport este în drept să desfășoare alte activități decât cele prevăzute în prezenta lege, în cazul în care astfel de activități sunt necesare pentru ca acesta să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul prezentei legi, cu condiția ca autoritatea de reglementare să fi stabilit necesitatea unei astfel de derogări. Principiul stabilit în prezentul alineat nu aduce atingere dreptului operatorului sistemului de transport să dezvolte sau să exploateze alte tipuri de rețele decât cele electrice.

Articolul 36. Funcțiile specifice ale operatorului sistemului de transport în legătură cu securitatea aprovizionării cu energie electrică

(1) Pentru a asigura securitatea sistemului și a contribui la securitatea aprovizionării cu energie electrică, operatorul sistemului de transport cooperează cu operatorii sistemelor de transport din blocul de reglaj frecvență-putere din care face parte, cu alți operatori ai sistemului de transport ai aceleiași regiuni de calcul a capacității, cu operatorii pieței energiei electrice desemnați și alte entități desemnate sau delegate să execute funcții de piață în zona sa de reglaj, precum și cu alte părți interesate relevante, în conformitate cu prezenta lege și cu codurile rețelelor electrice și liniile directe care stabilesc reguli tehnice privind gestionarea incidentelor la nivel operațional.

(2) Operatorul sistemului de transport trebuie să asigure continuitatea tranzacțiilor cu energie electrică, iar în timpul stării de urgență, a stării de colaps sau de restaurare a sistemului electroenergetic, suspendă activitățile de piață și procesele aferente acestora doar în ultimă instanță, în conformitate cu codul rețelelor electrice privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic.

(3) O criză de energie electrică se constată de către operatorul sistemului de transport și se confirmă de către Comisia pentru Situații Excepționale în modul stabilit în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic. Pe perioada crizei de energie electrică, operatorul sistemului de transport este obligat să întreprindă acțiunile stabilite în prezenta lege, în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic, precum și în deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale. În timpul crizei de energie electrică, operatorul sistemului de transport trebuie să respecte în continuare pe deplin regulile operaționale, stabilite în codul rețelelor electrice privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic.

(4) Restricționarea tranzacțiilor, inclusiv limitarea capacității inter-zonale deja alocate, limitarea capacității inter-zonale oferite pentru alocare sau limitarea prezentării de programe se inițiază doar în conformitate cu Articolul 44 alin. (2) și cu respectarea cerințelor stabilite în codurile rețelelor electrice și în liniile directe relevante, menționate la Articolul 39.

(5) Măsurile care nu sunt bazate pe piață, cum ar fi reducerea forțată a consumului de energie electrică, se iau de către operatorul sistemului de transport numai în ultimă instanță, atunci când toate posibilitățile oferite de piață au fost epuizate sau când este evident că, singure, măsurile bazate pe piață nu sunt suficiente pentru a preveni înrăutățirea situației privind aprovizionarea cu energie electrică. Orice reducere forțată a consumului de energie electrică se aplică numai după ce au fost epuizate toate posibilitățile de deconectare voluntară a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali sau dacă pentru realizarea posibilităților de deconectare voluntară nu este suficient timp. Operatorul sistemului de transport aplică măsuri care nu sunt bazate pe piață doar dacă acestea sunt necesare, proporționale, nediscriminatorii și temporare.

(6) Măsurile luate de operatorul sistemului de transport, precum și de alți participanți la piață în timpul crizei de energie electrică, în conformitate cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic și cu deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale sunt obligatorii și prevalează în raport cu prevederile contractuale și actele normative în domeniu.

(7) În ceea ce privește asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică, operatorul sistemului de transport efectuează în conformitate cu Articolul 50 alin. (1) evaluarea națională a adecvănței resurselor, precum și îndeplinește alte funcții prevăzute de prezenta lege.

Articolul 37. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani

(1) Operatorul sistemului de transport efectuează dezvoltarea rețelelor electrice de transport în legătură cu creșterea cererii de energie electrică, astfel încât să fie asigurată fiabilitatea și continuitatea în aprovizionarea cu energie electrică a consumatorilor, cu respectarea prevederilor prezentei legi. Cheltuielile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport sunt suportate de operatorul sistemului de transport și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, cu condiția ca acestea să fie efectuate în conformitate cu prevederile prezentului articol și ale Articolul 38, precum și cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul electroenergetic (în continuare – *Regulament privind investițiile*), aprobat de Agenție.

(2) Prin derogare de la principiul stabilit la alin. (1), solicitantul care solicită accesul la rețeaua electrică de transport, poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport necesare racordării dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este inclusă în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor prevăzute în studiul de soluție elaborat în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de transport costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport în cauză, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de transport sunt efectuate de către operatorul sistemului de transport respectiv. Finanțarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de transport nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de transport. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de transport și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu Articolul 142.

(3) În contextul obligației stabilite la alin. (1), operatorul sistemului de transport prezintă Agenției spre examinare și aprobare cel puțin o dată la doi ani un plan de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, elaborat

ținând cont de cererea și de oferta actuală și prognozată de energie electrică, de Strategia Energetică a Republicii Moldova și după consultarea prealabilă a părților interesate.

(4) Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani trebuie să cuprindă măsuri eficiente pentru garantarea fiabilității sistemului electroenergetic, adecvantei sistemului și securitatea aprovizionării cu energie electrică, precum și să cuprindă, fără a se limita la acestea:

a) descrierea infrastructurii existente, a stării ei actuale și a gradului de uzură, lista intervențiilor efectuate în ultimul an, precum și rezultatele obținute în urma studiilor efectuate privind dezvoltarea rețelelor electrice de transport și instalării sistemelor de măsurare inteligente;

b) descrierea rețelelor electrice de transport și a obiectivelor aferente care trebuie construite sau modernizate în următorii 10 ani. În legătură cu executarea acestei prevederi, operatorul sistemului de transport trebuie să descrie scenariile de integrare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie din perspectiva analizei cost-beneficiu, în conformitate cu obiectivele naționale stabilite în actele normative din domeniul energiei regenerabile;

c) calendarul proiectelor de investiții planificate a fi realizate în următorii 10 ani;

d) estimarea capacităților necesare, prognoza evoluției producerii de energie electrică, inclusiv producerea din surse regenerabile de energie, măsuri de eficiență energetică, de stocare a energiei și alte soluții de flexibilitate, prognoza consumului și estimări privind punerea în liberă circulație (importurile) de energie electrică;

e) descrierea mijloacelor și investițiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie electrică;

f) descrierea investițiilor deja aprobate și identificarea investițiilor noi care trebuie realizate în următorii 3 ani;

g) calendarul implementării tuturor proiectelor de investiții;

h) obiectivele planificate a fi obținute în urma implementării planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, în special în ceea ce privește durata întreruperilor și tensiunea în rețelele electrice de transport.

(5) La elaborarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, operatorul sistemului de transport trebuie să țină cont pe deplin de potențialul de utilizare a consumului dispecerizabil, a instalațiilor de stocare a energiei sau a altor resurse ca alternativă la extinderea rețelei electrice de transport, precum și de consumul de energie electrică preconizat, de tranzacțiile transfrontaliere cu energie electrică și de planurile de investiții în rețelele electrice la nivel regional și la nivelul Comunității Energetice, după caz. În acest scop, operatorul sistemului de transport colaborează cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine.

(6) Agenția consultă utilizatorii de sistem și alte părți interesate cu privire la planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, în mod

deschis și transparent, publicând planul pe site-ul web oficial al Agenției. Agenția publică rezultatele procesului de consultare, în special posibilele necesități de investiții.

(7) Agenția examinează dacă planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani acoperă toate necesitățile de investiții identificate pe parcursul procesului de consultare publică și dacă este în concordanță cu planul neobligatoriu al Uniunii Europene de dezvoltare a rețelei electrice de transport pe 10 ani, precum și cu planul național integrat privind energia și clima, prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. În cazul în care există îndoieli cu privire la concordanța cu planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani la nivelul Uniunii Europene, Agenția consultă ACER.

(8) Agenția solicită operatorului sistemului de transport să modifice planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, inclusiv dacă acesta nu corespunde necesităților de investiții identificate în procesul de consultare publică, precum și să respecte recomandările ACER prezentate în contextul alin. (7).

(9) După examinarea și evaluarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, inclusiv prin prisma abordării necesităților de investiții identificate în procesul de consultare publică, Agenția aprobă planul de dezvoltare respectiv.

(10) Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani se publică pe site-ul web al operatorului sistemului de transport și pe site-ul web oficial al Agenției. Operatorul sistemului de transport inițiază, la necesitate sau la solicitarea Agenției, procedura de modificare a planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, cu respectarea principiilor stabilite în prezentul articol.

Articolul 38. Executarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani și a planului de investiții

(1) Agenția monitorizează și evaluează implementarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani.

(2) În cazul în care operatorul sistemului de transport, din motive neimputabile lui, nu execută o investiție care, conform planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, urma să fie executată în ultimii 3 ani și care este încă relevantă conform celui mai recent plan de dezvoltare, Agenția are obligația de a lua cel puțin una dintre următoarele măsuri pentru a garanta realizarea investiției în cauză:

a) să solicite operatorului sistemului de transport să execute investiția în cauză;

b) să organizeze o procedură de licitație pentru realizarea investiției în cauză, deschisă tuturor investitorilor interesați;

c) să oblige operatorul sistemului de transport să accepte o majorare de capital pentru a finanța investițiile necesare și să permită investitorilor independenți să participe la această majorare de capital.

(3) În cazul în care Agenția a făcut uz de competențele prevăzute la alin. (2) lit. b), aceasta obligă operatorul sistemului de transport să accepte una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- a) finanțarea de către o parte terță;
- b) construirea de către o parte terță;
- c) construirea rețelei electrice de transport de către operatorul sistemului de transport însuși;
- d) exploatarea noii rețele electrice de transport de către operatorul sistemului de transport însuși.

(4) Operatorul sistemului de transport este obligat să prezinte investitorilor toate informațiile necesare realizării investiției, să conecteze noua rețea electrică de transport la rețelele electrice de transport existente și să depună toate eforturile necesare pentru a facilita implementarea proiectului de investiții. Aranjamentele financiare relevante se supun aprobării de către Agenție.

(5) În cazul în care Agenția a făcut uz de competențele prevăzute la alin. (2), costurile investițiilor respective se includ în tariful reglementat pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobat de Agenție.

(6) În baza planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani aprobat, ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, precum și de informații actualizate privind starea și gradul de uzură al rețelelor electrice de transport, operatorul sistemului de transport întocmește și înaintează Agenției spre aprobare, anual, până la data de 30 septembrie, planul de investiții pentru anul următor. Planurile anuale de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de transport în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile.

(7) Agenția examinează și aprobă, până la data de 30 noiembrie, planul anual de investiții prezentat de operatorul sistemului de transport, cu posibilitatea extinderii termenului de examinare cu cel mult o lună. La examinarea planului anual de investiții, Agenția, în caz de necesitate, solicită operatorului sistemului de transport să consulte autoritățile publice, întreprinderile electroenergetice și anumiți utilizatori de sistem, existenți sau potențiali, în legătură cu planul anual de investiții și să prezinte Agenției informații cu privire la rezultatele consultărilor. În cazul în care planul anual de investiții depus de operatorul sistemului de transport nu corespunde cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile, Agenția solicită operatorului sistemului de transport să efectueze modificările necesare.

(8) Operatorul sistemului de transport publică pe site-ul web planul anual de investiții aprobat, cu specificarea detaliată a proiectelor care urmează să fie realizate de operator.

(9) Operatorul sistemului de transport realizează măsurile stabilite în planul anual de investiții și, după caz, în baza situației reale din rețeaua electrică de transport și ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, operatorul sistemului de transport se adresează Agenției în vederea modificării planului anual de investiții. Agenția examinează cererea de modificare a planului anual de investiții în termen de cel mult 30 de zile. Necesitatea modificării planului anual de investiții nu implică necesitatea modificării planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani aprobat.

(10) În cazuri excepționale, în conformitate cu cerințele prevăzute de Regulamentul privind investițiile, operatorul sistemului transport este în drept să efectueze intervenții în rețelele electrice de transport care nu sunt stabilite în planul anual de investiții, aprobat de Agenție.

(11) Anual, până la data de 31 martie, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției un raport privind implementarea în anul precedent a planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani și a planului anual de investiții. Raportul respectiv trebuie să reflecte, inter alia, investițiile realizate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu alin. (10). Agenția examinează raportul prezentat și aprobă în scopul recuperării prin tarif a investițiilor efectuate, cu respectarea cerințelor prevăzute în Regulamentul privind investițiile. Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarifele reglementate, investițiile realizate de operatorul sistemului de transport care corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, precum și costurile necesare și justificate suportate în legătură cu intervențiile efectuate în conformitate cu alin. (10).

Articolul 39. Codurile rețelelor electrice, liniile directe și TCM

(1) La îndeplinirea funcțiilor și a obligațiilor care îi revin în conformitate cu prezenta lege, operatorul sistemului de transport trebuie să respecte regulile și procedurile stabilite în codurile rețelelor electrice și în liniile directe, aprobate de Agenție în conformitate cu cerințele stabilite în cadrul Comunității Energetice, în special în legătură cu:

- a) stabilirea normelor privind siguranța și fiabilitatea rețelei electrice, inclusiv norme privind capacitatea de rezervă tehnică de transport pentru a asigura securitatea operațională a rețelei electrice, precum și interoperabilitatea;
- b) accesul terților la rețeaua electrică;
- c) alocarea capacității și gestionarea congestiilor;
- d) efectuarea tranzacțiilor ce țin de asigurarea, din punct de vedere tehnic și operațional, a prestării serviciilor de acces la rețeaua electrică și echilibrarea sistemului, inclusiv norme privind rezerva de putere aferentă rețelei;
- e) furnizarea nediscriminatorie, transparentă de servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței;

f) consumul dispecerizabil, inclusiv norme privind agregarea, stocarea energiei și norme privind reducerea forțată a consumului de energie electrică;

g) racordarea la rețea;

h) schimbul de date, decontarea și transparența;

i) stabilirea procedurilor operaționale pentru situații de urgență și restaurare în caz de urgență;

j) reguli specifice sectorului electroenergetic privind aspectele de securitate cibernetică asociate fluxurilor transfrontaliere de energie electrică.

(2) Codurile rețelilor electrice și liniile directe se elaborează de către operatorul sistemului de transport în conformitate cu codurile rețelilor electrice și liniile directe respective, adoptate în cadrul Comunității Energetice. Operatorii de sistem sunt obligați să colaboreze cu operatorul sistemului de transport respectiv la elaborarea codurilor rețelilor electrice și liniilor directe.

(3) Agenția publică pe site-ul web oficial proiectele codurilor rețelilor electrice și ale liniilor directe prezentate de operatorul sistemului de transport și consultă public utilizatorii de sistem, participanții la piață, precum și autoritățile competente în conformitate cu actele normative în domeniu. Propunerile primite, precum și decizia privind acceptarea sau respingerea acestora, se reflectă în sinteza obiecțiilor și a propunerilor care se publică pe site-ul web oficial al Agenției.

(4) Codurile rețelilor electrice, liniile directe aprobate de Agenție se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe site-ul web oficial al Agenției și pe site-ul web al operatorului sistemului de transport. În cazul în care în cadrul Comunității Energetice sunt modificate codurile rețelilor electrice, liniile directe adoptate, operatorul sistemului de transport, din proprie inițiativă sau la cererea Agenției, inițiază modificarea actului normativ respectiv, urmând procedura stabilită în prezentul articol.

(5) Agenția poate solicita avizul Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice cu privire la conformitatea unei hotărâri aprobate de Agenție cu codul/codurile rețelilor electrice sau cu liniile directe adoptate în cadrul Comunității Energetice. Comitetul de reglementare al Comunității Energetice prezintă avizul său în termen de trei luni de la data primirii solicitării.

(6) În cazul în care Agenția decide să nu se conformeze avizului Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, aceasta informează în acest sens Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice în termen de patru luni de la data primirii avizului respectiv.

(7) În cazul în care Agenția consideră că o decizie relevantă pentru comerțul transfrontalier de energie electrică adoptată de o altă autoritate de reglementare nu corespunde prevederilor stabilite în codurile rețelilor electrice și liniile directe specificate în acest articol, Agenția informează Secretariatul Comunității Energetice în termen de două luni de la data respectivei decizii.

(8) În cazul în care Secretariatul Comunității Energetice, în urma evaluării conformității unei hotărâri adoptate de Agenție, efectuată în baza notificării depuse de Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, de către o altă

autoritate de reglementare sau din proprie inițiativă, constată că respectiva hotărâre ridică îndoieli majore în ceea ce privește compatibilitatea acesteia cu codurile rețelelor electrice sau cu liniile directoare adoptate în cadrul Comunității Energetice și decide să continue examinarea mai detaliată a cazului, aceasta invită Agenția să își prezinte observațiile și justificările relevante legate de hotărârea adoptată. În cazul în care Secretariatul Comunității Energetice, în urma procedurilor și a termenelor stabilite în cadrul Comunității Energetice, emite o decizie finală prin care recomandă abrogarea hotărârii examinate, Agenția va ține cont în cea mai mare măsură de decizia respectivă și va întreprinde acțiunile necesare pentru abrogarea hotărârii respective, în termen de două luni de la primirea deciziei finale a Secretariatului Comunității Energetice. Agenția informează Secretariatul Comunității Energetice cu privire la acțiunile întreprinse în acest sens.

(9) Pentru implementarea codurilor rețelelor electrice, a liniilor directoare, operatorul sistemului de transport elaborează și prezintă TCM-urile spre aprobare Agenției în condițiile prevăzute de cadrul normativ al Comunității Energetice. Operatorul sistemului de transport elaborează și înaintază propuneri de TCM, precum și propuneri de TCM modificate, în conformitate cu cerințele și termenele stabilite în respectivele coduri ale rețelelor electrice și ale liniilor directoare, inclusiv cu respectarea cerințelor stabilite în cadrul normativ al Comunității Energetice.

(10) Operatorul sistemului de transport elaborează și înaintază spre aprobare Agenției lista TCM-urilor aprobate de ACER și de Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice. Hotărârea Agenției privind punerea în aplicare deciziilor ACER, a deciziilor Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice prin care au fost aprobate TCM-urile respective se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. TCM-urile se publică pe site-ul web oficial al Agenției și pe site-ul web al operatorului sistemului de transport.

(11) În cazul în care, în conformitate cu codurile rețelelor electrice sau liniile directoare respective, o propunere de TCM urmează a fi elaborată și agreată de operatorul sistemului de transport în comun cu alți operatori ai sistemului de transport din părțile contractante ale Comunității Energetice și/sau statele membre ale Uniunii Europene, operatorul sistemului de transport cooperează strâns cu operatorii sistemelor de transport respectivi. Operatorul sistemului de transport informează în mod regulat Agenția, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, după caz, ACER cu privire la progresul elaborării TCM-urilor, în condițiile stabilite în cadrul de reglementare al Comunității Energetice.

(12) Agenția decide cu privire la proiectele de TCM prezentate în legătură cu implementarea codurilor rețelelor electrice, a liniilor directoare în termenele stabilite în codurile rețelelor electrice și în liniile directoare respective. Înainte de aprobare, Agenția revizuieste textul proiectelor de TCM propuse și poate solicita opinia Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice sau a ENTSO-E, pentru a se asigura că acestea sunt în conformitate cu scopul codului de rețea sau

al liniei directoare pentru a cărei implementare se aprobă proiectul de TCM respectiv și că aceasta contribuie la integrarea piețelor de energie electrică, la nediscriminare, la o concurență efectivă și la funcționarea corespunzătoare a piețelor de energie electrică.

(13) În cazul în care în conformitate cu codurile rețelelor electrice sau liniile directoare, o propunere de TCM necesită aprobarea de către toate autoritățile de reglementare din părțile contractante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene, Agenția consultă și cooperează strâns cu autoritățile de reglementare respective pentru a ajunge la un acord asupra propunerii de TCM comune, inclusiv în cazul în care este nevoie de revizuirea unui TCM. Această propunere se notifică către Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau ACER în cazurile prevăzute de cadrul normativ al Comunității Energetice Agenție. Agenția sesizează Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau ACER, în măsura în care sunt afectate Statele Membre ale Uniunii Europene, pentru emiterea unei decizii în modul și cazurile prevăzute de cadrul normativ al Comunității Energetice.

(14) Hotărârea Agenției privind aprobarea TCM-urilor se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar TCM-urile se publică pe site-ul web oficial al Agenției și pe site-ul web al operatorului sistemului de transport.

Articolul 40. Furnizarea de informații

(1) Operatorul sistemului de transport publică pe site-ul web informații despre serviciile prestate, condițiile relevante aplicate, precum și informațiile tehnice necesare asigurării unui acces eficient al utilizatorilor de sistem la rețelele electrice de transport.

(2) Operatorul sistemului de transport pune în aplicare mecanisme de coordonare și schimb de informații pentru a asigura securitatea rețelelor electrice de transport în contextul gestionării congestiilor.

(3) Operatorul sistemului de transport publică pe site-ul web oficial standardele de siguranță, de exploatare și de planificare utilizate la prestarea serviciului de transport al energiei electrice. Informațiile publicate trebuie să includă o schemă generală pentru calculul capacității totale de transfer și a marjei de fiabilitate a rețelei electrice de transport, bazată pe caracteristicile electrice și fizice ale rețelei electrice de transport. Aceste scheme sunt supuse aprobării de către Agenție.

(4) Operatorul sistemului de transport publică pe site-ul web estimări ale capacității de transfer disponibile pentru fiecare zi, indicând orice capacitate de transfer care este deja rezervată. Informațiile respective se publică, la intervale de timp prestabilite, înainte de ziua în care are loc transportul energiei electrice și includ, în orice caz, estimări pentru săptămâna și luna următoare, precum și o indicație cantitativă a fiabilității scontate a capacității disponibile.

(5) Operatorul sistemului de transport publică pe site-ul web date relevante privind cererea agregată prognozată și efectivă, privind disponibilitatea și

utilizarea reală a centralelor electrice și a instalațiilor de consum, privind disponibilitatea și utilizarea rețelelor electrice de transport și a interconexiunilor, precum și cu privire la energia de echilibrare, capacitatea de rezervă și disponibilitatea flexibilității. Pentru disponibilitatea și utilizarea reală a centralelor electrice mici și a instalațiilor de consum mici, pot fi utilizate date estimative agregate.

(6) Operatorul sistemului de transport publică în mod clar și transparent informații privind capacitatea disponibilă pentru noi racordări în zona sa de operare, cu o granularitate spațială ridicată, respectând cerințele privind confidențialitatea informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv capacitatea care face obiectul cererilor de racordare și posibilitatea încheierii acordurilor de racordare în condiții flexibile în zone congestionate. Obligația stabilită în prezentul alineat se aplică inclusiv în raport cu informațiile cu privire la criteriile utilizate la calcularea capacității disponibile pentru racordări noi. Operatorul sistemului de transport actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin o dată pe lună.

(7) Operatorul sistemului de transport prezintă solicitanților, potențiali utilizatori de sistem, în mod transparent informații clare privind statutul cererilor de racordare ale acestora, precum și, în funcție de evoluția procesului de racordare aferent cererilor respective, informații pertinente privind încheierea acordurilor de racordare în condiții flexibile. Operatorul sistemului de transport prezintă informațiile respective în termen de trei luni de la depunerea cererii și, după caz, actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin trimestrial.

(8) Utilizatorii de sistem și participanții la piețele de energie electrică furnizează operatorului sistemului de transport datele relevante în conformitate cu prezenta lege și actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(9) Operatorul sistemului de transport cooperează cu operatorii sistemelor de transport din părțile contractante ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene și face schimb în mod regulat de seturi de date suficient de precise privind rețelele electrice de transport și fluxurile de sarcină pentru a permite calculul fluxurilor de sarcină pentru fiecare operator al sistemului de transport din zona sa de operare. La cerere, operatorul sistemului de transport prezintă datele respective Agenției și Secretariatului Comunității Energetice, precum și instituțiilor relevante din Statele Membre ale Uniunii Europene și din părțile contractante din Comunitatea Energetică. Agenția păstrează confidențialitatea datelor și asigură aplicarea unui tratament confidențial în raport cu datele respective de către orice consultant care, la cererea Agenției, efectuează lucrări analitice utilizând datele respective.

(10) Operatorul sistemului de transport este obligat să elaboreze și să prezinte, până la data de 31 martie, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenției un raport anual, care să cuprindă informații privind activitatea desfășurată în anul precedent, cu privire la echilibrul dintre cerere și ofertă pe piața energiei electrice, prognoza cererii și

capacităților de producție planificate sau în construcție, calitatea serviciului de transport al energiei electrice și nivelul de întreținere a rețelelor electrice de transport, măsurile întreprinse pentru acoperirea sarcinii de vârf, nivelul consumului tehnologic și pierderile de energie electrică în rețelele electrice de transport, alocarea capacității și gestionarea congestiilor, utilizarea efectivă a veniturilor din congestii, precum și în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu energie electrică. Raportul se publică pe site-ul web al operatorului sistemului de transport.

Articolul 41. Derogări pentru interconexiuni noi

(1) Pentru capacitatea integrală sau parțială a interconexiunilor noi de curent continuu sau a extensiilor acestora, poate fi acordată, la solicitare, pe perioadă determinată de timp, derogare de la Articolul 9 alin. (3) și (4), Articolul 26, Articolul 47 alin. (2) și (3), Articolul 71, precum și de la art. 132 dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) investiția contribuie la dezvoltarea concurenței în contextul furnizării energiei electrice;

b) având în vedere gradul de risc, investiția poate fi realizată numai dacă se acordă o derogare;

c) interconexiunea este în proprietatea unei persoane fizice sau juridice care este separată, cel puțin din punct de vedere al formei juridice, de operatorii de sistem în sistemele cărora va fi construită interconexiunea;

d) plățile pentru utilizare urmează a fi achitate de utilizatorii interconexiunii respective;

e) din iulie 2007, nicio parte din capitalul sau costurile de exploatare ale interconexiunii nu a fost recuperată prin nici o componentă a tarifelor aplicate pentru utilizarea rețelelor electrice de transport sau de distribuție legate de interconexiunea respectivă;

f) derogarea nu trebuie să fie în detrimentul concurenței sau în detrimentul funcționării eficiente a pieței energiei electrice din Republica Moldova, precum și a pieței regionale, sau în detrimentul funcționării eficiente a rețelei electrice de transport la care este conectată interconexiunea respectivă.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul creșterii semnificative a capacității în interconexiunile existente, precum și în cazuri excepționale, pentru interconexiunile de curent alternativ, cu condiția că costurile și riscurile investiționale în cauză să fie suficient de mari în comparație cu costurile și riscurile suportate în mod normal la conectarea a două sisteme naționale de transport învecinate prin interconexiunea de curent alternativ.

(3) Derogarea prevăzută la alin. (1) și (2) se acordă, pentru fiecare caz în parte, prin hotărâre a Agenției în coordonare cu autoritatea de reglementare din Statul Membru al Uniunii Europene implicat și/sau din Partea Contractantă a Comunității Energetice implicate. Hotărârea privind acordarea derogării poate acoperi integral sau parțial capacitatea interconexiunii noi sau a interconexiunii existente, cu o capacitate majorată semnificativ.

(4) La primirea cererii de acordare a derogării, Agenția notifică fără întârziere Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, ACER, cu privire la cererea primită și transmite o copie a acesteia. Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, ACER, în termen de două luni de la primirea cererii de derogare de către ultima autoritate de reglementare implicată, prezintă, dacă consideră necesar, un aviz consultativ Agenției. La motivarea hotărârii de derogare, Agenția ține cont de avizul respectiv.

(5) Pentru a decide cu privire la acordarea unei derogări, Agenția va lua în considerare, în fiecare caz în parte, necesitatea impunerii unor condiții privind durata derogării și accesul nediscriminatoriu la interconexiune. La stabilirea acestor condiții, Agenția ține cont, în special, de capacitatea suplimentară ce urmează să fie construită sau modificată, durata proiectului și specificul sistemului electroenergetic.

(6) Înainte de acordarea unei derogări, Agenția și autoritatea de reglementare a Părții Contractante din Comunitatea Energetică implicate și/sau a Statului Membru al Uniunii Europene implicat decid asupra regulilor și mecanismelor care trebuie utilizate pentru gestionarea și alocarea capacităților. Regulile privind gestionarea congestiilor includ obligația de a oferi capacitatea neutilizată pe piața energiei electrice, precum și dreptul utilizatorilor interconexiunii respective de a comercializa capacitățile contractate pe piața secundară. La evaluarea criteriilor prevăzute la alin. (1) lit. a), b) și f), Agenția trebuie să țină cont de rezultatele procedurii de alocare a capacităților.

(7) Agenția poate consulta, dacă este cazul, organele centrale de specialitate ale administrației publice cu privire la aprobarea hotărârii de acordare a derogării. Avizele primite de Agenție se publică pe site-ul web oficial al Agenției.

(8) Agenția aprobă hotărârea privind acordarea derogării dacă, în termen de 6 luni de la primirea cererii de acordare a derogării, a ajuns la un acord comun cu autoritatea de reglementare a Părții Contractante din Comunitatea Energetică implicate și/sau a Statului Membru al Uniunii Europene implicat. Hotărârea privind acordarea derogării se motivează în mod corespunzător, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe site-ul web oficial al Agenției.

(9) În cazul în care în termenul stabilit la alin. (8) Agenția nu a ajuns la un acord comun cu autoritatea de reglementare a Părții Contractante din Comunitatea Energetică implicate și/sau a Statului Membru al Uniunii Europene implicat, sau la cererea comună a Agenției și autorității de reglementare vizate, decizia privind acordarea derogării este luată de Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, de ACER. Înainte de a lua o astfel de decizie, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii

Europene sunt afectate, ACER, consultă autoritățile de reglementare implicate și solicitanții.

(10) Agenția notifică fără întârziere Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, ACER și Comisia Europeană cu privire la adoptarea hotărârii privind acordarea derogării sau privind respingerea cererii de acordare a derogării și transmite copii de pe hotărârea de acordare/respingere a derogării adoptată, cererea de acordare a derogării, precum și alte informații relevante. Aceste informații pot fi transmise în formă agregată, pentru a permite Secretariatului Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisiei Europene să ia o decizie întemeiată. În special, informațiile trebuie să conțină:

- a) motivele detaliate pe baza cărora a fost acordată sau refuzată acordarea derogării, inclusiv informațiile financiare care justifică necesitatea derogării;
- b) analiza efectuată cu privire la efectul derogării asupra concurenței și asupra funcționării efective a pieței energiei electrice;
- c) motivele care justifică durata și cota din capacitatea totală a interconexiunii în cauză pentru care se acordă derogarea;
- d) rezultatul consultării autorităților de reglementare implicate.

(11) În termen de 50 de zile lucrătoare de la data primirii notificării conform alin. (10), Secretariatul Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisia Europeană poate emite un aviz prin care să invite Agenția să modifice sau să abroge hotărârea privind acordarea derogării. Acest termen poate fi prelungit cu încă 50 de zile lucrătoare în cazul în care sunt solicitate informații suplimentare de către Secretariatul Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisia Europeană. Perioada suplimentară începe în ziua următoare zilei în care au fost primite informațiile complete. Perioada inițială poate fi prelungită și cu acordul Secretariatului Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, al Comisiei Europene și al Agenției, precum și al altei autorități de reglementare implicate.

(12) În cazul în care Secretariatul Comunității Energetice, sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisia Europeană solicită informații suplimentare în conformitate cu alin. (11), iar informațiile solicitate nu au fost furnizate în termenul stabilit în cererea respectivă, notificarea depusă în conformitate cu alin. (10) se consideră retrasă, cu excepția cazului în care, înainte de expirarea termenului stabilit:

- a) perioada de transmitere a informațiilor se prelungește prin acordul comun al Secretariatului Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, al Comisiei Europene și al Agenției; sau

- b) Agenția informează Secretariatul Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisia Europeană,

printr-o declarație motivată corespunzător, că consideră notificarea ca fiind completă.

(13) Agenția ține cont în cea mai mare măsură de avizul Secretariatului Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, de avizul Comisiei Europene care recomandă modificarea sau retragerea hotărârii privind acordarea derogării. În cazul în care hotărârea finală a Agenției diferă de avizul Secretariatului Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, de avizul Comisiei Europene, Agenția prezintă și publică, împreună cu respectiva hotărâre, argumentele care stau la baza hotărârii sale.

(14) Hotărârea privind acordarea derogării expiră în cazul în care nu a fost inițiată construcția interconexiunii respective în termen de doi ani de la data aprobării acesteia, sau în cazul în care interconexiunea nu a devenit operațională în termen de 5 ani de la data aprobării hotărârii, cu excepția situației în care Secretariatul Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisia Europeană decide, în baza unei cereri motivate a Agenției și a autorității de reglementare implicate că orice întârziere se datorează unor impedimente majore, independente de voința persoanei căreia i s-a acordat derogarea.

(15) În cazul în care Agenția și autoritatea de reglementare implicată decid să modifice hotărârea privind acordarea derogării, acestea notifică fără întârziere Secretariatului Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisiei Europene despre acest fapt, prezentând concomitent toate informațiile relevante cu privire la hotărârea respectivă. Prevederile alin. (1)-(13) se aplică și în raport cu hotărârea de modificare a hotărârii privind acordarea derogării, ținând cont de particularitățile derogării existente.

(16) Secretariatul Comunității Energetice sau, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, Comisia Europeană poate, la cerere sau din proprie inițiativă, să redeschidă procedurile aferente cererii de acordare a derogării, în cazul în care:

a) ținând cont în mod corespunzător de așteptările legitime ale părților și de echilibrul economic realizat în hotărârea inițială privind acordarea derogării, s-a produs o modificare materială în raport cu oricare dintre faptele pe care a fost întemeiată hotărârea;

b) întreprinderile implicate acționează contrar angajamentelor asumate; sau

c) hotărârea adoptată a fost bazată pe informații incomplete, incorecte sau înșelătoare, care au fost prezentate de către părți.

(17) Investitorul care a obținut derogarea în condițiile prezentului articol își desfășoară activitatea în baza licenței pentru transportul energiei electrice, eliberată de Agenție în condițiile prezentei legi.

Secțiunea a 3-a

Schimbul transfrontalier de energie electrică și gestionarea congestiilor

Articolul 42. Stabilirea și revizuirea zonei de ofertare

(1) În conformitate cu cadrul legislativ relevant al Comunității Energetice, la data intrării în vigoare a prezentei legi, Republica Moldova se consideră a fi constituită dintr-o singură zonă de ofertare care acoperă întreg teritoriul țării.

(2) Zona de ofertare stabilită la alin. (1) poate fi revizuită și reconfigurată în conformitate cu principiile stabilite în Anexa la prezenta lege, precum și cu prevederile stabilite în prezentul articol. La revizuirea zonei de ofertare, se va ține cont de metodologia și ipotezele utilizate în procesul de revizuire a zonelor de ofertare, aprobate de ACER, în măsura în care acestea vizează zona de ofertare din Republica Moldova.

(3) Zonele de ofertare trebuie definite astfel încât să asigure lichiditatea pieței energiei electrice, gestionarea eficientă a congestiilor și eficiența globală a pieței energiei electrice. Zonele de ofertare trebuie să fie identice pentru toate intervalele de timp ale pieței energiei electrice.

(4) Granițele zonei de ofertare se bazează pe congestiile structurale pe termen lung din rețeaua electrică de transport. Zonele de ofertare nu conțin astfel de congestii structurale, decât dacă nu au impact asupra zonelor de ofertare învecinate sau, ca o derogare temporară, impactul acestora asupra zonelor de ofertare învecinate este atenuat prin utilizarea unor acțiuni de remediere, iar respectivele congestii structurale nu conduc la reduceri ale capacității de tranzacționare interzonală în conformitate cu cerințele Articolul 45. Configurația zonelor de ofertare trebuie concepută astfel încât să maximizeze eficiența economică și să maximizeze oportunitățile de tranzacționare interzonală în conformitate cu Articolul 45, menținând în același timp securitatea aprovizionării cu energie electrică.

(5) Operatorul sistemului de transport cooperează cu Secretariatul Comunității Energetice și ENTSO-E atunci când acesta din urmă întocmește raportul privind congestiile structurale și alte congestii fizice majore în interiorul zonelor de ofertare și între zonele de ofertare, inclusiv locația și frecvența acestor congestii.

(6) În cazul în care în raportul elaborat de ENTSO-E care acoperă părțile contractante ale Comunității Energetice, sau în raportul operatorului sistemului de transport aprobat de Agenție au fost identificate congestii structurale în rețeaua electrică de transport, Guvernul decide fie să stabilească planuri de acțiuni naționale sau multinaționale pentru abordarea congestiilor structurale în conformitate cu Articolul 43, fie să revizuiască și să modifice configurația zonei de ofertare. Proiectul hotărârii Guvernului se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu suportul Agenției și al operatorului sistemului de transport, în termen de șase luni de la

primirea raportului ENTSO-E. Hotărârea se notifică fără întârziere Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(7) În cazul în care în conformitate cu alin. (6), Guvernul decide să modifice configurația zonei de ofertare, acesta cooperează cu autoritățile corespunzătoare din părțile contractante relevante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene din aceeași regiune de calcul a capacității pentru a ajunge la un acord și a adopta o decizie unanimă în termen de șase luni de la notificarea menționată la alin. (6). Alte state membre ale Uniunii Europene și/sau părți contractante ale Comunității Energetice din aceeași regiune de calcul a capacității pot prezenta observații, care vor fi luate în considerare la adoptarea deciziei unanime menționate în prezentul alineat. Decizia trebuie să fie motivată și se notifică Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(8) În cazul în care Guvernul și autoritățile corespunzătoare din părțile contractante relevante ale Comunității Energetice nu reușesc să ia o decizie unanimă în cele șase luni, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va notifica fără întârziere Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice. Ca măsură de ultimă instanță, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, după consultarea Secretariatului Comunității Energetice, adoptă o decizie privind modificarea sau menținerea configurației zonei/zonelor de ofertare din părțile contractante relevante ale Comunității Energetice în termen de șase luni de la primirea notificării menționate.

(9) Guvernul și Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice consultă părțile interesate relevante înainte de a adopta o decizie în temeiul prezentului articol.

(10) Orice decizie adoptată în temeiul prezentului articol trebuie să stabilească data punerii în aplicare a oricăror modificări în configurația zonelor de ofertare. Data punerii în aplicare trebuie să asigure un echilibru între necesitatea acționării cu promptitudine și considerațiile de ordin practic, inclusiv tradingul la termen cu energie electrică. Decizia poate stabili măsuri tranzitorii adecvate.

(11) În cazul în care Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice adoptă o decizie în conformitate cu alin. (8), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va întreprinde măsurile necesare pentru a asigura implementarea acestei decizii.

Articolul 43. Planul de acțiuni pentru abordarea congestiilor structurale

(1) Planul de acțiuni prevăzut la Articolul 42 alin. (6) se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei cu suportul Agenției și al operatorului sistemului de transport. Planul de acțiuni va conține un calendar concret pentru adoptarea măsurilor de reducere a congestiilor structurale identificate, în termen de patru ani de la adoptarea hotărârii Guvernului specificată la Articolul 42 alin. (6).

(2) Indiferent de progresul real înregistrat la implementarea planului de acțiuni și fără a aduce atingere derogărilor acordate în temeiul prevederilor de la Articolul 44 alin. (12) sau abaterilor prevăzute la Articolul 44 alin. (3), capacitatea disponibilă pentru comerțul interzonal se majorează anual până la atingerea nivelului minim prevăzut la Articolul 44 alin. (10). Nivelul minim respectiv al capacității disponibile pentru comerțul interzonal urmează a fi atins până la 31 decembrie 2027.

(3) Respectivele majorări anuale se realizează printr-o traiectorie liniară. Punctul de pornire al acestei traiectorii este capacitatea alocată la frontieră sau la un element critic de rețea în anul anterior adoptării planului de acțiuni sau valoarea medie a capacității respective pentru perioada de trei ani anteriori adoptării planului de acțiuni, oricare este mai mare. Pe durata implementării planului de acțiuni, capacitatea pusă la dispoziție pentru comerțul interzonal în conformitate cu Articolul 44 alin. (10) trebuie să fie cel puțin egală cu valorile traiectoriei liniare, inclusiv prin utilizarea măsurilor de remediere în regiunea de calcul a capacităților.

(4) Costurile aferente măsurilor de remediere necesare realizării traiectoriei liniare menționate la alin. (3) sau punerii la dispoziție a capacității interzonale la frontieră sau pe elementele critice ale rețelei electrice vizate de planul de acțiuni sunt suportate de operatorul sistemului de transport și/sau de către Partea (Părțile) Contractante din Comunitatea Energetică și/sau Statul(ele) Membru(e) al Uniunii Europene care implementează planul de acțiuni.

(5) Anual, pe parcursul implementării planului de acțiuni și în termen de șase luni de la expirarea acestuia, operatorul sistemului de transport evaluează dacă pe parcursul ultimelor 12 luni capacitatea transfrontalieră disponibilă a atins traiectoria liniară sau dacă, de la 1 ianuarie 2028, nivelul minim al capacității disponibile pentru comerțul interzonal prevăzut la Articolul 44 alin. (10) a fost atins. Rezultatele evaluării, inclusiv toate datele relevante, se reflectă într-un raport prezentat Agenției spre aprobare și notificat Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. În cazul în care este necesară o contribuție din partea altor operatori ai sistemului de transport din Partea (părțile) Contractante ale Comunității Energetice și/sau Statele Membre ale Uniunii Europene relevante, operatorul sistemului de transport cooperează cu acești operatori ai sistemului de transport.

(6) În cazul în care evaluarea prevăzută la alin. (5) demonstrează că operatorul sistemului de transport nu a respectat traiectoria liniară, Guvernul decide cu privire la modificarea sau menținerea configurației zonei de ofertare. Proiectul de hotărâre a Guvernului se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în termen de șase luni de la primirea raportului de evaluare prevăzut la alin. (5), după consultarea operatorului sistemului de transport și a Agenției. Decizia este notificată imediat

Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(7) În cazul în care în conformitate cu alin. (6), Guvernul decide să modifice configurația zonei de ofertare, acesta va coopera cu autoritățile corespunzătoare din părțile contractante relevante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene din aceeași regiune de calcul a capacității pentru a ajunge la un acord comun în acest sens și a adopta o decizie unanimă. Alte state membre ale Uniunii Europene și/sau părți contractante ale Comunității Energetice din aceeași regiune de calcul a capacității pot prezenta observații, care vor fi luate în considerare la adoptarea deciziei unanime menționate în prezentul alineat. Decizia urmează a fi motivată în modul corespunzător și notificată Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(8) În cazul în care Guvernul și autoritățile corespunzătoare din părțile contractante relevante ale Comunității Energetice nu reușesc să ajungă la un acord comun și să adopte o decizie unanimă în termenul stabilit la alin. (6), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va notifica Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice cu privire la aceasta. Ca măsură de ultimă instanță, Secretariatul Comunității Energetice, după consultarea ACER și a Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, adoptă o decizie privind modificarea sau menținerea configurației zonei de ofertare în termen de șase luni de la primirea notificării menționate în prezentul alineat.

(9) Cu șase luni înainte de expirarea planului de acțiuni, Guvernul decide dacă congestiile rămase urmează a fi abordate prin modificarea zonei de ofertare sau dacă congestiile interne rămase urmează a fi abordate prin acțiuni de remediere, precizând modul în care vor fi acoperite costurile. Proiectul de hotărâre a Guvernului se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, după consultarea operatorului sistemului de transport și a Agenției.

(10) În cazul în care nu este stabilit un plan de acțiuni în termen de șase luni de la identificarea congestiei structurale în temeiul Articolul 46 alin. (6), operatorul sistemului de transport evaluează, în termen de 12 luni de la identificarea unei astfel de congestii structurale, dacă pe parcursul ultimelor 12 luni capacitatea transfrontalieră disponibilă a atins nivelul minim stabilit la Articolul 44 alin. (10). Rezultatele acestei evaluări, inclusiv toate datele relevante, se includ într-un raport prezentat Agenției spre aprobare și notificat Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice. În cazul în care este necesară o contribuție din partea altor operatori ai sistemelor de transport din Partea (părțile) Contractante ale Comunității Energetice și/sau Statele Membre ale Uniunii Europene relevante, operatorul sistemului de transport cooperează cu acești operatori ai sistemului de transport.

(11) În cazul în care evaluarea demonstrează că operatorul sistemului de transport nu a respectat nivelul minim al capacității disponibile pentru comerțul

interzonal stabilit la Articolul 44 alin. (10), se aplică procesul decizional prevăzut la alin. (6)-(8) din prezentul articol.

(12) În cazul în care Secretariatul Comunității Energetice adoptă o decizie conform alin. (8), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va întreprinde măsurile necesare pentru a asigura implementarea acestei decizii.

Articolul 44. Principii generale de alocare a capacității și de gestionare a congestiilor

(1) Operatorul sistemului de transport soluționează problemele de congestie în rețeaua electrică de transport prin soluții nediscriminatorii bazate pe mecanisme de piață, care oferă semnale eficiente din punct de vedere economic participanților la piață și altor operatori ai sistemului de transport implicați. Problemele de congestie în rețelele electrice de transport se rezolvă prin metode care nu se bazează pe tranzacții și anume metode care nu implică o selecție între contractele participanților individuali la piața energiei electrice. Atunci când întreprinde măsuri operaționale pentru a se asigura că rețelele sale electrice de transport rămân în stare normală, operatorul sistemului de transport ia în considerare efectul acestor măsuri asupra zonelor de control învecinate și coordonează măsurile respective cu alți operatori ai sistemului de transport afectați, în modul stabilit în liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor.

(2) Operatorul sistemului de transport utilizează procedurile de restricționare a tranzacțiilor numai în caz de urgență, și anume atunci când trebuie să acționeze cu promptitudine, iar redispecerizarea sau tranzacționarea în contrapartidă nu este posibilă. Aceste proceduri de restricționare a tranzacțiilor se aplică de către operatorul sistemului de transport în mod nediscriminatoriu. Cu excepția cazurilor de atestare a impedimentelor justificatoare de neexecutare a obligațiilor de către operatorul sistemului de transport, participanții la piața energiei electrice cărora li s-a alocat capacitate primesc compensație pentru orice restricționare a tranzacțiilor.

(3) Capacitățile transfrontaliere se calculează în mod coordonat de către centrul de coordonare regională din care face parte operatorul sistemului de transport, în conformitate cu alin. (6) și (10) din prezentul articol, în conformitate cu prevederile de la Articolul 56 alin. (8) lit. a) și Articolul 58 alin. (1). Centrul de coordonare regională calculează capacitățile interzonale respectând limitele de securitate operațională, utilizând date de la operatorii sistemelor de transport, inclusiv date privind disponibilitatea tehnică a acțiunilor de remediere, fără a include reducerea sarcinii de consum. În cazul în care centrul de coordonare regională concluzionează că acele acțiuni de remediere disponibile în regiunea de calcul a capacității sau între regiunile de calcul a capacității nu sunt suficiente pentru a atinge traiectoria liniară în temeiul Articolul 43 alin. (3) sau nivelul minim

al capacității disponibile pentru comerțul interzonal prevăzut la alin. (10) din prezentul articol, respectând limitele de securitate operațională, acesta poate, ca măsură de ultimă instanță, să stabilească acțiuni coordonate care să reducă în mod corespunzător capacitățile interzonale. Operatorul sistemului de transport, împreună cu operatorii sistemelor de transport din aceeași regiune de operare a sistemelor electroenergetice se pot abate de la acțiunile coordonate în ceea ce privește calculul coordonat al capacității și analiza coordonată de securitate numai în conformitate cu Articolul 58 alin. (2).

(4) La fiecare trei luni, centrul de coordonare regională transmite autorităților de reglementare din regiunea de operare a sistemului corespunzătoare, Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate, ACER un raport cu privire la orice reducere a capacității sau abatere de la acțiunile coordonate în temeiul alin. (3) din prezentul articol, evaluează incidentele și prezintă recomandări, dacă este necesar, cu privire la modul de evitare a unor astfel de abateri în viitor. În cazul în care ACER sau Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice concluzionează că condițiile prealabile pentru aplicarea unei abateri în temeiul alin. (3) nu sunt îndeplinite sau sunt de natură structurală, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, ACER va transmite un aviz autorităților de reglementare din regiunea de operare a sistemului, Comisiei Europene și Secretariatului Comunității Energetice. Autoritățile de reglementare competente întreprind măsurile corespunzătoare împotriva operatorilor sistemelor de transport sau a centrului de coordonare regională în conformitate cu Articolul 9- Articolul 11, dacă nu au fost îndeplinite condițiile prealabile pentru aplicarea unei abateri în temeiul alin. (3) din prezentul articol.

(5) Abaterile de natură structurală se abordează în cadrul planului de acțiuni stabilit la Articolul 42 alin. (6) sau în cadrul actualizării unui plan de acțiuni existent.

(6) Operatorul sistemului de transport pune la dispoziția participanților la piața energiei electrice nivelul maxim de capacitate al interconexiunilor și al rețelelor electrice de transport afectate de capacitatea transfrontalieră, cu respectarea standardelor de siguranță pentru exploatarea sigură a rețelelor electrice de transport. Operatorul sistemului de transport folosește comercializarea în contrapartidă și redispecerizarea, inclusiv redispecerizarea transfrontalieră, ca acțiuni de remediere pentru a maximiza capacitățile disponibile în vederea atingerii nivelului minim al capacității disponibile pentru comerțul interzonal prevăzut la alin. (10) din prezentul articol. Pentru a permite o astfel de maximizare, acțiunile de remediere transfrontaliere se aplică prin intermediul unui proces coordonat și nediscriminatoriu, în urma implementării unei metodologii de partajare a costurilor aferente comercializării în contrapartidă și redispecerizării menționate la Articolul 46.

(7) Capacitatea se alocă în cadrul licitațiilor explicate de capacitate sau în cadrul licitațiilor implicite care includ atât capacitatea, cât și energia electrică. Ambele metode pot coexista pe aceeași interconexiune. Pentru comerțul intrazilnic, se va utiliza tranzacționarea continuă, care poate fi suplimentată cu licitații.

(8) În cazul congestiei, sunt declarate câștigătoare ofertele valabile cu cea mai mare valoare pentru capacitatea rețelei electrice de transport, indiferent dacă sunt formulate implicit sau explicit, și care oferă cea mai mare valoare pentru capacitatea limitată de transport într-un interval de timp dat. Cu excepția cazului alocării capacităților aferente interconexiunilor noi care beneficiază de o derogare în conformitate cu Articolul 41, se interzice stabilirea unor prețuri de rezervă la aplicarea metodelor de alocarea capacității.

(9) Capacitatea poate fi tranzacționată liber pe piața secundară, cu condiția ca operatorul sistemului de transport să fie informat cu suficient timp înainte. În cazul în care operatorul sistemului de transport refuză o tranzacție pe piața secundară, operatorul sistemului de transport comunică și explică în mod clar și transparent acest fapt tuturor participanților la piața energiei electrice și Agenției.

(10) Operatorul sistemului de transport nu limitează capacitatea de interconexiune care urmează a fi pusă la dispoziția participanților la piață pentru a rezolva o congestie în interiorul propriei zone de ofertare sau ca modalitate de gestionare a fluxurilor rezultate din tranzacțiile interne ale zonei de ofertare. Fără a aduce atingere aplicării derogărilor prevăzute la alin. (3) și (12) din prezentul articol și aplicării Articolul 43 alin. (2), prezentul alineat se consideră a fi respectat atunci când sunt atinse următoarele niveluri minime ale capacității disponibile pentru comerțul interzonal:

a) pentru frontierele care utilizează o abordare coordonată a capacității nete de transport, capacitatea minimă va fi de 70% din capacitatea de transport, respectând limitele de securitate operațională după scăderea contingentelor, determinate în conformitate cu liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor;

b) pentru frontierele care utilizează o abordare bazată pe flux, capacitatea minimă este o marjă stabilită în procesul de calcul al capacității, disponibilă pentru fluxurile induse de schimbul interzonal. Marja menționată este de 70% din capacitate, respectând limitele de securitate operațională ale elementelor critice de rețea interne și interzonale, ținând seama de contingente, determinate în conformitate cu liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor.

(11) Valoarea rămasă de 30% din capacitatea de transport poate fi utilizată pentru marja de fiabilitate, fluxurile în buclă și fluxurile interne pe fiecare element critic al rețelei electrice de transport.

(12) La cererea operatorului sistemului de transport, Agenția poate acorda o derogare de la alin. (10), din motive previzibile, dacă este necesară pentru menținerea securității operaționale. Asemenea derogări, care nu vizează

restricționarea capacităților deja alocate în temeiul alin. (2) al prezentului articol, se acordă pentru cel mult un an sau, dacă amploarea derogării se diminuează semnificativ după primul an, pentru maxim doi ani. Amplearea acestor derogări se limitează strict la ceea ce este necesar pentru menținerea securității operaționale și trebuie să evite discriminarea între schimburile interne și interzonale.

(13) Înainte de acordarea unei derogări în temeiul alin. (12), Agenția consultă autoritățile de reglementare ale altor state membre ale Uniunii Europene și părți contractante ale Comunității Energetice care fac parte din regiunea de calcul a capacității afectată. În cazul în care Agenția sau altă autoritate de reglementare nu este de acord cu derogarea propusă, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care Statele Membre ale Uniunii Europene sunt afectate – ACER, decide dacă aceasta ar trebui acordată în conformitate cu Articolul 11 alin. (1) lit. f). Justificarea și motivele derogării se publică pe site-ul web oficial al Agenției.

(14) În cazul în care se acordă o derogare, operatorul sistemului de transport, împreună cu operatorii relevanți ai sistemelor de transport din regiunea de calcul a capacității, elaborează și publică o metodologie și proiecte care să ofere o soluție pe termen lung la problema pe care vizează să o remedieze derogarea. Derogarea expiră la atingerea termenului limită pentru derogare sau la aplicarea soluției identificate, oricare dintre acestea survine prima.

(15) Participanții la piața energiei electrice informează operatorul sistemului de transport cu suficient timp înainte de perioada de funcționare relevantă, dacă intenționează să utilizeze capacitatea alocată, în conformitate cu liniile directe privind alocarea capacității și gestionarea congestiei, menționate la Articolul 39. Orice capacitate alocată care nu este utilizată, este pusă din nou la dispoziție pe piață, în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu.

(16) În măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic, operatorul sistemului de transport compensează solicitările de capacitate ale oricăror fluxuri de energie electrică în direcția opusă pe linia de interconexiune congestionată pentru a utiliza linia respectivă la capacitatea sa maximă. Având în vedere pe deplin securitatea rețelei electrice de transport, operatorul sistemului de transport nu refuză tranzacțiile care diminuează congestia.

(17) Consecințele financiare ale neîndeplinirii obligațiilor asociate cu alocarea capacității se atribuie părții care se face responsabilă de neîndeplinirea acestora. În cazul în care participanții la piața energiei electrice nu reușesc să folosească capacitatea pe care s-au angajat să o utilizeze sau, în cazul capacității care a făcut obiectul unei licitații explicite, nu reușesc să tranzacționeze capacitatea pe piața secundară sau nu restituie capacitatea în condițiile stabilite în conformitate cu codurile rețelelor electrice și liniile directe relevante, respectivii participanți la piața energiei electrice își pierd drepturile asupra acestei capacități și plătesc o penalitate care reflectă costurile induse de această situație. Toate penalitățile care reflectă costurile pentru neutilizarea capacității trebuie să fie justificate și proporționale, cu excepția cazurilor de atestare a impedimentelor

justificatoare de neexecutare a obligației de către operatorul sistemului de transport. În cazul în care operatorul sistemului de transport nu își îndeplinește obligația de a furniza capacitate fermă de transport, acesta este obligat să despăgubească participantul la piață pentru pierderea drepturilor de utilizare capacității. Prejudiciile indirecte nu se iau în considerare în acest scop. Conceptele și metodele de bază care permit determinarea responsabilităților care se acumulează în caz de neîndeplinire a obligațiilor se stabilesc în prealabil în ceea ce privește consecințele financiare și se supun evaluării și aprobării de către Agenție.

(18) Alocarea costurilor acțiunilor de remediere între operatorii sistemelor de transport se bazează pe analiza care stabilește în ce măsură fluxurile rezultate din tranzacțiile interne ale zonelor de ofertare contribuie la congestia dintre două zone de ofertare analizate. Costurile respective se alocă între operatorii sistemului de transport din zonele de ofertare care creează asemenea fluxuri, cu excepția costurilor generate de fluxurile rezultate din tranzacții interne ale zonelor de ofertare, care sunt sub nivelul așteptat în cazul lipsei congestiei structurale într-o zonă de ofertare. Nivelul fluxurilor respective se analizează și se definește de către operatorul sistemului de transport în comun cu alți operatori ai sistemelor de transport din regiunea de calcul a capacității pentru fiecare frontieră individuală a zonei de ofertare și se supune spre aprobare Agenției care acționează în conformitate cu Articolul 39 alin. (13).

Articolul 45. Alocarea capacității interzonale pe intervale de timp

(1) Operatorul sistemului de transport trebuie să recalculeze capacitatea interzonală disponibilă cel puțin după ora de închidere a porții pieței pentru ziua următoare și după ora de închidere a porții pieței pe parcursul zilei interzonale. Operatorul sistemului de transport alocă capacitatea interzonală disponibilă, precum și capacitatea interzonală rămasă care nu a fost alocată în prealabil și orice capacitate interzonală eliberată de către deținătorii de drepturi fizice de transport din alocările anterioare în cadrul următorului proces de alocare a capacității interzonale.

(2) Operatorul sistemului de transport elaborează o structură corespunzătoare pentru alocarea capacității interzonale pe intervale de timp, inclusiv pentru ziua următoare, pe parcursul zilei și pentru echilibrare, urmând principiile și procesele stabilite în liniile directoare prevăzute la Articolul 39 și în TCM-urile corespunzătoare. Structura de alocare a capacității interzonale elaborată de operatorul sistemului de transport se prezintă Agenției spre examinare și aprobare. La elaborarea structurii de alocare a capacității interzonale, operatorul sistemului de transport ia în considerare:

- a) caracteristicile piețelor;
- b) condițiile operaționale ale sistemului electroenergetic, cum ar fi consecințele soldării programelor declarate ferm;

c) nivelul de armonizare a valorilor procentuale alocate pe diferite intervale de timp și a intervalelor de timp adoptate pentru diferitele mecanisme de alocare a capacității interzonale care sunt deja implementate.

(3) În cazul în care capacitatea interzonală este disponibilă după ora de închidere a porții pieței pe parcursul zile interzonale, operatorul sistemului de transport utilizează capacitatea interzonală pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru operarea procesului de compensare a dezechilibrelor.

(4) În cazul în care este alocată capacitate interzonală pentru schimbul de capacitate de echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, operatorul sistemului de transport utilizează metodologiile elaborate în conformitate cu liniile directoare privind echilibrarea, aprobate de Agenție.

(5) Operatorul sistemului de transport nu mărește marja de fiabilitate calculată în conformitate cu liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor ca urmare a schimbului de capacitate de echilibrare sau a partajării rezervelor.

Articolul 46. Redispecerizarea și comercializarea în contrapartidă

(1) Pentru a face față congestiilor interne și interzonale, precum și pentru menținerea securității operaționale, operatorul sistemului de transport poate aplica acțiuni de remediere, precum comercializarea în contrapartidă sau redispecerizarea.

(2) Operatorul sistemului de transport aplică redispecerizarea coordonată de relevanță transfrontalieră sau comercializarea în contrapartidă cu alți operatori relevanți al sistemului de transport la nivel regional, în conformitate cu o metodologie comună privind comercializarea în contrapartidă și redispecerizarea coordonată. Costurile asociate aplicării redispecerizării coordonate de relevanță transfrontalieră sau comercializarea în contrapartidă cu alți operatori relevanți ai sistemelor de transport sunt distribuite între operatorii sistemelor de transport implicați în conformitate cu o metodologie de partajare a costurilor pentru redispecerizare și comercializare în contrapartidă.

(3) Operatorul sistemului de transport se abține de la aplicarea măsurilor unilaterale sau necoordonate de redispecerizare sau de comercializare în contrapartidă cu relevanță transfrontalieră. Operatorii sistemelor de transport coordonează utilizarea resurselor de redispecerizare sau de comercializare în contrapartidă, luând în considerare impactul acestora asupra siguranței în funcționare și eficienței economice.

(4) Metodologia comună pentru comercializarea în contrapartidă și redispecerizarea coordonată, precum și metodologia de partajare a costurilor pentru redispecerizare și comercializare în contrapartidă menționate la alin. (2) se elaborează de către operatorul sistemului de transport, împreună cu ceilalți operatori ai sistemelor de transport din aceeași regiune de calcul a capacității și se aprobă în conformitate cu liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor.

(5) Redispecerizarea cu relevanță transfrontalieră sau comercializarea în contrapartidă se coordonează cu redispecerizarea sau comercializarea în contrapartidă aplicată în interiorul zonei de control.

(6) Redispecerizarea capacităților de producere și redispecerizarea consumului dispecerizabil se bazează pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. Acestea sunt deschise tuturor tehnologiilor de producere, serviciilor de stocare a energiei și de consum dispecerizabil, inclusiv celor situate în alte state membre ale Uniunii Europene sau părți contractante ale Comunității Energetice, cu excepția cazului în care aceasta nu este fezabil din punct de vedere tehnic.

(7) Resursele redispecerizate se selectează dintre centralele electrice, instalațiile de stocare a energiei sau instalațiile de consum dispecerizabil prin aplicare a mecanismelor bazate pe piață și se compensează financiar, în conformitate cu actele normative de reglementare, aprobate de Agenție. Ofertele de energie electrică de echilibrare utilizate pentru redispecerizare nu sunt utilizate la stabilirea prețului energiei electrice de echilibrare.

(8) Redispecerizarea centralelor electrice, a instalațiilor de stocare a energiei și a instalațiilor de consum dispecerizabil, care nu se bazează pe mecanisme de piață, poate fi utilizată numai în cazul în care:

- a) nu este disponibilă nicio alternativă bazată pe mecanisme de piață;
- b) au fost utilizate toate resursele disponibile bazate pe mecanisme de piață;
- c) numărul centralelor electrice, al instalațiilor de stocare a energiei sau al instalațiilor de consum dispecerizabil, disponibile, este prea mic pentru a asigura o concurență efectivă în zona în care se află instalații adecvate pentru furnizarea serviciului;

d) situația actuală a rețelelor electrice de transport duce la congestii în mod periodic și previzibil astfel încât redispecerizarea bazată pe mecanisme de piață ar duce la prezentarea periodică de oferte strategice care ar crește nivelul congestiilor interne și, în acest context, a fost adoptat un plan de acțiuni pentru abordarea acestor congestii în conformitate cu Articolul 43 sau a fost asigurat nivelul minim al capacității pentru comerțul interzonal în conformitate cu Articolul 44 alin. (10).

(9) Operatorul sistemului de transport raportează anual Agenției cu privire la:

a) nivelul de dezvoltare și eficacitate a mecanismelor de redispecerizare bazate pe mecanisme de piață pentru centralele electrice, instalațiile de stocare a energiei și pentru instalațiile de consum dispecerizabil;

b) motivele, cantitățile în MWh și tipul sursei de producere care au făcut obiectul redispecerizării;

c) măsurile luate pentru a reduce necesitatea redispecerizării descendente a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie sau a centralelor electrice de cogenerare de înaltă eficiență în viitor, inclusiv investiții în digitalizarea infrastructurii rețelei electrice de transport și în servicii care sporesc flexibilitatea.

(10) Agenția transmite raportul menționat la alin. (9) Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și publică un rezumat al datelor menționate la alin. (9) lit. a)-c) împreună cu recomandări de îmbunătățire, acolo unde este necesar.

(11) Sub rezerva cerințelor referitoare la menținerea fiabilității și a siguranței rețelelor electrice, pe baza unor criterii transparente și nediscriminatorii stabilite de Agenție, operatorul de sistem:

a) garantează capacitatea rețelelor electrice de a transporta energia electrică produsă din surse regenerabile de energie sau în regim de cogenerare de înaltă eficiență cu un grad minim posibil de redispecerizare, ceea ce nu împiedică planificarea rețelei electrice de transport cu admiterea unui grad limitat de redispecerizare, caz în care operatorul de sistem este capabil să demonstreze în mod transparent că acest lucru este mai eficient din punct de vedere economic și nu depășește 5% din energia electrică produsă anual în instalațiile care utilizează surse regenerabile de energie și care sunt racordate direct la rețeaua electrică respectivă. În cazul în care energia electrică produsă de centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie sau de cogenerare de înaltă eficiență reprezintă mai mult de 50 % din consumul final brut anual de energie electrică în Republica Moldova, Agenția poate stabili un alt nivel de redispecerizare;

b) ia măsuri operaționale adecvate legate de rețea și de piață pentru a minimiza redispecerizarea descendentă a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie sau în cogenerare de înaltă eficiență;

c) asigură că rețelele electrice de transport ale sale sunt suficient de flexibile pentru a le putea gestiona.

(12) În cazul în care se utilizează redispecerizare descendentă care nu este bazată pe mecanisme de piață, se aplică următoarele principii:

a) Centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie vor fi supuse redispecerizării descendente numai dacă nu există altă alternativă sau dacă alte soluții ar conduce la costuri disproporționate semnificativ sau la riscuri severe pentru securitatea rețelei electrice;

b) energia electrică produsă într-un proces de cogenerare de înaltă eficiență va fi supusă redispecerizării descendente numai dacă, în afară de redispecerizarea descendentă a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, nu există altă alternativă sau dacă alte soluții ar conduce la costuri disproporționate sau riscuri severe în ceea ce privește securitatea rețelei electrice;

c) energia electrică autoprodusă provenind de la centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie sau de la centrale electrice de cogenerare de înaltă eficiență și care nu este livrată în rețelele electrice nu va fi supusă redispecerizării descendente, cu excepția cazului în care nicio altă soluție nu ar rezolva problemele de securitate a rețelei electrice;

d) redispecerizarea descendentă aplicată în temeiul lit. a)-c) trebuie să fie justificată în mod corespunzător și transparent. Justificarea se include în raportul elaborat conform alin. (9).

(13) În cazul în care, pentru a face față congestiilor în rețelele electrice de transport sau pentru a menține securitatea operațională, operatorul sistemului de transport trebuie să aplice redispecerizarea descendentă a centralelor electrice în funcțiune, acesta va evita pe cât posibil redispecerizarea descendentă a centralelor electrice de termoficare urbane, în cazul în care o astfel de acțiune ar afecta continuitatea furnizării de energie termică către consumatorii finali de energie termică în perioada rece a anului.

(14) În cazul în care operatorul sistemului de transport aplică redispecerizarea care nu se bazează pe mecanisme de piață, acesta urmează să achite compensație financiară producătorului, operatorului instalației de stocare a energiei sau consumatorului în raport cu care a fost aplicată această măsură, cu excepția cazului în care producătorul a încheiat un acord de racordare în condiții flexibile, în temeiul căruia livrarea energiei nu este garantată în mod ferm. Această compensație financiară trebuie să fie cel puțin egală cu valoarea cea mai mare dintre următoarele elemente sau o combinație a acestora, dacă aplicarea doar a valorii mai mari ar conduce la o compensație nejustificat de mică sau nejustificat de mare:

a) costuri de exploatare suplimentare cauzate de redispecerizare, cum ar fi costuri suplimentare cu combustibilul în cazul redispecerizării ascendente sau livrarea de căldură de rezervă în cazul redispecerizării descendente a centralelor electrice de cogenerare de înaltă eficiență;

b) veniturile nete din vânzarea energiei electrice pe piața pentru ziua următoare pe care centrala electrică, instalația de stocare a energiei sau instalația de consum dispecerizabil le-ar fi generat în absența solicitării de redispecerizare; în cazul în care centrala electrică, instalația de stocare a energiei sau instalația de consum dispecerizabil beneficiază de sprijin financiar stabilit în baza cantității de energie electrică produsă sau consumată, sprijinul financiar care s-ar fi acordat în absența cererii de redispecerizare este considerat parte a veniturilor nete.

Articolul 47. Veniturile din congestii

(1) Procedurile de gestionare a congestiilor asociate cu un interval de timp prestabilit pot genera venituri numai în cazul în care se produce o congestie în acel interval de timp, cu excepția cazului noilor interconexiuni care beneficiază de o derogare conform prevederilor Articolul 41. Procedura de distribuire a acestor venituri se prezintă pentru aprobare Agenției de către operatorul sistemului de transport și nu trebuie să denatureze procesul de alocare în favoarea niciunei părți care solicită capacități sau energie și nici nu trebuie să constituie factor de descurajare pentru reducerea congestiilor.

(2) La alocarea veniturilor care decurg din alocarea capacității interzonale au prioritate următoarele obiective:

a) garantarea disponibilității reale a capacității alocate, inclusiv compensarea pentru fermitate;

b) menținerea sau creșterea capacităților interzonale prin optimizarea utilizării capacității interconexiunilor existente prin măsuri coordonate de remediere, dacă este cazul, sau prin acoperirea costurilor aferente investițiilor în rețeaua electrică relevante pentru reducerea congestiilor pe interconexiuni.

(3) În cazul în care obiectivele prioritare prevăzute la alin. (2) au fost îndeplinite în mod corespunzător, veniturile obținute din alocarea capacității interzonale pot fi luate în considerare de către Agenție la determinarea și aprobarea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice în conformitate cu metodologia tarifară relevantă. Veniturile reziduale se plasează într-un cont intern separat până la momentul în care pot fi utilizate în scopurile prevăzute la alin. (2).

(4) Operatorul sistemului de transport utilizează veniturile rezultate din alocarea capacității interzonale în scopurile prevăzute la alin. (2) în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în metodologia de utilizare a veniturilor din congestii adoptată de ACER și inclusă în legislația națională cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 39.

(5) Pentru a asigura monitorizarea corespunzătoare a utilizării veniturilor din congestii, operatorul sistemului de transport urmează să creeze un cont intern separat în care urmează să indice respectivele venituri, și să administreze contul respectiv cu respectarea cerințelor stabilite în metodologia prevăzută la alin. (4).

(6) Operatorul sistemului de transport trebuie să stabilească în mod clar, în prealabil, modul în care vor fi utilizate veniturile din congestii și să raporteze Agenției cu privire la utilizarea efectivă a acestor venituri. Până la data de 1 martie a fiecărui an, Agenția informează Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și publică un raport în care să prezinte:

a) suma veniturilor colectate pentru perioada de 12 luni care se încheie la 31 decembrie a anului precedent;

b) modul în care au fost utilizate veniturile în conformitate cu alin. (2), incluzând proiectele specifice pentru care au fost utilizate veniturile, precum și suma plasată pe contul intern separat;

c) suma care a fost utilizată la calcularea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice;

d) verificarea faptului că suma menționată la lit. c) a fost obținută respectând cerințele stabilite în prezentul articol și în metodologia menționată la alin. (4).

(7) În cazul în care o parte din veniturile din congestii sunt luate în calcul la determinarea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, în raport se precizează modul în care operatorul sistemului de transport și-a îndeplinit obiectivele prioritare prevăzute la alin. (2), după caz.

Articolul 48. Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport

(1) Operatorul sistemului de transport plătește și primește compensații pentru costurile aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere de energie electrică în rețelele electrice de transport pe care le operează, în conformitate cu principiile stabilite în prezentul articol și în liniile directe corespunzătoare stabilite la Articolul 39.

(2) Compensațiile prevăzute la alin. (1) se achită de către operatorii sistemelor de transport care gestionează sistemele de transport naționale de unde provin fluxurile transfrontaliere de energie electrică și de către operatorii sistemelor de transport care gestionează sistemele de transport naționale unde ajung în final aceste fluxuri de energie electrică.

(3) Achitarea compensațiilor se face periodic, pentru o anumită perioadă din trecut. Ajustările ex-post ale compensațiilor se fac la necesitate, pentru a reflecta costurile efectiv suportate.

(4) Cantitatea fluxurilor transfrontaliere de energie electrică găzduite și cantitatea fluxurilor transfrontaliere de energie electrică desemnate ca provenind sau ajungând în sistemele naționale de transport se stabilesc pe baza fluxurilor fizice de energie electrică măsurate efectiv într-o anumită perioadă de timp.

(5) Costurile aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere de energie electrică se stabilesc pe baza costurilor marginale medii previzionate pe termen lung, luând în considerare pierderile de energie electrică, investițiile în infrastructură nouă și un procent corespunzător din costul infrastructurii existente, în măsura în care această infrastructură este utilizată pentru transportul fluxurilor transfrontaliere de energie electrică, ținând cont în special de necesitatea garantării securității aprovizionării cu energie electrică.

(6) La determinarea costurilor suportate în conformitate cu alin. (5), operatorii sistemelor de transport utilizează metodologii de calcul a costurilor standard recunoscute. Beneficiile pe care le obține rețeaua electrică de transport ca urmare a găzduirii fluxurilor transfrontaliere de energie electrică se iau în considerare pentru a reduce compensațiile primite.

(7) Exclusiv în scopul aplicării mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport, în cazul în care rețelele electrice de transport ale Republicii Moldova și rețelele electrice de transport ale unui sau a mai multor state membre ale Uniunii Europene și/sau ale uneia sau mai multor părți contractante ale Comunității Energetice fac parte, integral sau parțial, dintr-un singur bloc de control, blocul de control în ansamblu urmează a fi considerat ca făcând parte din rețeaua electrică de transport a uneia dintre statele membre ale Uniunii Europene sau dintre părțile contractante ale Comunității Energetice în cauză, pentru a se evita ca fluxurile de energie electrică în interiorul blocului de control să fie considerate ca fiind fluxuri transfrontaliere și să dea naștere unor compensații în conformitate cu alin. (1) din prezentul articol. Agenția, împreună cu autoritățile de reglementare ale statelor membre ale Uniunii Europene și/sau ale părților contractante ale Comunității Energetice în cauză pot decide în care dintre statele membre ale Uniunii Europene sau dintre părțile contractante ale Comunității

Energetice în cauză se consideră că blocul de control face parte integrantă a rețelei electrice de transport.

Secțiunea a 4-a **Adecvanța resurselor**

Articolul 49. Adecvanța resurselor pe piața energiei electrice

(1) Adecvanța resurselor pe teritoriul Republicii Moldova se monitorizează pe baza evaluării adecvanței resurselor la nivel european. În scopul completării evaluării adecvanței resurselor la nivel european, operatorul sistemului de transport efectuează evaluarea adecvanței resurselor la nivel național în conformitate cu Articolul 50.

(2) Operatorul sistemului de transport prezintă ENTSO-E datele de care are nevoie pentru a efectua evaluarea adecvanței resurselor la nivel european. Producătorii și alți participanți la piață prezintă operatorului sistemului de transport date privind utilizarea preconizată a resurselor de producere, ținând cont de disponibilitatea resurselor primare și scenariile corespunzătoare privind cererea și oferta de energie electrică preconizate.

(3) În cazul în care evaluarea adecvanței resurselor la nivel european sau evaluarea adecvanței resurselor la nivel național identifică o problemă de adecvanță a resurselor, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu suportul Agenției, identifică eventuale denaturări în materie de reglementare sau disfuncționalități ale piețelor de energie electrică care au cauzat sau au contribuit la apariția problemei privind adecvanța resurselor și elaborează un plan de punere în aplicare, însoțit de un calendar pentru adoptarea de măsuri de eliminare a denaturărilor în materie de reglementare sau a disfuncționalităților identificate ale piețelor de energie electrică.

(4) La abordarea problemelor legate de adecvanța resurselor și la elaborarea planului de punere în aplicare menționat la alin. (3), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei ține cont în special de principiile privind funcționarea piețelor de energie electrică, stabilite la Articolul 82 și ia considerare următoarele măsuri:

- a) eliminarea denaturărilor în materie de reglementare;
- b) eliminarea limitelor tehnice de preț pentru ofertare, în conformitate cu Articolul 96;
- c) introducerea unei funcții de stabilire a prețurilor pentru energia de echilibrare în cazul deficitului, în conformitate cu cerințele stabilite în codurile rețelelor electrice și cu liniile directoare stabilite la Articolul 39;
- d) asigurarea achiziționării eficiente din punct de vedere al costurilor și bazate pe mecanisme de piață a serviciilor de echilibrare și a serviciilor de sistem;
- e) majorarea capacităților rețelelor electrice de distribuție și a rețelelor electrice de transport, precum și a capacităților de interconexiune în vederea

atingerii cel puțin a obiectivelor de interconectare stabilite în cadrul Comunității Energetice;

f) abilitarea producerii proprii de energie electrică, a stocării energiei, implementarea măsurilor legate de cerere și de eficiența energetică prin adoptarea de măsuri pentru eliminarea denaturărilor identificate în materie de reglementare;

g) eliminarea prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice stabilite conform prezentei legi.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei prezintă spre examinare Secretariatului Comunității Energetice proiectul planului de punere în aplicare. În termen de patru luni de la primirea planului de punere în aplicare, Secretariatul Comunității Energetice emite un aviz în care precizează dacă măsurile sunt suficiente pentru a elimina denaturările în materie de reglementare sau disfuncționalitățile piețelor de energie electrică care au fost identificate conform alin. (4). Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei poate modifica proiectul planului de punere în aplicare în conformitate cu avizul Secretariatului Comunității Energetice.

(6) Planul de punere în aplicare se supune aprobării Guvernului. Planul de punere în aplicare aprobat se prezintă fără întârziere Secretariatului Comunității Energetice și se publică pe site-ul web oficial al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(7) În cazul în care măsurile stabilite în planul de punere în aplicare cad sub incidența ajutorului de stat, planul de punere în aplicare se examinează în raport cu conformitatea acestuia cu principiile ajutorului de stat. Înainte de a prezenta Guvernului spre aprobare planul de punere în aplicare, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va notifica decizia respectivă Consiliului Concurenței în conformitate cu cerințele stabilite în Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

(8) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei monitorizează implementarea planului de punere în aplicare și publică pe site-ul web oficial un raport anual în care reflectă rezultatele monitorizării. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei prezintă Secretariatului Comunității Energetice raportul anual respectiv. Secretariatul Comunității Energetice emite un aviz în care precizează dacă planul de punere în aplicare a fost implementat în mod suficient și dacă problemele legate de adecvanța resurselor au fost soluționate.

(9) Măsurile specificate în planul de punere în aplicare vor continua să fie aplicabile și după soluționarea problemei identificate de adecvanță a resurselor.

Articolul 50. Evaluarea adecvanței resurselor la nivel național

(1) Pentru identificarea problemelor legate de adecvanța resurselor și, respectiv, a măsurilor suplimentare pentru soluționarea problemelor respective, precum și pentru a asigura un nivel corespunzător al securității aprovizionării cu

energie electrică, operatorul sistemului de transport evaluează adecvanța generală a sistemului electroenergetic din perspectiva capacității acestuia de a satisface cererea actuală și prognozată de energie electrică la nivel național. În acest scop, operatorul sistemului de transport elaborează și înaintează organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cel târziu la data de 30 noiembrie a fiecărui an, o evaluare a adecvanței resurselor la nivel național, realizată în conformitate cu metodologia aprobată de ACER și inclusă în legislația națională cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 39.

(2) Evaluarea adecvanței resurselor la nivel național trebuie să conțină scenariile principale de referință ale cererii și ofertei prognozate de energie electrică, incluzând o evaluare economică a probabilității scoaterii din funcțiune, suspendării, construcției unor noi centrale electrice, unități generatoare și măsuri pentru atingerea țintelor de eficiență energetică și de interconectare a rețelelor electrice, stabilite în cadrul Comunității Energetice, precum și sensibilitățile corespunzătoare cu privire la fenomenele meteorologice extreme, condițiile hidrologice, evoluțiile prețurilor angro și ale prețurilor pentru emisiile de carbon.

(3) La efectuarea evaluării adecvanței resurselor la nivel național pot fi luate în considerare sensibilități suplimentare față de cele menționate la alin. (2). În acest caz, în cadrul evaluării adecvanței resurselor la nivel național pot fi:

a) formulate ipoteze care să țină seama de particularitățile cererii și ofertei naționale de energie electrică;

b) utilizate instrumente și date recente complementare celor utilizate de ENTSO-E pentru evaluarea adecvanței resurselor la nivel european.

(4) Evaluarea adecvanței resurselor la nivel național, precum și evaluarea adecvanței resurselor la nivel european se publică pe site-ul web al operatorului sistemului de transport și a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(5) În cazul în care evaluarea adecvanței resurselor la nivel național identifică o problemă de adecvanță în cadrul sistemului electroenergetic al Republicii Moldova care nu a fost identificată în contextul evaluării adecvanței resurselor la nivel european, în evaluarea adecvanței resurselor la nivel național vor fi specificate motivele divergențelor existente între cele două evaluări ale adecvanței resurselor, inclusiv detalii despre sensibilitățile utilizate și ipotezele admise. În acest caz, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei transmite Secretariatului Comunității Energetice evaluarea adecvanței resurselor la nivel național, care este în drept să emită o opinie în care indică dacă diferențele dintre evaluarea adecvanței la nivel național și evaluarea adecvanței la nivel european sunt justificate.

(6) Operatorul sistemului de transport ține cont în mod corespunzător de avizul Secretariatului Comunității Energetice și, dacă este necesar, modifică evaluarea adecvanței resurselor la nivel național. În cazul în care decide să nu ia pe deplin în considerare avizul Secretariatului Comunității Energetice, operatorul sistemului de transport informează cu privire la aceasta organul central de

specialitate al administrației publice în domeniul energiei și prezintă un raport cu o argumentare detaliată.

(7) Raportul cu argumentarea detaliată, însoțit de avizul Secretariatului Comunității Energetice și al Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, se publică pe site-ul web al operatorului sistemului de transport și pe site-ul web oficial al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

Articolul 51. Principii generale pentru mecanismele de asigurare a capacității

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei poate propune Guvernului introducerea unor mecanisme de asigurare a capacității concomitent cu punerea în aplicare a măsurilor prevăzute la Articolul 49 alin. (4). În acest scop, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și prezintă spre aprobare proiectul hotărârii de Guvern privind implementarea mecanismului de asigurare a capacității.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei identifică și elaborează mecanismul corespunzător de asigurare a capacității, cu suportul Agenției și al operatorului sistemului de transport. Prin hotărârea aprobată potrivit alin. (1), Guvernul poate stabili atribuții specifice Agenției pentru a asigura implementarea corespunzătoare a mecanismului respectiv de asigurare a capacității. Agenția monitorizează implementarea mecanismului de asigurare a capacității.

(3) Înainte de introducerea mecanismelor de asigurare a capacității, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei efectuează un studiu cuprinzător al posibilelor efecte ale unui astfel de mecanism asupra părților contractante ale Comunității Energetice învecinate și statelor membre ale Uniunii Europene învecinate, consultând părțile interesate relevante ale acelor părți contractante ale Comunității Energetice și ale statelor membre ale Uniunii Europene respective. La necesitate, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei poate solicita suportul operatorului sistemului de transport și/sau al Agenției în scopul realizării studiului.

(4) Nu se introduc mecanisme de asigurare a capacității în cazul în care atât evaluarea adecvănței resurselor la nivel european, cât și evaluarea adecvănței resurselor la nivel național sau, în absența unei evaluări a adecvănței resurselor la nivel național, evaluarea adecvănței resurselor la nivel european nu a identificat o problemă legată de adecvanța resurselor.

(5) Mecanismele de asigurare a capacității nu se introduc până la recepționarea avizului Secretariatului Comunității Energetice prevăzut la Articolul 49 alin. (5) în legătură cu planul de punere în aplicare prevăzut la Articolul 49 alin. (3).

(6) În cazul în care un mecanism de asigurare a capacității sub forma unei rezerve strategice nu este în măsură să remedieze problemele de adecvanță a resurselor, poate fi implementat un alt tip de mecanism de asigurare a capacității.

(7) În cazul implementării unui mecanism de asigurare a capacității, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei revizuieste mecanismul de asigurare a capacității respectiv și înaintea spre aprobare Guvernului un proiect de hotărâre prin care se interzice încheierea de noi contracte în cadrul mecanismului în următoarele cazuri:

a) atât evaluarea adecvanței resurselor la nivel european, cât și evaluarea adecvanței resurselor la nivel național nu au identificat o problemă de adecvanță a resurselor;

b) în absența unei evaluări adecvanței resurselor la nivel național, evaluarea adecvanței resurselor la nivel european nu a identificat o problemă privind adecvanța resurselor;

c) Secretariatul Comunității Energetice nu a emis avizul prevăzut la Articolul 49 alin. (5) în legătură cu planul de punere în aplicare prevăzut la Articolul 49 alin. (3).

(8) Mecanismul de asigurare a capacității se examinează prin prisma regulilor ajutorului de stat reglementat de Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Înainte de a prezenta Guvernului spre aprobare proiectul hotărârii privind mecanismul de asigurare a capacității, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică proiectul hotărârii respective Consiliului Concurenței în conformitate cu cerințele stabilite în Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și informează Secretariatul Comunității Energetice despre adoptarea acesteia.

(9) Mecanismele de asigurare a capacității se aprobă pe o perioadă de maximum 10 ani. Mărimea capacităților angajate în cadrul mecanismelor de asigurare a capacității se reduce pe baza planurilor de punere în aplicare prevăzute la Articolul 49 alin. (3).

(10) Planul de punere în aplicare urmează să fie aplicat și după introducerea mecanismului de asigurare a capacității.

Articolul 52. Principii de elaborare a mecanismelor de asigurare a capacității

(1) Mecanismele de asigurare a capacității trebuie să respecte următoarele principii și cerințe:

a) să nu creeze denaturări nejustificate ale piețelor de energie electrică și să nu limiteze comerțul interzonal;

b) să nu depășească ceea ce este necesar pentru a rezolva problemele de adecvanță menționate la Articolul 49;

c) selectarea furnizorilor de capacitate să aibă loc prin intermediul unui proces transparent, nediscriminatoriu și competitiv;

d) să ofere stimulente pentru ca furnizorii de capacitate să fie disponibili în perioadele preconizate de suprasolicitare a sistemului electroenergetic;

e) să asigure că remunerația este determinată printr-un proces competitiv;

f) condițiile tehnice de participare a furnizorilor de capacitate să fie stabilite înaintea procesului de selecție;

g) să fie deschise participării tuturor resurselor care sunt capabile să asigure performanța tehnică necesară, inclusiv stocării de energie și gestionarea cererii;

h) să prevadă sancțiuni corespunzătoare furnizorilor de capacitate care nu au disponibilă capacitatea în perioadele de maximă suprasolicitare a sistemului electroenergetic.

(2) La elaborarea mecanismelor de asigurare a capacității sub formă de rezerve strategice, urmează a fi respectate următoarele cerințe:

a) în cazul în care un mecanism de asigurare a capacității a fost elaborat ca rezervă strategică, resursele din cadrul acestuia sunt dispecerizate numai dacă este probabil ca operatorul sistemului de transport să-și epuizeze resursele de echilibrare pentru a menține echilibrul dintre cerere și ofertă;

b) în perioadele de decontare a dezechilibrelor în care sunt dispecerizate resurse din rezerva strategică, dezechilibrele de pe piețele de energie electrică trebuie să fie decontate cel puțin la valoarea pierderilor datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică sau la o valoare mai mare decât limita tehnică de preț intrazilnic menționat la Articolul 96, luându-se în considerare valoarea cea mai mare dintre acestea;

c) producția asociată rezervei strategice după dispecerizare să fie atribuită părților responsabile pentru echilibrare prin intermediul mecanismului de decontare a dezechilibrelor;

d) resursele incluse în rezerva strategică să nu fie remunerate prin intermediul piețelor angro de energie electrică sau al pieței de echilibrare;

e) resursele din rezerva strategică să fie păstrate în afara piețelor de energie electrică cel puțin pe durata perioadei contractuale.

(3) Cerința prevăzută la alin. (2) lit. a) nu aduce atingere activării resurselor înainte de dispecerizarea propriu-zisă pentru a respecta constrângerile de rampă și cerințele de funcționare ale resurselor. Producția asociată rezervei strategice în timpul activării nu se atribuie părților responsabile pentru echilibrare prin intermediul piețelor angro de energie electrică și nu modifică dezechilibrele acestora.

(4) Pe lângă cerințele prevăzute la alin. (1), mecanismele de asigurare a capacității, altele decât rezervele strategice, trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

a) să fie elaborate astfel încât să se asigure că prețul plătit pentru disponibilitate să tindă automat spre zero atunci când nivelul de capacitate furnizată corespunde nivelului capacității solicitate;

b) resursele participante să fie remunerate numai pentru disponibilitatea acestora, iar remunerarea să nu afecteze deciziile furnizorului de capacitate de a produce sau nu;

c) obligațiile privind capacitatea să fie transferabile între furnizorii de capacitate eligibili.

(5) Mecanismele de asigurare a capacității trebuie să includă următoarele cerințe privind limitele emisiilor de CO₂:

a) capacitățile de producere care au început producția comercială la sau după 15 decembrie 2022 și care au emisii mai mari de 550 g de CO₂ din combustibili fosili per kWh de energie electrică nu va fi angajată și nici nu va primi plăți sau angajamente pentru plăți viitoare în cadrul unui mecanism de asigurare a capacității;

b) capacitățile de producere care au început producția comercială înainte de 15 decembrie 2022 și care au emisii mai mari de 550 g de CO₂ din combustibili fosili per kWh de energie electrică și mai mari de 350 kg CO₂ din combustibili fosili în medie pe an pe kWe instalat să nu fie angajate și nici să nu primească plăți sau angajamente pentru plăți viitoare în cadrul unui mecanism de asigurare a capacității începând cu 1 iulie 2025.

(6) Limita emisiilor de 550 g CO₂ din combustibili fosili per kWh de energie electrică și limita de 350 kg CO₂ din combustibili fosili în medie pe an per kWe instalat menționate la alin. (5) lit. a) și b) se calculează pe baza eficienței de proiect a unității generatoare, în conformitate cu instrucțiunile prevăzute în orientările tehnice specificate la alin. (7).

(7) Evaluarea conformității unităților generatoare cu cerințele stabilite la alin. (5) se efectuează în conformitate cu orientările tehnice privind calculul valorilor de emisii stabilite în opinia ACER adoptată în acest sens.

Articolul 53. Standardul de fiabilitate

(1) Mecanismele de asigurare a capacității se aplică numai dacă există un standard de fiabilitate. Standardul de fiabilitate se aprobă de Guvern și indică în mod transparent nivelul necesar de securitate a aprovizionării cu energie electrică a Republicii Moldova. Standardul de fiabilitate se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în baza propunerii inițiale a Agenției. În cazul în care Republica Moldova face parte dintr-o zonă de ofertare transfrontalieră, standardul de fiabilitate se stabilește în comun cu autoritățile competente din țările respective.

(2) Standardul de fiabilitate se bazează pe metodologia relevantă aprobată de ACER și inclusă în legislația națională cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 39.

(3) Standardul de fiabilitate se calculează utilizând cel puțin valoarea pierderilor datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică și costul unei noi intrări într-un anumit interval de timp și se exprimă ca „previziune de energie

nefurnizată” și „previziune de pierderi datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică”.

(4) În scopul aplicării alin. (3), Agenția stabilește o estimare unică a valorii pierderilor datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică pe teritoriul Republicii Moldova. Hotărârea corespunzătoare se publică pe site-ul web oficial al Agenției. În cazul în care Republica Moldova face parte dintr-o zonă de ofertare transfrontalieră, Agenția, împreună cu autoritățile de reglementare vizate sau alte autorități competente desemnate, va determina o estimare unică a valorii pierderilor datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică pentru zona de ofertare transfrontalieră, în conformitate cu metodologia relevantă aprobată de ACER și inclusă în legislația națională cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 39.

(5) Valoarea pierderilor datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică se actualizează cel puțin o dată la 5 ani sau mai frecvent în cazul în care Agenția sau autoritățile de reglementare în cauză/alte autorități competente desemnate constată o modificare semnificativă a acesteia.

(6) La aplicarea mecanismelor de asigurare a capacității, parametrii care determină mărimea capacității achiziționate în cadrul mecanismului de asigurare a capacității se stabilesc în hotărârea aprobată de Guvern conform Articolul 51 alin. (1), conform propunerii înaintate de Agenție.

Articolul 54. Participarea transfrontalieră la mecanismul de asigurare a capacității

(1) Mecanismele de asigurare a capacității, altele decât rezervele strategice și, acolo unde este fezabil din punct de vedere tehnic, rezervele strategice sunt deschise participării directe transfrontaliere a furnizorilor de capacitate situați într-un stat membru al Uniunii Europene sau o Parte Contractantă a Comunității Energetice, în condițiile stabilite în prezentul articol.

(2) Capacitatea externă care poate asigura performanțe tehnice echivalente cu capacitățile interne, are posibilitatea de a participa la același proces competitiv ca și capacitatea internă. În criteriile de selecție ale procesului competitiv poate fi inclusă o cerință ca capacitatea externă să fie localizată într-un stat membru al Uniunii Europene sau într-o Parte Contractantă a Comunității Energetice care are interconexiuni directă cu sistemul electroenergetic al Republicii Moldova.

(3) Capacitatea care este situată pe teritoriul Republicii Moldova poate participa la mecanismele de asigurare a capacității ale statelor membre ale Uniunii Europene sau ale altor părți contractante ale Comunității Energetice.

(4) Participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității nu modifică sau afectează în nici un mod programele interzonale sau fluxurile fizice între Republica Moldova și statul membru al Uniunii Europene sau partea contractantă a Comunității Energetice. Programele și fluxurile respective vor fi determinate exclusiv de rezultatul alocării capacității în conformitate cu secțiunea a 3-a din prezentul capitol.

(5) Furnizorii de capacitate sunt în drept să participe la mai multe mecanisme de asigurare a capacității. În cazul în care furnizorii de capacitate participă la mai mult de un mecanism de asigurare a capacității pentru aceeași perioadă de livrare, aceștia vor participa în limitele disponibilității preconizate a interconexiunilor și luând în considerare probabilitatea apariției unor suprasolicitări de sistem simultane între sistemul electroenergetic unde se aplică mecanismul de asigurare a capacității și sistemul electroenergetic în care este situată capacitatea externă, în conformitate cu metodologia de calcul a capacității maxime de intrare pentru participarea transfrontalieră, aprobată de ACER și inclusă în legislația națională cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 39.

(6) În scopul transmiterii unei recomandări către operatorul sistemului de transport, centrul de coordonare regională calculează anual capacitatea maximă de intrare disponibilă pentru participarea capacității externe. La acest calcul se va ține cont de disponibilitatea interconexiunii preconizate și de probabilitatea apariției unor suprasolicitări de sistem simultane între sistemul electroenergetic unde se aplică mecanismul de asigurare a capacității și sistemul electroenergetic în care se află capacitatea externă. Calculul respectiv se efectuează pentru fiecare frontieră a zonei de ofertare. Operatorul sistemului de transport stabilește anual capacitatea maximă de intrare disponibilă pentru participarea capacității externe pe baza recomandării centrului de coordonare regională.

(7) Capacitatea de intrare menționată la alin. (6) se alocă furnizorilor de capacitate eligibili într-un mod transparent, nediscriminatoriu, bazat pe mecanisme de piață.

(8) Agenția verifică dacă, capacitățile au fost calculate în conformitate cu metodologia de calculare a capacității maxime de intrare pentru participarea transfrontalieră, aprobată de ACER și inclusă în legislația națională cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 39.

(9) Capacitățile alocate în conformitate cu alin. (7) sunt transferabile între furnizorii de capacitate eligibili. Datele referitoare la orice astfel de transfer se includ în registrul menționat la alin. (13) lit. a), în baza notificărilor expediate de către furnizorii de capacitate eligibili.

(10) Furnizorii de capacitate sunt obligați să efectueze plăți de indisponibilitate pentru perioadele în care capacitatea lor nu este disponibilă. În cazul în care furnizorii de capacitate participă la mai mult de un mecanism de asigurare a capacității pentru aceeași perioadă de furnizare, aceștia au obligația de a face plăți de indisponibilitate multiple în cazul în care nu sunt în măsură să îndeplinească angajamente multiple.

(11) În cazul în care mecanismele de asigurare a capacității permit participarea transfrontalieră atât în Republica Moldova, cât și într-un stat membru al Uniunii Europene învecinat sau într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice, toate veniturile care rezultă din alocarea menționată la alin. (7) revin operatorilor sistemelor de transport vizați și se partajează între aceștia în conformitate cu metodologia corespunzătoare aprobată de ACER și inclusă în

legislația națională cu respectarea procedurii stabilite la Articolul 39, sau în conformitate cu o metodologie comună aprobată de Agenție și de alte autorități de reglementare relevante. În cazul în care Statul Membru vecin al Uniunii Europene sau Partea Contractantă a Comunității Energetice nu aplică un mecanism de asigurare a capacității sau aplică un mecanism de asigurare a capacității care nu este deschis participării transfrontaliere, cota din venituri care îi revine operatorului sistemului de transport din țara vecină se aprobă de Agenție după ce a solicitat avizul autorității de reglementare a statului membru vecin al Uniunii Europene sau a Părții Contractante a Comunității Energetice. Operatorul sistemului de transport utilizează aceste venituri în scopurile prevăzute la Articolul 47 alin. (2).

(12) În cazul în care un furnizor de capacitate național intenționează să participe la un mecanism de asigurare a capacității al unui stat membru al Uniunii Europene sau al unei părți contractante din Comunitatea Energetică, acesta notifică fără întârziere operatorul sistemului de transport.

(13) În cazul în care un furnizor de capacitate național intenționează să participe sau participă la un mecanism de asigurare a capacității al unui stat membru al Uniunii Europene sau al unei părți contractante din Comunitatea Energetică, operatorul sistemului de transport:

a) stabilește dacă furnizorul de capacitate interesat poate oferi performanța tehnică necesară pentru mecanismul de asigurare a capacității la care intenționează să participe furnizorul de capacitate și înregistrează furnizorul de capacitate respectiv ca furnizor de capacitate eligibil în registrul întocmit în acest scop de ENTSO-E;

b) efectuează verificări de disponibilitate, în conformitate cu liniile directoare corespunzătoare aprobate de ACER;

c) notifică operatorului sistemului de transport din statul membru al Uniunii Europene sau din partea contractantă a Comunității Energetice care aplică mecanismul de asigurare a capacității despre intenția furnizorului de capacitate național de a participa la mecanismul respectiv de asigurare a capacității și prezintă informațiile pe care le obține în temeiul lit. a) și b) din prezentul alineat.

(14) Agenția întreprinde acțiunile necesare pentru a asigura că participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității este organizată într-un mod eficient și nediscriminatoriu. Agenția stabilește printr-o hotărâre reguli și cerințe în legătură cu aplicarea plăților de indisponibilitate, în conformitate cu alin. (10).

Secțiunea a 5-a

Coordonarea regională a operatorilor sistemelor de transport

Articolul 55. Cooperarea regională a operatorilor sistemelor de transport

(1) Operatorul sistemului de transport cooperează cu alți operatori ai sistemului de transport la nivelul Comunității Energetice prin intermediul

ENTSO-E, în scopul promovării creării și funcționării pieței interne de energie electrică și a comerțului interzonal, precum și pentru a asigura gestionarea optimă, exploatarea coordonată și evoluția tehnică sănătoasă a rețelei europene de transport a energiei electrice. În acest scop, operatorul sistemului de transport încheie un acord cu ENTSO-E.

(2) Operatorul sistemului de transport suportă costurile aferente participării în cadrul ENTSO-E, iar aceste costuri sunt luate în considerare la stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, cu condiția ca respectivele costuri să fie rezonabile și proporționale.

(3) Operatorul sistemului de transport instituie, în măsura posibilității, o cooperare regională în cadrul ENTSO-E, în special în ceea ce privește obligația de a publica planul regional de investiții la fiecare doi ani și luarea deciziilor de investiții pe baza respectivului plan regional de investiții.

(4) Operatorul sistemului de transport promovează acorduri operaționale pentru a asigura gestionarea optimă a rețelelor electrice de transport și dezvoltarea schimburilor de energie, alocarea coordonată de capacitate transfrontalieră prin soluții nediscriminatorii bazate pe mecanisme de piață, acordând o atenție deosebită meritelor speciale ale licitațiilor implicite pentru alocările pe termen scurt, precum și integrarea mecanismelor de echilibrare și a celor privind rezerva de putere.

Articolul 56. Înființarea și atribuțiile centrului de coordonare regională

(1) Operatorul sistemului de transport împreună cu operatorii sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice din care face parte (în continuare – *regiunea de operare a sistemelor electroenergetice*) participă în cadrul unui centru de coordonare regională.

(2) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, la data intrării în vigoare a prezentei legi, sistemul electroenergetic al Republicii Moldova se consideră a face parte din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice din Europa de Est, gestionată la nivel regional de către operatorii sistemelor de transport din cadrul Centrului de Coordonare Regională din Europa de Est. Principiile de cooperare în cadrul regiunii de operare a sistemelor electroenergetice, frontierele și cerințele privind coordonarea frontierelor zonelor de ofertare adiacente regiunii de operare a sistemelor electroenergetice se stabilesc în liniile directoare privind operarea sistemului, prevăzute la Articolul 39. Apartenența sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la o regiune de operare a sistemelor electroenergetice și, respectiv, participarea operatorului sistemului de transport din Republica Moldova în cadrul centrului de coordonare regională relevant regiunii de operare a sistemelor electroenergetice în cauză poate fi revizuită și modificată la inițiativa operatorilor sistemelor de transport din regiunile de operare a sistemelor electroenergetice respective, în conformitate cu decizia ACER.

(3) În cazul în care centrul de coordonare regională este înființat în Republica Moldova, acesta funcționează în conformitate cu principiile și cerințele stabilite în prezenta secțiune.

(4) În propunerea de înființare a centrului de coordonare regională în conformitate cu prezentul articol, operatorii sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice includ măsurile necesare pentru acoperirea răspunderii legate de îndeplinirea atribuțiilor centrului de coordonare regională. Metoda utilizată pentru acoperirea răspunderii legale trebuie să țină cont de statutul juridic al centrului de coordonare regională și de nivelul de acoperire oferit de asigurarea comercială disponibilă.

(5) Centrul de coordonare regională se constituie în calitate de persoană juridică sub forma unei societăți comerciale care este în măsură să asigure realizarea atribuțiilor centrului de coordonare regională într-o zonă geografică determinată.

(6) La exercitarea atribuțiilor sale, centrul de coordonare regională acționează independent de interesele naționale individuale și de interesele operatorilor sistemelor de transport participanți.

(7) Centrul de coordonare regională completează rolul operatorului sistemului de transport prin îndeplinirea atribuțiilor de interes regional care îi sunt atribuite în conformitate cu prezentul articol. Operatorul sistemului de transport este responsabil pentru gestionarea fluxurilor de energie electrică și asigurarea unui sistem electroenergetic sigur, fiabil și eficient în conformitate cu Articolul 35 alin. (1) lit. e).

(8) Centrul de coordonare regională îndeplinește cel puțin toate atribuțiile de interes regional în regiunea de operare a sistemelor electroenergetice pentru care este înființat și cooperează cu alte centre regionale de coordonare care desfășoară atribuții în aceeași regiune de operare a sistemului, după cum urmează:

- a) efectuarea calculului coordonat al capacităților;
- b) efectuarea analizei coordonate de securitate;
- c) crearea de modele comune de rețele;
- d) sprijinirea evaluării consecvenței planurilor de apărare și a planurilor de restaurare ale operatorului sistemului de transport;
- e) realizarea prognozelor privind adecvanța sistemului de nivel regional pentru săptămâna următoare și cel puțin pentru ziua următoare, și pregătirea acțiunilor de reducere a riscurilor;
- f) realizarea coordonării planificării întreruperilor regionale;
- g) formarea și certificarea personalului care lucrează pentru centrul de coordonare regională;
- h) sprijinirea coordonării și optimizării restaurării la nivel regional, la cererea operatorului sistemului de transport;
- i) efectuarea de analize post-operaționale și post-perturbare și raportarea;
- j) dimensionarea regională a capacității de rezervă;
- k) facilitarea achiziției regionale de capacitate de echilibrare;

l) oferirea suportului operatorului sistemului de transport, la cererea acestuia, în optimizarea decontărilor dintre operatorii sistemelor de transport;

m) îndeplinirea atribuțiilor legate de identificarea scenariilor regionale de criză de energie electrică în cazul și în măsura în care acestea sunt delegate centrului de coordonare regională;

n) îndeplinirea atribuțiilor legate de evaluările adecvanței sezoniere în cazul și în măsura în care acestea sunt delegate centrului de coordonare regională;

o) calcularea valorii capacității maxime de intrare disponibile pentru participarea capacității externe la mecanismele de asigurare a capacității în scopul emiterii unei recomandări conform prevederilor de la Articolul 54 alin. (6).

p) oferirea suportului operatorului sistemului de transport în identificarea necesităților de capacități noi de transport, de modernizare a capacităților de transport existente sau a alternativelor la acestea, care trebuie prezentate grupurilor regionale și incluse în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani prevăzut la Articolul 37;

q) alte atribuții stabilite în cadrul normativ al Comunității Energetice.

(9) Atribuțiile menționate la alin. (8) sunt stabilite detaliat în cadrul normativ al Comunității Energetice. Atribuțiile prevăzute la alin. (8) lit. a)-f) se realizează în conformitate cu metodologiile, procedurile elaborate în conformitate cu codurile rețelelor electrice și liniile directoare menționate la Articolul 39.

(10) Atribuțiile centrului de coordonare regională prevăzute în prezentul articol care nu sunt acoperite de codurile rețelelor electrice sau liniile directoare relevante prevăzute la Articolul 39 se realizează în conformitate cu deciziile relevante adoptate de ACER.

(11) Operatorul sistemului de transport furnizează centrului de coordonare regională informațiile necesare îndeplinirii atribuțiilor sale. Centrul de coordonare regională furnizează operatorilor sistemelor de transport toate informațiile necesare pentru implementarea acțiunilor coordonate și recomandărilor emise de centrul de coordonare regională.

(12) Centrul de coordonare regională cooperează cu ACER și furnizează orice informații necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor ACER în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, precum și pentru a întreprinde măsurile necesare pentru implementarea avizelor, recomandărilor și a deciziilor ACER. În conformitate cu termenele și procedura stabilite în cadrul Comunității Energetice, centrul de coordonare regională este în drept să conteste o decizie a ACER care îl vizează sau o decizie care, deși vizează alte persoane, este de interes direct pentru centrul de coordonare regională, precum și este în drept să sesizeze Curtea Europeană de Justiție pentru anularea unei decizii emise de ACER sau pentru că ACER nu a întreprins acțiunile necesare în termenele stabilite.

Articolul 57. Structura organizatorică și regulile de funcționare ale centrului de coordonare regională

(1) Coordonarea zilnică în cadrul centrului de coordonare regională și între centrele de coordonare regională este gestionată prin procese bazate pe cooperare între operatorii sistemelor de transport participanți, inclusiv pe modalități de coordonare cu alte centre regionale de coordonare, după caz. Procesul de cooperare se bazează pe:

a) acorduri de lucru pentru abordarea aspectelor legate de planificare și operaționale relevante pentru atribuțiile menționate la Articolul 56;

b) o procedură de partajare a analizelor și consultarea propunerilor centrului de coordonare regională cu operatorii sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice și părțile interesate relevante și cu alte centre regionale de coordonare, într-un mod eficient și incluziv, în exercitarea atribuțiilor și sarcinilor operaționale, în conformitate cu alin. (9) și (10) din prezentul articol;

c) o procedură pentru adoptarea de acțiuni coordonate și recomandări în conformitate cu Articolul 58.

(2) Centrul de coordonare regională elaborează acorduri de lucru eficiente, incluzive, transparente și care facilitează consensul, pentru a aborda aspectele de planificare și pe cele operaționale legate de atribuțiile care urmează a fi îndeplinite, luând în considerare, în special, caracteristicile și cerințele acestor atribuții. Centrul de coordonare regională elaborează, de asemenea, un proces de revizuire a acestor acorduri de lucru. Centrul de coordonare regională se asigură că acordurile de lucru menționate în prezentul alineat, conțin norme pentru notificarea părților vizate.

(3) În vederea adoptării măsurilor legate de guvernanță și al monitorizării performanței acestuia, centrul de coordonare regională instituie un consiliu de administrație care va fi compus din membri care reprezintă toți operatorii sistemelor de transport care participă la centrul de coordonare regională relevant.

(4) Consiliul de administrație este responsabil pentru:

a) elaborarea și aprobarea statutului și regulamentului de procedură al centrului de coordonare regională;

b) luarea deciziilor cu privire la structura organizatorică și punerea lor în aplicare;

c) pregătirea și aprobarea bugetului anual;

d) elaborarea și aprobarea proceselor bazate pe cooperare în conformitate cu alin. (1).

(5) Competențele consiliului de administrație le exclud pe cele care sunt legate de activitățile curente ale centrului de coordonare regională și de îndeplinirea atribuțiilor acestuia.

(6) Operatorii sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice stabilesc structura organizatorică a centrului de coordonare regională care sprijină siguranța atribuțiilor lor. Structura organizatorică va specifica:

a) competențele, atribuțiile și responsabilitățile personalului;

b) relațiile și raporturile ierarhice dintre diferitele părți componente și procese ale centrului de coordonare regională.

(7) Centrul de coordonare regională poate înființa birouri regionale pentru a aborda particularitățile subregionale sau poate înființa un centru de coordonare regională de rezervă pentru exercitarea eficientă și fiabilă a atribuțiilor lor, acolo unde se dovedește a fi strict necesar.

(8) Centrul de coordonare regională este dotat cu toate resursele umane, tehnice, fizice și financiare necesare pentru îndeplinirea obligațiilor ce îi revin în temeiul prezentei legi și exercitării atribuțiilor care îi revin în mod independent și imparțial.

(9) Centrul de coordonare regională elaborează o procedură pentru a organiza, în exercitarea atribuțiilor și sarcinilor sale operaționale zilnice, consultarea corespunzătoare și periodică a operatorilor sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice, a altor centre regionale de coordonare și a părților interesate relevante. La necesitate, centrul de coordonare regională poate solicita implicarea Agenției pentru a aborda problemele în materie de reglementare.

(10) Centrul de coordonare regională consultă Statele Membre ale Uniunii Europene și părțile contractante ale Comunității Energetice din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice și, în cazul în care există, forumurile regionale ale acestora, cu privire la chestiuni de relevanță politică, excluzând activitățile curente ale centrului de coordonare regională și executarea atribuțiilor acestora. Centrul de coordonare regională ține cont în mod corespunzător de recomandările statelor membre ale Uniunii Europene și ale părților contractante ale Comunității Energetice și, după caz, ale forumurilor lor regionale.

(11) Centrul de coordonare regională elaborează un proces prin care se asigură implicarea părților interesate și organizează reuniuni periodice cu părțile interesate pentru a discuta aspecte legate de funcționarea eficientă, sigură și fiabilă a sistemului interconectat și pentru a identifica deficiențe și a propune îmbunătățiri.

(12) Centrul de coordonare regională funcționează în deplină transparență față de părțile interesate și publicul larg. Acesta publică toate documentele relevante pe site-ul web oficial.

Articolul 58. Procedura de adoptare și revizuire a acțiunilor coordonate și a recomandărilor

(1) Operatorul sistemului de transport împreună cu alți operatori ai sistemului de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice elaborează o procedură pentru adoptarea și revizuirea acțiunilor coordonate și recomandărilor emise de centrul de coordonare regional în conformitate cu criteriile prevăzute la alin. (2)-(4) din prezentul articol.

(2) Centrul de coordonare regională emite instrucțiuni privind executarea de acțiuni coordonate de către operatorul sistemului de transport cu privire la

sarcinile prevăzute la Articolul 56 alin. (8) lit. a) și b). Operatorul sistemului de transport pune în aplicare acțiunile coordonate, cu excepția cazului în care punerea în aplicare a acțiunilor coordonate ar duce la o încălcare a limitelor de securitate în funcționare definite de operatorul sistemului de transport în conformitate cu liniile directoare privind operarea sistemului de transport, elaborat și aprobat în conformitate cu principiile stabilite la Articolul 39.

(3) În cazul în care operatorul sistemului de transport decide să nu pună în aplicare o acțiune coordonată din motivele prevăzute la alin. (2), acesta raportează în mod transparent și fără întârzieri nejustificate motivele detaliate centrului de coordonare regională și operatorilor sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice. În aceste cazuri, centrul de coordonare regională evaluează impactul deciziei respective asupra celorlalți operatori ai sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice și poate propune un alt set de acțiuni coordonate sub rezerva procedurii prevăzute la alin. (1).

(4) Centrul de coordonare regională emite recomandări operatorilor sistemelor de transport în legătură cu atribuțiile enumerate la Articolul 56 alin. (8) lit. (c)-(p) sau atribuite conform cerințelor stabilite în cadrul Comunității Energetice.

(5) În cazul în care operatorul sistemului de transport decide să se abată de la o recomandare prevăzută la alin. (1), acesta prezintă, fără întârziere, centrului de coordonare regională și celorlalți operatori ai sistemelor de transport din regiunea de operare respectivă o justificare a deciziei sale.

(6) Revizuirea acțiunilor coordonate sau a unei recomandări se declanșează la cererea unuia sau mai multor operatori ai sistemelor de transport din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice. După revizuirea unei acțiuni coordonate sau a unei recomandări, centrul de coordonare regională confirmă sau modifică măsura respectivă.

(7) În cazul în care o acțiune coordonată este supusă revizuirii în conformitate cu alin. (6), cererea de revizuire nu are efect suspensiv asupra acțiunii coordonate decât în cazul în care punerea în aplicare a acțiunii coordonate ar duce la o încălcare a limitelor de securitate în funcționare definite de fiecare operator al sistemului de transport individual în conformitate cu liniile directoare menționate la alin. (2).

(8) La propunerea unui stat membru al Uniunii Europene sau a unei părți contractante a Comunității Energetice din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice, statele membre ale Uniunii Europene sau părțile contractante ale Comunității Energetice din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice pot decide în comun cu privire la acordarea competenței de a emite acțiuni coordonate centrului de coordonare regională, pentru una sau mai multe dintre atribuțiile prevăzute la Articolul 56 alin. (8) lit. c)-p).

Articolul 59. Monitorizarea și raportarea

(1) Centrul de coordonare regională stabilește un proces pentru a monitoriza continuu cel puțin:

- a) performanța sa operațională;
- b) acțiunile coordonate și recomandările emise, gradul de punere în aplicare a acțiunilor coordonate și a recomandărilor de către operatorii sistemelor de transport și rezultatul obținut;
- c) eficacitatea și eficiența fiecăreia dintre atribuțiile pentru care este responsabil și, după caz, rotația respectivelor atribuții.

(2) Centrul de coordonare regională își justifică costurile în mod transparent și le raportează Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care sunt implicate statele membre ale Uniunii Europene, ACER, precum și Agenției și altor autorități de reglementare din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice.

(3) Centrul de coordonare regională va transmite către ENTSO-E, ACER, Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării din cadrul Comunității Energetice, precum și către Agenție și către alte autorități de reglementare din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice, un raport anual cu privire la rezultatul monitorizării prevăzute la alin. (1) și informații cu privire la performanța acestuia.

(4) Centrul de coordonare regională raportează orice deficiențe identificate în procesul de monitorizare prevăzut la alin. (1) către ENTSO-E, ACER, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, Grupul de coordonare privind securitatea aprovizionării din cadrul Comunității Energetice, Agenției și altor autorități de reglementare din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice, precum și autorităților competente ale statelor membre ale Uniunii Europene și părților contractante ale Comunității Energetice responsabile cu prevenirea și gestionarea situațiilor de criză. Pe baza acestui raport, Agenția împreună cu autoritățile de reglementare relevante din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice, pot propune centrului de coordonare regională măsuri pentru remedierea deficiențelor.

(5) Fără a aduce atingere cerințelor privind securitatea și confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial, centrul de coordonare regională publică rapoartele prevăzute la alin. (3) și (4).

(6) În termen de 6 luni de la înființare, centrul de coordonare regională prezintă Agenției, precum și altor autorități de reglementare din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice:

- a) măsurile organizatorice, financiare și operaționale necesare pentru a asigura funcționarea eficientă, sigură și fiabilă a sistemului de transport interconectat;
- b) un plan de implementare pentru punerea în funcțiune a centrului de coordonare regională;
- c) statutul și regulamentul de procedură al centrului de coordonare regională;

d) descrierea proceselor bazate pe cooperare în conformitate cu Articolul 57 alin. (1);

e) descrierea dispozițiilor privind răspunderea centrului de coordonare regională în conformitate cu Articolul 56 alin. (4).

(7) În conformitate cu Articolul 11 alin. (1) lit. f), Agenția coordonează cu autoritățile de reglementare relevante din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice pentru a identifica în comun dacă centrul de coordonare regională nu respectă atribuțiile sale și ia măsurile corespunzătoare.

(8) În cazul în care la solicitarea Agenției, a altor autorități de reglementare din regiunea de operare a sistemelor electroenergetice sau din proprie inițiativă, ACER emite un aviz motivat prin care se identifică un caz de potențială nerespectare de către centrul de coordonare regională a obligațiilor sale respective, Agenția împreună cu autoritățile de reglementare în cauză iau în unanimitate decizii coordonate prin care se stabilește dacă există o încălcare a obligațiilor relevante și, după caz, se stabilesc măsurile care trebuie luate de centrul de coordonare regională pentru a remedia consecințele încălcării constatate. În cazul în care Agenția și autoritățile de reglementare în cauză nu iau astfel de decizii coordonate în unanimitate în termen de patru luni de la data primirii avizului motivat al ACER, cazul respectiv este înaintat către ACER pentru adoptarea unei decizii.

(9) Fără a aduce atingere celor menționate la alin. (8), ACER monitorizează și analizează performanța centrului de coordonare regională, ținând cont de rapoartele prevăzute în prezentul articol. În acest scop ACER cooperează cu Agenția, cu alte autorități de reglementare din grupul de coordonare regională, precum și cu ENTSO-E. În legătură cu exercitarea atribuției de monitorizare ACER întreprinde, în special următoarele acțiuni:

a) decide cu privire la configurația regiunii de operare a sistemelor electroenergetice;

b) solicită informații de la centrul de coordonare regională, după caz;

c) emite avize și recomandări Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, Grupului Permanent la Nivel Înalt al Comunității Energetice, Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, Secretariatului Comunității Energetice și Comisiei Europene;

d) emite avize și recomandări centrului de coordonare regională.

Capitolul V

DISTRIBUȚIA ENERGIEI ELECTRICE

Articolul 60. Operatorul sistemului de distribuție

(1) Întreprinderea electroenergetică care deține cu titlu de proprietate sau cu drept de folosință și exploatează rețelele electrice de distribuție își desfășoară

activitatea în calitate de operator al sistemului de distribuție în baza licenței pentru distribuția energiei electrice, eliberată de Agenție.

(2) Operatorul sistemului de distribuție este organizat în calitate de întreprindere electroenergetică specializată și independentă, cu statut de persoană juridică.

(3) Operatorul sistemului de distribuție își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile prezentei legi, cu condițiile prevăzute în licența pentru distribuția energiei electrice și cu respectarea actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.

(4) La îndeplinirea funcțiilor și a obligațiilor sale, operatorul sistemului de distribuție trebuie să acționeze independent de orice activități care nu au legătură cu distribuția energiei electrice.

Articolul 61. Separarea operatorului sistemului de distribuție

(1) Operatorul sistemului de distribuție care face parte dintr-o întreprindere electroenergetică integrată pe verticală trebuie să fie independent, cel puțin în ceea ce privește forma sa juridică, organizarea și procesul decizional, față de alte activități care nu au legătură cu activitatea de distribuție a energiei electrice.

(2) Principiul independenței operatorului sistemului de distribuție stabilit la alin. (1) nu impune obligația de a separa proprietatea asupra activelor operatorului sistemului de distribuție de întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală.

(3) Pentru a asigura independența operatorului sistemului de distribuție urmează a fi respectate următoarele condiții minime:

a) persoanele cu funcții de conducere ale operatorului sistemului de distribuție să nu facă parte din structurile întreprinderii electroenergetice integrate care este responsabilă, direct sau indirect, de îndeplinirea zilnică a activităților de producere a energiei electrice, de transport al energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice;

b) se fie întreprinse măsurile corespunzătoare pentru a asigura faptul că interesele profesionale ale persoanelor cu funcții de conducere ale operatorului sistemului de distribuție sunt luate în considerare astfel încât aceste persoane să aibă posibilitatea să acționeze în mod independent;

c) operatorul sistemului de distribuție să aibă competențe efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea electroenergetică integrată, cu privire la activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei electrice de distribuție. Pentru a îndeplini aceste funcții, operatorul sistemului de distribuție trebuie să dispună de resursele necesare, inclusiv resurse umane, tehnice, fizice și financiare;

d) operatorul sistemului de distribuție elaborează un program de conformitate și stabilește un agent de conformitate în conformitate cu Articolul 62.

(4) Independența operatorului sistemului de distribuție nu împiedică întreprinderea-mamă să aprobe planul financiar anual sau orice alt instrument

echivalent, precum și să stabilească plafonul maxim de îndatorare al operatorului sistemului de distribuție, persoană juridică controlată.

(5) Se interzice întreprinderii-mamă să dea instrucțiuni operatorului sistemului de distribuție cu privire la exploatarea zilnică și cu privire la deciziile individuale privind modernizarea și dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție, care nu depășesc limitele stabilite în planul financiar aprobat sau în orice alt instrument echivalent.

(6) Se interzice operatorului sistemului de distribuție să obțină avantaje din faptul că face parte din întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală pentru a denatura concurența pe piețele de energie electrică. În special, atunci când își desfășoară activitățile de comunicare și de publicitate, operatorul sistemului de distribuție care face parte din întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală nu trebuie să creeze confuzie cu privire la identitatea sa separată în cadrul întreprinderii electroenergetice integrată pe verticală și să utilizeze denumiri și/sau logouri similare altor întreprinderi electroenergetice afiliate.

(7) Întreprinderile electroenergetice care au luat deja măsuri aferente separării contabile, funcționale sau juridice, care asigură o independență mai mare a operatorului sistemului de distribuție în cadrul întreprinderii electroenergetice integrată pe verticală, nu pot anula aceste măsuri sau măsurile luate pentru separarea operatorului sistemului de distribuție.

(8) Agenția monitorizează respectarea de către operatorul sistemului de distribuție a cerințelor legate de separare și independență a acestuia.

(9) Cerințele referitoare la separarea operatorului sistemului de distribuție, stabilite în prezentul articol, nu împiedică funcționarea unui operator combinat de transport și de distribuție, cu condiția ca operatorul respectiv să respecte cerințele privind separarea și independența operatorului sistemului de transport.

Articolul 62. Programul de conformitate și agentul de conformitate

(1) Operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze un program de conformitate care să cuprindă măsurile întreprinse pentru a garanta excluderea comportamentelor și practicilor discriminatorii, precum și pentru a asigura monitorizarea corespunzătoare a îndeplinirii acestui program. Programul de conformitate trebuie să conțină, de asemenea, informații privind obligațiile specifice impuse angajaților operatorului sistemului de distribuție pentru realizarea obiectivelor respective. Monitorizarea respectării de către operatorul sistemului de distribuție a programului de conformitate se asigură de către un agent de conformitate, care nu substituie funcțiile de monitorizare ale Agenției, stabilite în prezenta lege.

(2) Persoana fizică sau juridică care urmează să exercite funcțiile agentului de conformitate este propusă spre aprobare Agenției de către operatorul sistemului de distribuție. Concomitent, operatorul sistemului de distribuție prezintă Agenției proiectul contractului ce urmează a fi încheiat de acesta cu agentul de conformitate și care trebuie să cuprindă inclusiv prevederile referitoare la începerea, durata și

rezoluțiunea contractului, condițiile de salarizare, drepturile și obligațiile de bază, alte drepturi și obligații.

(3) Agentul de conformitate trebuie să fie independent în toate acțiunile sale în raport cu întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală. Pentru a asigura independența agentului de conformitate, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

a) agentul de conformitate nu poate deține nicio funcție sau nu poate avea nicio responsabilitate profesională, nu poate avea niciun interes sau nu poate fi în relație de afaceri, direct sau indirect, cu întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acesteia, cu excepția operatorului sistemului de distribuție;

b) cu cel puțin 3 ani până la data desemnării, agentul de conformitate nu poate deține nicio funcție sau nu poate avea nicio responsabilitate profesională, nu poate avea niciun interes sau nu poate fi într-o relație de afaceri, direct sau indirect, cu întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acesteia, cu excepția operatorului sistemului de distribuție;

c) timp de 4 ani după încetarea mandatului deținut în cadrul operatorului sistemului de distribuție, agentul de conformitate nu poate deține nicio funcție sau nu poate avea nicio responsabilitate profesională, nu poate avea niciun interes sau nu poate fi în relație de afaceri, direct sau indirect, cu întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu acționarii majoritari sau fondatorii acesteia, cu excepția operatorului sistemului de distribuție;

d) agentul de conformitate nu poate avea niciun interes și nu poate primi, direct sau indirect, beneficii financiare de la întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală, de la o întreprindere a acesteia, de la acționarii majoritari sau de la fondatorii acesteia, cu excepția operatorului sistemului de distribuție în limitele contractului prevăzut la alin. (2).

(4) Agenția examinează propunerea primită în conformitate cu alin. (2) în termen de o lună de la data primirii. Agenția respinge persoana propusă în calitate de agent de conformitate din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională. La examinarea proiectului contractului ce urmează a fi încheiat între operatorul sistemului de distribuție și agentul de conformitate, Agenția solicită operatorului sistemului de distribuție să modifice condițiile contractului respectiv în cazul în care acestea afectează independența agentului de conformitate.

(5) După încheierea contractului corespunzător cu agentul de conformitate, operatorul sistemului de distribuție poate să modifice condițiile contractuale sau poate rezoluciona acest contract numai dacă a obținut, în prealabil, acordul Agenției în acest sens. Termenul de examinare de către Agenție a cererii operatorului sistemului de distribuție de modificare sau rezoluțiune a contractului cu agentul de conformitate nu poate depăși o lună. În cazul în care există îndoieli cu privire la justificarea rezoluțiunii contractului de către operatorul sistemului de distribuție, Agenția nu își dă acordul în acest sens. La solicitarea Agenției,

operatorul sistemului de distribuție este obligat să rezoluționeze contractul cu agentul de conformitate din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională, care afectează buna îndeplinire a obligațiilor prevăzute de lege.

(6) Pe durata mandatului său, agentul de conformitate nu poate deține o altă funcție, nu poate avea altă responsabilitate profesională sau interes, direct sau indirect, în raport cu vreo parte a întreprinderii electroenergetice integrate pe verticală, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acesteia.

(7) Agentul de conformitate are următoarele atribuții:

a) monitorizează implementarea programului de conformitate;
b) anual, până la 31 martie, elaborează un raport care să conțină măsurile întreprinse de operatorul sistemului de distribuție în legătură cu îndeplinirea programului de conformitate și prezintă raportul respectiv Agenției. Raportul privind măsurile întreprinse de operatorul sistemului distribuție în legătură cu îndeplinirea programului de conformitate este publicat pe site-ul web al operatorului sistemului de distribuție;

c) raportează organelor de conducere ale operatorului sistemului de distribuție cu privire la respectarea programului de conformitate și punerea în aplicare a acestuia, formulează recomandări în acest sens;

d) notifică Agenția cu privire la orice încălcare gravă a punerii în aplicare a programului de conformitate, în termen de 7 zile din ziua în care a aflat despre încălcarea respectivă;

e) raportează Agenției cu privire la orice relații comerciale sau financiare dintre operatorul sistemului de distribuție și întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală.

(8) La îndeplinirea atribuțiilor sale, agentul de conformitate este independent în toate acțiunile sale în raport cu operatorul sistemului de distribuție. Operatorul sistemului de distribuție trebuie să asigure toate condițiile necesare agentului de conformitate pentru desfășurarea activității și asigurarea independenței acestuia, precum și să îi asigure accesul la toate informațiile relevante pentru îndeplinirea funcțiilor acestuia, care sunt deținute de operatorul sistemului de distribuție în cauză și de către orice întreprindere înrudită.

Articolul 63. Deținerea instalațiilor de stocare a energiei de către operatorii sistemelor de distribuție

(1) Operatorul sistemului de distribuție nu trebuie să dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei.

(2) Prin derogare de la alin. (1), operatorul sistemului de distribuție poate deține, dezvolta, administra sau exploata instalații de stocare a energiei, în cazul în care acestea sunt componente de rețea complet integrate și Agenția a aprobat printr-o hotărâre dedicată acordarea unei derogări sau în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) în urma unei proceduri de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie, organizată de operatorul sistemului de distribuție și supusă în

prealabil aprobării de către Agenție, nu li s-a atribuit altor părți dreptul de a deține, dezvolta, gestiona sau exploata astfel de instalații de stocare a energiei sau aceste alte părți nu au fost în măsură să furnizeze aceste servicii la un cost rezonabil și în timp util;

b) astfel de instalații de stocare a energiei sunt necesare pentru ca operatorul sistemului de distribuție să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul prezentei legi în vederea exploatarea eficientă, sigure și fiabile a rețelei electrice de distribuție, iar aceste instalații de stocare a energiei nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe piețele de energie electrică;

c) Agenția a evaluat necesitatea unei astfel de derogări și a efectuat o evaluare a procedurii de licitație, inclusiv a condițiilor respectivei proceduri de licitație, și și-a dat acordul printr-o hotărâre dedicată aprobată în acest sens.

(3) Agenția poate elabora instrucțiuni sau clauze de achiziție pentru a ajuta operatorul sistemului de distribuție să asigure o procedură de licitație echitabilă.

(4) Agenția efectuează cel puțin o dată la 5 ani, o consultare publică cu privire la instalațiile existente de stocare a energiei pentru a evalua disponibilitatea potențială și interesul altor părți de a investi în astfel de instalații. În cazul în care, în urma consultării publice, Agenția constată că alte părți terțe sunt capabile să dețină, să dezvolte, să exploateze sau să gestioneze astfel de instalații într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor, Agenția emite o hotărâre justificată prin care obligă operatorul sistemului de distribuție să elimine treptat activitățile legate de stocarea energiei. Obligația de eliminare treptată a activității de stocare a energiei urmează a fi realizată în termen de 18 luni de la data stabilită de Agenție în hotărârea aprobată în conformitate cu prezentul alineat. Prevederile prezentului alineat nu se aplică componentelor de rețea complet integrate.

(5) Odată cu impunerea obligației operatorului sistemului de distribuție de a elimina treptat activitățile legate de stocarea energiei, în conformitate cu prevederile alin. (4), Agenția poate decide cu privire la acordarea unei compensații rezonabile operatorului sistemului de distribuție pentru recuperarea valorii reziduale a investițiilor efectuate în instalația/instalațiile de stocare a energiei.

Articolul 64. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție

(1) Operatorul sistemului de distribuție trebuie să îndeplinească următoarele funcții și obligații:

a) să asigure capacitatea pe termen lung a rețelei electrice de distribuție pentru a acoperi cererile rezonabile de distribuție a energiei electrice, să exploateze, să întrețină și să dezvolte, în condiții economice, o rețea electrică de distribuție sigură, fiabilă și eficientă, ținând cont de cerințele privind protecția mediului și promovarea eficienței energetice;

b) să gestioneze fluxurile de energie electrică din rețelele electrice de distribuție;

c) la dispecerizare, să acorde prioritate energiei electrice de la centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie și energiei electrice produse de centralele electrice de termoficare urbane în conformitate cu Articolul 74;

d) să nu facă discriminare între utilizatorii de sistem sau între categoriile de utilizatori de sistem, inclusiv între comunitățile de energie din surse regenerabile și comunitățile de energie ale cetățenilor, în special discriminarea în favoarea întreprinderilor înrudite ale sale;

e) să facă schimb de date și să coopereze cu alți operatori ai sistemului de distribuție, precum și cu operatorul sistemului de transport în conformitate cu Articolul 75;

f) să prezinte utilizatorilor de sistem informațiile de care au nevoie pentru accesul eficient la rețelele electrice și utilizarea sistemului;

g) să ofere utilizatorilor de sistem opțiunea de a solicita racordarea la rețelele electrice de distribuție și de a transmite documentele relevante exclusiv în format digital;

h) să realizeze digitalizarea rețelelor electrice de distribuție;

i) să fie responsabil pentru gestionarea datelor, inclusiv pentru dezvoltarea sistemelor de management al datelor, pentru securitatea cibernetică și pentru protecția datelor, sub rezerva normelor aplicabile și fără a aduce atingere competenței altor autorități;

j) să răspundă la orice solicitare de serviciu în termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;

k) să efectueze racordarea, deconectarea și reconectarea la rețelele electrice de distribuție în termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;

l) să întreprindă alte măsuri necesare pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice, precum și pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, în condiții reglementate, echitabile și nediscriminatorii pentru toți utilizatorii de sistem, în conformitate cu condițiile prevăzute în licență, cu prevederile prezentei legi și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție;

m) să respecte, în activitatea licențiată, documentele normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare a rețelelor electrice, alte documente normativ-tehnice, standarde tehnice și documente normativ-tehnice în domeniul protecției mediului, stabilite prin lege, în vederea reducerii impactului rețelelor electrice de distribuție asupra mediului;

n) să efectueze lucrări de defrișare sau tăieri de modelare a vegetației pentru a crea și menține distanța de apropiere față de rețelele electrice de distribuție în zonele de protecție ale rețelelor electrice;

o) să prezinte lunar datele privind producătorii și centralele electrice care utilizează surse regenerabile instituției publice care asigură suportul în

implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și al promovării utilizării energiei din surse regenerabile;

p) să îndeplinească alte funcții și obligații, stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Operatorul sistemului de distribuție este obligat să presteze serviciul de distribuție a energiei electrice în baza unui contract pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice, încheiat în conformitate cu prevederile prezentei legi, în condițiile stabilite în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(3) La exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. f), operatorul sistemului de distribuție publică în mod clar și transparent informațiile privind capacitatea disponibilă pentru noi racordări în zona sa de operare cu granularitate spațială ridicată, respectând cerințele privind confidențialitatea informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv informațiile privind capacitatea care face obiectul cererilor de racordare și privind posibilitatea încheierii acordurilor de racordare în condiții flexibile în zone congestionate. Obligația stabilită în prezentul alineat se aplică inclusiv în raport cu informațiile cu privire la criteriile utilizate la calcularea capacității disponibile pentru racordări noi. Operatorul sistemului de distribuție actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin trimestrial.

(4) Operatorul sistemului de distribuție acționează ca un facilitator de piață neutru la achiziționarea energiei electrice pentru a acoperi consumul tehnologic și pierderile de energie electrică din rețelele electrice de distribuție conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață, stabilite în Regulile pieței energiei electrice.

(5) Operatorul sistemului de distribuție achiziționează produsele și serviciile necesare exploatării eficiente, sigure și fiabile a rețelelor electrice de distribuție, pe baza unor reguli obiective, transparente și nediscriminatorii, care reflectă costurile și care se elaborează de operatorul sistemului de distribuție cu consultarea operatorului sistemului de transport și a altor participanți la piață relevanți, și ținând cont de TCM-urile relevante aprobate de Agenție conform Articolul 39.

(6) La îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alin. (5), operatorul sistemului de distribuție trebuie să achiziționeze serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și care sunt necesare pentru sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață, cu excepția cazului în care Agenția a determinat că prestarea prin aplicarea mecanismelor de piață a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței nu este rentabilă și a acordat o derogare. Obligația de a procura servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței nu se aplică componentelor de rețea complet integrate.

(7) La achiziționarea produselor și a serviciilor prevăzute la alin. (5) operatorul sistemului de distribuție trebuie să ofere posibilitatea participării efective a tuturor participanților la piață care îndeplinesc cerințele, inclusiv a

participanților la piață care oferă energie electrică din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a agregatorilor. În acest scop, operatorul sistemului de distribuție elaborează, cu consultarea tuturor participanților la piață, precum și a operatorului sistemului de transport, cerințele tehnice pentru participare pe piețele respective, pe baza caracteristicilor tehnice ale acelor piețe și a capacităților tuturor participanților la piață, și le prezintă spre aprobare Agenției.

(8) Pentru gestionarea congestiilor din rețelele sale electrice, operatorul sistemului de distribuție poate aplica redispecerizarea în conformitate cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție și sub rezerva cerințelor stabilite la Articolul 46 alin. (6)-(14).

(9) Operatorul sistemului de distribuție cooperează cu operatorul sistemului de transport pentru a asigura participarea efectivă pe piața cu amănuntul a energiei electrice, pe piața angro a energiei electrice și pe piața de echilibrare a participanților la piață racordați la rețelele lor electrice. Prestarea serviciilor de echilibrare care rezultă din resursele situate în rețelele electrice de distribuție se agreează în prealabil cu operatorul sistemului de transport în conformitate cu Articolul 75.

(10) Fără a aduce atingere Articolul 134, operatorul sistemului de distribuție este obligat să se abțină de la divulgarea informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată obținute în timpul desfășurării activității licențiate, precum și de la divulgarea, în mod discriminatoriu, a informațiilor despre propria activitate, care poate fi avantajoasă, din punct de vedere comercial, pentru utilizatorii de sistem.

(11) Se interzice operatorului sistemului de distribuție să utilizeze în mod abuziv informații sensibile din punct de vedere comercial obținute de la părțile terțe în legătură cu acordarea accesului la rețelele electrice de distribuție în contextul vânzării sau cumpărării energiei electrice de către întreprinderile înrudite.

(12) Operatorul sistemului de distribuție se asigură că toate părțile eligibile au acces la date, în condiții nediscriminatorii, clare și de egalitate, cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În cazul în care sistemele de măsurare inteligente au fost introduse în conformitate cu Articolul 77, programul de conformitate menționat la Articolul 61 alin. (3) lit. d) va include măsuri specifice pentru a asigura accesul nediscriminatoriu la date al părților eligibile.

(13) Operatorul sistemului de distribuție cooperează cu operatorii sistemelor de distribuție ai părților contractante ale Comunității Energetice prin intermediul Grupului de coordonare al operatorilor sistemelor de distribuție ai Comunității Energetice pentru a promova finalizarea și operarea pieței unice de energie electrică, precum și pentru a promova gestionarea optimă și exploatarea coordonată a sistemelor de distribuție și de transport al gazelor naturale. Operatorii

sistemelor de distribuție cooperează cu Entitatea europeană pentru operatorii de distribuție în modul stabilit în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice sau în mod direct, prin semnarea unui acord de cooperare în acest sens.

(14) Operatorii sistemelor de distribuție sunt în drept să desfășoare alte activități decât cele prevăzute în prezenta lege, în cazul în care aceste activități sunt necesare pentru ca aceștia să își îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul prezentei legi, cu condiția ca autoritatea de reglementare să fi stabilit necesitatea unei astfel de derogări. Principiul stabilit în prezentul alineat nu aduce atingere dreptului operatorilor sistemelor de distribuție de a deține, de a dezvolta sau de a exploata alte tipuri de rețele decât cele electrice.

Articolul 65. Stimulente pentru utilizarea flexibilității în rețelele electrice de distribuție

(1) Agenția stabilește în Regulile pieței energiei electrice și în alte acte normative relevante măsuri care să stimuleze operatorul sistemului de distribuție să achiziționeze servicii de flexibilitate, inclusiv gestionarea congestiilor în regiunea pe care o deservește, în vederea îmbunătățirii eficienței în exploatarea și dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție. Operatorului sistemului de distribuție i se permite să achiziționeze astfel de servicii de la entitățile care oferă servicii de producere distribuită, de consum dispecerizabil sau de stocare a energiei pentru a promova luarea de măsuri de eficiență energetică, în cazul în care astfel de servicii reduc în mod eficient din punct de vedere al costurilor necesitatea de modernizare sau de înlocuire a capacităților de energie electrică și susțin funcționarea în siguranță a rețelei electrice de distribuție. Operatorul sistemului de distribuție achiziționează astfel de servicii conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață, cu excepția cazului în care, în urma unei evaluări a circumstanțelor din sectorul electroenergetic în ceea ce privește serviciile de flexibilitate, Agenția a stabilit că achiziția acestor servicii nu este eficientă din punct de vedere economic sau că o astfel de achiziție ar duce la denaturări grave ale pieței sau la congestii mai ridicate. Atunci când efectuează evaluarea respectivă, Agenția consultă operatorii de sistem, participanții la piață relevanți, utilizatorii de sistem în vederea identificării tipurilor de servicii de flexibilitate care pot fi oferite pe piață și a evaluării disponibilității acestora.

(2) Operatorul sistemului de distribuție elaborează, pe baza unui proces transparent și participativ, care include toți utilizatorii de sistem relevanți și operatorul sistemului de transport, specificațiile pentru serviciile de flexibilitate pe care intenționează să le achiziționeze și, după caz, produsele de piață standardizate pentru aceste tipuri de servicii. Operatorul sistemului de distribuție cooperează în vederea armonizării specificațiilor și a categoriilor de produse de piață standardizate. Specificațiile trebuie să asigure participarea efectivă și nediscriminatorie a tuturor participanților la piață, inclusiv a participanților la piață care oferă energie electrică din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor instalațiilor de stocare a

energiei și a agregatorilor. Operatorul sistemului de distribuție prezintă spre aprobare Agenției specificațiile și, după caz, propunerile de produse de piață standardizate pentru aceste tipuri de servicii. Agenția examinează propunerile prezentate de operatorul sistemului de distribuție și aprobă, după consultarea părților interesate, specificațiile pentru serviciile de flexibilitate și, după caz, produsele de piață standardizate pentru astfel de tipuri de servicii.

(3) Operatorul sistemului de distribuție face schimb de toate informațiile necesare și se coordonează cu operatorul sistemului de transport pentru a asigura utilizarea optimă a resurselor, pentru a asigura funcționarea sigură și eficientă a sistemului și pentru a facilita dezvoltarea piețelor de energie electrică.

(4) Costurile rezonabile și justificate suportate de operatorul sistemului de distribuție în legătură cu achiziționarea de servicii de flexibilitate, inclusiv cheltuielile cu tehnologiile de transmitere a datelor și infrastructura de comunicații, se iau în considerare de către Agenție la stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice în conformitate cu prevederile metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor respective.

Articolul 66. Integrarea electromobilității în rețeaua electrică

(1) Operatorul sistemului de distribuție cooperează în mod nediscriminatoriu cu orice întreprindere care deține, dezvoltă, exploatează sau administrează puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, inclusiv în ceea ce privește acordarea accesului la rețelele electrice de distribuție.

(2) Operatorul sistemului de distribuție nu deține, nu dezvoltă, nu administrează sau nu exploatează puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, cu excepția cazului în care operatorul sistemului de distribuție deține puncte de reîncărcare private exclusiv pentru uz propriu.

Articolul 67. Cerințe privind transparența, prezentarea informațiilor și confidențialitatea

(1) Operatorul sistemului de distribuție este obligat să publice pe site-ul său web informații privind serviciile prestate, privind condițiile relevante aplicate, precum și informații de ordin tehnic necesare asigurării accesului eficient al utilizatorilor de sistem la rețelele electrice de distribuție. Operatorul sistemului de distribuție prezintă utilizatorilor de sistem în mod transparent informații clare privind statutul cererilor de racordare ale acestora, precum și, în funcție de evoluția procesului de racordare aferent cererilor respective, informații pertinente privind încheierea acordurilor de racordare în condiții flexibile. Operatorul sistemului de distribuție prezintă informațiile respective în termen de trei luni de la depunerea cererii și, după caz, actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin trimestrial.

(2) Pentru a asigura tarife transparente, obiective și nediscriminatorii și pentru a facilita utilizarea eficientă a rețelelor electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție publică pe site-ul web informații privind modul de

formare a tarifelor pentru serviciile prestate și metodologia de calcul și structura tarifelor.

(3) Operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să prezinte, până la 30 aprilie, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenției un raport anual, care să cuprindă informații privind activitatea desfășurată în anul precedent, calitatea serviciului de distribuție a energiei electrice, nivelul de întreținere a rețelelor electrice de distribuție, măsurile de acoperire a sarcinii de vârf, consumul tehnologic și pierderile de energie electrică în rețelele electrice de distribuție. Raportul se publică pe site-ul web oficial al operatorului sistemului de distribuție.

(4) La cererea operatorului sistemului de distribuție, producătorii, furnizorii, agregatorii și consumatorii finali ale căror instalații electrice sunt racordate la rețelele electrice de distribuție vor prezenta operatorului sistemului de distribuție datele și informațiile necesare pentru:

- a) dezvoltarea și exploatarea rețelelor electrice de distribuție, precum și pentru înregistrarea și analiza evenimentelor operative;
- b) examinarea caracteristicilor consumului de energie electrică, producerii de energie electrică, serviciilor de flexibilitate disponibile, altor informații necesare pentru îndeplinirea funcțiilor operatorului sistemului de distribuție;
- c) acordarea accesului la rețelele electrice de distribuție și utilizarea rețelelor electrice de distribuție, precum și pentru elaborarea planului de investiții și a planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție;
- d) monitorizarea calității serviciului de distribuție a energiei electrice;
- e) monitorizarea securității aprovizionării cu energie electrică.

(5) Fără a aduce atingere obligației legale de a divulga informații în temeiul prezentei legi și altor acte normative, operatorul sistemului de distribuție trebuie să asigure confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial obținute în cursul desfășurării activității sale și să împiedice divulgarea discriminatorie a informațiilor despre propriile activități care ar putea fi avantajoase din punct de vedere comercial.

Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții

(1) Operatorul sistemului de distribuție efectuează dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție în legătură cu creșterea cererii de energie electrică astfel încât să asigure fiabilitatea și continuitatea în aprovizionarea consumatorilor cu energie electrică, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție. Cheltuielile de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție se suportă de operatorul sistemului de distribuție și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice cu condiția ca acestea să fi fost efectuate în conformitate cu prevederile prezentului articol, Regulamentul privind dezvoltarea

rețelelor electrice de distribuție, precum și Regulamentul privind investițiile, aprobate de Agenție.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru următorii 5 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor indicate de operatorul sistemului de distribuție. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de distribuție costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție se efectuează de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. Finanțarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de distribuție nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de distribuție. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de distribuție și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu Articolul 142.

(3) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție într-o unitate administrativ-teritorială sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și în planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că fie autoritatea publică locală, fie solicitantul își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul sistemului de distribuție să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice a investiției în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție. Contribuția solicitantului la construcția porțiunii rețelei electrice de distribuție nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii respective de rețea electrică de distribuție, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de distribuție. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma Articolul 131 alin. (3) subpct. 4).

(4) În contextul obligației stabilite la alin. (1), operatorul sistemului de distribuție va prezenta Agenției spre examinare și aprobare cel puțin o dată la doi ani un plan de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție, elaborat pe baza ofertei și cererii existente și prognozate, ținând cont de Strategia Energetică a Republicii Moldova, de Planul național integrat privind energie și clima și, după consultarea prealabilă a părților interesate. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să conțină informații transparente cu privire la serviciile de flexibilitate necesare pe termen mediu și lung și trebuie să stabilească investițiile planificate pentru următorii cel puțin 5 ani, dar nu mai mult de 10 ani, punând un accent deosebit pe infrastructura de distribuție principală care este necesară pentru a racorda noile capacități de producere și noile instalații de utilizare, inclusiv

punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să cuprindă măsuri eficiente pentru garantarea fiabilității rețelelor electrice de distribuție ale operatorului sistemului de distribuție respectiv, precum și, fără a se limita la:

- a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia;
- b) descrierea rețelelor electrice de distribuție, care trebuie construite, modernizate în următorii ani, pentru fiecare nivel de tensiune, cu indicarea volumului total a investițiilor, lungimea rețelelor electrice, numărul și capacitatea posturilor de transformare. În legătură cu executarea respectivei prevederi, operatorul sistemului de distribuție trebuie să descrie scenariile de integrare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile energie din perspectiva analizei cost-beneficiu, în conformitate cu obiectivele naționale stabilite în actele normative în domeniul energiei regenerabile;
- c) măsurile de eficiență energetică și prognoza consumului;
- d) descrierea mijloacelor și investițiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie electrică;
- e) descrierea investițiilor care au fost aprobate și care urmează să fie aprobate și efectuate în următorii cel puțin 5 ani, dar nu mai mult de 10 ani;
- f) obiectivele planificate a fi obținute în urma implementării planului de dezvoltare;
- g) utilizarea consumului dispecerizabil, a eficienței energetice, a instalațiilor de stocare a energiei sau a altor resurse pe care operatorul sistemului de distribuție urmează să le folosească ca alternativă la extinderea rețelei electrice de distribuție.

(5) La întocmirea planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție trebuie să formuleze ipoteze rezonabile privind distribuția energiei electrice, ținând cont de planurile de investiții pentru rețelele adiacente. În acest scop, operatorul sistemului de distribuție consultă toți utilizatorii de sistem relevanți și colaborează cu operatorul sistemului de transport și alți operatori ai sistemului de distribuție. La întocmirea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție va lua în considerare și planurile urbanistice care conțin informații despre sarcinile electrice.

(6) Operatorul sistemului de distribuție publică pe site-ul web rezultatele procesului de consultare împreună cu planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și le transmite Agenției pentru examinare și aprobare. La examinarea planului de dezvoltare, Agenția este în drept să solicite operatorului sistemului de distribuție modificarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție, inclusiv dacă acesta nu corespunde necesităților de investiții identificate în procesul de consultare.

(7) După examinarea și evaluarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție, inclusiv prin prisma abordării necesităților de investiții identificate în procesul de consultare publică, Agenția aprobă planul de dezvoltare respectiv.

Agenția monitorizează și evaluează implementarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție aprobat.

(8) Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție aprobat urmează a fi publicat pe site-ul web al operatorului sistemului de distribuție și pe site-ul web oficial al Agenției. Operatorul sistemului de distribuție inițiază, la necesitate sau la cererea Agenției, procedura de modificare a planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție aprobat urmând principiile stabilite în prezentul articol.

(9) În baza planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție aprobat, ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, precum și de informațiile actualizate privind starea și gradul de uzură a rețelelor electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să transmită Agenției spre aprobare, anual, până la data de 31 octombrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile .

(10) Agenția examinează și aprobă, până la data de 31 decembrie, planul anual de investiții pentru anul următor prezentat de operatorul sistemului de distribuție, cu posibilitatea extinderii termenului de examinare cu cel mult o lună. La examinarea planului anual de investiții pentru anul următor, Agenția, dacă este necesar, solicită operatorului sistemului de distribuție să consulte autoritățile administrației publice locale, întreprinderile electroenergetice și anumiți utilizatori de sistem, existenți sau potențiali, în legătură cu planul anual de investiții și să prezinte Agenției informații cu privire la rezultatele consultărilor. În cazul în care planul anual de investiții pentru anul următor prezentat de operatorul sistemului de distribuție nu îndeplinește cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile, Agenția solicită operatorului sistemului de distribuție efectuarea modificărilor necesare.

(11) Operatorul sistemului de distribuție publică pe site-ul web planul anual de investiții aprobat, cu specificarea detaliată a proiectelor de investiții ce urmează a fi realizate de operator. Anual sau la solicitarea operatorului sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție va transmite operatorului sistemului de transport planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și planul de investiții pentru a contribui la elaborarea planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani.

(12) Operatorul sistemului de distribuție va implementa proiecte de investiții stabilite în planul anual de investiții și, după caz, în funcție de situația reală din rețelele electrice de distribuție și ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, operatorul sistemului de distribuție se adresează Agenției în vederea modificării planului anual de investiții. Agenția examinează cererea de modificare a planului anual de investiții în termen de cel mult 30 de zile. Necesitatea modificării planului anual de investiții nu implică

necesitatea modificării planului de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție aprobat.

(13) Prin derogare, în cazuri excepționale, în conformitate cu cerințele prevăzute în Regulamentul privind investițiile, operatorul sistemului de distribuție este în drept să efectueze intervenții în rețelele electrice de distribuție care nu sunt prevăzute în planul anual de investiții aprobat de către Agenție.

(14) Anual, până la data de 30 aprilie, operatorul sistemului de distribuție prezintă Agenției un raport privind implementarea în anul precedent a planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție și a planului anual de investiții. Raportul trebuie să reflecte, printre altele, investițiile realizate de operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu alin. (13). Agenția examinează raportul prezentat și îl aprobă în scopul recuperării investițiilor prin tarif, cu respectarea cerințelor prevăzute în Regulamentul privind investițiile. Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarife, investițiile realizate de operatorul sistemului de distribuție care corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, precum și costurile necesare și justificate suportate în legătură cu intervențiile efectuate în conformitate cu alin. (13), cu respectarea cerințelor prevăzute în Regulamentul privind investițiile.

Articolul 69. Sisteme de distribuție închise

(1) Persoanele fizice și juridice se alimentează cu energie electrică printr-un sistem de distribuție închis, în condițiile stabilite în prezentul articol.

(2) Sistemele de distribuție închise sunt considerate rețele electrice de distribuție în sensul prezentei legi. Operatorul unui sistem de distribuție închis este exceptat de la îndeplinirea următoarelor cerințe, aplicabile operatorilor sisteme de distribuție în conformitate cu prezenta lege:

a) cerința prevăzută la Articolul 64 alin. (5) și (7) de a achiziționa energia electrică pe care o folosește pentru a acoperi pierderile de energie și serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței din sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață;

b) cerința prevăzută la Articolul 71 alin. (2) ca tarifele să fie aprobate anterior intrării în vigoare a acestora;

c) cerințele prevăzute la Articolul 65 alin. (1), să achiziționeze servicii de flexibilitate și, în temeiul prevăzut la Articolul 67, să dezvolte sistemul operatorului pe baza planurilor de dezvoltare a rețelei și a planurilor de investiții;

d) cerința prevăzută la Articolul 66 alin. (2) să nu dețină, să nu dezvolte, să nu administreze sau să nu exploateze puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice;

e) cerința prevăzută la Articolul 63 alin. (1) să nu dețină, să nu dezvolte, să nu administreze sau să nu exploateze instalații de stocare a energiei;

f) cerințele legate de separare și independența operatorului sistemului de distribuție.

(3) Asigurarea alimentării cu energie electrică prin sistemul de distribuție închis și a furnizării de energie electrică utilizatorilor sistemului de distribuție închis nu implică necesitatea obținerii unei licențe pentru distribuția energiei electrice și a unei licențe pentru furnizarea energiei electrice. Pentru a asigura distribuția energiei electrice și furnizarea energiei electrice utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să obțină autorizație de la Agenție. La solicitarea unei persoane juridice, Agenția eliberează autorizația pentru sistemul de distribuție închis care distribuie energie electrică într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune și care nu aprovizionează consumatori casnici, cu excepția situației prevăzute la alin. (5), și cu condiția respectării următoarelor cerințe:

a) din motive tehnice sau de siguranță specifice, procesul de funcționare sau procesul de producție al utilizatorilor sistemului de distribuție închis este integrat;

b) sistemul de distribuție respectiv aprovizionează cu energie electrică persoana care îl deține, persoana care exploatează acest sistem sau întreprinderile lor înrudite.

(4) În vederea obținerii autorizației pentru sistemul de distribuție închis, solicitantul persoană juridică este obligat să prezinte Agenției copia deciziei de înregistrare a întreprinderii, schema electrică a instalațiilor electrice din sistemul de distribuție închis, actul de corespundere emis de organul supravegherii energetice de stat care confirmă corespunderea sistemului de distribuție închis cu cerințele de siguranță, precum și informații despre utilizatorii sistemului de distribuție închis.

(5) Sistemele de distribuție închise pot aproviziona un număr mic de consumatori casnici, care se află în raporturi de muncă sau în alte raporturi similare cu proprietarul sistemului de distribuție închis la care sunt racordate instalațiile de utilizare.

(6) În cazul modificării numărului de utilizatori ai sistemului de distribuție închis, operatorul respectiv al sistemului de distribuție închis este obligat să anunțe Agenția.

(7) Pentru acoperirea consumului propriu precum și pentru acoperirea consumului utilizatorilor sistemului de distribuție închis pe care îl operează, operatorul sistemului de distribuție închis este în drept să procure energie electrică pe piețele de energie electrică, cu condiția respectării obligațiilor aferente participanților la piață. În cazul în care operatorul sistemului de distribuție închis nu îndeplinește obligațiile stabilite în prezentul articol și la Articolul 70, utilizatorii sistemului de distribuție închis au dreptul să adreseze o reclamație la Agenție în conformitate cu prezenta lege.

(8) Agenția retrage autorizația pentru sistemul de distribuție închis în cazul în care operatorul sistemului de distribuție închis încalcă în mod repetat obligațiile prevăzute la prezentul articol și la Articolul 70 și refuză să se conformeze deciziilor sau hotărârilor Agenției.

(9) Eliberarea, prelungirea valabilității, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea autorizației pentru sistemul de distribuție închis, precum și eliberarea duplicatului acesteia, se efectuează în condițiile stabilite în prezentul articol și în conformitate cu regulamentul aprobat de Agenție.

(10) Întovărășirile pomicole, cooperativele de construcție a garajelor, alte asociații de coproprietari de acest tip care nu constituie sisteme de distribuție închise în sensul alin. (3) pot obține, la cerere, autorizație pentru sistemul de distribuție închis cu respectarea tuturor condițiilor stabilite de prezentul articol. În cazul în care nu se solicită eliberarea autorizației pentru sistem de distribuție închis, raporturile juridice din cadrul întovărășirilor pomicole, cooperativelor de construcție a garajelor, altor asociații de coproprietari de acest tip se stabilesc pe baza actului de constituire și a deciziilor luate în cadrul adunării asociațiilor respective, iar eventualele neînțelegeri dintre membri și asociație se soluționează conform procedurilor stabilite în actul de constituire.

(11) Operatorii sistemelor de distribuție închise, întovărășirile pomicole, cooperativele de construcție a garajelor, alte asociații de coproprietari de acest tip sunt în drept să transmită operatorului sistemului de distribuție, cu titlu gratuit, instalațiile electrice prin care se asigură livrarea energiei electrice către utilizatorii sistemelor de distribuție închise, către membrii asociațiilor respective, cu condiția ca acestea corespund cerințelor avizelor de racordare, eliberate acestora de către operatorii sistemelor de distribuție pentru racordarea instalațiilor electrice, cu respectarea condițiilor stabilite la Articolul 73 alin. (3)-(5).

Articolul 70. Raporturile juridice dintre operator și utilizatorii sistemului de distribuție închis

(1) În legătură cu livrarea energiei electrice utilizatorilor sistemului de distribuție închis pe care îl operează, operatorul sistemului de distribuție închis aplică doar tariful calculat în conformitate cu metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis, aprobată de Agenție, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul web oficial al Agenției.

(2) Agenția elaborează și aprobă metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis, care se va baza pe următoarele principii:

a) costul energiei electrice furnizate se determină în baza prețului de cumpărare a energiei electrice;

b) tariful pentru serviciul prestat de operatorul sistemului de distribuție închis se determină ținând cont de cheltuielile justificate ale operatorului sistemului de distribuție închis necesare pentru exploatarea și întreținerea sistemului și pentru desfășurarea activității de livrare a energiei electrice, de cheltuielile necesare pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în sistemul de distribuție închis, precum și marja rezonabilă de profit, care nu va depăși 5% din valoarea netă a activelor utilizate de operatorul sistemului de distribuție închis în legătură cu activitatea autorizată. Marja de profit

se aplică în cazul operatorilor sistemelor de distribuție închise care desfășoară activitatea de întreprinzător.

(3) La solicitarea unuia dintre utilizatorii sistemului de distribuție închis, Agenția este obligată să verifice dacă tariful aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis corespunde principiilor stabilite în metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis. Operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să prezinte Agenției toate documentele necesare pentru verificarea respectării de către operator a metodologiei aprobate. În cazul în care Agenția constată că tariful include mai multe costuri decât cele stabilite conform metodologiei, aceasta va revizui tariful care trebuie să fie aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis în raport cu utilizatorii sistemului său și emite o hotărâre prin care obligă operatorul sistemului de distribuție închis să aplice tariful revizuit. În cazul în care operatorul sistemului de distribuție închis nu respectă hotărârea privind tariful revizuit, Agenția aplică sancțiunea prevăzută la Articolul 146 alin. (4) lit. c).

(4) Tariful revizuit pentru operarea sistemului de distribuție închis prevăzut la alin. (3) se aplică până la actualizarea acestuia de către operatorul sistemului de distribuție închis, în condițiile prevăzute în metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis. Operatorul sistemului de distribuție închis notifică utilizatorii sistemului de distribuție închis și Agenția despre modificarea tarifului și data aplicării, cu prezentarea argumentelor justificative în acest sens.

(5) Operatorul sistemului de distribuție închis nu este în drept să perceapă alte plăți în legătură cu activitatea desfășurată în baza autorizației pentru sistemul de distribuție închis.

(6) Utilizatorul sistemului de distribuție închis este în drept să încheie contract de furnizare a energiei electrice cu orice furnizor la alegerea sa. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să recalculeze tariful aplicat în raport cu utilizatorul respectiv și să includă în tarif doar costurile aferente serviciului prestat de operatorul sistemului de distribuție închis. Se interzice operatorului sistemului de distribuție închis să împiedice în orice mod utilizatorul sistemului de distribuție închis să își exercite dreptul de schimbare a furnizorului. Raporturile juridice dintre operatorul sistemului de distribuție închis, utilizatorul sistemului de distribuție închis care a optat pentru schimbarea furnizorului și furnizorul acestuia se stabilesc într-un regulament aprobat de Agenție.

Capitolul VI

DISPOZIȚII COMUNE PRIVIND SERVICIILE DE TRANSPORT ȘI DE DISTRIBUȚIE A ENERGIEI ELECTRICE

Articolul 71. Accesul la rețelele electrice

(1) Operatorul de sistem este obligat să acorde acces la rețelele electrice de transport și de distribuție tuturor utilizatorilor de sistem, existenți sau potențiali, în

mod transparent, obiectiv și nediscriminatoriu, ținând cont de principiile legate de dispecerizarea producerii și consumului dispecerizabil, stabilit la Articolul 74.

(2) Accesul la rețelele electrice de transport și de distribuție se acordă pe baza tarifelor stabilite în conformitate cu metodologiile de calculare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport și pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobate de Agenție, publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se aplică tuturor utilizatorilor de sistem într-o manieră obiectivă și nediscriminatorie.

(3) Operatorul de sistem poate refuza accesul la rețelele electrice de transport sau de distribuție în cazul în care nu dispune de capacitățile necesare, cu excepțiile prevăzute la Articolul 37 alin. (2) și la Articolul 68 alin. (2) sau cu excepția situației în care solicitantul respectiv este de acord să încheie un acord de racordare în condiții flexibile, conform prevederilor de la Articolul 72 alin. (7). Operatorul de sistem refuză eliberarea avizului de racordare a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale care sunt construite în zonele de protecție ale rețelelor electrice stabilite în conformitate cu Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice. Refuzul trebuie motivat în mod corespunzător și pe baza unor criterii obiective, justificate din punct de vedere tehnic și economic. Refuzul privind accesul la rețeaua electrică trebuie formulat în scris de către operatorul de sistem, cu prezentarea motivelor justificate din punct de vedere tehnic și economic și cu prezentarea informațiilor relevante privind măsurile necesare înlăturării motivelor de refuz, inclusiv cu privire la măsurile necesare pentru dezvoltarea rețelelor electrice de transport și de distribuție și despre termenele concrete de dezvoltare a acestora. Aceste informații sunt furnizate în toate cazurile în care s-a refuzat accesul la rețeaua electrică a punctelor de reîncărcare pentru vehiculele electrice.

(4) În legătură cu racordarea la rețelele electrice cu capacități limitate, operatorii de sistem sunt în drept să organizeze licitații în modul și cazurile prevăzute în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice (în continuare – *Regulament privind racordarea*), aprobat de Agenție. Procedura de organizare a licitațiilor se elaborează de operatorii de sistem și se prezintă Agenției spre aprobare, iar veniturile obținute de operatorii de sistem urmare a organizării licitațiilor urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelelor electrice.

(5) Operatorul sistemului de transport nu este în drept să refuze racordarea unei noi centrale electrice sau a unei noi instalații de stocare a energiei la rețeaua electrică de transport prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităților rețelei electrice de transport disponibile, cum ar fi congestia în zonele îndepărtate ale rețelei electrice de transport.

(6) Fără a aduce atingere principiului stabilit alin. (5), operatorul sistemului de transport poate oferi racordarea la rețeaua electrică de transport sub rezerva limitărilor operaționale sau poate limita capacitatea de racordare garantată pentru a asigura eficiența economică a noilor centrale electrice sau a instalațiilor de

stocare a energiei, cu condiția ca aceste limitări să fie în conformitate cu Regulamentul privind racordarea și Codurile rețelelor electrice. În Regulamentul privind racordarea, Agenția se asigură că orice limitări ale capacității de racordare garantată sau limitări operaționale sunt aplicate pe baza unor proceduri transparente și nediscriminatorii și nu creează bariere nejustificate la intrarea pe piață. În cazul în care deținătorul centralei electrice sau al instalației de stocare a energiei suportă costurile legate de asigurarea racordării fără limitări, nu se aplică nicio limitare.

(7) Operatorului sistemului de transport nu este în drept să refuze un nou punct de racordare al unei centrale electrice sau al unei instalații de stocare a energiei pe motiv că acest lucru ar duce la costuri suplimentare generate de creșterea necesară a capacității elementelor de sistem în perimetrul imediat al punctului de racordare, suplimentară celor aprobate conform planului anual de investiții. În acest caz, operatorul sistemului de transport procedează în conformitate cu prevederile Articolul 37 alin. (2).

(8) Operatorul sistemului de transport este obligat să informeze lunar Agenția cu privire la orice cazuri în care unui participant la piață sau unui solicitant i-a fost refuzat accesul la rețelele electrice de transport, propunând modalități de soluționare a cauzelor care au dus la refuz.

(9) Solicitanții cărora li s-a refuzat accesul la rețelele electrice de transport sau de distribuție au dreptul să depună o reclamație la Agenție în acest sens, în condițiile prezentei legi. La examinarea reclamației, Agenția verifică dacă operatorii de sistem și-au îndeplinit obligațiile stabilite în prezenta lege, inclusiv cu privire la prezentarea de informații pertinente despre măsurile necesare pentru dezvoltarea rețelelor electrice și despre termenele concrete de realizare a dezvoltării acestora.

(10) Operatorul de sistem limitează accesul la rețelele electrice de transport sau de distribuție numai în cazurile prevăzute în prezentul articol.

(11) Operatorul de sistem este obligat să publice pe site-ul web informațiile necesare pentru asigurarea accesului eficient la rețelele electrice de transport și de distribuție și pentru utilizarea acestor rețele electrice.

Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice

(1) În vederea racordării la rețelele electrice, solicitantul, persoană fizică sau juridică, va depune la operatorul de sistem care își desfășoară activitatea în limitele teritoriul autorizat prin licență o cerere de racordare în modul și cu respectarea principiilor și a procedurii stabilite în prezenta lege, în Regulamentul privind racordare și în codurile rețelelor electrice prevăzute la Articolul 39.

(2) În condițiile prevăzute în Regulamentul privind racordarea, operatorul de sistem eliberează, cu titlu gratuit, solicitantului, potențial consumator final, inclusiv unui consumator activ, un aviz de racordare în următoarele termene, cu condiția ca solicitantul respectiv să fi anexat la cererea respectivă toate documentele necesare stabilite în Regulamentul privind racordarea:

a) 15 zile de la înregistrarea cererii unui potențial consumator final în cazul racordării la rețeaua electrică de transport;

b) 10 zile de la înregistrarea cererii unui potențial consumator final în cazul racordării la rețeaua electrică de distribuție.

c) 30 de zile de la înregistrarea cererii unui potențial producător sau consumator noncasnic în cazul racordării unei centrale electrice, cu excepția cazului în care se solicită racordarea de către solicitant, consumator casnic sau potențial consumator casnic, în limitele puterii contractate de consum, a centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, destinată acoperirii consumului propriu de energie electrică.

(3) În cazul în care un consumator casnic existent sau potențial solicită racordarea la rețeaua electrică de distribuție a unei centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie, destinată acoperirii consumului propriu de energie electrică, cu o putere instalată care nu depășește puterea sa contractată, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elibereze avizul de racordare în termen de 10 zile de la înregistrarea cererii, cu condiția că solicitantul anexează la cererea respectivă toate documentele necesare stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul în care solicitantul, potențial consumator casnic solicită concomitent racordarea instalației de utilizare și racordarea centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, operatorul sistemului de distribuție eliberează un singur aviz de racordare.

(4) Solicitanții care solicită racordarea centralelor electrice și a instalațiilor de stocare a energiei trebuie să semneze un contract de racordare cu operatorul de sistem la rețelele electrice ale căruia se solicită accesul. Termenele și cerințele legate de eliberarea avizelor de racordare, de încheierea contractelor de racordare, precum și alte cerințe legate de racordarea centralelor electrice, a instalațiilor de stocare a energiei se stabilesc în Regulamentul privind racordarea și în Codurile rețelelor electrice prevăzute la Articolul 39. Pentru a asigura un acces eficient la rețelele electrice, operatorii de sistem percep garanții financiare de bună execuție a avizelor de racordare de la solicitanții care solicită racordarea centralei electrice/centralelor electrice cu puterea instalată mai mare de 200 kW sau racordarea unor instalații de stocare a energiei cu puterea de injecție de 1 MW și mai mare. Condițiile, cerințele, cuantumul, precum și termenele de depunere și de restituire a garanțiilor financiare de bună execuție a avizelor de racordare, precum și cazurile în care garanția financiară de bună execuție se utilizează de către operatorul de sistem pentru dezvoltarea rețelei electrice, se stabilesc prin hotărârea Agenției privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare. Eventualele venituri obținute de operatorii de sistem în conformitate cu prezentul alineat urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelelor electrice.

(5) Operatorul de sistem cooperează cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare, ținând cont de puterea solicitată, caracteristicile specifice ale instalației de utilizare, ale instalației de stocare a energiei sau ale centralei electrice care urmează să fie racordată și caracteristicile

rețelei electrice la care se solicită racordarea, pe baza căreia se stabilește punctul de racordare și se proiectează instalația de racordare. Operatorul de sistem va prezenta solicitantului costul estimativ pentru construcția instalației de racordare, în cazul în care solicitantul solicită realizarea instalației de racordare de către operatorul de sistem. Se interzice operatorului de sistem să impună solicitantului cerințe nejustificate sau care nu sunt stabilite expres în documentele normativ-tehnice sau cerințe de calitate superioare celor minime stabilite în documentele normativ-tehnice.

(6) Opțiunea de racordare se identifică de către operatorul de sistem pe baza informațiilor specificate în cererea de racordare și a documentelor depuse în conformitate cu cerințele Regulamentului privind racordarea.

(7) În cazul în care capacitatea rețelei electrice este limitată sau nu este disponibilă pentru racordări noi, la cererea solicitantului și în condițiile posibilităților tehnice, operatorul de sistem oferă solicitantului opțiunea de a semna un contract de racordare în condiții flexibile, în conformitate cu Regulamentul privind racordarea.

(8) După obținerea avizului de racordare, titularii avizelor de racordare a centralelor electrice cu puterea instalată mai mare de 200 kW, titularii avizelor de racordare a instalațiilor de stocare a energiei cu puterea de injecție de 1 MW și mai mare sunt obligați să depună la operatorul de sistem garanții financiare de bună execuție a avizelor de racordare, în conformitate cu alin. (4). Operatorul de sistem anulează avizele de racordare eliberate în cazul în care titularii avizelor de racordare nu depun garanția financiară de bună execuție a avizelor de racordare.

(9) Sunt scutiți de depunerea garanțiilor financiare de bună execuție a avizului de racordare, titularii de avize de racordare pentru centrala sau centralele electrice pentru care au obținut statut de producător eligibil sau pentru care au fost desemnați câștigători ai licitațiilor pentru construcția capacităților de echilibrare, precum și comunitățile de energie ale cetățenilor și comunitățile de energie din surse regenerabile. Garanția financiară de bună execuție a avizului de racordare depusă până la oferirea statutului de producător eligibil sau de producător selectat pentru a construi capacități de echilibrare, se restituie, la cerere, titularului de aviz de racordare pentru centrala sau centralele electrice pentru care a obținut statut de producător eligibil sau pentru care a fost selectat câștigător pentru construcția de capacități de echilibrare.

(10) În cazul în care titularii avizelor de racordare pentru centrala sau centralele electrice care au participat la licitații și nu au obținut statut de producător eligibil mare sau nu au fost desemnați câștigători ai licitațiilor pentru construcția capacităților de echilibrare, renunță la avizele de racordare în termen de 30 de zile de la anunțarea rezultatelor licitației, Agenția nu aplică taxe de nevalorificare a avizului de racordare sau operatorul de sistem restituie garanțiile financiare pentru avizele de racordare depuse anterior.

(11) Proiectarea, executarea și punerea sub tensiune a unei instalații de racordare a unui solicitant, potențial consumator final, inclusiv consumator activ,

al unei instalații de stocare a energiei sau a unei centrale electrice se realizează de către operatorul de sistem, în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în contractul de racordare semnat de operatorul de sistem cu solicitantul. În acest scop, solicitantul și operatorul de sistem vor încheia un contract de racordare, iar solicitantul este obligat să achite costul integral de proiectare și tariful de racordare aprobat de Agenție în condițiile legii.

(12) Termenul de executare și punere sub tensiune de către operatorul de sistem a instalației de racordare a unui potențial consumator final, inclusiv a consumatorului activ, nu poate depăși:

a) 10 zile lucrătoare, pentru racordarea la rețeaua electrică de distribuție de tensiune joasă, cu condiția să nu fie necesare lucrări de terasament;

b) 40 de zile, în toate celelalte cazuri legate de racordarea unei instalații de utilizare la rețeaua electrică de distribuție de tensiune joasă;

c) 60 de zile, pentru racordarea instalației de utilizare la rețeaua electrică de distribuție de tensiune medie și tensiune înaltă.

(13) Prin derogare de la prevederile alin. (12), în cazul racordării specifice a instalațiilor de utilizare aparținând consumatorilor finali, inclusiv consumatorilor activi, la stațiile electrice de 35 kV sau 110 kV, precum și la instalațiile de 6 kV sau de 10 kV, operatorul de sistem și solicitantul sunt în drept să negocieze și să stabilească alte termene de racordare, cu respectarea principiului transparenței și a nediscriminării între solicitanți.

(14) În cazul racordării centralelor electrice și a instalațiilor de stocare a energiei, termenul de executare de către operatorul de sistem a instalației de racordare și, respectiv, de punere sub tensiune, se stabilește în contractul de racordare, în baza complexității lucrării preconizate, inclusiv în conformitate cu opțiunea de racordare identificată, precum și cu respectarea termenelor, a cerințelor și procedurii de punere în funcțiune a centralelor electrice, stabilite în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor electrice cu privire la racordarea la rețelele electrice.

(15) Solicitantul poate contracta un proiectant și/sau un electrician autorizat pentru proiectarea și respectiv executarea instalației de racordare. Dreptul respectiv al solicitantului de a contracta un terț pentru pregătirea documentației de proiect și/sau executarea instalației de racordare, ca alternativă la contractarea serviciilor operatorului de sistem conform alin. (8)-(14) din prezentul articol trebuie specificate în avizul de racordare.

(16) În cazul în care în scopul racordării este necesară întretăierea liniei electrice cu instalarea ulterioară a elementelor de rețea, executarea instalațiilor de racordare se realizează de către operatorul de sistem, iar costurile aferente se suportă de către solicitant.

(17) În cazul în care potențialul consumator casnic solicită racordarea concomitentă a unei instalații de utilizare și a unei centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie, destinată acoperirii propriului consum de energie electrică, se realizează o singură instalație de racordare.

(18) În cazul racordării la rețeaua electrică a centralelor electrice, a instalațiilor de stocare a energiei sau a instalațiilor de utilizare, cu excepția celor indicate la alin. (19), admiterea în exploatare se confirmă prin declarația electricianului autorizat. După admiterea în exploatare a centralelor electrice, solicitantul trebuie să parcurgă procedura de notificare în cazurile și modul stabilite în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor electrice privind racordarea la rețelele electrice.

(19) Admiterea în exploatare se face în baza actului de corespundere emis, de organul supravegherii energetice de stat în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție, în cazul racordării la rețelele electrice de transport a instalațiilor de utilizare, precum și în cazul racordării la rețelele electrice de distribuție a:

- a) instalațiilor de utilizare cu o putere contractată mai mare de 150 kW;
- b) instalațiilor electrice ce implică instalarea posturilor de transformare;
- c) instalațiilor electrice ale instituțiilor preșcolare;
- d) instalațiilor electrice ale instituțiilor de învățământ;
- e) instalațiilor electrice ale instituțiilor medicale;
- f) instalațiilor electrice ale azilurilor de bătrâni și ale orfelinatelor;
- g) părții electrice a centralelor electrice deținute de instituțiile specificate la lit. c)-f);
- h) surselor de energie electrică de rezervă ale instituțiilor specificate la lit. c)-f);
- i) rețelelor de iluminat public.

Articolul 73. Dispoziții specifice privind procesul de racordare la rețelele electrice și transmiterea în proprietatea operatorului de sistem a instalațiilor, echipamentelor, liniilor electrice aparținând terților

(1) În legătură cu racordarea, solicitantul poate fi obligat să suporte doar cheltuielile de executare a unei instalații de racordare care să corespundă puterii electrice solicitate. Nerespectarea acestei cerințe atrage rambursarea de către operatorul de sistem a diferenței dintre cheltuielile efectiv suportate de solicitant și cele care urmează să fie suportate conform legii.

(2) Operatorul de sistem refuză racordarea la rețele electrice numai în cazurile și în condițiile prevăzute la Articolul 71 alin. (3). Se interzice operatorului de sistem să condiționeze racordarea de transmiterea de către solicitant, cu titlu gratuit, a liniilor sau stațiilor electrice deținute de acesta cu titlu de proprietate operatorului de sistem, cu excepția cazurilor prevăzute la Articolul 37 alin. (2) și la Articolul 68 alin. (2).

(3) Instalațiile de racordare ale consumatorilor finali care au fost executate de operatorul de sistem devin proprietatea operatorului de sistem, care răspunde de exploatarea, întreținerea și modernizarea acestora. Instalațiile de racordare executate de electricieni autorizați aparțin consumatorilor finali care sunt în drept

să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistem în condițiile stabilite la alin. (4) și (5) din prezentul articol.

(4) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații de racordare, linii electrice, stații electrice, puncte de distribuție și/sau posturi de transformare, prin care poate fi asigurată livrarea energiei electrice și către alți utilizatori de sistem, sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție la rețelele căruia sunt racordate nemijlocit instalațiile respective. Operatorul sistemului de transport este obligat să primească liniile și stațiile electrice cu tensiunea de 35 kV și mai mare, transmise cu titlu gratuit, în cazul în care proprietarul respectiv a îndeplinit în prealabil cerințele tehnice și de securitate stabilite de operatorul sistemului de transport. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile de racordare, liniile electrice, stațiile electrice, punctele de distribuție și/sau posturile de transformare prevăzute în prezentul alineat, cu condiția că acestea sunt transmise gratuit, iar proprietarul acestora a efectuat în prealabil lucrările necesare pentru a asigura corespunderea lor cu cerințele tehnice și de securitate.

(5) În sensul alin. (4) din prezentul articol, corespunderea liniilor electrice, a posturilor de transformare, a instalațiilor de racordare, care urmează să fie transmise în proprietatea operatorului de sistem, se atestă în baza actului de corespundere, eliberat proprietarului acestora de către organul supravegherii energetice de stat în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice. Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei reglementate a activelor operatorului de sistem.

(6) Procedura și condițiile de racordare la rețelele electrice de transport și de distribuție, inclusiv managementul cererilor de eliberare a avizelor de racordare la rețeaua electrică și a listei de așteptare care cuprinde cererile de eliberare a avizelor de racordare pentru care operatorul de sistem a refuzat accesul la rețeaua electrică, cerințele legate de încheierea contractului de racordare, precum și cerințele față de alte tipuri de contracte încheiate între operatorii de sistem și utilizatorii de sistem se stabilesc în Regulamentul privind racordarea.

(7) Racordarea la rețeaua electrică de distribuție a blocurilor de locuit, a complexelor locative se efectuează în baza unui proiect unic, coordonat cu operatorul sistemului de distribuție. În termen de 3 luni de la finalizarea construcției și darea în exploatare a blocului/complexului locativ antreprenorul/investitorul care a edificat blocul/complexul locativ este obligat să transmită operatorului sistemului de distribuție și/sau asociației de locatari rețelele și instalațiile electrice aferente blocului/complexului locativ conform proiectului. Se interzice darea în exploatare și recepția blocurilor/complexelor locative racordate pe scheme temporare de aprovizionare cu energie electrică puse în funcțiune pentru asigurarea construcției blocului/complexului locativ. Pentru încălcarea obligației stabilite în prezenta lege, antreprenorul/investitorul poartă răspundere contravențională în conformitate cu prevederile Codului contravențional.

Articolul 74. Dispecerizarea producerii și a consumului dispecerizabil

(1) Dispecerizarea centralelor electrice și a instalațiilor de consum dispecerizabil trebuie să se facă în condiții nediscriminatorii, transparente și, în cazul în care nu se prevede altfel, precum la alin. (2)-(6), trebuie să se bazeze pe mecanisme de piață.

(2) Fără a aduce atingere cerințelor prevăzute în actele normative privind ajutorul de stat, la dispecerizarea centralelor electrice, operatorul sistemului de transport acordă prioritate centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie în măsura în care aceasta nu afectează exploatarea în siguranță a sistemului electroenergetic, prin aplicarea de criterii transparente și nediscriminatorii și în cazul în care centralele electrice sunt fie:

a) centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW;

b) proiecte demonstrative pentru tehnologii inovatoare în sensul Legii nr. 225/2024 cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei sau proiectele supuse aprobării de către Agenție, cu condiția ca această prioritate să fie limitată la durata și amploarea necesare pentru îndeplinirea scopurilor demonstrative;

c) instalații de cogenerare de înaltă eficiență cu o putere instalată mai mică de 400 kW;

d) centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au statut tranzitoriu astfel cum este definit la alin. (3).

(3) În sensul alin. (2) lit. d), se consideră că are statut tranzitoriu centrala electrică care utilizează surse regenerabile de energie și care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

a) centrala electrică respectivă a obținut statutul de centrală electrică eligibilă care utilizează surse regenerabile de energie și a fost semnat un contract corespunzător cu furnizorul central de energie electrică înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi;

b) centrala electrică respectivă a fost pusă în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi.

(4) În cazul în care după intrarea în vigoare a prezentei legi în legătură cu o centrală electrică prevăzută la alin. (2) lit. d) are loc unul din evenimentele prevăzute la alin. (5), centrala electrică respectivă urmează să fie tratată ca pierzând statutul tranzitoriu, cu efect de la data acelui eveniment. Dacă după intrarea în vigoare a prezentei legi au loc cel puțin două din evenimentele menționate, se va considera că centrala electrică respectivă și-a pierdut statutul tranzitoriu cu efect de la data celui mai vechi dintre aceste evenimente.

(5) În sensul alin. (4), un eveniment relevant are loc în legătură cu o centrală electrică care utilizează surse regenerabile de energie atunci când:

a) centrala electrică respectivă face obiectul unei modificări care necesită eliberarea unui nou aviz de racordare de către operatorul de sistem;

b) se mărește capacitatea centralei electrice respective;

c) contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile încheiat pentru respectiva centrală electrică eligibilă care utilizează surse regenerabile de energie se substituie cu un contract pentru diferențe în conformitate cu art. 38¹ din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

(6) Fără a aduce atingere contractelor încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, centralele electrice de termoficare urbane care au fost puse în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi și care fac obiectul dispecerizării prioritare vor continua să beneficieze de dispecerizare prioritară pentru o perioadă de timp care nu va depăși 31 decembrie 2030 inclusiv sau până la data producerii a cel puțin unuiia dintre următoarele evenimente după intrarea în vigoare a prezentei legi (sau, dacă intervin mai multe astfel de evenimente, cu efect de la data cel mai vechi dintre aceste evenimente):

a) centrala electrică face obiectul unei modificări care necesită eliberarea unui nou aviz de racordare de către operatorul de sistem;

b) se mărește capacitatea de producere a centralei electrice;

c) Agenția a emis o hotărâre de retragere a dispecerizării prioritare pentru centrala electrică pe baza evaluării efectuate în conformitate cu alin. (7).

(7) Agenția efectuează o evaluare cost-beneficiu pentru centralele electrice de termoficare urbane pentru a evalua activitatea producătorilor respectivi pe piața energiei electrice și a energiei termice, definește scenarii de repartizare a costurilor între producția de energie termică și energie electrică pentru centralele electrice de termoficare urbane respective, ținând cont de securitatea furnizării energiei termice consumatorilor finali instalațiile cărora sunt racordate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică. În urma evaluării efectuate, Agenția va modifica politica tarifară de stabilire a prețurilor pentru centralele electrice de termoficare urbane și stabilește printr-o hotărâre dedicată data de la care dispecerizarea prioritară nu se va mai aplica în raport cu centralele electrice de termoficare urbane, dar nu mai târziu de șase ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(8) Dispecerizarea prioritară nu trebuie să pericliteze funcționarea în siguranță a sistemului electroenergetic, nu trebuie să fie utilizată ca justificare pentru restricționarea capacităților interzonale dincolo de ceea ce este prevăzut la Articolul 44 și trebuie să se bazeze pe criterii transparente și nediscriminatorii.

Articolul 75. Cooperarea dintre operatorul sistemului de distribuție și operatorul sistemului de transport

(1) Operatorul sistemului de distribuție și operatorul sistemului de transport cooperează între ei în legătură cu dezvoltarea și exploatarea rețelelor lor electrice. În special, operatorul sistemului de distribuție și operatorul sistemului de transport fac schimb de informații și date necesare privind performanța centralelor electrice și a consumului dispecerizabil, exploatarea zilnică a rețelelor electrice și

planificarea pe termen lung a investițiilor în rețelele electrice, astfel încât să fie asigurată dezvoltarea și exploatarea rețelelor electrice în condiții de siguranță, fiabilitate și eficiență din punct de vedere al costurilor.

(2) Operatorul sistemului de distribuție și operatorul sistemului de transport cooperează între ei pentru a asigura accesul coordonat la resurse precum producerea distribuită, stocarea energiei sau consumul dispecerizabil, care pot fi utilizate atât de operatorul sistemului de distribuție, precum și de operatorul sistemului de transport pentru a acoperi necesitățile specifice ale acestora.

(3) Operatorul sistemului de transport și operatorul sistemului de distribuție cooperează în vederea facilitării și permiterii furnizării de rezerve de putere activă prin intermediul grupurilor de furnizare a rezervelor sau al unităților de furnizare a rezervelor situate în sistemele de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Codul rețelelor electrice directe privind operarea sistemului electroenergetic, precum și în vederea îndeplinirii altor funcții și atribuții stabilite în prezenta lege, precum și în codurile rețelelor electrice și liniile directe prevăzute la Articolul 39.

(4) Operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție cooperează între ei pentru a publica, în mod consecvent, informații coerente privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zonele lor de operare respective care oferă o vizibilitate suficient de detaliată dezvoltatorilor de noi proiecte energetice și altor potențiali utilizatori de sistem.

(5) Cooperarea dintre operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție, inclusiv schimbul de informații și date, se va realiza în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție și acordurile de interacțiune între operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție.

Articolul 76. Evidența și măsurarea energiei electrice

(1) Energia electrică produsă, livrată, furnizată și consumată se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare. Echipamentele de măsurare utilizate pentru măsurarea fluxurilor de energie electrică, pentru determinarea și decontarea consumului de energie electrică între părțile contractante sunt supuse verificării metrologice conform Legii metrologiei nr. 19/2016, iar operatorii de sistem sunt responsabili de instalarea și de sigilarea acestora în condițiile stabilite în prezentul articol.

(2) Locul instalării echipamentului de măsurare și măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale se efectuează în conformitate cu prevederile Regulamentului privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale aprobat de Agenție, care se aplică în mod nediscriminatoriu operatorilor de sistem și utilizatorilor de sistem.

(3) Măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii

Moldova și plasat pe site-ul web oficial al Institutului Național de Metrologie. Operatorul de sistem efectuează lucrările de montare, demontare a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final, precum și lucrările de conectare a echipamentelor de măsurare ale consumatorilor finali, ale producătorilor sau ale operatorilor instalațiilor de stocare la sistemul automatizat de măsurare a energiei electrice al operatorului de sistem respectiv.

(4) Cheltuielile legate de cumpărarea, montarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare pentru consumatorii casnici sunt suportate de operatorul sistemului de distribuție din sursele incluse în tarifele reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, cu excepția cazurilor în care consumatorul casnic solicită instalarea unui echipament de măsurare inteligent în conformitate cu Articolul 77. În acest din urmă caz, consumatorul casnic respectiv suportă cheltuielile de cumpărare, întreținere și înlocuire a echipamentului de măsurare respectiv.

(5) Prin derogare de la prevederile alin. (4) din prezentul articol și ale art. 24 alin. (4) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, cheltuielile privind cumpărarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare pentru consumatorii casnici care dețin centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie sunt suportate de către aceștia.

(6) Cheltuielile legate de cumpărarea, montarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare și de conectare a echipamentelor de măsurare la sistemul automatizat de măsurare a energiei electrice al operatorului de sistem pentru consumatorii noncasnici sunt suportate integral de către aceștia.

(7) La cererea scrisă a consumatorului noncasnic, operatorul sistemului de distribuție efectuează verificarea metrologică periodică a contorului electric conectat direct la rețeaua electrică de distribuție. În acest caz, consumatorul noncasnic urmează să achite tariful pentru prestarea acestui serviciu auxiliar, aprobat de Agenție în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorii de sistem din sectorul electroenergetic.

(8) Producătorii, operatorii instalațiilor de stocare a energiei și consumatorii finali sunt obligați să acorde acces reprezentanților operatorilor de sistem la echipamentele de măsurare care se află în limitele proprietății acestora în vederea exercitării funcțiilor stabilite pentru operatorii de sistem în prezenta lege și în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale.

(9) Producătorii, operatorii instalațiilor de stocare a energiei și consumatorii finali sunt obligați să păstreze intacte și să nu intervină asupra echipamentelor de măsurare instalate în limitele proprietății lor. În cazul în care deteriorarea echipamentului de măsurare este cauzată din vina consumatorului respectiv, acesta va suporta cheltuielile de demontare, reparare, verificare metrologică, instalare sau de înlocuire a echipamentului de măsurare deteriorat.

(10) Consumatorii finali trebuie să poată citi cu ușurință indicațiile echipamentelor de măsurare, fie direct, fie indirect, printr-o interfață online sau printr-o altă interfață adecvată.

Articolul 77. Sisteme de măsurare inteligente

(1) Pentru a promova eficiența energetică și a abilitării consumatorilor finali, întreprinderile electroenergetice și alți participanți la piață depun eforturi să optimizeze utilizarea energiei electrice, printre altele, prin furnizarea de servicii de gestionare a energiei, prin elaborarea de formule inovatoare de stabilire a prețului și prin introducerea unor sisteme de măsurare inteligente care sunt interoperabile, în special cu sistemele consumatorilor de gestionare a energiei și cu rețelele inteligente, în conformitate cu actele normative care reglementează protecția datelor.

(2) Agenția stabilește în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, cerințele funcționale și tehnice minime aplicabile sistemelor de măsurare inteligente care urmează să fie introduse în conformitate cu prezentul articol, asigurând în același timp interoperabilitatea acestor sisteme de măsurare inteligente, conectarea lor la sistemul automatizat de măsurare a energiei electrice al operatorului de sistem, precum și capacitatea lor de a transmite informații sistemelor de gestionare a energiei ale consumatorilor finali.

(3) În sensul alin. (1), operatorii de sistem efectuează o evaluare cost-beneficiu a implementării sistemelor de măsurare inteligente în limitele teritoriului autorizat prin licență, în conformitate cu principiile și cerințele stabilite printr-o hotărâre a Agenției. La elaborarea hotărârii respective, Agenția ține cont de cerințele și funcționalitățile minime ale sistemelor de măsurare inteligente aplicabile la nivelul Uniunii Europene, precum și de cele mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de protecție în materie de securitate cibernetică și de protecție a datelor. Operatorii de sistem prezintă Agenției evaluările cost-beneficiu. În cazul în care implementarea sistemelor de măsurare inteligente este evaluată pozitiv ca urmare a evaluării cost-beneficiu (în continuare – *ECB pozitiv*), evaluarea respectivă trebuie să fie însoțită de un program de implementare a sistemelor de măsurare inteligente și de o propunere de partajare a costurilor legate de punerea în aplicare a programului de implementare a sistemelor de măsurare inteligente, care va lua în considerare beneficiile pe termen lung pentru întregul lanț valoric. La elaborarea programului de implementare a sistemelor de măsurare inteligente, operatorul de sistem trebuie să asigure că cel puțin 80% din consumatorii finali racordați la rețelele sale electrice vor dispune de echipamente de măsurare inteligente în termen de cel mult șapte ani de la data efectuării evaluării cost-beneficiu respective.

(4) În cazul în care evaluarea cost-beneficiu prezentată de operatorul de sistem nu corespunde cerințelor stabilite în hotărârea Agenției menționată la alin. (3), operatorul de sistem va revizui evaluarea cost-beneficiu respectivă în termenele și în conformitate cu cerințele stabilite de Agenție.

(5) În cazul unui ECB pozitiv, Agenția examinează și aprobă programul de implementare a sistemelor de măsurare inteligente și stabilește prin hotărâre principiile de partajare a costurilor asociate. Programul de implementare a sistemelor de măsurare inteligente aprobat va fi inclus în planul de dezvoltare a rețelelor electrice și planul de investiții al operatorului de sistem respectiv. Agenția monitorizează punerea în aplicare a programului de implementare a sistemelor de măsurare inteligente pentru a evalua beneficiile aduse consumatorilor finali.

(6) La punerea în aplicare a programului de implementare a sistemelor de măsurare inteligente aprobat, operatorul de sistem ține cont, în mod corespunzător, de standardele europene, cerințele stabilite de Agenție în conformitate cu alin. (3), precum și de următoarele cerințe:

a) sistemele de măsurare inteligente trebuie să măsoare cu acuratețe consumul real de energie electrică și să fie capabil să furnizeze consumatorilor finali informații despre timpul efectiv de utilizare. Datele privind consumul anterior validate trebuie să fie disponibile și vizualizate cu ușurință și în siguranță pentru consumatorii finali, la cerere și fără costuri suplimentare. Datele privind consumul în timp aproape real nevalidat sunt, de asemenea, puse la dispoziția consumatorilor finali cu ușurință și în siguranță, fără costuri suplimentare, prin intermediul unei interfețe standardizate sau prin acces de la distanță, pentru a sprijini programe automate de eficiență energetică, consum dispecerizabil și alte servicii;

b) securitatea sistemelor de măsurare inteligente și a comunicațiilor de date trebuie să corespundă actelor normative care reglementează regulile de securitate, ținând cont de cele mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de protecție în materie de securitate cibernetică și protecție a datelor, și ținând cont în același timp de costuri și de principiul proporționalității;

c) asigurarea confidențialității consumatorilor finali și protecția datelor acestora trebuie să se realizeze în conformitate cu actele normative care reglementează protecția datelor și a normelor de confidențialitate;

d) operatorii de sistem asigură că echipamentele de măsurare a energiei electrice ale consumatorilor activi care livrează energie electrică în rețea înregistrează energia electrică livrată în rețeaua electrică de la sediul consumatorilor activi;

e) la cererea consumatorului final, operatorul de sistem pune la dispoziție datele privind energia electrică livrată în rețea și datele despre consumul lui de energie electrică, în conformitate cu cerințele de interoperabilitate și procedurile de acces la datele prevăzute la Articolul 78 alin. (7), printr-o interfață standardizată de comunicație sau prin acces de la distanță, sau către o parte terță care acționează în numele lui, într-un format ușor de înțeles care să îi permită să compare oferte în condiții similare. În acest scop, consumatorii finali vor putea să-și recupereze datele de măsurare sau să le transmită unei alte părți fără costuri suplimentare și în conformitate cu dreptul lor la portabilitatea datelor prevăzut de actele normative care reglementează protecția datelor;

f) consumatorilor finali li se acordă consiliere și informații corespunzătoare înainte de sau în momentul instalării sistemului de măsurare inteligent, în special în privința întregului potențial al acestuia în legătură cu gestionarea citirilor și monitorizarea consumului de energie și în privința colectării și prelucrării datelor cu caracter personal în conformitate cu actele normative care reglementează protecția datelor;

g) sistemele de măsurare inteligente permit măsurarea și decontarea consumatorilor finali, în aceeași interval de timp, ca intervalul de decontare a dezechilibrelor pe piața energiei electrice.

(7) În cazul în care implementarea sistemelor de măsurare inteligente a fost evaluată negativ ca urmare a evaluării cost-beneficiu (în continuare – *ECB negativ*), operatorii de sistem revizuiesc periodic evaluările respective conform periodicității stabilite de Agenție în hotărârea prevăzută la alin. (3) dar nu mai rar decât o dată la 4 ani. Agenția notifică Secretariatul Comunității Energetice cu privire la rezultatul evaluărilor cost-beneficiu actualizate pe măsură ce acestea devin disponibile.

(8) În cazul unui ECB negativ sau în cazul în care sistemele de măsurare inteligente nu sunt încă implementate de către operatorul de sistem, consumatorul final este în drept, la cerere, suportând costurile aferente, să instaleze sau, după caz, să modernizeze, în condiții echitabile, rezonabile și eficiente din punctul de vedere al costurilor, un sistem de măsurare inteligent. Sistemul de măsurare inteligent trebuie să respecte cerințele stabilite în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, să fie interoperabil și capabil să ofere conectivitatea dorită a infrastructurii de măsurare cu sistemele de gestionare a energiei în timp aproape real.

(9) La solicitarea consumatorului final în temeiul alin. (8), operatorul de sistem va prezenta o ofertă pentru sistemele de măsurare inteligente care precizează și descrie în mod clar cel puțin informații despre funcțiile și interoperabilitatea pe care le poate oferi sistemul de măsurare inteligent propus, serviciile fezabile, precum și beneficiile care pot fi obținute în mod realist cu ajutorul respectivului sistem de măsurare inteligent la acel moment, precum și costurile conexe care urmează să fie suportate de consumatorul final. Operatorul de sistem instalează sistemul de măsurare inteligent în cel mult patru luni de la data primirii cererii respective, confirmarea ofertei și semnării contractului privind instalarea sistemului de măsurare inteligent.

(10) Prevederile prezentului articol se aplică instalațiilor viitoare și instalațiilor care înlocuiesc sistemele de măsurare inteligente mai vechi. Sistemele de măsurare inteligente care au fost deja instalate sau pentru care a început „demararea lucrărilor”, înainte de 30 noiembrie 2021, pot rămâne în funcțiune pe toată durata de viață, dar în cazul sistemelor de măsurare inteligente care nu îndeplinesc cerințele stabilite la alin. (6), precum și cerințele menționate la alin. (2), nu vor rămâne în funcțiune după 5 iulie 2031. În sensul prezentului alineat, „demararea lucrărilor” înseamnă fie demararea lucrărilor de construcții în

cadrul investiției, fie primul angajament ferm de comandă pentru echipamente sau alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, oricare dintre acestea survine mai întâi. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, precum obținerea permiselor și efectuarea studiilor preliminare de fezabilitate, nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor. În cazul preluărilor de întreprinderi, „demararea lucrărilor” înseamnă data de achiziționare a activelor direct legate de unitatea preluată.

Articolul 78. Gestionarea datelor, schimbul de date și procedurile de acces la date

(1) Accesul părților eligibile la datele consumatorilor finali se asigură în conformitate cu prezentul articol, precum și cu respectarea regulilor și a cerințelor stabilite în legislația relevantă care reglementează accesul la date și stocarea datelor. În sensul prezentei legi, datele includ informațiile furnizate de echipamentele de măsurare și cele privind consumul, precum și informațiile ce țin de schimbarea furnizorului, de consumul dispecerizabil și de alte servicii care intră sub incidența prezentei legi.

(2) Operatorii de sistem, în calitate de părți responsabile de gestionarea datelor, trebuie să organizeze gestionarea datelor astfel încât să asigure accesul și schimbul de date eficient și securizat, precum și protecția și securitatea datelor, în conformitate cu cerințele stabilite în legislația relevantă care reglementează accesul la date și stocarea datelor. Prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu cerințele Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

(3) Operatorii de sistem vor oferi acces la datele consumatorilor finali oricărei părți eligibile. Părțile eligibile vor avea la dispoziție datele solicitate în mod nediscriminatoriu și simultan. Accesul la date trebuie să fie ușor, iar procedurile relevante pentru obținerea accesului la date trebuie făcute publice.

(4) În vederea gestionării accesului la rețelele electrice de transport și de distribuție, operatorul de sistem are obligația să țină un registru electronic în care urmează să indice, pentru fiecare punct de acces, identificat printr-un număr specific, toate datele necesare gestionării accesului la rețeaua electrică, inclusiv datele privind identitatea persoanei cu care este încheiat contractul pentru prestarea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice, privind furnizorul(ii) existent(ți), adresa locului de consum, puterea contractată, punctul de racordare, punctul de delimitare, tensiunea nominală la punctul de delimitare, caracteristicile aparatelor de protecție pentru corelarea protecției la punctele de delimitare, caracteristicile echipamentului de măsurare, precum și mențiunea cu privire la faptul dacă respectivul loc de consum este racordat la sau deconectat de la rețeaua electrică.

(5) Datele din registrul electronic prevăzut la alin. (4) pot fi accesate de către consumatorii finali respectivi, consumatorii activi sau de către furnizorii de energie electrică, agregatori în baza acceptului scris a respectivului consumator

final sau în baza contractului relevant încheiat între consumatorul final și furnizorul de energie electrică, agregatorul care solicită accesul la informațiile din registrul electronic.

(6) Nu se impun costuri suplimentare consumatorilor finali pentru accesul la datele acestora sau pentru solicitările de punere la dispoziție a datelor acestora. Agenția are acces gratuit și necondiționat la registrul electronic.

(7) Eventualele reclamații în legătură cu modul în care operatorii de sistem își exercită funcțiile și obligațiile prevăzute de prezentul articol se examinează de către Agenție.

(8) Pentru a promova concurența pe piața cu amănuntul a energiei electrice și pentru a evita costurile administrative excesive pentru părțile eligibile, operatorii de sistem vor aplica cerințele de interoperabilitate și procedurile de acces la date stabilite într-o hotărârea aprobată de Agenție în acest sens.

Articolul 79. Întreruperi, limitări și încetarea livrării energiei electrice

(1) Operatorul de sistem întrerupe prestarea serviciului de transport al energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei electrice pentru o pentru un interval de timp cât mai scurt, în situațiile și în condițiile stabilite în prezentul articol, în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, Regulamentul privind racordarea, în codurile rețelelor electrice și liniile directe prevăzute la Articolul 39, în Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, precum și în caz de criză de energie electrică în conformitate cu prevederile Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic.

(2) În termenele și condițiile stabilite prin Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, operatorul de sistem informează în prealabil utilizatorii de sistem cu privire la data și durata întreruperii serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice, dacă întreruperea nu este cauzată de o criză de energie electrică.

(3) Operatorul de sistem limitează sau încetează prestarea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice în situațiile și în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Cu excepția situațiilor stabilite la Articolul 10

alin. (3) lit. g) și la Articolul 142, operatorul de sistem nu poate fi obligat să presteze în continuare serviciul de transport sau de distribuție a energiei electrice utilizatorului de sistem care nu își onorează obligațiile de plată sau care nu respectă condițiile de prestare a acestor servicii, stabilite în Regulamentul privind racordarea.

(4) Operatorul de sistem este în drept să impună plata preventivă în legătură cu serviciile furnizate utilizatorilor de sistem care, într-un interval de timp de cel mult 12 luni consecutive, au întârziat plata cu cel puțin 30 de zile, de cel puțin 2 ori. Mărimea plății preventive se determină ca valoarea medie lunară a facturilor

de plată emise în ultimele 3 luni. Operatorul de sistem scutește de obligația de plată preventivă orice utilizator de sistem care și-a îndeplinit obligațiile de plată în termen de 12 luni de la stabilirea plății preventive.

(5) În cazul racordării neautorizate a instalațiilor electrice sau a aparatelor electrice la rețeaua electrică sau în cazul consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare sau prin intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare, operatorul de sistem deconectează de la rețeaua electrică instalațiile electrice racordate neautorizat sau aparatele electrice respective, documentând acest fapt în conformitate cu Regulamentul privind racordarea.

(6) Fără a aduce atingere măsurilor luate pentru protejarea consumatorilor vulnerabili, la solicitarea furnizorului, operatorul de sistem este obligat să deconecteze instalațiile electrice ale utilizatorilor de sistem în termenele și condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea și în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(7) Operatorul de sistem este obligat să reia prestarea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice după ce utilizatorul de sistem a înlăturat cauzele care au condus la sistarea prestării serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice din vina utilizatorului de sistem și după achitarea tarifului de reconectare.

(8) Operatorul de sistem este obligat să repare prejudiciul cauzat de limitarea, întreruperea sau încetarea prestării serviciului de transport a energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei electrice, dacă aceasta a fost efectuată cu încălcarea prevederilor prezentului articol.

Articolul 80. Calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice

(1) Calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice se evaluează pe baza indicatorilor de calitate, stabiliți în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, care reflectă continuitatea livrării energiei electrice, parametrii de calitate a energiei electrice livrate și calitatea relațiilor dintre operatorul de sistem și utilizatorii de sistem. Agenția stabilește indicatori generali, care se calculează pentru operatorul de sistem și indicatori garantați, care vizează utilizatorul de sistem individual, precum și valorile limită ale indicatorilor de calitate, care se actualizează în funcție de situația obiectivă din sectorul electroenergetic și cu cerințele utilizatorilor de sistem și monitorizează conformitatea de către operatorii de sistem cu indicatorii de calitate.

(2) Pentru nerespectarea valorilor limită ale indicatorilor de calitate, Agenția reduce tarifele reglementate pentru serviciile de transport a energiei electrice, pentru serviciile de distribuție a energiei electrice cu pana la 10% din valoarea respectivelor tarife reglementate.

(3) În cazul nerespectării valorilor limită ale indicatorilor de calitate, operatorul de sistem plătește compensații individuale utilizatorilor de sistem în

cazurile și în condițiile stabilite în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice.

(4) Operatorul de sistem este obligat să țină evidența tuturor cererilor, sesizărilor, solicitărilor referitoare la calitatea serviciului de transport a energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei electrice și să prezinte anual Agenției, în termenele stabilite în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, rapoarte privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice.

(5) Operatorul de sistem este obligat să înființeze serviciul telefonic 24/24 și să asigure funcționarea acestuia pentru a recepționa sesizările utilizatorilor de sistem cu privire la calitatea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice, precum și cu privire la necesitatea înlăturării eventualelor defecte ale utilajului sau ale rețelelor electrice.

Articolul 81. Linii electrice directe

(1) Un producător sau un furnizor stabilit pe teritoriul acestuia este în drept să furnizeze energie electrică propriilor sedii, filiale sau consumatori prin intermediul unei linii electrice directe, fără a face obiectul unor proceduri administrative sau costuri disproporționate.

(2) Toți consumatorii de pe teritoriul lor au dreptul să fie aprovizionați cu energie electrică, individual sau în comun, printr-o linie electrică directă de către un producător sau furnizor.

(3) Posibilitatea de a furniza energie electrică prin linia electrică directă nu exclude posibilitatea de a contracta energie electrică în conformitate cu Articolul 71.

(4) Construirea unei linii electrice directe se poate realiza cu condiția obținerii autorizației pentru linia electrică directă, eliberată de Agenție, precum și a actelor permissive emise în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

(5) Agenția poate condiționa eliberarea autorizației pentru linia electrică directă de imposibilitatea sau refuzul accesului la rețeaua electrică, fie de examinarea extrajudiciară de către Agenție a reclamațiilor privind accesul la rețeaua electrică. Agenția acordă autorizația pentru linia electrică directă pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii stabilite în conformitate cu regulamentul aprobat de Agenție.

(6) Agenția refuză eliberarea autorizației pentru linia electrică directă în cazul în care aceasta ar obstrucționa punerea în aplicare a prevederilor legii, menite să asigure executarea obligațiilor de serviciu public, a garanțiilor serviciului universal și protecția consumatorilor. Refuzul privind eliberarea autorizației pentru linia electrică directă trebuie formulat în scris, cu prezentarea motivelor justificate în modul corespunzător.

(7) Eliberarea, prelungirea valabilității, reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității sau retragerea autorizației pentru linia electrică directă,

precum și eliberarea duplicatului acesteia, se efectuează în condițiile stabilite în prezentul articol și în conformitate cu regulamentul aprobat de Agenție.

Capitolul VII **PIEȚELE DE ENERGIE ELECTRICĂ**

Secțiunea 1 **Dispoziții generale**

Articolul 82. Principii generale

(1) Întreprinderile electroenergetice sunt libere să intre pe piețele de energie electrică și să iasă de pe acestea, cu condiția respectării prevederilor prezentei legi și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție. Întreprinderile electroenergetice, precum și alte persoane fizice sau juridice, individual sau prin agregare, au dreptul să participe pe piețele de energie electrică pentru a vinde sau a procura energie electrică.

(2) Toate tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice, a serviciilor de sistem, a energiei de echilibrare, a altor produse conexe se efectuează pe piețele angro de energie electrică și pe piața cu amănuntul a energiei electrice.

(3) Funcționarea piețelor de energie electrică, precum și reglementarea drepturilor și a obligațiilor participanților la piață se efectuează în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în prezenta lege, Regulile pieței energiei electrice și Codurile rețelelor electrice privind echilibrarea sistemului electroenergetic, privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor și privind alocarea capacității pe termen lung, aprobate de Agenție în conformitate cu Articolul 39, precum și TCM-uri relevante.

(4) Agenția, operatorul sistemului de transport, operatorii sistemelor de distribuție, operatorul pieței energiei electrice/OPEED trebuie să asigure că piețele de energie electrică sunt operate în conformitate cu următoarele principii:

- a) prețurile se formează în funcție de cerere și ofertă;
- b) se încurajează formarea liberă a prețurilor și se evită acțiunile care împiedică formarea prețurilor în funcție de cerere și ofertă;
- c) se facilitează dezvoltarea producerii de energie electrică mai flexibile, durabile, cu emisii reduse de carbon, și o cerere mai flexibilă;
- d) consumatorii finali sunt în măsură să beneficieze de oportunitățile de piață și de creșterea concurenței pe piața cu amănuntul a energiei electrice și pot acționa în calitate de participanți la piață și la tranziția energetică;
- e) participarea pe piață a consumatorilor finali și a întreprinderilor mici este posibilă prin agregarea producerii de la mai multe centrale electrice sau a sarcinii de la mai multe instalații de consum dispecerizabil pentru a face oferte comune pe piețele de energie electrică și pentru a fi exploatate în comun în sistemul electroenergetic, în conformitate cu Legea concurenței nr. 183/2012;

f) decarbonizarea sistemului electroenergetic și, astfel, a economiei, inclusiv prin facilitarea integrării energiei electrice din surse regenerabile de energie și prin oferirea de stimulente pentru eficiența energetică;

g) oferirea stimulentele adecvate pentru investiții în producere, în special pentru investiții pe termen lung într-un sistem electroenergetic decarbonizat și durabil, în stocarea energiei, în eficiență energetică și în consum dispecerizabil, pentru a răspunde necesităților pieței și pentru a facilita concurența loială, asigurând astfel securitatea aprovizionării cu energie electrică;

h) înlăturarea progresivă a barierelor în calea fluxurilor transfrontaliere de energie electrică între zonele de ofertare sau părțile contractante ale Comunității Energetice și tranzacțiile transfrontaliere pe piețele de energie electrică și piețele de servicii conexe;

i) promovarea cooperării regionale;

j) producerea, stocarea energiei și consumul dispecerizabil în condiții de siguranță și durabilitate participă pe piețele de energie electrică în condiții de egalitate;

k) toți producătorii sunt responsabili direct sau indirect de vânzarea energiei electrice pe care o produc;

l) este permisă dezvoltarea de proiecte demonstrative în domeniul unor surse de energie, tehnologii sau sisteme durabile, sigure și cu emisii scăzute de carbon, care trebuie să fie realizate și utilizate în beneficiul societății;

m) permite dispecerizarea eficientă a centralelor electrice, a stocării energiei și a consumului dispecerizabil;

n) intrarea și ieșirea producătorilor de energie electrică, a operatorilor instalațiilor de stocare a energiei și a furnizorilor de energie electrică sunt permise pe baza evaluării efectuate de către întreprinderile respective cu privire la viabilitatea economică și financiară a operațiunilor lor;

o) pentru a permite protecția participanților la piață împotriva riscurilor de volatilitate a prețurilor pe baza pieței, și pentru a reduce incertitudinea referitoare la randamentul viitor al investițiilor, produsele de acoperire a riscurilor pe termen lung sunt tranzacționabile pe bursele de energie electrică într-un mod transparent, iar contractele de furnizare a energiei electrice pe termen lung sunt negociabile pe piața contractelor bilaterale, sub rezerva respectării Legii concurenței nr. 183/2012;

p) comerțul cu produse în Comunitatea Energetică va fi facilitat, iar modificările în materie de reglementare iau în considerare efectele atât pe termen scurt, cât și pe termen lung asupra piețelor la termen și asupra produselor;

q) participanții pieței energiei electrice au dreptul de a obține acces la rețelele electrice în condiții obiective, transparente și nediscriminatorii.

(5) Participanții la piață sunt în drept să intre liber pe piețele de energie electrică, să opereze și să iasă de pe piețele de energie electrică, precum și să facă comerț transfrontalier. Pe piețele de energie electrică participanții la piață convin în mod liber asupra cantității și a prețului energiei electrice vândute.

(6) Participanții la piață trebuie să-și exercite drepturile cu bună-credință și le este interzis să își exercite drepturile în sensul restrângerii concurenței, al prejudicierii intereselor legitime ale consumatorilor finali, precum și să întreprindă alte acțiuni care au ca obiect sau pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței, în special prin încheierea de acorduri anticoncurențiale sau prin abuzul de poziție dominantă pe piață.

(7) Operatorul sistemului de transport, operatorii sistemelor de distribuție, furnizorul central de energie electrică, operatorul pieței energiei electrice/OPEED sunt participanți la piață specifici și au dreptul să acționeze pe piețele de energie electrică numai în condițiile specifice stabilite în prezenta lege, în Regulile pieței energiei electrice, precum și în alte acte normative de reglementare prevăzute la alin. (3).

(8) Toate grupurile de consumatori finali au acces la piețele de energie electrică pentru a-și comercializa flexibilitatea și energia electrică autoprodusă. Consumatorilor finali li se permite să utilizeze pe deplin avantajele agregării producției și ofertei față de regiunile mai mari și să beneficieze de concurența transfrontalieră.

(9) Toți participanții la piață sunt obligați să își asume responsabilitatea financiară și să plătească pentru dezechilibrele pe care le-au generat în sistemul electroenergetic, în conformitate cu Articolul 90. Participanții la piață care doresc să participe pe piețele angro de energie electrică trebuie să se înregistreze în Registrul participanților piețelor angro de energie, precum și să se înregistreze la operatorul licențiat care gestionează piață angro respectivă în conformitate cu Articolul 85 alin. (7).

(10) Participanții la piață sunt obligați să plătească pentru energia electrică și pentru serviciile de care beneficiază la scadențele prevăzute în contractele încheiate între părți, precum și să depună garanții financiare pentru a evita riscurile de neplată asupra piețelor de energie electrică, în termenele și condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice. Participanții la piață trebuie să îndeplinească alte obligații stabilite în conformitate cu prezenta lege, Regulile pieței energiei electrice și alte acte normative de reglementare prevăzute la alin. (3).

Articolul 83. Interzicerea acordurilor anticoncurențiale și a abuzului de poziție dominantă pe piețele de energie electrică

(1) Se interzic și sunt nule orice înțelegeri pe piețele de energie electrică care au ca obiect sau efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței pe piețele de energie electrică, în special cele care:

- a) stabilesc, direct sau indirect, prețurile de cumpărare sau vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare;
- b) limitează sau controlează producerea, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile;
- c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;

d) participă cu oferte trucate la licitații sau la orice alte forme de concurs de oferte;

e) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la tranzacții echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;

f) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către cealaltă parte a unor obligații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

(2) Se interzice întreprinderilor electroenergetice să facă abuz de poziție dominantă pe piețele de energie electrică, ceea ce este incompatibil cu principiile de funcționare a piețelor de energie electrică. Aceste practici abuzive pot consta, în special, în:

a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de cumpărare sau de vânzare inechitabile sau a altor condiții de tranzacționare inechitabile;

b) limitarea producerii, a comercializării sau a dezvoltării tehnice în prejudiciul consumatorilor finali;

c) aplicarea, în raporturile cu partenerii comerciali, a unor condiții inegale la tranzacții echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;

d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către cealaltă parte a unor obligații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte;

e) practicarea unui preț excesiv sau a unui preț de ruinare în scopul înlăturării concurenților;

f) refuzul neîntemeiat de a contracta cu un anumit furnizor sau de a face livrări către un anumit beneficiar;

g) ruperea unei relații contractuale stabilite anterior pe piața relevantă pentru singurul motiv că partenerul refuză să se supună unor condiții comerciale nejustificate.

Articolul 84. Piața cu amănuntul a energiei electrice

(1) Pe piața cu amănuntul a energiei electrice furnizorii, agregatorii și consumatorii finali încheie contracte de furnizare a energiei electrice, la prețuri de piață și în conformitate cu prezenta lege și cu Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, aprobat de Agenție.

(2) Contractele de furnizare a energiei electrice și contractele de agregare a energiei electrice pe piața cu amănuntul a energiei electrice se desfășoară în mod transparent, public și nediscriminatoriu. Furnizorii, agregatorii se abțin de la orice formă de discriminare a consumatorilor finali.

(3) În contextul obligațiilor de serviciu public, pe piața cu amănuntul a energiei electrice, furnizorii serviciului universal și furnizorii de ultimă opțiune furnizează energie electrică consumatorilor finali în condițiile stabilite la Articolul 114 și Articolul 115 și în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

Articolul 85. Piețele angro de energie electrică

(1) Pe piețele angro de energie electrică se încheie următoarele tranzacții: tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice, inclusiv în contextul schimburilor transfrontaliere de energie electrică, tranzacțiile ce țin de serviciile de echilibrare și alte servicii de sistem, tranzacțiile ce țin de capacitățile de interconectare, precum și tranzacțiile cu alte produse angro de energie electrică. Sunt participanți pe piețele angro de energie electrică: producătorii, operatorul sistemului de transport, operatorii sistemelor de distribuție, operatorul pieței energiei electrice /OPEED, furnizorul central de energie electrică, traderii, furnizorii, agregatorii, operatorii instalațiilor de stocare a energiei, comunitățile de energie ale cetățenilor, comunitățile de energie din surse regenerabile, consumatorii finali, inclusiv consumatorii activi.

(2) Piețele angro de energie electrică se organizează și funcționează în conformitate cu prezenta lege, cu Regulile pieței energiei electrice, precum și cu codurile rețelelor electrice și liniile directoare prevăzute la Articolul 39. În funcție de tipul produsului comercializat, piețele angro de energie electrică pot fi operate de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul pieței energiei electrice/OPEED, de către o altă persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional.

(3) Piețele angro de energie electrică constau din piața contractelor bilaterale, burse de energie electrică, piețe pentru comercializarea energiei electrice, a capacităților, a serviciilor de sistem, inclusiv a serviciilor de echilibrare, în toate intervalele de timp, inclusiv piețele la termen, pentru ziua următoare și pe parcursul zilei.

(4) Costurile justificate și necesare suportate de operatorul sistemului de transport în legătură cu organizarea și gestionarea piețelor de alocare a capacităților, a piețelor serviciilor de sistem, inclusiv a piețelor serviciilor de echilibrare se recuperează în timp util, evitându-se totodată subvenționările încrucișate între activitățile desfășurate.

(5) La bursele de energie electrică prețurile se formează în funcție de cerere și ofertă, ca urmare a aplicării unor mecanisme concurențiale. Legislația privind bursele de mărfuri și tranzacționarea cu acțiuni nu se aplică burselor de energie electrică.

(6) Persoanele care intenționează să participe pe piețele angro de energie electrică trebuie să se înregistreze în Registrul participanților la piețele angro de energie conform Articolul 86. Participanților la piață le este interzis să efectueze tranzacții pe piețele angro de energie electrică dacă nu sunt înregistrați în Registrul respectiv.

(7) Pentru a participa pe bursele de energie electrică, pe piețele de comercializare a energiei, a capacităților, a serviciilor de sistem, inclusiv a serviciilor de echilibrare, participanții la piață interesați trebuie să se înregistreze la operatorul licențiat care gestionează piața respectivă și să depună garanții financiare operatorului sistemului de transport, operatorului pieței energiei electrice/OPEED, în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice.

Participanții la piață se pot retrage sau pot fi excluși de pe piețele respective de energie electrică în cazurile și în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice și în alte acte normative de reglementate prevăzute la Articolul 82 alin. (3).

(8) În cazul în care Agenția constată că un participant la piață a efectuat tranzacții pe piețele angro de energie electrică cu încălcarea principiului stabilit la alin. (6), aplică respectivului participant la piață sancțiunea financiară prevăzută la Articolul 146 alin. (1) lit. d) și stabilește un termen limită pentru înregistrare în Registrul participanților la piețele angro de energie. În cazul în care respectivul participant la piață nu se înregistrează în termenul stabilit, Agenția îi suspendă licența în conformitate cu Articolul 22 alin. (3) lit. d) în cazul titularului de licență, sau aplică o sancțiune financiară în conformitate cu Articolul 146 alin. (2), în cazul participantului la piață care nu are obligația să dețină licență..

(9) Consumatorii pot participa pe piețele angro de energie electrică dacă îndeplinesc cerințele prevăzute la alin. (6) și (7) din prezentul articol, precum și la Articolul 90 alin. (5).

(10) Operatorul sistemului de transport, operatorul pieței energiei electrice/OPEED, participanții la piață și alte persoane enumerate la Articolul 101 alin. (4) lit. b)-e) în numele lor, urmează să transmită Agenției informații cu privire la tranzacțiile încheiate. Modul de raportare și periodicitatea raportării se stabilesc printr-o hotărâre a Agenției adoptată în acest sens. Aceste persoane sunt obligate să păstreze informațiile și documentele aferente tranzacțiilor încheiate timp de cel puțin 5 ani.

(11) Executarea de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul pieței energiei electrice/OPEED a obligației stabilite la alin. (10) nu îi scutește de îndeplinirea obligațiilor stabilite la Articolul 99.

Articolul 86. Înregistrarea participanților la piețele angro de energie electrică

(1) Participanții la piețele angro de energie electrică ce efectuează tranzacții cu produse energetice angro sau care manifestă interesul de a participa la astfel de tranzacții prin intermediul notificărilor de tranzacționare sunt obligați să se înregistreze în Registrul participanților piețelor angro de energie.

(2) Prin derogare de la Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, Agenția instituie și ține Registrul participanților piețelor angro de energie cu respectarea formatului și a cerințelor stabilite în cadrul Comunității Energetice și în conformitate cu cerințele prevăzute în prezentul articol.

(3) Registrul participanților piețelor angro de energie se actualizează în mod continuu și conține, fără a se limita la acestea, cel puțin următoarele informații despre fiecare participant la piața angro a energiei electrice:

- a) codul unic de identificare;
- b) codul fiscal, codul de înregistrare pentru TVA;
- c) adresa sediului/adresa de domiciliu;

d) persoanele responsabile pentru deciziile operaționale ale participantului respectiv și pentru cele referitoare la tranzacții;

e) beneficiarul final al activităților de tranzacționare ale participantului respectiv;

f) alte informații care permit identificarea participantului respectiv.

(4) Procedura de înregistrare și modul de actualizare a Registrului participanților piețelor angro de energie se stabilește în Regulamentul privind Registrul participanților piețelor angro de energie, aprobat de Agenție.

(5) Participanții la piețele angro de energie electrică, înainte de a efectua o tranzacție cu produse energetice angro, depun la Agenție o cerere de înregistrare în Registrul participanților piețelor angro de energie.

(6) Participanții înregistrați în Registrul participanților piețelor angro de energie sunt obligați să notifice fără întârziere Agenția despre orice modificare care a avut loc în ceea ce privește informațiile prezentate anterior în cererea de înregistrare.

(7) Executarea obligației de înregistrare în Registrul participanților piețelor angro de energie nu exonerează participantul la piețele angro a energiei electrice de alte obligații impuse acestuia în temeiul prezentei legi, Regulilor pieței energiei electrice și actelor normative prevăzute la Articolul 82 alin. (3), inclusiv obligațiile ce îi revin în calitate de parte responsabilă pentru echilibrare.

(8) Agenția transmite informațiile din Registrul participanților piețelor angro de energie către Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice în termenele și condițiile stabilite de cadrul normativ al Comunității Energetice.

(9) Înregistrarea participanților la piețele angro a energiei electrice care s-au înregistrat deja la Agenție ca participanți la piață, nu trebuie să conducă la dubla înregistrare a acestora și trebuie să se limiteze la modificarea listei activităților prestate care au fost înregistrate pentru respectivul participant.

(10) Prelucrarea datelor cu caracter personal din Registrul participanților piețelor angro de energie se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 87. Piața contractelor bilaterale

(1) Pe piața contractelor bilaterale, tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice se desfășoară de către participanții la piață în baza contractelor bilaterale, care se formează ținându-se cont de cerere și ofertă, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale sau al negocierilor. Participanții la piața contractelor bilaterale au dreptul să efectueze tranzacții bilaterale, inclusiv tranzacții bilaterale de export sau de punerea în liberă circulație (import) al energiei electrice, cu respectarea cerințelor stabilite în prezenta lege, în Regulile pieței energiei electrice, precum și a codurilor rețelelor electrice a și a liniilor directe prevăzute la Articolul 39.

(2) Prin derogare de la alin. (1), furnizorul central de energie electrică cumpără energie electrică de la producătorii care dețin centrale electrice eligibile

care utilizează surse regenerabile de energie și de la producătorii care dețin centrale electrice de termoficare urbane și revinde energia electrică furnizorilor, în conformitate cu algoritmul prestabilit de Agenție, la prețuri reglementate aprobate de către aceasta cu respectarea prevederilor prezentei legi, ale Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și Regulile pieței energiei electrice. Furnizorii sunt obligați să cumpere de la furnizorul central de energie electrică cantitățile de energie electrică stabilite de Agenție în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, în funcție de cotele deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a energiei electrice, la prețurile reglementate aprobate de Agenție.

(3) Participanții la piață notifică Agenția în conformitate cu Articolul 85 alin. (10) cu privire la contractele bilaterale încheiate. Participanții la piață notifică operatorul sistemului de transport despre cantitățile de energie electrică tranzacționate conform contractelor încheiate pe piața contractelor bilaterale. În baza acestei notificări, respectivele cantități vor fi incluse în programele zilnice de energie electrică și vor servi ca bază la decontarea dezechilibrelor pentru participanții respectivi la piața în cauză.

(4) În conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, operatorul pieței energiei electrice poate înființa în mod transparent și nediscriminatoriu o platformă de tranzacționare pentru contracte bilaterale de energie electrică. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe platforma de tranzacționare pentru contracte bilaterale de energie electrică se desfășoară în mod transparent, public și nediscriminatoriu.

Articolul 88. Piețe la termen

(1) Operatorul sistemului de transport emite drepturi de transport pe termen lung sau pune în aplicare măsuri echivalente pentru a permite participanților la piață, inclusiv producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie, să își acopere riscurile în materie de preț dincolo de granițele zonei de ofertare, cu excepția cazului în care Agenția și autoritățile de reglementare ale graniței zonei de ofertare au adoptat decizii coordonate de a nu emite drepturi de transport pe termen lung la granița zonei de ofertare. Decizia menționată în prezentul alineat trebuie să se bazeze pe evaluarea pieței la termen, care indică faptul că există suficiente oportunități de acoperire a riscurilor în zonele de ofertare în cauză.

(2) Drepturile de transport pe termen lung se alocă în mod transparent și nediscriminatoriu, pe baza mecanismelor de piață și prin intermediul unei platforme unice de alocare.

(3) Sub rezerva respectării actelor normative privind concurența, operatorul pieței energiei electrice este în drept să dezvolte produse de acoperire a riscului la termen, inclusiv produse de acoperire a riscului pe termen lung, pentru a oferi participanților la piață, inclusiv producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie, posibilități adecvate pentru acoperirea riscurilor

financiare rezultate din fluctuațiile prețurilor. Activitatea de acoperire a riscurilor nu se limitează la tranzacțiile din zona de ofertare a Republicii Moldova.

(4) Piețele la termen se organizează și funcționează în conformitate cu prezenta lege, precum și cu codul rețelelor electrice privind alocarea capacității pe termen lung aprobat de Agenție în conformitate cu Articolul 39, TCM-urile corespunzătoare, precum și cu Regulile pieței energiei electrice.

Articolul 89. Piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei. Cuplarea piețelor

(1) Piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei se organizează și funcționează în conformitate cu prezenta lege, Regulile pieței energiei electrice, precum și cu codul rețelelor electrice privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, aprobat de Agenție în conformitate cu Articolul 39 și TCM corespunzătoare.

(2) În sensul prezentei legi, prin cuplarea piețelor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei se înțelege fuziunea pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei din Republica Moldova cu o singură piață paneuropeană interzonală pentru ziua următoare și pe parcursul zilei. Operatorul sistemului de transport și OPEED organizează în comun gestionarea piețelor integrate pentru ziua următoare și pe parcursul zilei. Operatorul sistemului de transport și OPEED cooperează la nivelul Comunității Energetice sau, după caz, la nivel regional, pentru a maximiza eficiența și eficacitatea tranzacționării pentru ziua următoare și pe parcursul zilei a energiei electrice din Comunitatea Energetică. Obligația de a coopera nu aduce atingere aplicării Legii concurenței nr. 183/2012. La exercitarea funcțiilor lor, operatorul sistemului de transport și OPEED trebuie să îndeplinească obligațiile ce țin de transparență, iar Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, Agenția monitorizează activitatea acestora, inclusiv sub aspectul manipulării pieței.

(3) Piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei se organizează și funcționează în conformitate cu următoarele principii:

- a) sunt organizate în așa fel încât să fie nediscriminatorii;
- b) maximizează capacitatea tuturor participanților la piață de a-și gestiona dezechilibrele;
- c) maximizează posibilitățile tuturor participanților la piață de a participa la comerțul interzonal și intrazonal în mod nediscriminatoriu și cât mai aproape posibil de timpul real în toate zonele de ofertare;
- d) să fie organizate astfel încât să asigure partajarea lichidității între toate OPEED, în orice moment, atât pentru comerțul interzonal, cât și pentru comerțul intrazonal;
- e) oferă prețuri care reflectă principiile fundamentale ale pieței, inclusiv valoarea energiei electrice în timp real, pe care participanții la piață se pot baza atunci când contractează produse de acoperire a riscurilor pe termen lung;

f) asigură siguranța în funcționare, permițând, în același timp, utilizarea la maxim a capacității de transport;

g) sunt transparente și, dacă este cazul, furnizează informații de către unități generatoare, protejând în același timp confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial și asigurând caracterul anonim al tranzacționării;

h) nu fac distincție între tranzacțiile efectuate în zona de ofertare a Republicii Moldova și cele efectuate între zone de ofertare;

i) sunt organizate în așa fel încât să asigure că toți participanții pieței energiei electrice pot avea acces la piață în mod individual sau prin agregare.

(4) OPEED permite participanților la piață să tranzacționeze energie electrică cât mai aproape posibil de timpul real, și cel puțin până la ora de închidere a porții pieței pe parcursul zilei interzonale. Toți furnizorii sunt în drept să participe pe piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei.

(5) OPEED oferă participanților la piață posibilitatea de a tranzacționa energie electrică în intervale de timp cel puțin la fel de scurte ca intervalul de decontare a dezechilibrelor, atât pe piața pentru ziua următoare, precum și pe piața pe parcursul zilei.

(6) OPEED furnizează produse pentru tranzacționare pe piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei, care să fie de dimensiuni suficient de mici, dimensiunea ofertei minime fiind de 100 kW sau mai puțin, pentru a permite participarea eficientă a consumului dispecerizabil, a stocării energiei și a surselor regenerabile de energie de capacitate mică, inclusiv participarea directă sau prin agregare a participanților la piață.

(7) Intervalul de decontare a dezechilibrelor pe piața energiei electrice din Republica Moldova constituie 15 minute, cu excepția situației în care Agenția a acordat o derogare în conformitate cu Articolul 92 alin. (10) sau o excepție în conformitate cu alin. (8) din prezentul articol.

(8) Începând cu 1 ianuarie 2027, intervalul de decontare a dezechilibrelor nu trebuie să depășească 30 minute în cazul în care autoritățile de reglementare din zona sincronă convin asupra unei decizii unanime privind acordarea unei excepții de la alin. (7).

Articolul 90. Responsabilitatea privind echilibrarea și decontarea dezechilibrelor

(1) Operatorul sistemului de transport asigură echilibrul în sistemul electroenergetic și îndeplinește funcții de decontare a dezechilibrelor, precum și alte atribuții conexe stabilite în prezenta lege, Regulile pieței energiei electrice, Codul rețelelor electrice privind echilibrarea sistemului electroenergetic aprobat de Agenție în conformitate cu Articolul 39 și TCM-urile corespunzătoare.

(2) În scopul asigurării echilibrului între producere, punerea în liberă circulație (import) și consum, al asigurării executării neobstrucționate a tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a energiei electrice, al separării tranzacțiilor financiare de furnizarea fizică și în scopul decontării corecte a acestora, toți

participanții pieței energiei electrice sunt responsabili pentru dezechilibrele pe care le generează în sistemul electroenergetic. În acest scop, participanții la piață sunt considerați părți responsabile pentru echilibrare și sunt responsabili din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele lor și depun eforturi să fie echilibrați sau contribuie la echilibrarea sistemului electroenergetic.

(3) Un participant la piață poate acționa ca parte responsabilă pentru echilibrare direct sau poate delega prin contract responsabilitatea pentru echilibrare unei alte părți responsabile pentru echilibrare la alegerea sa (reprezentantul părții responsabile pentru echilibrare). Părțile responsabile pentru echilibrare își îndeplinesc obligațiile stabilite în conformitate cu prezenta lege, Regulile pieței energiei electrice, precum și Codul rețelelor electrice privind echilibrarea sistemului electroenergetic aprobat de Agenție în conformitate cu Articolul 39.

(4) Pentru soluționarea dezechilibrelor cu operatorul sistemului de transport, furnizorii și/sau agregatorii acționează ca reprezentanți ai consumatorilor finali cărora le furnizează energie electrică pe piața cu amănuntul a energiei electrice și cu care au încheiat un contract pentru vânzarea reducerii sau creșterii cererii lor pe piața de echilibrare. Prevederile prezentului alineat nu aduc atingere dreptului consumatorilor finali de a-și exercita direct responsabilitatea pentru echilibrare și de a-și soluționa dezechilibrele direct cu operatorul sistemului de transport.

(5) Participantul la piață care acționează direct ca parte responsabilă pentru echilibrare sau reprezentantul ales al acestuia este obligat să se înregistreze în Registrul pentru părților responsabile pentru echilibrare administrat de operatorul sistemului de transport, să încheie contracte de echilibrare cu operatorul sistemului de transport, să depună garanții financiare și să plătească fără întârziere facturile emise de operatorul sistemului de transport în legătură cu decontarea dezechilibrelor generate în rețeaua electrică de către respectivul participant la piață. Un contract de echilibrare activ cu operatorul sistemului de transport constituie o condiție obligatorie pentru toate părțile responsabile pentru echilibrare care exercită responsabilitatea financiară pentru dezechilibre direct sau prin intermediul reprezentanților aleși ai acestora.

(6) Garanțiile financiare se depun sub forma unei garanții bancare plătită la prima cerere fără drept de reclamație sau a unei alte garanții financiare echivalente în beneficiul operatorului sistemului de transport în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice. În cazul în care un participant la piață nu depune garanția financiară după notificarea repetată a operatorului sistemului de transport, contractul de echilibrare se consideră suspendat de drept, începând cu ziua care urmează zilei în care a expirat termenul de depunere a garanției financiare indicat în notificarea repetată a operatorului sistemului de transport.

(7) Contestația în instanța de judecată împotriva facturii pentru decontarea dezechilibrelor nu suspendă obligația de plată a participanților respectivi la piață

și nu restrânge dreptul operatorului sistemului de transport de a executa garanția financiară pentru acoperirea plății datorate.

(8) Decontarea dezechilibrelor se realizează în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice și se bazează pe principiul descurajării participanților la piață de la producerea dezechilibrelor în sistemul electroenergetic, precum și pe principiul acoperirii costurilor operatorului sistemului de transport, fără a permite operatorului sistemului de transport să obțină profit din activitatea de echilibrare a sistemului electroenergetic.

(9) În mod excepțional, Agenția poate acorda derogări de la responsabilitatea pentru echilibrare numai în ceea ce privește:

a) proiectele demonstrative pentru tehnologii inovatoare în sensul Legii nr. 225/2024 cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei sau proiectele supuse aprobării de către Agenție, cu condiția ca respectivele derogări să se limiteze la durata și în amploarea necesară pentru realizarea scopurilor demonstrative;

b) centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie cu puterea instalată mai mică de 400 kW;

c) instalațiile care beneficiază de măsură de sprijin autorizată de Consiliul Concurenței în temeiul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și puse în funcțiune înainte de 15 decembrie 2022.

(10) Fără a aduce atingere Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, participanții la piață menționați la alin. (9) care beneficiază integral sau parțial de derogări de la responsabilitatea pentru echilibrare pot beneficia de stimulente pentru a accepta integral responsabilitatea pentru echilibrare.

(11) În cazul în care se acordă o derogare în conformitate cu alin. (9), responsabilitatea financiară pentru dezechilibre revine unui alt participant la piață, în conformitate cu hotărârea Agenției prin care a fost oferită derogarea respectivă, iar costurile aferente nu pot fi socializate prin tariful reglementat pentru serviciul de transport al energiei electrice.

(12) Pentru centralele electrice puse în funcțiune de la 1 ianuarie 2026, alin. (9) lit. b) se aplică numai centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie cu puterea instalată mai mică de 200 kW.

(13) În sensul prezentului articol, operatorul sistemului de transport achiziționează servicii de echilibrare pe piața de echilibrare sau prin alte mecanisme reglementate în conformitate cu Articolul 92.

Articolul 91. Piața de echilibrare

(1) Piața de echilibrare se organizează de către operatorul sistemului de transport în conformitate cu prezenta lege, Regulile pieței energiei electrice, precum și cu Codul rețelelor electrice privind echilibrarea sistemului electroenergetic aprobat de Agenție în conformitate cu Articolul 39 și TCM corespunzătoare.

(2) Piața de echilibrare, inclusiv procesele de precalificare, se organizează în așa mod încât:

a) să asigure nediscriminarea efectivă între participanții la piață, ținând cont de diferitele necesități tehnice ale sistemului electroenergetic și de diferitele capacități tehnice ale surselor de producere, de stocare a energiei și ale consumului dispecerizabil;

b) să asigure că serviciile de echilibrare sunt definite într-o manieră transparentă și neutră din punct de vedere tehnologic și că acestea sunt achiziționate printr-o procedură transparentă, bazată pe mecanisme de piață;

c) să asigure accesul nediscriminatoriu tuturor participanților la piața energiei electrice, individual sau prin agregare, inclusiv pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie variabile, la consumul dispecerizabil și la serviciile de stocare a energiei;

d) să respecte necesitatea de a integra ponderea tot mai mare de producere variabilă, creșterea consumului dispecerizabil și apariția unor noi tehnologii de producere a energiei electrice.

(3) Participarea la piața de echilibrare se reglementează printr-un contract de prestare a serviciilor de echilibrare încheiat între operatorul sistemului de transport și furnizorul de servicii de echilibrare, în baza contractului-cadru aprobat de Agenție. Operatorul sistemului de transport gestionează calcularea și decontarea obligațiilor pentru serviciile de echilibrare prestate și efectuează calculul și plata serviciilor achiziționate de la furnizorii de servicii de echilibrare.

(4) Prețul energiei de echilibrare nu trebuie să fie prestabilit în contractele privind capacitatea de echilibrare. Procesele de achiziție se organizează în mod transparent conform Articolul 35 alin. (4), respectând în același timp confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(5) Piața de echilibrare trebuie să asigure siguranța în funcționare a sistemului electroenergetic, permițând în același timp, utilizarea la maxim și alocarea eficientă a capacității interzonale de la un interval de timp la altul, în conformitate cu Articolul 45.

(6) Decontarea energiei de echilibrare pentru produsele de echilibrare standard și produsele de echilibrare specifice se bazează pe prețuri marginale (*pay-as-cleared*), cu excepția cazului în care Agenția aprobă o metodă alternativă de stabilire a prețurilor pe baza unei propuneri depuse de operatorul sistemului de transport, în urma unei analize care demonstrează că acea metodă alternativă de stabilire a prețurilor este mai eficientă. Participanților pieței energiei electrice li se va permite să liciteze cât mai aproape posibil de timpul real, iar ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare nu poate preceda ora de închidere a porții pe parcursul zilei interzonale.

(7) Dezechilibrele se decontează la un preț care reflectă valoarea energiei electrice în timp real. Zona prețului de dezechilibru este echivalentă cu zona de ofertare.

(8) Dimensionarea capacității de rezervă se realizează de către operatorul sistemului de transport, care va coopera în acest sens cu alți operatori ai sistemelor de transport din regiune.

(9) Operatorul sistemului de transport va transmite Agenției rapoarte lunare privind contractele încheiate cu furnizorii de servicii de echilibrare.

Articolul 92. Dispoziții specifice privind piața de echilibrare. Derogări

(1) Achiziția capacității de echilibrare se efectuează de către operatorul sistemului de transport, care cooperează cu alți operatori ai sistemelor de transport din regiune pentru a facilita achiziția capacității de echilibrare la nivel regional. Rezervarea capacității transfrontaliere în acest scop poate fi limitată. Achiziția capacității de echilibrare se bazează pe mecanisme de piață și este organizată în așa fel încât să fie nediscriminatorie pentru participanții la piață în procesul de precalificare, în conformitate cu Articolul 35 alin. (4), indiferent dacă participanții la piață participă în mod individual sau prin agregare. Achiziția capacității de echilibrare se realizează pe piața primară, cu excepția cazului și în măsura în care Agenția a aprobat o derogare pentru a permite utilizarea altor forme de achiziții bazate pe mecanisme piață din cauza lipsei concurenței pe piața de echilibrare. Derogările de la obligația de efectuare a achiziției capacității de echilibrare prin intermediul piețelor primare se revizuiesc la fiecare trei ani.

(2) Achiziția capacității de echilibrare la creștere de putere și a capacității de echilibrare de descreștere de putere se efectuează separat, cu excepția cazului în care Agenția aprobă o derogare de la acest principiu pe baza faptului că aceasta ar conduce la o eficiență economică mai mare, fapt demonstrat printr-o evaluare efectuată de operatorul sistemului de transport. Contractele pentru capacitatea de echilibrare se încheie cu cel mult o zi înainte de furnizarea capacității de echilibrare, pentru o perioadă de maxim o zi, cu excepția cazului și în măsura în care, pentru a asigura securitatea aprovizionării sau pentru a îmbunătăți eficiența economică, Agenția a aprobat posibilitatea încheierii contractelor mai devreme de o zi înainte de furnizarea capacității de echilibrare sau pe durate mai lungi ale contractului.

(3) În cazul în care se acordă o derogare în conformitate cu alin. (2), pentru cel puțin 40% din produsele de echilibrare standard și pentru cel puțin 30% din toate produsele utilizate pentru capacitatea de echilibrare, contractele pentru capacitatea de echilibrare se încheie cu cel mult o zi înainte de furnizarea capacității de echilibrare, iar durata contractului trebuie să fie de maxim o zi. Contractarea părții rămase din capacitatea de echilibrare se execută cu cel mult o lună înainte de furnizarea capacității de echilibrare și pentru cel mult o lună.

(4) La cererea operatorului sistemului de transport, Agenția poate decide să prelungească durata contractului pentru partea rămasă din capacitatea de echilibrare menționată la alin. (3) pe o perioadă de maxim 12 luni, cu condiția ca o astfel de decizie să fie limitată în timp, iar efectele pozitive în ceea ce privește reducerea costurilor pentru consumatorii finali să depășească efectele negative

asupra pieței energiei electrice. Cererea operatorului sistemului de transport include:

- a) perioada de timp pe parcursul căreia s-ar aplica derogarea;
- b) mărimea capacității de echilibrare pentru care s-ar aplica derogarea;
- c) o analiză a impactului derogării asupra participării resurselor de echilibrare;
- d) o justificare a derogării care să demonstreze că aceasta ar duce la costuri mai mici pentru consumatorii finali.

(5) Până la 1 ianuarie 2028 Agenția raportează Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice cu privire la cota parte din puterea totală care face obiectul unor contracte cu o durată mai mare de o zi sau cu o perioadă de achiziție mai mare de o zi, în termenele stabilite conform cadrului normativ al Comunității Energetice.

(6) Operatorul sistemului de transport publică cât mai curând posibil, dar cu o întârziere de maxim 30 de minute după livrare, bilanțul actual al sistemului din zona sa de programare, prețurile de dezechilibru estimate și prețurile estimate ale energiei de echilibrare.

(7) În cazul în care produsele de echilibrare standard nu sunt suficiente pentru a asigura siguranța în funcționare a sistemului electroenergetic sau în cazul în care unele resurse de echilibrare nu pot participa la piața de echilibrare prin produse de echilibrare standard, operatorul sistemului de transport poate propune, iar Agenția poate acorda derogări de la Articolul 91 alin. (4) și (6) pentru produse de echilibrare specifice care sunt activate local fără a le schimba cu alți operatori ai sistemelor de transport. Propunerile de derogări includ o descriere a măsurilor propuse pentru a reduce utilizarea anumitor produse care fac obiectul eficienței economice, o argumentare a faptului că produsele specifice nu creează ineficiențe și denaturări semnificative pe piața de echilibrare fie din interiorul, fie din afara zonei de programare, precum și, după caz, norme și informații pentru procesul de transformare a ofertelor de energie de echilibrare din produse de echilibrare specifice în oferte de energie de echilibrare din produse de echilibrare standard.

(8) În cazul lipsei concurenței pe piața capacităților de echilibrare, Agenția poate acorda o derogare de la achizițiile capacităților de echilibrare în baza mecanismelor de piață, inclusiv prin impunerea de obligații temporare de serviciu public operatorului sistemului de transport în ceea ce privește achiziția capacităților de echilibrare și/sau potențialilor furnizori ai capacităților de echilibrare. Prețurile pentru capacitățile de echilibrare, în contextul obligației temporare de serviciu public, se determină în baza unei metodologii nediscriminatorii și transparente, elaborată și aprobată de Agenție. Atât metodologia, cât și obligațiile temporare de serviciu public sunt coordonate cu Secretariatul Comunității Energetice înainte de aprobarea acestora. Aceste obligații de serviciu public vor înceta în momentul în care achiziția capacităților de echilibrare se va putea efectua în baza mecanismelor de piață, acest moment urmând a fi coordonat cu Secretariatul Comunității Energetice.

(9) În măsura în care indisponibilitatea surselor de echilibrare nu este rezultatul unor probleme ce țin de reglementare sau de deficiențe ale pieței energiei electrice, Agenția, în cooperare cu Secretariatul Comunității Energetice, poate elabora și introduce mecanisme de stimulare a investițiilor în capacități de echilibrare. Aceste mecanisme de stimulare a investițiilor în capacități de echilibrare se elimină de îndată ce deficiențele pieței energiei electrice identificate încetează să mai existe.

(10) La cererea operatorului sistemului de transport sau din oficiu, Agenția poate acorda alte derogări de la anumite cerințe legate de echilibrarea sistemului electroenergetic în condițiile și cu respectarea procedurii stabilite în liniile directe privind echilibrarea sistemului electroenergetic. Procesul de derogare va fi transparent, nediscriminatoriu, bine documentat, în timp ce hotărârea privind acordarea derogării va fi justificată și bazată pe o cerere motivată.

(11) Agenția notifică hotărârile privind derogarea operatorului sistemului de transport, Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, Secretariatului Comunității Energetice, precum și le publică pe site-ul web oficial.

(12) Agenția creează și menține un registru al tuturor derogărilor pe care le-a acordat sau refuzat și furnizează Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice un registru actualizat și consolidat cel puțin o dată la șase luni, a cărui copie va fi transmisă ENTSO-E. Registrul va conține, în special: prevederile în raport cu care se acordă sau se refuză derogarea, conținutul derogării, motivele pentru acordarea sau refuzul derogării, precum și consecințele care decurg din acordarea derogării.

(13) În cazul în care lipsa surselor de echilibrare în aria de control a operatorului sistemului de transport determină o problemă de adecvanță a resurselor în contextul evaluării naționale de adecvanță menționată la Articolul 49 alin. (1), problema de adecvanță respectivă va fi abordată în conformitate cu mecanismele și procedurile specificate la Articolul 49- Articolul 54.

Articolul 93. Operatorul pieței energiei electrice

(1) Operatorul pieței energiei electrice este responsabil de funcționarea piețelor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei cu produse standardizate și livrare fizică pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu principiile stabilite la Articolul 89.

(2) Operatorul pieței energiei electrice se înființează ca persoană juridică, separată de orice întreprindere electroenergetică și acționează independent de interesele oricărui participant la piață, cu respectarea prevederilor prezentei legi, a Regulilor pieței energiei electrice și a altor acte normative de reglementare, aprobate de Agenție. Operatorul pieței energiei electrice îndeplinește în special următoarele funcții:

a) asigură organizarea și gestionarea piețelor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei;

b) asigură compensarea și decontarea financiară a tranzacțiilor încheiate pe piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei;

c) ține registrele privind participarea pe piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei;

d) întocmește și raportează operatorului sistemului de transport a graficelor zilnice ale tranzacțiilor încheiate pe piețele de energie electrică pe care le gestionează în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice;

e) colectează, analizează și publică datele pentru a asigura transparența funcționării piețelor de energie electrică pe care le gestionează;

f) publică pe site-ul web informații privind organizarea și funcționarea piețelor de energie electrică pe care le gestionează;

g) notifică fără întârziere Agenția cu privire la orice activități suspecte pe piețele de energie electrică pe care le gestionează, în conformitate cu Articolul 93;

h) transmite Agenției informații cu privire la tranzacțiile încheiate pe piețele de energie electrică pe care le gestionează, în conformitate cu Articolul 85 alin. (10);

i) realizează alte funcții stabilite în prezenta lege și în Regulile pieței energiei electrice.

(3) Operatorul pieței energiei electrice își îndeplinește funcțiile și obligațiile cu respectarea principiului transparenței, al obiectivității și al nediscriminării, sub supravegherea Agenției.

(4) Operatorul pieței energiei electrice se abține de la divulgarea informațiilor privind tranzacțiile cu energie electrică pe care le-a obținut în activitatea sa, cu excepția cazurilor în care este obligat să facă acest lucru în condițiile prezentei legi.

(5) Pentru a garanta decontarea financiară a tranzacțiilor pe piețele organizate de energie electrică, operatorul pieței percepe garanții financiare de la participanții la piață în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, iar participarea la tranzacții se realizează în limita stabilită prin garanțiile financiare.

(6) Operatorul pieței energiei electrice recuperează costurile rezonabile, proporționale și suportate în mod eficient pentru îndeplinirea funcțiilor sale, inclusiv pentru îndeplinirea funcțiilor de cuplare a pieței în calitate de OPEED. Pentru serviciile prestate, operatorul pieței energiei electrice percepe de la participanții la piață plăți conform tarifelor pentru operarea pieței energiei electrice, aprobate de Agenție în conformitate cu metodologia aprobată de Agenție.

(7) În cazul în care în Republica Moldova activează cel puțin doi operatori ai piețelor de energie electrică, tarifele pentru operarea pieței energiei electrice se stabilesc de către operatorii respectivi în conformitate cu metodologia aprobată de Agenție. Agenția monitorizează aplicarea metodologiei de către operatorii piețelor de energie electrică.

(8) Anual, până la data de 31 ianuarie, operatorul pieței energiei electrice întocmește și prezintă Agenției un raport privind funcționarea pieței energiei

electrice pe care o gestionează, care va include o analiză detaliată a piețelor organizate de energie electrică respective și, după caz, propuneri de îmbunătățire a funcționării acestora. Raportul se publică pe site-ul web al operatorului pieței energiei electrice.

Articolul 94. Desemnarea OPEED și revocarea desemnării. Atribuțiile OPEED

(1) Pentru a asigura organizarea cuplării piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei, Agenția desemnează un OPEED în conformitate cu principiile și procedura stabilite în prezentul articol.

(2) Pentru a fi desemnat ca OPEED, operatorul pieței energiei electrice va depune la Agenție o cerere însoțită de documentația necesară în contextul apelului lansat de Agenție. Agenția examinează dacă respectivul candidat îndeplinește criteriile stabilite la alin. (3) și emite o hotărâre privind desemnarea OPEED sau respinge cererea în termen de două luni de la data depunerii cererii. OPEED se desemnează pentru o perioadă inițială de 4 ani, cu posibilitate de prelungire dacă îndeplinește criteriile.

(3) Un candidat va fi desemnat OPEED dacă îndeplinește cumulativ următoarele cerințe:

a) a contractat sau contractează resurse adecvate pentru operarea comună, coordonată și conformă a cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei, inclusiv resursele necesare îndeplinirii funcțiilor OPEED, resursele financiare, tehnologia informațională necesară, infrastructura tehnică și procedurile operaționale, sau dacă face dovada că este în măsură să pună la dispoziție aceste resurse într-o perioadă de pregătire rezonabilă înainte de a-și prelua sarcinile;

b) este în măsură să asigure că participanții la piață au acces liber la informații cu privire la sarcinile OPEED;

c) este eficient din punct de vedere al costurilor privind cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei și, în cadrul sistemului său intern de contabilitate, se ține o contabilitate separată pentru funcțiile operatorului de cuplare a piețelor și alte activități, pentru a preveni subvențiile încrucișate;

d) are un nivel adecvat de separare a activității față de alți participanți la piață;

e) dacă este desemnat ca monopol legal național pentru serviciile de tranzacționare pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei într-o Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene, nu va face uz de taxele prevăzute, pentru a-și finanța activitățile pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene, decât cel în care aceste taxe se percep;

f) este în măsură să trateze toți participanții la piață într-un mod nediscriminatoriu;

g) dispune de mecanisme adecvate de supraveghere a pieței energiei electrice;

h) a încheiat acorduri adecvate privind transparența și confidențialitatea cu participanții la piață și cu operatorul sistemului de transport;

i) este în măsură să furnizeze serviciile de compensare și decontare necesare;

j) este în măsură să instituie sistemele și metodele de comunicații necesare pentru coordonare cu operatorii sistemelor de transport din alte părți contractante ale Comunității Energetice și sau din statele membre ale Uniunii Europene.

(4) Doar un singur operator al pieței energiei electrice poate fi desemnat ca OPEED, cu excepția cazului în care în urma unei evaluări efectuate în conformitate cu Articolul 95 alin. (1), Agenția constată existența premiselor pentru eliminarea monopolului legal asupra serviciilor de tranzacționare și, respectiv, pentru desemnarea a mai mult de un OPEED în zona de ofertare din Republica Moldova.

(5) Costurile aferente funcției de cuplare a piețelor pentru ziua următoare și/sau pe parcursul zilei se recuperează prin tarifele pentru operarea pieței energiei electrice aprobate de Agenție în conformitate cu Articolul 93 alin. (6).

(6) Agenția monitorizează respectarea de către OPEED a cerințelor de desemnare stabilite la alin. (3) și poate revoca statutul OPEED de la respectivul operator al pieței energiei electrice în conformitate cu alin. (7). În acest scop, Agenția cooperează și face schimb continuu de informații cu autoritățile de desemnare a OPEED din alte părți contractante ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene.

(7) În cazul în care OPEED nu menține conformitatea cu cerințele stabilite la alin. (3) și nu poate restabili conformitatea în termen de șase luni de la primirea din partea Agenției a unei notificări cu privire la nerespectarea conformității, Agenția revocă statutul de OPEED. Agenția notifică, de asemenea, autoritățile de desemnare din alte părți contractante ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene în care activează OPEED respectiv cu privire la nerespectarea conformității, precum și notifică OPEED.

(8) Hotărârile Agenției cu privire la desemnarea OPEED, revocarea statutului OPEED sau cu privire la operarea altor modificări în hotărârea privind desemnarea OPEED trebuie să fie motivate și publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Agenția notifică hotărârile respective Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(9) OPEED acționează în calitate de operator al pieței pe piețele naționale sau regionale pentru a efectua, în cooperare cu operatorul sistemului de transport, cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și/sau pe parcursul zilei. OPEED va îndeplini funcțiile stabilite în prezenta lege și în liniile directe privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor aprobate de Agenție.

(10) OPEED își îndeplinește funcția operatorului de cuplare a piețelor împreună cu alți OPED-uri din părțile contractante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene. Cooperarea dintre OPEED și OPEED-urile din părțile contractante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene se limitează strict la ceea ce este necesar pentru proiectarea, punerea în aplicare și operarea eficientă și în condiții de siguranță a cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei. Exercitarea în comun a funcției de operator de cuplare a piețelor se bazează pe principiul nediscriminării și garantează faptul că niciun OPEED nu poate beneficia de avantaje economice nejustificate prin participare la funcțiile de operator de cuplare a piețelor.

(11) În cazul în care liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor stabilesc că OPEED urmează să elaboreze TCM-uri și să le propună spre aprobare Agenției, se aplică prevederile Articolul 39.

(12) În cazurile și în condițiile stabilite în liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, OPEED poate delega total sau parțial sarcinile care îi sunt atribuite conform actului normativ de reglementare respectiv. În acest caz, acesta rămâne responsabil pentru asigurarea respectării obligațiilor pe care le-a delegat persoanei terțe – operator delegat, inclusiv pentru asigurarea accesului Agenției la informațiile necesare realizării atribuției sale de monitorizare.

(13) OPEED cooperează cu ACER și furnizează orice informații necesare pentru îndeplinirea sarcinilor ACER în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, precum și întreprinde măsurile și acțiunile necesare pentru a pune în aplicare opiniile, recomandările și deciziile ACER. OPEED este în drept să formuleze opinii cu privire la subiectele examinate de ACER în cadrul procedurii de consultare organizată de aceasta. OPEED este în drept să conteste decizia ACER care îl vizează sau decizia ACER care, deși vizează alte persoane, este de interes direct pentru OPEED, precum și să sesizeze Curtea Europeană de Justiție pentru anularea unei decizii emise ACER sau pentru că ACER nu a întreprins acțiunile necesare în termenele stabilite.

Articolul 95. Eliminarea monopolului legal asupra serviciilor de tranzacționare

(1) Agenția efectuează o evaluare a posibilității eliminării monopolului legal asupra serviciilor de tranzacționare prestate de către OPEED la expirarea a 4 ani de la desemnarea OPEED conform Articolul 94. În acest scop, Agenția efectuează o consultare publică pentru a identifica interesul altor părți de a presta servicii de tranzacționare. Agenția efectuează repetat, la fiecare 2 ani, evaluarea posibilității eliminării monopolului legal asupra serviciilor de tranzacționare prestate de către OPEED până la adoptarea unei hotărâri conform alin. (2).

(2) În cazul în care constată interes din partea altor părți de a presta servicii de tranzacționare, precum și existența premiselor necesare eliminării

monopolul legal existent, Agenția adoptă hotărârea corespunzătoare și lanseze un apel de propuneri în termen de 3 luni de la adoptarea hotărârii respective. Apelul de propuneri se organizează cu respectarea principiilor stabilite la Articolul 94 alin. (2) și (3). Ulterior, apelurile de propuneri pentru desemnarea OPEED se organizează anual.

(3) Agenția evaluează dacă, candidați pentru OPEED îndeplinesc cerințele prevăzute la Articolul 94 alin. (3). Criteriile respective se aplică astfel încât concurența între OPEED-uri să fie organizată într-un mod echitabil și nediscriminatoriu, indiferent dacă în cadrul apelului de propuneri sunt desemnați unul sau mai mulți OPEED. La luarea deciziei privind desemnarea OPEED, trebuie evitată orice discriminare între solicitanți. Agenția respinge cererea de desemnare a OPEED doar dacă solicitantul nu întrunește cerințele stabilite la Articolul 94 alin. (3).

(4) În cazul în care urmare a apelului de propuneri organizat de Agenție în conformitate cu alin. (2), se desemnează un singur OPEED în zona de ofertare a Republicii Moldova, OPEED respectiv aplică tariful pentru operarea pieței de energie electrică, aprobat în conformitate cu prevederile Articolul 93 alin. (6).

(5) În cazul în care în zona de ofertare a Republicii Moldova se desemnează cel puțin doi OPEED, costurile aferente funcției de cuplare a pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei se recuperează prin intermediul tarifelor pentru operarea piețelor de energie electrică stabilite de către OPEED în conformitate cu Articolul 93 alin. (7).

(6) Un OPEED desemnat într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene este în drept să ofere servicii de tranzacționare pentru ziua următoare și pe parcursul zilei cu livrare în Republica Moldova fără a fi necesară desemnarea acestuia de către Agenție în calitate de OPEED conform principiilor stabilite în Articolul 94 și în prezentul articol.

(7) Agenția monitorizează activitatea tuturor OPEED care efectuează cuplarea piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei, pentru a asigura respectarea de către aceștia a cerințelor și obligațiilor stabilite în prezenta lege, indiferent de locul în care OPEED respective au fost desemnate. Agenția face schimb continuu de informații cu autoritățile responsabile pentru desemnarea OPEED din alte părți contractante ale Comunității Energetice și din statele membre al Uniunii Europene pentru a asigura o monitorizare eficientă a activităților OPEED din zona de ofertare a Republicii Moldova.

(8) OPEED desemnat într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene este obligat să notifice Agenția cu privire la intenția acestuia de a efectua cuplarea piețelor pentru ziua următoare sau a piețelor pe parcursul zilei cu două luni înainte de începerea activității respective.

(9) Agenția refuză serviciile de tranzacționare ale unui OPEED desemnat într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al

Uniunii Europene, adoptând o hotărâre în acest sens, în una dintre următoarele situații:

a) Agenția constată existența unor obstacole tehnice în ceea ce privește livrarea energiei electrice achiziționate de pe piața pentru ziua următoare, de pe piața pe parcursul zilei utilizând serviciile OPEED desemnat într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene, legate de necesitatea de a asigura, în același timp, atât realizarea obiectivelor prezentei legi în ceea ce privește alocarea capacității și gestionarea congestiilor, precum și menținerea siguranței în funcționarea sistemului electroenergetic național;

b) regulile de tranzacționare nu sunt compatibile cu livrarea energiei electrice achiziționate în baza serviciilor de tranzacționare de pe piața pentru ziua următoare, de pe piața pe parcursul zilei, prestate de un OPEED desemnat într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene;

c) OPEED activează în condiții de monopol legal național în Partea Contractantă a Comunității Energetice sau în statul membru al Uniunii Europene în care este desemnat.

(10) În cazurile stabilite la alin. (9) lit. a) și b), hotărârea prin care sunt refuzate serviciile de tranzacționare ale unui OPEED desemnat într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene trebuie să stabilească modalitatea și termenul în care obstacolele tehnice identificate pot fi înlăturate, sau termenul în care regulile de tranzacționare naționale vor deveni compatibile cu serviciile de tranzacționare.

(11) Agenția transmite hotărârea specificată la alin. (9), însoțită de argumentele care au stat la baza acestei hotărâri, către OPEED respectiv, către autoritatea de desemnare din Partea Contractantă a Comunității Energetice sau din Statul Membru al Uniunii Europene în care OPEED respectiv a fost desemnat, precum și către Secretariatul Comunității Energetice, către Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care sunt afectate statele membre ale Uniunii Europene, către Comisia Europeană și către ACER.

(12) În cazul în care Agenția constată că un OPEED activ în Republica Moldova, care este desemnat într-o altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau într-un stat membru al Uniunii Europene, nu asigură respectarea cerințelor stabilite la Articolul 94 alin. (3), aceasta notifică OPEED în cauză cu privire la încălcările constatate. Dacă OPEED nu restabilește conformitatea cu cerințele respective în termen de trei luni de la primirea notificării, Agenția suspendă dreptul de a oferi servicii de tranzacționare pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei până la restabilirea conformității de către OPEED. Agenția notifică despre acest fapt autoritatea de desemnare din Partea Contractantă a Comunității Energetice sau din Statul Membru al Uniunii Europene în care OPEED respectiv este desemnat, precum și Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în

care sunt afectate Statele Membre ale Uniunii Europene, Comisia Europeană și ACER.

Articolul 96. Limitele tehnice de preț pentru ofertare

(1) Pe piața angro a energiei electrice nu pot fi impuse limite de preț care să afecteze formarea liberă a prețurilor, iar prețurile obținute trebuie să reflecte situația reală din piață. Această prevedere se aplică, printre altele, ofertării și compensării în toate intervalele de timp și include energia de echilibrare și prețurile de dezechilibru, fără a aduce atingere limitelor tehnice de preț pentru ofertare care pot fi aplicate în intervalul de echilibrare și în intervalele de timp pentru ziua următoare și pe parcursul zilei, în conformitate cu alin. (3).

(2) În cazul în care piața pentru ziua următoare și piața pe parcursul zilei funcționează în mod izolat, operatorul pieței energiei electrice urmează să pună în aplicare un mecanism transparent pentru ajustarea automată a limitelor tehnice de preț pentru ofertare în timp util în cazul în care se preconizează atingerea limitelor stabilite. Limitele superioare ajustate rămân aplicabile până când este necesară majorarea acestora în cadrul mecanismului respectiv.

(3) În contextul cuplării piețelor de energie electrică, OPEED poate aplica limite armonizate ale prețurilor maxime și minime de închidere pentru intervalele de timp pentru ziua următoare și pe parcursul zilei. Limitele respective trebuie să fie suficient de ridicate pentru a nu restricționa în mod inutil comerțul, trebuie să fie aplicate în mod armonizat pe piețele de energie electrică cuplate din părțile contractante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene și trebuie să țină cont de valoarea maximă a pierderilor datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică. OPEED urmează să pună în aplicare un mecanism transparent pentru ajustarea automată a limitelor tehnice de preț pentru ofertare în timp util în cazul în care se preconizează atingerea limitelor stabilite. Limitele superioare ajustate rămân aplicabile până când este necesară majorarea acestora în cadrul mecanismului respectiv.

(4) Operatorul sistemului de transport nu trebuie să ia niciun fel de măsuri cu scopul de a modifica prețurile pe piețele angro de energie electrică.

(5) Agenția identifică politicile și măsurile aplicate pe teritoriul Republicii Moldova care ar putea contribui în mod indirect la restricționarea formării prețurilor pe piețele angro de energie electrică, inclusiv: limitarea ofertelor legate de activarea energiei de echilibrare, mecanismele de asigurare a capacității, măsurile luate de operatorul sistemului de transport, măsurile îndreptate pentru contestarea rezultatelor pieței sau pentru prevenirea abuzului de poziție dominantă sau zonele de ofertare definite inefficient.

(6) În cazul în care Agenția identifică o politică sau o măsură care ar putea contribui la restricționarea formării prețurilor angro, aceasta urmează să ia toate măsurile necesare pentru eliminarea politicii sau a măsurii respective sau, dacă nu este posibil, pentru atenuarea impactului politicii sau a măsurii respective asupra comportamentului de ofertare. Agenția prezintă Secretariatului Comunității

Energetice un raport care descrie în mod detaliat măsurile și acțiunile care au fost întreprinse sau pe care intenționează să le întreprindă.

Secțiunea a 2-a

Dispoziții specifice referitoare la integritatea și transparența piețelor angro. Monitorizarea pieței

Articolul 97. Interdicții privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate

(1) Persoanelor fizice sau juridice care dețin informații privilegiate li se interzice:

a) să folosească aceste informații pentru a dobândi, înstrăina sau pentru a încerca să dobândească ori să înstrăineze, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;

b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în temeiul legii sau în cadrul exercitării muncii, profesiei sau a funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;

c) să recomande altei persoane să dobândească sau să înstrăineze ori să determine altă persoană să dobândească sau să înstrăineze, în baza informațiilor privilegiate, produsele energetice angro la care se referă informațiile în cauză.

(2) Interdicțiile stabilite la alin. (1) se aplică următoarelor persoane care dețin informații privilegiate:

a) membrilor organului administrativ, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi;

b) persoanelor care dețin cote în capitalul social al unei întreprinderi;

c) persoanelor care au acces la informații prin exercitarea muncii, profesiei sau a funcțiilor;

d) persoanelor care au dobândit astfel de informații prin activități infracționale;

e) persoanelor care cunosc sau trebuie să cunoască faptul că informațiile sunt privilegiate.

(3) Prevederile alin. (1) lit. a) și c) nu se aplică operatorului sistemului de transport la procurarea energiei electrice în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului electroenergetic, conform obligațiilor ce îi revin în conformitate cu prezenta lege.

(4) Prevederile alin. (1), (2) și (3) nu se aplică:

a) tranzacțiilor realizate pentru a achita o obligație scadentă de dobândire sau înstrăinare a unor produse energetice angro, în cazul în care această obligație decurge dintr-un contract încheiat sau dintr-un ordin de tranzacționare emis înainte ca persoana vizată să intre în posesia unor informații privilegiate;

b) tranzacțiilor realizate de producătorii de energie electrică ai căror scop este de a-și acoperi pierderile imediate, cauzate de întreruperile neplanificate, dacă

fără realizarea acestora participantul la piața energiei electrice nu ar putea să-și îndeplinească obligațiile contractuale existente sau dacă astfel de acțiuni sunt întreprinse cu acordul operatorului sistemului de transport implicat în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului electroenergetic. Producătorii de energie electrică care realizează asemenea tranzacții sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile respective;

c) participanților la piața energie electrice care acționează în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic, Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic sau dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale în cazul în care se constată apariția situației excepționale, iar aplicarea mecanismelor de piață a fost suspendată. În acest caz, Agenția asigură publicarea informațiilor privilegiate în conformitate cu prevederile Articolul 98.

(5) În cazul în care persoana care deține informații privilegiate este o persoană juridică, interdicțiile stabilite la alin. (1) se aplică în egală măsură și persoanelor fizice care participă în numele persoanei juridice respective la luarea deciziei privind realizarea tranzacției.

(6) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținând cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro.

Articolul 98. Obligația de a publica informații privilegiate

(1) Participantul la piața energiei electrice este obligat să publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la instalațiile pe care le deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant la piață, întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea centralelor electrice, a instalațiilor de stocare a energiei, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor electrice de transport, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora, în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea adoptată conform alin. (5) din prezentul articol.

(2) Un participant la piața energiei electrice poate amâna în mod excepțional, pe propria răspundere, publicarea unor informații privilegiate pentru a nu aduce atingere intereselor sale legitime, cu condiția că omisiunea în cauză nu

induce în eroare publicul, iar participantul la piața energiei electrice poate asigura confidențialitatea respectivelor informații și nu ia decizii cu privire la tranzacționarea de produse energetice angro pe baza acestor informații. Participantul la piața energiei electrice este obligat să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt, cu prezentarea motivelor care justifică amânarea publicării informațiilor în cauză.

(3) Dacă, în cadrul exercitării obișnuite a muncii, a profesiei sau a funcțiilor sale, un participant la piața energiei electrice, un angajat sau un reprezentant al său divulgă informații privilegiate referitoare la un produs energetic angro, în conformitate cu Articolul 97 alin. (1) lit. b), respectivul participant la piață, angajatul sau reprezentantul acestuia trebuie să se asigure că informațiile respective sunt publicate în mod efectiv, simultan și complet. În cazul divulgării neintenționate, participantul la piața energiei electrice este obligat să se asigure că informațiile sunt publicate în mod efectiv și complet cât mai repede posibil după respectiva divulgare neintenționată.

(4) Cerința stabilită la alin. (3) din prezentul articol nu se aplică în cazul în care persoana care primește informațiile are obligația de a păstra confidențialitatea în conformitate cu actele normative în vigoare, cu dispozițiile statutare sau cu clauzele contractuale.

(5) Printr-o hotărâre adoptată în acest sens, Agenția stabilește criteriile care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și modul de publicare a acestora.

(6) Executarea obligațiilor stabilite la alin. (1) și (2) din prezentul articol nu exonerează participanții la piața energiei electrice de îndeplinirea cerințelor stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție privind publicarea informațiilor, inclusiv în codurile rețelelor electrice și liniile directe stabilite la Articolul 39, în special în ceea ce privește termenele și modul de publicare a acestora.

(7) Prevederile alin. (1) și (2) din prezentul articol nu aduc atingere dreptului participanților la piața energiei electrice de a amâna divulgarea informațiilor sensibile privind protecția infrastructurii critice, dacă informațiile respective sunt considerate secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată.

(8) Prevederile stabilite la alin. (1)-(7) din prezentul articol se aplică inclusiv în raport cu operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție. În cazul în care operatorului sistemului de transport i s-a acordat o derogare de la obligația de a publica anumite date, informații în conformitate cu prevederile prezentei Legi, operatorul sistemului de transport este exonerat de obligația prevăzută la alin. (1) din prezentul articol în ceea ce privește publicarea datelor, a informațiilor respective.

Articolul 99. Obligațiile persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional

(1) Orice persoană care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să își desfășoare activitatea și să stabilească și să mențină mecanisme și proceduri eficiente pentru a identifica situațiile de încălcare a cerințelor stabilite la Articolul 97 și Articolul 100. În cazul în care o persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile Articolul 97 sau ale Articolul 100, persoana respectivă este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt.

(2) Activitatea de intermediere a tranzacțiilor cu titlu profesional presupune prestarea serviciilor de organizare a tranzacțiilor pentru:

a) crearea circumstanțelor necesare sau oferirea de asistență părților terțe (cumpărător sau vânzător) astfel încât să fie încheiată o tranzacție angro cu energie electrică (influențând în mod direct încheierea tranzacției); sau

b) oferirea unui instrument sau a unor mijloace care să faciliteze încheierea de tranzacții cu produse energetice angro de către părți terțe (cumpărător sau vânzător) și care nu se limitează doar la furnizarea mijloacelor prin intermediul cărora părțile terțe pot comunica între ele.

Articolul 100. Interzicerea manipulării pieței energiei electrice

(1) Se interzice manipularea sau tentativa de manipulare a pieței energiei electrice.

(2) În sensul prezentei legi, manipularea pieței energiei electrice include una dintre următoarele acțiuni:

1) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro:

a) care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro;

b) care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea unei sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unui sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul de tranzacționare demonstrează că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de energie electrică;

c) care utilizează sau prin care se încearcă utilizarea unui instrument fictiv sau a unei alte forme de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită semnale false sau înșelătoare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă ori sunt susceptibile de a oferi semnale false sau înșelătoare cu privire la cererea, oferta

sau prețul produselor energetice angro, inclusiv răspândirea de zvonuri și difuzarea de știri false sau înșelătoare, dacă persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false sau înșelătoare.

(3) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținând cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro.

Articolul 101. Promovarea și monitorizarea concurenței pe piețele de energie electrică. Efectuarea investigațiilor pe piețele de energie electrică

(1) Agenția asigură crearea condițiilor necesare pentru o concurență efectivă pe piețele de energie electrică și pentru dezvoltarea acestora, inclusiv prin promovarea, în actele sale normative de reglementare, a principiilor echității, transparenței și nediscriminării.

(2) Agenția monitorizează piețele de energie electrică, în special activitatea de tranzacționare cu produse energetice angro pentru a detecta și preveni tranzacționarea bazată pe informații privilegiate și manipularea pieței, precum și cazurile de abuz de poziție dominantă pe piață. În acest scop, Agenția este colectează informații despre posibile încălcări de pe piețele de energie electrică în conformitate cu prezentul articol, precum și efectuează investigații și controale în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Agenția inițiază investigații sau efectuează controale din oficiu, la sesizarea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, a unei alte autorități publice, inclusiv a Consiliului Concurenței, la sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice sau la cererea depusă de un participant la piață. Participanții la piață sunt obligați să se abțină de la obstrucționarea prin orice mijloace a Agenției în legătură cu efectuarea controalelor și a investigațiilor pe piețele de energie electrică.

(3) Agenția este în drept, printr-o notificare scrisă, să solicite oricărui participant la piață sau persoană menționată la alin. (4) lit. b)-e) să furnizeze în numele lor informațiile solicitate și documentele corespunzătoare în legătură cu îndeplinirea funcției de monitorizare a integrității și transparenței piețelor de energie electrică. Aceste persoane trebuie să coopereze cu Agenția și să transmită informațiile necesare acesteia pentru realizarea funcției de monitorizare a piețelor de energie electrică.

(4) În sensul alin. (3) informațiile vor fi furnizate de:

a) participantul la piață;

b) o parte terță care acționează în numele participantului la piață;

- c) un sistem de raportare a tranzacțiilor;
- d) o piață organizată, un sistem de corelare a tranzacțiilor sau o altă persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional;
- e) un registru de tranzacții înregistrat sau recunoscut în temeiul actelor normative care reglementează piețele financiare privind tranzacțiile cu instrumente derivate de energie electrică, contrapărțile centrale și registrele de tranzacții.

(5) Informațiile prevăzute la alin. (3) vor include, dar fără a se limita la, o evidență a tranzacțiilor de pe piețele angro de energie electrică, inclusiv a ordinelor de tranzacționare.

(6) Agenția aprobă hotărârea prin care se stabilește setul de cerințe cu privire la examinarea denunțurilor și o publică pe site-ul web oficial.

(7) Lunar, Agenția elaborează și publică pe site-ul web oficial raportul de monitorizare a piețelor de energie electrică, care cuprinde prețurile medii înregistrate, cantitățile tranzacționate, numărul de participanți la piață și indicatorii de concentrare a pieței, inclusiv informațiile rezultate din activitatea furnizorului central de energie electrică și a operatorului pieței energiei electrice.

(8) Agenția întocmește un raport privind piețele de energie electrică, care va face parte din raportul anual de activitate prevăzut la Articolul 7 alin. (4), și care va conține informații detaliate privind organizarea și funcționarea piețelor de energie electrică, nivelul de lichiditate al piețelor angro, informații privind tendințele evoluțiilor înregistrate pe piețele de energie electrică, precum și alte informații legate de funcțiile Agenției privind monitorizarea pieței energiei electrice.

(9) Agenția transmite Secretariatului Comunității Energetice raportul menționat la alin. (8) în partea ce ține de realizarea funcțiilor de monitorizare a piețelor de energie electrică.

(10) Hotărârile Agenției referitoare la investigațiile și/sau controalele realizate și rapoartele anuale privind monitorizarea piețelor de energie electrică se publică pe site-ul web oficial al Agenției.

Articolul 102. Atribuțiile Agenției la efectuarea investigațiilor pe piețele de energie electrică

(1) Agenția inițiază investigații privind funcționarea piețelor de energie electrică din oficiu sau la recepționarea unei cereri sau a unei sesizări, prevăzute la Articolul 101 alin. (2), cu respectarea principiilor și a procedurii stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(2) În cadrul investigației, Agenția își exercită drepturile stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și următoarele drepturi specifice:

- a) de a efectua, în comun cu Consiliul Concurenței, investigații pe piețele de energie electrică;

- b) la constatarea circumstanțelor care indică încălcarea sau nerespectarea uneia sau mai multor prevederi ale prezentului capitol și săvârșirea unei infracțiuni

prevăzute în Codul penal, să informeze organele de drept competente cu privire la rezultatele și finalitatea procedurii administrative desfășurate în conformitate cu prezenta lege;

c) de a coopera cu autoritățile de reglementare din sectorul financiar, precum și cu alte autorități de reglementare sub egida Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(3) Agenția efectuează o investigație într-un termen de până la 6 luni, care poate fi prelungită, prin hotărâre motivată a Agenției. Rezultatele investigației vor fi reflectate într-o hotărâre a Agenției, care va specifica circumstanțele constatate și măsurile prescrise. Măsurile respective sunt proporționale, nediscriminatorii și transparente și nu vor restricționa comerțul dintre părțile contractante ale Comunității Energetice.

(4) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul prezentului articol trebuie să respecte principiul proporționalității.

(5) În cazul în care, în cadrul investigației se constată circumstanțe care indică o încălcare a Legii concurenței nr. 183/2012, Agenția sesizează Consiliul Concurenței despre acest fapt.

(6) Prevederile prezentei legi cu privire la efectuarea investigațiilor de către Agenție se aplică fără a aduce atingere competenței generale a Consiliului Concurenței de a efectua investigații în temeiul Legii concurenței nr. 183/2012. Efectuarea investigațiilor privind cazurile cartelurilor ține de competență exclusivă a Consiliului Concurenței.

Articolul 103. Cooperarea la nivel național și regional în contextul monitorizării piețelor de energie electrică

(1) În legătură cu monitorizarea piețelor de energie electrică, în conformitate cu prezentul articol și cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Agenția cooperează cu autoritățile de reglementare din țările vecine, din alte părți contractante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene, cu Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, cu alte autorități de resort și cu organele de drept, cu autoritățile publice din Republica Moldova, inclusiv cu Consiliul Concurenței, prin diverse mijloace, care includ, fără a se limita la acestea, schimbul de informații și încheierea, la necesitate, a memorandumurilor de înțelegere.

(2) Agenția cooperează cu Comisia Națională a Pieței Financiare, prin schimb de informații privind instrumentele derivate de energie electrică și prin alte mijloace, inclusiv prin încheierea memorandumurilor de înțelegere.

(3) Agenția informează Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice atunci când există motive rezonabile să suspecteze că pe piețele de energie electrică din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care contravin prevederilor prezentului capitol, oferind informații cât mai detaliate posibil în legătură cu acțiunile respective.

(4) În cazul în care există bănuieli rezonabile că în altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sunt întreprinse acțiuni care afectează piața angro de energie electrică sau prețurile la produsele energetice angro din Republica Moldova, Agenția notifică despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice și solicită luarea măsurilor necesare pentru atenuarea sau eliminarea impactului acțiunilor respective.

(5) Agenția sesizează Consiliul Concurenței în cazul în care există motive întemeiate să suspecteze că pe piețele de energie electrică din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care pot constitui o încălcare a Legii concurenței nr. 183/2012, inclusiv în legătură cu potențiale acțiuni de concentrare economică, și notifică despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice.

(6) La sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice privind o presupusă încălcare a prevederilor prezentului capitol, Agenția transmite informațiile solicitate sau, după caz, inițiază o investigație în legătură cu presupusa încălcare notificată și întreprinde măsurile necesare pentru remedierea încălcărilor identificate. În cazul în care nu este posibilă prezentarea informațiilor solicitate în termenele stabilite, Agenția notifică Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice cu privire la acest fapt, precum și despre motivele justificative.

(7) Prin derogare de la prevederile alin. (6), Agenția refuză să dea curs solicitării Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice în unul din următoarele cazuri:

- a) aceasta ar putea afecta suveranitatea sau securitatea națională;
- b) autoritățile naționale competente au inițiat deja o procedură judiciară pentru aceleași fapte/acțiuni și împotriva aceluiași persoane;
- c) instanța de judecată a pronunțat o hotărâre definitivă și irevocabilă în privința persoanelor respective cu privire la aceleași fapte comise.

(8) În cazul refuzului conform alin. (7), Agenția informează în modul corespunzător Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, prezentând informații detaliate cu privire la procedurile inițiate sau cu privire la hotărârile adoptate de autoritățile/instanțele de judecată naționale.

Articolul 104. Nedivulgarea informațiilor confidențiale. Transparența. Secretul profesional. Protecția datelor

(1) Agenția este obligată să se abțină de la divulgarea informațiilor confidențiale obținute în conformitate cu Articolul 98 alin. (2), a informațiilor obținute în cursul exercitării atribuțiilor stabilite la Articolul 101, 102 și Articolul 103, precum și a altor informații oficiale cu accesibilitate limitată, obținute de Agenție în contextul exercitării funcției de monitorizare a piețelor de energie electrică și în legătură cu aceasta. Agenția întreprinde măsurile necesare pentru a asigura confidențialitatea, integritatea și protecția informațiilor respective, precum

și măsurile menite să prevină utilizarea necorespunzătoare a acestor informații, inclusiv accesul neautorizat la acestea.

(2) Sub rezerva respectării secretului profesional, Agenția este în drept să publice o parte din informațiile pe care le deține, cu condiția ca informațiile confidențiale din domeniul afacerilor sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată care vizează anumiți participanți la piața energiei electrice sau anumite tranzacții ori piețe individuale să nu fie divulgate și să nu poată fi deduse.

(3) Agenția pune la dispoziție, în scopuri științifice, baza sa de date cu privire la funcționarea pieței angro, care conține date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele privind confidențialitatea informațiilor stabilite în prezenta lege și în alte acte normative aplicabile.

(4) Informațiile indicate la alin. (2) și (3) se publică sau se prezintă în scopul îmbunătățirii transparenței piețelor de energie electrică și doar dacă este puțin probabil ca acestea să ducă la denaturarea concurenței pe piața energiei electrice. Agenția distribuie informațiile în mod echitabil, în conformitate cu o procedură transparentă, stabilită într-un regulament elaborat și aprobat de Agenție, care se publică pe site-ul web oficial al acesteia.

(5) Informațiile confidențiale care sunt obținute sau transmise în conformitate cu prezentul capitol fac obiectul cerinței privind respectarea secretului profesional.

(6) Obligația de păstrare a secretului profesional se aplică:

a) persoanelor care lucrează sau care au lucrat în cadrul și pentru Agenție, pentru Consiliul Concurenței, pentru alte autorități publice care au intrat în posesia informațiilor stabilite la alin. (1);

b) experților mandatați de Agenție, de Consiliul Concurenței sau de alte autorități publice care obțin informații cu caracter confidențial în conformitate cu prezentul capitol.

(7) Informațiile confidențiale obținute de către persoanele indicate la alin. (6) în cadrul exercitării funcțiilor lor, nu pot fi divulgate niciunei alte persoane sau autorități decât într-o formă prescurtată, anonimizată sau agregată, care să nu permită identificarea niciunui participant la piața energiei electrice, cu excepția cazurilor în care obligația de divulgare este stabilită expres în prezenta lege sau în alte acte normative.

(8) Agenția, autoritățile publice sau persoanele care obțin informații confidențiale în conformitate cu prezenta lege sunt în drept să le utilizeze exclusiv în scopul exercitării atribuțiilor stabilite prin prezenta lege. Organele centrale de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice sau persoane pot utiliza aceste informații doar în scopul pentru care le-au fost furnizate sau în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce le revin. Organul central de specialitate a administrației publice în domeniul energiei sau autoritatea publică care a primit informațiile respective este în drept să le utilizeze în alte scopuri, cu condiția obținerii acordului Agenției, al autorităților sau al persoanelor care au comunicat informațiile respective.

(9) Agenția elaborează și aprobă hotărârea cu privire la cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței energiei electrice, cu respectarea actelor normative care reglementează protecția datelor.

(10) Prevederile prezentului articol nu împiedică Agenția să transmită sau să facă schimb de informații confidențiale cu autoritățile relevante din alte părți contractante ale Comunității Energetice, precum și din statele membre ale Uniunii Europene, cu condiția ca acestea să nu fi fost primite de la o autoritate a altui stat Parte Contractantă a Comunității Energetice, a unui stat membru a Uniunii Europene, de la Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau de la Secretariatul Comunității Energetice.

Capitolul VIII

PRODUCEREA ENERGIEI ELECTRICE ȘI FURNIZAREA ENERGIEI ELECTRICE

Articolul 105. Producerea energiei electrice

(1) Activitatea de producere a energiei electrice este supusă licențierii în condițiile stabilite la Articolul 20. Proprietarul centralei electrice de termoficare trebuie să obțină atât licența pentru producerea energiei electrice, cât și licența pentru producerea energiei termice, în conformitate cu Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

(2) Producătorul este în drept să vândă energia electrică pe piețele angro de energie electrică. Producătorul este în drept să vândă energie electrică pe piața cu amănuntul a energiei electrice cu condiția obținerii și a licenței pentru furnizarea energiei electrice.

(3) Producătorul trebuie să respecte cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice, iar calitatea energiei electrice livrate în rețelele electrice trebuie să corespundă parametrilor de calitate stabiliți.

(4) Obținerea actelor permissive emise în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 este obligatorie pentru construcția tuturor centralelor electrice sau a centralelor electrice de termoficare, precum și pentru majorarea capacității acestora.

(5) Construcția, exploatarea, întreținerea, majorarea capacității centralelor electrice și racordarea acestora la rețelele electrice se efectuează în conformitate cu prezentul capitol, Articolul 72 și Articolul 73, Codul rețelelor electrice privind cerințele pentru racordarea la rețea a unităților generatoare aprobat de Agenție în conformitate cu Articolul 39, Regulamentul privind racordarea, precum și cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

(6) Autorizarea construcției unei centrale electrice noi, a unei centrale electrice de termoficare noi, cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare existente, în cazul în care puterea instalată cumulată a centralei

respective este mai mare de 20 MW, se efectuează prin hotărâre de Guvern, în conformitate cu Articolul 106.

Articolul 106. Procedura de autorizare pentru noile capacități de producere a energiei electrice

(1) Autorizarea construcției unei centrale electrice noi, a unei noi centrale electrice de termoficare noi, cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare existente, în cazul în care puterea instalată cumulată a centralei respective este mai mare de 20 MW, astfel cum este stabilit la Articolul 105 alin. (6) se efectuează în conformitate cu criteriile și procedura stabilite printr-un regulament aprobat de Guvern. Autorizația se acordă pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. La stabilirea criteriilor corespunzătoare, se iau în considerare următoarele:

- a) siguranța și securitatea instalației electrice, inclusiv impactul acesteia asupra siguranței și securității sistemului electroenergetic;
- b) protecția sănătății și siguranței publice;
- c) protecția mediului;
- d) utilizarea terenurilor și alegerea amplasamentelor;
- e) utilizarea terenurilor domeniului public;
- f) eficiența energetică;
- g) natura surselor primare;
- h) caracteristicile specifice solicitantului, cum ar fi capacitățile tehnice, economice și financiare;
- i) conformitatea cu măsurile privind obligațiile de serviciu public și protecția consumatorilor, după caz;
- j) contribuția capacității de producere la îndeplinirea ponderii Republicii Moldova în producția de energie electrică din surse regenerabile de energie și contribuția Republicii Moldova la obiectivul Comunității Energetice pentru 2030;
- k) contribuția capacității de producere la reducerea emisiilor;
- l) alternativele la construirea de noi capacități de producere, cum ar fi soluțiile privind consumul dispecerizabil și stocarea energiei.

(2) Sunt exceptați de la procedura de autorizare prevăzută de prevederile prezentului articol, producătorii care au fost selectați câștigători în cadrul unui proces competitiv/licitație organizate în contextul prevederilor prezentei legi, precum și producătorii eligibili care urmează să instaleze centrale electrice de producere din surse regenerabile cu o putere instalată mai mare de 20 MW și care au fost desemnați câștigători ai licitației pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

(3) Atunci când Guvernul autorizează construcția și majorarea capacității centralelor electrice sau a centralelor electrice de termoficare, în conformitate cu

prezentul articol, trebuie să se țină cont de planurile de dezvoltare regională, de urbanism și dezvoltare a teritoriului, precum și de standardele tehnice.

(4) Autorizarea construcției unei noi centrale electrice, a unei centrale electrice de termoficare cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare, în cazul în care puterea instalată cumulată este mai mare de 20 MW, poate fi refuzată solicitantului doar din motive obiective, nediscriminatorii și argumentate corespunzător. Solicitantul este informat cu privire la motivele refuzului.

(5) Solicitantul a cărui cerere a fost refuzată în conformitate cu alin. (4) este în drept să conteste refuzul, în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018.

(6) După adoptarea hotărârii Guvernului prevăzută la alin. (1), beneficiarul este obligat să obțină autorizația de construire în condițiile stabilite în Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

Articolul 107. Obligațiile și drepturile producătorului

(1) Producătorul este obligat:

a) să își desfășoare activitatea în conformitate cu prezenta lege, cu respectarea condițiilor licenței și actelor normative de reglementare aprobate de Agenție;

b) să instaleze și să utilizeze echipamente de măsurare care permit măsurarea pe interval ajustabil a cantităților de energie electrică consumate sau livrate în rețelele electrice și să și să asigure conectarea lor la sistemul automatizat de măsurare al operatorului de sistem prin instalarea echipamentului de comunicație și să respecte alte obligații stabilite în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale;

c) să exploateze și să întrețină centrala electrică astfel încât să asigure funcționarea sigură și continuă a acesteia;

d) să respecte cerințele privind protecția mediului;

e) atunci când participă pe piețele de energie electrică să respecte prezenta lege, Regulile pieței energiei electrice, liniile directoare privind echilibrarea sistemului electroenergetic, alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție și să nu denatureze concurența pe piețele de energie electrică;

f) să echipeze, să exploateze, să întrețină și să modernizeze centrala electrică, precum și instalațiile conexe utilizate pentru livrarea energiei electrice în rețelele electrice, precum și să majoreze capacitatea centralei electrice în condițiile stabilite în prezentul capitol și în documentele normativ-tehnice aprobate de Agenție;

g) să pună la dispoziția operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție datele necesare pentru exploatarea rețelelor electrice și pentru gestionarea sistemului electroenergetic;

h) să acorde acces personalului operatorului sistemului de transport, personalului operatorului sistemului de distribuție la echipamentele și instalațiile sale care sunt utilizate pentru măsurarea energiei electrice și pentru livrarea energiei electrice în rețelele electrice;

i) să se conformeze indicațiilor operatorului sistemului de transport sau, după caz, ale operatorului sistemului de distribuție în legătură cu dirijarea operativ-tehnologică a sistemului electroenergetic;

j) să prezinte Agenției rapoarte cu privire la activitatea desfășurată, precum și orice alte informații solicitate în conformitate cu prezenta lege și potrivit condițiilor licenței;

k) să scoată din exploatare unitățile generatoare dispecerizabile numai cu acordul prealabil al operatorului sistemului de transport.

(2) Producătorii care exploatează centrale electrice pe bază de combustibili fosili sunt obligați să mențină rezerve de combustibil la un nivel suficient pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie electrică în condițiile stabilite de Guvern.

(3) Producătorul care deține sau operează centrale electrice, în cazul în care cel puțin o unitate generatoare are o putere instalată de cel puțin 250 MW sau care are un portofoliu care include centrale electrice cu puterea instalată de cel puțin 400 MW, este obligat să păstreze, timp de 5 ani, pentru a prezenta, la cerere, Agenției, Consiliului Concurenței sau Secretariatului Comunității Energetice, toate datele orare pentru fiecare centrală, care sunt necesare în vederea verificării tuturor deciziilor operaționale de dispecerizare, precum și a comportamentului pe bursele de energie electrică, în cadrul licitațiilor pentru capacitățile de interconectare, pe piețele de capacitate de rezervă și pe piețele contractelor bilaterale. Informațiile orare pentru fiecare centrală includ, fără a se limita la, datele cu privire la capacitatea de producere disponibilă și la rezervele angajate, inclusiv alocarea acestor rezerve angajate la nivelul fiecărei centrale individuale în momentul tranzacționării pe bursă sau în momentul producerii.

(4) Producătorul îndeplinește și alte obligații stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(5) Producătorul are următoarele drepturi:

a) să producă energie electrică, cu respectarea parametrilor de calitate, a cerințelor privind protecția mediului și a cerințelor de securitate prevăzute de lege;

b) să aibă acces la rețelele electrice, în mod nediscriminatoriu, în condițiile prezentei legi;

c) să vândă energia electrică produsă în condițiile stabilite în prezenta lege;

d) să vândă energia termică produsă în regim de cogenerare;

e) să acceseze măsurile de sprijin, stabilite la nivel național.

(6) Producătorul are și alte drepturi stabilite în prezenta lege și în actele normative în domeniu, inclusiv în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

Articolul 108. Furnizarea energiei electrice

(1) Furnizarea energiei electrice se realizează de către furnizorii care dețin licențe pentru furnizarea energiei electrice.

(2) Toți consumatorii finali au dreptul la furnizarea energiei electrice de către un furnizor la alegere.

(3) Termenele și condițiile pentru încheierea contractelor de furnizare a energiei electrice sunt stabilite în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, aprobat de Agenție.

(4) Consumatorii casnici, microîntreprinderile și întreprinderile mici au dreptul la furnizarea energiei electrice de către furnizorul serviciului universal în conformitate cu Articolul 114. Consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau retras licența, furnizorul este în imposibilitatea de a furniza energie electrică) au dreptul la furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune în conformitate cu Articolul 115.

(5) Furnizorii achiziționează energie electrică pe piețele de energie electrică, cu respectarea condițiilor stabilite în prezenta lege. Furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune vor procura energie electrică, la cele mai mici costuri, în condiții transparente și nediscriminatorii, asigurând, totodată, îndeplinirea cerințelor de securitate energetică, precum și fiabilitatea furnizării energiei electrice către consumatorii finali.

(6) Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune procură energia electrică pe piața contractelor bilaterale, precum și pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective, în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice. Încheierea contractelor bilaterale pentru achiziționarea energiei electrice de către furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune se efectuează în baza licitațiilor pentru achiziționarea energiei electrice în conformitate cu prevederile Regulilor pieței energiei electrice în cazul în care furnizorul serviciului universal și de ultimă opțiune nu achiziționează energie electrică prin intermediul unei platforme de tranzacționare operate de operatorul pieței energiei electrice sau în baza obligației prevăzute la art. 87 alin. (2). Agenția monitorizează licitațiile organizate în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Regulilor pieței energiei electrice.

(7) Furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune își îndeplinesc obligațiile în limitele teritoriului stabilit de Agenție conform hotărârii aprobate în acest sens și încheie, la solicitare, contracte de furnizare a energiei electrice cu orice consumator final care are dreptul la aceste servicii potrivit prezentei legi, cu respectarea Regulamentului privind furnizarea energiei electrice, și la prețurile reglementate aprobate de Agenție în baza metodologiei.

(8) Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune, furnizorul central de energie electrică sunt în drept să vândă energie electrică în condiții de piață, cu condiția ținerii contabilității separate pentru fiecare tip de furnizare.

(9) Termenele și condițiile care trebuie respectate la încheierea contractelor de furnizare a energiei electrice în contextul obligațiilor de serviciu public, precum și clauzele obligatorii care trebuie să fie incluse în contractele respective se stabilesc în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(10) Agenția poate stabili obligații de serviciu public necesare și proporționale în vederea stimulării concurenței și a asigurării funcționării piețelor de energie electrică. Obligațiile de serviciu public pot include programe de furnizare a unor cantități de energie electrică către piață, conform cărora entitățile sunt obligate să vândă sau să pună la dispoziție anumite cantități de energie electrică, sau să ofere acces la o parte din capacitățile lor de producție furnizorilor interesați, pentru o anumită perioadă de timp. Aceste tip de obligații de serviciu public se impune printr-o hotărâre separată a Agenției, adoptată în temeiul prevederilor art. 17, după consultarea prealabilă cu Secretariatul Comunității Energetice.

Articolul 109. Furnizarea energiei electrice bazată pe piață

(1) Sub rezerva prevederilor Articolul 114 și Articolul 115, furnizorii au libertatea de a stabili prețul la care furnizează energie electrică consumatorilor. În acest scop, se asigură concurența efectivă între furnizori.

(2) Consumatorii casnici afectați de sărăcie energetică și vulnerabili sunt protejați prin politica socială sau prin alte mijloace decât intervențiile publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice.

(3) Prin derogare de la alin. (1) și (2), Guvernul poate utiliza intervenții publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice consumatorilor casnici vulnerabili sau afectați de sărăcie energetică, cu condiția ca acestea să fie supuse condițiilor prevăzute la alin. (4) și (5).

(4) Intervențiile publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice:

a) urmăresc un interes economic general și nu depășesc ceea ce este necesar pentru realizarea respectivului interes economic general;

b) sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și verificabile;

c) garantează accesul egal la consumatorii finali al întreprinderilor electroenergetice;

d) au o durată limitată și sunt proporționale în ceea ce privește beneficiarii lor;

e) nu generează în mod discriminatoriu costuri suplimentare pentru participanții la piață.

(5) La aplicarea intervențiilor publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice în conformitate cu alin. (3), Planul național integrat privind energia și clima, prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, urmează să fie completat cu un obiectiv indicativ național de reducere a sărăciei energetice, indiferent de numărul consumatorilor casnici afectați de sărăcia energetică. Planul național integrat privind energia și clima determină, de

asemenea, obiectivele politicilor și ale măsurilor existente menite să abordeze sărăcia energetică, inclusiv măsuri de politică socială și alte programe naționale relevante.

(6) În cazul în care intervențiile publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice se aplică în conformitate cu alin. (3), rapoartele naționale integrate de progres privind energia și clima, prevăzute la art. 7³ din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, vor cuprinde în plus următoarele informații:

a) informații cu privire la progresul în direcția obiectivului indicativ național de reducere a numărului de consumatori casnici afectați de sărăcia energetică;

b) informații cantitative privind numărul de consumatori casnici afectați de sărăcia energetică și, acolo unde sunt disponibile, informații despre politicile și măsurile de combatere a sărăciei energetice.

(7) În scopul unei perioade de tranziție, pentru a stabili o concurență efectivă între furnizori în ceea ce privește contractele de furnizare a energiei electrice și pentru a obține prețuri cu amănuntul pe deplin eficace, bazate pe mecanisme de piață, pentru energia electrică în conformitate cu alin. (1), pot fi aplicate intervențiile publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice consumatorilor casnici și microîntreprinderilor care nu beneficiază de intervenții publice în temeiul alin. (3).

(8) Intervențiile publice aplicate în temeiul alin. (7) trebuie să respecte criteriile prevăzute la alin. (4), precum și să corespundă următoarele cerințe:

a) să fie însoțite de un set de măsuri pentru a asigura o concurență efectivă și de o metodologie de evaluare a progresului în ceea ce privește măsurile respective;

b) să fie stabilite în baza unei metodologii care să asigure un tratament nediscriminatoriu al furnizorilor;

c) să fie stabilite la un preț care este mai mare decât costul, la un nivel în care poate exista o concurență efectivă în ceea ce privește prețurile;

d) să fie concepute astfel încât să reducă la minim orice impact negativ asupra piețelor angro de energie electrică;

e) să se asigure că toți beneficiarii unor astfel de intervenții publice au posibilitatea de a alege oferte competitive pe piață și sunt direct informați, cel puțin trimestrial, cu privire la disponibilitatea ofertelor și a economiilor pe piața competitivă, în special cu privire la contractele de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice, și să se asigure că acestora li se oferă asistență pentru a trece la o ofertă bazată pe mecanisme de piață;

f) să se asigure că, în conformitate cu Articolul 77, toți beneficiarii unor astfel de intervenții publice au dreptul de a avea contoare inteligente și li se oferă astfel de contoare fără costuri inițiale suplimentare pentru consumator, și că sunt direct informați cu privire la posibilitatea instalării contoarelor inteligente și li se acordă asistența necesară;

g) să nu conducă la subvenționare încrucișată directă între consumatorii finali cărora li se furnizează energie electrică la prețuri de pe piață liberă și cei cărora li se furnizează energie electrică la prețurile reglementate pentru furnizarea energiei electrice.

(9) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este obligat să notifice măsurile luate în conformitate cu alin. (3) și (7) către Secretariatul Comunității Energetice în termen de o lună de la adoptarea acestora, și le pot aplica imediat. Notificarea trebuie să fie însoțită de o explicație a motivelor pentru care alte instrumente nu au fost suficiente pentru atingerea obiectivului urmărit, a modului în care cerințele prevăzute la alin. (4) și (8) sunt îndeplinite și a efectelor măsurilor notificate asupra concurenței. Notificarea trebuie să descrie categoriile de beneficiari, durata măsurilor și numărul consumatorilor casnici afectați de măsurile respective, precum și să explice modul în care au fost stabilite prețurile reglementate pentru furnizarea energiei electrice.

(10) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei prezintă Secretariatului Comunității Energetice rapoarte privind implementarea prezentului articol, necesitatea și proporționalitatea intervențiilor publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice în temeiul prezentului articol, precum și o evaluare a progreselor înregistrate întru realizarea unei concurențe efective între furnizori și tranziția către prețuri bazate pe mecanisme de piață. Rapoartele respective vor conține informații care stabilesc că prețurile reglementate în conformitate cu alin. (7) sunt conforme cu condițiile prevăzute la alin. (8), inclusiv privind respectarea de către furnizorii care au obligația să aplice astfel de intervenții, precum și asupra impactului prețurilor reglementate asupra finanțelor furnizorilor respectivi.

Articolul 110. Reglementările specifice privind furnizarea energiei electrice

Pentru reglementarea aspectelor privind furnizarea energiei electrice, Agenția elaborează și aprobă Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, care stabilește cel puțin următoarele:

a) drepturile și obligațiile furnizorilor și ale consumatorilor finali, înainte și după semnarea contractelor de furnizare a energiei electrice;

b) procesul de semnare, de modificare și de rezoluție a contractelor de furnizare a energiei electrice și cazurile în care un furnizor poate refuza prestarea de servicii unui consumator final;

c) drepturile și obligațiile furnizorului serviciului universal, în conformitate cu Articolul 114, condițiile de furnizare a acestui serviciu, inclusiv termenii și cerințele minime ce trebuie incluse în contractele relevante cu consumatorii finali, precum și criteriile pe care consumatorii finali trebuie să le îndeplinească pentru a avea acces la acest serviciu;

d) cazurile și condițiile în care are loc furnizarea de ultimă opțiune, drepturile și obligațiile furnizorului de ultimă opțiune, în conformitate cu Articolul

115, termenii și condițiile minime ce trebuie incluse în contractul relevant cu consumatorii finali, precum și criteriile pe care consumatorii finali trebuie să le îndeplinească pentru a avea acces la serviciul de furnizare de ultimă opțiune;

e) termenii și condițiile minime care trebuie incluse în contractele de furnizare a energiei electrice, în special în ceea ce ține de protecția drepturilor consumatorilor și soluționarea extrajudiciară a litigiilor, precum și cazurile în care un contract poate fi suspendat sau rezoluționat;

f) prevederi specifice cu privire la contractele de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice, precum și cu privire la contractele de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix;

g) modalitatea de emitere a facturilor și conținutul acestora, inclusiv pentru a se asigura posibilitatea comparării furnizorilor, precum și posibilitatea consumatorului final de a-și selecta metoda de plată în mod corect și transparent;

h) dreptul furnizorului și al consumatorului final de a încheia un acord privind eşalonarea datoriilor pentru energia electrică furnizată;

i) sub rezerva prevederilor Articolul 111 alin. (3), dreptul furnizorului de a solicita operatorului de sistem deconectarea instalației de utilizare a consumatorului final de la rețeaua electrică în cazul neachitării facturilor pentru energia electrică, inclusiv în cazul în care consumatorul final a încheiat contract de furnizare a energiei electrice cu un alt furnizor și are restanțe la plata facturilor pentru energia electrică furnizată de furnizorul care solicită deconectarea și obligația operatorului de sistem privind efectuarea deconectării;

j) cazurile în care furnizorul poate solicita operatorului sistemului de transport, operatorului sistemului de distribuție întreruperea aprovizionării unui consumator final sau deconectarea instalațiilor de utilizare ale acestuia;

k) informațiile minime pe care furnizorii trebuie să le publice și să le furnizeze gratuit consumatorilor finali;

l) indicatorii de calitate cu privire la activitatea de furnizare și modalitatea în care urmează să fie compensați consumatorii finali în cazul în care nu sunt respectați indicatorii de calitate respectivi;

m) regulile de gestionare, acces, schimb și stocare a datelor, în conformitate cu legile și reglementările în vigoare.

Articolul 111. Funcțiile și obligațiile furnizorului

(1) La desfășurarea activității licențiate, furnizorul este obligat să respecte prevederile prezentei legi și actele normative de reglementare aprobate de Agenție, precum și să asigure continuitatea furnizării energiei electrice la parametrii de calitate stabiliți și în conformitate cu clauzele contractelor de furnizare a energiei electrice încheiate cu consumatorii finali.

(2) Furnizorii de energie electrică au următoarele obligații:

a) să informeze consumatorii finali cu privire la prețurile practicate, precum și cu privire termenele și a condițiile standard ale contractelor de furnizare a energiei electrice;

b) să informeze consumatorii finali cu privire la modalitățile de plată și posibilele consecințe în cazul neachitării facturilor pentru energia electrică consumată, precum și cu privire la situațiile în care furnizorul este în drept să perceapă plata preventivă pentru energia electrică furnizată consumatorilor finali;

c) să informeze consumatorii finali cu privire la dreptul de schimbare a furnizorului și cu privire la dreptul consumatorului final de a primi, în termen de cel mult două săptămâni de la schimbarea furnizorului, o factură finală de plată pentru energia electrică consumată, în conformitate cu Articolul 121, precum și alte informații ce țin de procedura de schimbare a furnizorului;

d) să informeze consumatorii finali în legătură cu modalitățile de depunere a reclamațiilor, termenele de soluționare a reclamațiilor, modalitățile de soluționare pe cale extrajudiciară a litigiilor, precum și cu privire la despăgubirile care urmează să fie plătite consumatorilor finali de către furnizor în cazul încălcării obligațiilor sale;

e) să informeze consumatorii finali cu privire la metodele de comunicare a informațiilor privind consumul efectiv de energie electrică al acestora;

f) să informeze consumatorii finali cu privire la dreptul și condițiile în care pot beneficia de furnizarea de ultimă opțiune sau de serviciul universal;

g) să informeze consumatorii finali, în special la semnarea contractului de furnizare a energiei electrice, cu privire la faptul dacă aceștia sunt eligibili să se încadreze în una din categoriile de consumatori vulnerabili;

h) să îndeplinească obligațiile de serviciu public care le sunt impuse în conformitate cu Articolul 17;

i) să prezinte consumatorilor finali alte informații și să execute alte obligații prevăzute în prezenta lege, în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.

(3) Furnizorii trebuie să comunice consumatorilor casnici informații adecvate cu privire la măsurile alternative deconectării cu suficient timp înainte de orice deconectare planificată a instalației de utilizare. Aceste măsuri alternative pot viza surse de sprijin pentru evitarea deconectării instalației de utilizare, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanță în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere pentru gestionarea datoriilor sau moratorii privind deconectarea instalației de utilizare și nu trebuie să constituie cost suplimentar pentru consumatorii finali care se confruntă cu riscul deconectării instalației de utilizare.

(4) Furnizorii sunt în drept să ceară consumatorilor finali plata în avans, conform estimărilor pe baza consumului probabil, în cazurile și în modul stabilit în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(5) Furnizorii sunt obligați să întreprindă măsurile necesare pentru acordarea asistenței și pentru asigurarea respectării drepturilor și a intereselor consumatorilor finali, precum și pentru examinarea reclamațiilor acestora, inclusiv pentru soluționarea litigiilor pe cale extrajudiciară. În acest scop, fiecare furnizor trebuie să dispună de centre de deservire a consumatorilor finali.

(6) Furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune sunt obligați să înființeze și să asigure funcționarea unui serviciu telefonic, precum și să asigure că centrele de deservire ale consumatorilor finali funcționează conform programului de lucru de cel puțin 5 zile pe săptămână a câte 8 ore pe zi. Personalul responsabil cu examinarea reclamațiilor consumatorilor finali trebuie să dispună de dreptul real de a lua decizii, în numele furnizorului, și de posibilitatea de a colabora cu operatorii de sistem în vederea soluționării problemelor abordate de consumatorii finali, iar prezentarea informațiilor solicitate, gestionarea cererilor și reclamațiilor consumatorilor finali, programarea întâlnirilor cu reprezentanții furnizorului trebuie să fie posibile inclusiv prin telefon și e-mail.

(7) Furnizorii trebuie să dispună de personal calificat necesar pentru a se asigura că furnizarea energiei electrice către consumatorii săi finali este asigurată în conformitate cu indicatorii de calitate cu privire la activitatea de furnizare stabiliți în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice și în contractele de furnizare a energiei electrice.

(8) Informațiile cu privire la drepturile consumatorilor finali, inclusiv informațiile cu privire la examinarea reclamațiilor și alte informații prevăzute la Articolul 118 alin. (1) se publică pe site-urile web ale furnizorilor și se actualizează periodic. Informațiile cu privire la drepturile consumatorilor în legătură cu examinarea reclamațiilor, precum și adresa site-urilor web ale furnizorilor unde este indicată informația prevăzută în prezentul alineat se includ în factură.

(9) Anual, până la data de 30 aprilie, fiecare furnizor trebuie să întocmească și să prezinte Agenției un raport privind activitatea sa din anul precedent. Raportul respectiv se publică pe site-ul web al furnizorului.

Articolul 112. Factura și informații de facturare

(1) Furnizorul este obligat să pună la dispoziția consumatorilor finali posibilitatea de a plăti factura pentru consumul de energie electrică prin mai multe modalități de plată, aplicate consumatorilor finali în mod nediscriminatoriu. Orice diferență de tarife aferente metodelor de plată sau sistemelor de plată în avans trebuie să fie obiectivă, nediscriminatorie și proporțională și să nu depășească cheltuielile directe suportate de beneficiarul plății pentru utilizarea unei anumite metode de plată sau a unui sistem de plată anticipată. Consumatorii casnici care au acces la sistemele de plată anticipată nu trebuie să fie dezavantajați de sistemele de plată anticipată.

(2) Pentru energia electrică furnizată, fiecare furnizor va emite o factură de plată în conformitate cu cerințele stabilite în prezenta lege și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Furnizorul trebuie să includă în factura de plată costurile suportate în legătura cu prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice către respectivul consumator. Furnizorul include în factura de plată și taxele stabilite prin lege.

(3) Furnizorul trebuie să se asigure că facturile de plată și informațiile de facturare sunt exacte, ușor de înțeles, clare, concise, ușor de utilizat și prezentate

într-o manieră care să faciliteze compararea de către consumatorii finali. La cerere, consumatorii finali trebuie să primească o explicație clară și ușor de înțeles cu privire la modul de calculare a facturii lor de plată, în special în cazul în care aceste facturi nu se bazează pe consumul real de energie electrică. Facturile de plată și informațiile de facturare se prezintă consumatorilor finali gratuit.

(4) Furnizorii trebuie să ofere consumatorilor finali opțiunea de a primi în mod electronic facturile de plată și informațiile de facturare, precum și modalități flexibile pentru plata efectivă a facturilor.

(5) În cazul în care contractul de furnizare a energiei electrice prevede o modificare viitoare a produsului sau a prețului, sau o reducere, aceasta se indică pe factura de plată împreună cu data la care are loc modificarea.

(6) Alte cerințe minime privind conținutul facturii de plată și prezentarea informațiilor de facturare se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

Articolul 113. Instrumente de comparare

(1) Consumatorii casnici, întreprinderile mici și microîntreprinderile cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh trebuie să aibă acces gratuit, la cel puțin un instrument de comparare a ofertelor furnizorilor (în continuare – *instrument de comparare*), inclusiv a ofertelor pentru contractele de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice.

(2) Instrumentul de comparare trebuie să corespundă cel puțin următoarelor cerințe:

a) să fie independent de participanții la piață și să asigure faptul că întreprinderile electroenergetice beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutărilor;

b) să indice în mod clar proprietarul acestuia, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentul respectiv, inclusiv și informații cu privire la modul de finanțare;

c) să stabilească criterii clare și obiective pe care se bazează comparația, inclusiv serviciile și să le publice;

d) să utilizeze un limbaj clar și lipsit de ambiguitate;

e) să furnizeze informații exacte și actualizate și să indice momentul ultimei actualizări;

f) să fie accesibil persoanelor cu dizabilități, fiind ușor de identificat, funcțional, ușor de înțeles și robust;

g) să pună la dispoziție o procedură eficace pentru raportarea informațiilor incorecte cu privire la ofertele publicate;

h) să realizeze comparații, limitând datele cu caracter personal solicitate la datele strict necesare pentru comparație.

i) să includă criterii comparative referitoare la natura serviciilor oferite de furnizori.

(3) Agenția urmează să dezvolte un instrument de comparare care să compare ofertele furnizorilor, inclusiv ofertele pentru contractele de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice cu caracteristicile definite la alin. (2), care să acopere întreaga piață cu amănuntul a energiei electrice din Republica Moldova. Prevederile acestui alineat nu aduc atingere dreptului altor entități, inclusiv al companiilor private și al autorităților sau organismelor publice de a dezvolta și implementa instrumente de comparare care să acopere piața cu amănuntul a energiei electrice.

(4) Alte părți terțe sunt în drept să dezvolte instrumente de comparare proprii cu condiția respectării cerințelor stabilite la alin. (2). Instrumentele de comparare trebuie să fie certificate cu marcă de încredere, acordată de Agenție în mod nediscriminatoriu, la cererea dezvoltatorului respectiv. Agenția monitorizează respectarea de către dezvoltatorul instrumentului de comparare, certificat cu marcă de încredere, a cerințelor stabilite în prezentul articol.

(5) În cazul în care mai multe instrumente de comparare acoperă piața cu amănuntul a energiei electrice, aceste instrumente trebuie să includă o gamă cât mai cuprinzătoare posibil de oferte de energie electrică ce acoperă o parte semnificativă a pieței și, în cazul în care instrumentele respective nu acoperă complet piața, o declarație clară în acest sens, înaintea afișării rezultatelor.

(6) Furnizorii sunt obligați să includă informații despre instrumentul de comparare dezvoltat de Agenție în facturile lor de plată. Furnizorii pot include în facturile de plată emise referințe la alte instrumente de comparare disponibile.

Articolul 114. Serviciul universal

(1) Consumatorii casnici, microîntreprinderile și întreprinderile mici au dreptul de a fi aprovizionați de către furnizorul serviciului universal, cu energie electrică conform parametrilor de calitate stabiliți, la prețuri determinate conform prezentului articol, ușor comparabile, transparente și nediscriminatorii. Prevederile prezentului alineat nu îi împiedică pe consumatorii finali de la exercitarea dreptului privind alegerea liberă a furnizorului prevăzută la Articolul 117.

(2) În limitele teritoriului autorizat prin licență pentru desfășurarea activității unui operator al sistemului de distribuție, Agenția poate impune unuia sau mai multor furnizori obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal consumatorilor finali prevăzuți la alin. (1), printr-o hotărâre adoptată în temeiul prevederilor Articolul 17, precum și prin aplicarea unor criterii prestabilite de eligibilitate și de selectare competitive, transparente și nediscriminatorii, prevăzute în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, aprobat de Agenție.

(3) În cazul în care, în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin. (2) nu este selectat furnizorul serviciului universal, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor al serviciului universal pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul reglementat de furnizare. Agenția impune obligația de

serviciu public de prestare a serviciului universal furnizorului care îndeplinește cel puțin următoarele condiții:

- a) operează activ pe piețele de energie electrică din Republica Moldova;
- b) are unul din cele mai mari venituri din activitatea de furnizare a energiei electrice pe piețele de energie electrică din Republica Moldova în anul calendaristic anterior celui în care are loc procedura de desemnare;
- c) este separat de activități care au legătură cu transportul sau distribuția energiei electrice.

(4) Drepturile și obligațiile furnizorului serviciului universal, precum și termenii și condițiile în care urmează să fie furnizat serviciul universal se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. La accesarea serviciului universal, consumatorii finali trebuie să fie informați cu privire la drepturile lor în calitate de beneficiari ai serviciului respectiv.

(5) Furnizorul serviciului universal trebuie să includă în facturile sale de plată informații despre dreptul consumatorilor finali de a schimba furnizorul.

(6) La încheierea contractului de furnizare a energiei electrice cu furnizorul serviciului universal, consumatorul final este în drept să aleagă între tarif monom, tarif binom sau prețurile diferențiate în funcție de orele de consum, cu condiția ca tariful binom sau prețurile diferențiate în funcție de orele de consum să fie aprobate de Agenție la constatarea existenței premiselor necesare pe piața energiei electrice. La expirarea termenului de 12 luni de la data alegerii unui anumit tip de preț, consumatorul final are dreptul de a renegocia tipul prețului la care urmează să i se furnizeze energia electrică în condițiile prevăzute în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(7) În cazul în care o microîntreprindere sau o întreprindere mică rezoluționează contractul de furnizare a energiei electrice cu furnizorul serviciului universal, inclusiv în scopul încheierii unui contract de furnizare a energiei electrice în condiții negociate, revenirea acesteia la serviciul universal poate fi condiționată de îndeplinirea anumitor condiții stabilite în Regulamentul pentru furnizarea energiei electrice.

(8) Agenția revocă, prin hotărâre, obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol în unul dintre următoarele cazuri:

- a) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal refuză să îndeplinească obligația respectivă;
- b) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal îndeplinește obligația respectivă în mod defectuos, cu excepția situației în care acest fapt nu îi este imputabil;
- c) furnizorului căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal i s-a suspendat sau retras licența pentru furnizarea energiei electrice.

(9) Anual, până la data de 30 aprilie, furnizorul serviciului universal elaborează și prezintă Agenției un raport privind activitatea desfășurată în anul

precedent în legătură cu prestarea serviciului universal. Raportul respectiv se publică pe site-ul web al furnizorului serviciului universal.

Articolul 115. Furnizarea de ultimă opțiune

(1) Consumatorii finali care, pentru motive imputabile furnizorului, nu mai beneficiază de serviciile acestuia (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) au dreptul de a fi aprovizionați de către furnizorul de ultimă opțiune cu energie electrică conform parametrilor de calitate stabiliți, la prețuri determinate conform prezentului articol, ușor comparabile, transparente și nediscriminatorii. Furnizorul de ultimă opțiune asigură continuitatea furnizării fără întrerupere a energiei electrice consumatorilor finali respectivi pentru perioada necesară încheierii contractului de furnizare a energiei electrice cu un nou furnizor, de cel puțin șase luni.

(2) Agenția poate impune unui sau mai multor furnizori obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune, printr-o hotărâre adoptată în temeiul prevederilor Articolul 17, precum și prin aplicarea unor criterii prestabilite de eligibilitate și de selectare competitive, transparente și nediscriminatorii, prevăzute în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, aprobat de Agenție. Prin hotărârea adoptată în acest sens, Agenția stabilește condiții și cerințe specifice privind îndeplinirea obligației de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune, inclusiv, dar fără a se limita la, disponibilitatea surselor de furnizare a cantităților de energie electrică necesare pentru a asigura îndeplinirea obligației de serviciu public respective. Agenția poate impune furnizorilor serviciului universal obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune.

(3) În cazul în care, în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin. (2), nu este selectat furnizorul de ultimă opțiune, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor de ultimă opțiune pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. După examinarea circumstanțelor existente, Agenția impune obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorului serviciului universal sau altui furnizor care îndeplinește cel puțin următoarele condiții:

- a) operează activ pe piețele de energie electrică din Republica Moldova;
- b) are unul dintre cele mai mari venituri din activitatea de furnizare a energiei electrice pe piețele de energie electrică din Republica Moldova în anul calendaristic anterior celui în care are loc procedura de desemnare;
- c) este separat de activități care au legătură cu transportul sau distribuția energiei electrice;
- d) demonstrează, prin documente de confirmare, disponibilitatea contractării surselor de aprovizionare cu energie electrică, în cantități necesare.

(4) Furnizorul care își încetează activitatea de furnizare sau este în imposibilitate de a furniza energie electrică este obligat să notifice Agenția în conformitate cu prevederile Articolul 21 alin. (6) și (7).

(5) La primirea notificării, Agenția identifică furnizorul de ultimă opțiune care își desfășoară activitatea în limitele teritoriului în care se află locurile de consum ale consumatorilor finali respectivi și aprobă hotărârea privind asigurarea furnizării de ultimă opțiune consumatorilor finali deserviți de furnizorul care își încetează activitatea de furnizare sau este în imposibilitate de a furniza energie electrică. Furnizorul de ultimă opțiune preia, în baza hotărârii Agenției, furnizarea către consumatorii finali ai furnizorului licența căruia a fost suspendată, fără a fi necesară prezentarea unei cereri de către consumatori finali respectivi.

(6) Furnizorul care își încetează activitatea sau se află în imposibilitate de a furniza energie electrică este obligat să notifice, cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte, operatorul de sistem care deservește consumatorii finali cu privire la data încetării furnizării energiei electrice, precum și despre trecerea acestora către furnizorul de ultimă opțiune indicat în hotărârea Agenției adoptată conform alin. (5).

(7) În termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii notificării primite prevăzute la alin. (6), operatorul de sistem prezintă Agenției și furnizorului de ultimă opțiune informații despre consumatorii finali care urmează să fie preluați de furnizorul de ultimă opțiune.

(8) În cazul furnizării de ultimă opțiune, contractul de furnizare a energiei electrice intră în vigoare din ziua în care se stabilește și se asigură furnizarea fizică a energiei electrice către consumatorul final. Furnizorul de ultimă opțiune pune la dispoziția consumatorului final contractul de furnizare a energiei electrice, în formă scrisă, în termen de maximum 8 zile de la data începerii furnizării de ultimă opțiune.

(9) Pe durata termenului prevăzut la alin. (1), consumatorul final care beneficiază de furnizare de ultimă opțiune este încurajat să treacă la o ofertă de furnizare bazată pe mecanisme de piață cu un furnizor ales de acesta sau să solicite prestarea serviciului universal în condițiile stabilite la Articolul 114.

(10) Agenția revocă, prin hotărâre, obligația de serviciu public stabilită potrivit prezentului articol în unul dintre următoarele cazuri:

a) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune refuză să îndeplinească obligația respectivă;

b) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune îndeplinește obligația respectivă în mod defectuos, cu excepția situației în care acest fapt nu îi este imputabil;

c) furnizorului căruia i s-a impus obligația de serviciu privind furnizarea de ultimă opțiune i s-a suspendat sau retras licența pentru furnizarea energiei electrice.

(11) Procedura de ieșire a unui furnizor de pe piața energiei electrice, indiferent de forma sau cauzele acesteia, precum și procedura de transmitere a

consumatorilor finali către furnizorul de ultimă opțiune, drepturile și obligațiile furnizorului de ultimă opțiune, termenii și condițiile contractului de furnizare a energiei electrice se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(12) Furnizorul de ultimă opțiune ține evidențe separate pe categorii de consumatori finali și întocmește rapoarte separate pentru furnizarea de ultimă opțiune.

(13) Anual, până la data de 30 aprilie, furnizorul de ultimă opțiune elaborează și transmite Agenției un raport privind activitatea desfășurată în anul precedent în legătură cu furnizarea de ultimă opțiune. Raportul respectiv trebuie să conțină informații privind numărul consumatorilor finali care au beneficiat de furnizarea în ultimă opțiune, cantitatea de energie electrică furnizată, precum și cu privire la durata medie a furnizării de energie electrică în contextul obligației de serviciu public în cauză. Raportul se publică pe site-ul web al furnizorului de ultimă opțiune respectiv.

Articolul 116. Păstrarea și prezentarea informației de către furnizor

(1) Furnizorul este obligat să păstreze timp de cel puțin 5 ani informațiile și documentele cu privire la toate tranzacțiile efectuate conform contractelor de furnizare a energiei electrice și ale instrumentelor derivate de energie electrică încheiate cu consumatorii angro și operatorii de sistem și să le prezinte, la cerere, Agenției, Consiliului Concurenței, autorităților administrației publice centrale de specialitate, precum și Secretariatului Comunității Energetice.

(2) Informațiile care se păstrează în conformitate cu alin. (1) trebuie să conțină detalii despre tranzacțiile efectuate, precum durata, regulile privind livrarea și decontarea, cantitățile, datele și termenele de executare, prețurile de tranzacționare, mijloacele de identificare ale consumatorilor angro în cauză, precum și informații specifice cu privire la toate contractele de furnizare a energiei electrice neexecutate și instrumentele derivate de energie electrică.

(3) Agenția poate decide să pună la dispoziția participanților la piață o parte din informațiile prevăzute la alin. (2), cu condiția nedeazăluirii informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată care vizează anumiți participanți la piață sau tranzacții individuale pe piețele de energie electrică. Prezentul alineat nu se aplică informațiilor referitoare la instrumentele financiare care intră în sfera de aplicare a actelor normative care reglementează instrumentele financiare.

Capitolul IX

ABILITAREA ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Secțiunea 1

Abilitarea consumatorilor

Articolul 117. Prevederi generale. Drepturile și obligațiile consumatorilor finali

(1) Toți consumatorii finali au dreptul de a-și alege în mod liber furnizorul, agregatorul și de a schimba în mod liber, în conformitate cu Articolul 121, furnizorul sau agregatorul.

(2) Consumatorul final are dreptul de a avea simultan mai multe contracte de furnizare a energiei electrice sau acorduri de partajare a energiei și, în acest scop consumatorul final are dreptul de a avea mai mult de un punct de măsurare și de facturare acoperit de un singur punct de racordare pentru locul de consum respectiv. În cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic, sistemele de măsurare inteligente implementate în conformitate cu Articolul 77 pot fi utilizate pentru a permite consumatorilor finali să dețină simultan mai mult de un contract de furnizare de energie electrică sau mai multe acorduri de partajare a energiei.

(3) În cazul în care consumatorul final încheie mai multe contracte de furnizare a energiei electrice, fiecare furnizor trebuie să-și asume responsabilitatea pentru echilibrarea doar la punctele de măsurare și facturare la care asigură furnizarea energiei electrice.

(4) Consumatorul final nu poate încheia mai mult de un contract de furnizare a energiei electrice pentru locul/locurile de consum pentru care respectivul consumator final a încheiat un contract de furnizare a energiei electrice cu furnizorul serviciului universal sau cu furnizorul de ultimă opțiune. Alte cerințe pe care consumatorul final trebuie să le respecte atunci când alege să încheie mai mult de un contract de furnizare se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(5) Furnizarea energiei electrice unui consumator final de energie electrică se realizează în baza unui contract de furnizare, încheiat între consumatorul final și furnizor. Contractul de furnizare a energiei electrice se semnează în urma unei oferte a furnizorului, la cererea consumatorului final. Sub rezerva prevederilor Articolul 114 și Articolul 115, durata contractului de furnizare și prețul energiei electrice furnizate se negociază de furnizor și consumatorul final în condiții de piață. Furnizorul este obligat să încheie contracte de prestare a serviciului de transport a energiei electrice, de prestare a serviciului de distribuție a energiei electrice, pentru a asigura livrarea energiei electrice la locul de consum al consumatorului final.

(6) Consumatorul final este în drept să încheie contracte de agregare în conformitate cu prezentul articol și Articolul 119.

(7) Consumatorul final trebuie să cunoască termenii și condițiile contractului de furnizare a energiei electrice, ale contractului de agregare înainte de semnarea acestuia. Furnizorul, agregatorul trebuie să informeze consumatorul final cu privire la drepturile și obligațiile sale înainte de semnarea contractului corespunzător.

(8) În baza unui acord, consumatorul final poate autoriza accesul furnizorului, al agregatorului cu care a încheiat un contract sau cu care intenționează să încheie un contract la datele sale de consum. Operatorul de sistem

este obligat să ofere acces la datele consumatorului final în conformitate cu Articolul 78. Nici consumatorul final, nici furnizorii sau agregatorii nu suportă costuri suplimentare pentru acest serviciu.

(9) Consumatorul final primește gratuit de la furnizori, de la agregatorii cu care a încheiat contracte corespunzătoare facturile de plată pentru serviciile prestate, împreună cu informațiile care justifică prețurile. Consumatorul final are dreptul să solicite furnizorului său prezentarea gratuită a informațiilor despre istoricul de consum, despre prețurile la energia electrică și despre penalitățile calculate și achitate.

(10) Consumatorul final trebuie să beneficieze de servicii de calitate și de o bună gestionare a reclamațiilor de către furnizorii, agregatorii săi. Furnizorii și agregatorii trebuie să examineze reclamațiile într-un mod simplu, corect și prompt. Indicatorii de calitate cu privire la activitatea de furnizare și de agregare și aranjamentele cu privire la compensațiile ce urmează a fi achitate consumatorilor finali în cazul în care nu sunt respectați indicatorii de calitate respectivi, precum și cu privire la rambursarea cheltuielilor se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(11) Consumatorul final trebuie să respecte termenii și condițiile contractului pe care l-a semnat cu furnizorul sau agregatorul. Consumatorul final trebuie să achite serviciile prestate de furnizor sau agregator conform condițiilor contractuale și în termenele stabilite în factura respectivă.

(12) Consumatorii casnici și întreprinderile mici beneficiază de dreptul la serviciu universal în conformitate cu Articolul 114. Toți consumatorii finali care, pentru motive imputabile furnizorului, nu mai beneficiază de serviciile acestuia beneficiază de dreptul de a fi aprovizionați cu energie electrică de către furnizorul de ultimă opțiune în condițiile stabilite la Articolul 115.

(13) Instalațiile electrice ale consumatorilor finali nu trebuie să pună în pericol viața și sănătatea oamenilor, să aducă atingere bunurilor, să provoace perturbări în funcționarea normală a obiectelor sistemului electroenergetic și să afecteze aprovizionarea cu energie electrică a altor consumatori finali. Instalațiile electrice trebuie să corespundă specificațiilor stabilite în documentele normativ-tehnice în vigoare.

(14) Consumatorii finali trebuie să asigure, în condițiile prevăzute în Regulamentul privind racordarea, acces pentru personalul operatorului de sistem pentru controlul și citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare, precum și pentru controlul, întreținerea și repararea rețelelor electrice care aparțin operatorului de sistem și sunt amplasate pe proprietatea consumatorului final. În cazul refuzului nejustificat al consumatorului final de a oferi acces operatorului de sistem la echipamentele de măsurare sau la rețelele electrice ale operatorului de sistem, situate pe proprietatea consumatorului final, operatorul de sistem este în drept să deconecteze instalațiile electrice ale consumatorului final de la rețeaua electrică, cu informarea furnizorului în acest sens. Raporturile dintre consumatorii finali și operatorii de sistem la ale căror rețele electrice sunt racordate instalațiile

electrice ale consumatorilor finali sunt reglementate de prevederile Regulamentului privind racordarea, Regulamentului privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și de alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.

(15) În cazul perturbărilor tehnice sau de altă natură în furnizarea energiei electrice care nu sunt cauzate de instalațiile sale, consumatorul final are dreptul de a solicita eliminarea acestor perturbări în cel mai mic termen posibil, în conformitate cu Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Întreruperile cauzate de punerea în aplicare a măsurilor luate în cazul apariției unei crize de energie electrică nu se consideră ca fiind perturbări în furnizarea energiei electrice în sensul prezentului alineat.

Articolul 118. Prevederi specifice ale contractului de furnizare a energiei electrice

(1) Furnizarea energiei electrice către consumatorii finali se efectuează numai în baza contractului de furnizare a energiei electrice încheiat între furnizor și consumatorul final în conformitate cu prezenta lege și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Contractul de furnizare a energiei electrice trebuie să includă cel puțin următoarele:

- a) denumirea și adresa furnizorului;
- b) obiectul contractului, indicatorii de calitate cu privire la activitatea de furnizare, precum și timpul pentru racordarea inițială;
- c) mijloacele prin care pot fi obținute informațiile actualizate referitor la prețurile în vigoare, tarifele pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și referitor la pachetele de produse sau servicii;
- d) modalitatea de notificare de către furnizor a consumatorului final cu privire la majorarea prețului de furnizare a energiei electrice înainte de aplicarea acesteia;
- e) termenele de plată, modalitățile de plată, cazurile în care furnizorul este în drept să impună plata preventivă pentru consumul de energie electrică, precum și măsurile ce pot fi întreprinse de furnizor în cazul nerespectării de către consumatorul final a obligațiilor contractuale;
- f) eventualele compensații ce urmează a fi achitate consumatorilor finali în cazul în care nu sunt respectați indicatorii de calitate cu privire la activitatea de furnizare și situațiile de rambursare a cheltuielilor, inclusiv în cazul facturilor eronate sau emise cu întârziere;
- g) cazurile și condițiile de întrerupere a furnizării energiei electrice, de deconectare și de reconectare la rețelele electrice a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali;
- h) modalitatea de inițiere a procedurii extrajudiciare de soluționare a litigiilor;
- i) tipurile de servicii de întreținere, dacă sunt oferite;

j) durata contractului de furnizare a energiei electrice, condițiile de prelungire, modificare, suspendare sau desfacere a contractului respectiv, condițiile de reluare sau încetare a oferirii produselor sau a serviciilor oferite la pachet și dacă se percepe plata pentru rezoluțiunea contractului;

k) alte drepturi și obligații ale furnizorului și ale consumatorului final.

(2) Furnizorul și consumatorul final pot prevedea în contractul de furnizare a energiei electrice posibilitatea reducerii sarcinii electrice în anumite perioade de timp ale zilei.

(3) Condițiile contractuale trebuie să fie echitabile și să fie prezentate potențialului consumator final înainte de încheierea contractului de furnizare a energiei electrice. În cazul în care contractul de furnizare a energiei electrice se încheie prin reprezentanți, consumatorul final trebuie notificat în prealabil asupra condițiilor contractuale. Consumatorilor finali li se oferă un rezumat al principalelor condiții contractuale într-un mod vizibil și într-un limbaj concis și simplu.

(4) Termenele și condițiile standard ale contractelor de furnizare a energiei electrice trebuie să fie echitabile și transparente, precum și să fie prezentate într-un limbaj clar, simplu și neechivoc. Se interzice furnizorului să oblige consumatorii finali să prezinte documentație excesivă, în legătură cu încheierea contractului, să impună consumatorilor finali obligații administrative excesive, alte bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor consumatorilor finali, precum și să recurgă la metode de vânzare neloiale sau înșelătoare. Se interzice furnizorului să introducă în contract clauze limitative care interzic sau condiționează schimbarea furnizorului de către consumatorul final respectiv. Clauzele contractuale care conțin asemenea prevederi sunt nule de drept.

(5) Furnizorul elaborează clauzele contractuale standard ale contractului de furnizare a energiei electrice în conformitate cu prezentul articol și cu Regulamentul privind furnizarea energiei electrice și publică aceste clauze. Clauzele contractuale standard se publică pe site-ul web al furnizorului și pot fi detaliate în contract și completate în anexele contractului. Clauzele contractuale obligatorii ale contractului de furnizare a energiei electrice încheiat între furnizorul serviciului universal sau furnizorul de ultimă opțiune și consumatorii finali se aprobă de către Agenție.

(6) Contractul de furnizare a energiei electrice se încheie doar dacă instalațiile electrice ale consumatorului final sunt racordate la rețelele electrice cu respectarea normelor de securitate.

(7) În cazul întârzierii plății pentru consumul de energie electrică, consumatorii finali plătesc o penalitate în mărime determinată și în modul stabilit prin contract. Quantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie ponderată a dobânzii anuale la creditele noi acordate în moneda națională de către băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. Quantumul penalității va fi comun pentru toți consumatorii finali în cadrul aceluiași tip de contract.

(8) Echipamentele de măsurare la locurile de consum ale consumatorilor finali se instalează în conformitate cu cerințele stabilite la Articolul 76. Consumatorii finali trebuie să păstreze intacte echipamentele de măsurare, cu sigiliile aplicate și să se abțină de la orice acțiuni care vizează consumul fraudulos de energie electrică, evitarea echipamentului de măsurare sau prin denaturarea indicațiilor acestuia. Consumatorii finali trebuie să notifice imediat furnizorul, operatorul de sistem cu privire la orice defecte depistate în funcționarea echipamentului de măsurare sau încălcarea integrității sigiliilor operatorilor de sistem.

(9) În cazul în care se dovedește că un consumator final a consumat energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare, prin denaturarea indicațiilor acestuia sau prin alte mijloace de consum de energie electrică neînregistrat de echipamentul de măsurare, consumatorul final va plăti contravaloarea energiei electrice consumată, care se determină prin aplicarea sistemului pașal în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Furnizorul de energie electrică este obligat să plătească operatorului sistemului de distribuție plata pentru serviciul de distribuție aferentă cantității de energie electrică facturată consumatorului final în conformitate cu prevederile prezentului alineat.

(10) Furnizorul poate solicita operatorului de sistem deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorilor finali numai în cazurile și urmând procedura stabilită în contractul de furnizare a energiei electrice, în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(11) Furnizorul este obligat să notifice consumatorul final despre intenția de modificare a contractului de furnizare a energiei electrice cu cel puțin 2 săptămâni înainte, sau, în cazul consumatorilor casnici, cu cel puțin o lună înainte de intrarea în vigoare a modificării. Furnizorul este obligat să informeze consumatorul final, în termenul prevăzut în prezentul alineat, în mod direct, transparent și inteligibil, despre orice modificare a prețului pentru furnizarea energiei electrice, precum și despre motivele și condițiile care justifică necesitatea ajustării prețului și obiectul modificării. Furnizorul trebuie, de asemenea, să notifice consumatorul final cu privire la faptul că este liber să rezoluționeze contractul dacă nu acceptă noile condiții contractuale sau modificarea prețului pentru furnizarea energiei electrice, comunicate acestuia de furnizor. Publicarea pe site-ul web al furnizorilor, al Agenției a cererilor furnizorilor privind aprobarea prețurilor reglementate, precum și a hotărârilor Agenției privind aprobarea prețurilor reglementate echivalează cu respectarea de către furnizorii respectivi a obligației de informare stabilite în prezentul alineat.

(12) Furnizorul poate suspenda sau rezoluționa unilateral contractul de furnizare a energiei electrice numai în cazurile și urmând procedura stabilită în contractul de furnizare a energiei electrice, în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(13) Furnizorul este obligat să depună toată diligența pentru soluționarea pe cale extrajudiciară a neînțelegerilor legate de executarea contractului de furnizare

a energiei electrice și să implementeze un mecanism eficient și nediscriminatoriu de rambursare a cheltuielilor sau de achitare a compensațiilor consumatorilor finali.

(14) Pentru întovărășirile pomicole și cooperativele de construcție a garajelor energia electrică se furnizează în baza unui contract unic, încheiat între întovărășirea pomicolă sau cooperativa de construcție a garajelor și furnizor, dacă asociațiile de proprietari respective nu au făcut uz de dreptul stabilit la Articolul 69 alin. (11).

Articolul 119. Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix și la un contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice

(1) Consumatorii finali care au instalat un sistem de măsurare inteligent au dreptul să solicite încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice. Toți consumatorii finali au dreptul de a încheia un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix, cu o durată de cel puțin 1 an.

(2) Fiecare furnizor care are peste 200 000 de consumatori finali va oferi, la cererea consumatorului final, opțiunea de a semna un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix. Pentru a asigura îndeplinirea acestei obligații, fiecare furnizor care are peste 200 000 de consumatori finali în prima zi a lunii decembrie și iunie a fiecărui an trebuie să întocmească până la sfârșitul lunii menționate, termenii și condițiile generale ale contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la prețuri fixe pe care le poate oferi consumatorilor finali de la începutul lunii următoare. Furnizorul trebuie să publice termenii și condițiile pe site-ul web. Termenii și condițiile corespunzătoare se notifică Agenției.

(3) Prin derogare de la prevederile alin. (2), Agenția exonerează un furnizor cu mai mult de 200 000 de consumatori finali de obligația de a oferi un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fixe, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) furnizorul oferă doar contracte la prețuri dinamice;
- b) scutirea nu are un impact negativ asupra concurenței;
- c) continuă să existe o gamă suficientă de contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la prețuri fixe pentru consumatorii finali.

(4) Înainte de încheierea sau prelungirea oricărui contract prevăzut la alin. (1), consumatorii finali trebuie să primească un rezumat al principalelor clauze și condiții contractuale, într-un mod vizibil și într-un limbaj clar și concis. Rezumatul respectiv trebuie să stabilească drepturile consumatorilor finali menționate la Articolul 118 și include cel puțin următoarele informații:

- a) prețul total și componentele acestuia;
- b) o explicație din care să reiasă dacă prețul este fix, variabil sau dinamic;

c) adresa de e-mail a furnizorului și informații privind linia telefonică de asistență pentru consumatorii finali;

d) după caz, informații privind plățile unice, promoțiile, serviciile suplimentare și reducerile.

(5) Consumatorii finali care au încheiat contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la prețuri fixe sunt în drept să participe la partajarea energiei, să ofere servicii de consum dispecerizabil, precum și să contribuie în mod activ la îndeplinirea necesităților de flexibilitate ale sistemului electroenergetic, în condițiile stabilite în prezenta lege.

(6) Furnizorii urmează să ofere informațiile necesare consumatorilor finali cu privire la avantajele, costurile și riscurile aferente încheierii contractului de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix, a contractului de furnizare a energiei la prețuri dinamice, inclusiv în ceea ce privește necesitatea de a avea instalat un echipament corespunzător de măsurare a energiei electrice. Furnizorii nu pot modifica unilateral termenele și condițiile contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix și nu vor rezoluționa aceste contracte înainte de expirarea acestora.

(7) Furnizorii trebuie să obțină consimțământul fiecărui consumator final înainte ca acest consumator să fie trecut la un contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice.

(8) Principiile, procedura și cerințele care trebuie respectate în legătură cu încheierea contractelor de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice, precum și a contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

(9) Agenția monitorizează evoluțiile piețelor de energie electrică, evaluează riscurile pe care le pot implica noile produse și servicii și ia măsuri în privința practicilor abuzive, precum și întreprinde măsurile corespunzătoare în cazul în care sunt identificate plăți pentru rezoluțiunea contractului neadmise în condițiile stabilite la Articolul 121 alin. (7). Timp de cel puțin 10 ani de la momentul în care devin disponibile contractele de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice, Agenția monitorizează și publică un raport anual privind principalele evoluții ale acestor contracte, inclusiv ofertele de pe piață și impactul asupra facturilor consumatorilor finali, precum și nivelul volatilității prețurilor.

Articolul 120. Agregarea

(1) Agregarea are loc în baza unui contract de agregare încheiat între consumatorul final și agregator.

(2) Toți consumatorii finali sunt liberi să se angajeze în tranzacții, inclusiv în legătură cu serviciile de agregare, altele decât furnizarea, independent de contractul de furnizare a energiei electrice, de la o întreprindere electroenergetică la alegerea lor.

(3) Consumatorii finali au dreptul să încheie un contract de agregare fără acordul furnizorului lor sau al altor întreprinderi electroenergetice cu care au

raporturi contractuale. Odată cu încheierea contractului de agregare și pe toată perioada de valabilitate a acestuia, drepturile și obligațiile consumatorilor finali cu privire la participarea în tranzacții, stabilirea prețurilor și decontarea tranzacțiilor legate de furnizarea de servicii de consum dispecerizabil pe piețele relevante de energie electrică sunt transferate agregatorului. Cerințele legate de furnizarea de servicii de consum dispecerizabil pe piețele relevante de energie electrică se stabilesc în codul de rețea aprobat de către Agenție conform Articolul 39 și în TCM-urile corespunzătoare.

(4) Agregatorii furnizează consumatorilor finali informații complete despre termenii și condițiile contractelor pe care le oferă acestora.

(5) Contractul de agregare trebuie să cuprindă cel puțin informații cu privire la părțile contractante, obiectul și obligațiile de bază ale părților contractante, principiile și condițiile de realizare a agregării, modalitatea de decontare, răspunderea părților pentru nerespectarea termenilor contractului, modalitatea de comunicare și schimb de informații și al protecției datelor, perioada de valabilitate a contractului, condițiile de modificare a contractului, precum și condițiile de rezoluțiune a contractului.

(6) Agregatorii trebuie să furnizeze gratuit consumatorilor finali, la solicitare, informațiile relevante privind consumul dispecerizabil sau privind energia electrică furnizată și vândută, cel puțin o dată pentru fiecare perioadă de facturare.

(7) Consumatorii finali beneficiază de drepturile prevăzute la alin. (2)- (4) și (6) fără a se face discriminare sub aspectul costurilor, al efortului și al timpului. În special, un consumator final nu trebuie să fie supus cerințelor tehnice sau administrative, procedurilor sau plăților discriminatorii din partea furnizorului lor, pentru motivul că au încheiat un contract de agregare.

(8) Agregatorul informează operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție la ale cărui rețele electrice sunt racordate instalațiile electrice ale consumatorului final, precum și furnizorul consumatorului final respectiv despre încheierea contractului de agregare.

(9) Condițiile în care se desfășoară agregarea, inclusiv modelele de agregare, și raporturile juridice dintre agregatori și consumatorii finali se stabilesc într-un regulament aprobat de Agenție.

Articolul 121. Procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului

(1) Dreptul de a schimba furnizorul sau agregatorul se acordă consumatorului final în mod nediscriminatoriu la nivel de costuri, efort și timp. Procedura de schimbare a furnizorului sau a agregatorului de către consumatorul final este reglementată de Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului sau a agregatorului, aprobat de către Agenție, care stabilește în special:

- a) etapele procesului de schimbare a furnizorului sau a agregatorului;
- b) condițiile pe care trebuie să le îndeplinească noul furnizor sau agregator;

c) drepturile și obligațiile noului furnizor sau agregator în raport cu celelalte părți implicate în procesul de schimbare;

d) drepturile și obligațiile actualului furnizor sau agregator în contextul rezoluției contractului de furnizare a energiei electrice sau a contractului de agregare;

e) drepturile și obligațiile operatorului de sistem care operează rețelele electrice la care sunt racordate instalațiile electrice ale consumatorului final;

f) drepturile și obligațiile consumatorului final care inițiază procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului;

g) modalitățile de decontare a obligațiilor financiare anterioare ale consumatorului final;

h) mecanisme de schimbare colectivă a furnizorului sau agregatorului, asigurând la maxim protecția consumatorilor finali pentru evitarea oricăror practici abuzive.

(2) Schimbarea furnizorului sau a agregatorului se efectuează în termen de cel mult 20 de zile, în baza unei cereri depuse de consumatorul final. Procedura de schimbare a furnizorului sau a agregatorului poate fi gestionată de către consumatorul final sau de către noul furnizor sau agregator, pe baza unei împuterniciri a consumatorului final, întocmită cu respectarea prevederilor Codului civil nr. 1107/2002.

(3) Până la sfârșitul anului 2026, operatorii de sistem, furnizorii, agregatorii vor întreprinde măsurile necesare pentru ca procesul tehnic de schimbare a furnizorului, agregatorului să nu dureze mai mult de 24 de ore și să fie posibil în orice zi lucrătoare.

(4) În cazul schimbării furnizorului, operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție este obligat să încheie cu noul furnizor contract de prestare a serviciului de transport al energiei electrice, de prestare a serviciului de distribuție a energiei electrice pentru locul/locurile de consum indicate de către consumatorul final. În cazul în care consumatorul final schimbă furnizorul, se aplică principiul „capacitatea urmează consumatorul final”.

(5) Schimbarea furnizorului, a agregatorului nu exonerează consumatorul final de obligațiile sale contractuale, inclusiv de îndeplinirea obligațiilor de plată a facturilor pentru energia electrică furnizată de precedentul furnizor.

(6) Consumatorul final are dreptul de a solicita de la furnizorul său actual, de la agregatorul actual să-i prezinte toate informațiile și datele relevante privind consumul de energie electrică.

(7) La schimbarea furnizorului, a agregatorului, consumatorii casnici, microîntreprinderile și întreprinderile mici nu pot fi obligați să achite careva plăți pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului. Prin derogare de la acest principiu, furnizorii sau agregatorii pot percepe plăți pentru rezoluțiunea contractului în raport cu consumatorii finali care rezoluționează voluntar contractele de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix, înainte de ajungerea la termen a acestora, cu condiția că obligația de achitare a

plății respective este prevăzută în contractul încheiat de consumatorul final în mod voluntar, iar obligația a fost comunicată în mod clar consumatorului final înainte de încheierea contractului. Plata pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie proporțională și să nu depășească pierderile economice directe pe care un furnizor sau un agregator le poate suporta urmare a rezoluțiunii unilaterale a contractului de către un consumator final, inclusiv costurile aferente oricăror investiții sau servicii care au fost deja furnizate consumatorului final în legătură cu contractul respectiv. Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe revine furnizorului sau agregatorului, iar monitorizarea admisibilității plăților pentru rezoluțiunea contractului este de competența Agenției.

(8) Furnizorul actual sau agregatorul actual este obligat să își presteze în continuare serviciile în temeiul contractului cu consumatorul final care a inițiat procesul de schimbare, până la finalizarea procesului de schimbare respectiv. Se interzice furnizorului sau agregatorului actual, precum și operatorului de sistem să împiedice în vreun mod consumatorul final în procesul de schimbare a furnizorului sau a agregatorului.

(9) Echipamentele de măsurare, instalate la locul/locurile de consum ale consumatorului noncasnic care solicită schimbarea furnizorului sau a agregatorului, trebuie să permită înregistrarea orară a consumului de energie electrică, să asigure conectarea lor la sistemul automatizat de măsurate al operatorului de sistem prin instalarea echipamentului de comunicație și să corespundă prevederilor Regulamentului privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale. Furnizorul sau agregatorul actual este obligat să transmită consumatorului final o factură de plată finală, în termen de cel mult șase săptămâni de la finalizarea schimbării, pe baza indicațiilor echipamentului de măsurare comunicate acestuia de către operatorul de sistem.

(10) Orice litigiu dintre furnizorul sau agregatorul actual și consumatorul final care nu implică plăți restante pentru energia electrică furnizată nu suspendă procesul de schimbare și încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice, contract de agregare cu noul furnizor sau agregator.

(11) Operatorul de sistem, furnizorii și agregatorii țin, în mod separat, evidența reclamațiilor referitoare la mecanismul de schimbare și raportează, trimestrial, Agenției cu privire la aplicarea și respectarea Regulamentului privind procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului.

(12) Consumatorii casnici au dreptul de a participa la mecanisme de schimbare colectivă a furnizorului sau a agregatorului, implementate în condiții transparente și nediscriminatorii. Participarea consumatorilor casnici în cadrul mecanismelor de schimbare colectivă a furnizorului sau a agregatorului este deschisă și voluntară și nu trebuie să instituie obligații directe în raport cu participanții la mecanismul respectiv în ceea ce privește acceptarea unor oferte de furnizare, de agregare. Se interzice aplicarea oricăror practici abuzive care împiedică schimbarea furnizorului sau a agregatorului de către consumator final.

Articolul 122. Consumatorii activi

(1) Consumatorii finali au dreptul de a acționa în calitate de consumatori activi fără a fi supuși unor plăți, proceduri, cerințe tehnice sau administrative disproporționate sau discriminatorii, sau unor tarife pentru prestarea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice, care nu reflectă costurile.

(2) Drepturile și obligațiile consumatorilor activi sunt stabilite în prezenta lege, în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, în Regulamentul privind racordarea, precum și în alte acte normative de reglementare. Consumatorii activi au următoarele drepturi specifice:

- a) să opereze fie direct, fie prin agregare;
- b) să vândă energia electrică autoprodusă, inclusiv prin contracte bilaterale;
- c) să participe la mecanisme de flexibilitate și la mecanisme de eficiență energetică;
- d) să delege unor terți gestionarea instalațiilor electrice necesare activităților lor, inclusiv activitățile de instalare, exploatare, prelucrare și păstrare a datelor, fără ca persoana terță în cauză să fie considerată consumator activ;
- e) să beneficieze de tarife reglementate pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei electrice, stabilite în mod nediscriminatoriu, transparent și cu reflectarea costurilor în conformitate cu Articolul 132, care contabilizează separat energia electrică livrată în rețeaua electrică și energia electrică consumată din rețeaua electrică, asigurându-se că aceștia contribuie într-un mod adecvat și echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului electroenergetic.

(3) Consumatorii activi poartă răspundere financiară pentru dezechilibrele pe care le generează în sistemul electroenergetic. În acest sens, consumatorii activi acționează ca părți responsabile pentru echilibrare sau pot delega responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele generate unei părți responsabile pentru echilibrare. În legătură cu participarea pe piețele de energie electrică, consumatorii activi trebuie să îndeplinească alte obligații și cerințe stabilite în prezenta lege, în Regulile pieței energiei electrice, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.

(4) Consumatorii activi care dețin instalații de stocare a energiei:

- a) au dreptul de a racorda instalațiile la rețelele electrice în termenele și condițiile stabilite la Articolul 71, 72 și Articolul 73, precum și în Regulamentul privind racordarea;
- b) nu sunt obligați să plătească taxe duble, tarife duble legate de accesul la rețeaua electrică pentru energia electrică stocată rămasă în spațiile lor sau atunci când furnizează servicii de flexibilitate operatorilor de sistem;
- c) nu sunt obligați să îndeplinească cerințe disproporționate în ceea ce privește actele permissive sau achitarea anumitor plăți;
- d) au dreptul de a furniza mai multe servicii simultan, cu condiția ca acest lucru să fie fezabil din punct de vedere tehnic.

(5) Agenția stabilește nivelul maxim al capacității pe tehnologie de generare, pe care consumatorii finali au dreptul să o instaleze în calitatea lor de consumatori activi, printr-o hotărâre separată adoptată de Agenție în acest sens.

(6) Consumatorii activi pot deveni prosumatori de energie electrică din surse regenerabile/prosumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv și beneficiază de garanțiile și mecanismele de sprijin stabilite prin Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, cu condiția ca aceștia să îndeplinească cerințele și condițiile stabilite la art. 39¹ din legea respectivă. Consumatorii activi care acționează ca prosumatori de energie electrică din surse regenerabile/prosumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv nu au dreptul să se angajeze în alte activități în afara celor prevăzute de Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

Articolul 123. Dreptul la partajarea energiei electrice

(1) Consumatorii casnici, întreprinderile mici și mijlocii, autoritățile publice au dreptul de a participa la partajarea energiei electrice în calitate de consumatori activi în mod nediscriminatoriu, în limitele zonei geografice a unui operator al sistemului de distribuție sau în limitele unei alte zone geografice stabilite de Agenție. Agenția poate extinde, printr-o hotărâre, lista categoriilor de consumatori finali care au dreptul să beneficieze de partajarea energiei.

(2) Consumatorii activi au dreptul de a partaja energia electrică produsă din surse regenerabile între ei în baza unor acorduri private sau prin intermediul unei persoane juridice. Participarea la partajarea energiei electrice nu trebuie să constituie activitatea comercială sau profesională principală a consumatorilor activi care participă la partajarea energiei electrice.

(3) Consumatorii activi pot desemna un terț ca organizator al partajării energiei electrice în conformitate cu și în condițiile stabilite prin hotărârea Agenției.

(4) Partajarea energiei electrice nu se consideră furnizare a energiei electrice și nu este necesară licență în acest scop.

(5) Cerințele și condițiile care trebuie îndeplinite pentru a se angaja în partajarea energiei, drepturile și obligațiile consumatorilor activi, ale altor întreprinderi electroenergetice implicate în realizarea partajării energiei electrice se stabilesc prin hotărâre a Agenției adoptată în acest sens.

(6) Prevederile prezentului articol urmează a fi aplicate fără a aduce atingere dreptului consumatorilor finali de a-și alege furnizorul în conformitate cu Articolul 117 și nici prevederilor care reglementează activitatea de furnizare a energiei electrice.

Articolul 124. Consumul dispecerizabil prin agregare

(1) Consumatorii finali, inclusiv cei care oferă consum dispecerizabil prin agregare, au dreptul de a participa pe piețele de energie electrică și de a beneficia

de un tratament nediscriminatoriu, alături de producătorii de energie electrică, în condițiile stabilite în prezenta lege și în Regulile pieței energiei electrice.

(2) La achiziționarea de servicii de sistem, operatorii de sistem trebuie să trateze participanții la piață implicați în agregarea consumului dispecerizabil în mod nediscriminatoriu alături de producători, pe baza capacităților lor tehnice.

(3) Agenția stabilește, în Regulile pieței energiei electrice, prevederi specifice cu privire la participarea pe piețele de energie electrică a consumatorilor finali care oferă servicii de consum dispecerizabil prin agregare, inclusiv, dar fără a se limita la:

a) dreptul agregatorilor, inclusiv dreptul agregatorilor independenți, de a participa pe piețele de energie electrică fără acordul altor participanți la piață;

b) reguli nediscriminatorii și transparente care stabilesc în mod clar atribuțiile și responsabilitățile întreprinderilor electroenergetice și ale consumatorilor finali care oferă servicii de consum dispecerizabil prin agregare;

c) reguli și proceduri nediscriminatorii și transparente care reglementează schimbul de date între agregatori și alte întreprinderi electroenergetice, care facilitează accesul la informații în condiții egale și nediscriminatorii și asigură în același timp nedivulgarea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial sau a datelor personale ale consumatorilor finali;

d) interdicția în raport cu furnizorii de energie electrică de a impune plăți nejustificate, penalități sau alte restricții contractuale consumatorilor finali care au contracte cu agregatori independenți;

e) un mecanism pentru soluționarea neînțelegerilor dintre agregatori și alți participanți la piață, inclusiv în ceea ce privește responsabilitatea pentru echilibrare;

f) responsabilitatea financiară a agregatorilor pentru dezechilibrele pe care le generează în sistemul electroenergetic. În acest sens, acești participanți la piață acționează ca părți responsabile pentru echilibrare sau își deleagă responsabilitatea pentru echilibrare unei părți responsabile pentru echilibrare.

(4) Întreprinderile electroenergetice sau consumatorii finali care oferă servicii de consum dispecerizabil prin agregare sunt obligați să plătească compensații financiare celorlalți participanți la piață sau părților responsabile pentru echilibrare, dacă acei participanți la piață sau acele părți responsabile pentru echilibrare sunt direct afectați de activarea consumului dispecerizabil. Aceste compensații ar trebui să se limiteze doar la acoperirea costurilor suportate de către furnizorii consumatorilor finali care oferă servicii de consum dispecerizabil prin agregare sau de către părțile responsabile pentru echilibrarea furnizorilor, pe perioada activării consumului dispecerizabil.

(5) Agenția stabilește, în Regulile pieței energiei electrice, modalitatea de calcul a compensațiilor financiare prevăzute la alin. (4) și procedura de plată. La elaborarea metodei de calcul a compensațiilor financiare, Agenția poate lua în considerare beneficiile aduse de agregatorii independenți altor participanți la piață. În acest caz, agregatorilor sau consumatorilor finali care oferă servicii de consum

dispecerizabil prin agregare le poate fi impusă obligația de a contribui la plata unei astfel de compensații financiare numai dacă și în măsura în care beneficiile pentru furnizori, consumatorii finali și părțile responsabile pentru echilibrarea acestora nu depășesc costurile directe suportate.

(6) Compensația financiară prevăzută la alin. (4) nu trebuie să creeze bariere la intrarea pe piețele de energie electrică pentru agregatori sau orice obstacole în calea furnizării de servicii de flexibilitate.

(7) Operatorii de sistem elaborează cerințe tehnice pentru participarea consumului dispecerizabil pe piețele de energie electrică pe baza caracteristicilor specifice ale acelor piețe și a capacităților de consum dispecerizabil, în conformitate cu cerințele stabilite în codul de rețea privind consumul dispecerizabil, aprobat în temeiul prevederilor de la Articolul 39. Cerințele tehnice elaborate trebuie să acopere participarea consumului dispecerizabil care implică agregarea sarcinilor. Operatorii de sistem cooperează în vederea armonizării cerințelor tehnice pentru participarea consumului dispecerizabil pe piețele de energie electrică. Operatorii de sistem prezintă Agenției cerințele tehnice elaborate spre aprobare. Agenția examinează propunerile înaintate de operatorii de sistem și, după consultarea părților interesate, aprobă printr-o hotărâre cerințele tehnice respective. Hotărârea Agenției se publică pe site-ul web oficial al Agenției și pe site-urile web ale operatorilor de sistem.

Articolul 125. Comunități de energie ale cetățenilor

(1) Persoanele fizice și juridice, astfel cum sunt definite în prezentul alineat, au dreptul de a participa liber și voluntar la comunitățile de energie ale cetățenilor cu scopul principal de a obține beneficii comunitare de mediu, economice sau sociale. Următoarele persoane se pot califica ca membri ai unei comunități de energie a cetățenilor:

a) persoanele fizice cu capacitate juridică deplină, inclusiv funcționarii publici, fără a aduce atingere oricărei prevederi contrare;

b) autoritățile administrației publice locale, întreprinderile deținute de autoritățile administrației publice locale, precum și asociațiile autorităților administrației publice locale;

c) cooperativele de producție, constituite în condițiile Legii nr. 1007/2002 privind cooperativele de producție;

d) cooperativele de întreprinzător, înființate în condițiile Legii nr. 73/2001 privind cooperativele de întreprinzător;

e) microîntreprinderile și întreprinderile mici.

(2) Microîntreprinderile și întreprinderile mici pot participa într-o comunitate de energie a cetățenilor atâta timp cât participarea lor la comunitatea de energie a cetățenilor nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională.

(3) În cazul în care o comunitate de energie a cetățenilor este constituită ca persoană juridică cu scop lucrativ, potrivit statutului/actului de constituire trebuie

să prevadă în mod expres faptul că profitul obținut va fi utilizat pentru necesitățile comunității respective sau ale membrilor, asociațiilor acesteia, dar nu va fi direcționat către plata de dividende membrilor/asociațiilor acesteia.

(4) Comunitatea de energie a cetățenilor este o entitate autonomă care acționează în nume propriu, poate exercita drepturi și poate fi supusă unor obligații independent de membrii și asociații săi.

(5) Comunitatea de energie a cetățenilor este gestionată și se află sub controlul membrilor și al asociațiilor săi. La stabilirea procesului de luare a deciziilor în cadrul comunității de energie a cetățenilor, membrii și asociații acesteia trebuie să urmărească implementarea principiului de guvernare democratică, și anume că fiecare membru deține un singur vot. Aplicarea principiului respectiv nu trebuie să aducă atingere intereselor membrilor și ale asociațiilor comunității de energie a cetățenilor care aduc aport semnificativ la capitalul social al persoanei juridice cu scop lucrativ.

(6) Membrii, asociații unei comunități de energie a cetățenilor:

a) au dreptul de a părăsi comunitatea, cu respectarea regulilor de schimbare a furnizorului stabilite la Articolul 121;

b) își mențin drepturile și obligațiile în calitate de consumatori finali sau de consumatori activi prevăzute de prezenta lege.

(7) Cu excepția autorităților administrației publice locale și a întreprinderilor care sunt deținute integral de autoritățile administrației publice locale, precum și a cooperativelor de producție și de întreprinzător, un membru al unei comunități de energie a cetățenilor nu poate fi membru concomitent al unei alte comunități de energie a cetățenilor care își desfășoară activitatea în aceeași unitate administrativ-teritorială.

(8) O comunitate de energie a cetățenilor poate fi activă în cadrul uneia sau mai multor unități administrativ-teritoriale.

(9) Calitatea de comunitate de energie a cetățenilor se obține de către o persoană juridică prin înregistrarea acesteia în Registrul comunităților de energie ale cetățenilor, ținut de Agenție. Pentru a fi înregistrat în Registrul comunităților de energie ale cetățenilor, solicitantul trebuie să depună la Agenție o cerere în conformitate cu Regulamentul cu privire la comunitățile de energie ale cetățenilor, aprobat de Agenție, indicând cel puțin următoarele:

a) denumirea persoanei juridice care urmează să fie înregistrată în calitate de comunitate de energie a cetățenilor;

b) numele, prenumele, adresa și codul fiscal ale membrilor săi persoane fizice, precum și denumirea, sediul, adresa juridică și codul fiscal al persoanelor juridice care sunt membri sau asociați;

c) tipurile de activități care urmează să fie desfășurate de persoana juridică respectivă, conform listei de activități menționate la alin. (12), (13) și (14);

d) unitatea administrativ-teritorială sau unitățile administrativ-teritoriale în care persoana juridică respectivă urmează să își desfășoare activitatea.

(10) Cererea prevăzută la alin. (9) va fi însoțită de statutul/actul de constituire al persoanei juridice respective, care fac dovada îndeplinirii cerințelor stabilite la alin. (1)-(7). Cerințele respective trebuie să fie respectate pe toată perioada în care persoana juridică intenționează să desfășoare activitățile specifice comunității de energie a cetățenilor.

(11) Procedura de înregistrare, radiere a comunităților de energie ale cetățenilor și cea de actualizare a Registrului comunităților de energie ale cetățenilor se stabilesc în Regulamentul cu privire la comunitățile de energie ale cetățenilor.

(12) O comunitate de energie a cetățenilor desfășoară următoarele activități: producerea, inclusiv din surse regenerabile, partajarea energiei, stocarea energiei, distribuția, furnizarea energiei electrice, agregarea, furnizarea serviciilor de flexibilitate și a serviciilor de echilibrare, precum și furnizarea serviciilor de eficiență energetică, încărcarea vehiculelor electrice, precum și furnizarea altor servicii energetice către membrii, asociații săi.

(13) O comunitate de energie a cetățenilor poate desfășura și următoarele activități:

a) gestionarea sau participarea la programe finanțate din sursele bugetului public național, susținând scopul comunității de energie a cetățenilor;

b) asistență tehnică privind gestionarea sau participarea membrilor, a asociațiilor săi la programe finanțate din sursele bugetului public național care sprijină scopul comunității de energie a cetățenilor;

c) furnizarea de informații, instruire și sensibilizare cu privire la problemele ce țin de energia durabilă;

d) activități de abordare a sărăciei energetice și de sprijinire a consumatorilor vulnerabili, care trăiesc sub pragul sărăciei, indiferent dacă respectivii consumatori vulnerabili sunt sau nu membri ai comunității de energie a cetățenilor respective. Activitățile pot include furnizarea de energie electrică, renovarea locuințelor consumatorilor vulnerabili sau alte activități care îmbunătățesc performanța energetică a acestor clădiri.

(14) O comunitate de energie a cetățenilor poate desfășura și activitățile comunităților de energie din surse regenerabile prevăzute de art. 39⁵ din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

Articolul 126. Funcționarea și drepturile comunităților de energie ale cetățenilor. Promovarea comunităților de energie ale cetățenilor

(1) Comunitățile de energie ale cetățenilor se supun unor proceduri și tarife nediscriminatorii, echitabile, proporționale și transparente, inclusiv în ceea ce privește înregistrarea și acordarea licențelor, precum și în ceea ce privește aplicarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei electrice, stabilite în mod nediscriminatoriu, transparent și cu reflectarea costurilor în conformitate cu Articolul 130 și Articolul 131, asigurându-se că acestea contribuie în mod adecvat

și echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului electroenergetic și achită tarifele corespunzătoare aprobate de Agenție.

(2) Comunitățile de energie ale cetățenilor care furnizează energie, prestează servicii de agregare sau desfășoară alte activități pe piețele de energie electrică trebuie să respecte prevederile care reglementează activitățile respective. Licențele pentru desfășurarea de către comunitățile de energie ale cetățenilor a activităților de producere a energiei electrice, de stocare a energiei, de furnizare a energiei electrice sau de agregare se eliberează în condițiile stabilite la Articolul 20

alin. (9).

(3) Cu condiția respectării drepturilor membrilor, ale asociațiilor săi în calitate de consumatori finali prevăzute la Articolul 117 și Articolul 118, comunitățile de energie ale cetățenilor pot presta servicii de furnizare membrilor săi fără a fi necesară obținerea unei licențe de furnizare.

(4) Comunitățile de energie ale cetățenilor au dreptul de a accesa toate piețele de energie electrică, fie direct, fie prin agregare, în mod nediscriminatoriu.

(5) Comunitățile de energie ale cetățenilor vor fi tratate nediscriminatoriu în ceea ce privește activitățile, drepturile și obligațiile lor în calitate de consumatori finali, producători, furnizori sau agregatori.

(6) Comunitățile de energie ale cetățenilor răspund pentru dezechilibrele pe care le generează în sistemul electroenergetic și în acest sens, acestea sunt părți responsabile pentru echilibrare sau pot delega responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele generate unei părți responsabile pentru echilibrare.

(7) Comunitățile de energie ale cetățenilor sunt supuse regulilor pentru consumatorii activi în temeiul prezentei legi cu privire la consumul de energie electrică autoprodusă.

(8) Comunitățile de energie ale cetățenilor au dreptul să organizeze în cadrul comunității activitatea de partajare a energiei electrice care este produsă de centralele electrice deținute de comunitatea de energie a cetățenilor, sub rezerva respectării altor cerințe stabilite pentru comunități în conformitate cu prezenta lege, precum și cu condiția menținerii drepturilor și a obligațiilor membrilor, asociațiilor acesteia în calitate de consumatori finali. Partajarea energiei electrice în cadrul comunităților de energie ale cetățenilor trebuie să fie organizată astfel încât să nu fie afectată aplicarea tarifelor reglementate relevante, în conformitate cu o analiză cost-beneficiu transparentă a resurselor distribuite, elaborată de Agenție.

(9) Sub rezerva unei compensații echitabile, astfel cum este evaluată de Agenție, operatorii de sistem cooperează cu comunitățile de energie ale cetățenilor pentru a facilita transferurile de energie electrică în cadrul comunităților de energie ale cetățenilor.

(10) Comunitățile de energie ale cetățenilor sunt în drept, în raza în care își desfășoară activitatea, să dețină și să exploateze rețele electrice de distribuție, cu condiția că sunt respectate următoarele:

a) comunitățile de energie ale cetățenilor încheie un acord privind exploatarea rețelelor pe care le dețin cu operatorul de sistem la ale cărui rețele electrice sunt racordate rețelele respectivelor comunități;

b) comunitățile de energie ale cetățenilor achită tarifele reglementate corespunzătoare aplicate la punctele de interconectare dintre rețeaua lor și rețelele electrice din afara comunităților de energie ale cetățenilor. Tarifele reglementate trebuie să reflecte separat energia electrică livrată în rețelele electrice ale operatorului de sistem interconectat și energia electrică consumată din rețelele electrice ale operatorului de sistem interconectat;

c) comunitățile de energie ale cetățenilor nu trebuie să discrimineze sau să prejudicieze consumatorii finali instalațiile electrice ale cărora rămân racordate la rețelele electrice ale unui operator de sistem.

(11) Comunitățile de energie ale cetățenilor care exploatează rețele electrice de distribuție în conformitate cu alin. (10), sunt obligate să acorde accesul terților la rețelele sale cu respectarea cerințelor stabilite la Articolul 71. Tarifele aplicate de comunitățile de energie a cetățenilor se determină, se aplică și se revizuiesc în conformitate cu principiile relevante stabilite la Articolul 70.

(12) Comunitățile de energie ale cetățenilor care exploatează rețele electrice în conformitate cu alin. (10) beneficiază de derogările stabilite pentru operatorii sistemelor de distribuție închise prevăzute la Articolul 69 alin. (2).

(13) Membrii comunităților de energie ale cetățenilor care exploatează rețele electrice în conformitate cu alin. (10) sunt în drept să încheie contracte de furnizare a energiei electrice cu orice furnizor la alegere. În acest caz, comunitatea de energie a cetățenilor respectivă este obligată să recalculeze tariful aplicat în raport cu membrul respectiv și să includă în tarif doar costurile aferente exploatarea rețelelor electrice de către această comunitate de energie a cetățenilor. Se interzice comunității de energie a cetățenilor să împiedice în orice mod membrii săi în exercitarea dreptului la schimbarea furnizorului.

(14) Agenția elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la comunitățile de energie ale cetățenilor, în care stabilește cerințele privind ținerea Registrului comunităților de energie ale cetățenilor, privind înregistrarea comunităților de energie ale cetățenilor în registrul respectiv, privind activitatea comunităților de energie ale cetățenilor, inclusiv stabilește limitele capacităților instalațiilor de producere ale comunităților de energie din surse regenerabile, modalitățile de partajare a energiei electrice produse în cadrul comunităților, între membrii și asociațiile acestora, aspectele legate de energia electrică nepartajată, precum și alte cerințe care trebuie să fie îndeplinite. În vederea promovării comunităților de energie ale cetățenilor, Agenția stabilește în actele sale normative de reglementare drepturile și obligațiile operatorilor de sistem, ale furnizorilor și ale altor participanți la piață în ceea ce privește racordarea, măsurarea energiei electrice, facturarea, precum și alte aspecte relevante pentru dezvoltarea, buna funcționare și integrarea comunităților de energie a cetățenilor pe piețele de energie electrică.

(15) O dată la doi ani, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei efectuează, cu suportul Agenției, o analiză a barierelor și potențialului de dezvoltare al comunităților de energie ale cetățenilor și ulterior, dacă se consideră necesar, elaborează și implementează stimulente și măsuri de sprijin pentru dezvoltarea comunităților de energie ale cetățenilor. Această analiză va evalua, de asemenea, dacă comunitățile de energie ale cetățenilor pot fi deschise participării transfrontaliere.

(16) Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, elaborează și pune la dispoziție consumatorilor finali și părților menționate la Articolul 125 alin. (1), programe de susținere din bugetul de stat, care ar facilita accesul la finanțare pentru dezvoltarea comunităților de energie ale cetățenilor.

(17) Guvernul, cu asistența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și al Agenției, precum și al instituției publice de suport acordă sprijin autorităților administrației publice locale în vederea facilitării înființării comunităților de energie ale cetățenilor și a participării directe a unităților administrativ teritoriale în cadrul acestora, inclusiv acordă sprijin consultativ în probleme legate de reglementarea activității comunităților de energie ale cetățenilor și consolidarea capacităților acestora.

Secțiunea a 2-a

Protecția consumatorilor

Articolul 127. Protecția consumatorilor vulnerabili

(1) Consumatorii vulnerabili, inclusiv cei afectați de sărăcia energetică, sunt protejați prin politici de protecție socială și beneficiază de măsuri speciale de protecție socială sau de alte măsuri stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și în Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, care nu presupun intervenție publică în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice. Instalațiile electrice ale Consumatorilor vulnerabili, inclusiv ale celor afectați de sărăcia energetică, nu pot fi deconectate de la rețelele electrice în situațiile stabilite în Regulamentul privind furnizare a energiei electrice.

(2) Prin derogare de la alin. (1), pot fi aplicate intervenții publice la stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice consumatorilor casnici vulnerabili sau afectați de sărăcia energetică, în conformitate cu Articolul 109.

(3) Măsurile respective nu trebuie să împiedice deschiderea efectivă și funcționarea pieței energiei electrice în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege și se notifică Secretariatului Comunității Energetice.

(4) În cazul consumatorilor vulnerabili, furnizorii pot aplica mecanisme de susținere pentru a evita întreruperea furnizării de energie electrică către această

categorie de consumatori finali, inclusiv în cazul neachitării la timp a facturilor de plată pentru energia electrică consumată.

Articolul 128. Sărăcia energetică

Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul politicilor sociale evaluează numărul consumatorilor casnici afectați de sărăcia energetică ținând cont de serviciile energetice interne necesare pentru garantarea standardelor de bază de trai în contextul național relevant, politica socială existentă și alte politici relevante, precum și orientările privind indicatorii relevanți pentru sărăcia energetică în cadrul Comunității Energetice. În acest scop, organele de specialitate respective ale administrației publice vor defini un set de criterii de evaluare a numărului de consumatori casnici afectați de sărăcia energetică la nivel național, care pot include venituri mici, cheltuieli mari cu energia din venitul disponibil și eficiență energetică scăzută. În urma rezultatelor evaluării, politicile și măsurile relevante pentru abordarea sărăciei energetice vor fi conturate în Planul național integrat privind energia și clima, menționat la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și în alte documente de politici.

Capitolul X

REGLEMENTAREA PREȚURILOR ȘI TARIFELOR.

SEPARAREA CONTABILITĂȚII

Articolul 129. Prețuri și tarife aplicate în sectorul electroenergetic

(1) În sectorul electroenergetic se aplică următoarele prețuri și tarife:

a) prețuri de piață, rezultate din cerere și ofertă pe piețele de energie electrică;

b) prețuri și tarife reglementate.

(2) În categoria prețurilor și tarifelor reglementate se încadrează următoarele:

a) prețuri reglementate pentru energia electrică și energia termică produsă de centralele electrice de termoficare urbane;

b) tarifele reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice;

c) tarife reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, inclusiv tarifele diferențiate în funcție de nivelul de tensiune al rețelelor electrice de distribuție;

d) prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, inclusiv tarifele binome și prețurile diferențiate în funcție de orele de consum;

e) tarife reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorul sistemului de transport, de către operatorul sistemului de distribuție, inclusiv tarifele de racordare, tarifele de punere sub tensiune și tarifele de reconectare;

f) în cazul monopolului legal național pentru servicii de tranzacționare, tarife reglementate pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice;

g) prețurile reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizorul central de energie electrică;

h) prețurile reglementate pentru cantitățile de energie electrică sau pentru servicii oferite prin mecanismele reglementate stabilite în condițiile prezentei legi;

i) prețurile provizorii pentru energia electrică produsă, în cazul crizelor de energie electrică.

(3) Costurile și veniturile aferente desfășurării de către operatorul sistemului de transport a activității licențiate pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic se iau în considerare la calcularea și aprobarea tarifului reglementat pentru serviciul de transport al energiei electrice.

(4) Nu se aplică tarife sau comisioane specifice aferente tranzacțiilor individuale pentru tranzacționarea interzonală de energie electrică.

(5) Prețurile și tarifele reglementate prevăzute la alin. (2) se determină în conformitate cu metodologiile respective, elaborate și aprobate de către Agenție în conformitate cu prezenta lege.

(6) La elaborarea metodologiilor tarifare, Agenția va lua în considerare cele mai bune practici privind metodologiile tarifare pentru stabilirea tarifelor pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice incluse în raportul Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, elaborat în conformitate cu cerințele stabilite în cadrul Comunității Energetice.

Articolul 130. Principii generale privind prețurile și tarifele reglementate

(1) La examinarea și aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate, Agenția pune în aplicare principiul eficienței maxime la costuri minime.

(2) Tarifele reglementate pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție a energiei electrice trebuie să reflecte costurile, să fie stabilite în mod transparent și să țină cont de necesitatea asigurării siguranței în funcționare și flexibilitatea rețelei electrice, să fie bazate pe costurile reale suportate, în măsura în care acestea corespund cu costurile unui operatorului de sistem eficient și comparabil din punct de vedere structural și să fie aplicate în mod nediscriminatoriu. Tarifele reglementate nu trebuie să includă costuri individuale care susțin obiective de politică necorelate cu obiectivele stabilite prin prezenta lege.

(3) Metodele utilizate pentru determinarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție trebuie să susțină în mod neutru eficiența generală a sistemului electroenergetic pe termen lung prin semnale de preț către consumatori și producători și, în special, să fie aplicate într-un mod care nu discriminează nici pozitiv, nici negativ între producerea energiei electrice de către centralele electrice racordate la rețelele electrice de distribuție și producerea energiei electrice ce către centrale electrice racordate la rețelele

electrice de transport. Tarifele reglementate pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție nu trebuie să discrimineze, pozitiv sau negativ, stocarea energiei sau agregarea și nu trebuie să descurajeze autoproducerea, autoconsumul sau participarea consumului dispecerizabil.

(4) Tarifele reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție trebuie să reflecte costurile, ținând cont de utilizarea rețelelor electrice de distribuție de către utilizatorii de sistem, inclusiv de către consumatorii activi. Tarifele pentru prestarea serviciului de distribuție pot conține elemente legate de capacitatea de racordare la rețea și pot fi diferențiate în funcție de profilurile de consum sau de producere ale utilizatorilor de sistem. În cazul implementării sistemelor de măsurare inteligente în conformitate cu Articolul 77, Agenția ia în considerare posibilitatea aplicării de tarife reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice diferențiate pe zone orare și, după caz, poate introduce tarife diferențiate pe zone orare pentru a reflecta utilizarea rețelei electrice de distribuție în mod transparent, eficient din punctul de vedere al costurilor și previzibil pentru consumatorii finali.

(5) La stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, Agenția ia în considerație următoarele componente:

a) plățile și încasările rezultate din mecanismul de compensare dintre operatorii sistemelor de transport;

b) plățile efective realizate și cele primite, precum și plățile scontate pentru perioadele viitoare, estimate în baza perioadelor anterioare.

(6) În condițiile stabilite la Articolul 35 și Articolul 92, Agenția poate aproba prețuri sau poate stabili metodologii pentru furnizarea de servicii de sistem, inclusiv servicii de echilibrare.

(7) Prețurile reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune iau în considerare necesitatea potențială a furnizorului de ultimă opțiune de a cumpăra energie electrică la prețuri mai mari decât prețurile energiei electrice conform contractelor bilaterale, pe parcursul unor perioade scurte de timp.

Articolul 131. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate

(1) Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate prevăzute la Articolul 129 alin. (2) se elaborează și se aprobă de către Agenție în conformitate cu prezenta lege.

(2) Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate se bazează pe următoarele principii:

a) asigurarea viabilității financiare și a funcționării eficiente a întreprinderilor electroenergetice pe baza costurilor justificate și necesare desfășurării activităților reglementate. Cheltuielile ineficiente și nejustificate nu se iau în considerare la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate;

b) furnizarea continuă și fiabilă a energiei electrice către consumatorii finali, cu respectarea parametrilor de calitate și a indicatorilor de calitate stabiliți;
 c) asigurarea desfășurării activităților reglementate în condiții de siguranță;
 d) orientarea sistemului de formare a prețurilor și a tarifelor reglementate spre crearea de premise pentru motivarea întreprinderilor electroenergetice și a consumatorilor finali să sporească eficiența energetică prin stabilirea de stimulente corespunzătoare atât pe termen scurt, cât și pe termen lung;

e) promovarea investițiilor eficiente în sectorul electroenergetic;

f) eliminarea subvențiilor încrucișate între activități și între categoriile de consumatori;

g) asigurarea faptului că prețurile și tarifele reglementate sunt justificate, rezonabile, verificabile, nediscriminatorii, bazate pe criterii transparente, bazate pe performanță și pe criterii obiective și includ o rată rezonabilă de rentabilitate.

(3) Metodologiile de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă:

1) componența și modul de calculare a:

a) cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare și a energiei electrice, inclusiv pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de transport și de distribuție, precum și pentru acoperirea, totală sau parțială, a costurilor legate de echilibrare;

b) cheltuielilor materiale;

c) cheltuielilor de personal;

d) cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, pentru a se asigura ca activele respective nu sunt depreciate mai mult de o dată în scopuri tarifare, cu excluderea activelor care au fost obținute cu titlu gratuit, prin donații și granturi;

e) cheltuielilor aferente exploatării și întreținerii eficiente a obiectelor sistemului electroenergetic;

f) cheltuielilor de distribuție și administrative;

g) altor cheltuieli justificate și necesare pentru desfășurarea activității operaționale;

h) nivelului rentabilității, determinat în funcție de costurile de furnizare (pentru activitatea de furnizare reglementată a energiei electrice), în funcție de metoda costului mediu ponderat al capitalului (pentru activități reglementate de producere, de transport sau de distribuție a energiei electrice) și în funcție de costurile suportate în cazul operatorului pieței energiei electrice;

i) alocației aferente capitalului circulant utilizat în activitatea reglementată;

2) determinarea costurilor care trebuie incluse în prețurile sau tarifele reglementate, separat pentru fiecare activitate desfășurată de întreprinderile electroenergetice și/sau pentru fiecare nivel de tensiune ale rețelelor electrice;

3) condițiile de utilizare a costurilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale, a costurilor materiale, a costurilor de întreținere și de

exploatare și modul de includere a acestor costuri în prețurile sau tarifele reglementate, în cazul utilizării lor în alte scopuri sau în cazul în care nu sunt utilizate;

4) modul de recuperare, prin prețuri și tarife reglementate, a investițiilor efectuate, metoda de determinare și de aplicare a ratei de rentabilitate, pe genuri de activitate. La aplicarea ratei de rentabilitate nu se iau în considerare valoarea rezultată din reevaluarea imobilizărilor corporale și necorporale, valoarea activelor achitate de consumatori, precum și valoarea activelor care au fost obținute cu titlu gratuit, prin donații și prin granturi sau din garanțiile financiare pentru avizele de racordare reținute și veniturile obținute urmare a organizării licitațiilor aferente racordării la rețeaua electrică;

5) modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice de transport, în rețelele electrice de distribuție, prin stabilirea tendințelor de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiilor, în vederea implementării unor mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite și de cantitățile de energie electrică intrată în rețelele electrice de transport și de distribuție;

6) metoda de separare a cheltuielilor comune ale întreprinderii și de separare a rentabilității, pe genuri de activități practicate de întreprinderea reglementată, inclusiv la producerea combinată de energie electrică și energie termică de centralele electrice de termoficare urbane, și/sau pe niveluri de tensiune a rețelelor electrice;

7) modul de determinare și de aplicare a tarifelor binome, a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul de tensiune al rețelelor electrice și a prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum;

8) modul de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate, inclusiv modul de actualizare în decursul anului;

9) cerințe privind justificarea costurilor aferente cotizațiilor plătite de operatorii de sistem pentru participare benevolă în cadrul inițiativelor regionale, în cadrul entităților internaționale.

(4) La calcularea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice se iau în considerare veniturile și cheltuielile aferente fluxurilor transfrontaliere, fără a aduce atingere plăților rezultate din gestionarea congestiilor care se efectuează în conformitate cu Articolul 44. Veniturile din congestii se iau în considerare la determinarea tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice în conformitate cu Articolul 47.

(5) Metodologiile de calculare a tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice trebuie să:

a) reflecte costurile fixe ale operatorului sistemului de transport și ale operatorului sistemului de distribuție și să ia în considerare atât cheltuielile de capital, cât și cheltuielile operaționale, pentru a oferi operatorului sistemului de transport și operatorului sistemului de distribuție stimulentele necesare, atât pe

termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a spori eficiența în activitatea desfășurată, inclusiv eficiența energetică;

b) promoveze integrarea pieței energiei electrice, integrarea energiei din surse regenerabile și siguranța aprovizionării;

c) încurajeze utilizarea serviciilor de flexibilitate și să permită aplicarea acordurilor de conectare la rețea în condiții flexibile;

d) promoveze investiții eficiente și în timp util, inclusiv soluții de optimizare a rețelei electrice existente;

e) faciliteze stocarea energiei, consumul dispecerizabil și activitățile de cercetare conexe;

f) contribuie la realizarea obiectivelor stabilite în planurile naționale integrate privind energia și clima, să reducă impactul asupra mediului și să promoveze acceptarea de către public a rezultatelor obținute;

g) faciliteze procesul inovațional în interesul consumatorilor în domenii precum digitalizarea, serviciile de flexibilitate și interconectarea, în special dezvoltarea infrastructurii necesare pentru a atinge obiectivul minim de interconectare stabilit în cadrul Comunității Energetice.

(6) Metodologia de calculare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice ține cont de costurile suportate de operatorul sistemului de transport pentru achiziționarea de servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și trebuie să permită acestuia recuperarea cel puțin a costurilor rezonabile aferente tehnologiei informației și comunicațiilor, precum și costurile de infrastructură.

(7) La stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, Agenția ia în considerație plățile cuvenite pentru dreptul de a utiliza rețeaua electrică de transport, achitate de operatorul de sistem către proprietarul rețelelor electrice de transport, inclusiv elementele de rețea care au fost reabilitate sau înlocuite pe cheltuiala proprietarului rețelelor electrice de transport, cu condiția ca lucrările respective au fost efectuate în conformitate cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul electroenergetic.

(8) Prin derogare de la prevederile alin. (3) pct. 4), la determinarea și aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice, Agenția ia în considerare valoarea de proiect a investițiilor în obiecte de dezvoltare a rețelelor electrice de transport, declarate ca obiecte de utilitate publică de interes național, din momentul debursării în contul entității de proiect a mijloacelor financiare pentru finanțarea proiectului. La transmiterea în exploatare a obiectelor rețelelor electrice de transport, declarate ca obiecte de utilitate publică de interes național, se efectuează recalculările ce se impun.

(9) Metodologiile de calculare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport, serviciul de distribuție a energiei electrice trebuie să ofere stimulente operatorilor sistemelor de distribuție pentru operarea și dezvoltarea cât mai eficientă din punct de vedere al costurilor a rețelelor electrice de distribuție,

inclusiv prin achiziționarea de servicii. În acest scop, Agenția recunoaște în scopuri tarifare costurile relevante stabilite ca fiind eligibile, include costurile respective în tarifele corespunzătoare și poate introduce ținte de performanță pentru a stimula operatorii de sistem să își sporească eficiența la exploatarea rețelelor electrice, inclusiv prin măsuri de eficiență energetică, utilizarea serviciilor de flexibilitate și dezvoltarea rețelelor electrice inteligente și a sistemelor de măsurare inteligente.

(10) Metodologia prevăzută la alin. (9) ia în considerare costurile suportate de operatorii sistemelor de distribuție pentru achiziția serviciilor de flexibilitate și permit acestora să își recupereze cel puțin costurile corespunzătoare rezonabile, inclusiv cheltuielile aferente tehnologiei informației și comunicațiilor.

(11) Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate, aprobate de Agenție, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe site-ul web oficial al Agenției și pe site-urile web ale întreprinderilor electroenergetice, precum și a operatorului pieței energiei electrice.

Articolul 132. Determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării prețurilor și tarifelor reglementate

(1) Prețurile și tarifele reglementate în sectorul electroenergetic se determină anual de către întreprinderile electroenergetice în conformitate cu metodologiile respective și conform termenelor și condițiilor stabilite în Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.

(2) Prețurile și tarifele reglementate, determinate de întreprinderile electroenergetice conform alin. (1), se prezintă Agenției spre examinare și aprobare.

(3) Tarifele reglementate pentru serviciul de operare a pieței energiei electrice se determină de către operatorul piețelor de energie electrică și se prezintă Agenției spre examinare și aprobare în termenele și condițiile stabilite în metodologia respectivă.

(4) Agenția examinează cererile privind aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate prezentate de întreprinderile electroenergetice sau de către operatorul pieței energiei electrice și adoptă hotărâri privind aprobarea acelor prețuri sau tarife.

(5) Întreprinderile electroenergetice, operatorul pieței energiei electrice sunt obligați să transmită Agenției informațiile necesare pentru examinarea și justificarea cheltuielilor, precum și pentru estimarea corectitudinii calculării prețurilor și a tarifelor reglementate.

(6) Prețurile și tarifele reglementate aprobate de Agenție se actualizează la cererea titularului de licență sau din oficiu de către Agenție, în modul și în condițiile stabilite în metodologiile pentru calcularea tarifelor sau prețurilor reglementate. În cazul în care Agenția inițiază, din oficiu, actualizarea prețurilor sau a tarifelor reglementate, aceasta este în drept să solicite întreprinderilor

electroenergetice sau operatorului pieței energiei electrice să-i prezinte documentele și informațiile necesare în acest scop.

(7) Hotărârile Agenției privind aprobarea prețurilor și a tarifelor reglementate se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe site-ul web oficial al Agenției și pe site-urile web ale titularilor de licențe.

(8) Agenția supraveghează și monitorizează aplicarea de către întreprinderile electroenergetice și de către operatorul pieței energiei electrice a metodologiilor de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate, precum și aplicarea corectă a prețurilor și a tarifelor reglementate aprobate.

Articolul 133. Separarea contabilității

(1) Întreprinderile electroenergetice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, întocmesc, supun auditului și publică situațiile lor financiare anuale în termenele și condițiile prevăzute de legislație, precum și în conformitate cu standardele de contabilitate. Întreprinderile electroenergetice care nu au obligația juridică de a-și publica conturile anuale păstrează la sediul lor un exemplar din acestea la dispoziția publicului.

(2) Pentru a evita discriminarea, subvenționările încrucișate și denaturarea concurenței, întreprinderile electroenergetice sunt obligate să țină în sistemul lor de contabilitate conturi contabile separate pentru fiecare dintre activitățile de transport și de distribuție a energiei electrice, cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte.

(3) Întreprinderile electroenergetice sunt obligate să țină contabilitate separată pentru alte activități legate de sectorul electroenergetic, dar care nu se referă la activitățile de transport și de distribuție a energiei electrice, cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte. Întreprinderile electroenergetice trebuie să țină, de asemenea, contabilitate separată pentru alte activități nereglementate de prezenta lege. Întreprinderile electroenergetice trebuie să țină în contabilitatea sa de gestiune conturi de profit și de pierderi separate pentru fiecare activitate în parte. Furnizorii care furnizează energie electrică atât la prețuri reglementate, precum și la prețuri de piață sunt obligați să țină contabilitate separată pentru fiecare gen de activitate desfășurată.

(4) Întreprinderile electroenergetice vor specifica în politicile lor de contabilitate regulile de alocare a activelor și pasivelor, a cheltuielilor și veniturilor, precum și a pierderilor, pe care le aplică la separarea contabilității pe genuri de activitate, în conformitate cu prezenta lege, cu standardele de contabilitate și actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(5) Veniturile obținute din utilizarea cu titlu de proprietate a rețelelor electrice de transport și/sau distribuție se specifică în contabilitatea întreprinderilor electroenergetice. Situațiile financiare anuale trebuie să cuprindă, în note, informații despre orice tranzacții efectuate cu întreprinderile înrudite.

(6) Auditul situațiilor financiare ale întreprinderilor electroenergetice se efectuează cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea nr. 271/2017 privind

auditul situațiilor financiare și trebuie să specifice, în plus, dacă sunt respectate obligațiile de evitare a discriminării și a subvențiilor încrucișate prevăzute la alin. (2) și (3).

Articolul 134. Accesul la contabilitate și prezentarea informațiilor

(1) Agenția este în drept, în baza unei cereri scrise sau în cadrul controalelor realizate, să aibă acces la contabilitatea întreprinderilor electroenergetice și să solicite întreprinderilor electroenergetice să prezinte datele și informațiile necesare îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin.

(2) Întreprinderile electroenergetice asigură accesul la contabilitatea lor și prezintă datele și informațiile solicitate în conformitate cu alin. (1) în termenele și în condițiile stabilite în actele normative de reglementare relevante și în regulamentul elaborat și aprobat de Agenție.

(3) Agenția este obligată să se abțină de la divulgarea informației care constituie secret comercial. Aceste informații pot fi dezvăluite numai în termenii și condițiile prevăzute de legislația relevantă.

(4) Informațiile necesare pentru asigurarea unei concurențe reale pe piețele de energie electrică, pentru funcționarea eficientă a piețelor de energie electrică și informațiile necesare reglementării prețurilor, și tarifelor se fac publice. Această obligație este pusă în aplicare de către Agenție fără a aduce atingere informațiilor care constituie secret comercial.

Capitolul XI

FOLOSIREA TERENURILOR ȘI DREPTURILE ASUPRA PROPRIETĂȚII UNUI TERT

Articolul 135. Principii generale

(1) Terenurile proprietate publică aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea și/sau modernizarea rețelelor electrice de transport sau de distribuție, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit. Principiile stabilite în prezentul articol nu se aplică în raport cu bunurile imobile, construcțiile operatorilor de sistem care nu se încadrează în definiția noțiunii de rețea electrică de transport sau de rețea electrică de distribuție, prevăzută la Articolul 2.

(2) Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenurilor pe durata de exploatare a rețelelor electrice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință stabilit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil față de terți fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile.

(3) Asupra terenurilor și altor bunuri proprietate privată, operatorii de sistem, în condițiile prezentei legi, pe durata lucrărilor de construcție, exploatare,

întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv retehnologizare, a rețelelor electrice, beneficiază de următoarele drepturi:

a) dreptul de folosință asupra terenului pentru executarea lucrărilor necesare construcției, reabilitării sau modernizării rețelelor electrice;

b) dreptul de folosință asupra terenurilor pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor electrice prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare pentru exploatarea și întreținerea rețelelor electrice;

c) servitute de trecere subterană, de suprafață sau aeriană a terenului pentru construcția rețelelor electrice și/sau pentru executarea lucrărilor la locul de amplasare a rețelelor electrice în scopul reabilitării și modernizării, ori pentru desfășurarea lucrărilor de reparații, de revizie sau altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru accesul la locul de amplasare a rețelelor electrice;

d) dreptul de a cere restrângerea sau sistarea activităților care ar putea pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, bunurile sau anumite activități;

e) dreptul de acces la terenul pe care se află rețelele electrice.

(4) Drepturile de folosință și de servitute prevăzute la alin. (3) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarilor terenurilor sau ai bunurilor imobile respective, încheierea oricărui acte juridice sau îndeplinirea altor formalități, cu excepțiile stabilite la Articolul 136 alin. (2) și la Articolul 137 alin. (3). Conținutul drepturilor de folosință și de servitute și durata pe care se constituie acestea se stabilesc la Articolul 136 și Articolul 137. Drepturile respective se exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestora în Registrul bunurilor imobile.

(5) Operatorii de sistem sunt obligați să notifice în scris proprietarul terenurilor sau al altor bunuri care pot fi afectate în urma lucrărilor la rețelele electrice, cu excepția cazurilor de avarii, în care proprietarul este înștiințat în termenul cel mai scurt.

(6) La încetarea exercitării drepturilor prevăzute în prezentul articol, operatorii de sistem sunt obligați să asigure degajarea terenului și repunerea lui în situația inițială.

(7) Operatorii de sistem sunt obligați să asigure utilizarea cu bună credință a drepturilor prevăzute în prezentul articol și să achite proprietarului terenului sau altor bunuri proprietate privată despăgubiri cuvenite pentru prejudiciul cauzat la executarea lucrărilor menționate, inclusiv în cazul înlăturării consecințelor avariilor, în condițiile stabilite la Articolul 137.

Articolul 136. Dreptul de folosință asupra proprietății unui terț

(1) Dreptul de folosință asupra terenului pentru executarea lucrărilor necesare de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor electrice se constituie în conformitate cu Articolul 135 alin. (4) și se întinde pe durata executării lucrărilor. La exercitarea dreptului menționat, operatorii de sistem, cu

notificarea prealabilă a proprietarului terenului sau al bunului imobilului, au dreptul:

- a) să depoziteze materiale, echipamente, utilaje și instalații necesare pentru executarea lucrărilor;
- b) să desființeze culturi sau plantații, ori alte amenajări existente, sau numai să le restrângă în măsura strict necesară pentru executarea lucrărilor, în condițiile legii;
- c) să extragă materiale, să capteze apă, în condițiile legii;
- d) să instaleze utilaje și să lucreze cu acestea, să amplaseze birouri și locuințe pe șantier;
- e) să sisteze sau să restrângă activitățile proprietarului în măsura strict necesară pentru executarea lucrărilor menționate.

(2) Prin derogare de la prevederile stabilite la Articolul 135 alin. (4), în cazul în care lucrările de construcție a rețelelor electrice implică obținerea unei autorizații de construire sau a unui act permisiv echivalent (în legătură cu construcția de noi rețele electrice sau porțiuni de rețele electrice, în legătură cu efectuarea lucrărilor de construcții capitale), dreptul de folosință asupra bunului imobil pentru executarea lucrărilor de construcții se constituie cu acordul prealabil al proprietarului respectivului bun imobil.

(3) Dreptul de folosință prevăzut la alin. (1) încetează la expirarea termenului stabilit pentru executarea lucrărilor sau înaintea acestui termen – la data finalizării anticipate a lucrărilor sau la data sistării acestora. Oricare dintre aceste situații trebuie notificată fără întârziere proprietarului.

(4) Dreptul de folosință asupra unui teren pentru exploatarea și întreținerea rețelelor electrice, prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării normale a acestora, se constituie în conformitate cu Articolul 135 alin. (4) și se întinde pe toată durata existenței și, respectiv, a exploatării rețelelor electrice, iar exercitarea lui se face ori de câte ori este necesar pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor electrice. La exercitarea acestui drept, operatorii de sistem, cu notificarea prealabilă a proprietarului bunului imobil, au dreptul:

- a) să depoziteze materiale, echipamente, utilaje și instalații pentru întreținere, revizie, reparație și alte intervenții necesare pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor electrice;
- b) să instaleze utilaje și să lucreze cu acestea;
- c) să afecteze culturi, plantații sau alte amenajări existente și să restrângă activitatea proprietarului în măsura și pe durata strict necesare pentru executarea lucrărilor de întreținere, revizie, reparație sau a altor intervenții pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor electrice.

(5) În scopul amenajării rețelelor de iluminat public, autoritățile administrației publice locale beneficiază de dreptul de a utiliza cu titlu gratuit stâlpii rețelelor electrice de distribuție, în baza unui contract de comodat încheiat cu operatorul sistemului de distribuție. Clauzele obligatorii ale acestui contract de

comodat se elaborează și se aprobă de Agenție, reglementând drepturile și obligațiile părților contractante.

(6) Amenajarea rețelelor de iluminat public de către autoritățile administrației publice locale se realizează în baza Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public, elaborate și aprobate de Agenție în temeiul Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică. Exploatarea rețelelor de iluminat public se va realiza conform Normelor minime de exploatare a instalațiilor electrice ale consumatorilor noncasnici, elaborate și aprobate de Agenție în temeiul Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(7) Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public stabilesc cerințe obligatorii pentru amenajarea, reconstrucția și protecția rețelelor de iluminat public, inclusiv a celor amenajate pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție.

(8) În vederea creșterii gradului de securitate individuală și colectivă, autoritățile administrației publice locale beneficiază, cu titlu gratuit, de dreptul de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor suplimentare necesare funcționării acestor echipamente doar pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție cu tensiunea nominală mai mică de 1 kV. În acest sens, autoritățile administrației publice locale vor semna un contract cu operatorul sistemului de distribuție, al cărui clauze stabilesc drepturile și obligațiile părților, inclusiv condițiile tehnice de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video. Contractul se încheie în baza cererii scrise a autorității administrației publice locale, în care se indică locul amplasării echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor necesare funcționării acestor echipamente. Solicitarea altor documente nu poate servi drept temei pentru operatorul sistemului de distribuție de a refuza încheierea contractului.

(9) Amplasarea și exploatarea de către autoritățile administrației publice locale a echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor necesare funcționării acestor echipamente, se efectuează de către personal electrotehnic calificat și autorizat la grupa de securitate electrică cerută în conformitate cu prezenta lege, cu respectarea cerințelor documentelor normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare în siguranță a rețelelor și instalațiilor electrice, precum și cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

(10) Operatorul sistemului de distribuție poate interzice autorităților administrației publice locale instalarea rețelelor de iluminat public și instalarea echipamentelor electronice de supraveghere video, prevăzute la alin. (5)-(9), în cazul în care amenajarea/amplasarea acestora pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție ar pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, integritatea bunurilor sau ar împiedica desfășurarea anumitor activități.

Articolul 137. Servitute de trecere subterană, de suprafață sau aeriană a terenului unui terț

(1) Servitutea de trecere subterană, de suprafață sau aeriană a terenului cuprinde dreptul la construcția rețelelor electrice, precum și dreptul de acces la rețelele electrice pentru alte revizii, reparații, intervenții sau pentru efectuarea altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice.

(2) Dreptul de servitute se constituie în condițiile stabilite la Articolul 135 alin. (4) și se extinde pe durata de construcție și/sau de exploatare a rețelelor electrice.

(3) Prin derogare de la prevederile stabilite la Articolul 135 alin. (4), în cazul în care lucrările de construcție a rețelelor electrice implică obținerea unei autorizații de construire sau a unui act permisiv echivalent (în legătură cu construirea de noi rețele electrice sau porțiuni de rețele electrice, în legătură cu efectuarea lucrărilor de construcții capitale), dreptul de servitute asupra terenului sau bunului imobil pentru executarea lucrărilor de construcție se constituie cu acordul prealabil al proprietarului respectivului teren sau bun imobil.

Articolul 138. Exercițarea drepturilor de folosință și de servitute. Recuperarea prejudiciului cauzat

(1) În scopul acordării despăgubirii cuvenite pentru prejudiciile cauzate în contextul efectuării unor activități sau lucrări, aferente exercitării drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la Articolul 136 și Articolul 137, operatorii de sistem sunt obligați să încheie contracte-cadru cu proprietarii terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate de exercitarea drepturilor de folosință și de servitute.

(2) Contractul-cadru se elaborează în conformitate cu clauzele obligatorii aprobate de Guvern și stabilește drepturile și obligațiile operatorului de sistem și ale proprietarului terenului sau al bunului imobil afectat în legătură cu exercitarea drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la Articolul 136 și Articolul 137, inclusiv modalitatea de determinare a despăgubirii pentru prejudiciul cauzat de operatorii de sistem în exercitarea acestor drepturi.

(3) Contractul-cadru se încheie din inițiativa operatorului de sistem sau la cererea proprietarilor terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate. Operatorii de sistem informează proprietarii terenurilor și ai bunurilor imobile afectate de exercitarea drepturilor de folosință și de servitute cu privire la dreptul de a încheia un astfel de contract-cadru și cu privire la alte drepturi ce le revin în temeiul prezentului capitol, prin afișarea pe panoul informativ și prin site-ul web a modelului contractului-cadru și a altor informații relevante în acest sens.

(4) Despăgubirile pentru pagubele produse de către operatorii de sistem în exercitarea drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la Articolul 136 și Articolul 137 se stabilesc cu luarea în considerare a următoarelor:

- a) suprafața de teren afectată în legătură cu efectuarea lucrărilor respective;
- b) valorile pentru recoltele estimate ale culturilor și/sau ale plantațiilor afectate, precum și ale amenajărilor afectate;
- c) valoarea de piață a bunului imobil afectat.

(5) Cuantumul despăgubirii datorate se stabilește în fiecare caz în parte prin acordul părților sau, în instanță de judecată, în cazul în care părțile nu ajung la un acord.

Articolul 139. Restrângerea sau sistarea unor activități și accesul la terenul unde se află rețelele electrice

(1) Pentru a evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor sau a altor activități desfășurate în zona de desfășurare a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare, întreținere și exploatare a rețelelor electrice, operatorii de sistem au dreptul să solicite restrângerea sau sistarea, pe durata lucrărilor, a activităților desfășurate în vecinătate. În acest caz, persoanele afectate sunt informate în scris cu privire la data începerii și, respectiv a finalizării lucrărilor.

(2) Operatorii de sistem trebuie să exercite cu bună-credință și în mod rezonabil dreptul de acces la terenul unde se află rețelele electrice.

Articolul 140. Exproprierea

(1) Terenurile necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice care aparțin cu titlu de proprietate unor terți pot fi expropriate de către autoritatea competentă pentru cauză de utilitate publică, în conformitate cu procedura prevăzută de Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 și cu condiția despăgubirii proprietarului terenului respectiv.

(2) Exproprierea terenurilor poate avea loc doar dacă operatorii de sistem nu au reușit să obțină dreptul de folosință sau de servitute asupra terenului și/sau demonstrează că lucrările enumerate la Articolul 136 vor împiedica substanțial folosirea sau chiar vor face imposibilă folosirea de către proprietar a terenului său.

(3) După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează a fi dat în folosință, cu titlu gratuit, operatorului de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor electrice. Principiile stabilite în prezentul alineat nu se aplică în raport cu bunurile imobile, construcțiile operatorilor de sistem care nu se încadrează în definiția noțiunii de rețea electrică de transport sau de rețea electrică de distribuție, prevăzută la Articolul 2.

Articolul 141. Zonele de protecție ale rețelelor electrice și strămutarea rețelelor electrice

(1) Pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelelor electrice, pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor și a mediului, în conformitate cu Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice, se stabilesc zone de protecție ale rețelelor electrice. Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice reglementează și zonele de protecție ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora.

(2) În zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora se interzice construcția clădirilor rezidențiale și nerezidențiale.

(3) În scopul protecției rețelelor electrice, persoanelor fizice și juridice li se interzice, fără acordul în scris al operatorului de sistem:

a) să amplaseze construcții provizorii sau să efectueze oricare alte activități în zona de protecție a rețelelor electrice;

b) să efectueze excavații de orice fel sau să înființeze plantații perene în zonele de protecție ale rețelelor electrice;

c) să depoziteze materiale pe căile de acces la rețelele electrice și în zonele de protecție ale rețelelor electrice;

d) să intervină în orice mod asupra rețelelor electrice;

e) să efectueze lucrări de orice tip în zonele de protecție ale rețelei electrice.

(4) Persoanelor fizice și juridice li se interzice:

a) să arunce obiecte de orice fel pe rețelele electrice;

b) să deterioreze construcțiile, îngrădirile sau inscripțiile de identificare și de avertizare aferente rețelelor electrice;

c) să limiteze sau să îngreuească prin împrejurări, prin construcții ori în orice alt mod accesul la rețeaua electrică.

(5) Se interzice emiterea certificatelor de urbanism pentru proiectare, a autorizațiilor de construire care permit efectuarea lucrărilor de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale în zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora.

(6) În cazul constatării că în zona de protecție a rețelei electrice se efectuează lucrări cu încălcarea Regulamentului cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice, operatorii de sistem sunt obligați să sesizeze organul supravegherii energetice de stat și să solicite încetarea lucrărilor de către persoanele fizice și juridice care au admis încălcări, în conformitate cu regulamentul respectiv.

(7) În cazul în care, până la intrarea în vigoare a prezentei legi, au fost emise autorizații de construire care au permis efectuarea lucrărilor de construcție în zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora, beneficiarii sau proprietarii construcțiilor sunt obligați să acorde acces operatorului de sistem și/sau producătorilor sau consumatorilor noncasnici pentru executarea lucrărilor de exploatare, de întreținere sau de modernizare a rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice.

(8) În cazul în care, în mod excepțional, proprietarul bunului imobil sau deținătorul dreptului de folosință sau al altor drepturi reale asupra bunului imobil care se află în zona de protecție a rețelelor electrice solicită strămutarea rețelei electrice, aceasta se efectuează cu respectarea următoarelor cerințe și etape:

a) solicitantul a obținut acordul proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată porțiunea modificată a rețelei electrice;

b) solicitantul se adresează la operatorul de sistem cu privire la strămutarea rețelei electrice și semnează un acord în acest sens;

c) operatorul de sistem a întocmit un deviz de cheltuieli și l-a prezentat solicitantului;

d) solicitantul și operatorul de sistem semnează un acord în condițiile legislației civile care va conține în mod obligatoriu condiția trecerii în proprietatea operatorului de sistem a rețelei electrice nou construite, după finalizarea lucrărilor de construcție;

e) solicitantul achită operatorului de sistem costurile aferente strămutării rețelei electrice, determinate de operatorul de sistem în baza devizului de cheltuieli prevăzut la lit. c);

f) operatorul de sistem efectuează lucrările de strămutare a rețelei electrice în termenul stabilit de comun acord cu solicitantul.

(9) Solicitantul este în drept să solicite operatorului de sistem eliberarea avizului de racordare în scopul strămutării rețelei electrice conform alin. (8), în cazul în care lucrările de strămutare a rețelei electrice pot fi executate cu costuri mai mici în comparație cu costurile determinate de operatorul de sistem și indicate în devizul de cheltuieli întocmit. În acest caz materialele utilizate trebuie să corespundă cerințelor stabilite în avizul de racordare eliberat de operatorul de sistem și în proiectul coordonat cu operatorul de sistem. Lucrările de strămutare a rețelei electrice se efectuează de persoane autorizate, sub supravegherea operatorului de sistem. Porțiunea de rețea electrică modificată și/sau elementele de rețea montate, în contextul strămutării, se consideră a fi parte a rețelei electrice a operatorului de sistem respectiv.

Capitolul XII

SOLUȚIONAREA NEÎNȚELEGERILOR ȘI A LITIGIILOR. RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI ÎN SECTORUL ELECTROENERGETIC

Articolul 142. Examinarea neînțelegerilor de către Agenție

(1) Neînțelegerile dintre întreprinderile electroenergetice, alți titulari de licențe sau de autorizații în legătură cu prezenta lege se examinează de către Agenție în modul și termenele stabilite în Codul administrativ nr. 116/2018.

(2) Agenția examinează disputele, inclusiv cele transfrontaliere privind refuzul operatorului sistemului de transport de a acorda acces la rețeaua electrică de transport.

(3) Agenția examinează neînțelegerile dintre utilizatorii de sistem, consumatorii finali, comunitățile de energie ale cetățenilor, comunitățile de energie din surse regenerabile și titularii de licențe ce survin în contextul aplicării prezentei legi, precum și dintre utilizatorii și operatorii sistemelor de distribuție închise, dintre comunitățile de energie ale cetățenilor, comunitățile de energie din surse regenerabile și membrii acestora, în modul și în termenele stabilite în Codul administrativ nr. 116/2018, și emite decizii după caz. modul și termenele stabilite.

(4) Pe perioada examinării reclamațiilor privind facturarea și în cazul nerespectării de către titularul licenței a procedurii de deconectare, Agenția emite decizii privind interzicerea deconectării de la rețeaua electrică a instalațiilor electrice ale consumatorului final sau privind reconectarea acestora.

(5) Agenția examinează și mediază neînțelegerile dintre operatorii de sistem și proprietarii terenurilor și ai altor bunuri, proprietate publică sau privată, în legătură cu aplicarea prevederilor stabilite la Articolul 136 și Articolul 137, în modul și în termenele stabilite în Codul administrativ nr. 116/2018.

Articolul 143. Examinarea neînțelegerilor de către întreprinderile electroenergetice

(1) Titularii de licențe examinează reclamațiile consumatorilor finali, ale utilizatorilor de sistem, în cel mult 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea acestor reclamații. Termenul de examinare a reclamației poate fi prelungit cu cel mult 30 de zile lucrătoare, fapt despre care este informat consumatorul final, utilizatorul de sistem, utilizatorul sistemului de distribuție închis sau membrul comunității de energie a cetățenilor. Pe durata examinării reclamațiilor consumatorilor finali privind facturarea se interzice deconectarea instalațiilor electrice ale acestora de la rețeaua electrică.

(2) Reclamațiile consumatorilor finali în legătură cu contractarea, deconectarea, reconectarea și facturarea se examinează și se soluționează de către furnizor. Dacă furnizorul serviciului universal sau furnizorul de ultimă opțiune încalcă obligațiile prevăzute în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, acesta este obligat să plătească consumatorilor finali compensații în cuantumul și în termenele prevăzute în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Operatorul de sistem este obligat să coopereze cu furnizorul prin prezentarea informațiilor solicitate de furnizor și necesare soluționării problemelor abordate în reclamațiile consumatorilor finali.

(3) Reclamațiile consumatorilor finali cu privire la deconectare se examinează și se soluționează de către furnizor, indiferent dacă deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului final a fost efectuată la cererea furnizorului sau din inițiativa operatorului de sistem.

(4) În cazul în care, la examinarea reclamațiilor consumatorilor finali, furnizorul constată că operatorul de sistem a încălcat termenul de reconectare stabilit, furnizorul plătește respectivului consumator final prejudiciat compensația calculată în conformitate cu Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de

transport și de distribuție a energiei electrice. Operatorul de sistem este obligat să restituie furnizorului cheltuielile suportate în legătură cu achitarea compensației pentru prejudicierea consumatorului final din vina operatorului de sistem. Dacă operatorul de sistem refuză să restituie furnizorului contravaloarea compensației, furnizorul este în drept să reducă plata pentru serviciul de distribuție cu contravaloarea compensației sau să recupereze cheltuielile respective prin intentarea acțiunii în regres în instanța de judecată.

(5) Operatorul de sistem este obligat să examineze reclamațiile și să soluționeze problemele utilizatorilor de sistem survenite în legătură cu racordarea, delimitarea, întreruperea și limitarea livrării de energie electrică, în legătură cu calitatea serviciului prestat, precum și să plătească utilizatorilor de sistem compensații calculate în conformitate cu Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice.

(6) Consumatorii finali, utilizatorii de sistem sunt în drept să solicite recuperarea prejudiciilor materiale și morale cauzate de furnizor, de operatorul de sistem în conformitate cu prevederile Codului civil nr. 1107/2002 și Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

(7) În cazul în care un consumator final, un utilizator de sistem, a adresat furnizorului sau operatorului de sistem o reclamație care urmează a fi examinată și soluționată de un alt titular de licență, furnizorul sau operatorul de sistem, după caz, este obligat să transmită reclamația celui alt titular de licență (operator de sistem sau furnizor) în cel mult 5 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației și să informeze despre acest fapt consumatorul final, utilizatorul de sistem.

(8) Întreprinderile electroenergetice sunt obligate să depună toată diligența necesară pentru a asigura soluționarea pe cale extrajudiciară a eventualelor neînțelegeri care pot apărea în raport cu consumatorii finali, utilizatorii de sistem, precum și să pună în aplicare un mecanism eficient și nediscriminatoriu de rambursare a cheltuielilor sau de achitare a compensațiilor consumatorilor finali, utilizatorilor de sistem, în cazul nerespectării de către întreprinderile electroenergetice a obligațiilor ce le revin.

(9) Operatorii de sistem, furnizorii sunt obligați să dispună de centre de deservire a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem, care să funcționeze conform programului de lucru de cel puțin 5 zile pe săptămână a câte 8 ore pe zi. Personalul responsabil cu examinarea reclamațiilor consumatorilor finali, ale utilizatorilor de sistem, trebuie să aibă dreptul real de a lua decizii, în numele operatorului de sistem, în numele furnizorului, pentru a soluționa problemele abordate, iar întâlnirile cu reprezentanții operatorului de sistem, ai furnizorului, se stabilesc inclusiv prin telefon sau e-mail. Operatorii de sistem, furnizorii sunt obligați să țină evidența reclamațiilor recepționate și, la solicitare, să prezinte Agenției informații cu privire la data depunerii reclamației, numele persoanei care a depus reclamația, esența problemei abordate în reclamație, acțiunile întreprinse pentru soluționarea problemelor abordate în reclamație, decizia operatorului de sistem, a furnizorului.

(10) Întreprinderile electroenergetice sunt obligate să utilizeze mijloace electronice de comunicare, în procesul de comunicare, examinare a reclamațiilor, negociere, încheiere, executare, modificare și de rezoluțiune a contractelor cu potențialii consumatori, consumatorii finali și utilizatori de sistem, în măsura în care aceste mijloacele de comunicare sunt disponibile, funcționale și adecvate circumstanțelor. Întreprinderile electroenergetice nu pot refuza sau ignora examinarea cererilor, a reclamațiilor și a sesizărilor pe motiv că acestea au fost depuse în formă electronică, dacă întrunesc cerințele stabilite de legislația care reglementează documentele electronice.

Articolul 144. Soluționarea litigiilor

(1) Litigiile dintre participanții la piața energiei electrice se soluționează în condițiile prezentei legi și ale Codului civil nr.1107/2002.

(2) În cazul dezacordului cu răspunsul unui titular de licență, al unui titular de autorizație, al unei comunități de energie a cetățenilor sau al unei comunități de energie din surse regenerabile ori în cazul în care în termenele stabilite la Articolul 143 nu a primit răspuns la reclamația depusă, consumatorul final, utilizatorul de sistem, utilizatorul unui sistem de distribuție închis, membrul comunității de energie a cetățenilor sau al comunității de energie din surse regenerabile sunt în drept să conteste acțiunile întreprinderii electroenergetice în instanța de drept comun, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă nr. 225/2003.

(3) În cazul în care una din persoanele indicate la Articolul 142 alin. (1) și (3) nu este de acord cu răspunsul Agenției la reclamația depusă sau în cazul în care nu a primit răspuns în termenul stabilit de Codul administrativ nr. 116/2018 la reclamația depusă, aceasta este în drept să conteste răspunsul în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018.

Articolul 145. Răspunderea pentru încălcarea legislației în sectorul electroenergetic

(1) Întreprinderile electroenergetice, întreprinderile care își desfășoară activitatea în conformitate cu autorizațiile emise conform prevederilor de la Articolul 69 și Articolul 81 poartă răspunderea pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor și obligațiilor stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Agenția suspendă, retrage licențele de desfășurare a activităților în sectorul electroenergetic în cazurile și în modul stabilit la Articolul 22 și Articolul 23, precum și în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(3) În cazul în care Agenția constată încălcarea de către întreprinderile electroenergetice, de către întreprinderile care activează în conformitate cu autorizațiile emise conform prevederilor de la Articolul 69 și Articolul 81, a

prevederilor prezentei legi, ale Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, aceasta inițiază o procedură contravențională în condițiile și termenele stabilite în Codul contravențional nr. 218/2008.

(4) În cazurile prevăzute expres la Articolul 146-Articolul 148, Agenția aplică sancțiuni financiare titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice, cu respectarea procedurii stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Mijloacele financiare obținute din aplicarea sancțiunilor financiare prevăzute la Articolul 146 și Articolul 148 se virează integral la bugetul de stat.

(5) Alte persoane fizice și juridice răspund pentru încălcarea legislației în sectorul electroenergetic în conformitate cu Codul contravențional nr. 218/2008. Persoana care a racordat fără autorizație instalațiile sale electrice la rețelele electrice sau care a racordat ilegal instalația sa electrică la instalația electrică a unui alt consumator final va plăti operatorului de sistem la a cărui rețele electrice s-a racordat, sau consumatorului final respectiv, echivalentul energiei electrice consumate, care se determină în conformitate cu sistemul pașal.

Articolul 146. Sancțiuni financiare pentru încălcarea legislației în sectorul electroenergetic

(1) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de 0,5% până la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a titularilor de autorizații, a altor persoane pentru încălcarea obligațiilor ce le revin, manifestate prin:

a) refuzul repetat al titularului licenței, al titularului autorizației de a transmite informațiile, documentele solicitate de Agenție, prezentarea cu întârziere a informațiilor, documentelor solicitate sau prezentarea informațiilor, date incomplete sau eronate;

b) refuzul repetat al titularului de licență, al titularului de autorizație de a permite efectuarea controalelor și inspecțiilor inițiate de Agenție sau de a obstrucționa în mod repetat Agenția să efectueze controale și inspecții;

c) refuzul repetat al titularului de licență de a executa deciziile și hotărârile Agenției;

d) efectuarea tranzacției/tranzacțiilor pe piața angro de energie electrică fără a fi înscris în Registrul participanților la piețele angro de energie sau nerespectarea obligației de a notifica Agenției orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare.

(2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 5% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație.

(3) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni financiare în mărime de 5% până la 10% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru refuzul de a

executa obligațiile de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Articolul 17, Articolul 114 și Articolul 115.

(4) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni financiare în mărime de 5% până la 10% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice, pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

a) neexecutarea obligațiilor stabilite de Agenție, care a condus la consecințele prevăzute la Articolul 22 alin. (3) lit. c);

b) neexecutarea, în termenele stabilite, a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu Articolul 19 alin. (6) și (7);

c) neexecutarea de către operatorul sistemului de distribuție închis a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu Articolul 70 alin. (3);

d) nerespectarea obligațiilor de asigurare a separării conturilor de către întreprinderile electroenergetice;

e) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a cerințelor legate de separare și/sau independență a operatorului sistemului de transport și/sau a hotărârilor Agenției adoptate pentru înlăturarea încălcărilor constatate în acest sens;

f) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a hotărârilor Agenției, adoptate în conformitate cu Articolul 32 alin. (5);

g) nerespectarea de către operatorul sistemului de distribuție a obligațiilor legate de cerințele legate de separare și/sau independență a operatorului sistemului de distribuție și/sau a hotărârilor adoptate de Agenție în conformitate cu Articolul 62 alin. (5);

(5) Încălcările prevăzute la alin. (4) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 10% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență, a altei persoane juridice.

(6) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de 10% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe sau a altor persoane juridice pentru nerespectarea deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale, sau, după caz, a deciziilor ori hotărârilor Agenției cu privire la chestiuni legate de crizele de energie electrică, astfel cum sunt prevăzute la Articolul 14 și Articolul 15.

Articolul 147. Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro de energie electrică

(1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor prevăzute la Articolul 97- Articolul 104, Agenția aplică, cumulativ sau separat, următoarele sancțiuni:

a) declarația de nerespectare;

b) avertismentul sau avertismentul public;

c) sancțiunea financiară prevăzută la Articolul 148;

d) anunțarea publică a declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de

nerespectare sau a sancțiunii aplicate asupra potențialului interes public, Agenția publică părți anonimizate ale hotărârii prin care s-a dispus sancțiunea în cauză.

(2) Sancțiunile aplicate de Agenție trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, prejudiciile cauzate consumatorilor și eventualele beneficii obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței. La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor prevăzute la Articolul 97-Articolul 104, precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:

- a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența;
- b) profiturile acumulate și/sau pierderile cauzate ori alte efecte adverse ce au avut loc, inclusiv impactul asupra stabilității și încrederii pe piețele angro de energie electrică;
- c) consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața energiei electrice a întreprinderii electroenergetice respective în urma nerespectării sau încălcării obligațiilor stabilite la Articolul 97-Articolul 104;
- d) existența încălcărilor anterioare;
- e) atitudinea de cooperare a participanților la piață pe parcursul investigațiilor, inclusiv încetarea încălcării din propria voință, precum și alte circumstanțe care demonstrează voința lor de a facilita examinarea încălcărilor.

(3) Părțile terțe sunt în drept să solicite despăgubiri, în conformitate cu prevederile Codului civil, pentru prejudiciile cauzate de către participanții la piață care au încălcat cerințele prevăzute la Articolul 97-Articolul 104.

Articolul 148. Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței de energie electrică

(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de 1% până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Articolul 97-Articolul 104, manifestată prin:

- a) refuzul de a publica informații privilegiate în termenele și în modul stabilite de Agenție;
- b) refuzul participantului la piață de a permite efectuarea controalelor și inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței de energie electrică sau obstrucționarea Agenției în exercitarea atribuțiilor respective.

(2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de 3% până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Articolul 97-Articolul 104, manifestată prin:

- a) nepublicarea informațiilor privilegiate în termenele și în modul stabilite la Articolul 98 alin. (1);

b) divulgarea de informații privilegiate către o altă persoană, cu excepția cazului în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau a funcțiilor persoanei respective;

c) nerespectarea obligațiilor de prezentare a informațiilor solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței de energie electrică, a participanților la piață, inclusiv în legătură cu efectuarea investigațiilor și efectuarea controalelor.

(3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de 5% până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Articolul 97- Articolul 104, manifestată prin:

a) utilizarea informațiilor privilegiate pentru a dobândi sau înstrăina, pentru sine sau pentru un terță persoană, direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;

b) refuzul repetat de a publica informațiile privilegiate în termenele și în modul stabilite de Agenție;

c) refuzul repetat de a prezenta informațiile solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței de energie electrică, a participanților la piață, inclusiv în legătură cu efectuarea investigațiilor și efectuarea controalelor;

d) refuzul repetat al participantului la piață de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței sau obstrucționarea repetată a Agenției în desfășurarea acestor activități;

e) tentativa de manipulare a pieței;

f) manipulare a pieței.

(4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la Articolul 97- Articolul 104 care au condus sau au contribuit la consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piață a unei întreprinderi electroenergetice existente pe piața energiei electrice, sancțiunile care se aplică conform prezentului articol se majorează după cum urmează:

a) cu până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alin. (1);

b) cu până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alin. (2);

c) cu până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii – în cazul sancțiunilor financiare aplicate conform alin. (3).

Capitolul XIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 149. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413), cu modificările ulterioare.

(3) Guvernul, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind modificarea legislației în conformitate cu prezenta lege;

b) va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege;

c) va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

(4) Agenția:

a) va modifica, în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Regulamentul privind racordarea pentru a asigura corespunderea acestuia cu prevederile prezentei legi, inclusiv cu prevederile Articolul 71, 72 și Articolul 73;

b) va revizui și ajusta, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, metodologia de calculare a tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport, ținând cont inclusiv de funcțiile și obligațiile noi stabilite prin prezenta lege în sarcina operatorului sistemului de transport;

c) va implementa, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, instrumentul de comparare prevăzut la Articolul 113;

d) va revizui și ajusta, în termen de cel mult 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Regulile pieței energiei electrice;

e) va elabora și aproba, în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, hotărârea prevăzută la art. 77 alin. (3);

f) sub rezerva prevederilor de la lit. a)-e), va modifica actele sale normative de reglementare în conformitate cu prezenta lege, precum și va elabora, va publica și va pune în aplicare noile acte normative de reglementare prevăzute de prezenta lege, în termen de cel mult 24 de luni de la intrarea în vigoare a legii.

(5) În termen de cel mult 6 luni de la aprobarea de către Agenție a hotărârii prevăzute la alin. (4) lit. e), operatorii de sistem vor efectua și vor prezenta Agenției prima evaluare cost-beneficiu a implementării sistemelor de măsurare inteligente în conformitate cu cerințele stabilite în Articolul 77.

Articolul 150. Dispoziții tranzitorii

(1) În termen de șase luni de la primul raport al ENTSO-E privind congestiile și care acoperă părțile contractante ale Comunității Energetice, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2025, se va realiza revizuirea zonei de ofertare în conformitate cu Articolul 42, care acoperă cel puțin zona de ofertare a Republicii Moldova și zonele de ofertare din aceeași regiune de calcul a capacității. În procesul de revizuire a zonei de ofertare urmează a fi identificate toate congestiile structurale și efectuată o analiză a diferitelor configurații ale zonelor de ofertare examinate într-un mod coordonat, cu implicarea părților interesate afectate din

toate părțile contractante relevante ale Comunității Energetice și statele membre ale Uniunii Europene, în conformitate cu Codul rețelelor electrice privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, luând în considerare metodologia și ipotezele dezvoltate în cadrul Comunității Energetice. Zonele actuale de ofertare vor fi evaluate pe baza capacității lor de a crea un mediu de piață fiabil, inclusiv pentru producerea flexibilă și capacitatea de încărcare, care este esențială pentru evitarea blocajelor în rețea, echilibrarea cererii și ofertei de energie electrică, asigurarea securității pe termen lung a investițiilor în infrastructura rețelei.

(2) Pentru centralele electrice puse în funcțiune după 1 ianuarie 2026, Articolul 74 alin. (2) lit. a) se aplică numai centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au o putere instalată mai mică de 200 kW.

(3) Prevederile de la Articolul 9 alin. (1) lit. k) în legătură cu aprobarea de către Agenție a prețurilor reglementate ale furnizorului central de energie electrică, precum și obligația furnizorului central de energie electrică de a procura și revinde energia electrică produsă de centralele electrice eligibile care utilizează surse regenerabile de energie și obligația corelată a furnizorilor stabilită la Articolul 87 alin. (2) nu se mai aplică după trecerea centralelor electrice eligibile care utilizează surse regenerabile de energie la contracte pentru diferențe, în condițiile Legii. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

(4) Prevederile de la Articolul 9 alin. (1) lit. k) cu privire la aprobarea de către Agenție a prețurilor reglementate pentru energia electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane, precum și obligația furnizorului central de energie electrică de a procura și revinde energia electrică produsă la centralele electrice de termoficare urbane și obligația corelată a furnizorilor stabilită la Articolul 87 alin. (2) nu se mai aplică începând cu 1 ianuarie 2031 sau mai devreme în conformitate cu hotărârea Agenției prevăzute la Articolul 74 alin. (6) lit. c).

(5) Prevederea stabilită la Articolul 18 alin. (5), fraza a 2-a se aplică până la adoptarea de către Agenție a hotărârii prevăzute la Articolul 95 alin. (2).

(6) Prevederile stabilite la Articolul 95 alin. (6)-(12) se pun în aplicare după aprobarea de către Guvern a unei hotărâri privind implementarea principiilor aferente recunoașterii OPEED desemnate în alte părți contractante ale Comunității Energetice sau state membre ale Uniunii Europene, în baza propunerii organului central de specialitate în domeniul energiei coordonată în prealabil cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul finanțelor. Articolul 4 alin. (2) se aplică până la aprobarea hotărârii de Guvern prevăzute în prezentul alineat.

(7) Prevederile Articolul 44 alin. (10) se aplică ținându-se cont de limitările stabilite în cadrul ENTSO-E.

(8) Avizele de racordare emise în baza art. 47 alin. (8) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, precum și acordurile tripartite încheiate în acest sens rămân valabile până la expirarea acestora. Principiul stabilit în prezentul alineat nu împiedică consumatorul final/producătorul a cărui instalație

de racordare/centrală electrică este conectată la instalațiile electrice ale altui consumator final/producător, parte a unui acord tripartit, să solicite racordarea instalației de utilizare, a centralei electrice direct la rețeaua electrică de distribuție.

(9) De la 1 ianuarie 2026, durata contractelor pentru capacitate de echilibrare, prevăzută la Articolul 92 alin. (4) nu poate fi mai mare de șase luni.

(10) Consumatorii finali care au decis să-și schimbe furnizorul și să cumpere energie electrică la prețuri de piață în baza contractelor negociate și semnate cu furnizorul ales și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul și-a încetat activitatea, furnizorul i-a fost suspendată sau retrasă licența, furnizorul nu poate furniza energie electrică), și nu pot alege un alt furnizor cu care să încheie contracte de furnizare a energiei electrice la prețuri de piață, au dreptul să solicite încheierea contractelor de furnizare a energiei electrice cu furnizorul de ultimă opțiune în conformitate cu Articolul 115, până la îndeplinirea condiției prevăzute la Articolul 114 alin. (7).

(11) Rapoartele prevăzute la Articolul 109 alin. (10) se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și se prezintă Secretariatului Comunității Energetice în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi și ulterior până la 1 ianuarie 2028.

(12) Prin derogare de la Articolul 9 alin. (1) lit. k) și de la prevederile stabilite la Articolul 131, precum și de la metodologia relevantă privind prețurile reglementate, în cazul implementării de proiecte pilot finanțate din granturi și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în vederea stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum, Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, va aproba prețuri reglementate în funcție de orele de consum pentru furnizarea energiei electrice numai pentru consumatorii finali care sunt implicați în proiectele pilot respective. Pentru determinarea și calcularea acestor prețuri reglementate, Agenția elaborează și aprobă coeficienți tarifari care iau în considerare cheltuielile justificate și costurile suportate de furnizorul serviciului universal, care urmează să fie recuperate prin aplicarea regimului de furnizare a energiei electrice reglementate în funcțiile de orele de consum de la consumatorii finali respectivi în perioada de implementare a proiectelor pilot.

(13) Obligațiile stabilite la Articolul 40 alin. (6) și la Articolul 64 alin. (3) se realizează de operatorii de sistem, în conformitate cu termenele și cerințele, inclusiv în materie de granularitate a informațiilor publicate, stabilite de Agenție printr-o hotărâre adoptată în acest sens.

(14) Operatorii sistemelor de distribuție elaborează regulile prevăzute la Articolul 64 alin. (5) după aprobarea de către Agenție a TCM-urilor corespunzătoare introduse în cadrul de reglementare al Comunității Energetice.

(15) Prin derogare de la Articolul 114 și Articolul 115, furnizorii care, la intrarea în vigoare a prezentei legi, aveau impusă obligația de serviciu public

privind prestarea serviciului universal și privind furnizarea de ultimă opțiune, o vor executa până la data expirării termenului legal pentru care aceasta a fost instituită, în limitele teritoriului stabilit de Agenție.

(16) Consumatorii finali, alții decât cei prevăzuți la Articolul 114 alin. (1), beneficiază cu titlu de excepție de serviciu universal în condițiile stabilite prin hotărârea Agenției prevăzută la alin. (17) din prezentul articol. Principiul stabilit în prezentul alineat nu poate fi interpretat în sensul descurajării consumatorilor finali de a încheia contracte de furnizare a energiei electrice în condiții negociate.

(17) În termen de până la 1 ianuarie 2026, Agenția stabilește printr-o hotărâre un calendar privind restricționarea accesului la serviciul universal pentru consumatorii finali, alții decât cei prevăzuți la Articolul 114 alin. (1), condițiile specifice în care categoriile respective de consumatori finali pot beneficia de serviciu universal, precum și obligațiile aferente ale furnizorilor serviciului universal.

(18) Titularii avizelor de racordare la rețelele electrice a centralelor electrice cu puterea instalată mai mare de 200 kW, valabile la data de 27 martie 2025, vor depune garanția financiară de bună execuție a avizului de racordare prevăzută la art. 72 alin. (4) doar în cazul solicitării prelungirii termenului de valabilitate a avizului de racordare respectiv. În acest caz, termenul de depunere a garanției financiare de bună execuție a avizului de racordare se calculează de la data aprobării prelungirii termenului de valabilitate a avizului de racordare.

(19) Titularii avizelor de racordare la rețelele electrice a centralelor electrice cu puterea instalată mai mare de 200 kW, eliberate până la data de 27 martie 2025, precum și titularii avizelor de racordare la rețelele electrice a centralelor electrice cu puterea instalată mai mare de 200 kW, al căror termen de valabilitate a fost prelungit până la data de 27 martie 2025, care nu au renunțat benevol la avizul de racordare în termen de până la 30 iunie 2025 vor achita la expirarea termenului de valabilitate a avizului de racordare respectiv o taxă de nevalorificare în mărime de 50-70% din echivalentul garanției financiare de bună execuție a avizului de racordare stabilite în hotărârea privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare prevăzută la art. 72 alin. (4).

(20) Taxa de nevalorificare prevăzută la alin. (19) se aplică de către Agenție în modul stabilit prin hotărârea privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare, prevăzută la art. 72 alin. (4). Mijloacele bănești obținute din aplicarea taxei de nevalorificare se varsă în bugetul de stat. După aprobarea hotărârii respective, de către Agenție, aceasta este transmisă Serviciului Fiscal de Stat, în vederea monitorizării achitării taxelor de nevalorificare și, după caz, a aplicării măsurilor de executare silită.

(21) Actele normative, inclusiv actele normative de reglementare aprobate de Agenție până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se aplică și rămân valabile în măsura în care nu contravin prevederilor acesteia.

Articolul 151. Aplicarea legislației în sectorul electroenergetic la spațiile de testare inovativă

În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, titularul unei hotărâri de aprobare beneficiază de derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi, cu respectarea procedurilor prevăzute de Legea nr. 225/2024 cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și cu asigurarea protecției și a siguranței populației.

Principiile revizuirii configurației existente a zonelor de ofertare

1. Revizuirea configurației existente a unei zone de ofertare poate fi lansată prin:
 - a) Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și, în măsura în care statele membre ale Uniunii Europene sunt afectate, ACER dacă raportul tehnic privind zonele de ofertare actuale elaborat de ENTSO-E sau raportul de piață elaborat de ACER relevă ineficiențe în configurația actuală a zonei de ofertare;
 - b) mai multe autorități de reglementare, în urma unei recomandări din partea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice sau a ACER;
 - c) operatorii sistemelor de transport ai unei regiuni de calcul a capacităților, împreună cu toți operatorii sistemelor de transport interesați ale căror zone de control, inclusiv interconexiunile, se află în aria geografică în care se evaluează configurația zonei de ofertare în conformitate cu pct. 2 lit. a);
 - d) o singură autoritate de reglementare sau un singur operator al sistemului de transport, cu aprobarea autorității sale de reglementare competente, pentru zonele de ofertare din interiorul zonei de control a operatorului sistemului de transport, dacă configurația zonei de ofertare are un impact neglijabil asupra zonelor de control ale operatorilor sistemelor de transport învecinate, inclusiv interconexiuni, iar revizuirea configurației zonei de ofertare este necesară pentru a îmbunătăți eficiența sau pentru a menține securitatea în funcționare;
 - e) altă Parte Contractantă a Comunității Energetice sau stat membru al Uniunii Europene din regiunea de calcul a capacităților.
2. Dacă revizuirea este lansată în conformitate cu pct. 1 lit. a), b), c) sau e), entitatea care lansează revizuirea va specifica:
 - a) aria geografică în care se va evalua configurația zonei de ofertare și zonele geografice învecinate pentru care se iau în considerare impacturile;
 - b) operatorii sistemelor de transport participanți;
 - c) autoritățile de reglementare participante.
3. Dacă revizuirea este lansată în conformitate cu pct. 1 lit. d), se aplică următoarele condiții:
 - a) aria geografică în care este evaluată configurația zonei de ofertare se limitează la aria de control a operatorului sistemului de transport relevant, inclusiv interconexiunile;
 - b) operatorul sistemului de transport din zona de control relevantă este singurul operator al sistemului de transport care participă la revizuire;
 - c) autoritatea de reglementare competentă este singura autoritate de reglementare care participă la revizuire;
 - d) operatorul sistemului de transport și, respectiv, autoritatea de reglementare relevantă, comunică operatorilor sistemelor de transport și autorităților de reglementare vecine o notificare prealabilă convenită de comun acord cu privire la lansarea revizuirii, cu prezentarea motivelor; și
 - e) vor fi specificate condițiile pentru revizuire și publicate rezultatele revizuirii și propunerea pentru autoritățile de reglementare relevante.

4. Procesul de revizuire constă în două etape:

1) în prima etapă, operatorii sistemelor de transport care participă la o revizuire a configurației zonei de ofertare vor dezvolta metodologia și ipotezele care vor fi utilizate în procesul de revizuire și vor propune configurații alternative ale zonei de ofertare pentru evaluare. Propunerea privind metodologia și ipotezele, precum și configurația alternativă a zonei de ofertare va fi transmisă autorităților de reglementare participante, care pot solicita modificări coordonate în termen de trei luni;

2) în a doua etapă, operatorii sistemelor de transport care participă la o revizuire a configurației zonei de ofertare:

a) evaluează și compară configurația actuală a zonei de ofertare și fiecare configurație alternativă a zonei de ofertare, utilizând criteriile specificate la pct. 7;

b) organizează o consultare și un atelier privind propunerile de configurații alternative a zonei de ofertare față de configurația existentă a zonei de ofertare, inclusiv termenele de punere în aplicare, cu excepția cazului în care configurația zonei de ofertare are un impact neglijabil asupra zonelor de control ale operatorilor sistemelor de transport învecinate;

c) prezintă o propunere comună de menținere sau modificare a configurației zonei de ofertare către statele membre ale Uniunii Europene și părțile contractante ale Comunității Energetice participante și autorităților de reglementare participante în termen de 15 luni de la decizia de lansare a revizuirii;

3) la primirea propunerii comune de menținere sau modificare a configurației zonei de ofertare conform subpct. 2) lit. c), părțile contractante ale Comunității Energetice și statele membre ale Uniunii Europene sau, după caz, părțile contractante ale Comunității Energetice și statele membre ale Uniunii Europene, autoritățile de reglementare ajung la un acord în termen de șase luni cu privire la propunerea de menținere sau de modificare a configurației zonei de ofertare.

5. Operatorii pe piața de energie electrică desemnați sau participanții la piață furnizează, la cererea operatorilor sistemelor de transport care participă la o revizuire a unei zone de ofertare, informații care să le permită să evalueze configurațiile zonei de ofertare. Aceste informații sunt comunicate numai între operatorii sistemelor de transport participanți în scopul unic de a evalua configurațiile zonelor de ofertare.

6. Inițiativa de revizuire a configurației zonelor de ofertare și rezultatele acesteia se publică de către ENTSO-E sau, în cazul în care revizuirea a fost lansată în conformitate cu pct. 1 lit. d), de către operatorul sistemului de transport participant.

7. La revizuirea configurației zonei de ofertare în conformitate cu prezenta anexă, se iau în considerare cel puțin următoarele criterii:

a) în ceea ce privește securitatea rețelelor electrice:

- capacitatea configurațiilor zonelor de ofertare de a asigura siguranța în funcționare și securitatea aprovizionării;

- gradul de incertitudine în calculul capacității interzonale;

b) în ceea ce privește eficiența generală a pieței:

- orice creștere sau scădere a eficienței economice care decurge din modificare;

- eficiența pieței, incluzând cel puțin costurile de garantare a fermității capacităților, a lichidității pieței, a concentrării pieței și a puterii de piață, facilitarea unei concurențe efective, semnalele referitoare la preț pentru construirea infrastructurii, acuratețea și soliditatea semnalelor referitoare la preț;

- costurile de tranzacție și de tranziție, inclusiv costurile de modificare a obligațiilor contractuale existente suportate de participanții la piață, operatorii pe piața de energie electrică nominalizați și operatorii sistemelor de transport;
 - costurile de construire a unor noi infrastructuri care pot reduce congestiile existente;
 - necesitatea de a garanta că rezultatul pieței este fezabil fără necesitatea aplicării extensive a unor acțiuni de remediere ineficiente din punct de vedere economic;
 - orice efecte adverse ale tranzacțiilor interne asupra altor zone de ofertare pentru a asigura respectarea prevederilor stabilite la Articolul 44 alin. (10);
 - impactul asupra funcționării și eficienței mecanismelor de echilibrare și a proceselor de remediere a dezechilibrelor.
- c) în ceea ce privește stabilitatea și soliditatea zonelor de ofertare:
- necesitatea stabilității și solidității zonelor de ofertare de-a lungul timpului;
 - necesitatea ca zonele de ofertare să fie coerente pentru toate intervalele de timp ale calculului capacităților;
 - necesitatea ca fiecare unitate generatoare și consumatoare să aparțină unei singure zone de ofertare pentru fiecare unitate de timp a pieței;
 - localizarea și frecvența congestiilor, dacă congestiile structurale influențează delimitarea zonelor de ofertare, luând în considerare orice investiții viitoare care ar putea reduce congestiile existente.

8. Revizuirea zonei de ofertare include scenarii care iau în considerare o serie de evoluții probabile ale infrastructurii pe o perioadă de 10 ani, începând cu anul următor anului în care a fost luată decizia de lansare a revizuirii.

Notă Informativă
la proiectul de lege cu privire la energia electrică

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de lege cu privire la energia electrică a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Prin Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și cadrul normativ subsidiar a fost asigurată transpunerea în legislația națională a Pachetului Energetic III, care a determinat o nouă direcție de reformare a sectorului electroenergetic, cu un accent sporit pe separarea activităților ce țin de infrastructura de transport și de distribuție de activitatea de furnizare și stabilirea unor reguli detaliate în ceea ce privește comportamentul și activitatea entităților responsabile de gestionarea infrastructurii respective, cu scopul de a stimula dezvoltarea concurenței pe piețele de energie în condiții transparente și nediscriminatorii. Odată cu crearea premiselor pentru dezvoltarea piețelor concurențiale de energie, este necesară avansarea reformelor în sector, care trebuie orientate către consolidarea cadrului de reglementare ce determină organizarea și funcționarea piețelor concurențiale de energie, precum și armonizarea la nivel regional a regulilor respective, în scopul integrării într-o piață unică regională de energie. În prezent, odată cu dezvoltarea piețelor regionale de energie și a integrării tot mai avansate a piețelor naționale, consumatorii final trebuie să aibă posibilitatea de a participa activ pe piață, în mod egal cu alți participanți la piață, și trebuie să fie abilitați să își gestioneze propriul consum de energie. Pentru a integra ponderea tot mai mare de energie din surse regenerabile, viitorul sistem electroenergetic ar trebui să utilizeze toate sursele disponibile de flexibilitate, în special soluțiile orientate către cerere și stocarea de energie, și ar trebui să utilizeze digitalizarea, prin integrarea tehnologiilor inovatoare în cadrul sistemului electroenergetic. Pentru o decarbonizare eficace și la cele mai mici costuri, viitorul sistem electroenergetic trebuie să încurajeze, de asemenea, eficiența energetică. Realizarea pieței interne a energiei prin integrarea eficace a energiei din surse regenerabile poate stimula investițiile pe termen lung și poate contribui la realizarea obiectivelor uniunii energetice și ale cadrului de politici privind clima și energia pentru 2030. Creșterea surselor regenerabile și penetrarea tot mai mare a generației de surse regenerabile prezintă provocări pentru infrastructura de rețea existentă, care a fost concepută pentru generarea tradițională a energiei în regim de „bază”. Prin urmare, necesită a fi introduse măsuri de sprijinire a integrării surselor regenerabile, care reies din nevoia de flexibilitate a rețelei și gestionarea stocării. Noile tehnologii, cum ar fi contoarele inteligente și stocarea energiei, necesită o actualizare a cadrului de reglementare din sector pentru a fi posibilă valorificarea potențialului acestora în special în ceea ce privește integrarea consumatorilor în piețele de energie (prin gestionarea consumului/a sarcinii) și optimizarea funcționării și dezvoltării rețelelor electrice. Consumatorii sunt sau au potențialul de a deveni mai interesați de gestionarea consumului propriu de energie și, potențial, chiar de a-și genera propria energie electrică prin utilizarea surselor de energie disponibile lor (în esență, surse regenerabile de energie precum energia solară, eoliană sau biomasă) sau de a oferi servicii de flexibilitate, având astfel posibilitatea de a participa activ pe piața de energie electrică și de a valorifica acest potențial atât în scop propriu, cât și în beneficiul sistemului în ansamblu.

Această direcție de dezvoltare în continuare a sectorului electroenergetic din Republica Moldova, care determină necesitatea revizuirii și consolidării legislației sectoriale ce face obiectul proiectului de lege cu privire la energia electrică, este determinată atât de necesitatea alinierii la tendințele și obiectivele stabilite în cadrul Uniunii Europene, la care Republica Moldova aspiră pentru aderare, cât și de necesitatea integrării cât mai urgente a sistemului electroenergetic din Republica Moldova în sistemul electroenergetic Europa Continentală gestionat de ENTSO-E. Integrarea regională atât la nivelul operării sistemului, cât și a piețelor energiei electrice este un obiectiv evident și imperativ pentru Republica Moldova care se află actualmente într-o situație vulnerabilă în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor finali.

Astfel, ajustarea legislației primare care reglementează sectorul energiei electrice este necesară inclusiv pentru a asigura transpunerea în legislația națională a cerințelor stabilite în Pachetul UE Energie Curată pentru toți Europeanii, implementarea căruia constituie o obligație pentru Republica Moldova, stabilită în cadrul Tratatului Comunității Energetice, fiind totodată și o condiție esențială pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de „stat – candidat” pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Reliefăm că, în 2019, UE și-a revizuit cadrul de politică energetică pentru a contribui la eforturile de decarbonizare a sistemului energetic către o energie mai curată. Acest nou cadru de reglementare în domeniul energiei – denumit și Pachetul UE Energie Curată pentru toți Europeanii (Clean Energy Package - CEP), cuprinde mai multe acte UE, pe care Republica Moldova trebuie să le transpună în cadrul normativ național.

În acest sens, potrivit capitolul 15 „Energie” acțiunea 3 din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.829/2023, Guvernul și-a asumat armonizarea cadrului aferent domeniului energiei electrice la cadrul normativ UE, prin transpunerea: Directivei (UE) 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică; Regulamentului (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică; Regulamentul (UE) 2015/1222 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor și Regulamentul (UE) nr.1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie.

În concluzie, relevăm că, aprobarea și implementarea intervenției legislative propuse și integrarea CEP în legislația primară care reglementează sectorul electroenergetic al Republicii Moldova are ca finalitate realizarea următoarelor obiective:

- asigurarea unei interconectivități mai mari cu statele membre UE, inclusiv țările din Comunitatea Energetică și a colaborării intra-țară, legea trasând direcția către schimburile transfrontaliere și managementul congestionării, precum și elementele de colaborare prin centrele regionale de cooperare;
- introducerea și promovarea evoluțiilor tehnologice legate de măsurarea și managementul activ/pasiv al generării/consumului de energie de către consumatorii finali. Această dezvoltare este strâns aliniată cu componentele legii privind agregarea, prosumerismul și comunitățile de energie a cetățenilor;
- crearea cadrului juridic necesar pentru desfășurarea de noi activități în sectorul energiei electrice care reflectă evoluțiile tehnologice și noutățile în materie de producere, stocare și utilizare a energiei, precum activitatea de stocare a energiei, de încărcare a vehiculelor electrice prin intermediul punctelor de reîncărcare special amenajate în acest scop, agregare, etc.;

➤ racordarea la agenda europeană cu emisii reduse de carbon, deci necesitatea proliferării tot mai mari a surselor de energie regenerabilă și a generării distribuite. Astfel, proiectul de lege are menirea să completeze mecanismele introduse în scopul promovării utilizării surselor de energie din surse regenerabile pentru alinierea la obiectivul național privind *ponderea energiei din surse regenerabile de 45% din mixul energetic până în 2030* și oferirea consumatorilor finali posibilitatea de a contribui la decarbonizarea economiei;

➤ înlăturarea echivocului la aplicarea unor prevederi din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, precum și completarea cadrului legislativ primar cu elementele lipsă, identificate supra;

➤ realizarea obligației Republicii Moldova, în calitate de parte contractantă a Tratatului Comunității Energetice privind transpunerea și implementarea CEP, precum și privind asigurarea transunerii și implementării integrale a Pachetului energetic 3 (în particular a codurilor de rețea ale UE).

Astfel, integrarea CEP, cât și a elementelor lipsă din cadrul Pachetului Energetic 3 va contribui direct la realizarea obiectivelor naționale privind clima și energia pentru 2030, asumate de către Republica Moldova pe plan internațional, inclusiv în cadrul Tratatului Comunității Energetice, cât și în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege cu privire la energia electrică conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Astfel, potrivit clauzei de armonizare, proiectul de lege transpune:

- *Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică* și de modificare a Directivei 2012/27/UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 32019L0944), în varianta adaptată și aprobată prin Deciziile Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2021/13/MC-EnC și nr.2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013;

- *Regulamentul (UE) 2019/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 32019R0943), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013;

- *Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 197 din 25 iulie 2015 (CELEX: 32015R1222), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului

Ministerial al Comunității Energetice nr.2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/280 al Comisiei din 22 februarie 2021 de modificare a Regulamentelor (UE) 2015/1222, (UE) 2016/1719, (UE) 2017/2195 și (UE) 2017/1485 în vederea alinierii acestora la Regulamentul (UE) 2019/943;

- *Regulamentul (UE) Nr.1227/2011 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011 (CELEX: 32011R1227), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2018/10/MC-EnC.

În context, în scopul descrierii gradului de compatibilitate a prevederilor incluse în proiect, fost elaborate Tabelele de concordanță aferente fiecărui act UE transpus prin proiectul de lege.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege cu privire la energia electrică, sub aspect structural, cuprinde următoarele elemente constitutive:

Capitolul I. Dispoziții generale;

Capitolul II. Competențe administrative și de reglementare;

Capitolul III. Organizarea și licențierea activităților în sectorul electroenergetic;

Capitolul IV. Transportul energiei electrice;

Capitolul V. Distribuția energiei electrice;

Capitolul VI. Dispoziții comune privind serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice;

Capitolul VII. Piața energiei electrice;

Capitolul VIII. Producerea energiei electrice și furnizarea energiei electrice;

Capitolul IX. Abilitarea și protecția consumatorilor;

Capitolul X. Reglementarea prețurilor și tarifelor. Separarea contabilității;

Capitolul XI. Folosirea terenurilor și drepturile asupra proprietății unui terț;

Capitolul XII. Soluționarea neînțelegerilor și a litigiilor. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic;

Capitolul XIII. Dispoziții finale și tranzitorii.

Anexă „Principiile revizuirii configurației existente a zonelor de ofertare”.

Remarcăm că, în proiectul legii cu privire la energia electrică sunt preluate o serie de elemente și concepte din Legea existentă (Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică), anume: prevederi referitoare la separarea și independența operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție, planificarea dezvoltării rețelelor electrice, asigurarea accesului transparent și nediscriminatoriu la rețelele electrice, asigurarea transparenței și integrității pieței angro de energie electrică, desemnarea operatorului pieței de energie electrică, asigurarea schimbării furnizorului de energie electrică de către consumatorii finali, precum și a altor drepturi ale acestora.

Totodată, prin proiectul de lege sunt dezvoltate unele principii și prevederi existente, precum și sunt introduse elemente noi, după cum urmează.

Introducerea de noi principii și cerințe în legătură cu separarea operatorului sistemului de transport (în continuare – OST) în conformitate cu cerințele CEP

Suplimentar la principiile privind separarea și independența OST, prin proiect sunt stabilite limite și condiții clare în care OST poate deține și opera instalații de stocare a energiei, subliniind necesitatea supravegherii și aprobării reglementărilor pentru orice excepții de la interdicția generală: OST le este în general interzis să dețină, să dezvolte, să gestioneze sau să opereze instalații de stocare a energiei.

Această interdicție are ca scop menținerea independenței OST-urilor față de operațiunile de pe piață și prevenirea oricăror potențiale conflicte de interese, din 3 motive de bază:

- Accesibilitate privilegiată la informații;
- Manipularea pieței;
- Conflicte de interese.

Necesitatea stocării energiei este fundamentată de:

- *aplanarea fluctuațiilor create de integrarea surselor regenerabile de energie intermitente:* variabilitatea surselor regenerabile, cum ar fi: solare și eoliene, poate crea fluctuații în alimentarea cu energie, provocând stabilitatea rețelei. Stocarea energiei acționează ca o măsură de amortizare a fluctuațiilor respective, încărcându-se în timpul generării în exces și descărcând atunci când este necesar, menținând un flux fluid și constant de energie electrică pe sistemul de transport;

- *managementul congestiilor:* perioadele de cerere de vârf pot supraîncărca liniile de transmisie, provocând congestie. Stocarea de energie, contribuie la stocare în mod strategic puterea în timpul cererii scăzute și o poate elibera în timpul orelor de vârf, atenuând congestionarea și evitând eventual îmbunătățirile costisitoare ale infrastructurii;

- *prevenirea întreruperilor în livrarea energiei electrice:* stocarea energiei poate oferi energie de rezervă în astfel de situații, oferind operatorilor timp vital pentru a restabili generarea și a preveni întreruperile pe scară largă. Acest lucru sporește rezistența și fiabilitatea rețelei;

- *optimizarea eficienței sistemului:* stocarea energiei oferă o soluție mai flexibilă în comparație cu centralele electrice, optimizând eficiența sistemului prin încărcare și descărcare strategică pentru a răspunde precis fluctuațiilor cererii;

- *facilitarea integrării în piața de energie:* cu o pondere în creștere a energiei regenerabile, sursele dispersate geografic trebuie integrate eficient în sistemul electroenergetic, precum și în piața de energie electrică. Stocarea energiei permite cumpărarea de energie electrică atunci când prețurile sunt scăzute într-o regiune, stocarea acestora și apoi vânzarea la un preț mai mare în altă regiune când cererea este mai mare.

Consolidarea rolului OST în ceea ce privește operarea sigură și fiabilă a sistemului electroenergetic, precum și facilitarea dezvoltării și integrării regionale a piețelor de energie electrică

În timp ce Directiva nr. 2009/72/CE a pus bazele pentru separarea și reglementarea activității OST, CEP extinde rolul și atribuțiile OST:

- *Dezvoltarea rețelei electrice de transport:* OST trebuie să prezinte ANRE un plan cuprinzător de dezvoltare a rețelei pe zece ani, ce urmează a fi actualizat la fiecare doi ani. Acest plan trebuie să detalieze infrastructura existentă, obiectivele viitoare pentru construcția sau modernizarea rețelei, proiectele de investiții și estimările de capacitate. La elaborarea planului de dezvoltare, OST urmează să ia în considerare potențialul utilizării consumului dispecerizabil, a instalațiilor de stocare a energiei sau a altor resurse ca alternativă la extinderea sistemului, precum și consumul preconizat, schimburile comerciale cu alte țări și planurile de investiții ale operatorilor de sistem din țările vecine. Astfel, la

planificarea dezvoltării rețelelor electrice, precum și la operarea sistemului electroenergetic în ansamblu operatorii de sistem trebuie să facă uz inclusiv de resursele de flexibilitate existente și să coopereze atât pe plan local, cât și regional în vederea optimizării utilizării resurselor disponibile și stimulării comerțului transfrontalier de energie și servicii conexe. De asemenea, la planificarea dezvoltării rețelelor electrice de transport, OST urmează să țină cont de necesitatea asigurării capacității transfrontaliere suficientă pentru a conecta sistemul electroenergetic al Republicii Moldova cu sistemele electroenergetice ale altor Părți Contractante ale Comunității Energetice și ale Statelor Membre ale Uniunii Europene.

- *Achiziționarea serviciilor de sistem prin aplicarea mecanismelor de piață și stabilirea de norme ce țin de gestionarea în timp real a sistemului electroenergetic:* implementarea unor mecanisme de piață în ceea ce privește achiziționarea de către OST a serviciilor de sistem necesare pentru operarea sigură și fiabilă a sistemului electroenergetic constituie o precondiție esențială pentru dezvoltarea în continuare a piețelor concurențiale de energie și integrarea în piața regională a Uniunii Europene. Pentru a avansa către o piață a energiei electrice cu adevărat integrată și pentru a garanta siguranța în funcționare a sistemului electroenergetic, sunt necesare elaborarea și implementarea de norme eficiente, armonizate în materie de echilibrare, care să se stabilească atât cerințe privind aspectele tehnice și operaționale ale echilibrării sistemului, cât și privind comerțul cu energie.

- OST trebuie să depună toate eforturile necesare pentru a asigura că sistemul său de transport rămâne în stare normală de funcționare, fiind responsabil de gestionarea situațiilor de nerespectare a siguranței în funcționare. Pentru a atinge acest obiectiv, *OST trebuie dispună de posibilitatea de a elabora și activa măsuri de remediere*, în funcție de disponibilitate și ținând cont de timpul și de resursele necesare pentru activarea acestora, precum și de condițiile din afara sistemului de transport care sunt relevante pentru fiecare măsură de remediere.

În acest scop, OST urmează să aplice acțiuni de remediere coordonate, folosind instrumentele de comercializare în contrapartidă sau redispecerizare:

✓ *comercializarea în contrapartidă:* mecanism specific de gestionare a congestiilor, folosit de OST, care urmărește ameliorarea blocajelor fizice din rețeaua de transport prin ajustarea fluxului de energie electrică între zonele de ofertare;

✓ *redispecerizare:* instrument utilizat de OST pentru a gestiona congestiile în rețeaua de transport în timpul schimburilor transfrontaliere. Cu toate acestea, spre deosebire de comercializare în contrapartidă care se concentrează pe ajustarea fluxului general de energie electrică între zone de ofertare, redispecerizarea constituie o măsură de restricționare, activată de unul sau mai mulți OST prin modificarea producerii, a tiparului de sarcină sau a ambelor, pentru a schimba fluxurile fizice din sistemul electroenergetic și a soluționa o congestie fizică sau a asigura siguranța sistemului.

OST trebuie să fie capabil să demonstreze într-un mod transparent că redispecerizarea sau comercializarea în contrapartidă este mai eficientă din punct de vedere economic și nu depășește 5% din energia electrică generată anual în instalațiile care utilizează surse regenerabile de energie.

- *Atribuții specifice ce țin de alocarea capacităților în rețelele electrice de transport și gestionarea congestiilor.* Schimbul transfrontalier de energie electrică și gestionarea congestiilor are în vizor modul în care OST-ul alocă capacitățile disponibile pentru realizarea tranzacțiilor transfrontaliere de energie electrică cu piețele învecinate. Obiectivele principale în legătură cu aceste atribuții constituie asigurarea unei alocări eficiente, transparente și nediscriminatorii a capacităților disponibile,

promovarea concurenței și facilitarea tranzacțiilor transfrontaliere de energie. În contextul integrării regionale a piețelor de energie electrică în Uniunea Europeană, alocarea capacităților interconexiune/a capacităților interzonale pe termen scurt cuplate cu tranzacțiile de energie devine un element esențial, indispensabil pentru funcționarea pieței unice de energie, iar OST în acest context deține un rol cheie în ceea ce privește asigurarea funcționării continue a operațiunilor pe piețele respective și facilitarea accesului utilizatorilor de sistem la aceste piețe. Astfel, proiectul de legea stabilește inclusiv norme ce țin de utilizarea veniturilor obținute de OST din gestionarea congestiilor.

- *Alocarea capacității interzonale pe diferite orizonturi de timp și recalcularea capacității transzonale disponibile.* OST este obligat să recalculeze capacitatea trans-zonală disponibilă cel puțin după închiderea porții pieței zilei următoare și după închiderea porții pieței intrazilnice. Aceasta include alocarea oricărei capacități interzonale rămase sau eliberate în procesele de alocare ulterioare. În cazul în care capacitatea interzonală este disponibilă după închiderea porții pieței intrazilnice, aceasta ar trebui utilizată pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru funcționarea procesului de compensare a dezechilibrului.

- *Definirea și revizuirea zonei de ofertare.* Zonele de ofertare reprezintă un element fundamental al comercializării energiei electrice bazate pe mecanisme de piață și reprezintă o condiție prealabilă pentru a realiza potențialul maxim al metodelor de alocare a capacităților, inclusiv al metodei bazate pe flux. Prin urmare, zonele de ofertare ar trebui să fie definite în așa fel încât să se asigure o gestionare eficientă a congestiilor și o eficiență globală a pieței.

Inițial, întregul teritoriu Republicii Moldova urmează a fi considerat ca o singură zonă de licitație. Această configurație însă poate fi revizuită și eventual reconfigurată pentru a optimiza funcționarea piețelor de energie electrică. Rolul OST în revizuirea zonei de ofertare este unul esențial, acesta fiind în măsură să identifice congestii structurale din cadrul sistemului electroenergetic pe care îl gestionează și să întreprindă măsuri pentru eliminarea acestora, urmărind realizarea obiectivelor de cuplare a pieței și integrarea într-o piață unică de energie electrică.

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că definirea configurațiilor optime ale zonelor de ofertare este complexă, iar găsirea echilibrului perfect între eficiență, concurență și rentabilitate nu este întotdeauna simplă. Totodată, schimbările frecvente ale zonelor de licitație pot crea incertitudine și instabilitate pe piață, respectiv, identificarea echilibrului potrivit între flexibilitate și stabilitate este crucială.

- *Stabilirea unui mecanism de compensare între operatorii sistemelor de transport.*

Operatorilor sistemelor de transport trebuie să li acorde compensații pentru pierderile de energie aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere de energie electrică în contextul în care sistemele electroenergetice exploatate de aceștia sunt interconectate și funcționează în regim sincron. Compensațiile respective trebuie să se bazeze pe estimarea pierderilor care ar fi trebuit suportate în absența găzduirii fluxurilor de energie electrică, iar fără o compensație echitabilă, OST ar putea fi descurajați în facilitarea comerțului transfrontalier pe piața unică de energie electrică.

Respectiv, transpunerea și implementarea prevederilor aferente mecanismului de compensare este absolut necesară în contextul sincronizării sistemului electroenergetic național cu ENTSO-E, permițând totodată Î.S. „Moldelectrica” să primească compensații pentru fluxurile de energie electrică găzduite în sistemul electroenergetic al Republicii Moldova.

- *Digitalizarea rețelelor electrice de transport*: OST sunt încurajați să investească în tehnologii și soluții inovatoare pentru a îmbunătăți performanța rețelei, cum ar fi tehnologiile de rețea inteligentă și analiza avansată a datelor.
- *Securitate cibernetică și protecția datelor*: în contextul evoluțiilor tehnologice, OST-urile au obligații noi privind asigurarea securității ciberetice a rețelelor electrice, atenuând astfel riscul atacurilor ciberetice care ar putea perturba furnizarea de energie electrică, precum și securitatea operațională a sistemelor pe care le operează. Concomitent, odată cu digitalizarea rețelelor electrice de distribuție și implementarea soluțiilor IT în activitatea desfășurată, OST urmează a fi investiți cu atribuții specifice ce țin de gestionarea și protecția datelor cu caracter personal, pe care le obțin și le stochează, în concordanță cu normele naționale în materie de protecție a datelor cu caracter personal;
- *Cuplarea piețelor de energie electrică*: OST urmează să participe activ la cuplarea pieței pe ziua următoare și în intrazilnice. În acest scop, OST trebuie să coopereze cu operatorul pieței energiei electrice desemnat (OPEED), precum și cu operatorii sistemelor de transport și OPEED-urile din Părțile Contractante al Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene.
- *Cooperarea regională*: OST urmează să coopereze strâns cu OST din regiune, precum și cu ENTSO-E și ACER.

Securitatea aprovizionării cu energie

Securitatea aprovizionării cu energie este indispensabilă nu doar pentru funcționarea și dezvoltarea sectoarelor energeticii, dar și pentru întreaga economie a unei țări. Astfel, este imperativ să se evalueze capacitatea sistemului electroenergetic de a oferi o producție și o flexibilitate suficiente pentru a asigura aprovizionarea în mod continuu și fiabil cu energie electrică în orice moment (adecvarea resurselor).

În cadrul Uniunii Europene evaluarea periodică a capacității sistemului electroenergetic din punct de vedere al adecvării resurselor (evaluarea adecvării resurselor) se efectuează atât la nivel european (de către ENTSO-E), precum și la nivel național - de către operatorul de sistem.

În funcție de rezultatele evaluării efectuate de OST, reflectate într-un raport întocmit în acest sens, organul central de specialitate urmează să identifice eventuale denaturări în materie de reglementare sau disfuncționalități ale pieței care au cauzat sau au contribuit la apariția problemei ce ține de adecvarea resurselor și să elaboreze un plan de măsuri pentru eliminarea disfuncționalităților identificate. Planul respectiv se aprobă de Guvern.

Ca măsură de eliminare a disfuncționalităților identificate poate fi introducerea mecanismelor de asigurare a capacității (mecanisme de capacitate).

Pe lângă evaluarea adecvării resurselor pe termen mediu și lung, OST trebuie să efectueze evaluări sezoniere pentru a identifica riscurile pe termen scurt care ar putea surveni în următoarele șase luni și care ar putea conduce la o deteriorare semnificativă a situației aprovizionării cu energie electrică. În cadrul UE acestea se efectuează în conformitate cu principiile stabilite în Regulamentul nr. 2019/941, care urmează a fi transpus total în legislația națională prin hotărâre de Guvern.

În ultimii ani, Republica Moldova a trecut prin mai multe crize energetice, datorate perturbării piețelor mondiale de energie ca rezultat al escaladării războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și al utilizării ca „armă” de către companiile rusești a gazelor naturale furnizate de acestea, ceea ce a avut impact semnificativ asupra sectorului electroenergetic. Astfel, este imperativă dezvoltarea prevederilor din Legea în vigoare cu privire la prevenirea și gestionarea crizelor de energie electrică, inclusiv în partea

ce țin de rolul și atribuțiile Guvernului, ale Comisiei pentru Situații Excepționale, ale ANRE, precum și ale OST.

Cooperarea regională între operatorii sistemelor de transport

OST urmează să coopereze cu alți operatori ai sistemelor de transport la nivelul Comunității Energetice prin intermediul ENTSO-E. De asemenea, conform prevederilor Regulamentului UE 2019/943, împreună cu OST din regiunea în care exploatează sistemul urmează să înființeze un centru de coordonare regional, acesta acționând independent de interesele naționale individuale și independent de interesele OST participanți. RCC completează rolul OST prin îndeplinirea sarcinilor de relevanță regională care îi sunt atribuite.

În prezent, există cinci centre regionale de coordonare (în continuare - RCC) în UE:

- Nordic RCC: cu sediul în Copenhaga, Danemarca.
- Servicii TSCNET: cu sediul în Munchen, Germania.
- Coreso: cu sediul în Bruxelles, Belgia.
- Baltic RSC: Servit de la trei naționale.
- centre de control din Estonia, Letonia și Lituania.
- Selene CC: cu sediul în Grecia.

Centrul regional de coordonare poate fi înființat în Republica Moldova sau în alte State Membre ale UE și exercită următoarele funcții:

- *calculul coordonat al capacității*: RCC-urile trebuie să dezvolte o metodologie și să calculeze nevoile de capacitate coordonate pentru întreaga lor regiune, luând în considerare generarea, transportul și cererea. Aceasta oferă o imagine clară a adecvării generale a resurselor.
- *evaluarea riscurilor și pregătirea*: RCC-urile trebuie să evalueze potențialele riscuri la adresa securității rețelei și să dezvolte planuri regionale de pregătire pentru a le atenua, asigurând un răspuns coordonat la amenințări sau întreruperi.
- *coordonarea securității operaționale*: RCC-urile trebuie să faciliteze cooperarea între OST în probleme de securitate operațională, inclusiv schimbul de informații, răspunsul la incident și coordonarea întreținerii.
- *facilitarea activităților pieței transfrontaliere*: RCC-urile trebuie să sprijine și să faciliteze comerțul transfrontalier eficient cu energie electrică, inclusiv schimbul de informații, armonizarea pieței și coordonarea activităților de cuplare a pieței.
- *partajarea de informații și date*: RCC-urile trebuie să adune și să partajeze informații și date relevante cu OST, autoritățile de reglementare și părțile interesate, încurajând transparența și luarea deciziilor în cunoștință de cauză.
- *facilitarea achiziției regionale de capacitate de echilibrare*: Această sarcină urmărește să asigure utilizarea eficientă a resurselor de echilibrare în întreaga regiune și evitarea costurilor inutile.
- *luarea deciziilor și transparență*: RCC-urile trebuie să ia decizii folosind un proces transparent, căutând consens ori de câte ori este posibil și luând în considerare punctele de vedere ale tuturor părților interesate. Ei trebuie să își publice deciziile, rapoartele și alte informații relevante pe site-ul lor web.
- *cooperare și coordonare*: RCC-urile trebuie să coopereze cu OST-urile, autoritățile de reglementare și alte părți interesate din regiunea lor, precum și cu alte RCC-uri din Europa.

Extinderea atribuțiilor operatorilor sistemelor de distribuție și consolidarea rolului acestora în contextul dezvoltării piețelor de energie și al asigurării participării pe piață de noi actori (consumatori activi, agregatori, comunități de energie a cetățenilor, etc.)

În timp ce Directiva nr. 2009/72/CE a pus bazele pentru separarea și reglementarea operatorilor sistemelor de distribuție (în continuare - OSD), CEP introduce elemente noi care subliniază importanța OSD și rolul lor în evoluție pe piața energiei electrice:

- *Gestionarea activă a rețelelor electrice de distribuție:* OSD-urile sunt împuternicite în mod explicit să gestioneze activ rețelele electrice de distribuție, nu doar să o opereze în mod pasiv. Acest lucru permite integrarea generării distribuite, optimizarea utilizării rețelelor electrice și îmbunătățirea rezilienței acestora.

- *Consumul dispecerizabil:* În conformitate cu CEP, OSD-urile vor fi în măsură să încurajeze consumatorii să-și ajusteze cererea de energie electrică ca răspuns la nevoile rețelei, oferind beneficii sub forma reducerii costurilor sau prin oferirea posibilității la acoperirea sarcinii de vârf.

- *Utilizarea serviciilor de flexibilitate pentru o gestionare mai eficientă a rețelelor electrice:* OSD sunt încurajați să achiziționeze astfel de servicii de la entitățile care oferă servicii de producție distribuită, de consum dispecerizabil sau de stocare a energiei pentru a promova luarea de măsuri de eficiență energetică, în cazul în care astfel de servicii reduc în mod eficient din punct de vedere al costurilor necesitatea de modernizare sau de înlocuire a capacităților de energie electrică și susțin funcționarea în siguranță a rețelei electrice de distribuție. OSD urmează să ofere utilizatorilor de sistem informațiile necesare și să asigure achiziționarea transparentă și nediscriminatorie de produse și servicii, inclusiv a serviciilor de flexibilitate pentru a asigura o gestionare sigură și fiabilă a rețelelor electrice de distribuție. Utilizarea serviciilor de flexibilitate oferă următoarele beneficii:

- ✓ Serviciile de flexibilitate, cum ar fi programele de răspuns la cerere, stimulează consumatorii să își ajusteze consumul de energie electrică în timpul orelor de vârf și acest lucru ar contribui la reducerea solicitării rețelei, precum și la optimizarea producerii distribuite.

- ✓ Utilizarea resurselor flexibile poate atenua congestiile în anumite zone ale rețelei, evitând costuri suplimentare legate de dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție.

- ✓ Prin reducerea sarcinii de vârf, a costurilor aferente modernizării rețelelor electrice de distribuție, precum și a dependenței de surse de producere pentru acoperirea sarcinii de vârf, serviciile de flexibilitate pot scădea costurile generale ale sistemului și pot aduce astfel beneficii atât utilităților, cât și consumatorilor prin nevoi de investiții reduse și, potențial, prețuri mai mici la energie electrică.

- *Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție:* CEP introduce obligația elaborării de către OSD a planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru a sprijini integrarea instalațiilor de producere a energiei electrice din surse regenerabile, pentru a facilita apariția instalațiilor de stocare și electrificarea sectorului transporturilor și pentru a furniza utilizatorilor sistemului informațiile adecvate în ceea ce privește extinderile sau modernizările prevăzute ale rețelei. De menționat, că Legea cu privire la energia electrică în vigoare, stabilește în sarcina OSD obligația de a elabora planurile de dezvoltare. Cu toate acestea, prevederile respective urmează a fi revizuite pentru a asigura alinierea cu principiile CEP, inclusiv în ceea ce privește conținutul acestora și orizontul de timp pentru care acestea urmează să fie elaborate: planurile de dezvoltare ale OSD urmează a fi elaborate pentru o perioadă de la 5 – la 10 ani, și necesită a fi revizuite o dată la 2 ani.

- *Integrarea electromobilității în rețeaua electrică:* Conform CEP este necesară crearea cadrului legal necesar pentru a asigura integrarea electromobilității în rețeaua electrică. Totodată, creșterea rapidă a vehiculelor electrice (EV) prezintă atât oportunități, cât și provocări pentru rețeaua electrică. EV-urile pot oferi flexibilitate și stabilitate rețelei prin funcții precum încărcarea vehicul-la-rețea (V2G) și încărcarea inteligentă. Pe de altă parte, adoptarea pe scară largă a EV ar putea crește în mod semnificativ cererea de energie electrică, necesitând modernizarea rețelei și potențial limitările de resurse. În acest sens, OSD trebuie să colaboreze în mod nediscriminatoriu cu orice întreprindere care deține, dezvoltă, exploatează sau administrează puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, inclusiv în ceea ce privește conectarea la rețea. Totodată, pentru a se asigura accesul nediscriminatoriu la rețelele electrice al oricărei întreprinderi care deține, dezvoltă, exploatează sau administrează puncte de reîncărcare, la nivel de lege urmează a fi instituită interdicția pentru OSD privind deținerea, dezvoltarea sau gestionarea de punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice, cu excepția cazului în care OSD dețin puncte de reîncărcare private utilizate exclusiv pentru uz propriu.
- *Cooperarea dintre OSD și OST:* OSD și OST trebuie să coopereze între ei la planificarea și exploatarea rețelelor lor. OSD și OST urmează să coopereze între ei pentru a asigura un acces coordonat la resurse precum producerea distribuită, stocarea energiei sau consumul dispecerizabil, care pot sprijini nevoile specifice atât ale operatorului sistemului de distribuție, cât și ale operatorului sistemului de transport.
- *Transparența, prezentarea informațiilor și confidențialitatea:* OSD trebuie să mențină un site web actualizat cu informații complete despre serviciile oferite, tarifele curente și programul de întreținere a rețelei. Acest lucru asigură că toate părțile interesate, inclusiv consumatorii și furnizorii, au acces la informațiile esențiale în legătură cu accesul la rețelele de distribuție.
- *Digitalizarea rețelelor electrice de distribuție și implementarea sistemelor inteligente de măsurare a energiei electrice:* OSD sunt încurajați să investească în tehnologii și soluții inovatoare pentru a îmbunătăți performanța rețelei, cum ar fi tehnologiile de rețea inteligentă și analiza avansată a datelor. Implementarea sistemelor de contorizare inteligentă abilitază consumatorii să-și gestioneze mai eficient consumul de energie, permițând acestora să primească informații precise în timp aproape real cu privire la consumul sau producerea proprie de energie, să participe și să obțină beneficii de pe urma programelor și a altor servicii legate de consumul dispecerizabil, precum și să își reducă facturile la energie electrică. Sistemele de contorizare inteligentă le permite, de asemenea, OSD să obțină o vizibilitate mai bună asupra rețelelor lor și, în consecință, să își reducă costurile de funcționare și de întreținere și să transfere aceste economii consumatorilor, prin aplicarea unor tarife mai mici de distribuție.
- *Securitate cibernetică și protecția datelor:* În contextul evoluțiilor tehnologice, OSD-urile au obligații noi privind asigurarea securității cibernetice a rețelelor electrice, atenuând astfel riscul atacurilor cibernetice care ar putea perturba furnizarea de energie electrică, precum și securitatea operațională a sistemelor pe care le operează. Concomitent, odată cu digitalizarea rețelelor electrice de distribuție și implementarea soluțiilor IT în activitatea desfășurată, OSD urmează a fi investiți cu atribuții specifice ce țin de gestionarea și protecția datelor cu caracter personal, pe care le obțin și le stochează, în concordanță cu normele naționale în materie de protecție a datelor cu caracter personal.

Introducerea de noi principii și cerințe în legătură cu separarea OSD în conformitate cu cerințele CEP

Suplimentar la principiile privind separarea și independența OSD, urmează a fi stabilite limite și condiții clare în care OSD poate deține și opera instalații de stocare a energiei, subliniind necesitatea supravegherii și aprobării reglementărilor pentru orice excepții de la interdicția generală: OSD-urilor le este în general interzis să dețină, să dezvolte, să gestioneze sau să opereze instalații de stocare a energiei. Concomitent, urmează a fi stabilit în mod neechivoc la nivel de lege faptul că OSD nu sunt în drept să dețină puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, cu excepția punctelor de reîncărcare a vehiculelor electrice pentru uz propriu. De menționat, că potrivit CEP, deținerea de către OSD a punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice se admite doar temporar și numai dacă sunt întrunite o serie de cerințe, inclusiv cerința potrivit căreia nu ar exista interes din partea părților terțe pentru a dezvolta o astfel de afacere. Or, în Republica Moldova sunt semnale clare că se doresc investiții în acest tip de afacere.

Sisteme de distribuție închise

CEP menține conceptul de sisteme de distribuție închise, însă introduce clarificări importante cu privire la acestea. Anume, art. 38 din Directiva nr. 2019/944 stipulează în mod expres faptul că sistemele de distribuție închise trebuie considerate ca fiind rețele electrice de distribuție, iar operatorul unui sistem de distribuție închis urmează să îndeplinească obligațiile stabilite în sarcina operatorilor sistemelor de distribuție, cu excepția următoarelor cerințe:

- ✓ cerința de a achiziționa energia pe care o folosește pentru a acoperi pierderile de energie și serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței din sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață;
- ✓ cerința ca tarifele și metodologiile de calculare ale tarifelor respective să fie aprobate anterior intrării în vigoare a acestora;
- ✓ cerințele privind achiziționarea serviciilor de flexibilitate și privind elaborarea planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și a planurilor de investiții;
- ✓ cerința ca să nu dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice;
- ✓ cerința ca să nu dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalații de stocare a energiei;
- ✓ cerințele legate de separare și independența operatorului sistemului de distribuție.

Aceste prevederi sunt reflectate în proiectul legii cu privire la energia electrică.

Introducerea de noi modele de afaceri

Cadrul normativ în vigoare, prevede la art.10 din Legea cu privire la energia electrică nr.107/2016, șase tipuri de activități electroenergetice care sunt supuse licențierii, anume: producerea energiei electrice; operarea pieței energiei electrice; transportul energiei electrice; conducerea centralizată a sistemului electroenergetic; distribuția energiei electrice; furnizarea energiei electrice.

Concomitent, în spiritul prevederilor CEP, în proiectul legii cu privire la energia electrică, sunt introduse activități noi precum:

- *Stocarea energiei:* Pentru a face progrese către un sector al energiei electrice complet decarbonizat fără emisii, este necesar să se facă progrese în ceea ce privește stocarea sezonieră a energiei.

O astfel de stocare a energiei este un element care ar servi drept instrument pentru exploatarea sistemului electroenergetic, pentru a permite ajustarea atât pe termen scurt, cât și sezonieră, pentru a face față variabilității producerii energiei electrice din surse regenerabile și contingențelor asociate acestor orizonturi. Integrarea surselor de energie regenerabilă în sistemul electroenergetic necesită o flexibilitate mai mare în ceea ce privește cererea și oferta pentru a stabiliza rețeaua, precum și pentru a preveni fluctuațiile prețurilor și a menține securitatea aprovizionării cu energie electrică. Astfel, stocarea energiei pe termen scurt sau stocarea sezonieră reprezintă una din modalitățile atingerii dezideratului unei flexibilități sporite. În spiritul prevederilor CEP, este necesar de introdus o activitate nouă pe piața energiei electrice și anume cea de stocare a energiei. Activitatea de stocare a energiei urmează să fie licențiată, iar licența urmează a fi eliberată operatorului instalației autonome de stocare cu o capacitate de injecție de cel puțin 1 MW și mai mare, ținând cont de practicile de reglementare respective din alte state ale Uniunii Europene (a se vedea de exemplu, Grecia și România).

- *Tradingul cu energie electrică:* În vederea sporirii concurenței pe piața energiei electrice, proiectul de lege dispune introducerea activității de trading, ca activitate distinctă pe piața angro energiei electrice. Activitatea respectivă urmează a fi licențiată, iar licența obținută va conferi titularului acesteia dreptul de a activa pe piețele angro de energie electrică.

- *Agregarea:* Conform CEP, agregarea este funcție îndeplinită de o persoană fizică sau juridică care combină sarcinile mai multor consumatori sau energia electrică produsă de mai multe surse în vederea vânzării, a cumpărării sau a licitării pe orice piață de energie electrică. Cu alte cuvinte, agregatorii joacă rolul de intermediari între diversele grupuri de clienți și piața energiei electrice. Rolul acestora este cu atât mai important cu cât, în spiritul prevederilor CEP, toate grupurile de consumatori (industriali, comerciali și casnici) ar trebui să aibă acces la piețele de energie electrică pentru a-și valorifica flexibilitatea și pentru a-și comercializa energia electrică autoprodusă. Prin urmare, un agregator independent, poate oferi o alternativă de abilitare a micilor consumatori de a participa în grup pe piața energiei electrice, unde de regulă participă consumatorii industriali mari. Activitatea de agregare urmează a fi supusă licențierii, iar raporturilor juridice dintre agregatori și consumatorii finali urmează să le fie aplicate reguli similare celor stabilite pentru furnizori și consumatorii finali, inclusiv sub aspectul asigurării dreptului de schimbare a agregatorului. Regulile respective urmează a fi desfășurate inclusiv în legislația secundară a ANRE.

- *Activitatea de livrare a energiei electrice vehiculelor electrice prin puncte de reîncărcare:* Conform celor menționate anterior, CEP stabilește o serie de obligații și interdicții în raport cu asigurarea integrării electromobilității în rețeaua electrică. În context, proiectul legii cu privire la energia electrică stipulează o serie de principii ce urmează a fi aplicare în raport cu această activitate. Activitatea de livrare a energiei electrice vehiculelor electrice prin puncte de reîncărcare special amenajate în acest scop nu constituie furnizare în sensul prezentei proiectului de lege și nu implică necesitatea obținerii unei licențe pentru furnizarea energiei electrice. De altfel, conform interpretării Comisiei Europene, operatorul instalațiilor de încărcare a vehiculelor electrice este asimilat consumatorului final, care desfășoară o activitate economică distinctă (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-8-2017-007793-ASW_EN.html?redirect).

Cu toate acestea, operatorii punctelor de reîncărcare nu ar trebui să fie exonerati de obligația respectării documentelor normativ-tehnice care reglementează instalarea și funcționarea centralelor electrice, a

rețelelor electrice și instalațiilor electrice ale consumatorilor finali, precum și a altor acte normative aplicabile acestei activități, inclusiv a actelor normative referitoare la aspectele fiscale.

Piața energiei electrice

Potrivit Regulamentului 2019/943/CE, piața internă de energie electrică a Uniunii Europene, care a fost implementată treptat începând cu 1999, are drept obiectiv să ofere tuturor consumatorilor din Uniune posibilități reale de alegere, precum și noi oportunități de afaceri și un comerț transfrontalier mai intens, pentru a asigura obținerea de progrese în materie de eficiență, prețuri competitive și îmbunătățirea calității serviciilor, precum și pentru a contribui la siguranța alimentării și la dezvoltarea durabilă. Piața internă de energie electrică a Uniunii Europene stimulează concurența, mai ales la nivelul vânzărilor angro, și intensifică, comerțul interzonal.

Până la adoptarea CEP, în cadrul Uniunii Europene, principiile comunitare care determinau modul de organizare și de funcționare a piețelor de energie erau stabilite în mod generalizat în Directiva UE nr. 72/2009, Regulamentul UE nr. 2009/714. Ulterior, cadrul legal care reglementează comercializarea energiei electrice a evoluat semnificativ în ultimii ani, fiind elaborate și adoptate la nivel comunitar o serie de coduri și orientări-cadru, cu obiectivul final de integrare a piețelor de energie electrică.

Regulamentul UE 2019/943/CE consolidează practic normele de bază privind funcționarea piețelor de energie electrică, specificând în mod exhaustiv atât principiile generale privind organizarea și operarea piețelor de energie electrică, cât și cerințe specifice în ceea ce privește segmentele de piață individuale. Respectiv, în vederea avansării integrării în piața unică europeană, este imperativă asigurarea coerenței cadrului legislativ național cu cerințele aferente funcționării și organizării piețelor stabilite în CEP. Acest lucru presupune preluarea și incorporarea în legislația primară a mai multor elemente și principii aferente piețelor de energie electrică, precum și revizuirea prevederilor existente în ceea ce privește piețele de energie electrică, inclusiv:

- Specificarea principiilor generale privind organizarea și funcționarea piețelor de energie electrică, corelate cu principiile relevante stabilite în CEP. În contextul în care abilitarea consumatorilor finali de a participa în piețele de energie electrică devine un pilon de bază a noilor reglementări, urmează a fi stabilit dreptul tuturor grupurilor de consumatori de a avea acces la piața energiei electrice pentru a-și comercializa capacitățile proprii de flexibilitate și energia electrică autoprodusă.

- Stabilirea principiilor de bază privind organizarea pieței contractelor bilaterale, a piețelor pe termen scurt (piața pentru ziua următoare, piața intrazilnică), a piețelor la termen și a pieței de echilibrare. Atât CEP, cât și orientările-cadru aprobate la nivelul UE abordează organizarea piețelor de energie din perspectiva integrării regionale a acestora, cuplarea piețelor pe termen scurt constituind unul din obiectivele de bază ale legislației comunitare. Prin cuplarea piețelor pentru ziua următoare și intrazilnice se înțelege fuziunea pieței pentru ziua următoare și a pieței intrazilnice din Republica Moldova cu o singură piață paneuropeană interzonală pentru ziua următoare și intrazilnică. OST și OPEED vor organiza în comun gestionarea piețelor integrate pentru ziua următoare și intrazilnice.

- Revizuirea principiilor ce țin de asumarea responsabilității de echilibrare și decontarea financiară a părților responsabile cu echilibrarea.

- Atât CEP, cât și orientările-cadru stabilesc principii de organizare și funcționare a pieței energiei de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem, care trebuie să se bazeze pe mecanisme concurențiale. Cu toate acestea, în cazul în care nu este posibilă procurarea serviciilor de echilibrare prin

aplicarea mecanismelor concurențiale, legislația comunitară prevede posibilitatea derogării de la principiile stabilite, conform hotărârii autorității de reglementare.

De asemenea, în proiectul legii cu privire la energia electrică urmează a fi menținute prevederile ce țin de integritatea și transparența piețelor angro de energie, care au fost introduse în Legea nr. 107/2016 conform amendamentelor din decembrie 2023, pentru a asigura transpunerea Regulamentului UE nr. 2011/1227.

Integrarea consumatorilor în centrul pieței energiei electrice și abilitarea acestora

În conformitate cu Pachetul energetic 3 al Uniunii Europene, transpus prin Legea cu privire la energia electrică în vigoare, consumatorilor finali le era alocat un rol pasiv pe piața energiei electrice. În conformitate cu Directiva nr. 2009/72/CE, acestora le erau garantat un minim set de drepturi, în special în ceea ce privește alimentarea cu energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri clar comparabile, transparente și competitive, precum și asigurarea schimbării furnizorului de energie electrică, iar o bună parte din consumatori achiziționau energie electrică la prețuri reglementate (în contextul unor obligații de serviciu public), care nu aveau nici o legătură cu piața.

CEP vine cu schimbare de paradigmă în ceea ce privește consumatorii finali, care trebuie să aibă posibilitatea de a participa activ pe piață, pe picior de egalitate cu alți participanți la piață, inclusiv prin intermediul unor facilitatori (ex: agregatorii), și trebuie să fie abilitați să își gestioneze în mod independent propriul consum de energie.

Consumatorii finali ar trebui să aibă posibilitatea de a consuma, de a stoca și de a vinde energie electrică autoprodusă pe piață și de a participa la toate piețele de energie electrică oferind flexibilitate sistemului, de exemplu, prin stocarea energiei, cum ar fi în cazul vehiculelor electrice, prin consumul dispecerizabil sau prin scheme de eficiență energetică. Noutățile tehnologice facilitează și mai mult dezvoltarea acestor activități.

În context pentru a încuraja participarea activă a consumatorilor finali pe piața energiei electrice, CEP introduce concepte noi precum *consumator activ* și *comunități de energie ale cetățenilor*.

- În calitatea sa de consumator activ, un consumator final poate participa pe piața energiei electrice în mod independent, sau în comun cu alți consumatori finali. Consumatorul activ este definit ca fiind un consumator final, sau un grup de consumatori finali ce acționează împreună, care consumă sau stochează energia electrică produsă în spațiile pe care le deține situate în zone limitate sau, atunci când acest lucru este permis în alte spații, sau care vinde energie electrică autoprodusă sau participă la programe de flexibilitate sau de eficiență energetică, cu condiția ca activitățile respective să nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională.

Consumatorii activi trebuie să beneficieze de tratament nediscriminatoriu și să nu fie supuși unor proceduri, cerințe tehnice sau administrative disproporționate. Conform CEP aceștia beneficiază de următoarele drepturi specifice:

- ✓ să opereze fie direct, fie prin agregare;
- ✓ să vândă energie electrică autoprodusă, inclusiv prin contracte bilaterale;
- ✓ să participe la mecanisme de flexibilitate și scheme de eficiență energetică;
- ✓ să delege unor terți gestionarea instalațiilor electrice necesare activităților lor, inclusiv instalarea, exploatarea, prelucrarea datelor și întreținerea, fără ca terțul în cauză să fie considerat consumator activ;

✓ să beneficieze de tarife reglementate pentru prestarea serviciului de transport a energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei electrice, stabilite în mod nediscriminatoriu, transparent și cu reflectare a costurilor, care contabilizează separat energia electrică livrată în rețeaua electrică și energia electrică consumată din rețeaua electrică, asigurându-se că acestea contribuie într-un mod adecvat și echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului.

De menționat că, consumatorii activi poartă răspunderea financiară pentru dezechilibrele pe care le provoacă în sistemul de energie electrică. În acest sens, consumatorii activi acționează ca părți responsabile cu echilibrarea sau trebuie să își delege responsabilitatea de echilibrare unei părți responsabile cu echilibrarea.

- Consumatorii finali pot alege să devină membri ai comunităților de energie ale cetățenilor. Consumatorilor casnici ar trebui să li se permită participarea voluntară la inițiativele în domeniul energiei comunitare, precum și să renunțe la participare fără să își piardă accesul la rețeaua exploatată de inițiativa respectivă sau drepturile de consumatori.

Comunitățile de energie ale cetățenilor constituie un nou tip de entitate pe piața energiei electrice și trebuie să fie organizate sub forma unei persoanei juridice. Directiva 2019/944/CE nu obligă la alegerea unei anumite forme juridice pentru crearea comunităților de energie a cetățenilor, iar acestea pot fi asociații, cooperative, organizații non-profit sau întreprinderi mici și mijlocii, cu condiția ca entitatea respectivă să poată să exercite drepturi și să se supună unor obligații în nume propriu.

Comunităților de energie ale cetățenilor ar trebui să li se permită să își desfășoare activitatea pe piață în condiții de concurență echitabile, fără denaturarea concurenței, și ar trebui să le revină aceleași drepturi și obligații ca și celorlalte întreprinderi din domeniul energiei electrice, în mod nediscriminatoriu și proporțional. Drepturile și obligațiile ar trebui să se aplice în conformitate cu rolurile pe care și le asumă, cum ar fi rolurile de consumatori finali, producători, furnizori sau operatori ai sistemelor de distribuție. Comunitățile de energie ale cetățenilor nu ar trebui să se confrunte cu restricții în materie de reglementare dacă aplică tehnologii ale informației și comunicațiilor existente sau viitoare pentru a partaja energie electrică din active de producere în cadrul comunității de energie a cetățenilor, între membrii sau acționarii acesteia, pe baza principiilor pieței, de exemplu compensând componenta energetică a membrilor sau acționarilor care utilizează producția disponibilă în cadrul comunității, chiar și prin intermediul rețelei publice, cu condiția ca ambele puncte de contorizare să aparțină comunității. Partajarea energiei electrice le permite membrilor sau acționarilor să fie alimentați cu energie electrică de la centralele de producere din cadrul comunității, fără a fi în proximitatea fizică directă a instalației de producere sau în spatele unui singur punct de contorizare. În cazul în care energia electrică este partajată, partajarea nu ar trebui să influențeze perceperea tarifelor de rețea, a altor tipuri de tarife și a taxelor legate de fluxurile de energie electrică. Partajarea ar trebui să fie facilitată în conformitate cu obligațiile și cu intervalele corecte pentru echilibrare, contorizare și decontare.

Conform CEP, consumatorii finali joacă un rol esențial în obținerea flexibilității necesare pentru a adapta sistemul electroenergetic la producerea variabilă și distribuită de energie electrică din surse regenerabile. Progresul tehnologic înregistrat în ceea ce privește gestionarea rețelelor și producerea de energie electrică din surse regenerabile a deblocat multe oportunități pentru consumatori. Existența unei concurențe sănătoase pe piețele cu amănuntul este esențială pentru a asigura introducerea, în funcție de cerințele pieței, a unor servicii noi inovatoare care să răspundă nevoilor și abilităților în continuă

schimbare ale consumatorilor, sporind totodată flexibilitatea sistemului. Prin abilitarea consumatorilor și prin faptul de a le oferi instrumentele necesare pentru a-și spori participarea pe piața de energie, inclusiv sub noi forme, se urmărește ca piața de energie electrică să aducă beneficii cetățenilor, iar obiectivele în materie de energie din surse regenerabile să fie atinse. În acest sens, pot fi menționate următoarele instrumente și măsuri menite să încurajeze participarea consumatorilor finali pe piață:

- *Consumul dispecerizabil:* Toți consumatorii ar trebui să poată beneficia de participarea directă la piață, în speță adaptându-și consumul în funcție de semnalele pieței, și să beneficieze în schimb de prețuri mai scăzute la energie electrică sau de alte stimulente financiare. Există șanse mari ca avantajele obținute prin această participare activă să sporească pe termen lung, atunci când consumatorii altfel pasivi vor conștientiza mai bine ce posibilități ar avea în calitate de clienți activi și când informațiile privind posibilitățile de participare activă devin mai ușor accesibile și mai bine cunoscute. Așadar, consumatorii ar trebui să poată participa la toate formele de consum dispecerizabil.

- *Implementarea contorizării inteligente:* Consumatorii ar trebui să poată beneficia pe deplin de introducerea sistemelor de contorizare inteligentă și, în cazul în care o astfel de introducere a fost evaluată negativ, ar trebui să poată opta pentru sisteme de contorizare inteligentă și de contracte de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. Astfel, consumatorii ar putea să își adapteze consumul în funcție de semnalele de preț în timp real care reflectă valoarea și costul energiei electrice sau ale transportului în diferite perioade, iar statele membre ar trebui să se asigure că expunerea consumatorilor la riscul asociat prețurilor angro rămâne la un nivel rezonabil.

- *Contract de furnizare la prețuri dinamice:* Consumatorii ar trebui să fie informați cu privire la beneficiile și la riscurile potențiale privind prețurile ale contractelor de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. Consumatori care nu doresc să participe în mod activ la piață nu trebuie să fie sancționați sau discriminați în careva mod. În schimb, aceștia ar trebui să le fie facilitată, în modul cel mai potrivit pentru condițiile de pe piața de energie electrică, abilitatea de a lua decizii având cunoștință de opțiunile pe care le au la dispoziție.

Concomitent, CEP dezvoltă prevederile din Pachetul energetic III ce țin de dreptul la informare al consumatorilor finali cu privire la prețurile propuse de furnizorii de energie electrică ce activează pe piața cu amănuntul, precum și în ceea ce privește schimbarea furnizorului. Aceasta în special în contextul în care CEP introduce noi servicii pentru consumatorii finali, precum agregarea.

Instrumente de comparare: Există o serie de factori care împiedică consumatorii să acceseze și să înțeleagă diferitele surse de informații despre piață pe care le au la dispoziție, precum și să acționeze pe baza acestora. Ca atare, comparabilitatea ofertelor ar trebui îmbunătățită, iar obstacolele în calea schimbării furnizorului ar trebui minimizate cât mai mult posibil fără a limita inutil posibilitățile de alegere ale consumatorilor. Instrumentele de comparare, inclusiv paginile web, oferă consumatorilor finali mai mici un mijloc eficient de a evalua avantajele diverselor oferte de energie electrică disponibile pe piață. Astfel de instrumente duc la costuri de căutare a informațiilor mai mici, întrucât consumatorii finali nu mai trebuie să colecteze informații de la fiecare furnizor și prestator de servicii în parte. Astfel de instrumente pot asigura echilibrul corect între necesitatea ca informațiile să fie clare și concise și necesitatea ca acestea să fie complete și cuprinzătoare. În context, CEP obligă asigurarea accesului consumatorilor finali la cel puțin un instrument de comparare, iar informațiile prezentate trebuie să fie demne de încredere, imparțiale și transparente.

Schimbarea furnizorului: Este probabil ca perioadele mai scurte pentru schimbarea furnizorului să încurajeze consumatorii să caute contracte mai bune de energie electrică și să schimbe furnizorul. Astfel, în contextul dezvoltării și integrării tehnologiilor informaționale, CEP obligă că până în anul 2026, procesul tehnic de schimbare a furnizorului să poată fi finalizat în decurs de 24 de ore în orice zi lucrătoare.

Extinderea atribuțiilor și fortificarea rolului autorității de reglementare. Cooperarea regională

CEP reiterează necesitatea asigurării ca autoritățile de reglementare să poată lua decizii cu privire la toate aspectele relevante de reglementare, pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței de energie electrică, precum și să fie pe deplin independente față de orice alt interes public sau privat. Aceasta nu exclude controlul judiciar și exercitarea controlului parlamentar în conformitate cu dreptul constituțional al Statelor Membre.

Majoritatea atribuțiilor stabilite în sarcina autorității de reglementare conform Pachetului energetic 3 sunt prevăzute și în CEP. Suplimentar, însă Directiva 2019/944/CE stabilește obiectivele generale de care trebuie să țină cont autoritatea de reglementare la exercitarea atribuțiilor sale. Acestea sunt:

a) promovarea, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare ale altor Părți Contractante ale Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, o piață internă a energiei electrice competitive, flexibilă, sigură și durabilă din punct de vedere al mediului în cadrul Comunității Energetice și o deschidere efectivă a pieței pentru toți consumatorii și furnizorii din Comunitatea Energetică, precum și asigurarea condițiilor adecvate pentru funcționarea eficientă și fiabilă a rețelelor electrice, ținând cont de obiectivele pe termen lung;

b) dezvoltarea piețelor regionale transfrontaliere competitive și funcționale în cadrul Comunității Energetice, în vederea realizării obiectivelor menționate la lit. a);

c) eliminarea restricțiilor privind cu energie electrică între Părțile Contractante ale Comunității Energetice, inclusiv dezvoltarea capacităților de transport transfrontalier corespunzătoare pentru a satisface cererea și pentru consolidarea integrării piețelor energiei electrice, care ar facilita fluxurile de energie electrică în Comunitatea Energetică;

d) contribuirea la realizarea, în cel mai eficient mod din punct de vedere al costurilor, a dezvoltării unor sisteme nediscriminatorii sigure, fiabile și eficiente, orientate către consumatori, precum și promovarea caracterului adecvat al sistemului și, în conformitate cu obiectivele generale ale politicii energetice, a eficienței energetice, precum și integrării producerii la scară mică sau largă de energie electrică din surse regenerabile și a producerii distribuite atât în rețelele de transport electric, cât și în rețelele de distribuție, inclusiv facilitarea funcționării acestora în raport cu alte rețele energetice de gaze naturale sau energie termică;

e) facilitarea accesului la rețea pentru noile capacități de producere și instalații de stocare a energiei, în special prin eliminarea barierelor care ar putea împiedica accesul noilor intrați pe piață și al energiei electrice din surse regenerabile;

f) garantarea acordării de stimulente corespunzătoare operatorilor de sistem și utilizatorilor de sistem, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a crește eficiența, în special eficiența energetică, în ceea ce privește performanța sistemului și pentru a stimula integrarea pieței;

g) garantarea unor avantaje pentru consumatori de pe urma funcționării eficiente a piețelor energiei electrice, promovarea concurenței efective și suportul la asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor în strânsă cooperare cu autoritățile pentru protecția consumatorilor competente;

h) sprijinirea atingerii unor standarde înalte pentru serviciul universal și pentru serviciul public în domeniul furnizării energiei electrice, contribuind la protecția consumatorilor vulnerabili și la compatibilitatea proceselor de schimb de date necesare pentru migrarea consumatorilor.

Totodată, CEP introduce o serie de atribuții noi în competența autorității de reglementare, inclusiv atribuții ce țin de:

- stabilirea și revizuirea zonelor de ofertare;
- alocarea capacităților;
- cuplarea pieței pentru ziua următoare și a pieței intrazilnice;
- funcționarea pieței de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem;
- asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică și evaluarea adecvării resurselor;
- implementarea sistemelor de contorizare inteligentă și gestionarea datelor;
- abilitarea și protecția consumatorilor finali.

Pentru a asigura implementarea codurilor rețelelor electrice și a orientările-cadru, autoritatea de reglementare urmează să coopereze strâns cu autoritățile de reglementare relevante inclusiv în legătură cu aprobarea termenelor, condițiilor și a metodologiilor prevăzute de codurile și orientările-cadru respective.

În contextul, creării cadrului normativ de reglementare necesar pentru transpunerea și implementarea Regulamentului UE nr. 2019/942/CE de instituire a ACER, ANRE urmează să coopereze cu ACER, precum și să asigure executarea deciziilor acesteia, iar proiectul de lege cu privire la energia electrică detaliază aspectele aferente funcțiilor și competențelor ANRE în acest sens.

Totodată, se propune că legea să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Justificarea propunerii rezultă din faptul că Republica Moldova în calitate de parte contractantă a Comunității Energetice, conform prevederilor Tratatului de constituire a Comunității Energetice are obligația de a pune în aplicare/transpune acquis-ul comunitar în domeniul energiei în conformitate cu calendarul stabilit. Respectiv, la 15 decembrie 2022, Consiliul ministerial al Comunității Energiei a adoptat Decizia 2022/03/MC-EnC privind încorporarea acquis-ului Uniunii Europene privind piața energiei electrice în Comunitatea Energiei, împreună cu Actul procedural 2022/01/MC-EnC privind promovarea integrării regionale a pieței energiei. Prin aceste acte, părțile contractante s-au obligat să pună în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma noilor dispoziții până la 31 decembrie 2023.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aprobarea proiectului va necesita eventuale cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat, în contextul necesității consolidării capacităților instituționale ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei (Ministerul Energiei) și ANRE ca urmare a necesității asigurării implementării proiectului de lege. Însă, cuantificarea costurilor necesare în acest sens, se va realiza la o etapă ulterioară, în contextul promovării modificărilor aferente modului de organizare și funcționare a respectivelor autorități.

Subsidiar, remarcăm că costurile aferente implementării prevederilor proiectului legii cu privire la energia electrică vor impacta preponderent operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție, urmare a instituirii de cerințe noi în raport cu aceștia. În acest sens, evocăm că a fost elaborată analiza impactului la proiectul de lege, care detaliază aceste aspecte.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare Pentru asigurarea implementării corespunzătoare a proiectului de lege sunt necesare modificări ale cadrului normativ, în partea ce ține de asigurarea elaborării/modificării cadrului normativ subsidiar. În context, proiectul de lege, stabilește punerea în sarcina Guvernului, respectiv a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică ca în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a legii, să aducă actele normative în conformitate cu prezenta lege și să elaboreze acte normative necesare pentru implementarea dispozițiilor legii.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului În data de 29 mai 2024 în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, Ministerul Energiei a anunțat despre inițierea procesului de elaborare a proiectului Legii cu privire la energia electrică (link). Totodată, În conformitate cu art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, odată cu transmiterea de către Cancelaria de Stat spre avizare/expertizare, proiectul legii și nota de fundamentare la acesta au fost publicate spre consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Energiei și pe portalul consultativ particip.gov.md (link) Astfel, propunerile și obiecțiile aferente proiectului au fost luate în considerare, în procesul de definitivare al acestuia. Proiectul legii cu nota de fundamentare definitivată și sinteza obiecțiilor și propunerilor la Proiect au fost publicate pe portalul consultativ particip.gov.md.
8. Constatările expertizei anticorupție Proiectul de lege a fost remis Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție, conform prevederilor art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Centrul Național Anticorupție prin scrisoarea 06/2/6134 din 10 aprilie 2025, a prezentat Raportul de Expertiză Anticorupție la Proiectul nr. ELO25/10483 din 10 aprilie 2025, iar rezultatele examinării acestuia au fost reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la Proiectul legii.
9. Constatările expertizei de compatibilitate Proiectul de lege a fost remis Centrul de Armonizare a Legislației conform prevederilor art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Centrul de Armonizare a Legislației prin demersul nr. 31/02-126-3939 din 08 aprilie 2025 a prezentat Declarație de Compatibilitate, iar rezultatele examinării acesteia au fost reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la Proiectul legii.
10. Constatările expertizei juridice Proiectul de lege a fost remis Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice, conform prevederilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Ministerul Justiției prin scrisoarea nr. 04/2-3447 din 07 aprilie 2025 a prezentat propunerile și obiecții la Proiect, iar rezultatele examinării acestora au fost reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la Proiectul legii.
11. Constatările altor expertize

Proiectul conține unele prevederi care pot fi tratate ca având impact asupra activității de întreprinzător, în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

În acest sens, a fost elaborată Analiza de impact la proiectul de lege, în conformitate cu cerințele Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, care asigură reflectarea prevederilor cu impact ale proiectului de lege.

Totodată, remarcăm că Analiza impactului la proiectul de lege a fost remisă spre expertizare de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. Analiza impactului a fost examinată în ședința Grupului de lucru din 2 iulie 2024, fiind susținută condiționat.

Subsidiar, reliefăm că pe termen mediu și lung, conformarea la cerințele stabilite prin cadrul normativ în domeniul energiei electrice va aduce numeroase beneficii pentru sectorul electroenergetic, care va deveni unul mai durabil, sigur și eficient, precum și beneficii pentru participanții la piața energiei electrice, pentru consumatorii finali și pentru mediu.

De asemenea, menționăm că proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017.

Secretar de stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN

SINTEZA
propunerilor la proiectul de Lege cu privire la energia electrică
(număr unic 732/MEn/2024)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Cancelaria de Stat (nr. 31/03-69-10436 din 17.09.2024)	1.	Cu referire la prevederile art. 2 pct. 92, art. 4 alin.(1) lit. j) și art.10 alin.(2) lit. s) din proiect, observăm că în privința autorității responsabile de desemnarea operatorului pieței energiei electrice (OPEED), aceeași împuternicire este atribuită atât Guvernului, cât și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. În această ordine de idei, se recomandă autorului identificarea unui mecanism corespunzător în privința atribuțiilor menționate, astfel încât, să fie evitată dublarea acestora.	Nu se acceptă, Conform proiectului de lege, Guvernul are atribuția de nominalizare a operatorului de piață, care va fi responsabil de organizarea și operarea pieței de energie electrică. Totodată, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2015/1222 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, operatorul pieței energiei electrice desemnat este responsabil de cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei, respectiv această desemnare este realizată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.
	2.	De asemenea, atragem atenția că proiectul necesită a fi ajustat din punct de vedere redacțional în raport cu normele de tehnică legislativă.	Se acceptă, Textul a fost ajustat corespunzător.
Ministerul Finanțelor (nr. 07/5-03/454/1525 din 02.10.2024)	1.	La indicația Cancelariei de Stat, nr. 18-69-9391 din 20 august 2024, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și, în limita atribuțiilor funcționale, comunică următoarele. La proiectul de lege 1. Art.2 urmează de completat cu definirea clară a relației de afiliere, în scopul determinării corecte a acesteia, care este utilizată inclusiv la noțiunea de „întreprindere înrudită” din art.2 alin.79 din proiectul de lege. Menționăm că, o astfel de noțiune care definește relația de afiliere se regăsește la art. 209 din Codul civil și în Cap. 112 al Titlului V din Codul fiscal.	Nu se acceptă, Noțiunea de „întreprindere înrudită” este utilizată în redacția actuală a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, precum și în alte legi sectoriale. Totodată, definiția noțiunii de ”întreprindere înrudită” transpune definiția similară din art. 2, pct. (55) din Directiva nr. 2019/944 și art. 2 din Directiva 2013/34/EU, iar sensul de relație de afiliere astfel cum este definit în acquis-ul energetic comunitar diferă de cel atribuit relației de afiliere conform Codului Fiscal și Codului civil. Astfel, se consideră întreprindere înrudită/afiliată - întreprinderea care deține majoritatea drepturilor de vot în cadrul altei întreprinderi și/sau care are dreptul de a numi sau de a revoca majoritatea membrilor organelor de conducere ale unei alte întreprinderi și care este, în același timp, acționar, fondator al întreprinderii respective și/sau care, în temeiul unui acord încheiat cu alți acționari, fondatori ai acestei întreprinderi, deține controlul asupra drepturilor de vot în cadrul întreprinderii respective; și/sau o întreprindere dependentă în raport cu întreprinderea dominantă; și/sau o întreprindere asociată care exercită o influență semnificativă asupra politicii financiare și de administrare a unei alte întreprinderi; și/sau o întreprindere influențată de o altă întreprindere; și/sau întreprinderi care aparțin aceluiași acționar, fondatori; și/sau întreprinderi care, fără a depinde una de cealaltă, sunt reunite sub o conducere unică sau sunt conduse de organe compuse în majoritar din aceleași persoane; și/sau alte tipuri de întreprinderi afiliate. Faptul dacă există vreo relație de afiliere dintre operatorul sistemului de transport și altă întreprindere electroenergetică se verifică și se constată de ANRE în calitate de autoritate investită cu atribuția de monitorizare a respectării

			de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul sistemului de distribuție a principiilor de separare și independență. Este de menționat și că art. 209 din Codul civil face referire la fuziunea persoanei juridice, iar art. 226¹⁷ din Codul Fiscal prevede faptul că „o persoană juridică este afiliată cu altă persoană juridică dacă aceasta deține, în mod direct sau indirect, inclusiv deținerile persoanelor afiliate, minimum 25% din participațiuni cu drept de vot ori dacă controlează în mod efectiv acea persoană juridică”. Astfel, noțiunea utilizată în proiect nu contravine altor prevederi din Codul fiscal și/sau Codul civil.
2.	2. La art.4 alin.(1) lit. l), cuvintele „sau prin alte mijloace” de exclus. Finanțarea măsurilor și a programelor de reducere a vulnerabilității energetice, inclusiv a compensațiilor la energie destinate consumatorilor vulnerabili de energie, a ajutorului financiar pentru eficientizarea consumului de resurse energetice, a altor măsuri de asistență socială se efectuează din Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, creat conform Legii nr.241/2022.		Se acceptă
3.	3. La art.9 alin.(5), lit. d), cuvintele ”organul vamal” se vor substitui cu sintagma ”Serviciul vamal”. Totodată, pe tot parcursul textului proiectului cuvântul ”import” se va substitui cu textul ”punerea în liberă circulație (import)”, în conformitate cu prevederile Codului vamal nr. 95/2021.		Se acceptă
4.	4. La art. 16 alin.(1) lit. i) se menționează că una din activitățile sectorului energetic este „agregarea”, nefiind prevăzut modul de constituire, atribuțiile și regimul juridic al agregatorului. Respectiv, considerăm oportună introducerea prevederilor care ar stabili expres regimul juridic al agregatorului.		Se acceptă parțial, Pentru a se exclude echivocul în interpretare referitor la agregare, definiția respectivă se expune în următoarea redacție: ”agregare - activitate desfășurată de o persoană fizică sau juridică care combină sarcinile electrice ale mai multor consumatori sau energia electrică produsă la mai multe centrale electrice în vederea vânzării, a cumpărării sau a licitării pe orice piață de energie electrică”. Totodată, regimul juridic și condițiile de desfășurare a activității de agregare sunt reglementate la art. 16, art. 18, art. 20 – art. 23, art. 84, art. 85, art. 90, art. 116, art. 119, art. 120, art. 123, art. 125 și art. 141 – art. 147).
5.	5. La art. 17 alin.(3) nu este clară situația în care Guvernul sau ANRE decide cu privire la obligațiile de serviciu public. Astfel, articolul în cauză urmează să delimiteze clar situațiile de intervenție ale Guvernului și, respectiv, ale ANRE. Totodată, la alin.(4), cuvintele „de retribuire financiară” de substituit cu cuvintele care vor fi potrivite sensului alineatului.		Nu se acceptă, Guvernul urmează să impună obligațiile de serviciu public în limitele competențelor stabilite la art. 4, iar acestea vizează în primul rând securitatea energetică a statului și securitatea aprovizionării cu energie electrică în situațiile stabilite de Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice și Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice, dar nu se limitează la acestea (a se vedea în acest sens art. 51 din Proiect). Agenția în schimb urmează să impună obligații de serviciu public care țin de organizarea și funcționarea pieței, iar articolele 8 – 11 stabilesc obiectivele generale și funcțiile, atribuțiile Agenției. Cu privire la alin. (4), menționăm că acesta asigură transpunerea art. 9, para. (3) din Directiva 2019/944. Totodată, având în vedere că potrivit alin. (4) obligațiile de serviciu public presupun stabilirea unor prețuri reglementate pentru furnizarea energiei electrice, compensația sau plata oferită pentru serviciile

			prestate de furnizor urmează a fi realizate în mod transparent și nediscriminatoriu, în conformitate cu Metodologiile aprobate de autoritatea de reglementare.
6.	6. La art. 26 alin.(2), textul „aceeași persoană sau aceleași persoane nu au dreptul” urmează a fi revizuit prin definirea/specificarea spectrului de persoane (ex. administratorii, comisia de cenzori, fondatorii, beneficiarii efectivi etc.), dat fiind faptul că nu prezintă o claritate. De asemenea, urmează de clarificat și aspectul ce ține de controlul direct și indirect, indicat în alin.(2) lit. a) și b), prin indicarea exactă a fracțiunii de deținere a controlului (ex. Cap. 112 al Titlului V din Codul fiscal). În același timp, la alin.(3) lit. c) urmează de specificat dacă deținerea unei cote majoritare este doar directă sau, inclusiv, indirectă.		Nu se acceptă, Spectrul persoanelor care sunt vizate de art. 26, alin. (2) diferă în funcție de forma de organizare a persoanelor juridice care fac parte din întreprinderea integrată pe verticală (societate pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată, etc). Totodată, principiul privind separarea activității operatorului sistemului de transport, precum și condițiile privind asigurarea certificării acestuia sunt preluate din Directiva nr. 2019/944 (a se vedea articolul 43 și următoarele). Este de menționat și că asigurarea implementării corespunzătoare a art. 26 ține de competența ANRE în calitate de autoritate investită cu atribuția de monitorizare a respectării de către operatorul sistemului de transport a principiilor de separare și independență atât la etapa de certificare, precum și ulterior (a se vedea art. 32 din Proiect). În fine, certificarea reprezintă un pilon fundamental al pachetului energetic IV și este o condiție esențială pentru garantarea asigurării acordării accesului nediscriminatoriu la rețelele electrice.
7.	Art. 27 alin.(1) urmează de adus în concordanță cu principiul acțiunii legii în timp, or conform prevederilor art.73 alin.(3) și (4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. Respectiv, urmează a fi fixată data care va corespunde cu data intrării în vigoare a legii sau o altă dată ulterioară. Totodată, suplimentar condițiilor de desemnare, urmează a fi prevăzut și modul în care se va desfășura această desemnare, cu respectarea principiului transparenței decizionale. La fel, urmează de menționat faptul că, aspectul de separare este prevăzut și la operatorul sistemului de distribuție (art.61 alin.(1) din proiect), a cărei abordare diferă de cea prevăzută la operatorul sistemului de transport.		Nu se acceptă, Prevederea de la art. 27 alin. (1) transpune principiul similar din articolul 43, para. (7) din Directiva 2019/944, iar sensul acesteia este de a institui o derogare de la principiul general de separare a proprietății stabilit la art. 43, para. (1). În esență, derogarea constă în faptul că în cazul operatorului sistemului de transport care făcea parte din întreprinderea integrată pe verticală până la data de 6 octombrie 2011, se admite posibilitatea aplicării modelului de operator de sistem independent (OSI) sau al operatorului de transport independent (OTI). În celelalte cazuri, Directiva obligă la implementarea modelului de separarea a proprietății, care presupune că operatorul sistemului de transport trebuie să dețină în proprietate rețelele de transport pe care le exploatează și nu poate face parte din cadrul unei întreprinderi integrate pe verticală Totodată, prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 447/2023 operatorul sistemului de transport a energiei electrice a fost certificat după modelul OSI. .
8.	Art. 51 stabilește introducerea unor mecanisme de asigurare a capacității, aprobate prin hotărâri de Guvern, care urmează a fi realizate conform principiilor aferente ajutorului de stat. E de menționat că, conform Legii nr.139/2012, ajutorul de stat poate fi acordat în orice formă, inclusiv care poate afecta bugetul într-o perioadă de timp.		Nu se acceptă, Mecanismele de asigurare a capacității la care se face referire în proiectul de act normativ nu presupun acordarea unor mijloace financiare din bugetul de stat. Acestea implică posibilitatea impunerii unor obligații de serviciu public în raport cu unii participanți la piață pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie electrică (de exemplu, în sensul efectuării unor plăți către un anumit participant la piață). Astfel, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, acestea ar putea conferi avantaj economic beneficiarului și respectiv trebuie să fie justificate temeinic și să întrunească condițiile stabilite în legea cu privire la ajutorul de stat, pentru a fi implementate. Anume acesta este sensul art. 51, alin. (8) din Proiect.

	9. Art. 56 prevede înființarea unui centru de coordonare regională cu forma juridică de societate comercială. În același timp, potrivit art. 59 alin.(6), centrul de coordonare regională, în termen de 6 luni de la înființare, prezintă ANRE măsurile organizatorice, financiare și operaționale necesare pentru asigurarea funcționării eficiente. Drept urmare, nu este clară sursa de finanțare a activității centrului nou creat, întrucât atât legea, cât și Nota informativă nu conține detalii în acest sens. Totodată, se atenționează asupra utilizării noțiunilor de centru național de coordonare și centrul de coordonare regională și necesității de a unifica denumirea acestora.	Se acceptă, Textul Proiectului de lege a fost modificat în sensul unificării noțiunilor aferente centrului de coordonare regională. Cu privire la activitatea centrului de coordonare regională, aceasta va fi finanțată de contribuțiile operatorilor sistemelor de transport care fac parte din centrul respectiv de coordonare regională. Este de menționat și faptul că la moment nu se preconizează crearea centrului de cooperare regională pe teritoriul Republicii Moldova. În schimb, Moldelectrica va participa în centrul de cooperare regională creat într-un Stat Membru al UE sau în alt Stat Parte a Comunității Energetice.
	10. 10. La art. 62 alin.(2), după cuvintele „încetarea contractului” de completat cu cuvintele „surse de finanțare”. Concomitent, în fiecare caz de aplicare a mecanismelor de compensare, urmează să fie menționată sursa de finanțare/recuperare a cheltuielilor. Suplimentar, atragem atenția că, în Analiza impactului de reglementare (AIR) se menționează despre un fond care urmează a fi creat în cadrul mecanismului de compensare pentru operatorii de sistem participanți, în timp ce proiectul de lege nu prevede exact acest fapt	Nu se acceptă, Având în vedere cerințele pentru agentul de conformitate, titularii de licență pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice urmează să încheie contract cu persoana care va îndeplini atribuțiile agentului de conformitate care este o persoană fizică. Respectiv costurile salariale se includ în tariful pentru serviciul de distribuție a energiei electrice.
	11. 11. Art. 64 alin. (1) lit. c) prevede că, operatorul sistemului de distribuție, la dispecerizare, urmează să acorde prioritate energiei electrice de la centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie și energiei electrice produse de centralele electrice de termoficare urbane, însă nu este stabilit modul și criteriile referitor la asigurarea priorității, respectiv, se propune de completat proiectul de lege cu prevederi în acest sens.	Nu se acceptă, Având în vedere necesitatea promovării energiei produse din surse regenerabile și a celei produse în regim de cogenerare, principiul dispecerizării prioritare, astfel că operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție în cadrul procesului de menținere a echilibrului în sistemul electroenergetic, la dispecerizare trebuie să acorde prioritate energiei electrice produse din surse regenerabile și celei produse de centralele electrice de termoficare urbane. Totodată, condițiile de acordare a statutului prioritar energiei electrice de la centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie și energiei electrice produse de centralele electrice de termoficare urbane sunt stabilite la art. 74 din Proiect. Astfel, în conformitate cu respectivul articol, dispecerizarea prioritara se acordă, cu titlu de excepție: a) centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au o capacitate instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW; b) proiectelor demonstrative pentru tehnologii inovatoare în sensul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei sau proiectele supuse aprobării de către Agenție, cu condiția ca această prioritate să fie limitată la durata și amplitudinea necesare pentru îndeplinirea scopurilor demonstrative; c) instalațiilor de cogenerare de înaltă eficiență cu o putere instalată mai mică de 400 kW; d) centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au statut tranzitoriu (adică centralelor electrice operate de producători eligibili).

			Centralele electrice de termoficare urbane care au fost puse în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi și care fac obiectul dispecerizării prioritare vor continua să beneficieze de dispecerizare prioritară pe o perioadă de până la 2030 inclusiv sau până la data producerii unui din evenimentele stabilite la art. 74, alin. (6) din Proiect.
12.	12. La art. 71 alin. (4) se propune de exclus cuvântul „pot”, ținând cont de prevederile art.54 din Legea nr.100/2017.		Se acceptă parțial, Textul a fost modificat corespunzător.
13.	13. La art. 72 alin. (3), art. 85 alin. (7) și art. 93 alin.(5) nu este clar scopul garanțiilor financiare, perioada pentru care sunt depuse, cuantumul acestora, precum și modul/condițiile de restituire a acestora, fiind necesară reglementarea aspectelor evidențiate în proiectul de lege.		Se acceptă, Textul a fost modificat. Totodată, cuantumul garanțiilor financiare, modul/condițiile de restituire a acestora urmează să fie stabilite de către autoritatea de reglementare în Regulamentul privind racordarea și, respectiv, în Regulile pieței. A se menționa că practica perceperii garanțiilor financiare de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul pieței este pe larg utilizate în Statele Membre ale Uniunii Europene pentru a se evita expunerea acestor participanți la piață riscurilor financiare excesive, fapt care ar putea afecta negativ întregul sector electroenergetic dat fiind rolul acestora.
14.	14. La art. 73 alin. (6), urmează de menționat că în conformitate cu prevederile art. 20 lit. z) 23) din Codul fiscal, începând cu 15.08.2024, în venitul brut nu se include venitul obținut de către operatorul de sistem și/sau unitatea termoelectrică în urma primirii cu titlu gratuit: – a liniilor și a stațiilor electrice, conform Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică; – a instalațiilor de gaze naturale, conform Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale; – a rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoelectrice, conform Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Astfel, dat fiind faptul că Codul fiscal deja prevede că venitul obținut din primirea, cu titlu gratuit, a liniilor electrice constituie sursă de venit neimpozabilă, precum și având în vedere că impozitarea se efectuează în baza prevederilor prezentului Cod și a altor acte normative adoptate în conformitate cu acesta, considerăm inoportun dublarea normelor juridice în proiectul de lege.		Se acceptă, Ultima frază din alin. (6) se expune după cum urmează: ”Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei reglementate a activelor operatorului de sistem”.
15.	15. Art. 90 alin. (7) se propune de exclus, dat fiind faptul, că aspectele procedurale aferente litigiilor în instanța de judecată sunt guvernate de Codul de procedură civilă, inclusiv instituția asigurării acțiunii.		Nu se acceptă, În conformitate cu Regulamentul 943/2019 este imperativ ca toți participanții la piața energiei electrice să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create. A se vedea în acest sens art. 5 din Regulamentul 943/2019 transpus în art. 90. Totodată, deși principiul respectiv era stabilit în mod expres și în legea în vigoare, odată cu intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, au fost înregistrate multiple cazuri în care participanții la piață nu își onorau obligația de plată pentru dezechilibrele financiare create, înregistrând datorii semnificative în raport cu operatorul sistemului de transport, cu impact negativ asupra situației financiare a operatorului sistemului de transport. În atare situație, există 2 opțiuni: fie intrarea în faliment a operatorului sistemului

		de transport, fie includerea datoriilor nerecuperate în legătură cu dezechilibrele create de unii participanți la piață în tariful de transport, care urmează a fi achitate și de participanții de bună-credință. În acest context pentru ca OST să dispună de resurse financiare suficiente pentru desfășurarea activității sale este imperios necesar ca în cazul contestării facturii pentru decontarea dezechilibrelor, să nu fie suspendată obligația de plată sau executarea garanției financiare pentru acoperirea plăților datorate. Totodată, plata pentru dezechilibre urmează a fi achitată de participanții la piață lunar, iar procesele civile pot dura cel puțin 1 an, ceea ce poate încuraja participanții la piață de rea-credință să inițieze acțiuni civile pentru a amâna plata pentru dezechilibre, și să acumuleze datorii afectând situația financiară a operatorului sistemului de transport. Precizăm și că practica respectivă a fost preluată din experiența Sloveniei.
16.	16. În contextul obiecțiilor expuse la art. 4 din aviz, nu pot fi susținute măsurile expuse la art. 108, în special la alin. (2) - (3). Prevederea că, intervențiile publice la stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice nu generează în mod discriminatoriu costuri suplimentare pentru participanți la piață, nu explică care este modul discriminatoriu în cazul dat. Reieșind din cele expuse, se propune de exclus, inclusiv art.126 din proiectul de lege.	Nu se acceptă, Articolul 108 din Proiectul legii transpune principiile stabilite în articolul 5 din Directiva UE 944/2019. Articolul respectiv stabilește condițiile în care Guvernul poate interveni în prețurile la energia electrică, aceasta constituind o derogare de la principiul general potrivit căruia prețurile la energia electrică se stabilesc în condiții de piață și nu se admite intervenția statului. Totodată, asemenea prevederi urmează să fie aplicate ca o măsură de ultimă instanță nu ca un proces normal de stabilire a prețurilor. Ca exemplu al intervenției respective poate fi invocată acordarea de către Guvern în anii 2022, 2023 compensațiilor pentru prețurile la gazele naturale consumate, când compensațiile erau reflectate direct în factura furnizorului de gaze naturale.
17.	De asemenea, alin.(5)-(6) din art. 108 urmează de exclus, deoarece art.127 din proiect prevede că politicile și măsurile relevante pentru abordarea sărăciei energetice vor fi conturate în Planul național integrat privind energia și clima, iar în temeiul art.73 din Legea nr.174/2017, Raportul național integrat privind energia și clima include raportarea integrală privind sărăcia energetică.	Nu se acceptă, Alin. (5) și (6) din Articolul 108 reglementează situația specifică ce se aplică atunci când statul face uz de intervenție publică în stabilirea prețurilor, situație în care este obligatorie stabilirea unui obiectiv indicativ național de reducere a sărăciei energetice, indiferent de numărul consumatorilor casnici afectați de sărăcia energetică. În schimb, articolul 127 stabilește cerințe generale pentru elaborarea Planului național integrat în contextul necesității combaterii sărăciei energetice.
18.	17. Art. 111 prevede includerea în factura de plată a altor taxe care nu sunt descrise în proiectul de lege și nici în Nota informativă. Totodată, menționăm că, pe parcursul proiectului de lege se utilizează noțiuni care nu sunt definite în art.2 din proiect, spre exemplu: tarif monom, sărăcia energetică. Totodată, urmează de verificat dacă cuvintele „prețurile diferențiate în funcție de orele de consum” (art.9 alin.(1) lit. k), art.113 alin.(6), art.128 alin.(1) lit. d), art.130 alin.(3) pct.7), art.149 alin.(11)) au sensul similar cu cuvintele „tarife diferențiate pe zone orare” (art.129 alin.(4)). În cazul compatibilității, este necesar de adus în corespundere cu regulile stipulate în Legea nr.100/2017, și anume: aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni.	Se acceptă parțial, Una din taxe este TVA care se achită de către consumatorii non-casnici. Totodată, prevederea respectivă a fost revizuită. Prețurile diferențiate în funcție de orele de consum se referă la activitatea de furnizare a energiei electrice care este o activitate distinctă față de activitatea de transport/distribuție a energiei electrice.

19.	18. La art. 113 alin.(3) și 114 alin.(3) nu este clar cum urmează a fi aplicat/ determinat criteriul „are una dintre cele mai mari cifre de afaceri”, ceea ce contravine prevederilor art.54 din Legea nr.100/2017.	Se acceptă
20.	19. Art. 124 alin. (13) lit. a)-b), cuvintele „finanțate din surse publice” se propun de substituit cu cuvintele „finanțate din sursele bugetului public național”.	Se acceptă
21.	20. Art. 125 la alin. (12), textul „al prezentului articol, programe de finanțare care sunt susținute financiar de la bugetul de stat și/sau resurse financiare furnizate din surse externe cu sprijinul partenerilor de dezvoltare” de substituit cu cuvintele „programe de susținere din bugetul de stat” dat fiind faptul că sursele partenerilor de dezvoltare sunt parte componentă a bugetului de stat, iar în alin. (13), după cuvântul „sprijin” de completat cu cuvântul „consultativ”.	Se acceptă
22.	21. Art. 143 alin. (3) urmează de revizuit, deoarece potrivit redacției propuse pot fi contestate răspunsurile ANRE aferent neînțelegerilor dintre subiecți, însă potrivit art.141 alin.(1) din proiect, ANRE emite decizii aferent neînțelegerilor. La fel, urmează de revizuit faptul dacă deciziile/răspunsurile ANRE sunt obiect al contenciosului administrativ, or din sensul art.141, ANRE soluționează litigiile dintre întreprinderile electroenergetice, ceea ce reprezintă litigii de ordin civil.	Nu se acceptă, Art. 143 se referă la situația când reclamantul/petiționarul contestă un răspuns al autorității de reglementate și nu se referă la soluționarea litigiilor între întreprinderile electroenergetice. Totodată, conform articolului 141, Agenția examinează neînțelegerile, disputele și emite decizii obligatorii, precum decizia privind neadmiterea deconectării pe motiv de neplată a consumatorului final care a contestat factura. Soluționarea litigiilor și asigurarea executării deciziilor luate țin de competența instanței de judecată (după cum este menționat la art. 143, alin. (2)). De asemenea, potrivit art. 143, alin. (3) deciziile ANRE se contestă conform Codului administrativ.
23.	22. În denumirea art. 145, după cuvântul „Sancțiuni” de completat cu cuvântul „financiare”, deoarece sancțiunile se calculează în echivalentul bănesc, precum și art.15 alin. (1) lit. f) din proiect prevede că, ANRE aplică sancțiuni financiare conform art.145 alin. (6).	Se acceptă
24.	23. La art. 147 alin.(5) se propune de exclus cu expunerea într-un articol separat, prin care va fi stipulat că mijloace obținute din aplicarea sancțiunilor financiare conform art.145 și art.147 se virează integral la bugetul de stat.	Se acceptă, La articolul 147 alin. (5) se exclude, iar articolul 144, alin. (4) se completează cu fraza ” Mijloacele financiare obținute din aplicarea sancțiunilor financiare prevăzute la Articolul 145 și Articolul 147 se virează integral la bugetul de stat.”.
25.	La Nota informativă Structura Notei informative urmează a fi ajustată în corespundere cu noile cerințe aprobate în art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Nota de fundamentare urmează a fi completată cu costurile necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor legii, însoțite de calcule argumentate divizate pe ani, precum și indicarea sursei de finanțare a cheltuielilor	Se ia act, Reliefăm că, în conformitate cu pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.447/2024 cu privire la modificarea și abrogarea unor acte normative (eficientizarea procesului de elaborare și promovare a actelor Guvernului), proiectele anunțate/transmise în avizare sau pentru care analiza de impact a fost prezentată pentru consultare/expertizare, până la 5 iulie 2024, vor fi promovare cu dosarul

		respective. Estimările în cauză urmează să reflecte atât impactul asupra bugetului de stat (cheltuieli pentru consolidarea capacităților instituționale ale Ministerului Energiei), cât și asupra sectorului privat.	de însoțire întocmit în conformitate cu prevederile cadrului normativ în vigoare până la data de 5 iulie 2024. Subsecvent, remarcăm că AIR include informații la capitolul costuri și impacturi/beneficii.
	26.	Totodată, urmează de precizat că ANRE va asigura realizarea împuternicirilor suplimentare în limita bugetului aprobat, veniturile Agenției fiind formate din veniturile parvenite în baza plăților regulatorii și în baza altor surse prevăzute de lege. Reieșind din cele expuse, Ministerul Finanțelor este disponibil de a examina repetat proiectul de lege, după revederea obiecțiilor înaintate, pentru a formula opinia finală asupra acestuia.	Se ia act, A se vedea explicațiile din AIR.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizare (nr. 03-2972 din 26.09.2024)	1.	la art. 10 alin. (2) lit. d) este prevăzută una din funcțiile Agenției (ANRE) în domeniul schimburilor transfrontaliere și al organizării și funcționării piețelor de energie electrică, care asigură <i>„monitorizează cooperarea cu operatorii de sisteme de transport și operatorii de sistem din Părțile Contractante ale Comunității Energetice și operatorii sistemelor de transport din țări terțe.”</i> . În acest sens, considerăm judicios de specificat dacă monitorizarea cooperării cu operatorii de sisteme din țări terțe este exercitată în limitele tratatelor internaționale existente sau presupune încheierea unor acorduri bilaterale sau multilaterale suplimentare, această cooperare se va supune normelor europene sau altor reglementări internaționale.	Nu se acceptă, Cooperarea dintre operatorul sistemului de transport din Republica Moldova și operatorii sistemelor de transport din Părțile Contractante ale Comunității Energetice, din Statele Membre ale Uniunii Europene și din țările terțe are loc în baza acordurilor de interconectare încheiate de acestea conform legislației UE/legislației naționale care transpune <i>acquis</i> -ul comunitar, precum și în cadrul platformelor regionale din care fac parte aceștia (a se vedea în acest sens art. 42, art. 55 -art. 59, etc.)
	2.	la art. 11 alin. (1) lit. b) norma propusă necesită o formulare mai precisă, în vederea specificării în mod clar care este criteriul de evaluare al <i>„rezonabilității”</i> și <i>„corespunzătoare”</i> a costurilor aprobate, pentru a evita aplicarea eronată a normei.	Se acceptă parțial, Caracterul rezonabilității și al necesității costurilor care urmează să fie incluse în tarif se evaluează de ANRE, iar hotărârea privind aprobarea hotărârii de aprobare a tarifelor reglementate se supune consultărilor publice. Totodată, prevederea respectivă a fost reformulată pentru a exclude echivocul în interpretare, după cum urmează: <i>”b) aprobă costurile rezonabile, necesare și justificate ale operatorului sistemului de transport în legătură cu participarea în cadrul centrului de coordonare regională, care urmează să fie luate în considerare la calcularea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice;”</i> .
	3.	la art. 13 alin. (5) propoziția a treia prevede că <i>„pentru soluționarea neînțelegerilor individuale, a neînțelegerilor între persoane juridice și/sau persoane fizice legate de punerea în aplicare a actelor normative în domeniul energiei electrice, un director al Consiliului de Administrație emite, în numele Agenției, decizii, inclusiv decizii care vizează raporturile juridice dintre un utilizator de sistem, un consumator final, un utilizator al sistemului de distribuție</i>	Nu se acceptă, Contestarea hotărârilor și a deciziilor ANRE se face conform Codului Administrativ.

		<i>închis și un titular de licență sau deținător de autorizație ori raporturile juridice dintre doi titulari de licență sau deținători de autorizație”, prin urmare, considerăm necesar introducerea unor proceduri privind modul de contestare a deciziilor emise de Directorul Consiliului de Administrație, ce ar asigura protecția drepturilor părților implicate și ar spori transparența procesului decizional.</i>	
	4.	la art. 24 alin. (1) pentru a oferi mai multă certitudine se impune necesitatea clarității în privința termenilor vagi <i>„modificării competențelor de control ale societății”, „majorare nejustificată a tarifelor”.</i>	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. Totodată sintagma ”majorare nejustificată a tarifelor” vizează situația în care reorganizarea ar duce la suportarea costurilor care nu sunt necesare pentru desfășurarea activității reglementate de prestare a serviciului de transport și/sau de distribuție.
	5.	la art. 29 alin. (4), art. 32 alin. (1) se utilizează termenul <i>„certificare pentru evaluarea conformității”,</i> pe când la art. 52 alin.(7) se utilizează <i>„evaluarea conformității”.</i> Potrivit noțiunilor de la art. 2 al prezentului proiect, certificarea este <i>„procedură în cadrul căreia se examinează respectarea de către operatorul sistemului de transport a cerințelor privind separarea și independența acestuia, precum și a altor cerințe relevante impuse operatorului sistemului de transport prin prezenta lege, și care constituie o condiție prealabilă pentru desemnarea prin licențiere a operatorului sistemului de transport”.</i> Astfel, la art.2 din Legea nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității, noțiunea de <i>evaluare a conformității</i> se definește ca <i>„proces prin care se evaluează demonstrarea îndeplinirii cerințelor specificate pentru un produs, proces, serviciu, sistem, pentru o persoană sau un organism” (a se vedea Capitolul V Activitatea de evaluare a conformității din Legea nr. 235/2011).</i> În vederea evitării unor situații incerte, datorită faptului că termenul de <i>„evaluarea conformității”</i> potrivit Legii nr.235/2011, are altă semnificație, considerăm necesar revizuirea acestui termen.	Se acceptă parțial, Art. 52 alin (7) se referă la evaluarea conformității unităților generatoare, proces care este diferit de cel al certificării OST.
	6.	la art. 76 alin. (3) norma <i>„Măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale</i>	Se acceptă, Textul a fost modificat corespunzător.

		se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie. Instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final se efectuează de către operatorii de sistem ale căror rețele electrice este racordată instalația de utilizare a consumatorului final respectiv”, contravin legislației naționale în domeniul metrologiei. Astfel, conform art. 13 alin. (4) din Legea metrologiei nr.19/2016, introducerea pe piață și/sau darea în folosință a mijloacele de măsurare supuse controlului metrologic legal, se efectuează conform prevederilor Legii nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității. În acest sens, conform alin.(1) art. 25 din Legea nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității introducerea și/sau punerea la dispoziție pe piața produselor din domeniile de reglementare, prevăzute la anexa nr.3, se realizează în conformitate cu prevederile legii prenotate și cu cerințele reglementărilor tehnice aplicabile. Este de menționat, că unul din domeniile reglementate sunt mijloacele de măsurare. De asemenea, alin.(13) art.13 din Legea metrologiei nr.19/2016, prevede că, condițiile de introducere pe piață și/sau de dare în folosință a mijloacelor de măsurare, prevăzute la anexa nr. 3 din Legea nr. 235/2011, se stabilesc prin hotărâri de Guvern. Astfel, punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, inclusiv a contoarelor de energie electrică activă, este reglementată de Hotărârea Guvernului nr. 408/2015 <i>pentru aprobarea Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare</i>, care stabilește cerințele către produs și documentația tehnică; obligațiile producătorilor, reprezentanților autorizați, importatorilor, distribuitorilor; normele și condițiile pentru aplicarea marcatului CE și marcatului metrologic suplimentar; proceduri de evaluare a conformității; precum și organizarea supravegherii pieței. În acest context menționăm, că conformitatea unui contor de energie electrică activă este prezența pe contor a marcatului CE și a marcatului metrologic suplimentar „M”, urmat de ultimele două cifre ale anului în care a fost aplicat. În scopul executării și implementării actelor normative aferente	

		domeniului metrologie, care transpun legislația UE relevantă, considerăm necesar revizuirea art. 76 din Proiect.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 21-4925 din 20.09.2024)	1.	Potrivit autorului Proiectului de lege cu privire la energia electrică, prin prezentul proiect se propune transpunerea a 5 acte ale Uniunii Europene (UE) de specialitate și a Pachetului Energetic III, fapt ce va contribui la realizarea obiectivelor naționale privind clima și energia pentru 2030 asumate de către Republica Moldova pe plan internațional, inclusiv în cadrul Tratatului Comunității Energetice, cât și în procesul de aderare la UE. Totodată, obiectivul transpus vizează crearea unei pieței integrate de energie electrică, competitivă, axată pe consumator, flexibilă, echitabilă și transparentă. În acest context, menționăm că transpunerea/aplicarea actelor legislative europene sunt intrinsec legate de alinierea/armonizarea cu cadrul normativ național existent, constituind etape interdependente ale aceluiași proces unic și coerent de legiferare, în caz contrar primele acte citate (post-transpunere a legislației UE) ar fi inaplicabile. La caz, acest fapt obligă elaborarea proiectului de lege cu privire la energia electrică în strictă conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr.434/2023. Prin urmare, pe tot parcursul textului proiectului de lege, sub aspect redacțional, se va revizui numărul actului normativ, ca element de identificare, prin substituirea sintagmei „Codul urbanismului și construcțiilor nr.435/2023” cu sintagma „Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”.	Se acceptă, Proiectul legii a fost modificat conform propunerii MIDR.
	2.	De asemenea, în condițiile în care, proiectul de lege prevede competența administrației publice locale de a elibera certificatul de urbanism și autorizația de construire pentru construcția obiectelor sistemului electroenergetic, este imperios necesară reconsiderarea prevederii propuse și/sau eventuala disociere a acestora în funcție de interesul local sau național al obiectului construit. Or, în conformitate cu art. 107 alin. (9) și art. 156 alin.(3) din Codul urbanismului și construcțiilor, certificatul de urbanism și autorizația de construire pentru execuția obiectivelor de utilitate publică de <i>interes național</i> se emit de instituția din subordinea organului central de specialitate responsabilă de implementarea politicilor în domeniile de competență ale acestora, și anume IP „Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe”.	Nu se acceptă, Articolul 6 reglementează competența APL pentru obiective de infrastructură. Pentru obiectivele de utilitate publică de interes național se vor aplica prevederile legea specială pentru acel obiectiv.

	3.	În cele din urmă, propunem a se revizui momentul intrării în vigoare a proiectului actului normativ supus avizării (cap. XIII al proiectului). Or, dacă prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial și tot atunci se abrogă actuala Lege nr.107/2016 cu privire la energia electrică, iar obligația Guvernului să elaboreze actele normative subsecvente este de 12 luni, atunci timp de 1 an de zile se creează un vacuum normativ referitor la implementarea noii legi cu privire la energia electrică, deoarece în tot acest timp (12 luni) vor fi valabile actele normative secundare elaborate în temeiul Legii nr.107/2016, care de altfel va fi abrogată deja, conform propunerii autorului.	Se acceptă, Art. 148 a fost completat cu alineatul (7), cu următorul cuprins: ”(1) Actele normative, inclusiv actele normative de reglementare aprobate de Agenție până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se aplică și rămân valabile în măsura în care nu contravin prevederilor acesteia.”.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 2024PLP-3378 din 18.10.2024)	1.	În contextul examinării proiectului legii cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), Vă comunicăm următoarele. 1) Obiecții argumentate și explicate pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord: La art. 6 și 134 alineatul (2): în raport cu denumirea atribuită articolului, normele cuprinse de acesta ar urma să se limiteze doar la competența autorităților publice locale. Cu toate acestea, alineatul (6) conține reglementează modul de folosire a terenurilor proprietate publică a statului. Totodată, observăm că articolul 61 din Codul funciar nou stabilește că pentru instalarea rețelelor de transport și distribuție a energiei electrice, terenurile se retrag temporar din circuitul agricol sau din fondul forestier, cu excepția terenurilor destinate fondului forestier proprietate a statului, prin decizia autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, iar în cazul terenurilor proprietate a statului – prin hotărârea Guvernului. De asemenea, articolul invocat din Cod reglementează unele norme de procedură și limite de timp pentru retragerea temporară. Deci, se observă o diferență de concept între normele Codului funciar și a proiectului de Lege.	Se acceptă parțial, Articolul 6, alin. (6) a fost exclus întrucât excede sfera de reglementare a art. 6 care se referă doar la autoritățile publice locale și dat fiind faptul că principiul respectiv se regăsește la art. Cu privire la schimbarea destinației terenurilor, articolul 134 din Proiectul legii preia prevederile art. 5 alin. (4) și art. 57 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și, după părerea autorilor nu contravine prevederilor art. 61 alin. (1) din Codul funciar nr. 22/2024, care are alt obiect de reglementare.
	2.	La art. 134: alineatul (2), reținând importanța infrastructurii rețelelor electrice de transport pentru întreaga societate, totuși considerăm în modul în care este formulată norma cu privire la dreptul de folosință asupra terenurilor, fără acordul statului sau unităților administrativ-teritoriale, creează un dezechilibru în raporturile juridice. Or, întrucât dreptul de folosință, este un atribut al dreptului de proprietate, față de titularul acestuia orice persoană are obligația negativă de a nu aduce atingere acestui drept. În opinia noastră, dreptul de folosință a terenului pentru exploatarea rețelelor electrice	Nu se acceptă, Pornind de la importanța infrastructurii rețelelor electrice de transport și de distribuție, norma stabilită la art.134 alin.(2) vine să stabilească prin efectul legii, dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenurilor proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice de transport sau de distribuție. Totodată, prevederea respectivă se aplică în raport cu terenurile pe care sunt deja amplasate rețelele electrice,. Pentru construcția noilor rețele electrice se vor aplica prevederile Codului civil. Evocăm că prevederi similare sunt stabilite și la moment la art.57 alin. (1¹) din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică.

		urmează să se nască printr-un act juridic, în care să se indice cel puțin întinderea (suprafața) exercitării acestui drept de folosință, în caz contrar se vor crea premisele de abuz în dreptul recunoscut prin lege.	Și până în prezent nu au existat plângeri care ar releva abuzul operatorilor de sistem în legătură cu exercitarea acestui drept.
	3.	alineatul (4), observăm că textul Proiectului instituie o prezumție a „utilității publice”, ceea ce contravine prevederilor articolului 6 alineatul (1) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, potrivit căruia: „(1) Utilitatea publică se declară: a) pentru lucrările de interes național - de către Parlament; b) pentru lucrările de interes local al unității administrativ-teritoriale - de către consiliul ei; c) pentru lucrările de interes comun al mai multor raioane și/sau municipii - de către consiliile lor, iar în caz de divergențe - de către Guvern; d) pentru lucrările de interes comun al mai multor orașe și/sau sate din teritoriul unui raion - de către consiliile acestor orașe și/sau sate, iar în caz de divergențe - de către consiliul raional.”	Nu se acceptă, Prevederile art. 134, alin. (4), privind constituirea dreptului de folosință și de servitute în temeiul utilității publice, au menirea de a asigura realizarea de către operatorii de sistem a lucrărilor de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv rețehnologizare, a rețelelor electrice, care vizează terenurile pe care sunt amplasate rețelele electrice respective. Totodată, remarcăm că, nu trebuie confundate aceste prevederi cu reglementările Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999, care vizează transferul de bunuri și de drepturi patrimoniale din proprietate privată în proprietate publică (deci au alt obiect de reglementare). Subsecvent, evocăm că prevederi similare celor prevăzute la art. 134, alin. (4) din proiectul de lege, sunt stabilite și la moment la art. 57 alin. (2 ¹) din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică.
	4.	La art. 135, alineatul (4), observăm că potrivit articolului 459 alineatul (2) din Codul civil, bun imobil se consideră terenul înregistrat în registrul bunurilor imobile sub număr cadastral distinct, astfel că utilizarea sintagmei „proprietarului terenului sau bunului imobil” reprezintă o tautologie. Obiecție valabilă și pentru alte situații similare din textul proiectului.	Se acceptă
	5.	2) Propuneri care poartă caracter de recomandare: La art. 137 alineatul (4) litera b) propune substituirea cuvântului „producțiile” cu cuvântul „recoltele”, iar conjuncția „și” întru cuvintele „culturilor” - „plantațiilor” se propune a fi substituită cu disjuncția „sau”.	Se acceptă
Ministerul Mediului (nr. 13-05/2680 din 20.09.2024)	1.	În contextul examinării Proiectului de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), Vă comunicăm despre susținerea acestuia fără propuneri și obiecții.	Se ia act
Agencia Proprietății Publice (nr. 05-04-6033 din 20.09.2024)		Urmare demersului Cancelariei de Stat nr.18-69-9391 din 20 august 2024, Agenția Proprietății Publice a examinat Proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), autor – Ministerul Energiei și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa obiecțiilor. Totodată, Agenția a expediat proiectul de hotărâre spre consultare S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „Centrala Electrică de Termoficare Nord”, S.A. „Termoelectrică”, S.A. „Energocom” și Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”. Astfel, solicităm să se țină cont de poziția acestora la definitivarea proiectului. (avizele se anexează)	Se ia act

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (nr.03/4843 din 03.10.2024)	1.	Prin prezenta, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare – ANRE) informează că a examinat demersul Ministerului Energiei cu nr. 18-69-9391 din 20 august 2024, înregistrat la ANRE cu nr. 11664 din 21 august 2024, cu referire proiectul de lege cu privire la energia electrică și prezintă următoarele propuneri/obiecții la proiectul menționat: 1. La Articolul 2 din proiectul de lege 1.1. De structurat noțiunile din art. 2 conform ordinii alfabetic.	Se acceptă
	2.	1.2. La pct. 2), pct. 135), considerăm necesar și oportun să fie exclus cuvântul „înseamnă”;	Se acceptă
	3.	1.3 La pct. 7), cuvântul „periculoasă” considerăm că urmează să fie exclus, întrucât redacția propusă este interpretativă, nefiind posibil de stabilit care sunt abaterile periculoase.	Nu se acceptă, Deoarece există situații când abaterile parametrilor de funcționare sunt de așa magnitudine că sistemul electroenergetic trece în stare de colaps.
	4.	1.4. La pct. 15), considerăm necesar și oportun să fie exclus în totalitate, întrucât nu reprezintă o noțiune.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune noțiunea de la art. 2, pct. 27) din Directiva 944/2019.
	5.	1.5. La pct. 16), noțiunea „centrală electrică” se propune de completat cu textul „ansamblu de instalații”;	Se acceptă
	6.	1.6. pct. 20) se propune de modificat noțiunea după cum urmează: „20) act de corespundere – act emis de organul supravegherii energetice de stat, în urma examinării unei instalații de utilizare noi sau existente, inclusiv instalațiile de racordare a acestora, precum și a unei surse autonome de energie electrică, care confirmă, corespunderea cu documentația de proiect și cerințelor documentelor normativ-tehnice, inclusiv cele de securitate electrică;”. Argumentare: Pentru a facilita procesul de punere în funcțiune a centralelor electrice și promovării tendințelor europene, precum și reieșind din practica de punere în funcțiune a centralelor electrice a prosumatorilor prin declarația electricianului autorizat se propune ca toate centralele electrice, instalațiile de stocare a energiei să fie puse în funcțiune prin declarația electricianului autorizat și excluderea procedurii de emitere a actului de corespundere. Este necesar de substituit cuvântul „siguranța” cu cuvintele „securitate electrică”, deoarece definiția este stabilită în Normele de securitate electrică la exploatarea instalațiilor electrice.	Se acceptă parțial, Noțiunea „act de corespundere” a fost reformulată.
	7.	1.7. La pct. 25) lit. b), textul „mai degrabă decât să genereze profituri financiare” considerăm necesar și oportun să fie	Se acceptă parțial,

	exclus, întrucât este impropriu limbajului ce urmează a fi expus într-un act normativ.	Textul a fost redactat pentru o claritate mai mare. Totodată, prevederea respectivă transpune art. 2, pct. (11) din Directiva 944/2019.
8.	1.8. La pct. 50) se propune modificarea noțiunii după cum urmează: „50) <i>electrician autorizat – persoană fizică autorizată de către organul supravegherii energetice de stat cu dreptul de a executa instalații electrice, centrale electrice, instalații de stocare a energiei, respectiv, cu dreptul de a întocmi documentația aferentă lucrărilor efectuate;</i> ”.	Se acceptă
9.	1.9. pct. 61), sintagma „să preia” propunem să fie substituită cu sintagma „să asigure”.	Se acceptă
10.	1.10. La pct. 63) noțiunea „informații privilegiate” se propune de exclus „Regulamentul privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor” considerând că Regulamentul privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, care nu mai este în vigoare. Este abrogat prin Regulamentul (UE) 2019/943;	Se acceptă
11.	1.11. Noțiunile de la pct. 66), 68) din proiectul de lege cuvintele „instalație electrică” de substituit cu cuvântul „instalație” la forma gramaticală corespunzătoare deoarece instalația electrică este instalație de racordare sau utilizare.	Se acceptă
12.	1.12. La pct. 75), sintagma „sau de cumpărare” considerăm necesar și oportun să fie exclusă, întrucât aceasta reprezintă o activitate specifică consumatorilor, și nu întreprinderilor electroenergetice.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune art. 2, pct. 57 din Directiva 944/2019
13.	1.13. La pct. 82), textul „și un furnizor în vederea livrării energiei electrice direct către spațiile, sucursalele și consumatorii proprii ai acestuia” considerăm necesar și oportun să fie substituit cu textul „și spațiile, sucursalele și consumatorii finali ai unui furnizor”.	Nu se acceptă, Transpune noțiunea din Directiva nr. 944/2019.
14.	1.14. La pct. 92), noțiunea de „operator delegat” nu se regăsește în textul proiectului, respectiv nu este clar rolul acestui operator în contextul proiectului de Lege;	Se acceptă parțial, Transpune definiția noțiunii de la art. 2, pct. (33) din Regulamentul nr. 943/2019. Totodată, art. 35, alin. (10) și art. 94, alin. (12) a fost modificate pentru a se face referință expresă la operatorul delegat.
15.	1.15. La pct. 98) se propune completarea definiției noțiunii de „partajare a energiei electrice” cu prevederi privind partajarea energiei electrice în interiorul comunității de energie electrică a cetățenilor și în interiorul comunității de energie electrică din surse regenerabile;	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune definiția noțiunii de ”partajare a energiei” expusă la art. 2, pct. (10a) din Directiva nr. 944/2019.

		Totodată, în conformitate cu art. 125 din proiectul legii, comunitățile de energie a cetățenilor sunt supuse regulilor pentru consumatorii activi în temeiul prezentei legi cu privire la consumul de energie electrică autoprodusă.
16.	1.16. La pct. 114) se propune a se revedea definiția pentru noțiunea de „producător”. Menționăm că în varianta actuală a Legii cu privire la energia electrică nr. 107/2016 se prevede următoarea noțiune: „întreprindere electroenergetică care dispune de o centrală electrică, o exploatează și produce energie electrică”. Excluderea necesității de a fi întreprindere (inclusiv întreprindere individuală sau gospodărie țărăneasă), ar conduce la posibilitatea deținerii avizelor de racordare și a centralelor electrice de către persoanele fizice fără statut de întreprinzător;	Nu se acceptă, Conform definiției propuse producătorul poate fi atât persoana fizică sau juridică care produce energie electrică. Totodată în cazul vânzării energiei electrice pe piață și/sau în baza contractelor bilaterale, producătorul respectiv urmează a desfășura o activitate de întreprinzător. Aceasta nu exclude însă posibilitatea consumatorilor finali să dețină instalații de producere, caz în care aceștia urmează a fi calificați ca fiind consumatori activi.
17.	1.17. La pct. 115), definiția nu este clară și poate crea confuzii, totodată nu reflectă în mod adecvat complexitatea termenului, este tautologică. Considerăm că această definiție nu este completă și este necesar de a fi reformulată pentru a asigura o mai bună înțelegere. Se propune de modificat după cum urmează: „producerea energiei electrice – reprezintă procesul de conversie a diferitor forme de energie primară în energie electrică utilizând tehnologii și echipamente specializate, precum generatoare, centrale electrice și alte instalații de producere;”.	Nu se acceptă, Transpune noțiunea din Directiva nr. 944/2019 (a se vedea art. 2, pct. (37)).
18.	1.18. La pct. 116) se propune modificarea cuprinsului după cum urmează: „producerea distribuită – producere a energiei electrice de către centralele electrice racordate la o rețea electrică de distribuție;”.	Nu se acceptă, Transpune noțiunea din Directiva nr. 944/2019 (a se vedea art. 2, pct. (32)).
19.	1.19. La pct. 121) este necesar de definit sintagma „operatorul instalației de stocare”, sau de explicat cine este acest operator și/sau cine îl reprezintă.	Nu se acceptă, Completarea nu este necesară. Prevederile respective privind operatorul instalației de stocare se regăsesc la prevederile legate de activitățile licențiate în sectorul electroenergetic.
20.	1.20. La pct. 122) și 123) se propune de substituit cuvântul „interfața(ă)” cu sintagma „punct fizic”, de substituit sintagma „instalație de utilizare” cu sintagma „instalație de racordare”.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător.
21.	1.21. La pct. 140) al proiectului de Lege, din noțiunea „sistem de distribuție închis”, de exclus sintagma „comercială sau de servicii comune”, iar în continuare după text.	Nu se acceptă, Transpune art. 38, alin. (1) din Directiva nr. 944/2019. Totodată, în cazul excluderii sintagmei ”comercială sau de servicii comune” sensul noțiunii de sistem de distribuție închis va fi restrâns și astfel, aeroportul de exemplu nu va mai cădea sub incidența noțiunii respective.
22.	1.22. la pct. 146) se propune reformularea noțiunii de tarif binom după cum urmează „tarif pentru energie electrică care este constituit din două componente: una pentru capacitatea de	Se acceptă parțial, Textul noțiunii a fost reconsiderat.

		consum a energiei electrice și alta pentru cantitatea de energie electrică consumată”.	
23.	1.23.	La pct. 159) se propune de substituit sintagma „instalații electrice” cu sintagma „obiecte ale rețelei electrice”.	Se acceptă
24.	1.24.	Se propune includerea unei noțiuni noi după cum urmează: „sursă autonomă de energie electrică – un generator staționar care funcționează pe bază de combustibili fosili și produce energie electrică;”.	Nu se acceptă, Urmează a fi clarificată necesitatea unei asemenea definiții.
25.	2.	La Articolul 6 2.1. alin. (1), art. 104 alin. (4), art. 105 alin. (5) sintagma „Codul urbanismului și construcțiilor nr. 435/2023” a se substitui cu sintagma „Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”;	Se acceptă
26.	2.2.	considerăm necesar și oportun de completat articolul 6 cu un alineat nou, după alin. (5), cu următorul conținut: „(5) Autoritățile administrației publice locale sunt responsabile de proiectarea, construcția și exploatarea instalațiilor de iluminat public stradal”. Argumentare: Propunerea dată ar soluționa problema iluminatului stradal, amplasării corpurilor de iluminat și echipamentelor de înregistrare video în coordonare cu OSD. Proiectul de lege propus reglementează aceste relații la art. 135. În același timp considerăm necesar de a fi completat și art. 6 ce prevede atribuțiile APL și anume de a stipula obligațiile APL de organizare a iluminatului public stradal. La fel urmează a se completa prevederile proiectului de lege cu prevederi care ar prevedea că, în caz de modernizare a LEA, APL va efectua lucrările necesare de reînstalare/funcționare a iluminatului stradal, dat fiind faptul că se atestă cazuri când după instalarea iluminatului stradal OSD efectuează lucrări de modernizare a LEA ce implică necesitatea reînstalării corpurilor de iluminat.	Nu se acceptă, Atribuțiile respective privind proiectarea, construcția și exploatarea instalațiilor de iluminat public sunt proprii autorităților administrației publice locale în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă.
27.	3.	La Articolul 8 alin. (1), după textul „prezenta lege”, considerăm necesar și oportun să fie exclus cuvântul „realizarea”, întrucât este folosit anterior în aceeași propoziție.	Se acceptă
28.	4.	La Articolul 9: 4.1. în cuprinsul alin. (1) se propune expunerea conținutului lit. g) după cum urmează: „aprobă cerințele privind calitatea serviciilor de transport, de distribuție și de furnizare a energiei electrice, contribuie la realizarea acestui obiectiv împreună cu alte autorități competente, monitorizează respectarea normelor de securitate la exploatarea instalațiilor electrice și de	Se acceptă, Art. 9, alin. (1), lit. g) din Proiect transpune prevederile art. 59, para. (1), lit. m) din Directiva Nr. 944/2019.

		fiabilitate a rețelei electrice, monitorizează respectarea normelor și revizuieste performanța anterioară;”	
29.	4.2.	La alin. (4) este necesar de a revedea referințele la articole;	Se acceptă, Referințele au fost verificate.
30.	4.3.	La alin. (3) nu sunt prevăzute actele normative conform art. 7 alin. (1) lit. g1) - g4) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, în acest caz ulterior vom întâmpina dificultăți în modificarea acestora deoarece nu vom avea temei juridic. Totodată, reieșind din faptul că ANRE elaborează și aprobă un set de acte normative conform art. 7 alin. (1) lit. g1) - g4) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică și asigură procesele stabilite în art. 7 alin. (1) lit. k1) - k4) ale aceleiași legi, în proiectul de lege supus avizării acestea din urmă lipsesc. În acest context ținem să menționăm că, în cazul inițierii modificărilor actelor normative menționate la lit. g1) - g4), aceasta nu va fi posibil de realizat deoarece va lipsi temeiul legal pentru modificarea actelor normative enumerate, totodată nu se va asigura temeiul legal pentru realizarea proceselor asigurate de ANRE anterior, conform lit. k1) - k4) stabilite în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. De aceea solicităm includerea prevederilor art. 7 alin. (1) lit. g1) - g4) și lit. k1) - k4) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică menționate în proiectul de lege menționat întru executarea în continuare a atribuțiilor ANRE după cum urmează: „- elaborează și aprobă Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice și monitorizează respectarea acestora; - elaborează și aprobă Normele de exploatare a instalațiilor electrice ale consumatorilor noncasnici și monitorizează respectarea acestora; - elaborează și aprobă Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice; - elaborează și aprobă Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public; - eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile de electrician autorizat și monitorizează activitatea electricienilor autorizați în baza unui regulament aprobat de Agenție; - eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice și monitorizează activitatea acestora în baza unui regulament aprobat de Agenție;	Nu se acceptă, Prevederile respective urmează a fi incluse în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. De altfel, în art. 9, alin. (2) este stipulat expres faptul că Agenția îndeplinește funcțiile de supraveghere energetică de stat și exercită atribuțiile și drepturile stabilite la articolul 14 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

	- verifică, la solicitare, cunoștințele personalului agenților economici, al întreprinderilor electroenergetice și termice și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, acordând grupa de securitate electrică și eliberând talonul de autorizare în baza unui regulament aprobat de Agenție; - verifică, la solicitare, cunoștințele membrilor comisiilor de verificare a cunoștințelor, desemnate prin ordinul administratorului, acordând grupa de securitate electrică și eliberând talonul de autorizare, din cadrul: – agenților economici, întreprinderilor electroenergetice și termice; – agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice; – instituțiilor și centrelor de instruire din domeniul electroenergetic.”	
31.	4.4. La alin. (5) lit. h), textul „decizii pentru lichidarea încălcărilor constatate” considerăm necesar de substituit cu textul „decizii pentru soluționarea neînțelegerilor”.	Nu se acceptă, Se consideră oportună păstrarea redacției propuse, având în vedere faptul că se referă la procesul de monitorizare a respectării de către participanții la piață a obligațiunilor ce le revin.
32.	5. La Articolul 11 5.1. La alin. (1) lit. c) se propune revizuirea cuprinsului, prevederea nu clarifică în cooperare cu cine se aprobă procesul decizional;	Se acceptă
33.	5.2 alin. (1) lit. d) după sintagma „se asigură că” de completat cu cuvântul „centrul”;	Se acceptă.
34.	6. La Articolul 12, alin. (8) este necesar și oportun să se revadă textul „La elaborarea deciziei, ACER consultă Agenția și celelalte autorități de reglementare implicate, precum și operatorii sistemelor de transport vizați.”, deoarece cadrul legal național nu poate reglementa activitatea ACER;	Se acceptă, Articolul 12, alin. (8) a fost reformulat. Totodată, a fost completat articolul 35, alin. (13) și articolul 94, alin. (13) în sensul includerii dreptului OST, al OPEED de a formula opinii pe marginea proiectelor de decizii ale ACER, după cum e prevăzut în Regulamentul UE nr. 942/2019.
35.	7. La Articolul 13, 7.1. La alin. (1) considerăm necesar și oportun să fie exclus. Or, transparența activității nu presupune doar organizarea ședințelor în mod public. Mai mult ca atât, nu toate ședințele Consiliului de administrație al ANRE pot fi publice.	Se acceptă parțial, Sunt transpuse prevederile din Directiva UE 2019/944 cu privire la transparența activității Consiliului de Administrație al autorității de reglementare. Totodată, textul articolului 13, alin. (1) a fost reformulat, pentru a nu limita măsurile întreprinse de ANRE pentru asigurarea transparenței activității sale doar la anunțarea publică a ședințelor.
36.	7.2. La alin. (5) se propune de exclus fraza: „și în hotărârile privind aprobarea consumurilor tehnologice și a pierderilor normative în rețelele electrice”. Consumurile tehnologice nu se mai aprobă prin Hotărâre, se oferă un trend de descreștere.	Se acceptă

	37. 8. La Articolul 18 se propune să se revadă textul din alin. (7) „(...) și echilibrarea sistemului electroenergetic”, din considerentele că noțiunea „Conducerea centralizată a sistemului electroenergetic - planificarea și gestionarea operativ tehnologică unică a sistemului electroenergetic pentru asigurarea echilibrării și a siguranței funcționării acestuia, asigurarea stabilității frecvenței, a tensiunii și a continuității în aprovizionarea cu energie electrică, pentru gestionarea fluxurilor de energie electrică în rețelele electrice de transport și pentru coordonarea schimburilor de energie electrică cu alte sisteme electroenergetice”, deoarece deja prevede echilibrarea sistemului electroenergetic;	Se acceptă
	38. 9. La Articolul 20 9.1. alin. (2) lit. e) după cuvintele „să dispună” de completat cu sintagma „de”;	Se acceptă
	39. 9.2. alin. (3) lit. c) de expus în următoarea redacție: „c) să fie echipate tehnic pentru desfășurarea activității, să aibă în proprietate sau folosință rețele electrice de distribuție sau rețele electrice de transport, după caz, precum și să depună documente care confirmă dotarea tehnică și faptul că rețelele electrice corespund cerințelor tehnice stabilite în condițiile legii;” Argumentare: Redacția actuală a proiectului nu prevede pentru rețelele de distribuție titlul cu care urmează a fi deținute de solicitantul de licență, fapt ce poate trezi incertitudini și interpretări eronate în procesul de licențiere.	Se acceptă parțial, Textul expus a fost reconsiderat.
	40. 9.3. alin. (5) lit. c) se expune în redacție nouă după cum urmează: „c) să dispună de personal calificat, necesar activității pentru care solicită licență, de centre de deservire a consumatorilor finali și să prezinte documente confirmative în acest sens.” Argumentare: Dispunerea de personal calificat de către solicitantul de licență de furnizare a energiei electrice este necesară la etapa de obținere a licenței pentru a corespunde cerințelor art. 110 alin. (7) din proiectul de lege care prevede expres că „Furnizorii trebuie să dispună de personal calificat suficient ... ” având în vedere obligațiile acestuia în raport cu consumatorii finali. Totodată, lista condițiilor de licențiere pentru activitatea de furnizare este practic analogică cu lista condițiilor pentru <i>trading</i> de energie electrică, în pofida obligațiilor specifice care urmează a fi respectate de către furnizorul de energie electrică. Este de menționat, că la etapa actuală conform Registrului de licențiere sunt valabile 83	Se acceptă

		licențe pentru activitatea de furnizare a energiei electrice, dintre care sunt active doar 13 licențe.	
41.	9.4. alin. (7) lit. a) după cuvântul „documente” de completat cu cuvântul „confirmative”;		Se acceptă
42.	9.5. Se propune excluderea alin. (11); Argumentare: Urmează de prevăzut această procedură pentru toate tipurile de licență sau de exclus, având în vedere că acest drept este deja reglementat de Codul administrativ.		Se acceptă, La art. 20, alin. (11) cuvintele „în conformitate cu alin. (3)” se exclud.
43.	10. La Articolul 22 10.1.alin. (2), cuvântul „contestarea” considerăm necesar de substituit cu cuvântul „adresarea”.		Se acceptă
44.	10.2.La alin. (5) sintagma „și g)” se substituie cu sintagma „, g) și h)”. Argumentare: Propunerea respectivă poartă un caracter tehnic de completare, având în vedere propunerea de mai sus.		Se acceptă
45.	10.3.Alin. (3) din proiect se completează cu un punct nou, după cum urmează: „h) lipsa activității pentru care a fost acordată licența pe o perioadă de 3 ani consecutivi.” Argumentare: Conform Registrului de licențiere din 83 licențe pentru activitatea de furnizare a energiei electrice sunt active doar 13 licențe. 70 de titulari de licențe nu prezintă rapoarte privind desfășurarea activității licențiate, nu activează, mulți nu pot fi găsiți la adresa juridică indicată. Din aceste considerente, este necesar a responsabiliza agenții economici care au obținut licențe pentru activitatea respectivă însă nu intenționează să desfășoare în continuare activitatea de furnizare a energiei electrice.		Se acceptă
46.	10.4.La alin. (5) a alin. (5) sintagma „și g)” se substituie cu sintagma „, g) și h)”. Totodată, în ultima frază, după sintagma „termenul suspendării” se completează cu cuvintele „stabilit în hotărârea instanței de judecată.”. Argumentare: Propunerea respectivă poartă un caracter tehnic de precizare, având în vedere propunerea de la pct. alin. (3) lit. h)..		Se acceptă
47.	10.5.Alineatul (6) din art. 22 se exclude. Argumentare: Nu va putea fi aplicat la modul practic din considerentul că tot mecanismul material și procedural al suspendării licenței este reglementat exhaustiv de Lege. Prin urmare, în procesul de control de stat, atât temeiurile de suspendare a licenței, cât și procedura de suspendare va fi cea generală.		Se acceptă, Totodată, chiar dacă se exclude aceasta prevedere rămân în vigoare prevederile art. 29 ¹ , alin. (3), art. 30 (1 ²) din Legea nr. 131/2012.

48.	10.6. Alineatul (9) din art. 22 se completează în final cu cuvintele „dar nu mai târziu de ultima zi a termenului de suspendare”. Argumentare: Propunerea respectivă poartă un caracter tehnic de precizare.	Se acceptă
49.	11. La Articolul 23 11.1. La alin. (1), cuvântul „contestarea” considerăm oportun de substituit cu cuvântul „adresarea”.	Se acceptă
50.	11.2. alin. (2) lit. b) se expune în următoarea redacție: „b) decizia privind radierea titularului de licență din Registrul de Stat al persoanelor juridice;” Argumentare: modificarea se propune în scopul conformării cu limbajul juridic utilizat în Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător.
51.	11.3. La alin. (2), lit. e) este necesar de exclus: Argumentare: Acest temei nu este aplicabil genurilor de activitate pe piața energetică. Temeiul respectiv este unul general, preluat din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.	Nu se acceptă, Astfel se situații ar putea apărea chiar dacă nu au fost înregistrate.
52.	11.4. Alineatul (6) este necesar de exclus. Argumentare: Nu va putea fi aplicat la modul practic din considerentul că tot mecanismul material și procedural al suspendării licenței este reglementat exhaustiv prin Lege. Prin urmare, în procesul de control de stat, atât temeiurile de suspendare a licenței, cât și procedura de suspendare va fi cea generală.	Se acceptă
53.	12. La Articolul 25 12.1. alin. (5) se expune în următoarea redacție: „(5) Independența operatorului sistemului de transport este asigurată prin aplicarea unuia dintre următoarele modele: a) modelul separării proprietății operatorului sistemului de transport, în condițiile stabilite la art. 26; b) modelul operatorului de sistem independent, în condițiile stabilite la art. 27. Argumentare: Propunerea respectivă <u>este necesară</u> pentru a face claritate în numărul și tipul modelelor de separare transpuse în Legea cu privire la energia electrică din Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE.	Se acceptă parțial, Articolul a fost modificat pentru a exclude echivocul în interpretare.
54.	13. La Articolul 26, 13.1. alin. (5) este necesar de exclus.	Nu se acceptă, Prevederile respective transpun prevederile art. 66 alin. (3), para (2) din Directiva 944/2019.

		Argumentare: Alineatul (5) din art. 26 al proiectului contravine prevederilor Directivei 2009/72/CE Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE, precum și Directivei (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE. Mai mult ca atât, implementarea unei astfel de prevederi în Legea cu privire la energia electrică ar însemna reluarea certificării OSI „Moldelectrica” care a fost deja certificat în condițiile Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE și a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, care a transpus Directiva menționată în forma sa autentică și care nu prevede asemenea excepții.	
55.	13.2. alin. (6) este necesar de exclus.	Argumentare: Contravine prevederilor Directivei (UE) 2019/944 și nu are o necesitate logică, având în vedere faptul că reieșind din prevederile Directivei și a proiectului de Lege, se supun verificării toate persoanele care controlează direct sau indirect operatorul sistemului de transport. Mai mult ca atât, la data depunerii cererii de certificare fondatorul nu a desemnat în cadrul Î.S. „Moldelectrica” o Comisie de cenzori.	Se acceptă. Totodată, prevederea respectivă se exclude deoarece nu este relevantă pentru situația actuală în sectorul electroenergetic. Aceasta însă nu contravine prevederilor Directivei ci oferă claritate în legătură cu aplicarea art. 43 din Directivă.
56.	13.3. alin. (10) este necesar de exclus.	Argumentare: Alineatul respectiv nu este relevant și aplicabil în cazul Republicii Moldova, având în vedere faptul că până în anul 2011, operatorul sistemului de transport nu a fost deținut de o întreprindere integrată pe verticală, precum și faptul că procesul de certificare a unicului OST din Moldova a fost finalizat în anul 2023.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile formulate în raport cu art. 25, alin. (5) din Proiect. Totodată, cazul ÎS Moldelectrica cade sub incidenta prevederii respective, întrucât la 6 octombrie 2011 același organ central de specialitate al administrației publice centrale exercita drepturile de fondator în cadrul ÎS Moldelectrica, precum și în cadrul unor companii de producere și furnizare a energiei electrice. Anume, pentru acest motiv în raport cu ÎS Moldelectrica a fost admisă posibilitatea implementării modelului OSI. În caz contrar, singurul model de separare permis conform Directivei nr. 944/2019 este modelul separării proprietății. Totodată, având în vedere că prin aprobarea Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRE nr. 447/2023 a fost asigurată certificarea operatorului sistemului de transport a energiei electrice, prevederea expusă la art. 27 alin. (1) nu reprezintă o acțiune retroactivă/ultraactivă a Legii.
57.	14. La Articolul 27, 14.1. La alin. (3), sintagma „cerințele alin. (2)” este necesar de substituit cu sintagma „cerințele alin. (1)”.	Argumentare: Modificarea respectivă se propune pentru a fi corectată eroarea admisă de autor, având în vedere faptul că	Se acceptă

		condițiile de certificare conform modelului operatorului de sistem independent sunt prevăzute la alin. (1) al art. 27.	
58.	14.2. Alineatele (4) - (7) este necesar de exclus. Argumentare: Normele prevăzute la alin. (4)-(7) ale art. 27 din proiect au fost transpuse din art. 26 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, care au fost introduse în aceasta cu titlu de excepție, urmare a modificărilor operate prin Legea nr. 429/2023, scopul acestora fiind rezolvarea unei situații specifice în sectorul gazelor naturale, legate de implementarea modelului OSI în sectorul gazelor naturale. În acest scop, fostul OST a fost obligat prin Lege să transmită rețeaua de transport al gazelor naturale în gestiunea unui operator independent, aceasta constituind o excepție de la certificarea clasică prevăzută de Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE. Cu titlu de precizare, menționăm, că potrivit art. 9 alin. (2) lit. i) din Legea nr. 29 din 05.04.2018 cu privire la delimitarea proprietății publice, liniile de transport electric de tensiune înaltă (de la 35 kV și mai mare) și terenurile pe care sunt amplasați pilonii acestor linii, substațiile electrice, bunurile ce asigură securitatea energetică a statului și terenurile pe care acestea sunt amplasate, precum și alte obiective de infrastructură tehnico-edilitară și terenurile aferente acestora, care nu aparțin unităților administrativ-teritoriale sau persoanelor juridice de drept privat, țin de domeniul public al statului. Astfel există riscul că, în cazul în care ANRE va constata întrunirea condițiilor pentru inițierea în mod repetat a certificării a OSI „Moldelectrica” în cazul survenirii circumstanțelor indicate la art. 32 din proiect, să fie aplicată procedura propusă de autor prin stabilirea de către ANRE a unor obligații și condiții contractuale în raport cu Guvernul, fapt ce ar contraveni atribuțiilor și competențelor instituționale ale unui regulator.	Se acceptă	
59.	15. La Articolul 29, alin. (2) urmează să fie exclus din proiect. Argumentare: Normele prevăzute la alin. (2) ale art. 29 din Proiect nu vor putea fi aplicate în cazul Republicii Moldova, având în vedere că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 118 din 07.03.2023 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Energiei, Î.S. „Moldelectrica” a fost inclusă în lista întreprinderilor de stat în care Ministerul Energiei exercită funcțiile de fondator.	Nu se acceptă, Aceste prevederi transpun prevederile art. 45, alin. (2) din Directiva nr. 2019/944.	

60.	16. La Articolul 35, alin. (1) lit. b), având în vedere că proiectul nu specifică semnificația „mijloacelor adecvate”, se propune de descris aceste mijloace.	Se acceptă
61.	17. La Articolul 38, alin. (2), se propune excluderea prevederii din lit. b) „să organizeze o procedură de licitație pentru realizarea investiției în cauză, deschisă tuturor investitorilor interesați”, deoarece Agenția nu are competențe de a organiza licitații în locul operatorului sistemului de transport;	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune prevederile art. 51, para. (7), lit. b) din Directiva nr. 2019/944. Totodată, principiul respectiv se regăsește și în Legea în vigoare (a se vedea art. 34, alin. (7), lit. b) din Legea nr. 107/2016).
62.	18. La Articolul 39, alin. (5) se propune de reformulat sau de exclus ultima propoziție, considerând faptul că prin legea națională nu pot fi impuse obligații Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice;	Nu se acceptă, Transpune prevederile 63, para (1) și (2) din Directiva UE nr. 944/2019 . Totodată, prevederea respectivă reglementează interacțiunea dintre ANRE și ECRB în contextul cadrului de reglementare al Comunității Energetice. De altfel, prevederi similare se regăsesc în legea în vigoare în legătură cu certificarea operatorului de transport.
63.	19. La Articolul 41, se propune să se revadă alin. (4) și alin. (11). Cadrul legal național nu poate reglementa activitatea Comitetului de reglementare al Comunității Energetice sau ACER;	Nu se acceptă, Transpune prevederile art. 63, para. (4) și para. (7) din Regulamentul UE nr. 2019/944. . Totodată, prevederea respectivă reglementează interacțiunea dintre ANRE și SCE, ECRB/Comisie în contextul cadrului de reglementare al Comunității Energetice. De altfel, prevederi similare se regăsesc în legea în vigoare în legătură cu certificarea operatorului de transport.
64.	20. La Articolul 43, alin. (1) se propune completarea primei propoziții cu sintagma „și operatorul sistemului de transport”, Planul de acțiuni privind adoptarea măsurilor de reducere a congestiilor structurale urmează a fi elaborat împreună cu operatorul sistemului de transport;	Se acceptă
65.	21. La Articolul 44, alin. (18) Nu este clar ce aprobă Agenția: metoda de alocare a costurilor sau nivelul acestor costuri.	Se acceptă, Prevederea a fost ajustată în sensul concretizării faptului că ANRE trebuie să aprobe nivelul maxim ”legitim” al fluxurilor de energie electrică determinat de tranzacțiile interne zonei de ofertare, sub care se consideră că nu ar contribui la crearea congestiei. A se vedea în acest sens de exemplu, explicațiile în ceea ce privește aplicarea acestor principii (preluate din art. 16, para. (13) din Regulamentul UE nr. 943/2019), oferite în Decizia ACER nr. 31/2020 (în particular, para. (5) - (8) din Anexa I la decizia respectivă).
66.	22. La Articolul 46, se propune să se revadă și să se coordoneze prevederile din alin. (14) privind redispecerizarea și compensația financiară ce urmează a fi achitată de operatorul sistemului de transport, cu prevederile din art. 28 alin. (8) și alin. (9) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune art. 13, para (7) din Regulamentul UE nr. 2019/943 și este necesar să se mențină redacția actuală pentru a se asigura transpunerea completă și corectă a prevederilor care reglementează redispecerizarea.
67.	23. La Articolul 47, alin (3) referința la alin (3) urmează a fi rectificat în referință la alin (2), totodată alin (6) după sintagma „în care” să fie completat cu cuvintele „să prezinte:”	Se acceptă

68.	24. La Articolul 49, alin. (5), se propune să se revadă propoziția „În termen de patru luni de la primirea planului de punere în aplicare, Secretariatul Comunității Energetice emite un aviz în care precizează dacă măsurile sunt suficiente pentru a elimina denaturările în materie de reglementare sau disfuncționalitățile piețelor de energie electrică care au fost identificate conform alin. (4).”, deoarece cadrul legal național nu poate reglementa activitatea Secretariatului Comunității Energetice;	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. A se menționa că prevederea respectivă transpune principiul stabilit la art. 20, para (4) și para (5) din Regulamentul nr. 2019/943. Totodată, prevederea respectivă reglementează interacțiunea dintre ANRE și SCE, ECRB/Comisie în contextul cadrului de reglementare al Comunității Energetice. De altfel, prevederi similare se regăsesc în Legea în vigoare în legătură cu certificarea operatorului de transport.
69.	25. Pe tot parcursul proiectului la articolele care fac referință la Codul rețelilor electrice privind cerințele pentru racordarea la rețea a unităților generatoare de modificat și de făcut referință la Codul rețelilor electrice cu privire la racordarea la rețelele electrice. Propunerea este valabilă pentru cerințele față de racordarea consumatorilor și HVDC;	Se acceptă, Modificările corespunzătoare au fost operate la art. 72.
70.	26. La Articolul 61 alin. (6), la final, considerăm necesar și oportun de completat cu următorul text: „și să utilizeze denumiri și logouri similare altor titulari de licență”.	Se acceptă, Articolul 61 alin. (6), la final, considerăm necesar și oportun de completat cu următorul text ”și să utilizeze denumiri si/sau logouri similare altor întreprinderi electroenergetice afiliate”.
71.	27. La Articolul 63, se propune să se vină cu explicații privind sursa energiei electrice ce urmează a fi stocată în instalația de stocare ținând cont că alin. (2) lit. b) impune restricția ca „instalații (de stocare) nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe piețele de energie electrică”. Propunere valabilă și pentru art. 34 privind deținerea instalațiilor de stocare de către operatorul sistemului de transport;	Se acceptă, Operatorul sistemului de transport și operatorul sistemului de distribuție sunt participanți specifici pe piața energiei electrice care pot achiziționa energie electrică în condiții și pentru scopuri clar definite. Respectiv, energia electrică achiziționată poate fi stocată în instalațiile de stocare ale operatorului de sistem. În ceea ce privește destinația energiei electrice stocate de operator, reieșind din definiția noțiunii de ”componente de rețea complet integrate”, rezultă că energia stocată poate fi utilizată pentru acoperirea necesităților de servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței. A se vedea și art. 64, alin. (6) din Proiect.
72.	28. La Articolul 64, alin. (4) se propune de a explica noțiunea de „facilitator de piață neutru” atribuită operatorului sistemului de distribuție. Operatorul sistemului de distribuție, pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică, este un participant pe piața energiei electrice;	Se acceptă, Rolul de „facilitator de piață neutru” pentru operatorul sistemului de distribuție (OSD), menționat în Directiva UE nr. 944 din 2019, presupune că OSD-ul trebuie să gestioneze rețeaua de distribuție a energiei într-un mod echitabil și imparțial, asigurând accesul deschis și nediscriminatoriu pentru toți participanții la piață, inclusiv producători, consumatori finali, inclusiv consumatori activi. Ca parte neutră, OSD-ul nu poate favoriza niciun grup de actori și trebuie să sprijine o piață de energie competitivă, transparentă și eficientă. Acest rol implică mai multe responsabilități și cerințe după cum urmează: 1. Acces nediscriminatoriu: OSD-ul trebuie să asigure accesul egal la rețea pentru toți participanții la piață, inclusiv pentru producători, furnizori, consumatori și prosumatori, fără a favoriza anumite entități sau a impune condiții care ar putea crea avantaje nejustificate pentru unii actori. 2. Transparența datelor: OSD-ul este responsabil de colectarea, stocarea și partajarea datelor relevante de consum și producție într-un mod sigur și accesibil pentru toate părțile interesate. Transparența datelor ajută la

		funcționarea eficientă a pieței și oferă încredere participanților, facilitând decizii informate în rândul consumatorilor și producătorilor. 3. Coordonarea cererii și ofertelor: În contextul unui sistem energetic din ce în ce mai complex, OSD-ul joacă un rol crucial în echilibrarea cererii și ofertei. Acest lucru presupune coordonarea măsurilor de răspuns la cerere (<i>demand response</i>), precum și integrarea surselor de energie regenerabilă în rețea pentru a maximiza eficiența și a reduce emisiile de carbon. 4. Susținerea competitivității pieței: OSD-ul nu poate participa direct pe piața concurențială de energie sau să furnizeze servicii energetice, cum ar fi stocarea energiei sau furnizarea de energie către consumatori. În schimb, acesta trebuie să susțină condițiile necesare pentru ca participanții independenți să se poată implica activ pe piață. 5. Neutralitate și imparțialitate: Rolul de facilitator neutru presupune că OSD-ul nu poate favoriza anumite tehnologii, furnizori sau soluții comerciale. Orice decizie tehnică sau operațională trebuie să fie ghidată de criterii obiective, cum ar fi siguranța și fiabilitatea sistemului, și să fie lipsită de influențe comerciale. 6. Suport pentru tranziția energetică: OSD-ul are responsabilitatea de a sprijini politicile de decarbonizare și tranziție către surse regenerabile de energie. Aceasta include adoptarea tehnologiilor inteligente și sprijinirea consumatorilor activi și a comunităților de energie a cetățenilor, pentru a crea o rețea dinamică și flexibilă.
73.	29. La Articolul 64, alin. (5) regulile de achiziție sunt stabilite în Legea cu privire la achiziții și nu este necesar de a impune Agenția să aprobe astfel de reguli;	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă transpune art. 31, para. (6) din Directiva nr. 944/2019 care, în coroborare cu art. 56, para. (7) din Directivă, stabilește că operatorii sistemelor de distribuție urmează să elaboreze regulile privind achiziționarea produselor și a serviciilor necesare exploatării eficiente, fiabile și sigure a rețelelor electrice de distribuție care să corespundă TCM-urilor relevante aprobate de ANRE în conformitate cu principiile generale (a se vedea art. 39 din Proiect). Concomitent, art. 149 din proiect a fost completat în sensul stipulării în mod expres a faptului că prevederea respectivă urmează a fi aplicată odată cu includerea în acquis-ul Comunității Energetice a TCM-urilor respective. De menționat și că Directiva UE nr. 25/2014, transpusă în Legea nr. 74/2020, nu se aplică activităților desfășurate în sectorul electroenergetic în cazul în care acestea sunt ”expuse direct concurenței pe o piață la care accesul nu este restricționat” (a se vedea art. 34 din Directiva nr. 25/2014 transpus prin art. 26¹ din Legea nr. 74/2020). A se menționa în acest sens principiile de organizare a piețelor de energie electrică, inclusiv a pieței serviciilor de echilibrare, a pieței de alocare a capacităților, stabilite în Regulamentul UE nr. 943/2019, Regulamentul UE nr. 2195/2017, Regulamentul UE nr. 1719/2016 și Regulamentul UE nr. 1222/2016.
74.	30. La Articolul 68,	Se acceptă.

		30.1. La alin. (2) se propune completarea primei propoziții, după cuvintele „un plan de dezvoltare a rețelilor electrice de distribuție”, cu textul „pentru următorii 5 ani”;	
	75.	30.2. Se propune completarea cu un nou alineat, după alin. (2), cu următorul cuprins: „În cazul în care realizarea investițiilor prevăzute de alin. (1), pentru dezvoltarea rețelilor electrice de distribuție la solicitarea autorităților publice locale sau centrale în baza planurilor urbanistice, nu este justificată economic pentru operatorul sistemului de distribuție, acesta poate propune, după informarea ANRE, realizarea obiectivelor respective prin coparticiparea solicitantului la finanțarea proiectelor de dezvoltare. Condițiile de coparticipare se stabilesc în Regulamentul privind dezvoltarea rețelilor de distribuție”. Argumentare: În redacția propusă, Legea nu oferă soluții viabile pentru realizarea proiectelor de investiții în extinderea rețelilor de distribuție în localități, conform planurilor urbanistice și proiectelor prezentate de APL. De notat că pentru moment, în lista de așteptare a OSD ÎCS „Premier Energy Distribution” S.A. se află proiecte de extindere, înaintare de APL, în valoare totală de circa 170 mln. lei, iar în medie OSD realizează anual investiții în dezvoltarea rețelilor, (extindere a rețelilor în localități), de circa 20 milioane lei. Prin urmare ultimele proiecte din listă ar putea fi realizate peste cel puțin 8 ani, între timp însă lista se completează cu solicitări noi de la APL. Odată ce planul de dezvoltare se va întocmi pentru o perioadă de 5 ani, nu există nici o certitudine privind perioada în care se vor realiza ultimele proiecte din listă, iar peste 8 ani proiectele elaborate deja nu vor mai corespunde cerințelor la zi, fiind o cheltuială zadarnică suportată de APL. Astfel, cetățenii nu pot fi racordați la rețea și vor sta fără energie încă cel puțin opt ani. Având în vedere că energia electrică este un produs de importanță vitală, în prezent oamenii se asociază și construiesc cu forțe proprii rețele electrice. Deci chiar dacă scopul Legii este de a proteja consumatorii și de a pune cheltuielile de dezvoltare pe seama OSD, oamenii oricum suportă cheltuieli, iar rețelele electrice se dezvoltă haotic, fără un plan bine definit. Rețelele construite de consumatori, de regulă, nu sunt transmise în proprietatea OSD, astfel că accesul unor noi solicitanți la aceste rețele nu mai poate fi gestionat conform prevederilor Legii, dar conform voinței persoanelor care au finanțat construcția. Prin modificarea propusă se va oferi un mecanism de soluționare a problemei și de urgentare a construcției rețelilor noi în beneficiul consumatorilor finali, în special a consumatorilor casnici. Proiectele care nu sunt incluse în planul de dezvoltare	Nu se acceptă, Propunerile respective excedă atribuțiile autorităților administrațiilor publice centrale și locale.

		din lipsa unei justificări economice ar putea fi cofinanțate de solicitanți, sporind astfel eficiența pentru OSD. Astfel, un proiect care, conform condițiilor actuale, se va realiza de OSD peste 8 ani, ar putea fi realizat în 2-3 ani în cazul cofinanțării investiției de către solicitanți. Bineînțeles partea de contribuție a solicitanților nu se va lua în considerație la calculul tarifului.	
76.	30.3. La alin. (9), prima propoziție, după textul „planul anual de investiții” a se completa cu cuvintele „pentru anul următor”;		Se acceptă.
77.	31. La Articolul 69, 31.1. Din alin. (3) al proiectului de Lege de exclus sintagma „(...) prestează servicii comerciale sau partajate, fără a aduce atingere prevederilor alin. (5), aprovizionează consumatori casnici”, iar în continuare după text. Argumentare: În prezent există cazuri când investitorii după darea în exploatare a blocurilor locative nu transmit în proprietatea APC rețelele electrice, dar le dețin în proprietate și prin aceste rețele alimentează cu energie electrică spațiile comerciale de la parter, precum și alimentează cu energie electrică apartamentele blocului locativ, la tarifele aprobate pentru furnizorii de energie electrică pentru consumatorii finali, ale căror instalații electrice sunt racordate la rețelele electrice de distribuție de joasă tensiune (0,4 kV), chiar dacă energia electrică o procură la un preț mai mic (fiind racordat la rețelele electrice de distribuție de medie tensiune (6; 10 kV)). Astfel, locatarii blocurilor menționate nu au posibilitatea de a încheia contracte directe de furnizare a energiei electrice cu furnizorii. Investitorii în calitate de proprietari ai transformatoarelor și rețelelor electrice menționate intenționau să obțină autorizații pentru constituirea sistemelor de distribuție închise, ceea ce contravine scopului legii. Considerăm că prin excluderea sintagmelor enunțate vor fi indicate exhaustiv cazurile de constituire a sistemelor de distribuție închise, fără a lăsa loc de interpretări extensive și eronate a normei în cauză.	Se acceptă parțial, Textul a fost reformulat. A se vedea și explicațiile oferite în legătură cu definiția noțiunii de sistem de distribuție închis. Totodată, blocurile locative nu pot fi calificate în calitate de sistem de distribuție închise deoarece nu au destinație industrială, comercială sau de servicii. Ca exemple de sisteme de distribuție închise pot fi enumerate aeroporturile, mall-urile, zonele industriale.	
78.	31.2. La alin (7) se propune de a exclude limitarea de procurare a energiei electrice doar pe piața cu amănuntul. În contextul Legii nr. 10/2016, OSDÎ poate procura și de la utilizatorii SDÎ care au centrale de producere a energiei electrice. În calitate de consumator activ acesta ar putea procura și de pe piața angro.		Se acceptă, Prevederea respectivă a fost modificată.
79.	31.3. La alin. (10) considerăm necesar și oportun de completat articolul la final cu o propoziție nouă: „În acest caz,		Se acceptă parțial

	neînțelegerile dintre membri se vor soluționa exclusiv în baza procedurilor stabilite în actele de constituire, Agenția nefiind în drept să intervină în vederea emiterii deciziilor de soluționare a neînțelegerilor sau de aplicare a sancțiunilor contravenționale.” Argumentare: Necesitatea de a institui respectiva regulă rezultă din existența unei practici vicioase, în care se solicită intervenția Agenției și soluționarea neînțelegerilor dintre administrația Asociației și membrii acestora, referitor la aspectele legate de alimentarea cu energie electrică. În acest sens, considerăm imperios de a completa articolul cu prevederea propusă, or Agenția soluționează neînțelegerile doar dintre titulari de licență și consumatori, nefiind în drept să intervină în raporturile juridice dintre membrii unei asociații.	La art. 69, alin. (10) ultima frază se completează cu cuvintele ”iar neînțelegerile dintre membri și asociație se soluționează în baza procedurilor stabilite în actul de constituire”.
80.	31.4. La alin. (11) din proiect de substituit sintagma „instalație electrică” cu sintagma „instalație de racordare”.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă se regăsește în redacția actuală a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. .
81.	32. La Articolul 70, 32.1. La alin. (2) lit. a) se propune excluderea textului „achitat furnizorului”, deoarece operatorul sistemului de distribuție închis poate achiziționa energie electrică și de la producători din interiorul sistemului de distribuție închis, dar și de pe piața angro;	Se acceptă.
82.	32.2. Alin. (4) propunem să fie exclus. Pentru a-și exprima acordul sau dezacordul cu tariful aplicat de OSDÎ, Agenția urmează să examineze materialele prezentate, astfel utilizatorii de sistem nu vor mai putea să conteste cuantumul tarifului, pentru că va exista un aviz al ANRE asupra acestuia. Această procedură deja presupune reglementare.	Se acceptă parțial. La alineatul (4) ultima frază se modifică după cum urmează:” Operatorul sistemului de distribuție închis notifică utilizatorii sistemului de distribuție închis și Agenția despre modificarea tarifului și data aplicării, cu prezentarea argumentelor justificative în acest sens”. Este nevoie de prevăzut la nivel de lege un mecanism care să permită OSDÎ modificarea tarifului aprobat de Agenție conform alin. (3).
83.	33. La Articolul 71 33.1. se propune să se substituie sintagma „operatorul sistemului de transport” cu „operatorul de sistem”. Denumirea Capitolului VI este „Dispoziții Comune Privind Serviciile de Transport și de Distribuție a Energiei Electrice”;	Nu se acceptă. Nu este clar la care alineate urmează a fi operată modificarea propusă. Totodată prevederile alin. (7) și (8) vizează exclusiv operatorul sistemului de transport, iar alin. (7) transpune prevederile art. 42, alin. (3) din Directiva UE nr. 944/2019.
84.	33.2. La alin. (3) se propune să se excludă propoziția „Acele informații sunt furnizate în toate cazurile în care s-a refuzat accesul la rețeaua electrică a punctelor de reîncărcare pentru vehiculele electrice”, prevederea precedentă propoziției date este fără echivoc sau derogări și aplicabilă în toate cazurile, inclusiv la refuzul de eliberare a avizului de racordare pentru instalațiile de reîncărcare;	Nu se acceptă, Acele prevederi transpun prevederile art. 6, para. (2) din Directiva nr. 2019/944.
85.	33.3. La alin. (3) considerăm necesar și oportun de completat cu un temei suplimentar pentru refuzul de acces la rețea, și	Se acceptă parțial,

		anume: „cazul în care, imobilul ce urmează a fi racordat la rețeaua electrică se află în zona de protecție a acesteia”. Argumentare: În practică, se atestă cazuri în care, operatorii de sistem, neavând temei pentru refuz, eliberează avize de racordare pentru imobile aflate în zonele de protecție. Ulterior, după racordarea acestora la rețea, operatorii de sistem deconectează locul de consum, întrucât încălcă zona de protecție, ceea ce reprezintă temei pentru deconectare. Prin urmare, pentru evitarea respectivului cerc vicios, se propune stabilirea expresă a faptului că eliberarea avizelor de racordare și racordarea la rețea a imobilelor care se află în zonele de protecție, este interzisă.	Articolul 71, alin. (3) din proiect se completează cu următoarea propoziție: ”Operatorul de sistem refuză eliberarea avizelor de racordare a construcțiilor în zonele de protecție a rețelelor electrice stabilite în conformitate cu Regulamentul cu privire la zonele de protecție a rețelelor electrice”.
86.	33.4.	La alin. (8) propunem să fie exclusă propoziția „Operatorul sistemului de transport este obligat să informeze Agenția cu privire la orice cazuri în care unui participant la piață sau unui solicitant i-a fost refuzat accesul la rețelele electrice de transport”, deoarece nu este justificată o astfel de notificare;	Se acceptă parțial, Textul a fost reformulat.
87.	34.	La Articolul 72 34.1. La alin. (3) și alin. (7), cuvintele „contractele de conectare” și „acord de conectare” de substituit cu sintagma „contract de racordare”.	Se acceptă
88.	34.2.	La alin. (4) se propune excluderea ultimei propoziții, întrucât prevederea dată ține de procesul de proiectare a instalației electrice.	Nu se acceptă, Prevedere în vigoare în redacția actuală din Legea nr. 107/2016 cu privire la energetică.
89.	34.3.	La alin. (5) se propune de modificat prima propoziție și de expus în următoarea redacție: „Operatorul de sistem cooperează cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare, ținând cont de puterea solicitată, caracteristicile specifice ale instalației electrice, instalației de stocare a energiei sau centralei electrice care urmează a fi conectate și caracteristicile rețelei electrice la care se solicită racordarea, pe baza căreia se stabilește punctul de racordare și se proiectează instalația de racordare.”.	Se acceptă
90.	34.4.	La alin. (16) din proiect propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(16) În cazul racordării la rețeaua electrică a unei centrale electrice sau a unei instalații de stocare a energiei, punerea în funcțiune și sub tensiune se confirmă prin declarația electricianului autorizat. După admiterea în exploatare a centralelor electrice, solicitantul trebuie să parcurgă procedura de notificare conform cerințelor stabilite în Regulamentul privind racordare și în codul rețelelor electrice privind cerințele pentru racordarea la rețea a unităților generatoare.”.	Se acceptă parțial, Textul a fost revizuit corespunzător.

91.	34.5. La alin. (17) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(17) În cazul racordării unei instalații electrice cu o putere contractată de cel mult 150 kW la rețelele electrice de distribuție de tensiune joasă, admiterea în exploatare a instalațiilor electrice se confirmă prin declarația unui electrician autorizat. În cazul racordării la rețelele electrice de distribuție a instalațiilor electrice a instituțiilor preșcolare, instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale, azilurilor de bătrâni, orfelinatelor sau a surselor autonome de energie electrică a acestor instituții, a rețelelor de iluminat public, a instalațiilor electrice cu o putere contractată mai mare de 150 kW sau a instalațiilor electrice ce implică amenajarea posturilor de transformare, admiterea în exploatare se efectuează de către organul supravegherii energetice de stat prin emiterea actului de corespundere în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție. Actul de corespundere se emite și în cazul racordării instalațiilor electrice la rețeaua electrică de transport.”.	Se acceptă Textul a fost revizuit corespunzător.
92.	35. La Articolul 73 35.1. La alin. (3) în prima propoziție, textul „este în drept să racordeze” considerăm necesar și oportun să fie substituit cu textul „este în drept să accepte racordarea”. La fel, cuvântul „Racordarea” din a doua propoziție de substituit cu cuvintele „Emiterea avizului de racordare”. Totodată cuvântul „tripartit” de substituit cu cuvintele „de tranzitare”, sau de exclus, iar textul „consumatorul final existent/producătorul existent” de substituit cu textul „consumatorii finali existenți/producătorii existenți”.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător.
93.	35.2. La alin. (4), textul „(5) – (5)” propunem să fie substituit cu textul „(5) – (6)”.	Se acceptă
94.	35.3. Alin. (5) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate linii electrice, stații electrice, puncte de distribuție, posturi de transformare sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport sau a operatorului sistemului de distribuție, la rețelele căruia sunt racordate nemijlocit instalațiile respective. Operatorul sistemului de transport este obligat să primească instalațiile electrice cu tensiunea mai mare sau egală cu 35 kV. Operatorul de sistem este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit, cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor	Se acceptă parțial, Textul expus la alin. (5) a fost modificat corespunzător.

		necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate.”	
	95.	35.4. Propunem completarea art. 73 cu un nou alineat (8), cu următorul conținut: „(8) Racordarea blocurilor de locuit și apartamentelor din condominiu se efectuează în baza unui proiect unic, coordonat cu operatorul sistemului de distribuție. În termen de 3 luni de la finalizarea construcției și darea în exploatare a blocului / complexului locativ, antreprenorul / investitorul care a edificat blocul / complexul locativ este obligat să transmită operatorului sistemului de distribuție și/sau asociației de locatari rețelele și instalațiile electrice aferente blocului / complexului locativ conform proiectului. Se interzice darea în exploatare și recepția blocurilor / complexelor locative conectate / racordate pe scheme temporare puse în funcțiune pe perioada executării construcției. După transmiterea / preluarea rețelilor și instalațiilor electrice aferente blocului / complexului locativ, operatorul sistemului de distribuție este responsabil de exploatarea și de întreținerea rețelilor interne din blocurile de locuit prin intermediul cărora sunt alimentați cu energie electrică consumatorii casnici, deținători de apartamente/odăi de locuit din aceste blocuri. Cheltuielile pentru întreținerea și pentru deservirea rețelilor interne se includ în tariful pentru serviciul de distribuție a energiei electrice”. Argumentare: La moment la ANRE se adresează tot mai mulți locatari ai blocurilor locative referitor la calitatea energiei electrice sau refuzul furnizorului de energie electrică de a încheia cu ei contracte de furnizare a energiei electrice. În cadrul examinării acestor petiții ANRE constată că blocurile/complexele locative sunt conectate / racordate la energia electrică pe scheme temporare, care au fost puse în funcțiune pe perioada executării construcției, sau după finalizarea construcției și darea în exploatare a blocului/complexului locativ, antreprenorul / investitorul care a edificat blocul/ complexul locativ, nu au transmis OSD sau asociației de locatari rețelele și instalațiile electrice aferente blocului / complexului locativ, conform proiectului. La fel, se atestă numeroase cazuri de tergiversare a transmiterii rețelilor electrice aferente complexelor locativ din partea dezvoltatorilor imobiliari, ceea ce stopează posibilitatea încheierii ulterioare a contractelor individuale de furnizare a energiei electrice. Ca rezultat, furnizorul este în imposibilitate de a încheia contractele de furnizare a energiei electrice cu locatarii, care în esență încalcă drepturile locatarilor în calitate de consumatori de energie electrică, iar aceștia rămân captivi și	Se acceptă parțial, Art. 73 a fost completat cu alin. (8) în redacția corespunzătoare.

		dependenți de antreprenorii / investitorii care au edificat blocul / complexul locativ, fapt care este contrar prevederilor legale. Propunerea dată ar soluționa problema transmiterii rețelelor electrice de către antreprenori (dezvoltatorii imobiliari) către APC sau OSD și ar da posibilitate locatarilor să încheie ulterior contracte individuale pentru furnizarea energiei electrice. La moment în legislația în vigoare lipsesc prevederile exprese, care ar reglementa procedura dată, fapt care are ca efect comiterea abuzurilor de către antreprenori/investitori/dezvoltatori imobiliari.	
96.	36. La Articolul 74, alin. (7) se propune substituirea cuvântului „expediere” cu cuvântul „dispecerizare”, sau să se explice ce reprezintă sintagma „expediere prioritară”. Cifra „6” urmează a fi scrisă cu litere.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător.	
97.	37. La Articolul 76, 37.1. La alin. (6) este necesar de a elimina contradicția cu prevederile alin. (3) din același articol, care prevede că „Instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final se efectuează de către operatorii de sistem la ale căror rețele electrice este racordată instalația de utilizare a consumatorul final respectiv”;	Se acceptă	
98.	38. La Articolul 78 38.1. alin. (5), considerăm necesar și oportun de completat cu următoarea propoziție: „Agenția are acces gratuit și necondiționat la registrul electronic”. Argumentare: Considerăm oportun ca Agenția să dispună de acces la respectivul registru electronic, pentru exercitarea operativă a funcțiilor de protecție a consumatorilor sau de agent constatatator în cadrul proceselor contravenționale.	Se acceptă, Prevederea respectivă a fost introdusă la alin. (6).	
99.	38.2. La alin. (7), autorul nu a finalizat gândul.	Se acceptă, Alin (7) a fost completat.	
100.	39. La Articolul 81 alin. (5), cuvântul „litigiilor” considerăm necesar și oportun de substituit cu cuvântul „neînțelegerilor”. Argumentare: Conform cadrului normativ, Agenția examinează extrajudiciar neînțelegerile, însă litigiile se examinează de către instanța de judecată.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător.	
101.	40. La Articolul 85, alin. (8) se propune să se substituie cuvântul „consumatorului” cu sintagma „participantului la piață ce nu este obligat să dețină licență”. Există participanți ce nu sunt obligați se dețină licență, cum ar fi producătorii ce dețin centrale electrice cu o putere mai mică decât cea stabilită la condițiile de licențiere.	Se acceptă	
102.	41. La Articolul 90, alin. (8) se propune de substituit cuvântul „calculează” cu cuvântul „realizează”;	Se acceptă	

103.	42. La Articolul 92, alin. (1) nu este clară noțiunea de „piață primară”. Propunem de explicat sau să fie reformulată prevederea;	Se acceptă, În speță, piața primară constituie cadrul de tranzacționare în cadrul căruia operatorul sistemului de transport achiziționează în mod direct servicii de sistem de la prestatorii de servicii, și prin aplicarea de mecanisme concurențiale, cu excepția cazului în care ARE acordă o derogare. Piața secundară implică posibilitatea ca prestatorii de servicii să vândă către alți prestatori de servicii produsele achiziționate pe piața primară.
104.	43. La Articolul 92 alin (5) se propune stabilirea periodicității de raportare.	Se acceptă
105.	44. La Articolul 93 alin. (1) se propune de substituit cuvântul „răspunde” cu sintagma „este responsabil”. Propunerea este valabilă pentru întreg proiectul unde se repetă formularea respectivă;	Se acceptă
106.	45. La Articolul 94 alin. (2) se propune de revizuit prevederea prin excluderea apelului de propuneri organizat de Agenție, considerând că legea prevede existența unui monopol legal în cazul operatorului pieței de energie electrică. Astfel, realizarea apelului de propuneri în cazul în care doar o singură entitate poate răspunde la acesta nu se consideră rezonabilă și necesară.	Se acceptă parțial, Cuvintele ”în contextul apelului de propuneri organizat de Agenție” se substituie cu cuvintele ”în contextul apelului lansat de Agenție”. În conformitate cu CACM, autoritatea de reglementare trebuie să inițieze procedura de desemnare a operatorului pieței care urmează să îndeplinească atribuțiile ce țin de cuplarea piețelor (pentru ziua următoare și pe parcursul zilei).
107.	46. La Articolul 98, considerăm necesar de a completa articolul cu prevederi privind clarificarea statutului acestor persoane, având în vedere riscul sporit de manipulare a pieței din partea acestora. Totodată este necesar de clarificat cine ține Registrul persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional, care sunt drepturile și obligațiile acestora, dacă pot fi aceștia considerați ca participanți ai pieței, mecanisme de responsabilizare, etc.	Se acceptă, Se consideră persoane care intermediază cu titlu profesional tranzacții persoanele care gestionează platforme de tranzacționare. În cazul nostru ar fi OPEM, OPEED. Totodată, nu există necesitatea ținerii unui registru al persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional, iar Proiectul legii nu stabilește o astfel de cerință.
108.	47. Articolele 96 -103 din proiect necesită a fi armonizate cu prevederile art. 971 -978 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Argumentare: La momentul actual Registrul participanților la piața angro energetică include participanții la piețele angro a energiei electrice și a gazelor naturale. Astfel, este dificilă aplicarea în cadrul unor investigații a procedurilor și normelor diferite în raport cu unii și aceeași participanți la piețele angro a energiei electrice și a gazelor naturale	Se acceptă parțial, Nu este clară propunerea. Atât prevederile din Legea actuală, precum și prevederile din Proiect asigură transpunerea REMIT (a se vedea Tabelul de concordanță care însoțește Proiectul de lege).
109.	48. La Articolul 104 se propune excluderea condiționalității de participare la piață a producătorului în baza licenței pentru producere a energiei electrice, întrucât licența se oferă pentru o capacitate de 5 MW. Toți producătorii sub 5 MW nu vor putea să participe la piață sau vor putea participa doar prin intermediul Agregatorilor.	Se acceptă

110.	49. La Articolul 105 alin. (3) se propune păstrarea prevederilor referitor la derogările aplicate producătorilor eligibili mari din art. 19 alin. (2) al Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.	Se acceptă
111.	50. La Articolul 107 alin. (2) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(2) Toți consumatorii finali au dreptul să își aleagă furnizorii de energie electrică în condiții concurențiale și nediscriminatorii.” Formularea actuală se contrazice cu prevederile art. 10, alin. (2) lit. n), lăsând să se înțeleagă că consumatorii au dreptul doar la un singur furnizor”.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune art. 10, alin. (1) din Directiva 2019/944. Concomitent, dreptul consumatorului final de a încheia contracte de furnizare cu mai mulți furnizori este specificat expres la art. 119, alin. (2) din Proiect.
112.	51. La Articolul 116 alin. (2) se propune excluderea textului „acoperit de un singur punct de racordare”;	Nu se acceptă, Nu este argumentată necesitatea excluderii sintagmei respective. Prevederea în cauză oferă mai multă claritate în ceea ce privește condițiile și circumstanțele în care consumatorul final poate să încheie simultan contracte de furnizare a energiei electrice cu mai mulți furnizori. Prevederea în cauză este necesară, de asemenea, pentru facilitarea participării consumatorilor care oferă servicii de flexibilitate (de exemplu, prin consum dispecerizabil) în mecanisme de flexibilitate sau pentru implementarea mecanismelor de partajare a energiei. Concomitent, prevederea în cauză transpune prevederile articolului 4 din Directiva 2019/944, cu modificările adoptate de către Parlamentul UE în mai 2024. A se vedea în acest sens și explicațiile oferite la acest subiect în alin. (19) din preambulul Directivei UE nr. 1711/2024.
113.	52. La Articolul 117 52.1. se propune completarea textului din alin. (11), cu o nouă propoziție cu următorul conținut: „Prevederile prezentului alineat nu se aplică în cazul prețurilor reglementate”.	Se acceptă parțial, Prevederea de la art. 117, alin. (11) transpune art. 10, para. (4) din Directiva nr. 944/2019 și instituie obligația privind informarea din timp a consumatorilor finali nu numai cu privire la modificarea prețurilor reglementate, dar și a contractelor pentru furnizarea energiei electrice. Iar în conformitate cu Regulamentul cu privire la furnizarea energiei electrice, furnizorii și consumatorii de energie electrică pot la încheierea contractelor de furnizare să negocieze clauze suplimentare celor stabilite în clauzele obligatorii ale ANRE. În ceea ce privește prețurile reglementate, dat fiind faptul că cererile furnizorilor cu privire la revizuirea prețurilor reglementate și hotărârile ANRE privind aprobarea acestora se publica pe pagina web a ANRE și a furnizorilor, iar informația cu privire la revizuirea prețurilor este mediatizată pe larg în sursele mass-media, art. 117, alin. (11) se completează cu o frază nouă, cu următorul cuprins: ”Publicarea pe site-ul web al furnizorilor, al Agenției a cererilor furnizorilor privind revizuirea prețurilor reglementate, precum și a hotărârilor ANRE privind aprobarea prețurilor reglementate echivalează cu respectarea de către furnizorii respectivi a obligației de informare stabilite în prezentul alineat.”.
114.	52.2. alin. (14), considerăm necesar de completat cu următoarea propoziție: „În acest caz, prevederile actelor	Nu se acceptă,

		normative ce reglementează raporturile juridice dintre furnizori, operatorii de sistem și consumatori, nu sunt aplicabile întovărășirilor pomicole și cooperativelor de construcție a garajelor față de membrii asociațiilor respective.” Argumentare: Având în vedere existența în practică a confuziilor referitoare la aplicabilitatea prevederilor Legii cu privire la energia electrică și a regulamentelor incidente în acest sens, considerăm oportun de a specifica expres faptul că asociațiile de proprietari nu sunt ținute de respectarea procedurilor impuse furnizorilor sau operatorilor de sistem.	Relațiile dintre întovărășirile pomicole și cooperativele de construcție a garajelor și membrii asociațiilor respective sunt stabilite de actele constitutive ale asociațiilor respective. A se vedea în acest sens și modificările operate la articolul 69, alin. (10) din Proiect. Membrii asociației, ai întovărășirii pomicole racordați la instalațiile asociației nu au calitatea de consumatori finali și nu au raporturi juridice cu furnizorul. În schimb în cazul în care operatorul de sistem a preluat rețelele întovărășirii și consumatorii finali încheie contracte directe cu furnizorii ei ar trebuie să beneficieze de aceleași drepturi ca și ceilalți consumatori finali. Totodată, în cazul în care o întovărășire a obținut autorizație de sistem de distribuție închis, conform art. 69, alin. (10) din Proiect, în raport cu aceasta se aplică principiile ce țin de sistemul de distribuție închis, inclusiv în ceea ce privește asigurarea dreptului la schimbarea furnizorului.
115.	53. La articolul 118 se propune de revizuit titlul după cum urmează „Articolul 108. Furnizarea energiei electrice în condiții de piață”;		Nu se acceptă, Nu este argumentată propunerea respectivă. Concomitent, prevederile privind furnizarea energiei electrice (inclusiv în ceea ce privește furnizarea în condiții de piață și în condiții reglementate) sunt stabilite în Capitolul VIII din Proiect. Articolul 118 reglementează 2 tipuri de contracte de furnizare specifice asigurând transpunerea art. 11 din Directiva nr. 944/2019.
116.	54. La Articolul 119 alin. (3) se propune de revizuit ultima propoziție, care face referință la Codul de rețea privind consumul dispecerizabil, menționat la Articolul 39 și în TCM-urile corespunzătoare. Astfel de cod nu există și nici nu există un proiect de astfel de Cod de rețea.		Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost inclusă pentru mai multă claritate și de altfel Codul respectiv oferă claritate în legătură cu furnizarea de servicii de consum dispecerizabil. Totodată, la nivelul UE, un proiect al Codului de rețea privind consumul dispecerizabil (Network Code on Demand Response) a fost elaborat de către ENTSOE în cooperare cu Entitatea OSD Europeană și a fost expediat către ACER pentru examinare. Conform informațiilor publicate de ACER, proiectul Codului respectiv a trecut prin procedura de consultare publică, a fost finalizat și urmează a fi expediat Comisiei Europene pentru aprobare în Martie 2025. Mai multe informații pot fi accesate pe pagina electronică oficială a ACER: https://www.acer.europa.eu/documents/public-consultations/pc2024e07-public-consultation-draft-network-code-demand-response Codul respectiv urmează a fi transpus de ANRE după includerea acestuia în cadrul de reglementare al Comunității Energetice.
117.	55. La Articolul 135 55.1.alin. (5), la sfârșitul alineatului propunem de completat cu textul: „Proiectarea instalațiilor de iluminat public stradal urmează a fi coordonată cu operatorul sistemului de distribuție, care va analiza posibilitatea amplasării corpurilor de iluminat pe pilonii rețelei de distribuție”.		Nu se acceptă, Proiectele respective urmează a fi coordonate obligatoriu cu operatorii sistemelor de distribuție. Normele de iluminat.
118.	55.2. alin. (6) textul „Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică” de substituit cu cuvintele „prezentei Legi”, deoarece în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică nu sunt		Nu se acceptă, Prevederea respectivă urmează să fie integrată în prevederile Legii nr. 174, care stabilește atribuțiile Agenției în calitate de organ al supravegherii energetice de stat

		prevederi ce țin de elaborare și aprobare a normelor menționate.	
119.	55.3. alin. (9), cuvintele „autorizat cu categoria de securitate electrică” de substituit cu cuvintele „autorizat la grupa de securitate electrică”.	Argumentare: Propunerea în cauză este înaintată în contextul completării propuse la art. 6 al proiectului de Lege, astfel ca normele să fie corelate între ele.	Se acceptă
120.	55.4. alin. (10) considerăm necesar de completat cu următoarea propoziție: „În cazul autorizării amplasării pe pilonii OSD a instalațiilor de iluminat public stradal și sau echipamentelor electronice de supraveghere video, autoritățile publice locale vor suporta cheltuielile necesare de reinstalare determinate de lucrările de mentenanță efectuate de operator la rețelele de distribuție a energiei electrice”.		Nu se acceptă, Aceste aspecte urmează a fi reglementate de contractul de comodat încheiat între autoritățile administrației publice locale și operatorii sistemelor de distribuție.
121.	56. La Articolul 140, 56.1. întru păstrarea coerenței în expunerea cerințelor privind protecția rețelor, considerăm oportun de a modifica titlul articolului în „Protecția rețelor electrice”;		Nu se acceptă, Este importantă uniformizarea cerințelor ce țin de zonele de protecție a rețelor electrice.
122.	56.2. Se propune completarea Capitolului XI al proiectului de Lege cu un articol nou, vizând procedurile de strămutare a rețelor electrice la solicitarea terților, cu următorul conținut: „Articolul 140. Zonele de protecție și strămutarea rețelor și instalațiilor electrice (1) În cazul în care, în mod excepțional, o persoană solicită strămutarea rețelor electrice, aceasta se va efectua cu condiția suportării de către solicitant a costurilor aferente strămutării rețelei electrice, după obținerea acordului proprietarului terenului pe care urmează să fie amplasate noile rețele electrice. (2) Strămutarea rețelor electrice poate fi realizată în baza unui acord scris semnat între operatorul de sistem și solicitant/proprietarul terenului, în condițiile legislației civile. Acordul va conține în mod obligatoriu condiția trecerii în proprietatea operatorului de sistem a rețelei noi construite, după finalizarea lucrărilor de construcție, iar orice clauză contrară este nulă. (3) În cazul executării lucrărilor de către operatorul de sistem, lucrările de strămutare a rețelor/instalațiilor respective se vor efectua în bază de concurs, desfășurat conform exigențelor Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale”. (4) Proprietarul terenului este în drept să solicite operatorului de sistem eliberarea avizului de racordare în		Se acceptă parțial Articolul 140 se expune în următoarea redacție: ” Articolul 140. Zonele de protecție ale rețelor electrice și strămutarea rețelor electrice (1) Pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelor electrice, pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor și a mediului, în conformitate cu Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelor electrice, se stabilesc zone de protecție ale rețelor electrice. Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelor electrice stabilește prevederi cu privire la zonele de protecție ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora. (2) În zonele de protecție ale rețelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora se interzice construcția clădirilor rezidențiale și nerezidențiale. (3) În scopul protecției rețelor electrice, persoanelor fizice și juridice li se interzice, fără acordul în scris al operatorului de sistem: a) să amplaseze construcții provizorii sau să efectueze oricare alte activități în zona de protecție a rețelor electrice; b) să efectueze excavații de orice fel sau să înființeze plantații perene în zonele de protecție ale rețelor electrice; c) să depoziteze materiale pe căile de acces la rețelele electrice și în zonele de protecție ale rețelor electrice; d) să intervină în orice mod asupra rețelor electrice; e) să efectueze lucrări de orice tip în zonele de protecție ale rețelei electrice. (4) Persoanelor fizice și juridice li se interzice:

	scopul strămutării rețelei electrice, în cazul în care lucrările de strămutare a rețelei electrice pot fi executate cu costuri mai mici în comparație cu costurile determinate de operatorul de sistem și indicate în devizul de cheltuieli întocmit. În acest caz materialele utilizate trebuie să corespundă cerințelor stabilite de operatorul de sistem în avizul de racordare și proiectului coordonat cu operatorul de sistem. Lucrările de strămutare a rețelei electrice se vor efectua sub supravegherea operatorului de sistem. Rețelele nou construite se transmit cu titlu gratuit de către solicitant operatorului de sistem”. Argumentare: Pe parcursul ultimei perioade la ANRE se adresează tot mai mulți petiționari, care solicită explicarea modului și condițiilor de strămutare a rețelelor de pe teritoriul privat. Considerăm necesar și oportun de a reglementa explicit procedura și condițiile de strămutare a rețelelor. În acest sens, urmează a se indica că, orice strămutare a rețelelor din gestiunea operatorilor de sistem urmează a fi exclusiv din contul solicitantului (proprietarul terenului care solicită strămutarea). La fel, problema dată poate fi avea două soluții: prima soluție este încheierea de către părți a unui acord conform legislației civile. O altă soluție, dacă părțile nu ajung la un acord, este executarea lucrărilor de către operatorul de sistem. În acest caz, considerăm că lucrările pot fi organizate conform exigențelor Legii nr. 74/2020, care reglementează achizițiile pentru întreprinderile din sectorul energetic. Acest fapt, va proteja interesele solicitantului, cât și ale operatorului, iar selectarea antreprenorului, cât și a altor lucrări (de proiectare, construcție, recepție, etc.) se vor determina în bază de concurs. La fel, urmează a se indica expres că, indiferent de opțiunea aleasă, rețeaua nou construită urmează să fie transmisă gratuit la balanța operatorului de sistem.	a) să arunce obiecte de orice fel pe rețelele electrice; b) să deterioreze construcțiile, îngrădirile sau inscripțiile de identificare și de avertizare aferente rețelelor electrice; c) să limiteze sau să îngreuească prin împrejurări, prin construcții ori în orice alt mod accesul la rețeaua electrică. (5) Se interzice emiterea certificatelor de urbanism pentru proiectare, a autorizațiilor de construire care permit efectuarea lucrărilor de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale în zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora. (6) În cazul constatării că în zona de protecție a rețelei electrice se efectuează lucrări cu încălcarea Regulamentului cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice, operatorii de sistem sunt obligați să sesizeze organul supravegherii energetice de stat și să solicite încetarea lucrărilor de către persoanele fizice și juridice care au admis încălcări, în conformitate cu regulamentul respectiv. (7) În cazul în care, până la intrarea în vigoare a prezentei legi, au fost emise autorizații de construire care au permis efectuarea lucrărilor de construcție în zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora, beneficiarii sau proprietarii construcțiilor sunt obligați să acorde acces operatorului de sistem și/sau producătorilor sau consumatorilor noncasnici pentru executarea lucrărilor de exploatare, de întreținere sau de modernizare a rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice. (8) În cazul în care, în mod excepțional, proprietarul bunului imobil care se află în zona de protecție a rețelelor electrice solicită strămutarea rețelei electrice, aceasta se va efectua cu respectarea următoarelor cerințe și etape: a) solicitantul a obținut acordul proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată porțiunea modificată a rețelei electrice; b) solicitantul se adresează la operatorul de sistem cu privire la strămutarea rețelei electrice și semnează un acord în acest sens; c) operatorul de sistem a întocmit un deviz de cheltuieli și l-a prezentat solicitantului; d) solicitantul și operatorul de sistem semnează un acord în condițiile legislației civile care va conține în mod obligatoriu condiția trecerii în proprietatea operatorului de sistem a rețelei electrice nou construite, după finalizarea lucrărilor de construcție; e) solicitantul achită operatorului de sistem costurile aferente strămutării rețelei electrice, determinate de operatorul de sistem în baza devizului de cheltuieli prevăzut la lit. c); f) operatorul de sistem efectuează lucrările de strămutare a rețelei electrice în termenul stabilit de comun acord cu solicitantul. (9) Solicitantul este în drept să solicite operatorului de sistem eliberarea avizului de racordare în scopul strămutării rețelei electrice conform alin. (8), în cazul în care lucrările de strămutare a rețelei electrice pot fi executate cu costuri

			mai mici în comparație cu costurile determinate de operatorul de sistem și indicate în devizul de cheltuieli întocmit. În acest caz materialele utilizate trebuie să corespundă cerințelor stabilite în avizul de racordare eliberat de operatorul de sistem și în proiectul coordonat cu operatorul de sistem. Lucrările de strămutare a rețelei electrice se efectuează de persoane autorizate, sub supravegherea operatorului de sistem. Porțiunea de rețea electrică modificată și/sau elementele de rețea montate, în contextul strămutării, se consideră a fi parte a rețelei electrice a operatorului de sistem respectiv.”.
123.	57. La Articolul 141 al Proiectului de Lege cu privire la energia electrică, considerăm necesar și oportun de modificat alin. (1) și de expus în următoarea redacție: „(1) Neînțelegerile dintre întreprinderile electroenergetice în legătură cu prezenta lege se examinează de către Agenție. La reclamația oricăreia dintre părți, Agenția emite o decizie în cel mult o lună de la data primirii reclamației respective. Agenția este în drept să prelungească motivat termenul respectiv cu respectarea prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova, comunicând acest fapt persoanei care a depus reclamația.” Argumentare: Reieșind din prevederile art. 13 alin. (8) al proiectului de Lege cu privire la energia electrică, „(8) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ.” Corespunzător, termenele indicate la art. 141 alin. (1) al prezentului proiect de Lege sunt în contradicție cu termenele prevăzute de Codul administrativ, iar instanțele de judecată verifică respectarea termenelor de procedură stabiliți în Codul administrativ. Nerespectarea termenelor prevăzute de Codul administrativ, ar constitui temei de anulare a actelor administrative emise de ANRE pe rezultatele soluționării acestor neînțelegeri. Astfel, acceptarea modificării termenilor și indicarea celor prevăzuți de Codul administrativ, ar înlătura divergențele dintre termenele indicate în prezenta Lege și cele din Codul administrativ.	Se acceptă	
124.	58. La Articolul 144 alin. (5), textul „și se aplică prin hotărârea adoptată în conformitate cu art. 45 alin. (2) din Codul penal”, considerăm necesar și oportun de exclus. Argumentare: Prevederile art. 45 alin. (2) din Codul penal nu sunt aplicabile speței, însă considerăm că autorul a intenționat să indice aceleași norme din Codul contravențional, care prevăd faptul că, soluționând cauza contravențională, autoritatea competentă este în drept, la cererea victimei, să dispună repararea prejudiciului cauzat prin contravenție în cazul în care nu există divergențe asupra întinderii lui. Cu referire la acest fapt, Agenția consideră defectuos mecanismul	Se acceptă	

	impus pentru repararea prejudiciului cauzat prin consumul ilicit de energie electrică. În acest sens, menționăm că, potrivit normei propuse, în toate cazurile în care urmează a fi reparat prejudiciul cauzat, Agenția ar urma să emită o Decizie asupra cauzei contravenționale, prin care să dispună inclusiv repararea prejudiciului cauzat. Atragem atenția însă la faptul că, norma art. 45 alin. (2) al Codului contravențional stabilește dreptul autorității care soluționează cauza contravențională să dispună repararea prejudiciului în cazul în care nu sunt divergențe asupra întinderii lui. Prin urmare, în situația în care contravenientul sau victima au obiecții asupra cuantumului prejudiciului, autoritatea care soluționează cauza contravențională nu poate dispune repararea acestuia.	
125.	59. Corespunzător, pentru evitarea dificultăților de interpretare și aplicarea normei legale, propunem să fie exclusă obligativitatea dispunerii de către ANRE a reparării prejudiciului cauzat, astfel încât, după emiterea deciziei asupra cauzei contravenționale prin care să fie stabilită vinovăția persoanei, victima să fie în drept să-și exercite dreptul la repararea prejudiciului în instanța de judecată.	Se acceptă, A se vedea propunerea de mai sus nr. 58.
126.	60. Pe tot parcursul Proiectului se propune de utilizat sintagma „operatorul pieței de energie electrică” și „piața angro de energie electrică”, adică la singular, astfel cum este în Regulile pieței energiei electrice.	Se acceptă parțial, În textul Legii au fost făcute ajustări pentru a utiliza noțiunea de ”operator al pieței de energie electrică” la singular. Concomitent, noțiunile „operator al pieței de energie electrică” și „piață angro de energie electrică” trebuie utilizate în anumite cazuri la plural datorită contextul în care acestea sunt menționate (de exemplu, în cazul cooperării dintre mai mulți operatori ai pieței). Cu privire la noțiunea de ”piață angro a energiei electrice”, menționăm că în conformitate cu art. 85, para. (3) din Proiect, contractelor bilaterale, piața pentru ziua următoare, piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei sunt toate piețe angro de energie electrică. De altfel, atât Directiva UE, cât și Regulamentul UE utilizează noțiunea de „piață angro” la plural.
127.	61. Se propune completarea Proiectului cu o prevedere suplimentară, ținând cont de prevederile pct. III din Anexa la Legea cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei nr. 225/2024, conform cărora Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică a fost completată cu următoarea prevedere „În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, titularul unei hotărâri de aprobare beneficiază de derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi, cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu	Se acceptă, Prevederea respectivă a fost introdusă la Capitolul XIII, la articolul 150.

		privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și cu asigurarea protecției și a siguranței populației”. Prin urmare, Proiectul propus spre avizare urmează a fi completat cu prevederea respectivă.	
	128.	62. La articolul 145 alin. (4) lit. h), se impune necesitatea examinării suplimentare a respectivei prevederi, întrucât sancțiuni pentru practicarea fără licență/autorizații a activități în sectorul electroenergetic pot fi aplicate atât în baza art. 169 lit. l) al Codului contravențional, cât și conform art. 241 al Codului penal, după caz. Astfel nefiind respectate dispozițiile Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 30.01.2018 (se anexează), care indică asupra inadmisibilității existenței unor sancțiuni duble pentru fapte similare. La acest aspect, considerăm oportun implicarea Ministerului Justiției în vederea stabilirii unui mecanism, care ar asigura respectarea Hotărârii Curții Constituționale menționate.	Se acceptă, Prevederea respectivă a fost exclusă
	129.	63. La articolul 149, având în vedere propunerea formulată în pct. 56 din prezentul aviz, alin. (12) și (13) din art. 149 urmează a fi excluse.	Se acceptă
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (nr. 06-01/612 din 04.02.2025)	1.	1. La art. 2: 1.1. noțiunea actului de corespundere urmează a fi expusă în următoarea redacție: „act de corespundere – act emis de organul supravegherii energetice de stat, în urma examinării unei instalații electrice noi sau existente, unei surse autonome de energie electrică sau a părții electrice a centralelor electrice ale prosumatorilor de energie electrică, care confirmă corespunderea cu documentația de proiect și cerințelor documentelor normativ-tehnice, inclusiv cele de securitate electrică;” Argumentare: Este necesară excluderea sintagmei „fără a se limita” pentru a evita incertitudinea cu privire la prevederile căror documente normativ-tehnice trebuie să corespundă instalația electrică. De asemenea, este necesară specificarea cazurilor în care se emite actul de corespundere conform prevederilor art. 72 din proiectul de Lege. Excluderea procedurii de admitere în exploatare a centralelor electrice în baza actului de corespundere va facilita procesele birocratice pe parcursul racordării acestora de către operatorul de sistem – emitent al Avizului de racordare (acestea fiind admise în exploatare în baza declarației electricianului autorizat similar cazurilor prevăzute la art. 72, alin. (17).	Se acceptă parțial, Ținând cont de propunerea ANRE formulată pe marginea art. 72, alin. (17) din Proiect, definiția noțiunii de ”act de corespundere” va avea următoarea redacție: ”3) <i>act de corespundere</i> - act emis de organul supravegherii energetice de stat în condițiile stabilite în prezenta lege în rezultatul examinării unei instalații electrice noi sau existente sau a unei surse de energie electrică de rezervă prin care se confirmă că respectiva instalație electrică, centrală electrică sau sursă de energie electrică de rezervă corespunde cu documentația de proiect și cerințele documentelor normativ-tehnice aprobate de organul supravegherii energetice de stat, inclusiv celor de securitate;”.
	2.	1.2. Se propune includerea unei noțiuni noi după cum urmează:	Se acceptă, Articolul 2 se completează cu definiție nouă după cum urmează:

		„Sursă autonomă de energie electrică – sursă de energie electrică racordată la instalația electrică a consumatorilor finali destinată exclusiv alimentării cu energie electrică de rezervă sau care funcționează în paralel cu rețeaua electrică”. Argumentare: Este necesară stabilirea expresă a noțiunii date, deoarece este adesea confundată cu centrale de mică putere din SER, care au scop de producere și adeseori de generare (în cazul prosumatorilor de energie electrică), ea fiind destinată exclusiv alimentării cu energie electrică. Alt argument ar fi existența sintagmei „Sursă autonomă de energie electrică” inclusiv în definiția Actului de corespundere și corespunzător procedural prevăzută de Regulamentul cu privire la admiterea în exploatare a instalațiilor electrice. Inclusiv la art. 72, alin. (17) din proiectul Legii conține această sintagmă.	”142) <i>sursă de energie electrică de rezervă</i> - sursă de energie electrică care este parte a instalației de utilizare a unui consumator final și care este instalată exclusiv în scopul majorării gradului de fiabilitate a alimentării cu energie electrică a consumatorului final respectiv;”.
3.	2.	La art. 6 se propune completarea cu un alineat nou: „Autoritățile administrației publice locale sunt responsabile de proiectarea, construcția și exploatarea rețelelor de iluminat public;” Argumentare: Este necesară stabilirea expresă a atribuțiilor AAPL cu privire la proiectarea, construcția și exploatarea rețelelor de iluminat public, stabilite și în Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public. Prevederea de la art. 4 alin. (1) lit. d) al Legii nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă prevede doar atribuția de iluminare a străzilor, fără alte detalii.	Se acceptă parțial, Alineatul (5) al articolului 6 din Proiectul de lege a fost completat în sensul stipulării în mod expres a atribuției respective a autorităților administrației publice locale.
4.	3.	La art. 9: 3.1. alin. (1) lit. g), considerăm oportun de concretizat că cerințele privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție se aprobă în cadrul Regulamentului privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție, respectiv cerințele privind calitatea serviciului de furnizare în cadrul Regulamentului privind furnizarea energiei electrice;	Se acceptă, Articolul 9 alin. (1) lit. g) se expune în următoarea redacție: ”g) aprobă Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice care stabilește inclusiv cerințele privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice care stabilește inclusiv cerințele privind calitatea a furnizării, contribuie împreună cu alte autorități competente la realizarea obiectivelor privind calitatea și monitorizează respectarea normelor de securitate la exploatarea instalațiilor electrice și de fiabilitate a rețelelor electrice și revizuieste performanța anterioară a întreprinderilor electroenergetice în acest sens;”.
5.	3.2	alin. (1) lit. h), se propune de îmbunătățit redacția, după cum urmează: „h) monitorizează respectarea perioadelor stabilite pentru racordare conform Regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice.” ;	Se acceptă parțial, Pentru claritate mai mare, Articolul 9 alin. (1) lit. h) se expune în următoarea redacție: ”h) monitorizează respectarea de către operatorii de sistem a termenelor de efectuare a racordării și reparațiilor, stabilite în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;”.
6.	3.3.	alin. (1) lit. t), de exclus cuvintele „în calitate de punct unic de contact”.	Se acceptă, Articolul 9 alin. (1) lit. t) se expune în următoarea redacție:

		Argumentare: Nu mai este actual de indicat că Agenția deține calitatea de punct unic de contact Recent, a fost lansat Centrul Unic de Apel pentru Consumatori (CUAC) gestionat de Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, prin intermediul căruia vor fi preluate și redistribuite apelurile către instituțiile responsabile de anumite domeniile de activitate. Centrul Unic de Apel pentru Consumatori a fost lansat în cadrul proiectului „Crearea și Organizarea unui Centru Unic de Apel pentru Consumatori”, finanțat de Uniunea Europeană.	” t) informează consumatorii finali cu privire la drepturile lor, inclusiv cu privire la mecanismele de soluționare a eventualelor neînțelegeri cu întreprinderile electroenergetice, precum și cu privire la punctul unic de contact;”.
7.	3.4. alin. (1) lit. w), de exclus cuvintele „inclusiv funcțiile prevăzute la articolele 31 ⁴ – 31 ⁷ ”. Argumentare: Agenția nu execută integral prevederile art. 31 ⁴ – 31 ⁷ ale Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, ci doar în partea prevăzută expres de normele legale respective, or, acestea se referă la analiza cost - beneficiu pentru proiectele Comunității Energetice cu impact transfrontalier (31 ⁴), depunerea cererii de investiție (31 ⁵), implementarea și monitorizarea proiectelor (31 ⁷). Redacția autorilor proiectului generează echivoc în sensul că Agenția ar urma să execute absolut toate prevederile art. 31 ⁴ – 31 ⁷ , deși o parte dintre acestea sunt improprii competenței funcționale ale autorității de reglementate.	Se acceptă parțial, Pentru a se exclude echivocul în interpretare, Articolul 9 alin. (1) lit. w) se expune în următoarea redacție: ”w) îndeplinește alte funcții stabilite pentru aceasta în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, inclusiv funcțiile prevăzute la articolele 31 ⁴ - 31 ⁷ .”.	
8.	4. La art.10: 4.1. alin. (1) lit. d) de substituit cuvintele „contract de locațiune” cu cuvintele „contract de gestiune”. Argumentare: Menționăm că, în condițiile în care la art. 10 lit. g) din prezentul proiect se indică „redevență”, este oportun de substituit cuvintele „contractele de locațiune” cu sintagma „contractele de gestiune”. Este important a se ține cont de situația care a stat la baza certificării OST;	Se acceptă.	
9.	4.2. la alin. (1) lit. d) de exclus sintagma „sau adoptă hotărâri prin care se stabilește conținutul contractelor, a acordurilor respective”. Argumentare: Prevederea referitoare la adoptarea de către ANRE a hotărârilor care stabilesc conținutul contractelor între proprietarul de rețea și operatorul sistemului independent (OSI), constituie o excepție extrem de specifică de la procedura de certificare a OSI prevăzută de Directivele 2009/72/CE privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă a gazelor naturale în conformitate cu care au fost deja certificați operatorii sistemelor de transport a energiei electrice și a gazelor naturale din Republica Moldova și respectiv Directivele UE 2019/944 și 2024/1788. Această excepție de la procedura stabilită a fost introdusă în Legea cu	Se acceptă.	

		privire la gazele naturale nr. 108/2016, având în vedere situația specifică legată de patrimoniul SAP GAZPROM în patrimoniul ce aparține SA „Moldovagaz” și imposibilitatea certificării SRL „Moldovatransgaz”. Precizăm, că certificarea OSI se face în baza unor acorduri benevole dintre proprietarul rețelei de transport și operatorul sistemului de transport. Mai mult ca atât, potrivit art. 44 alin. (1) din Directiva 2019/944 desemnarea OSI se face la propunerea proprietarului sistemului de transport. Astfel, excepția prevăzută în Legea nr. 108/2016 nu este justificată pentru a fi transpusă în Legea cu privire la energia electrică, mai ales în cazul în care proprietarul rețelei de transport a energiei electrice este statul Republica Moldova.	
10.	4.3. la alin. (1) lit. h), de exclus sintagma „proprietarului/proprietarilor rețelelor electrice de transport și al ” Argumentare: Având în vedere că dreptul de proprietate asupra rețelei de transport îl deține statul, această normă contravine principiului ierarhiei instituționale și principiilor de funcționare (art. 4 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate).	Nu se acceptă, ANRE, în calitate sa de autoritate publică ce este în subordinea Parlamentului, nu cade sub incidența Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Totodată, prevederea respectivă transpune prevederea corespunzătoare din Articolul 59, para (5), lit. e) din Directiva nr. 944/2019, care nu prevede careva excepții în situația în care statul exercită dreptul de proprietate asupra rețelelor electrice de transport.	
11.	4.4. la alin. (2) lit. m) este oportună substituirea cuvintelor: „comisioanele pentru schimbarea furnizorului” cu textul: „comisioane cu titlu de daune-interese pentru încetarea contractelor în procesul de schimbarea furnizorului”, Argumentare: Redacția propusă de Agenție corespunde mai mult textului directivei care prevede „comisioane de încetare a contractelor”, precum și va oferi claritate în privința scopului acestor comisioane pentru a exclude eventualele obiecții ce vizează obstrucționarea deschiderii pieței.	Se acceptă parțial, Pentru a se exclude echivocul în interpretare, la Articolul 10 alin. (2) lit. m) cuvintele ”comisioanele pentru schimbarea furnizorului” se substituie cu cuvintele ”plățile aferente schimbării furnizorului”.	
12.	4.5. la alin. (3): - lit. a) de indicat denumirea actului normativ în care se vor regăsi termenii și condițiile respective, și anume Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului de energie electrică. - lit. b) similar celor indicate la lit. a).	Se acceptă, La articolul 10 alin. (3), lit. a) și b) se expun în următoarea redacție: ” În domeniul abilitării consumatorilor și al protecției consumatorilor, Agenția: a) aprobă Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului, care stabilește termenii și condițiile pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului de către consumatori și monitorizează respectarea acestuia; b) aprobă Regulamentul privind furnizarea energiei electrice care stabilește clauzele obligatorii pentru contractele de furnizare a energiei electrice către consumatorii finali, stabilește termenii și condițiile pentru furnizarea energiei electrice către consumatorii finali, inclusiv termenii și condițiile pentru furnizarea serviciului universal și pentru furnizarea serviciului de ultimă opțiune, precum și monitorizează asigurarea respectării acestora de către furnizori;”.	

	13.	5. La art. 11 alin. (1) lit. g) este necesar de reformulat conținutul normei, dat fiind faptul că nu este clar către cine urmează a fi efectuate raportările, către Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau către ACER.	Nu se acceptă, Nu este clară obiecția. Ca regula generală, ANRE urmează să expedieze rapoartele corespunzătoare către ECRB. În schimb, în cazul în care vor fi implicate SM ale Uniunii Europene (i.e. România), ANRE urmează să expedieze rapoartele respective către ACER.
	14.	6. La art. 12, cu titlu de recomandare este oportun cuvintele „în probleme” de substituit cu cuvintele „pe aspecte” în denumirea articolului, or nu se impune existența unor probleme pentru a institui cooperarea între autorități, această cooperarea poate viza diverse subiecte legate de strategii de dezvoltare.	Se acceptă.
	15.	7. La art. 13: 7.2. la alin. (1), considerăm necesar de expus în următoarea redacție: „(1) Transparența activității Agenției o asigură Consiliul de administrație. Consiliul de administrație face publice ședințele sale și publică anunțul despre organizarea ședințelor și agenda aferentă pe site-ul web oficial al Agenției în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. La ședințele ordinare ale Consiliului de Administrație în cadrul cărora se discută informații cu accesibilitate limitată participă numai persoanele vizate. Invitația de participare la ședințele ordinare se expediază persoanelor vizate cu cel puțin 3 zile înainte de ziua preconizată pentru ședință”. Argumentare: În conformitate cu art. 16 alin. (2) al Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, anunțul și agenda aferentă se publică pe pagina web oficială a Agenției cu cel puțin 5 zile înainte de ziua stabilită pentru ședință (prevedere similară este și în Codul administrativ). Completarea aliniatului respectiv cu propoziția a 2 –a este necesară ținând cont de prevederile art. 16 alin. (1) al Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, or, nu toate ședințele Consiliului de administrație sunt publice, există ședințe ordinare pe subiecte care nu au impact asupra pieței, subiecte de ordine internă, subiecte ce vizează examinarea reclamațiilor, aplicarea sancțiunilor, aprobarea planurilor de investiții, etc.	Se acceptă, Articolul 13 alin. (1) din Proiectul legii se modifică și se expun în următoarea redacție: ”(1) Transparența activității Agenției o asigură Consiliul de Administrație. Consiliul de administrație asigură publicarea anunțului despre organizarea ședințelor și agenda aferentă pe site-ul web oficial al Agenției în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. La ședințele ordinare ale Consiliului de Administrație în cadrul cărora se discută informații cu accesibilitate limitată participă numai persoanele vizate. Invitația de participare la ședințele ordinare se expediază persoanelor vizate cu cel puțin 3 zile înainte de ziua preconizată pentru ședință.”.
	16.	7.3. la alin. (2) de exclus cuvintele „în modul și”. Argumentare: În cazul Hotărârii ANRE privind costurile/tarifele/prețurile reglementate, – nu este aplicabil modul de examinare stabilit de Legea nr. 239/2008, doar termenele de transparență. Modul de examinare este unul specific, reglementat prin Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin	Se acceptă.

		Hotărârea ANRE nr. 286/2018, precum și metodologiilor tarifyare.	
17.	7.4. alin. (3) de substituit cuvintele „15 zile” cu cuvintele „10 zile lucrătoare”. Argumentare: Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional stabilește 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor (a se vedea art. 12 alin. (2) din Legea nr. 239/2008): „art. 12 alin. (2) Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice. (..).” Or, articolul respectiv face trimitere la respectarea termenelor stabilite de Legea nr. 239/2008, ceea ce necesită o armonizare a tuturor termenelor.	Nu se acceptă, Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional stipulează că pentru prezentarea recomandărilor trebuie să se ofere cel puțin de 10 zile lucrătoare.	
18.	7.5. alin. (3) de exclus fraza: „În termenele stabilite de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Agenția publică pe site-ul oficial rezultatele examinării cererilor titularilor de licență și propunerile sale privind nivelul costurilor de bază, al prețurilor și tarifelor reglementate”. Argumentare: Prevederea respectivă se repetă cu norma din alin. (2), prin urmare considerăm necesar să fie exclusă pentru a evita paralelismele legislative.	Nu se acceptă, Nu există paralelism legislativ între prevederile alin. (2) și (3). Totodată, hotărârile ANRE nu includ argumente justificative privind acceptarea sau respingerea propunerii solicitantului de a include anumite costuri în tarif.	
19.	7.6. la alin. (6) de exclus de la sfârșitul aliniatului cuvintele „prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media”. Argumentare: Nu mai este actuală în era digitalizării plasarea anunțurilor la sediu sau în mass-media, or, site-ul web al ANRE este accesibil, suficient de informativ și prezintă un interes mult mai mare din partea publicului în partea ce vizează ședințele Consiliului de administrație al ANRE.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă corespunde principiului stabilit în art. 7, alin. (1) lit. a) din Legea 239/2008.	
20.	7.7. la alin. (7) de expus în următoarea redacție: „(7) Hotărârile Agenției privind costurile de bază, tarifele și prețurile reglementate, precum și cele care au impact asupra pieței energiei electrice și asupra obligațiilor de serviciu public se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Argumentare: Se propune excluderea frazei din alin. (7), ținând cont de faptul că este în contradicție cu alin. (5). Astfel, urmează a fi menținută abordarea alin. (5), care corespunde prevederilor art. 16 alin. (10) al Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică. Celelalte acte administrative ale Agenției care nu cad sub incidența alin. (5), se supun prevederilor Codului administrativ care indică obligativitatea motivării acestora (art. 31, art. 118, 120 Cod administrativ), nefiind necesară	Nu se acceptă, Orice act administrativ trebuie să conțină temeiul adoptării și să fie motivat. Totodată, relevăm că hotărârile ANRE de aprobare a tarifelor și a prețurilor reglementare au aplicabilitate nu doar în raport cu titularul de licență, dar și în raport cu consumatorii, utilizatorii de sistem respectivi.	

		dublarea normei legale respective prin Legea energiei electrice.	
21.	7.8. la alin. (8) sintagma „până la survenirea unei dintre situațiile stabilite în Capitolul IV din Codul Administrativ nr. 116/2018” de substituit cu cuvintele „până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac”.	Argumentare: Capitolul IV prevede audierea participanților, care se realizează până la emiterea actului administrativ și nu după, prin urmare nu poate fi aplicată această sintagmă în contextul normei ce vizează efectele actului administrativ deja emis.	Se acceptă parțial, Articolul 13 alin. (8) a fost modificat în sensul specificării faptului că se face referință la capitolul IV, Titlul III din Codul administrativ. A se vedea în acest sens și avizul Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru.
22.	8. La art. 15 alin. (1) lit. g) de substituit cuvântul „și” cu conjuncția „sau”, pentru a evita divergențele de interpretare în sensul enumerării cumulative, precum și după cuvintele „hotărârile Agenției și” de adăugat cuvintele „după caz”.	Argumentare: Instituirea modificării respective este necesară în contextul în care poate să existe cazuri în care nu este necesară numirea unui alt titular.	Se acceptă.
23.	9. La art. 17 alin. (5) se propune de a revizui redacția actuală în sensul utilizării sintagmei „funcționării regulate a pieței de energie electrică”.	Argumentare: Nu sunt clare prevederile privind „funcționarea regulată”, fiind necesară realizarea unei reformulări ori completarea prevederii pentru a clarifica redacția propusă inițial.	Se acceptă, În contextul avizului Secretariatului Comunității Energetice, la articolul 17 alin. (5) cuvintele ”în scopul stimulării concurenței efective și asigurării funcționării regulate a pieței de energie electrică” au fost excluse.
24.	10. La art. 17 alin. (7) de expus în următoarea redacție: „(7) O dată la doi ani, Agenția elaborează și publică pe site-ul oficial un raport cu privire la îndeplinirea de către întreprinderile electroenergetice a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Raportul menționat se prezintă Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice și trebuie să conțină inclusiv informații cu privire la măsurile adoptate în temeiul prezentei legi referitoare la condițiile de asigurare a serviciului universal, a furnizării de ultimă opțiune și a altor obligații de serviciu public, referitoare la protecția consumatorilor, precum și informații cu privire la impactul posibil al acestor măsuri asupra concurenței pe piața energiei electrice, pe plan național sau regional.”	Argumentare: Urmează a fi expusă aceeași formulare ca și în cazul art. 11 alin. (5) din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016, deoarece va fi elaborat un raport unic pentru sectorul energiei electrice și a gazelor naturale.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune articolul 9, para. (4) din Directiva UE nr. 944/2019.

	25. 11. La art. 18 alin. (9), cuvintele „Activitatea de furnizare a” de substituit cu cuvântul „Vânzarea”. Argumentare: Considerăm oportun de utilizat noțiunile exacte stabilite atât la art. 2 din Proiect, cât și pe tot parcursul legi, astfel ca să nu se creeze confuzie cu noțiunea de furnizare, care presupune o activitate licențiată. Astfel, se va evita o tautologie în textul legii „Activitatea de furnizare a energiei electrice proprietarilor/deținătorilor de vehicule nu constituie furnizare”, care va putea eventual determina interpretări divergente la aplicarea prevederii respective.	Se acceptă.
	26. 12. La art. 22: 12.1. alin. (2) de expus în următoarea redacție: „(2) Licența poate fi suspendată în condițiile legii, prin hotărârea Agenției, cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată în conformitate cu Capitolul XXII3 al Codului de procedură civilă”. Argumentare: Pentru ca instituția suspendării licenței să fie una efectivă, eficientă și aplicată în termen util, în contextul în care încălcările pe piața energiei electrice afectează consumatorii finali și pot avea impact asupra securității aprovizionării cu energie electrică, se impune ca efectele suspendării să survină din momentul adoptării Hotărârii ANRE, cu adresarea ulterioară de către ANRE în instanța de judecată pentru validarea acesteia. Or, norma actuală prevede drept regulă generală suspendarea licenței prin instanța de judecată (cu câteva excepții), care poate surveni doar după pronunțarea unei decizii definitive a Curții de Apel (proces care poate să dureze cca 2 ani de zile). Oportunitatea suspendării licenței (pentru 3 luni de zile) după 2 ani de la constatarea încălcărilor admise de către titularul de licență își pierde eficacitatea. Totodată menționăm că, abordarea propusă de Agenție se aliniază cu mai multe reglementări și prevederi legale, care prevăd instituția suspendării nemijlocit prin decizia autorității (cu validarea ulterioară a acesteia de către instanță), după cum urmează: - art. 17 alin. (3) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător potrivit căruia: „(3) În cazurile prevăzute expres de lege, activitatea de întreprinzător poate fi suspendată, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată a autorității care a dispus suspendarea. Adresarea în judecată trebuie să se facă în decursul a 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea se anulează. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător se aplică pînă la adoptarea de către instanța	Se acceptă.

	de judecată a unei hotărâri definitive. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător încetează dacă, prin hotărâre a instanței de judecată, aceasta a fost anulată”. - art. 27810 (2) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia „Cererea autorității competente privind suspendarea sau retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se admite spre examinare de instanța de judecată dacă a fost depusă în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea deciziei de suspendare sau retragere a actului permisiv în cauză.	
27.	12.2. alin. (4) de expus în următoarea redacție: „(4) În cazul prevăzut la alin. (3) lit. a) Agenția adoptă o hotărâre privind suspendarea licenței, în termen de 3 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia, cu indicarea termenului de suspendare indicat în cerere, dar care nu poate depăși termenul stabilit la alin. (6). În celelalte cazuri prevăzute la alin. (3) lit. b) – h), Agenția dispune prin hotărâre suspendarea licenței și sesizează instanța de judecată în cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea respectivei hotărâri de suspendare, pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.” Argumentare: Devenirea definitivă a hotărârii judecătorești privind validarea Hotărârii ANRE nu anulează efectele celei din urmă. Hotărârea judecătorească care confirmă valabilitatea Hotărârii ANRE oferă continuitate a efectelor. Prin urmare, doar o hotărâre judecătorească privind anularea Hotărârii Agenției poate înceta efectele acesteia.	Se acceptă.
28.	12.3. la alin. (5) de expus în următoarea redacție: „(5) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței va indica termenul de suspendare care nu poate depăși 3 luni de la data emiterii. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind suspendarea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII3 al Codului de procedură civilă”.	Se acceptă.
29.	12.4. la alin. (6) de exclus fraza „Termenul de suspendare a licenței nu poate depăși 3 luni”.	Se acceptă.
30.	12.5. la alin. (8) de completat la sfârșitul aliniatului cu următoarea frază: „În caz contrar, Agenția va iniția în privința titularului de licență respectiv, procedura de retragere a licenței în temeiul art. 23 lit. e)” .	Se acceptă, Totodată, la articolul 22, alin. (8) și (9) se expun în următoarea redacție: ”(8) Titularul licenței este obligat să informeze în scris Agenția despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței, dar nu mai

		Argumentare: Pentru a reglementa mai clar mecanismul propus de suspendare a licenței prin decizia autorității de reglementare, cu validarea acesteia de către instanța de judecată.	târziu de ultima zi a termenului de suspendare. În caz contrar, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței în temeiul Articolului 23 alin. (2) lit. e) în privința titularului a cărui licență a fost suspendată pentru unul din temeiurile stabilite la alin. (3) lit. b) – lit. h). Dacă licența a fost suspendată pentru motivul prevăzut la alin. Eroare! Fără sursă de referință. lit. a) din prezenta lege, iar titularul licenței nu a depus o cerere privind reluarea valabilității licenței, Agenția adoptă hotărârea privind reluarea valabilității licenței cel târziu în ziua în care expiră termenul suspendării sale. (9) Reluarea valabilității licenței se efectuează în condițiile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”.
31.	13. La art. 23: 31.1. alin. (1) de expus în următoare redacție: „(1) Licența poate fi retrasă prin hotărâre judecătorească, emisă în condițiile legii, la cererea Agenției, cu excepția retragerii licenței conform temeiurilor prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și h), când Agenția retrage direct licența, după caz cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată.”. Argumentare: Menționăm că, în cazul alin. (3) lit. a) la cererea titularului și b) în cazul radierii titularului din registrul de stat, nu este necesară adresarea în judecată. Prin urmare, este necesar includerea cuvintelor „după caz”.	Se acceptă. Articolul 23, alin. (1) se modifică și se expune în următoarea redacție: ”(1) Licența se retrage prin hotărâre judecătorească, emisă în condițiile legii, la cererea Agenției, cu excepția retragerii licenței în baza unuia din temeiurile prevăzute la alin. Eroare! Fără sursă de referință. lit. a), b) și h), când Agenția retrage direct licența. În cazul retragerii licenței în temeiul alin. (2) lit. h), Agenția urmează să se adreseze în instanța de judecată în conformitate cu Capitolul XXII ³ al Codului de procedură civilă și în termenele prevăzute la alin. (4).”.	
32.	13.2. la alin.(2), de exclus lit. h) Argumentare: Acest temei a fost introdus în Legea nr. 108/2016 având în vedere situația specifică de certificare a SRL „Vestmoldtransgaz” urmare a transmiterii silite în gestiune a rețelelor de transport a gazelor naturale de către SRL „Moldovatransgaz”. Acest temei de retragere a licenței operatorului sistemului de transport al energiei electrice nu este caracteristic sectorului electroenergetic.	Nu se acceptă, Respectarea a cerințelor privind separarea și independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport, reprezintă o condiție esențială pentru desfășurarea activității de transport. Așadar, în cazul în care titularul licenței de transport nu se conformează cerințelor respective, licența acestuia urmează a fi retrasă. De altfel, anume pentru acest motiv Proiectul legii stabilește, în spiritul Directivei UE nr. 944/2019, necesitatea monitorizării de către ANRE a implementării cerințelor de separare de către OST și, după caz, inițierea procedurii privind certificarea repetată a acestuia.	
33.	13.3. alin. (3) de completat la sfârșitul aliniatului cu următoarea frază: „Hotărârea Agenției privind retragerea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a acesteia. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind retragerea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII ³ al Codului de procedură civilă”	Se acceptă, Alineatul (4) din Articolul 23 a fost completat conform propunerii.	
34.	14. La art. 25 alin. (5) considerăm necesar de expus în următoarea redacție: „(5) Independența operatorului sistemului de transport este asigurată prin aplicarea unuia dintre următoarele modele: a) modelul separării proprietății operatorului sistemului de transport, în condițiile stabilite la art. 26;	Se acceptă parțial, Articolul 25 alin. (5) se expune în următoarea redacție: ”(5) Independența operatorului sistemului de transport se asigură prin implementarea unuia din următoarele modele: a) modelul separării proprietății operatorului sistemului de transport, în condițiile stabilite la art. 26, alin. (1) și (2);	

	b) modelul operatorului de sistem independent, în condițiile stabilite la art. 27 alin. (1). Argumentare: Argumentarea expusă în Sinteza propunerilor la proiectul de Lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/ME n/2024) privind deturnarea prevederilor art. 43 din Directiva nr. 944/2019 este una eronată. De fapt, prin propunerea prezentată de ANRE se urmărește anume păstrarea în Legea nouă a modelului Separării proprietății, care în redacția propusă de autor nu este păstrat. În cazul în care prin art. 26 din proiect, în viziunea autorului, se reglementează modelul Separării proprietății, menționăm, că redacția actuală nu este clară și poate fi interpretată ambiguu. Astfel, redacția propusă de ANRE vine anume să clarifice aceste aspecte și să excludă orice echivoc.	b) modelul operatorului de sistem independent, prevăzut la articolul 27, în cazul în care, până la data de 6 octombrie 2011, rețeaua electrică de transport este deținută cu titlu de proprietate de o întreprindere electroenergetică integrată pe verticală.”.
35.	15. La art. 26 alin. (5) considerăm necesar de reformulat alineatul respectiv, sau de dat noțiunea de „consumatori neți”, pentru a nu admite interpretări care ar implica riscuri privind unele tentative de a manipula piața.	Nu se acceptă, Nu este clară argumentarea și cum anume nerespectarea principiului stipulat la articolul 26 alin. (5) ar putea implica riscuri privind unele tentative de a manipula piața.
36.	16. La art. 27 alin. (1) cuvântul „cererea” de substituit cu cuvântul „propunerea”. Argumentare: În Directivă este stipulat că la propunerea proprietarului, regulatorul desemnează un OSI. Concomitent, formularea respectivă contravine însuși prevederilor art. 30 alin. (2) din proiect, care prevede că operatorul sistemului de transport depune cererea de certificare și documentele care confirmă finalizarea separării.	Se acceptă.
37.	17. La art. 31 alin. (2) urmează a fi exclus. Argumentare: OST nu poate avea întreprinderi înrudite care furnizează sau produc energie electrică sau gaze naturale, în caz contrar acesta nu poate fi certificat.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune articolul 41, para (2) din Directiva nr. 944/2019, iar situația descrisă este una posibilă.
38.	18. La art. 32 alin. (3) urmează a se exclude. Argumentare: prevederile de la alineatul (3) contravin prevederilor de la alineatul (4) al articolului respectiv. Alineatul (4) face trimitere la procedura și termenii de certificare prevăzuți de art. 30 din proiect, iar alineatul (3) stabilește o procedură și termeni noi. Astfel, termenul de 4 luni calculat din data survenirii cazurilor menționate la alineatul (1) nu coincide de principiu cu procedura stipulată la art. 30 din proiect, care prevede curgerea acestui termen din data depunerii cererii și a tuturor documentelor aferente de către operator.	Se acceptă parțial, Pentru a se exclude echivocul în interpretare, alineatul (3) va avea următorul cuprins: ”(3) În termen de cel mult 4 luni de la data apariției cazurilor indicate la alin. Eroare! Fără sursă de referință. Agenția aprobă hotărârea privind certificarea provizorie a operatorului sistemului de transport, iar prevederile art. 30 alin. (4) – (10) se aplică în mod corespunzător în cazul certificării repetate a operatorului sistemului de transport.”. Alineatul (4) se exclude.
39.	19. La art. 32 alin. (6) urmează a se exclude. Argumentare: În conținutul art. 23 alin. (2) din proiect nu există litera j). În cazul în care acest temei ar exista, prevederea	Se acceptă parțial, La articolul 23, alin. (6) care a devenit alin. (5) textul ” În conformitate cu Eroare! Fără sursă de referință. alin. Eroare! Fără sursă de referință. lit.

		stipulată la alin. (6) a art. 32, ar fi oricum irelevantă, deoarece ar exista expres în art. 23 și respectiv în art. 145.	j)” se substituie cu textul ”în conformitate cu Eroare! Fără sursă de referință. alin. Eroare! Fără sursă de referință. lit. h)”.
40.	20.	La art. 34 alin. (2) redacțional cuvintele „și a dat aprobarea” considerăm oportun de substituit cu cuvintele „a aprobat”.	Se acceptă.
41.	21.	La art. 38 alin. (2) lit. b) cuvintele „să organizeze” de substituit cu sintagma „să dispună organizarea” Argumentare: Nu este judicios ca Agenția să organizeze nemijlocit licitații pentru realizarea investiției. Or, aceasta ar semnifica intervenția în activitatea economică întreprinderilor energetice, fapt care contravine expres prevederilor art. 21 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea Proiectului de lege și contravine principiului similar stabilit în articolul 51 alin. (7), lit. b) din Directiva nr. 944/2019.
42.	22.	La art. 68, după alin. (2), urmează a fi completat cu un alineat nou în următoarea redacție și cu renumerotarea corespunzătoare a celorlalte alineate: „(3) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a energiei electrice într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a energiei electrice. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a energiei electrice nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma art. 130 alin. (3) subpct. 4)”. Argumentare. Această propunere este una vitală pentru a soluționa o problemă ce perpetuează de ani de zile privind construcția haotică a rețelelor, fără o planificare corectă, care să corespundă normelor de securitate, fiind redusă calitatea serviciilor de distribuție și eficiența infrastructurii electroenergetice. Or, Legea nu oferă soluții pentru realizarea proiectelor de investiții în oferirea accesului la energia electrică pentru potențialii consumatori din anumite zone/localitățile în care extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice nu corespund criteriul de eficiență economică. De notat, că în lista de așteptare a OSD ÎCS „Premier Energy Distribution” S.A. se află proiecte de extindere, înaintare de APL conform planurilor urbanistice și proiectelor prezentate de APL., în valoare totală de circa 170 mln. lei, iar în medie	Nu se acceptă, Situația descrisă poate fi soluționată prin aplicarea principiului stabilit în pct. 33 din Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 94/2019 din 04.04.2019, care stipulează că, ”dacă AAPL, asociația sau investitorul solicită OSD dezvoltarea rețelei electrice de distribuție, în termen mai restrâns decât cel stabilit de către OSD în Planul de dezvoltare aprobat de Agenție, atunci OSD este în drept să propună AAPL, asociației sau investitorului să finanțeze dezvoltarea preconizată a rețelei electrice de distribuție. În acest scop AAPL, asociația sau investitorul va încheia cu OSD un contract, în care stipulează în mod obligatoriu, suma resurselor financiare alocate, determinată în baza devizului de cheltuieli conform proiectului, termenele și condițiile de rambursare de către OSD a resurselor financiare alocate.”.

		OSD realizează anual investiții în dezvoltarea rețelor, (extindere a rețelor în localități), de circa 20 milioane lei. Prin urmare, ultimele proiecte din listă ar putea fi realizate peste cel puțin 8 ani, între timp însă lista se completează cu solicitări noi de la APL. Odată ce planul de dezvoltare se va întocmi pentru o perioadă de 5 ani, nu există nici o certitudine privind perioada în care se vor realiza ultimele proiecte din listă, iar peste 8 ani proiectele elaborate deja nu vor mai corespunde cerințelor la zi, fiind o cheltuială zadarnică suportată de APL. Astfel, cetățenii nu pot fi racordați la rețea și vor sta fără energie încă cel puțin opt ani. Având în vedere că energia electrică este un produs de importanță vitală, în prezent oamenii se asociază și construiesc cu forțe proprii rețele electrice. În pofida faptului că scopul Legii este de a proteja consumatorii și de a pune cheltuielile de dezvoltare pe seama OSD, oamenii oricum suportă cheltuieli, iar rețelele electrice se dezvoltă haotic, fără un plan bine definit. Rețelele construite de consumatori rareori sunt transmise în proprietatea OSD, astfel că accesul unor noi solicitanți la aceste rețele nu mai poate fi gestionat conform prevederilor Legii, dar conform voinței persoanelor care au finanțat construcția. Prin modificarea propusă se va oferi un mecanism de soluționare a problemei și de urgentare a construcției rețelor noi în beneficiul consumatorilor finali, în special a consumatorilor casnici. Proiectele care nu sunt incluse în planul de dezvoltare din lipsa unei justificări economice ar putea fi cofinanțate de solicitanți, sporind astfel eficiența pentru OSD. Astfel, un proiect care, conform condițiilor actuale, se va realiza de OSD peste 8 ani, ar putea fi realizat în 2-3 ani în cazul cofinanțării investiției de către solicitanți. Bineînțeles partea de contribuție a solicitanților nu se va lua în considerație la calculul tarifului. Abordarea ce ține de contribuția financiară a solicitanților, în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, este una echitabilă și justificată prin prisma politicilor tarifare. Or, această opțiune oferă posibilitatea extinderii rețelor din contul tarifelor reglementate a proiectelor ineficiente în aceeași măsură ca și proiectele eficiente – doar în limita costurilor justificate economic, fără să admită în scopuri tarifare cheltuieli disproporționate și economic nejustificate prin socializarea costurilor ineficiente ale investiției, prin recuperare de către toți consumatorii de energie electrică. Persoanele interesate de accesul la rețea din zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în extinderea rețelor sunt nefezabile, pot identifica oportunități de	

		finanțare din partea partenerilor de dezvoltare sau își asumă nemijlocit diferența de costuri cu investiția respectivă.	
43.	23.	La art. 69 alin. (3), după cuvintele „fără a aduce atingere prevederilor alin. (5)” de completat cu negația „nu” (nu aprovizionează consumatorii casnici). Considerăm că, este o omisiune la transpunerea textului directivei în partea ce vizează consumatorii casnici, și este oportun ca norma respectivă să fie transpusă exact și corect conform textului Directivei, care prevede alimentarea consumatorilor casnici doar cu titlu de excepție la alin. 4 (în proiect alin. 5). În caz contrar fiecare antreprenor care construiește blocuri de locuit și are spații în care desfășoară activități comerciale, va constitui sisteme de distribuție închise în cadrul condominiilor și va beneficia de profit de 5% prin tariful de operare a sistemului de distribuție închis, inclusiv de la consumatorii casnici din interiorul condominiului (o practică actuală vicioasă care există în mun. Chișinău). Conform Directivei, SDÎ pot fi constituite pentru platformele industriale, comerciale sau de servicii comune, precum clădirile aparținând garilor, aeroporturile, spitalele, campingurile mari cu facilități integrate sau platformele industriale chimice, pot cuprinde sisteme de distribuție închise datorită caracterului specializat al operațiunilor acestora. Potrivit Art. 38 al Directivei prevede că: (1) Statele membre pot decide ca autoritățile de reglementare naționale sau alte autorități competente să clasifice drept sistem de distribuție închis un sistem care distribuie energie electrică într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune, limitată din punct de vedere geografic și care, fără a aduce atingere alineatului (4), NU alimentează clienții casnici (...). (2) al Directivei prevede doar „Utilizarea întâmplătoare de către un număr mic de consumatori casnici aflați într-un raport de muncă sau într-un raport similar cu proprietarul sistemului ”. Însă, după cum este redacția actuală a alin. (3), prin omisiunea negației „nu” înainte de cuvintele „alimentarea consumatorilor casnici”, reprezintă o regulă generală și nu o excepție. Menționăm că, consumatorii casnici nu ar trebui să fie alimentați prin sisteme de distribuție închise, decât dacă alte soluții tehnice nu există. Actual este o practică vicioasă în RM, care nu este specifică țărilor UE (Subiectul respectiv a fost abordat în cadrul Grupului ERRA pentru protecția consumatorilor și s-a constatat că doar în RM consumatorii casnici pot fi alimentați prin SDÎ, aceste sisteme există doar	Se acceptă.

		pentru zonele industriale/comerciale/servicii comune precum gările auto și feroviare).	
44.	24.	La art. 69 alin. (10) cuvintele „conform procedurilor stabilite în actul de constituire” de substituit cu cuvintele „de către instanțele de judecată competente”. Argumentare: Este oportun a fi indicat clar accesul la justiție, or, actele de constituire pot avea clauze echivoce la acest aspect, în plus nu toți membrii pot avea acces la actele de constituire, accesul poate fi obstrucționat de către administrația asociației (reieșind din practica existentă în ÎP).	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea Proiectului de lege. Totodată, prevederea respectivă face referință la eventualele neînțelegeri dintre membri și asociație și nu la litigiile dintre aceștia. Totodată, aceasta nu împiedică în nici un fel accesul la justiție al membrilor asociațiilor de coproprietari.
45.	25.	La art. 72: 25.1. la alin. (3) se propune de păstrat redacția consultată public, în care „Modalitatea de determinare a cuantumului garanțiilor financiare, condițiile în care urmează să fie depuse garanțiile financiare și cazurile în care garanția financiară este restituită solicitantului, este stabilită în Regulamentul privind racordarea.” Argumentare: După adoptarea Legii cu privire la energia electrică, Agenția va elabora și va aproba o nouă versiune a Regulamentului cu privire la racordarea, care va include toate etapele, termenele și condițiile privind eliberarea avizului de racordare și racordarea propriu-zisă. Astfel, pentru a nu avea două hotărâri ce reglementează același proces, se propune includerea prevederilor privind garanțiile financiare în Regulamentul privind racordarea, cu condiția că doar cuantumul garanției va fi aprobat printr-o hotărâre separată, temei pentru care va fi inclus în regulamentul menționat.	Nu se accepta, Dată fiind situația creată cu rezervarea capacităților de racordare, este absolut imperativ ca hotărârea ANRE cu privire la garanțiile financiare să fie aprobată în termeni cât mai restrânși. Un eventual proiect de modificare a Regulamentului privind racordarea, cu un obiect de reglementare mult mai larg va necesita mai mult timp pentru consultări și definitivare.
46.	25.4.	la alin. (4) se propune să se revadă textul. Argumentare: Derogarea inclusă de la alin. (2) aceluiași articol nu este clară, ținând cont că alin. (2) este deja prevăzut pentru consumatorii activi (la lit. b) și totodată lipsește termenul de eliberare a avizului de racordare în cazul centralelor electrice, care actualmente în condiții generale este de 30 de zile. Totodată, ținând cont de prima și ultima frază din aliniat, fraza a doua cu conținutul „În cazul în care solicitantul, potențial consumator casnic solicită concomitent racordarea instalației de utilizare și racordarea centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, operatorul sistemului de distribuție eliberează un singur aviz de racordare.”, pare a fi ruptă din context. Astfel, se propune examinarea oportunității includerii ei în alt aliniat sau în alin. (15).	Se acceptă, Alineatul (4) devine alineatul (3), iar alineatul (3) devine alineatul (4). Totodată, alineatul (3) va avea următoarea redacție: ”(3) În cazul în care un consumator casnic existent sau potențial solicită racordarea la rețeaua electrică de distribuție a unei centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie, destinată acoperirii consumului propriu de energie electrică, cu o capacitate instalată care nu depășește puterea sa contractată, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elibereze avizul de racordare în termen de 10 zile calendaristice de la înregistrarea cererii, cu condiția că solicitantul anexează la cererea respectivă toate documentele necesare stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul în care solicitantul, potențial consumator casnic solicită concomitent racordarea instalației de utilizare și racordarea centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, operatorul sistemului de distribuție eliberează un singur aviz de racordare. Dacă este necesară redimensionarea instalațiilor electrice ale solicitantului consumator casnic, operatorul sistemului de distribuție este obligat să precizeze în anexa la avizul de racordare informațiile

		grafice și datele tehnice complete pentru estimarea costurilor necesare, în vederea redimensionării instalației respective.”.
47.	25.5. la alin. (14) se propune să se revadă textul. Argumentare: La alin. (8)-(13) deja se face referință la aplicabilitatea lor pentru consumatorii activi.	Se acceptă. Alin. (14) a fost exclus.
48.	25.6. la alin. (16) se propune de expus în următoarea redacție: „(16) În cazul racordării la rețeaua electrică a unei centrale electrice și/sau a unei instalații de stocare, cu excepția celor indicate la art. 72 alin. (17), admiterea în exploatare se confirmă prin declarația electricianului autorizat. După admiterea în exploatare a centralelor electrice, solicitantul trebuie să parcurgă procedura de notificare conform cerințelor stabilite în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor electrice privind racordarea la rețelele electrice”.	Se acceptă. Prevederea respectivă se expune în următoarea redacție: ”(17) În cazul racordării la rețeaua electrică a centralelor electrice, a instalațiilor de stocare a energiei sau a instalațiilor de utilizare cu excepția celor indicate la alin. (18), admiterea în exploatare se confirmă prin declarația electricianului autorizat. După admiterea în exploatare a centralelor electrice, solicitantul trebuie să parcurgă procedura de notificare în cazurile și modul stabilite în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor electrice privind racordarea la rețelele electrice.”.
49.	25.7. la alin. (17) se propune de expus în următoarea redacție: „(17) În cazul racordării unei instalații electrice cu o putere contractată de cel mult 150 kW la rețelele electrice de distribuție de tensiune joasă, admiterea în exploatare a instalațiilor electrice se confirmă prin declarația unui electrician autorizat. În cazul racordării la rețelele electrice de distribuție a instalațiilor electrice ale instituțiilor preșcolare, instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale, azilurilor de bătrâni și ale orfelinatelor sau a părții electrice a centralelor electrice și a surselor autonome de energie electrică ale acestor instituții, a rețelelor de iluminat public, a instalațiilor electrice cu o putere contractată mai mare de 150 kW sau a instalațiilor electrice ce implică instalarea posturilor de transformare, admiterea în exploatare se efectuează de către organul supravegherii energetice de stat prin emiterea actului de corespundere în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție. Actul de corespundere se emite și în cazul racordării instalațiilor electrice la rețeaua electrică de transport.” Argumentare: Cazurile în care ANRE emite acte de corespundere urmează a fi revăzute atât prin prisma atribuțiilor instituționale ale ANRE și calificării profesionale ale personalului care asigură supravegherea energetică de stat, cât și prin prisma specificului de activitate a entităților care solicită act de corespundere și a gradului de pericol ce îl prezintă instalațiile electrice. Astfel, este necesară: - Specificarea expresă a confirmării corespunderii doar a părții electrice a centralelor electrice ale prosumatorilor indicați la art. 72 alin. (17), pentru a evita confirmarea	Se acceptă, Prevederea respectivă se expune în următoarea redacție: ”(18) Admiterea în exploatare se face în baza actului de corespundere emis, de organul supravegherii energetice de stat în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție, în cazul racordării la rețelele electrice de transport a instalațiilor electrice, precum și în cazul racordării la rețelele electrice de distribuție a: a) instalațiilor de utilizare cu o putere contractată mai mare de 150 kW; b) instalațiilor electrice ce implică instalarea posturilor de transformare; c) instalațiilor electrice ale instituțiilor preșcolare; d) instalațiilor electrice ale instituțiilor de învățământ; e) instalațiilor electrice ale instituțiilor medicale; f) instalațiilor electrice ale azilurilor de bătrâni și ale orfelinatelor; g) surselor de energie electrică de rezervă ale instituțiilor specificate la lit. c) – lit. f); h) rețelelor de iluminat publice.”.

		corespunderii a părților constructive, mecanice, de gaze sau vase sub presiune ale centralelor electrice; - Excluderea emiterii actelor de corespundere a centralelor electrice din posesia producătorilor de energie electrică a căror specific de activitate implică deținerea de personal calificat și urmează să parcurgă procedurile de notificare conform Codului rețelelor electrice; - Specificarea expresă a atribuției de emiterie a actului de corespundere și în cazul instalării surselor autonome de energie electrică la prosumatorii indicați la art. 72 alin. (17), care sunt instituții publice și în majoritatea cazurilor nu dispun de personal electrotehnic calificat.	
50.	26. La art. 73: 26.1. alin. (5), considerăm necesar să fie expus în următoarea redacție: „(5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate linii electrice, stații electrice, puncte de distribuție, posturi de transformare sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport sau a operatorului sistemului de distribuție, la rețelele căruia sunt racordate nemijlocit instalațiile respective. Operatorul sistemului de transport este obligat să primească instalațiile electrice cu tensiunea mai mare sau egală cu 35 kV. Operatorul de sistem este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit, cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate.” Argumentare: În propoziția anterioară este prevăzut dreptul de a transmite gratuit rețelele inclusiv către OST, prin urmare este oportună stabilirea în sarcina acestuia a obligației de a prelua rețelele respective (similar ca în cazul OSD). Menționăm, că au existat cazuri în care Î.S. „Moldelectrica” a refuzat recepționarea rețelelor transmise cu titlu gratuit, pe motiv că legea nu-i impune o asemenea obligație.	Se acceptă, Articolul 73 alin. (5) se expune în următoarea redacție: ”(5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații de racordare, linii electrice, stații electrice, puncte de distribuție, posturi de transformare, prin care poate fi asigurată livrarea energiei electrice și către alți utilizatori de sistem, sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție la rețelele căruia sunt racordate nemijlocit instalațiile respective. Operatorul sistemului de transport este obligat să primească liniile și stațiile electrice cu tensiunea de 35 kV și mai mare, transmise cu titlu gratuit, în cazul în care proprietarul instalațiilor electrice a îndeplinit cerințele tehnice și de securitate stabilite de operatorul sistemului de transport. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile de racordare, liniile electrice, stațiile electrice, punctele de distribuție și posturile de transformare respective transmise cu titlu gratuit, cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor de racordare, a liniilor electrice, a stațiilor electrice, a punctelor de distribuție sau a posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate.”.	
51.	26.2. la alin. (8) propunem de completat la final cu următoarea frază: „Pentru încălcarea acestei norme, antreprenorul/investitorul poartă răspundere contravențională, în conformitate cu prevederile Codului contravențional.” Argumentare: Fiind o normă imperativă, urmează a fi instituită cel puțin răspunderea contravențională. În caz contrar, încălcarea acesteia nu va atrage nici o răspundere și va perpetua situația existentă în care antreprenorii refuză sau tergiversează transmiterea rețelelor către Asociații, făcând	Se acceptă.	

		captivi consumatorii din blocurile respective (care fie achita facturi exagerate cu comisioane adiționale, fie facturile achitate în contul antreprenorilor nu ajung către furnizori și înregistrează datorii, riscând deconectări (de ex. cazurile SRL „Glorinal”, SRL „Elita”, SRL „Flormincom”, SRL „Vasigur Grup”, etc.).	
52.	27. La art. 85 alin. (10) sintagma „piață și alte persoane enumerate la Articolul 100 alin. (4) lit. b)-e) propunem să fie exclusă. Argumentarea analogică cu expunerea de la pct. 54.		Nu se acceptă, A se vedea explicațiile la propunerea ANRE pe marginea art. 100.
53.	28. La art. 100: 28.1. alin. (4) propunem să fie exclus. Argumentare: Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10/MC-EnC prin care a fost adaptată și aprobată varianta Regulamentului (UE) Nr. 1227/2011, care se transpune în proiectul de Lege cu privire la energia electrică, prevede că, articolul 8 din Regulament este inaplicabil. În acest context, menționăm că alin. (4) din art. 100 a proiectului, de fapt transpune alin. (4) din articolul 8 al Regulamentului (UE) Nr. 1227/2011. Prin urmare, sursele de colectare a informațiilor care se prevăd în art. 85 alin. (10) și art. 100 alin. (4) urmează a fi excluse din proiect.		Nu se acceptă, Nu suntem de acord cu poziția ANRE în contextul în care printre obiectivele politicii de stat sunt deschiderea piețelor de energie electrică, lansarea piețelor organizate de energie electrică, sporirea lichidității și promovarea concurenței pe piețele de energie electrică, precum și integrarea în piața regională și cuplarea piețelor de energie electrică. Totodată, Articolul 8, alin. (4) din Regulamentul (UE) Nr. 1227/2011 a fost adaptat la contextul local, astfel încât ANRE să aibă competența să solicite la necesitate și să primească documente și informații aferente tranzacțiilor încheiate pe piețele de energie electrică nu doar de la participanții la piață, dar și de la părțile terțe care acționează în numele acestora, precum și de la alte persoane indicate la art. 100, alin. (4) din Proiectul legii.
54.	28.2. alin (3) - de exclus;		Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus. Totodată, asigurarea transparenței pe piețele de energie electrică este o condiție esențială pentru buna-funcționare a acestora, deoarece eventualele abuzuri pe piață vor avea impact economic negativ asupra tuturor participanților la piață, precum și asupra consumatorilor finali.
55.	28.3. la alin.(5), de exclus frază a 2-a. Argumentare: Enumerarea informațiilor care pot fi solicitate în cadrul procedurii de monitorizare și efectuare a investigațiilor pe piața energiei electrice, limitează dreptul Agenției de a examina sub toate aspectele în dependență de caz activitatea de tranzacționare pe piața de energie electrică. Mai mult ca atât, art. 85 alin. (10) stabilește deja persoanele care sunt obligate să raporteze și pune în sarcina ANRE să aprobe modul și periodicitatea raportării informației aferente tranzacțiilor încheiate.		Se acceptă.
56.	29. La art. 101: 25.1. alin. (2) urmează a fi exclus. Argumentare: Menționăm că, drepturile specifice indicate în alin. (2) sunt prevăzute de Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Legea nr. 131/2012 cu privire la controlul de stat (art. 19).		Nu se acceptă, Nu există paralelism între prevederile art. 101, alin. (2) din Proiectul legii și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.
57.	30. La art. 103 alin. (3) și (4) se propune de exclus.		Nu se acceptă,

	Argumentare: Proiectul de lege nu definește noțiunea de „bază de date comercială”, din care motiv nu este clar cum se creează această bază, cine furnizează informația, cum și cât timp aceasta se păstrează. Având în vedere cele menționate, baza de date comercială în interpretare arbitrară nu poate să nu conțină „date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele privind confidențialitatea informațiilor stabilite”. Prin urmare, este interpretativă limita de discreție a informațiilor care pot fi făcute publice și care nu pot fi divulgate. Totodată, alin. (3) și (4) contravin alin. (1) care stabilește drept obligație abținerea de la divulgarea informațiilor obținute de la participantul la piața de energie electrică în cazul stabilit la art. 97 alin. (2), în cadrul monitorizării pieței și în cadrul investigațiilor desfășurate. Mai mult ca atât, Regulamentul UE 1227/2011 privind înregistrarea și transparența pieței angro de energie, stabilește această obligație nu pentru autoritatea de reglementare, dar pentru ACER, având în vedere faptul că anume ACER deține informația completă sau „baza de date” deplină despre toate tranzacțiile comerciale ale participanților de pe piața UE.	Alineatul (3) în versiunea adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice instituie în sarcina autorităților de reglementare a obligației privind punerea la dispoziție, în scopuri științifice, a bazei de date comerciale de care dispune, cu respectarea principiului confidențialității.
58.	31. La art. 107 alin. (6) se propune de a substitui interjecția „sau” din prima propoziție cu „și/sau”. Argumentare: Redacția propusă presupune că furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune procură energia din cadrul piețelor organizate sau prin organizarea licitațiilor (contracte bilaterale), pe când în mod normal furnizorii respectivi urmează să utilizeze ambele instrumente descrise (PZU și PPZ sunt mecanisme complementare la piața contractelor bilaterale).	Se acceptă.
59.	32. La art. 130 alin. (3) sub. 4) se propune de a completa subp. (4) cu o propoziție nouă, după cum urmează: „În scopuri tarifare nu se acceptă valoarea rezultată în urma procesului de reevaluare a activelor”. Argumentare: Reevaluarea activelor care poate fi efectuată de către operatori denaturează valoarea activelor deținute și face imposibilă monitorizarea de către Agenție a costurilor recuperate de către consumatori prin tarifele aplicate pentru investițiile realizate. Totodată se propune de a prevedea expres în Proiectul de Lege că în scopuri tarifare nu se acceptă reevaluarea.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă stabilește deja principiul potrivit căruia la aplicarea ratei de rentabilitate nu se ia în considerare valoarea rezultată din reevaluarea imobilizărilor corporale și necorporale. Totodată, reevaluarea activelor constituie un exercițiu financiar/contabil prevăzut de Standardele Naționale de Contabilitate, iar condițiile în care are loc reevaluarea se stabilesc în politica contabilă a întreprinderii.
60.	33. La art. 131 alin. (8) de exclus. Argumentare: Devierile acumulate de către furnizori la prețurile reglementate urmează a fi recuperate de către consumatorii furnizorului respectiv, ceilalți furnizori pe piață	Se acceptă.

		nu sunt responsabili de acumularea devierilor respective. Contextul legal aplicabil deja presupune interdicția de a reveni la serviciul universal în termen de 12 luni din momentul rezoluțiunii contractului de furnizare a energiei electrice încheiat cu furnizorul serviciului universal (art. 113 alin (7)).	
61.	34. La art.141 alin.(5) de exclus. Argumentare: Considerăm că, este oportun de exclus, pentru a fi aplicat integral procedura stabilită de Codul administrativ și nu a institui termene adiționale sau diferite. Codul administrativ reglementează exhaustiv procedura administrativă, termenele de realizare a acesteia, drepturile și obligațiile participanților, inclusiv în cazul în care procedura se finalizează cu emiterea actelor administrative. Instituirea unor termene adiționale prin Legea energiei electrice, va genera interpretări divergente, nefiind clar de când încep a curge aceste 3 zile, după data finalizării procedurii administrative sau în interiorul termenului stabilit pentru desfășurarea acesteia.	Se acceptă.	
62.	35. La art. 144 alin. (4) cuvintele „este în drept să aplice” de substituit cu cuvântul „aplică”. Argumentare: Este necesar de substituit cuvintele „este în drept să aplice” cu cuvântul „aplică”, – similar art. 146 și art. 147 (precum și prevederilor Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale) nu trebuie să existe opțiunea discreționară a Agenției de a aplica sau nu sancțiuni în cazul constatării încălcării care cade sub incidența sancțiunii financiare. Acest fapt poate fi considerat ca un tratament discriminatoriu și o abordare diferențiată (daca în anumite cazuri va aplica sancțiuni, iar în altele nu).	Se acceptă.	
63.	36. La art. 145 alin. (1), (3), (4), (6) cuvintele „este în drept să aplice” de substituit cu cuvântul „aplică”. Argumentare: Similar de la art. 144 alin. (4).	Se acceptă.	
64.	37. La art. 146 alin. (3) de exclus. Argumentare: Este necesar să fie exclus aliniatul respectiv, ținând cont că fiecare încălcare are particularități individuale și urmează a fi apreciată în funcție de circumstanțele specifice, nu pot fi instituite criterii exhaustive, generalizate pentru toate sancțiunile. Totodată, o eventuală Hotărâre privind aprobarea unor criterii de evaluare a cuantumului sancțiunilor va fi apreciată drept act normativ ce instituie reguli generale, aplicabile unui număr nedeterminat de persoane și cazuri. Prin urmare, actul legislativ trebuie să prevadă denumirea acestui act normativ pentru a putea parcurge procedura de expertiză legală.	Se acceptă parțial, Alineatul (3) se exclude. Totodată, pentru a se asigura transpunerea articolului 18, alin. (1) din REMIT, alineatul (2) se completează la început cu un enunț nou, după cum urmează: ”(1) Sancțiunile aplicate de Agenție trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, prejudiciile cauzate consumatorilor și eventualele beneficii obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.”.	

		De asemenea, nu este clar la care sancțiuni specifice se referă autorii. Dacă la cele prevăzute de art. 147, este oportună completarea denumirii articolului respectiv cu termenul „specifice”, pentru a exclude interpretările.	
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (nr. 04-01/2719 din 24.09.2024)	1.	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova a examinat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), autor – Ministerul Energiei și, reieșind din competențele funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Consiliul Concurenței (nr. DJ-06/ 647 - 1421 din 01.10.2024)	1.	Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 30 septembrie 2024, a examinat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și, în limitele competenței sale, comunică următoarele. 1. Articolul 8 alin. (3) din Proiect prevede dreptul specific al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenția), de a iniția și efectua, împreună cu Consiliul Concurenței controale și investigații comune în legătură cu problemele legate de sectorul electroenergetic. Articolul 101 alin. (2) din proiect, la fel prevede dreptul Agenției de a efectua, în comun cu Consiliul Concurenței, investigații pe piețele de energie electrică. Legea concurenței nr. 183/2012, la art. 55 – 56 și Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, la art. 11 alin. (1) atribuie Consiliului Concurenței dreptul de a iniția investigații pentru eventuale încălcări ale legislației din domeniul ajutorului de stat și din domeniul concurenței, în limitele competențelor prevăzute de legislație. În cadrul investigației, Consiliul Concurenței poate desfășura inspecții inopinate la orice întreprindere, asociere de întreprinderi sau autoritate publică, în scopul obținerii informațiilor și a documentelor necesare, fără a informa anticipat subiectul supus inspecției sau alte autorități. Respectiv, Consiliul Concurenței își desfășoară activitatea în limitele competențelor atribuite de Legea concurenței nr. 183/2012, care nu prevede desfășurarea unor controale sau a unor investigații comune cu alte autorități. În vederea aplicării legislației concurențiale, în conformitate cu art. 34 alin. (5) din Legea concurenței nr. 183/2012, Consiliul Concurenței colaborează cu autoritățile de reglementare. Colaborarea se efectuează conform delimitării de funcții și atribuții date prin lege pe baza următorului principiu: organele de reglementare acționează ex ante	Se acceptă parțial, Articolul 8, alin. (3) din Proiectul legii a fost completat cu cuvintele ”inclusiv dreptul Consiliului Concurenței de a efectua controale și investigații inopinate”. Cu privire la prevederile art. 34, alin. (5) din Legea nr. 183/2012 este de menționat că odată cu adoptarea la nivelul Uniunii Europene a Regulamentului UE nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro a energiei electrice, autorităților de reglementare le-au fost atribuite atribuții de efectuare a investigațiilor pe piețele de energie (energie electrică și gaze naturale) pentru a investiga și sancționa eventuale acțiuni de abuz și manipulare. A se vedea în acest sens prevederile (art. 26, 27, 28, 29 din Preambul și art. 13, art. 16 din Regulamentul menționat). Mai mult, la art. 16, alin. (1) para. (4) din Regulamentul menționat prevede expres că autoritățile naționale de reglementare, autoritățile financiare competente și autoritatea națională din domeniul concurenței dintr-un stat membru pot institui forme adecvate de cooperare pentru a asigura investigarea și punerea în execuție efectivă și eficientă și pentru a contribui la o abordare coerentă și consecventă, atât a investigațiilor și a procedurilor judiciare, cât și modalităților de asigurare a executării prezentului regulament și a legislației relevante în domeniul financiar și cel al concurenței. La fel, articolul 16 din Regulamentul nr. 1227/2011 reglementează modalitatea de cooperare dintre autoritățile de reglementare naționale și ACER (Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei), care este investită cu efectuarea investigațiilor la nivelul Uniunii Europene, atunci când un participant la piață manipulează sau face abuz de piață, cu impact asupra pieței interne a Uniunii Europene. Regulamentul respectiv a fost modificat substanțial în mai 2024 în sensul clarificării și chiar a extinderii atribuțiilor autorităților reglementare naționale și a ACER în legătură cu monitorizarea piețelor de energie, inclusiv în ceea ce privește efectuarea investigațiilor pe piețele de energie (a se vedea de exemplu, art. 13, art. 13a, art. 13b, art. 13c, 13d, art. 13e, 13f, 13g, 13h, 13i, și art. 16). Totodată, conform modificărilor la art. 16 din Regulamentul cooperarea dintre autoritățile naționale de reglementare și autoritățile de concurență în legătură cu realizarea investigațiilor a devenit obligatorie. Regulamentul UE nr. 1227/2011 a fost transpus în legislația națională prin modificarea Legii cu privire la gazele naturale (prin Legea de modificare nr. 249/2022) și a Legii cu privire la energia electrică (prin Legea de modificare nr. 414/2023). Respectiv, legislația națională nu poate fi interpretată în sensul

		(anterior) în sectorul reglementat, iar Consiliul Concurenței acționează ex-post (ulterior) pentru asigurarea concurenței, aplicând legislația concurențială asupra tuturor relațiilor din economia națională ce cad sub incidența legii. Astfel, autoritatea națională de concurență competentă de punerea în aplicare a Legii concurenței nr. 183/2012 este Consiliul Concurenței, pe când autoritățile de reglementare ex-ante asigură concurența prin actele normative adoptate de reglementare a sectoarelor/domeniilor reglementate. Respectiv, considerăm necesar de asigurat corelarea proiectului cu Legea concurenței nr. 183/2012 și de a fi revăzute aceste propuneri pentru a asigura o eficiență a atribuțiilor legale delegate autorității de concurență și autorității de reglementare.	interzicerii dreptului ANRE de a efectua investigații pe piețele de energie în legătură cu eventuale abuzuri sau manipulări de piață. În fine menționăm, că în conformitate cu Ghidul ACER cu privire la implementarea REMIT, ”aplicarea REMIT nu înlătură/nu restrânge aplicarea legislației europene în domeniul concurenței. Cu alte cuvinte, faptul că REMIT este aplicabil unei anumite situații sau comportament nu împiedică aplicarea dreptului european al concurenței la aceeași situație sau comportament”.
	2.	2. Articolul 83 din proiectul de lege interzicerea acordurilor anticoncurențiale și a abuzului de poziție dominantă pe piețele de energie electrică indică la alin. (1) unele acorduri anticoncurențiale reglementate de art. 5 din Legea concurenței nr. 183/2012, iar în alin. (2) patru practici de abuz de poziție dominată din cele șapte indicate la art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012. Astfel, în scopul corelării reglementărilor art. 83 din proiect cu legislația concurențială și pentru a asigura protecția efectivă a concurenței în sectorul energetic de rând cu alte sectoare ale economiei naționale nereglementate, considerăm oportun ca art. 83 alin. (1) din proiect să fie expus în sensul interzicerii oricăror acorduri anticoncurențiale calificate ca încălcare conform art. 5 din Legea concurenței nr. 183/2012 și, respectiv, alin. (2) al art. 83 din proiect, să interzică formele de abuz de poziție dominată stabilite ca încălcare la art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012.	Se acceptă, Textul a fost ajustat corespunzător.
		Conform art. 4 alin. (2) lit. a) din Proiect, Guvernul poate desemna o întreprindere ca operator al pieței energiei electrice o persoană juridică înregistrată în Republica Moldova de către un operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o Parte Contractantă a Comunității Energetice sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene. Această propunere nu este argumentată și ar putea limita posibilitatea unor anumiți furnizori de a oferi un serviciu dacă geografic sunt amplasate în alte state care nu sunt state membru UE sau Parte Contractantă a Comunității Energetice.	Nu se acceptă, În contextul în care se dorește cuplarea piețelor de energie electrică a Republicii Moldova cu piețele de energie electrică ale României și respectiv ale UE, iar rolul operatorului de piață în ceea ce privește organizarea și asigurarea funcționării piețelor centralizate (piața pe parcursul zilei și piața pentru ziua următoare) este crucial, este imperativ ca entitatea care va desfășura activitatea de operator de piață să fie desemnată de Guvern.
		În conformitate cu reglementările art. 39 lit. e) din Legea concurenței nr. 183/2012, Consiliul Concurenței este autoritatea competentă să investigheze practicile anticoncurențiale stabilite la Capitolul II al legii, în limitele	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile autorului la propunerile Consiliului Concurenței pe marginea articolului 8, alin. (3) din Proiect.

		atribuțiilor sale. Astfel, prevederile art. 101 din (6) propoziția a doua din proiect, urmează a fi revăzute în sensul că, efectuarea investigațiilor privind cazurile de practici anticoncurențiale ține de competență exclusivă a Consiliului Concurenței și nu doar cele de cartel.	
	3.	3. În temeiul art. 90 alin. (10) din proiectul de lege, în cazul oferirii unor stimulente ce pot fi cuantificate, acestea pot constitui ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 și, prin urmare, vor fi acordate cu respectarea prevederilor art. 8 alin. (1) din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.	Nu se acceptă. Acesta este de fapt și sensul prevederii incluse la art. 90, alin. (10) din Proiect, care de altfel transpune prevederile art. 5, para. (2) din Regulamentul nr. 2019/943.
		Articolul 112 alin. (1) din Proiect, prevede că întreprinderile mici și microîntreprinderile cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh trebuie să aibă acces gratuit, la cel puțin un instrument de comparare a ofertelor furnizorilor. Prin urmare, instrumentul de comparare a ofertelor furnizorilor va fi contra cost pentru alți participanți ai pieței. Astfel, măsura dată de sprijin, prevăzută la art. 112 alin. (1) din Proiect, ar putea constitui ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 și urmează a fi acordată cu respectarea prevederilor art. 8 din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.	Nu se acceptă., Prevederea de la art. 112, alin. (1) din Proiectul legii transpune prevederile art. 14, alin. (1) din Directiva 944/2019. Totodată, aceasta instituie o măsură de protecție/de informare a consumatorilor finali ”mici”, cu un consum anual de până la 100 000 kWh, care constă în esență în crearea unei pagini electronice care să conțină informații actualizate și corecte cu privire la prețurile practicate de furnizorii de energie electrică în raport cu aceste categorii de consumatori. După cum este reflectat, în art. 113, pagina respectiva va fi creată de ANRE și poate fi accesată de orice persoană interesată.
		Atragem atenția asupra necesității de a corela conținutul prevederilor art. 49 alin. (7) și art. 51 alin. (8) din Proiect cu prevederile legislației din domeniul ajutorului de stat. Or, măsurile de sprijin urmează a fi notificate și nu prezentate la Consiliul Concurenței, la nivel de intenție adică la nivel de proiect al actului administrativ normativ, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și ale Regulamentului privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1 din 30.08.2013. Totodată, Consiliul Concurenței consideră oportun reformularea normelor expuse supra prin utilizarea exprimărilor juridice corespunzătoare. Astfel, textul în raport cu respectarea principiilor ajutorului de stat să fie expus în sensul prin prisma regulilor ajutorului de stat reglementat de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.	Se acceptă, Art. 49, alin. (7) din Proiect a fost modificat pentru a se exclude echivocul în interpretare.

		Potrivit art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, ajutor de stat reprezintă orice măsură de sprijin care poate fi acordat individual, acordat în baza unei scheme care trebuie notificată în mod individual sau sub formă de schemă de ajutor de stat. Astfel, având la bază prevederile art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, care prevăd că terminologia utilizată în proiectul de act normativ trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative, Consiliul Concurenței indică asupra necesității de a utiliza la art. 90 alin. (9) și art. 106 alin. (5) lit. e) termenul măsură de sprijin.	
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr.36/01-06/1112 din 06.09.2024)	1.	1. Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (în continuare - AGCC) a examinat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. 1. În dispoziția art. 6 alin. (1) recomandăm substituirea sintagmei „Codul urbanismului și construcțiilor nr. 435/2023” cu textul „Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”. Codul citat supra este înregistrat cu numărul 434/2023, dar nu cu numărul 435/2023 cum este indicat în proiect. Subsecvent, în alineatul 2 din același articol propunem indicarea autorității competente care aprobă Regulamentul cu privire la protecția rețelilor electrice.	Se acceptă
	2.	2. Cu referire la art. 6 alin. (6) din proiect, atragem atenția că, în ceea ce privește terenurile aflate în proprietatea publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale, transmiterea acestora în folosință cu titlu gratuit operatorilor de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare construcției și/sau exploatarea rețelilor electrice poate afecta interesele altor persoane care, conform legislației civile, dețin un drept real limitat asupra terenului (uz, suprafață, servitute, etc.). În acest caz, darea în folosință a terenului proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale operatorilor de sistem, dacă terenurile sunt afectate de un drept real limitat, ar trebui precedată de plata unei despăgubiri în beneficiul titularilor drepturilor afectate de încetarea forțată a exercitării acestor drepturi pe motivul dării în folosință a terenului operatorilor de sistem. Legea ar trebui să prevadă obligația de a plăti această despăgubire, cât și să stipuleze entitatea din contul căreia urmează a fi efectuată plata.	Se acceptă parțial, Articolul 6, alin. (6) a fost exclus, întrucât dublează prevederile art. 134, alin. (1). Totodată, accesul operatorilor de sistem pe terenurile care se află în proprietate publică poate fi realizat exclusiv în scopul realizării lucrărilor necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea și/sau modernizarea rețelilor electrice de transport sau de distribuție. Aceasta deoarece în caz contrar, poate fi afectată calitatea prestării serviciului de transport sau de distribuție sau chiar poate apărea riscul întreruperii livrării energiei electrice sau chiar riscul apariției unei avarii pe linie electrică, ceea ce poate prezenta pericol pentru sănătatea sau chiar viața oamenilor. Totodată, au fost modificate prevederile alin. (6) și alin. (7) din art. 134, care reglementează principiile generale care se aplică în raport cu accesul operatorilor de sistem pe terenurile care se află în proprietate publică și privată. Astfel, Proiectul legii prevede în mod expres că operatorii de sistem au obligația repunerii terenurilor în situația inițială, precum și referitor la achitarea de despăgubiri pentru eventuale prejudicii cauzate la executarea lucrărilor legate de exploatarea rețelilor electrice pe terenurile care se află în proprietatea publică, și respectiv pe terenurile care se află în proprietate privată. Este de menționat și că până la moment nu au fost înregistrate la Minister careva petiții care ar indica că operatorii de sistem ar exercita în mod abuziv drepturile stabilite în capitolul XI din Proiect și care preia practic <i>ad literam</i> prevederile capitolului IX din Legea cu privire la energia electrică în vigoare.

3.	3. În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora, sintagma „pagină web oficială a autorității publice” a fost substituită cu sintagma „site web oficial al autorităților și instituțiilor publice”. În acest sens, recomandăm substituirea, în tot textului proiectului de lege a sintagmei „pagină web oficială” cu sintagma „site-ul web oficial” la forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă
4.	4. În redacția în vigoare, denumirea actuală a Legii nr. 131/2012 este Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, dar în art. 9 alin. (5) lit. a) din proiectul de lege se face trimitere la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Prin Legea nr. 95/2024, Parlamentul a exclus sintagma „asupra activității de întreprinzător” din denumirea Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat. În context, AGCC recomandă rectificarea denumirii Legii nr. 131/2012 din conținutul art. 9 alin. (5) lit. a) al proiectului de lege, precum și în alte dispoziții unde se face trimitere expresă la acest act normativ.	Se acceptă
5.	5. Prin prisma art. 10 alin. (2) lit. n) din proiectul de lege, ANRE este investită cu funcția de a monitoriza apariția unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze de exclusivitate care pot împiedica consumatorii să încheie contracte simultan cu mai mulți furnizori sau să le restricționeze opțiunea de a face această alegere și, după caz, informează Consiliul Concurenței cu privire la astfel de practici. Având în vedere că, una din atribuțiile Consiliului Concurenței este atribuția de a investiga practicile anticoncurențiale, concurența neloială și alte încălcări ale legislației concurențiale, în limitele atribuțiilor sale, considerăm că, ANRE, urmare a monitorizării situației practicilor contractuale restrictive pe piața energetică sau în domenii conexe, ar trebui în mod obligatoriu să informeze autoritatea competentă în domeniul anticoncurențial care, în baza informației recepționate, va iniția controlul în scopul verificării dacă participanții pe piața energetică respectă politicile anticoncurențiale. Respectiv, recomandăm substituirea textului „după caz informează” din norma citată mai sus cu textul „și informează, în mod obligatoriu, Consiliul Concurenței dacă identifică practici anticoncurențiale”. Această propunere vine în completarea responsabilității prevăzute în art. 101 alin. (5) din proiectul de lege care stabilește că, în cazul în care, în cadrul investigației se constată circumstanțe care indică o încălcare a Legii concurenței nr.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă transpune art. 59, para (1), lit. (p) din Directiva nr. 2019/944. Totodată, sensul acesteia este că autoritatea de reglementare urmează să informeze Consiliul Concurenței în cazul în care constată că în rezultatul unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze de exclusivitate au fost încălcate practicile concurențiale restrictive. Concomitent, pentru a se exclude echivocul în interpretare al art. 10, alin. (2), lit. n) din Proiect, au fost operate modificările necesare.

		183/2012, ANRE sesizează Consiliul Concurenței despre acest fapt.	
6.	6.	Referitor la dispozițiile art. 13 alin. (5) din proiectul de lege constatăm că, pentru soluționarea neînțelegerilor individuale, a neînțelegerilor între persoane juridice și/sau persoane fizice legate de punerea în aplicare a actelor normative în domeniul energiei electrice, un director al Consiliului de Administrație emite, în numele Agenției, decizii. Norma citată nu enumeră temeiurile care vor sta la baza selecției membrului din cadrul Consiliului de administrație care, în numele Agenției, va soluționa prin decizie disputele individuale. Din acest considerent, recomandăm în textul proiectului să fie prevăzută modalitatea de selecție.	Nu se acceptă, Această ține de activitatea internă a Consiliului de administrație al autorității de reglementare, iar repartizarea funcțiilor în cadrul ANRE are loc în conformitate cu Regulamentul ANRE aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 334/2018 și actele interne ale ANRE. Totodată, este important de delimitat la nivel de lege situațiile în care deliberază Consiliul de Administrație și situațiile care urmează a fi examinate și soluționate de către un singur membru al Consiliului de administrație al ANRE.
7.	7.	Prevederile art. 13 alin. (6) din proiectul de lege stabilesc că, în cazul crizelor de energie electrică, ANRE are dreptul să elaboreze și să adopte/emită hotărâri și decizii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Codul administrativ. Măsura dată, deși vine în scopul ameliorării situației pe piața energetică în cazul survenirii crizelor de energie electrică, trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit. Considerăm că, ANRE trebuie să aprobe un regulament separat care va stabili condițiile în care autoritatea publică poate deroga de la prevederile privind transparența în procesul decizional și de la prevederile Codului administrativ, or, în caz contrar, în lipsa unor criterii clar definite privind aplicarea dispoziției art. 13 alin. (6) din proiectul de lege, survine riscul aplicării disproporționale și arbitrare a acestei prevederi. În context, propunem adăugarea în dispoziția citată a unei prevederi care să stipuleze că, aprobarea proiectelor de hotărâri și proiectelor de decizii supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Codul administrativ se face în modul stabilit prin Regulamentul aprobat de ANRE, publicat pe site-ul web oficial al autorității.	Nu se acceptă, Situațiile de criză sunt stabilite de Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 149/2019. Totodată, prevederea respectivă preia principiul stabilit la art. 14 din Legea privind transparența în procesul decizional, nr. 239/2008.
8.	8.	În privința regimului juridic al hotărârilor și deciziilor ANRE, indicat în art. 13 alin. (8) din proiectul de lege, reținem că aceste acte intră în categoria actelor administrative normative sau individuale, după caz. Valabilitatea actelor administrative individuale este prevăzută în art. 139 Cod administrativ. Norma citată mai sus stabilește că hotărârile și deciziile ANRE produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca	Se acceptă parțial. Prevederea respectivă nu exceptează actele normative și individuale ale ANRE de la aplicarea prevederilor cap. IV din Codul administrativ. De altfel, prevederea respectivă a fost inclusă pentru a aduce claritate în cazurile în care cu privire la aplicarea unui act normativ al ANRE, care este contestat în judecată, iar reclamantul solicită suspendarea actului respectiv pe motiv că ar fi prejudiciate interesele sale. Cu privire la actele administrative individuale ale ANRE, menționăm ca exemplu hotărârea ANRE cu privire la retragerea licenței

	urmare a utilizării unei căi de atac. Această prevedere indică asupra faptului că, deși există alte modalități în baza cărora actele administrative pierd valabilitatea (anulare, revocare, retragere, căderea în desuetudine, abrogarea), în cazul actelor emise de ANRE, pierderea valabilității are loc numai în cazul când există o hotărâre judecătorească irevocabilă prin care au fost anulate sau declarate nule actele ANRE. Prevederea dată nu este în acord cu dispozițiile Codului administrativ și ale Legii nr. 100/2017 privind actele normative, or legile sus menționate stabilesc în mod expres modalitățile de încetare a acțiunii unui act normativ sau a unui act administrativ individual. Selectarea de către autoritățile publice a unei singure modalități cu privire la ieșirea din vigoare a actelor emise, conform propriei convingeri, poate crea un precedent inefficient pentru alte autorități să decidă, contrar principiilor generale privitoare la intrarea și ieșirea din vigoare a actelor normative și a actelor administrative individuale, circumstanțele în care actul pe care îl emite va înceta să producă efecte juridice. Prin urmare, recomandăm substituirea în art. 13 alin. (8) din proiectul de lege a sintagmei „până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac.” cu sintagma „în condițiile legii.”.	de transport a energiei electrice, situație în care un alt titular de licență urmează a fi desemnat provizoriu pentru exploatarea rețelelor electrice de transport. Aceasta deoarece activitatea de transport a energiei electrice, datorită specificului său (nu pot fi construite rețelele electrice de transport), se desfășoară în condiții de monopol. Totodată, art. 13, alin. (8) a fost reformulat pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la aplicabilitatea cap. IV, Titlul III din Codul administrativ.
9.	9. La art. 20 alin. (11) din proiectul de lege este prevăzut că, solicitantul căruia i-a fost respinsă cererea privind eliberarea licenței, este în drept să conteste refuzul în conformitate cu prevederile Codului administrativ. Recomandăm să indicați în dispoziția sus citată dacă contestarea refuzului în instanța de judecată este precedată de depunerea în adresa ANRE a cererii prealabile.	Nu se acceptă, În Codul administrativ este indicată procedura respectivă.
10.	10. Recomandăm substituirea în dispoziția art. 87 alin. (3) din proiectul de lege a textului „ale Legii nr. 10/2016 privind utilizarea energiei din surse regenerabile” cu textul „ale Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile”, conform redacției în vigoare a legii citate supra.	Se acceptă
11.	11. Recomandăm excluderea alineatului (4) din dispozițiile art. 110 al proiectului de lege care stabilește că furnizorii sunt în drept să ceară consumatorilor finali plata în avans, conform estimărilor pe baza consumului probabil, în cazurile și în modul stabilit în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Această măsură poate crea impedimente pentru persoanele vulnerabile sau atunci când consumatorii finali nu dețin resurse suficiente în scopul achitării în avans a costului estimativ pentru consumul probabil de energie electrică. Furnizorul, în cazul refuzului plății în avans, poate dispune întreruperea furnizării energiei electrice până la eventuala	Nu se acceptă, Nu este argumentată suficient propunerea respectivă. Totodată, plata preventivă nu reprezintă o sancțiune, deoarece aceasta este percepută pentru a acoperi cheltuielile furnizorului legate de furnizarea energiei electrice către anumite categorii de consumatori. Conform Proiectului de lege, care, de altfel, preia prevederea de la art. 69, alin. (5) din Legea nr. 107/2016, situațiile în care furnizorul este în drept să perceapă plata preventivă în cazurile expres prevăzute în Regulamentul pentru furnizarea energiei electrice, aceasta pentru a fi prevenită acumularea datoriilor de către furnizor în cazul consumatorilor finali care nu achită sau în raport cu care nu există garanție ca ar achita pentru energia electrică pe care au consumat-o (a se vedea pct. 107 – pct. 108). La fel,

		plată în prealabil a costului estimativ, ceea ce va cauza consumatorului final dificultăți în activitatea cotidiană, chiar dacă nu are restanțe la plata facturilor pentru consumul energiei electrice în perioada precedentă. Prevederea dată vine în contradicție cu dezideratul de a oferi protecție consumatorilor finali împotriva riscurilor care survin pe piața energiei electrice.	Regulamentul privind furnizarea stabilește modul de determinare a plății preventive. Totodată, Legea prevede un drept al furnizorului și nu o obligație
12.	12. Prevederea art. 111 alin. (3) din proiectul de lege prezentat spre avizare stabilește că, furnizorul poate include în factura de plată și alte taxe în conformitate cu prezenta lege și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Potrivit art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, iar conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație. Norma din proiect, indicată mai sus, este ambiguă fiindcă nu precizează care anume taxe suplimentare pot fi incluse în factură și nici nu oferă o justificare care să arate proporționalitatea și temeinicia includerii în facturile de plată a unor costuri adiționale pe lângă cele de bază. În legătură cu aceasta, AGCC recomandă rectificarea art. 111 alin. (3) din proiectul de lege, cu enumerarea expresă a taxelor adiționale care ar putea fi incluse în facturile de plată pe lângă taxele de bază, or, în caz contrar, furnizorii, în lipsa unor interdicții legale, ar putea include taxe nejustificate.	Se acceptă parțial, Nu este argumentată suficient o asemenea propunere. Prevederea respectivă a fost modificată în contextul avizului Ministerului Finanțelor.	
13.	13. AGCC reține dispoziția art. 117 alin. (7) din proiectul de lege care prevede că, în cazul întârzierii plății pentru consumul de energie electrică, consumatorii finali plătesc o penalitate în mărime determinată și în modul stabilit prin contract. Considerăm că prevederea poate fi aplicată numai după ce furnizorul a informat consumatorul final despre obligația plății consumului pentru energia electrică și numai după expirarea a cel puțin trei luni din momentul avizului, dacă la expirarea acestui termen factura nu a fost plătită. Ținem să notăm că, în anumite cazuri, factura pentru consumul de energie electrică nu este achitată la termen pe motiv că persoana nu locuiește temporar la locul de consum sau nu deține mijloace bănești în cuantumul convenit. Aplicarea penalității imediat după termenul la care trebuia efectuată plata va pune în seama consumatorului costuri adiționale care afectează negativ capacitatea de plată. Acordând un termen pentru plata facturii, consumatorul va depune eforturi pentru a achita restanțele integral, fără însă să plătească penalități. Respectiv, propunem includerea în prevederile citate mai sus a unei dispoziții care	Nu se acceptă, Nu este argumentată propunerea respectivă, pericol de a periclita activitatea furnizorului. Totodată, avizul de deconectare și situațiile în care consumatorul final poate fi deconectat este inclus în factură, pentru a se evita suportarea cheltuielilor suplimentare de către furnizorii de energie electrică în legătură cu expedierea avizelor de deconectare către consumatorii care nu achită factura pentru energie electrică, cheltuieli care fiind necesare pentru desfășurarea activității de furnizare trebuie să fie incluse în prețul de furnizare și respectiv achitate de toți consumatorii finali. Totodată, Proiectului legii stabilește limita maximă care nu poate fi depășită de furnizor la stabilirea penalității în raport cu consumatorii finali care întârzie la achitarea facturilor.	

		va stabili că penalitatea pentru întârzierea plății pentru consumul de energie electrică se aplică doar în cazul preavizării consumatorului final și doar după expirarea termenului de trei luni de la data emiterii avizului.	
14.		14. Cu referire la art. 130 alin. (3) subpct. 1) lit. g) din proiectul de lege prin care se stabilește că în Metodologiile de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie inclusă componența și modul de calculare a altor cheltuieli justificate și necesare pentru desfășurarea activității operaționale, atragem atenția că dispoziția respectivă este ambiguă, lăsând loc pentru interpretarea sensului a ceea ce se poate înțelege prin sintagma „a altor cheltuieli justificate și necesare”, în măsura în care legea nu prevede expres tipurile de cheltuieli justificate și necesare. Prin urmare, recomandăm completarea dispoziției citată mai sus cu lista tipurilor de cheltuieli pe care autorul proiectului de lege le are în vedere.	Nu se acceptă, Justificarea cheltuielilor este unul din principiile fundamentale de reglementare.
15.		15. În art. 134 alin. (2) din proiectul de lege se stabilește că dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenurilor pe durata de exploatare a rețelelor electrice se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. O asemenea dispoziție intră în contradicție cu principiile diriguitoare referitoare la exercitarea dreptului de proprietate și a altor drepturi reale limitate. Normele care stabilesc modul de gestionare și folosire eficientă a bunurilor proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale este reglementat prin Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice. AGCC reține că, în baza art. 4 alin. (6) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, rețele subterane și supraterane de alimentare cu energie electrică nu sunt obiecte ale înregistrării în registrul bunurilor imobile. În același timp, statul și unitățile administrativ-teritoriale care au în proprietate terenuri pe care sunt instalate rețelele de alimentare cu energie electrică dețin, prin efectul legii, un drept de dispoziție asupra acestor terenuri, drept urmare, consultarea statului sau a unităților administrativ-teritoriale este necesară în cazul când se intenționează construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice de transport sau de distribuție. Drept urmare, propunem rectificarea dispoziției prevăzute în art. 134 alin. (2) din proiectul de lege în sensul stabilirii că, dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenurilor proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale pe durata de exploatare a rețelelor electrice se exercită prin coordonarea cu	Nu se acceptă, Prevederile acestui capitol stabilesc expres că operatorii de sistem urmează să exercite drepturile de folosință cu bună-credință și în mod rezonabil, inclusiv cu repararea prejudiciului cauzat. A se vedea și explicațiile de mai sus.

		autoritățile statului sau cele din administrația publică locală pe terenurile cărora se efectuează lucrările.	
	16.	16. În art. 141 alin. (1) din proiect recomandăm excluderea textului „Ulterior, Agenția este în drept să extindă suplimentar termenul de examinare a reclamației cu acordul persoanei care a depus reclamația.” ANRE dispune de atribuții funcționale stabilite conform actelor normative și nu trebuie să consulte doar anumiți participanți la procedură în privința modului cum efectuează operațiunile administrative necesare soluționării disputelor. Or, alte părți implicate în procedură și față de care decizia ANRE produce efecte juridice pot considera că, prelungirea termenului la solicitarea persoanei care a depus reclamația, a fost determinată de anumite influențe externe. Dispoziția citată nu stabilește nici temeiurile în baza cărora petiționarul poate solicita prelungirea termenului de examinare și nici durata pentru care poate fi prelungit termenul. De asemenea, nu prevede consecințele care survin în cazul în care alți participanți la procedură sunt împotriva prelungirii termenului, după expirarea termenului legal de examinare a reclamației. Suplimentar, atragem atenția că dispoziția citată mai sus face trimitere la examinarea neînțelegerilor dintre întreprinderile electroenergetice, a căror soluționare ține de competența ANRE, dar în același timp, în alineatul 1 din articolul 141 se stipulează că informația despre prelungirea termenului se comunică persoanei care a depus reclamația. Prin „persoană” se are în vedere persoana fizică, dar nu o persoană juridică constituită sub formă de întreprindere electroenergetică. Respectiv, având în vedere că dispoziția art. 141 alin. (1) din proiect se referă la întreprinderile electroenergetice recomandăm substituirea termenului „persoană” cu termenul „întreprindere electroenergetică” la forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă parțial, Alin. (1) din art. 141 al Proiectului a fost reformulat pentru a exclude echivocul în interpretate. Le fel, a fost modificat alin. (3) al acestui articol.
Instituția Publică Centrul de Național pentru Energie Durabilă (nr.25-1120 din 17.09.2024)	1.	Comunică următoarele propuneri conform tabelului anexat. Art. 35 „Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de transport.” [...] Art. 64. „Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție.” [...] În contextul în care instituția publică de suport a Ministerului Energiei asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și în promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care în conformitate cu Legea 10/2016 art. 7, pct.13, calculează ponderea energiei din surse regenerabile, prin crearea unei baze de date cu privire la	Se acceptă

		monitorizarea evoluției domeniului energiei din surse regenerabile, se propune, în contextul procesului de actualizare a bazei de date a producătorilor de energie din surse regenerabile, gestionată de către instituția publică de suport, includerea în obligațiile operatorului sistemului de distribuție și în obligațiile operatorului sistemului de transport, cooperarea și distribuirea lunară către instituția publică de suport, a datelor privind producătorii și instalațiile de generare a energiei din surse regenerabile.	
	2.	Art. 124, pct.12 „[...] O comunitate de energie a cetățenilor desfășoară următoarele activități: producerea, inclusiv din surse regenerabile, partajarea energiei, stocarea energiei, furnizarea energiei electrice, agregarea, furnizarea serviciilor de flexibilitate și a serviciilor de echilibrare, precum și furnizarea serviciilor de eficiență energetică, încărcarea vehiculelor electrice și precum și furnizarea altor servicii energetice către membrii, asociații săi.” Se recomandă a se îngloba în punctul dat sintagma: „contorizarea inteligentă a consumului de energie.”	Nu se acceptă, Măsurarea energiei electrice, inclusiv contorizarea inteligentă a consumului de energie, nu este activitate comercială de sine-stătătoare. Aceasta implică o totalitate de acțiuni întreprinse de operatorul de sistem pentru a duce evidența energiei electrice produsă, livrată prin rețelele electrice, stocată și consumată. Responsabilitatea privind contorizarea inteligentă este pusă pe seama operatorului de sistem.
Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor (nr.27/12-3226 din 18.09.2024)		Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor în limita competențelor atribuite prin lege, a examinat proiectul de lege cu privire la energie electrică (număr unic 732/MEn/2024) și Vă transmite avizul fără propuneri și obiecții.	Se ia act
Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.311 din 04.09.2024)	1.	4. Propuneri asupra proiectului. Propunem următoarele modificări și completări ale proiectului de lege: 4.1. Aparent, noțiunile din art. 2 din proiect sunt inserate în ordinea alfabetică, totuși, unele din ele nu respectă această regulă. Se recomandă plasarea tuturor noțiunilor conform ordinii alfabetice.	Se acceptă
	2.	4.2. În Art. 2 din proiect (Noțiuni principale În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: 25) comunitate de energie a cetățenilor - entitate juridică care îndeplinește următoarele condiții cumulative: a) se bazează pe participarea voluntară și deschisă și este controlată efectiv de membri sau asociați, persoane fizice, autorități locale, inclusiv municipalități, sau întreprinderi mici):	Se acceptă

	textul „locale, inclusiv municipalități” urmează a se substitui cu textul „ale administrației publice locale de nivelul întâi, de nivelul al doilea sau de nivel special”.	
3.	4.3. În Art. 81 (Linii electrice directe (4) Construirea unei linii electrice directe se poate realiza cu condiția obținerii, în prealabil, a autorizației pentru linia electrică directă, eliberată de Agenție, și, ulterior, a autorizației de construire, eliberată de autoritățile administrației publice locale): textul „autorizației de construire, eliberată de autoritățile administrației publice locale” urmează a se substitui cu textul „actelor permissive emise în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”. Actele permissive pentru proiectare și construire sunt, respectiv, certificatul de urbanism pentru proiectare și autorizația de construire, iar pentru lucrările declarate de utilitate publică de interes național, acestea se emit de către instituția din subordinea organului central de specialitate responsabil de implementarea politicilor în domeniile de competență (art. 107 alin. (9), art. 108 alin. (3), art. 156 alin. (3) din Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023). Obiecția este valabilă și pentru: „Articolul 104. Producerea energiei electrice (5) Obținerea autorizațiilor de construire de la autoritățile administrației publice locale este obligatorie pentru construcția tuturor centralelor electrice sau a centralelor electrice de termoficare, precum și pentru majorarea capacității acestora”; „Articolul 105. Procedura de autorizare pentru noile capacități de producere a energiei electrice (5) După adoptarea hotărârii Guvernului prevăzută la alin. (1), beneficiarul este obligat să obțină autorizația de construire de la autoritatea administrației publice locale, în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 435/2023”.	Se acceptă
4.	4.4. Referitor la art. 124 (Comunități de energie ale cetățenilor (10) Cererea prevăzută la alin. (9) va fi însoțită de statutul/actul de constituire al persoanei juridice respective, care fac dovada îndeplinirii cerințelor stabilite la alin. (1) – (7) sunt îndeplinite. Cerințele respective trebuie să fie respectate pe toată perioada în care persoana juridică intenționează să desfășoare activitățile specifice comunității de energie din surse regenerabile) menționăm următoarele: Considerăm că nivelul actual al economiei și culturii dezvoltării inovațiilor în Republica Moldova reprezintă o barieră în calea potențialului de dezvoltare al comunităților de energie ale cetățenilor. Propunem ca la etapa inițială (cel puțin până la consolidarea primelor comunități de energie ale	Nu se acceptă, Date fiind tipurile de activități pe care le pot desfășura comunitățile de energie ale cetățenilor, inclusiv activitatea de producere, de furnizarea de energie, precum și raporturile juridice care urmează să fie constituite (între comunitatea de energie a cetățenilor și membrii acestei comunități, mai ales când procură suplimentar energie electrică de pe piețele de energie; dintre comunitatea de energie a cetățenilor și operatorii sistemelor de distribuție în legătură cu livrarea în, preluarea din rețele a energiei electrice, dintre comunitatea de energie a cetățenilor și operatorul sistemului de transport în calitate de parte responsabilă pentru echilibrare atunci când participă pe piețele de energie pentru a vinde energia electrică produsă în exces sau pentru a achiziționa energia electrică suplimentară pentru a acoperi necesarul de consum al membrilor săi, etc.) este imperativ ca acestea să fie constituite sub forma de persoane juridice.

	cetățenilor și oferirea de bune practici sau chiar până la aderarea la UE) să fie permisă constituirea acestor comunități de energie ale cetățenilor, inclusiv pe baza de contracte de societate civilă (fără constituirea de noi persoane juridice distincte), cu condiția ca cel puțin un membru/asociat al comunității să fie persoană juridică, care să poată fi împuternicită de a acționa în numele tuturor membrilor/asociațiilor pentru toate acțiunile în afara comunității (relațiile cu terții). Amintim, că o persoană juridică actualmente este obligată să perfecteze și să depună cel puțin patru rapoarte anuale (la fisc, la CNAM, la CNAS, la statistică), să dețină arhivă, evidență de contabilitate, administrator și cenzor, care necesită resurse considerabile, iar activitatea comunităților de energie se va baza exclusiv pe participarea voluntară și eforturi neremunerate. Această posibilitate va constitui un stimulent și o măsură de sprijin reale pentru dezvoltarea comunităților de energie ale cetățenilor.	A se vedea în acest sens și paragrafele (45) – (47), pct. (11) din art. 2 și art. 16 din Directiva nr. 2019/944 aferente comunităților de energie ale cetățenilor.
5.	4.5. În Art. 125 (Funcționarea și drepturile comunităților de energie ale cetățenilor. Promovarea comunităților de energie ale cetățenilor (13) Guvernul, cu asistența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și al Agenției, precum și al instituției publice de suport acordă sprijin autorităților administrației publice locale în vederea facilitării înființării comunităților de energie ale cetățenilor și a participării directe a localităților în cadrul acestora, inclusiv acordă sprijin în probleme legate de reglementarea activității comunităților de energie ale cetățenilor și consolidarea capacităților acestora): cuvântul „localităților” urmează a se substitui cu cuvintele „unităților administrativ teritoriale”. Doar unitățile administrativ-teritoriale au personalitate juridică (art. 3 alin. (2) din Legea nr. 764/2001; art. 4 din Legea nr. 436/2006), care sunt reprezentate de către autoritățile administrației publice locale, și în unitățile administrativ-teritoriale pot fi mai multe localități care nu au personalitate juridică distinctă (dacă localitățile nu sunt și UAT: satele din componența comunei).	Se acceptă
6.	4.6. În Art. 134 (Principii generale (1) Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice de transport sau de distribuție, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit): după cuvintele „operatorilor de sistem” se propune a se completa cu cuvintele „de regulă” sau, alternativ, de modificat cuprinsul alineatului (1) în sensul că terenurile UAT pot fi	Nu se acceptă, În cazul în cazul în care operatorii de sistem nu respectă prevederile Legii menționate, AAPL urmează să procedeze în conformitate cu prevederile Legii și să soluționeze astfel de conformități.

		transmise în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit. Menționăm, că actualmente, operatorii de sistem deja se eschivează de la plata redevenței la bugetele locale pentru suprafața legală instituită (art. 29 din Legea nr. 1125/2002, prin efectul Legii nr. 133/2018) asupra terenurilor aferente bunurilor imobile proprietate privată (sedii, puncte comerciale etc), declarând că sunt scutiți de plată (nu se regăsesc în lista persoanelor scutite de plată, menționate expres la Art. 29 alin. (2)1 din Legea nr. 1125/2002).	
7.	4.7. Referitor la art. 134 alin. (2) Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenurilor pe durata de exploatare a rețelor electrice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință stabilit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil față de terți fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile): având în vedere că sintagma „fără a fi necesară obținerea acordului ... unităților administrativ-teritoriale” este neconstituțională, pentru că sfidează autonomia locală și dreptul de proprietate al UAT, solciităm să fie revizuită corespunzător. Obiecția este valabilă, corespunzător și pentru: alin. (4) din art. 134 (Drepturile de folosință și de servitute prevăzute la alin. (3) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarilor terenurilor sau ai bunurilor imobile respective, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități, cu excepțiile stabilite la Articolul 135 alin. (2) și la Articolul 136 alin. (3); Articolul 139. Exproprierea (3) După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează a fi dat în folosință, cu titlu gratuit, operatorului de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelor electrice). Nu negăm faptul că este plauzibilă folosirea gratuită a acestor terenuri, în special a servituților, de către operatorii de sistem (uz pentru rețelele electrice, nu și pentru sedii și alte bunuri proprietate privată ale operatorilor de sistem), însă solicităm ca această prerogativă să respecte principiile fundamentale enunțate supra. Totodată, acordarea posesiei și folosinței gratuite a bunurilor proprietate publică constituie un „ajutor de stat” care trebuie notificat în prealabil Consiliului Concurenței de către	Nu se acceptă, Deoarece amplasarea rețelor electrice pe terenurile AAPL și APC a avut loc cu acordul autorităților publice respective. Amplasarea rețelor electrice pe terenurile proprietate a UAT, pe viitor, se va efectua doar în rezultatul acordării dreptului de folosință cu titlul gratuit asupra terenurilor de către autoritățile publice. Totodată, exploatarea rețelor electrice situate pe teritoriul UAT se efectuează de operator pentru a se asigura livrarea energiei electrice inclusiv pentru locuitorii localităților menționate. După cum s-a explicat anterior, cheltuielile suportate de operatori de sistem în legătură cu achitarea redevenței vor fi incluse în tarifele de transport și distribuție, ducând la majorarea semnificativă a acestora. De asemenea, prevederile din Capitolul XI al proiectului de lege nu se aplică în raport cu alte bunuri imobile utilizate de operatorii de sistem, cum ar fi sediile, punctele comerciale, iar la necesitate proiectul legii poate fi modificat în acest sens. În fine, conform celor menționate mai sus, art. 134, alin. (6) și (7) au fost modificate în sensul stipulării în mod expres a faptului că operatorii de sistem au obligația repunerii terenurilor în situația anterioară, precum și referitor la achitarea de despăgubiri pentru eventuale prejudicii cauzate la executarea lucrărilor legate de exploatarea rețelor electrice pe terenurile care se află în proprietatea publică, și respectiv pe terenurile care se află în proprietate privată.	

		entitatea care îl acordă, pentru a fi autorizat. Norma proiectului nu face derogare de la această regulă (Legea nr. 139/2012). O altă opțiune posibilă este ca statul să acopere anual pierderile UAT prin transferuri și/sau granturi acordate de la bugetul de stat.	
	8.	4.8. Se propune completarea proiectului cu norme care să prevadă înregistrarea automată a deranjamentelor în rețelele și instalațiile electrice, evidența automată a deconectărilor liniilor electrice de 0,4 kV și compensarea automată de către operatorii de sistem a prejudiciilor cauzate consumatorilor prin deranjamentele produse în rețelele și instalațiile electrice gestionate.	Nu se acceptă, Problema invocată urmează a fi soluționată la nivel de legislație secundară a ANRE. Totodată, soluționarea acesteia în mod eficient se va materializa mai ales după punerea în funcțiune a rețelelor electrice inteligente și a sistemelor de măsurare inteligente (a se vedea în acest sens art. 77 din proiect)
SA „Energocom” (nr. 10/07-3159 din 18.09.2024)	1.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri conceptuale asupra acestuia.	Se ia act
IS „Moldelectrica” (nr. 46-54/2574 din 07.10.2024)	1.	În continuarea scrisorii nr. 46-53/2394 din 19.09.2024 privind examinarea proiectului Legii cu privire la energia electrica transmitem un set suplimentar de propuneri și comentarii la proiectul Legii. În același timp, dat fiind modificările semnificative, care se propun de a fi perfectate în Legea cu privire la energia electrica, cu includerea unor noi concepte și procese care afectează securitatea și fiabilitatea funcționării sistemului electroenergetic și funcționarea pieței energiei electrice, considerăm oportun și necesar abordarea mai detaliată în comun cu părțile implicate [Ministerul Energiei, ANRE, OST, OSD, Furnizori] a cel puțin următoarelor subiecte: 1) Activitatea de agregare; 2) Derogări de responsabilitatea privind echilibrarea; 3) Dezvoltarea rețelelor electrice din contul solicitanților; 4) Racordarea la rețelele electrice; 5) Utilizarea noțiunilor de „Operator de Transport și de Sistem”, Operator de distribuție" în loc de Operator al Sistemului de Transport" și respectiv Operator al Sistemului de Distribuție"; 6) Acces la serviciile sistemului electroenergetic în baza tarifului pentru servicii de sistem; 7) Compensarea utilizatorilor de sistem în caz de limitări; 8) Despăgubirea participanților la piața energiei electrice în cazul limitării drepturilor obținute în cadrul licitațiilor de alocare a capacităților transfrontaliere; 9) Asigurarea alocării capacității transfrontaliere la un nivel de 70%.	Se acceptă parțial, Modificările propuse au fost considerate în textul definitiv al proiectului de Lege.

		Intru asigurarea implementării eficiente a modificărilor în Legea cu privire la energia electrica, considerăm imperativ de a aborda prevederile aferente subiectelor sus menționate prin prisma realizării practice. Anexă: Proiectul Legii cu privire la energia electrica (cu propuneri și comentarii).	
SA „OPCOM” (nr. din 2024)		Nu a prezentat careva propuneri pe marginea Proiectului de lege.	
SRL „Operatorul Pieței de Energie M” (nr. din 2024)		Nu a prezentat careva propuneri pe marginea Proiectului de lege.	
SA „CET-Nord” (nr. 227-08/1621 din 20.09.2024)	1.	Urmare a examinării proiectului de lege cu privire la energia electrică remis spre avizare, înaintăm următoarele propuneri și recomandări: 1. Noțiunile de „întreprindere mică”, „întreprindere mamă”, „microîntreprindere” diferă de noțiunile utilizate în Legea nr. 179/2016 și Legea nr. 287/2017. Astfel, având în vedere faptul că art. 7 alin. (3) din Legea 100/2017 stabilește că <i>în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis</i> , considerăm oportun fie de a exclude respectivele noțiuni sau de a le revedea prin prisma cadrului legislativ din domeniu, pentru a se evita conflictul de norme.	Nu se acceptă, Definițiile noțiunilor de ”întreprindere mică”, „întreprindere mamă” și „microîntreprindere” transpun definițiile noțiunilor corespunzătoare din art. 2, pt. (38), pt. (12) și pt. (6) din Directiva nr. 944/2019, iar în contextul necesității alinierii legislației naționale la legislația UE este imperativ de utilizat definițiile respective. Totodată, în conformitate cu art. 54, alin. (1), lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, terminologia utilizată în actele normative trebuie să corespundă legislației UE pentru a se asigura transpunerea și mai ales implementarea coerentă și corectă a acesteia.
	2.	2. La Articolul 21 alin. 8 lit. a) după cuvintele „întreaga capacitate” să se completeze cu sintagma „disponibilă conform declarației de disponibilitate depusă în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice”.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. Totodată, referința la declarația de disponibilitate ține de procedurile tehnice și operaționale, care sunt stabilite în Codul rețelelor electrice aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 423/2019 și nu își are rostul în contextul situației descrise la art.21 alin. (8) lit. a) din Proiect.
	3.	3. La alin. (4) Articolul 22 prima propoziție de a expune în următoarea redacție: „În cazul prevăzut la alin. (3) lit. a), Agenția adoptă o hotărâre privind suspendarea licenței la cererea titularului licenței, în termen de 3 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia, cu indicarea termenului de suspendare indicat în cerere, dar care nu poate depăși termenul stabilit la alin. (7)”. Modificarea propusă vine să individualizeze procedura pentru cazul când suspendarea licenței are ca temei cererea titularului licenței privind suspendarea licenței.	Se acceptă
	4.	4. Articolul 106 urmează a fi completat cu un nou aliniat având cu următorul conținut: „(7) Agenția va ține cont de Depozițiile de dispecer în cadrul efectuării analizei privind respectarea de către centralele electrice de termoficare urbane a graficului de temperaturi”. Norma propusă este	Nu se acceptă, Agenția, în calitate de autoritate de reglementare nu monitorizează respectarea de către centralele electrice de termoficare urbane a graficului de temperaturi și nu aplică sancțiuni în legătură cu aceasta. Totodată, în conformitate cu art. 36, para. (6), măsurile luate de operatorul sistemului de transport, precum și de alți

		necesară în vederea evitării aplicării unor sancțiuni față de unitățile termoelectrice în cazul când, pe durata crizelor de energie electrică, producătorii vor fi obligați să mobilizeze întreaga capacitate de producere la cererea operatorului sistemului de transport, iar acest fapt va influența asupra parametrilor de calitate pentru energia termică furnizată.	participanți la piață în timpul crizei de energie electrică, în conformitate cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic și cu deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale sunt obligatorii și prevalează în raport cu prevederile contractuale și actele normative în domeniu. Astfel nu sunt clare argumentele expuse în legătură cu această propunere.
5.		5. La Articolul 132 alin. (3) de exclus ultima propoziție „ <i>Bilanțul și situația de profit și pierderi se întocmește separat pentru fiecare activitate reglementată</i> ”, întrucât titularii de licență nu întocmesc bilanțuri separate pentru fiecare activitate.	Se acceptă parțial, Textul a fost reformulat pentru a reflecta principiul stabilit la art. 56, para. (3) din Directiva 944/2019 pentru a stabili că întreprinderile electroenergetice trebuie să țină în contabilitatea sa de gestiune un bilanț și un cont de profit și de pierderi separate pentru fiecare activitate în parte.
6.		6. La Articolul 132 alin. (7) se face referință la Legea nr. 61/2007 privind activitatea de audit și în standardele internaționale de audit, însă actul legislativ prenotat a fost abrogată prin Legea nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare, considerent din care se impune revizuirea prevederii respective.	Se acceptă
7.		7. La Articolul 149 alin. (5) propunem excluderea prevederii sau substituirea termenului de „3 ani” cu „7 ani”, deoarece termenul de 3 ani este unul ireal pentru realizarea de către unitățile termoelectrice, a investițiilor necesare în scopul asigurării unui preț competitiv al energiei electrice pe piață și asigurarea sustenabilității financiare și operaționale a unităților de producere. În caz contrar, întreprinderea nu va reuși să își recupereze cheltuielile justificate de producere a energiei în regim de cogenerare, ceea ce va duce la majorarea cheltuielilor aferente livrării energiei termice către consumatori. Această situație ar putea determina consumatorii să renunțe la serviciile întreprinderii, optând pentru surse alternative de energie termică, ceea ce ar putea avea un impact negativ asupra stabilității financiare a unităților termoelectrice.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost corelată cu obligația operatorului sistemului de transport privind dispecerizarea prioritară stabilită la Articolul 74 alin. (6) din proiectul legii. Totodată, de menționat că în conformitate art. 12 din Regulamentul UE nr. 943/2019, dispecerizarea prioritară este în principiu interzisă, iar cu titlu de derogare aceasta este posibilă doar pe termen limitat și pentru anumite cazuri specifice (a se vedea articolul 74 din proiectul Legii). Aceasta va determina modificarea de către ANRE a politicii tarifare de stabilire a prețurilor pentru centralele electrice de termoficare urbane. Totodată, proiectul legii oferă posibilitatea centralelor electrice de termoficare urbane să participe pe piețele concurențiale de energie electrică, inclusiv pe piața de echilibrare, pentru a-și recupera costurile aferente activității de producere și inclusiv pentru a obține profit.
8.		8. Propunem ca în cazul centralelor electrice termoficare urbană să fie promovată o limită admisibilă de abaterii, care să nu se considere dezechilibru în valoarea de $\pm 5\%$, deoarece diapazonul de reglare automată a frecvenței capacităților de cogenerare în limită de $\pm 5\%$ este direct dependent de nivelul de frecvență al sistemului electroenergetic (caracteristici tehnice prescrise în pașapoartele tehnice și în instrucțiunile de exploatare a producătorilor a utilajului de producere). Menționăm că, în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de asemenea este stabilită o anumită limită admisibilă de abateri care nu se consideră dezechilibru pentru producătorii	Nu se acceptă, Mecanismul de toleranțe prevăzut în proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile a fost introdus în contextul implementării schemei de sprijin pentru producătorii de energie electrică din surse regenerabile, ținând cont de specificul tehnologiei de producere a energiei electrice. De remarcat faptul că în conformitate cu art. 5 din Regulamentul UE nr. 943/2019 (transpus în art. 90 din proiectul legii), toți participanții la piața energiei electrice sunt responsabili pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistem, iar derogări de la această cerință (inclusiv scutiri parțiale de la responsabilitatea în materie de echilibrare) pot fi oferite doar în anumite situații specifice, stabilite în articolul respectiv din Regulamentul UE.

		SER. Astfel, în cazul în care nu va fi determinată o limită admisibilă a abaterii care nu se consideră dezechilibru și în cazul producerii de energie electrică în regim de cogenerare, similar regenerabilelor, situația dată va crea dezechilibre permanente.	
	9.	9. În contextul excluderii obligației furnizorului central de energie electrică de a procura și revinde energia electrică produsă la centralele electrice de termoficare urbane, propunem reglementarea distribuirii pierderilor de energie electrică în transformatoare conform activităților reglementate distincte unităților termoelectrice precum serviciul de transport al energiei electrice și producerea energiei electrice titularilor de licențe respectivi în dependență de volumul fluxurilor de energie electrică transportată la cantității produse. În acest sens, comunicăm că, la situația actuală, transformatoarele 1T și 2T ale SE „Bălți CTE” 110/10 kV asigură tranzitul de energie electrică din rețeaua de transport spre rețeaua de distribuție. Aceste fluxuri de energie electrică care au loc în rețelele de transport și rețelele de distribuție nu au tangență cu regimul de funcționare al S.A. „CET-Nord”, deoarece energia electrică produsă de către unitățile de producere ale întreprinderii este livrată în rețeaua electrică de distribuție 10 kV. În rezultat, titularul de licență S.A. „CET-Nord” suportă integral, dar nejustificat pierderile de energie electrică din transformatoare pentru o altă activitate reglementată distinctă unității termoelectrice precum serviciul de transport al energiei electrice, ceea ce este în contradicție cu însăși principiile de reglementare ale actului legislativ elaborat și remis spre avizare.	Nu se acceptă, Problema invocată urmează a fi soluționată la nivel de legislație secundară, în cadrul discuțiilor cu ANRE și alte părți implicate.
SA „Furnizare a Energiei Electrice Nord” (nr.09-823 din 02.09.2024)	1.	Comunică că nu are careva obiecții/propuneri asupra proiectului.	Se ia act
SA „Furnizare a Energiei Electrice Nord” (nr.09-921 din 02.10.2024)	1.	Comunică că nu are careva obiecții/propuneri asupra proiectului.	Se ia act
ÎS. „Nodul Hidroenergetic Costești” (nr. 197 din 16.08.2024)	1.	Comunică susținerea proiectului și lipsa de obiecții.	Se ia act

SA „RED Nord” (nr. jur-09/1626 din 16.09.2024)	1.	Informează că, a analizat proiectul actului normativ și înaintează următoarea propunere de completări a acestuia, prin includerea la art.65 a următoarelor două alineate : <i>„Pentru a stimula consumatorii de energie electrica să mențină un factor de putere stabil, în instalațiile lor de utilizare, se stabilește modul și condițiile calculării, de către operatorul de rețea, a consumului tehnologic de energie active, în rețelele de distribuție, în dependență de valoarea factorului de putere, în instalațiile de utilizare ale consumatorilor, furnizorul de energie electrică, având dreptul să includă acest consum în factura de plată a consumatorului. Consumul tehnologic, va fi facturat atât în cazul consumului de energie reactivă din rețeaua de distribuție, cât și în cazul injectării energiei reactive în rețea de instalațiile de compensare(supracompensare) ale consumatorului final.”</i> <i>Prevederile se vor aplica tuturor consumatorilor cu puterea contractată (permisa) de 10 kW și mai mult, racordați la rețelele de distribuție cu tensiunea de 0,4 kV sau 10 kV (cu excepția consumatorilor casnici, asociațiilor de proprietari ai locuințelor privatizate, cooperativelor de construcții a locuințelor, condominiilor în fondul locativ, căminelor, asociațiilor pomilegumicole și consumului de energie electrică pentru spațiile comune din blocurile de locuit). Calculul consumului tehnologic se va efectua separat pentru fiecare loc de consum”.</i>	Nu se acceptă, Subiectul achitării pentru energia reactivă este reglementat de „Instrucțiunea privind calcularea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele de distribuție în dependență de valoarea factorului de putere în instalațiile de utilizare ale consumatorilor” aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 89/2003.
SA „RED Nord” (nr. STP-10/1724 din 03.10.2024)	1.	Prin prezenta, administrația S.A. „RED-Nord” Vă aduce la cunoștință că a examinat adresarea DVS. Nr. 05-2483 din 25.09.2024 referitor la avizarea proiectului de lege cu privire la energia electrică (732/MEn/2024). Vă informăm că administrația S.A. „RED-Nord” nu are propuneri suplimentare celor indicate în scrisoarea nr. Jur-09/1626 din 16.09.2024, asupra proiectului de lege menționat.	Se ia act. A se vedea comentariul la scrisoarea nr. Jur-09/1626 din 16.09.2024
SA „Termoelectrica” (nr. 79/6707 din 16.09.2024)	1.	La proiectul Legii: La Art. 2 propune: a) de a plasa toate noțiunile conform ordinii alfabetice; b) de a completa cu noțiunea „rețea complet integrată” pentru o mai bună înțelegere a textului Legii.	Se acceptă
		La Art. 4, alin. (1), lit. G): a) de a modifica cuvântul „instalarea” cu cuvântul „construcția”;	Nu se acceptă, Considerăm că noțiunea „componente de rețea complet integrate” asigură o înțelegere suficientă. Totodată, în textul legii se utilizează noțiunea de „componente de rețea complet integrate”, care este definită în art. 2 din proiectul legii.
	2.	b) de a modifica sintagma "20 MW" cu sintagma „20 MWe”. (2 ori).	Se acceptă
			Nu se acceptă, Unitatea de măsură „MW” se referă la puterea centralei electrice.

	Considerăm că, aceste modificări în proiect sunt necesare pentru a evita interpretarea dublă.	
3.	Art. 5, alin. (1), lit. d) contrazice prevederilor Art. 7, alin. (2) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și dețetizarea proprietății publice, conform căreia „Organul abilitat cu administrarea și dețetizarea proprietății publice a statului este Agenția Proprietății Publice”. Reieșind din cele expuse, propunem de a reformula textul.	Se acceptă
4.	La Art. 6, alin. (1) de a modifica sintagma „nr. 435/2023” cu sintagma „nr. 434/2023”, greșeala tehnică.	Se acceptă
5.	La Art. 9: a) alin. (4) de a exclude sintagma „Articolul 93”;	Nu se acceptă, Nu este clară propunerea. Textul respectiv face referință la articolul 39 și la articolul 94. Totodată, termenii, condițiile și metodologiile prevăzute în codurile rețelilor electrice și liniile directe urmează a fi elaborate de operatorul sistemului de transport sau de operatorul pieței desemnat.
	b) alin. (5), lit. b) de a elimina sintagma „Articolul 99 și —”.	Se acceptă parțial, În prevederea respectivă urmează a fi făcute referințe la articolul 100 și 101.
6.	La Art. 10, alin. (1), lit. a), de a modifica sintagma „Articolul 61 alin. (3) lit. c)” cu sintagma „Articolul 61 alin. (3) lit. d)”.	Se acceptă
7.	La Art. 18, alin. (4) propunem de a substitui sintagma „mutatis mutandis” cu textul „prin analogie (<i>mutatis mutandis</i>)”, deoarece contrazice Art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	Se acceptă
	La alin. (1), Art. 24 nu este clar ce înseamnă „modificării competențelor de control ale societății”.	Se acceptă, Alineatul respectiv a fost modificat pentru a clarifica sensul acestuia.
8.	La Art. 26 de a redacta denumirea „Separarea proprietății asupra sistemelor de transport și a operatorului sistemului de transport”, deoarece contrazice prevederilor alin. (1) din Art. 26 din proiect.	Se acceptă parțial, Textul a fost modificat corespunzător.
9.	La Art. 47, alin. (3) de a modifica textul „În cazul în care obiectivele prioritare prevăzute la alin. (3)” cu textul „În cazul în care obiectivele prioritare prevăzute la alin. (2)”, deoarece obiectivele care au prioritate la alocarea veniturilor care decurg din alocarea capacității interzonale sunt stipulate la alin. (2).	Se acceptă
10.	La Art. 66, alin. (2) de a modifica textul „Operatorul sistemului de distribuție nu deține, dezvoltă, administrează sau exploatează” cu textul „Operatorul sistemului de distribuție nu deține, nu dezvoltă, nu administrează sau nu exploatează”.	Se acceptă
11.	La Art. 69, alin. (2), lit. d), e) de a modifica textul „să nu dețină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze” cu textul „să nu dețină, să nu dezvolte, să nu administreze sau să nu exploateze”.	Se acceptă

	12.	La Art. 72, alin. (14) de a modifica textul „alin. (8) - (10), alin. (11) - (13)(12)” cu textul „alin. (8)-(13)”.	Se acceptă
	13.	La Art. 104 : a) alin. (4) de a modifica sintagma „nr. 435/2023” cu sintagma „nr. 434/2023”, greșeala tehnică;	Se acceptă
		b) alin. (6): - de a modifica cuvântul „instalării” cu cuvântul „construcției”; - de a modifica sintagma „20 MW” cu sintagma „20 MW _e ” (2 ori).	Se acceptă parțial, Textul a fost modificat corespunzător.
	14.	La Art. 105 : a) alin. (1), (3): - de a modifica cuvântul „instalării” cu cuvântul „construcției”; - de a modifica sintagma „20 MW” cu sintagma „20 MW _e ” (2 ori);	Se acceptă parțial, Textul a fost modificat corespunzător.
		b) alin. 5 de a modifica sintagma „nr. 435/2023” cu sintagma „nr. 434/2023”, greșeala tehnică.	Se acceptă.
	15.	La Art. 40, art. 75, art. 82, art. 106 este utilizată noțiunea „active de producere”. Nu este clar dacă noțiunea „activele de producere” are aceeași semnificație ca „instalațiile de producere”. Pentru a nu crea confuzii se propune completarea Art. 3 cu noțiunea „active de producere”.	Se acceptă, Cuvintele „active de producere” se substituie cu cuvintele „centrale electrice”
	16.	La Art. 118: a) alin. (3) de a modifica sintagma „Prin derogare de la prevederile alin.” cu sintagma „Prin derogare de la prevederile alin. (2)”;	Se acceptă
		b) alin. (4) de a modifica sintagma „contract prevăzut la alin.” cu sintagma „contract prevăzut la alin. (1)”.	Se acceptă
AO „Asociația Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică din Republica Moldova” (nr.13 din 20.09.2024)	17.	La art. 149, alin. (5) de a modifica textul „Art. 87 alin. (4)” cu textul „Art. 87 alin. (3)”.	Se acceptă
	1.	I. Propuneri pentru Capitolul I – DISPOZIȚII GENERALE. 1. Introducerea unui principiu de prioritate pentru energia regenerabilă. <i>Context:</i> Conform Directivei UE 2018/2001 (RED II), statele membre trebuie să acorde prioritate energiei din surse regenerabile în sistemele lor energetice. Acest principiu ar trebui reflectat și în legislația din Republica Moldova, pentru a sprijini tranziția către surse de energie curate și pentru a încuraja investițiile în regenerabile. <i>Propunere:</i> Includerea unui articol care să recunoască prioritatea energiei regenerabile în conectarea la rețea și dispecerizare. <i>Formulare propusă:</i>	Nu se acceptă, Ultimele modificări la Directiva UE nr. 2018/2001 urmează a fi transpuse în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile pentru a se asigura transpunerea și implementarea completă și corectă a acestora. Astfel, de exemplu, în conformitate cu Directiva UE 2018/2001, modificată, principiul potrivit căruia statele membre trebuie să acorde prioritate energiei din surse regenerabile în sistemele lor energetice urmează a fi transpus și implementat cu respectarea cerințelor și a prevederilor stabilite la art. 15c (adică în cadrul zonelor pretabile accelerării proiectelor privind energia din surse regenerabile), la art. 16a și la art. 16f.

		„Energia electrică produsă din surse regenerabile va avea prioritate la conectarea în rețea și la dispecerizare, susținând obiectivele naționale și internaționale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon.”	
2.	2. Clarificarea termenilor cheie privind energia regenerabilă. <i>Context:</i> Este important ca legislația să definească termeni esențiali pentru a evita interpretările ambigue și a garanta o aplicare uniformă a legii. <i>Propunere:</i> Definirea clară a termenilor precum „energie regenerabilă”, „acces prioritar la rețea” și „flexibilitate operațională” în lege. <i>Formulare propusă:</i> „Energie regenerabilă – energie produsă din surse regenerabile, cum ar fi energia solară, eoliană, hidroenergie, biomasă și alte surse conforme cu Directiva (UE) 2018/2001, având prioritate de acces la rețea.”	Nu se acceptă, Conform celor explicate mai sus, aceste aspecte urmează a fi reglementate de Legea nr. 10/2016 privind promovarea energiei din surse regenerabile, odată cu transpunerea în textul acesteia a ultimelor amendamente operate în Directiva UE nr. 2018/2001 (prin Directiva de modificare nr. 1711/2024). În caz contrar, există riscul ca să fie distorsionată transpunerea în legislația națională și aplicarea atât a principiilor Directivei RES ce țin de ”prioritate în zonele pretabile accelerării proiectelor RES”, ”a accesului neîntârziat (în cel mult 12 luni) la rețea în zonele pretabile accelerării proiectelor RES”, a ”interesului public superior”, precum și a principiilor din legislația-cadru în sectorul electroenergetic, precum ”accesul nediscriminatoriu la rețea” (a se vedea art. 16 din Directiva nr. 944/2019) sau ”dispecerizarea bazată pe mecanisme de piață” (art. 12 din Regulamentul nr. 943/944).	
3.	3. Asigurarea echității în alocarea capacității pentru producătorii regenerabili <i>Context:</i> În legislația UE, alocarea capacităților trebuie să fie transparentă, echitabilă și nediscriminatorie. Acest principiu ar trebui aplicat și în Moldova pentru a susține producătorii de energie regenerabilă. <i>Propunere:</i> Includerea unei prevederi care să oblige operatorii de rețea să aloce capacitățile cu prioritate pentru producătorii de energie regenerabilă. <i>Formulare propusă:</i> „Operatorii de rețea vor aloca capacitățile de transport și distribuție în mod transparent și echitabil, cu prioritate pentru producătorii de energie regenerabilă.”	Nu se acceptă, Proiectul de Lege transpune prevederile actelor normative comunitare, în care unul din principiile fundamentale se referă la „alocarea capacităților în mod transparent, echitabil și nediscriminatoriu”. Or, acordarea priorității la alocarea capacității pentru anumite categorii de utilizatori de sistem este în măsură să distorsioneze implementarea acestui principiu, cu impact negativ asupra piețelor de energie electrică.	
4.	4. Obligația de informare și consultare a producătorilor de energie regenerabilă. <i>Context:</i> Este necesar ca producătorii de energie regenerabilă să fie consultați și informați în legătură cu modificările reglementărilor care îi privesc. <i>Propunere:</i> ANRE și operatorii de rețea trebuie să fie obligați să organizeze consultări periodice cu producătorii de energie regenerabilă. <i>Formulare propusă:</i> „ANRE și operatorii de rețea vor organiza consultări periodice cu producătorii de energie regenerabilă, asigurând un dialog transparent și accesibil.”	Nu se acceptă, Nu este clară propunerea. Autoritatea de reglementare, operatorul sistemului de transport sunt obligați conform proiectului să consulte proiectele de decizii, proiectele de acte pe care urmează să le aprobe (a se vedea în acest sens art. 13, art. 35, alin. (4), lit. b), art. 39, art. 37, art. 68).	

5.	5. Protecția investițiilor în energie regenerabilă <i>Context:</i> Investitorii în energie regenerabilă au nevoie de un cadru legal stabil și predictibil pentru a asigura recuperarea investițiilor. <i>Propunere:</i> Includerea unui articol care să garanteze protecția investițiilor existente și un cadru legislativ stabil. <i>Formulare propusă:</i> „Statul garantează protecția investițiilor realizate în domeniul energiei regenerabile și asigură un cadru legislativ stabil și predictibil.”	Nu se acceptă, Propunerea ține de obiectul de reglementare prevăzut de Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în care urmează a fi descrise atribuțiile autorităților publice, principiile și mecanismele aplicabile în acest sens.
6.	II. Propuneri pentru Capitolul II – COMPETENȚE ADMINISTRATIVE ȘI DE REGLEMENTARE. 1. Introducerea unei priorități clare pentru energia regenerabilă în cadrul competențelor ANRE. <i>Context:</i> Directiva UE 2019/944 subliniază necesitatea prioritară de a integra sursele regenerabile în sistemul energetic. <i>Propunere:</i> Includerea unei prevederi care să mandateze ANRE să asigure accesul prioritar la rețele pentru producătorii de energie regenerabilă. <i>Formulare propusă:</i> „ANRE va asigura accesul prioritar și nediscriminatoriu la rețelele electrice pentru producătorii de energie regenerabilă.”	Nu se acceptă, Autoritatea de reglementare prin prisma atribuțiilor sale monitorizează respectarea principiului de acces nediscriminatoriu la rețelele electrice, astfel cum este definit la art. 6 din Directiva nr. 944/2019 (transpus în art. 71 din Proiect). Totodată, în ceea ce privește accesul la rețelele electrice al capacităților noi de producere și al instalațiilor noi de producere, Directiva UE nr. 944/2019 prevede în mod expres faptul că unul din obiectivele autorității de reglementare trebuie să fie facilitarea accesului la rețea, în special prin eliminarea barierelor care ar putea împiedica accesul noilor participanți pe piața energiei electrice și al energiei electrice din surse regenerabile. Aceasta însă nu echivalează cu acordarea accesului prioritar la rețea (art. 58, lit e) din Directiva 944/2019 transpus prin art. 8, alin. (1), lit. e) din proiect). A se vedea și argumentele expuse <i>supra</i> în legătură cu acest aspect.
7.	2. Simplificarea procedurilor administrative pentru producătorii mici și medii de energie regenerabilă. <i>Context:</i> Este necesară simplificarea procedurilor pentru autorizarea și licențierea proiectelor de energie regenerabilă mici și medii. <i>Propunere:</i> Includerea procedurilor simplificate pentru obținerea licențelor, pe baza modelului „one-stop-shop” utilizat în UE. <i>Formulare propusă:</i> „Autoritățile de reglementare vor implementa proceduri simplificate pentru emiterea licențelor pentru producătorii mici și medii de energie regenerabilă.”	Nu se acceptă, În primul rând nu e clar cine intră în categoriile producătorilor mici și medii. Mai mult, licența pentru producere se eliberează pentru producătorii care exploatează centrale cu capacitate instalată de 5 MW și mai mult. Nu e clar și ce problemă se încearcă a fi soluționată în contextul în care procedura generală de licențiere este stabilită în Legea 160/2011, elaborată în conformitate cu principiile Legii nr. 235/ 2006.
8.	3. Clarificarea rolului ANRE în stabilirea tarifelor preferențiale. <i>Context:</i> Tarifele diferențiate sunt un mecanism esențial pentru susținerea regenerabilelor. <i>Propunere:</i> Mandatarea ANRE să implementeze tarife speciale pentru energia regenerabilă. <i>Formulare propusă:</i>	Nu se acceptă, În conformitate cu Directiva nr. 2019/2014 prețurile pentru producerea energiei electrice se stabilesc în condiții de piață. Cu titlu de excepție, în contextul unor scheme de sprijin prețurile pot fi reglementate (de exemplu, tarifele fixe stabilite pentru producătorii eligibili mici în condițiile Legii nr. 10/2016). Respectiv, nu e clar ce fel de tarife diferențiate se propun aprobate de ANRE.

		„ANRE va implementa un sistem de tarife diferențiate pentru energia produsă din surse regenerabile, ajustabil anual.”	
	9.	III. Observații asupra articolelor specifice din proiectul de lege. 1. Articolul 72 alin. (3), 85 alin. (7) și 93 alin. (5) – Garanții financiare <i>Observație:</i> Scopul și detaliile garanțiilor financiare solicitate nu sunt clar specificate în proiect. <i>Propunere:</i> Clarificarea termenilor și a condițiilor pentru garanțiile financiare, astfel încât să fie transparent și predictibil pentru toți producătorii.	Se acceptă parțial, Textul a fost modificat. Totodată, cuantumul garanțiilor financiare, modul/condițiile de restituire a acestora urmează să fie stabilite de către autoritatea de reglementare în Regulamentul privind racordarea și, respectiv, în Regulile pieței. A se menționa că practica perceperii garanțiilor financiare de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul pieței este pe larg utilizată în Statele Membre ale Uniunii Europene pentru a se evita expunerea acestor participanți la piață riscurilor financiare excesive, fapt care ar putea afecta negativ întregul sector electroenergetic dat fiind rolul acestora.
	10.	2. Articolul 73 alin. (6) – Venituri neimpozabile. <i>Observație:</i> Conform Codului fiscal, veniturile operatorilor de sistem din primirea cu titlu gratuit a liniilor electrice sunt considerate venituri neimpozabile. Nu este necesară dublarea acestei prevederi în altă legislație. <i>Propunere:</i> Eliminarea acestei prevederi din proiectul de lege pentru a evita incoerente legislative.	Se acceptă parțial, Ultima frază din alin. (6) se expune după cum urmează: ”Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei reglementate a activelor operatorului de sistem”. Codul fiscal nu stabilește principii ce țin de politica tarifară.
	11.	3. Articolul 90 alin. (7) – Procedura litigiilor în instanță. <i>Observație:</i> Aspectele procedurale sunt deja guvernate de Codul de procedură civilă. Este inutilă repetarea lor. <i>Propunere:</i> Excluderea acestui alineat din proiect.	Nu se acceptă, În conformitate cu Regulamentul 943/2019 este imperativ ca toți participanții la piața energiei electrice să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create. A se vedea în acest sens art. 5 din Regulamentul 943/2019 transpus în art. 90. Totodată, deși principiul respectiv era stabilit în mod expres și în legea în vigoare, odată cu intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, au fost înregistrate multiple cazuri în care participanții la piață nu își onorau obligația de plată pentru dezechilibrele financiare create, înregistrând datorii semnificative în raport cu operatorul sistemului de transport, cu impact negativ asupra situației financiare a operatorului sistemului de transport. În atare situație, există 2 opțiuni: fie intrarea în faliment a operatorului sistemului de transport, fie includerea datoriilor nerecuperate în legătură cu dezechilibrele create de unii participanți la piață în tariful de transport, care urmează a fi achitate și de participanții de bună-credință. În acest context pentru ca OST să dispună de resurse financiare suficiente pentru desfășurarea activității sale este imperios necesar ca în cazul contestării facturii pentru decontarea dezechilibrelor, să nu fie suspendată obligația de plată sau executarea garanției financiare pentru acoperirea plăților datorate. Totodată, plata pentru dezechilibre urmează a fi achitată de participanții la piață lunar, iar procesele civile pot dura cel puțin 1 an timp, ceea ce poate încuraja participanții la piață de rea-credință să inițieze acțiuni civile pentru a se eschiveze de la plată amâna plata pentru dezechilibre, și să acumuleze datorii afectând situația financiară a operatorului sistemului de transport. Or, în cazul în care operatorul sistemului de transport va acumula datorii importante, vor exista 2 opțiuni: fie intrarea în faliment a operatorului sistemului de transport, fie includerea datoriilor nerecuperate în legătură cu dezechilibrele create de unii participanți la piață în tariful de transport, care se achită și de participanții de bună-credință.

			Precizăm și că practica respectivă a fost preluată din experiența Sloveniei.
	12.	4. Articolele 113 alin. (3) și 114 alin. (3) – Criteriul cifrei de afaceri. <i>Observație:</i> Criteriul „una dintre cele mai mari cifre de afaceri” nu este clar cum va fi aplicat. <i>Propunere:</i> Propunem modificarea acestui criteriu pentru a fi obiectiv și transparent.	Se acceptă, Prevederea respectivă a fost reformulată în contextul propunerii Ministrului Finanțelor.
	13.	5. Articolul 143 alin. (3) – Contestarea deciziilor ANRE <i>Observație:</i> Textul legii nu clarifică suficient cadrul legal aplicabil contestării deciziilor ANRE. <i>Propunere:</i> Revizuirea acestui articol pentru a clarifica cadrul legal de contestare a deciziilor.	Se acceptă parțial, Cartea a III-a din Codul administrativ descrie principiile și procedura aplicabile în fața instanței de contencios administrativ. Totodată, 143, alin. (3) a fost reformulat pentru a exclude echivocul în interpretarea cu privire la posibilitatea inițierii unei acțiuni în contencios administrativ de către persoana care nu a primit răspuns de la Agenție în termenele stabilite conform Codului administrativ.
SRL „ML-Energy Group” (nr.1340/1 din 19.09.2024)	1.	Proiectul de lege operează cu noțiunea și activitatea de agregare (art. 16 din proiect), dar însăși nu sunt prevăzute modul de constituire, atribuțiile și regimul juridic al agregatorului. Respectiv, considerăm oportun introducerea prevederilor ce ar stabili clar regimul juridic al agregatorului.	Se acceptă parțial, Pentru a se exclude echivocul în interpretare referitor la agregare, definiția respectivă se expune în următoarea redacție: ”agregare - activitate desfășurată de o persoană fizică sau juridică care combină sarcinile electrice ale mai multor consumatori sau energia electrică produsă la mai multe centrale electrice în vederea vânzării, a cumpărării sau a licitării pe orice piață de energie electrică”. Totodată, regimul juridic și condițiile de desfășurare a activității de agregare sunt reglementate la art. 16, art. 18, art. 20 – art. 23, art. 84, art. 85, art. 90, art. 116, art. 119, art. 120, art. 123, art. 125 și art. 141 – art. 147). Astfel, de exemplu, conform art. 16 din proiectul de act normativ, activitatea de agregare urmează a fi supusă licențierii, respectiv condițiile de licențiere urmează a fi stabilite de autoritatea de reglementare, iar art. 119 stabilește principiile de activitate a agregatorilor.
	2.	Articolul 2 din proiect urmează a fi completat cu definirea clară a relației de afiliere, care este utilizată inclusiv la art. 2 alin. (79), în scopul determinării corecte a acestora. O astfel de noțiune ce definește relația de afiliere se regăsește la art. 209 din Codul Civil și Cap. 112 al Titlului V din Codul Fiscal.	Nu se acceptă, Noțiunea de „întreprindere înrudită” este utilizată în redacția actuală a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, precum și în alte legi sectoriale. Totodată, definiția noțiunii de ”întreprindere înrudită” transpune definiția similară din art. , pct. (55) din Directiva nr. 2019/944 și art. 2 din Directiva 2013/34/EU, iar sensul de relație de afiliere astfel cum este definit în acquis-ul energetic comunitar diferă de cel atribuit relației de afiliere conform Codului Fiscal și Codului civil. Astfel, se consideră întreprindere înrudită/afiliată - întreprinderea care deține majoritatea drepturilor de vot în cadrul altei întreprinderi și/sau care are dreptul de a numi sau de a revoca majoritatea membrilor organelor de conducere ale unei alte întreprinderi și care este, în același timp, acționar, fondator al întreprinderii respective și/sau care, în temeiul unui acord încheiat cu alți acționari, fondatori ai acestei întreprinderi, deține controlul asupra drepturilor de vot în cadrul întreprinderii respective; și/sau o întreprindere dependentă în raport cu întreprinderea dominantă; și/sau o întreprindere asociată care exercită o influență semnificativă asupra politicii financiare și de administrare a unei alte întreprinderi; și/sau o întreprindere influențată de o altă întreprindere; și/sau întreprinderi care aparțin acelorași

		acționari, fondatori; și/sau întreprinderi care, fără a depinde una de cealaltă, sunt reunite sub o conducere unică sau sunt conduse de organe compuse în majoritar din aceleași persoane; și/sau alte tipuri de întreprinderi afiliate. Faptul dacă există vreo relație de afiliere dintre operatorul sistemului de transport și altă întreprindere electroenergetică se verifică și se constată de ANRE în calitate de autoritate investită cu atribuția de monitorizare a respectării de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul sistemului de distribuție a principiilor de separare și independență. Este de menționat și că art. 209 din Codul civil face referire la fuziunea persoanei juridice, iar art. 22617 din Codul Fiscal prevede faptul că „o persoană juridică este afiliată cu altă persoană juridică dacă aceasta deține, în mod direct sau indirect, inclusiv deținerile persoanelor afiliate, minimum 25% din participațiuni cu drept de vot ori dacă controlează în mod efectiv acea persoană juridică”. Astfel, noțiunea utilizată în proiect nu contravine altor prevederi din Codul fiscal și/sau Codul civil.
3.	Din conținutul articolul 17 alin. (3) din proiect, nu este clar în care situație Guvernul sau ANRE decide referitor la obligația de serviciu public. Astfel, articolul urmează să delimiteze clar situațiile în care intervine Guvernul și în care ANRE.	Nu se acceptă, Guvernul urmează să impună obligațiile de serviciu public în limitele competențelor stabilite la art. 4, iar acestea vizează în primul rând securitatea energetică a statului și securitatea aprovizionării cu energie electrică în situațiile stabilite de Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice și Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice, dar nu se limitează la acestea (a se vedea în acest sens art. 51 din Proiect). Agenția în schimb urmează să impună obligații de serviciu public care țin de organizarea și funcționarea pieței, iar articolele 8 – 11 stabilesc obiectivele generale și funcțiile, atribuțiile Agenției.
4.	La articolul 26 alin. (2) din proiect, textul „aceleași persoană sau aceleași persoane nu au dreptul” urmează a fi revizuit prin definirea/specificarea spectrului de persoane (ex. administratorii, comisia de cenzori, fondatorii, beneficiarii efectivi etc.), fiindcă nu este clar, precum și aspectul ce ține de control direct și indirect, prin indicarea exactă a fracțiunii de deținere (exemplu Cap. 112 al Titlului V din Codul Fiscal).	Nu se acceptă, Spectrul persoanelor care sunt vizate de art. 26, alin. (2) diferă în funcție de forma de organizare a persoanelor juridice care fac parte din întreprinderea integrată pe verticală (societatea pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată, etc). Totodată, principiul privind separarea activității operatorului sistemului de transport a energiei electrice, precum și condițiile privind asigurarea certificării acestuia sunt preluate din Directiva 2019/944 (a se vedea articolul 43 și următoarele). Este de menționat și că asigurarea implementării corespunzătoare a art. 26 ține de competența ANRE în calitate de autoritate investită cu atribuția de monitorizare a respectării de către operatorul sistemului de transport a principiilor de separare și independență atât la etapa de certificare, precum și ulterior (a se vedea art. 32 din Proiect). În fine, certificarea reprezintă un pilon fundamental al pachetului energetic III și este o condiție esențială pentru garantarea asigurării acordării accesului nediscriminatoriu la rețelele electrice.
5.	La articolul 26 alin. (3) lit. c) urmează a fi specificat dacă deținerea este doar directă sau inclusiv indirectă.	Se acceptă, Deținerea cotei majoritare urmează a fi aplicate în ambele cazuri. Respectiv, textul a fost ajustat.

6.	Articolul 27 alin. (1) urmează a fi adus în concordanță cu principiul acțiunii legii în timp, or potrivit art. 73 alin. (3) și (4) din Legea nr. 100/2017, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultra activ. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. Respectiv, urmează a fi fixată data ce va corespunde cu data intrării în vigoare a legii sau o altă dată ulterioară. De asemenea, suplimentar condițiilor de desemnare, urmează a fi prevăzut și modul în care se va desfășura această desemnare, cu respectarea principiului transparenței decizionale. La fel, urmează de menționat faptul, că aspectul de separare este prevăzut și la operatorul sistemului de distribuție (art. 61 alin. (1) din proiect), a cărei abordare diferă de cea prevăzută la operatorul sistemului de transport.	Nu se acceptă, Prevederea de la art. 27 alin. (1) transpune principiul similar din articolul 43, para. (7) din Directiva 2019/944, iar sensul acesteia este de a institui o derogare de la principiul general de separare a proprietății stabilit la art. 43, para. (1). În esență, derogarea constă în faptul că în cazul operatorului sistemului de transport care făcea parte din întreprinderea integrată pe verticală până la data de 6 octombrie 2011, se admite posibilitatea aplicării modelului de operator de sistem independent (OSI) sau al operatorului de transport independent (OTI). În celelalte cazuri, Directiva obligă la implementarea modelului de separarea a proprietății, care presupune că operatorul sistemului de transport trebuie să dețină în proprietate rețelele de transport pe care le exploatează și nu poate face parte din cadrul unei întreprinderi integrate pe verticală Totodată, prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 447/2023 operatorul sistemului de transport a energiei electrice a fost certificat după modelul OSI. Cu privire la principiile de separare ale operatorilor sistemelor de distribuție, după cum a sesizat SRL „ML-Energy Group”, acestea într-adevăr diferă de principiile ce trebuie respectate în raport cu operatorii sistemelor de transport, dat fiind specificul activității de transport și impactul acesteia asupra sectorului și a pieței gazelor naturale.
7.	Articolul 64 alin. (1) lit. c) din proiect, prevede că dispecerizarea, să acorde prioritate energiei electrice de la centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie, însă nu este stabilit modul, criteriile referitor la asigurarea priorității.	Nu se acceptă, Condițiile de acordare a statutului prioritar energiei electrice produse de centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie și, precum și energiei electrice produse de centralele electrice de termoficare urbane sunt stabilite la a articolul 74 din Proiect. Astfel, în conformitate cu respectivul articol, dispecerizarea prioritară se acordă, cu titlu de excepție: a) centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au o capacitate instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW; b) proiectelor demonstrative pentru tehnologii inovatoare în sensul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei sau proiectele supuse aprobării de către Agenție, cu condiția ca această prioritate să fie limitată la durata și amplexarea necesare pentru îndeplinirea scopurilor demonstrative; c) instalațiilor de cogenerare de înaltă eficiență cu o putere instalată mai mică de 400 kW; d) centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au statut tranzitoriu (adică centralelor electrice operate de producători eligibili). Centralele electrice de termoficare urbane care au fost puse în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi și care fac obiectul dispecerizării prioritare vor continua să beneficieze de dispecerizare prioritară pe o perioadă de până la 2030 inclusiv sau până la data producerii unuia din evenimentele stabilite la art. 74, alin. (6) din Proiect.
8.	La articolul 71 alin. (4) din proiect, urmează a fie exclus cuvântul „pot”, ținând cont de prevederile art. 54 din Legea nr. 100/2017.	Se acceptă parțial, Textul a fost modificat în contextul propunerii similare a Ministerului Finanțelor.

ÎCS „Premier Energy Distribution” SA (nr. 0504/189202 din 10.10.2024)	1.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 81) întreprindere mică - întreprindere care are un număr de angajați de până la 50 de persoane și o cifră anuală de afaceri sau un bilanț anual ce nu depășește echivalentul în lei a 10 milioane euro; Argumentarea Numărul de angajați de 50 persoane ale unei întreprinderi mici sunt diferite fata de cele specificate la art.5 din Legea nr.179/2016, ceia ce aporta anumita confuzie.	Nu se acceptă, Definiția noțiunii de ”întreprindere mică” transpune definiția noțiunii corespunzătoare din art. 2, pt. (38), iar în contextul necesității alinierii legislației naționale la legislația UE este imperativ de utilizat definiția respectivă. Totodată, în conformitate cu art. 54, alin. (1), lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, terminologia utilizată în actele normative trebuie să corespundă legislației UE pentru a se asigura transpunerea și mai ales implementarea coerentă și corectă a acesteia.
	2.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 85) microîntreprindere - întreprindere care are un număr de angajați de până la 10 persoane și o cifră anuală de afaceri sau total bilanț anual ce nu depășește echivalentul în lei a 2 milioane euro; Argumentarea Număr de angajați de 10 persoane ale unei întreprinderi mici sunt diferite fata de cele specificate la art.5 din Legea nr.179/2016.;	Nu se acceptă, Definiția noțiunii de „microîntreprindere” transpune definiția noțiunii corespunzătoare din art. 2, pt. (6) din Directiva nr. 944/2019, iar în contextul necesității alinierii legislației naționale la legislația UE este imperativ de utilizat definiția respectivă. Totodată, în conformitate cu art. 54, alin. (1), lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, terminologia utilizată în actele normative trebuie să corespundă legislației UE pentru a se asigura transpunerea și mai ales implementarea coerentă și corectă a acesteia.
	3.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 120) proiect demonstrativ - proiect care demonstrează că o tehnologie este o premieră de acest gen în Comunitatea Energetică și reprezintă o inovație semnificativă care depășește cu mult stadiul actual al tehnologiei; Argumentarea Proiectul instalării contoarelor inteligente in acest caz unde se va încadra? Nu vedem in lege acest articol: (16 ¹) Prin derogare de la prevederile art.7 alin.(2) lit.a) și art.87 din prezenta lege și ale metodologiei tarifare relevante, în cazul implementării unor proiecte demonstrative finanțate din grant și/sau alte surse nerambursabile pentru instalarea echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali, în scopul stabilirii efectelor aplicării prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum, Agenția, la solicitarea furnizorului serviciului universal și a organului central al administrației publice de specialitate în domeniul energiei, va aproba preturi reglementate pentru furnizarea energiei electrice în funcție de orele de consum doar pentru consumatorii finali implicați în proiectul demonstrativ.....	Se acceptă, Prevederea respectivă se regăsește în proiectul legii (a se vedea art. 150, alin. (11)). Concomitent, art. 150, alin. (11) a fost ajustat pentru a evita echivocul în interpretare cu privire la proiectele pilot implementate în sectorul electroenergetic care nu cad sub incidența noțiunii de „proiect demonstrativ” în sensul Directivei UE nr. 944/2019.
	4.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 9. Funcțiile generale ale Agenției (6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, în funcție de complexitatea	Nu se acceptă, Nu este necesară precizarea respectivă și nu e clar ce se dorește a fi soluționat. Totodată, la stabilirea termenelor nu se fac precizări de tipul celei propuse. A se vedea Codul civil în acest sens.

	controlului nu poate depăși 90 de zile. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Propunerea de modificare (6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, în funcție de complexitatea controlului nu poate depăși 90 de zile consecutive. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Argumentarea Aceasta specificare e importanta pentru a nu admite pauze în control, ca sa cunoaștem ferm când a început si sa finalizat controlul.	
5.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile reglementate și cele privind tarifele reglementate - în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Propunerea de modificare (4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile reglementate și cele privind tarifele reglementate - în termen de cel mult 60 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Argumentarea Având în vedere exigențele legii cu privire la transparența decizională, considerăm că sunt suficiente 60 de zile pentru	Nu se acceptă, Termenele respective au fost anterior discutate în cadrul exercițiilor de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, iar autoritatea de reglementare a menționat că termenul de 60 de zile nu este suficient în toate cazurile în care se examinează cererile privind prețurile și tarifele reglementate. Totodată, atât Proiectul legii, precum și legea în vigoare stabilesc termenele maxime pentru examinarea cererilor privind costurile de bază și a cererilor privind prețurile și tarifele reglementate.

		aprobarea tarifelor și prețurilor reglementate la energia electrică.	
	6.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (6) În cazul crizelor de energie electrică, constatate în modul prevăzut de prezenta lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie electrică, de securitatea aprovizionării cu energie electrică, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali sau al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, de către furnizorii de ultimă opțiune, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Codul administrativ. Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptarea/emiterea acesteia, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media. Propunerea de modificare (6) În cazul crizelor de energie electrică, constatate în modul prevăzut de prezenta lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie electrică, de securitatea aprovizionării cu energie electrică, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali sau al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, de către furnizorii de ultimă opțiune, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Codul administrativ. Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la adoptarea/emiterea acesteia, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media.	Nu se acceptă, Termenul de cel mult 10 zile lucrătoare corespunde celui stabilit în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Totodată, nu au fost prezentate argumente pertinente care ar justifica necesitatea restrângerii termenului de publicare a motivelor care stau la baza adoptării unei decizii în regim de urgență. Concomitent, Proiectul legii stabilește termenul maxim în care trebuie publicată argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență

		Argumentarea Consideram ca în situații de urgență termenul trebuie scurtat și practica a demonstrat că aceasta este posibil.	
	7.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (8) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai cu privire la solicitant. Propunerea de modificare (8) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la o dată mai târzie indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai cu privire la solicitant. Argumentarea Pentru asigurarea unei previzibilități în activitatea economică desfășurată de entitățile reglementate este necesar evitarea aplicării unor decizii ale Agenției cu aplicare retroactivă.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului. Actele administrative individuale și actele administrative normative ale ANRE se adoptă și se pun în aplicare cu respectarea actelor normative aplicabile, inclusiv a Legii privind transparența în procesul decizional, a Legii cu privire la actele normative, precum și ale Codului administrativ. Respectiv, nu este necesară specificarea în mod expres, la nivel de lege, a principiului neretroactivității legii civile.
	8.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 21. Obligațiile și drepturile titularului licenței (2) Titularul licenței pentru transportul energiei electrice și titularul licenței pentru distribuția energiei electrice sunt obligați să pună la dispoziția Agenției, în termenele și condițiile stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele electrice ale acestora. Propunerea de modificare	Nu se acceptă, Prevederea respectivă a fost introdusă în contextul unor situații apărute în sectorul gazelor naturale, în care unii operatori de sistem și-au încetat activitatea, iar informațiile cu privire la consumatorii racordați la rețelele acestora nu erau disponibile sau nu au fost puse la dispoziție în timp util titularilor de licență care au preluat activitatea în zona respectivă. În acest context, obligația de transmitere a bazelor de date ale consumatorilor finali urmează a fi menținută în raport cu toți operatorii de sistem și nu doar a celor integrați pe verticală, care nu au finalizat separarea din punct de vedere juridic a activității de furnizare a energiei electrice. Totodată, propunerea ÎCS „Premier Energy Distribution” SA contravine principiilor de separare stabilite

	(2) Titularul licenței pentru transportul energiei electrice și titularul licenței pentru distribuția energiei electrice, care desfășoară concomitent și activitate de furnizare a energiei electrice către consumatorii finali, sunt obligați să pună la dispoziția Agenției, în termenele și condițiile stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele electrice ale acestora. Argumentarea Dacă asemenea informații pot fi prezentate la direct de către OSD către furnizorii vizați, la ce atunci mai servește această informație pusă la dispoziția Agenției. Ba mai mult, aceste informații se modifică de la o zi la alta, iar pentru a avea informații la zi Agenția va solicita OSD confirmarea acesteia la momentul când va surveni o asemenea necesitate. Drept urmare, nu vedem utilitatea acestei baze de date la Agenție și preocupările pe care se încearcă de a fi depășite în cazul operatorilor de transport/distribuție, activități ce sunt separate în totalitate de cea de furnizare a energiei electrice. Din aceste considerente se propune ca textul respectiv să fie exclus din proiectul legii. Alternativ, asemenea prevedere ar putea fi păstrată doar pentru operatorii care cumulează activitatea de rețea cu cea de furnizare a energiei (de exemplu, operatorii sistemelor de distribuție închise). Adică, atunci când un operator de rețea, care este și furnizor, își încetează activitatea ar putea duce la apariția unui.	în proiectul legii în concordanță cu prevederile Directivei nr. 944/2019. (De altfel, la moment nu există asemenea operatori de sistem în Republica Moldova).
9.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 21. Obligațiile și drepturile titularului licenței Alin. Nou Propunerea de modificare (9) Prin derogare de la legislația specifică domeniului regnului vegetal, pentru zonele de protecție a rețelelor electrice, titularii de licențe efectuează lucrările de defrișare sau tăieri de modelare a vegetației forestiere de pe terenurile amplasate sub/peste rețelele electrice, pentru crearea și menținerea distanței normative de apropiere față de rețelele electrice, necesare pentru funcționarea în siguranță a rețelelor electrice și a nu pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, integritatea bunurilor, cu obligația să înștiințeze în prealabil administratorul fondului forestier sau proprietarul terenului, după caz. Argumentarea	Nu se acceptă. Astfel de derogări urmează să fie incluse în Legea regnului vegetal nr. 239/2007, în rezultatul examinării propunerilor cu Ministerul de resort.

		Prevederea este necesară pentru a asigura menținerea distanțelor dintre linii și vegetație fără a fi necesară parcurgerea procedurilor anevoioase impuse de autoritățile de mediu. În ultima perioadă, toți operatorii de sistem se ciocnesc cu această problemă, generându-se riscuri majore și nejustificate pentru viața oamenilor, bunuri, integritatea liniilor electrice și fiabilitatea furnizării datorită întârzierii acestor lucrări.	
10.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 35. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de transport (6) Operatorul sistemului de transport stabilește, în urma unui proces transparent și participativ, care include utilizatorii de sistem relevanți și operatorii sistemelor de distribuție, specificații pentru serviciile de sistem achiziționate și, după caz, produse de piață standardizate pentru aceste servicii cel puțin la nivel național. Specificațiile se prezintă Agenției pentru aprobare și trebuie să asigure participarea efectivă și nediscriminatorie a tuturor participanților la piață, inclusiv a participanților la piață care oferă energie electrică din surse regenerabile, a participanților la piață implicați în servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor instalațiilor de stocare a energiei și a participanților la piață implicați în agregare. Operatorul sistemului de transport face schimb de informații și coordonează cu operatorii sistemelor de distribuție pentru a asigura utilizarea optimă a resurselor, pentru a asigura funcționarea sigură și eficientă a sistemului electroenergetic și pentru a facilita dezvoltarea pieței. Costurile rezonabile și justificate suportate de operatorul sistemului de transport în legătură cu achiziționarea de servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței, inclusiv costurile legate de transmiterea de date și costurile asociate cu infrastructura de comunicații, se iau în considerare de către Agenție la stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice în conformitate cu prevederile metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru acest serviciu. Propunerea de modificare - Argumentarea Ce anume trebuie să coordoneze OST, nu este clar?	Se acceptă, La art. 35, alin. (6), fraza a 3-a se expune după cum urmează: ”Operatorul sistemului de transport face schimb de informații și coordonează cu operatorii sistemelor de distribuție măsuri pentru a asigura utilizarea optimă a resurselor, pentru a asigura funcționarea sigură și eficientă a sistemului electroenergetic și pentru a facilita dezvoltarea piețelor de energie electrică.”.	
11.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 64. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție Alin. (1)	Nu se acceptă, În conformitate cu cadrul normativ existent (Legea cu privire la energia electrică în vigoare și regulamentul cu privire la investiții), autoritatea de	

	h) să răspundă de digitalizarea rețelelor electrice de distribuție; i) să fie responsabil pentru gestionarea datelor, inclusiv pentru dezvoltarea sistemelor de management al datelor, pentru securitatea cibernetică și pentru protecția datelor, sub rezerva normelor aplicabile și fără a aduce atingere competenței altor autorități; Propunerea de modificare Propunerea de modificare Alin. (1) h) să răspundă de digitalizarea rețelelor electrice de distribuție în cazul în care există surse suficiente acoperite în tarif; i) să fie responsabil pentru gestionarea datelor, inclusiv pentru dezvoltarea sistemelor de management al datelor, pentru securitatea cibernetică și pentru protecția datelor, sub rezerva normelor aplicabile și fără a aduce atingere competenței altor autorități în cazul în care există surse suficiente acoperite în tarif; Argumentarea Sunt direcții noi de investiții pentru care este necesar de identificat surse noi de finanțare deoarece amortizarea recuperată de OSD prin tarif este în principal utilizată pentru renovarea și întreținerea activelor existente cu asigurarea nivelului de calitate reglementat.	reglementare recunoaște în scopuri tarifare costurile aferente investițiilor efectuate de operatorii de sistem cu condiția că acestea au fost incluse în prealabil în planul de dezvoltare și în planurile de investiții elaborate de operatorii sistemelor de distribuție și aprobate de Agenție. Totodată, operatorii sistemelor de distribuție sunt obligați să justifice investițiile planificate a fi efectuate prin prisma criteriilor stabilite de Agenție. Cu alte cuvinte, costurile aferente investițiilor se recunosc de Agenție ex post și în condiții prestabilite. Or, operatorul sistemului de distribuție solicită includerea/alocare <i>ex ante</i> în tarif a unor resurse financiare, fără fi indicat clar scopul în care acestea vor fi utilizate. De asemenea, relevăm faptul că unele procese și activități care sunt prevăzute de noul pachet energetic al UE, precum agregarea, consumatorul activ, comunitățile de energie a cetățenilor, introducerea serviciilor de flexibilitate, partajarea energiei necesită implementarea unor măsuri de digitalizare a rețelelor electrice, inclusiv prin implementarea sistemelor de măsurare inteligente și a rețelelor inteligente. Iar digitalizarea atrage necesitatea implementării măsurilor aferente securității cibernetică. În fine, ținem să subliniem și că potrivit Directivei nr. 944/2019 operatorilor sistemelor de distribuție le este atribuit un rol nou, cel de ”facilitator al pieței neutru”, care implică o serie nouă de responsabilități inclusiv: 1. Asigurarea transparenței datelor: OSD-ul este responsabil de colectarea, stocarea și partajarea datelor relevante de consum și producție într-un mod sigur și accesibil pentru toate părțile interesate. Transparența datelor ajută la funcționarea eficientă a pieței și oferă încredere participanților, facilitând decizii informate în rândul consumatorilor și producătorilor. 2. Neutralitate și imparțialitate: Rolul de facilitator neutru presupune că OSD-ul nu poate favoriza anumite tehnologii, furnizori sau soluții comerciale. Orice decizie tehnică sau operațională trebuie să fie ghidată de criterii obiective, cum ar fi siguranța și fiabilitatea sistemului, și să fie lipsită de influențe comerciale. 3. Suport pentru tranziția energetică: OSD-ul are responsabilitatea de a sprijini politicile de decarbonizare și tranziție către surse regenerabile de energie. Aceasta include adoptarea tehnologiilor inteligente și sprijinirea consumatorilor activi și a comunităților de energie a cetățenilor, pentru a crea o rețea dinamică și flexibilă. A se vedea și comentariul de mai sus, la propunerea ANRE cu privire la rolul OSD în calitate de facilitator de piață neutru.
12.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 64. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție (3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1), lit. f), operatorul sistemului de distribuție publică în mod clar și transparent informații privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zona sa de operare cu granularitate spațială ridicată, respectând siguranța publică și confidențialitatea datelor, inclusiv capacitatea la care se referă	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă transpune art. 31 (3) din Directiva nr. 944/2019. Totodată, considerăm că termenul de 36 de luni este neargumentat de mare pentru a fi stabilit fără a fi trasate careva obiective intermediare, iar operatorul sistemului de distribuție urmează să implementeze această prevedere gradual, conform etapelor stabilite de Agenție. Astfel, art. 149 din proiect se completează cu alin. (12) cu următorul cuprins:

	cererea de racordare și la posibilitatea unei racordări flexibile în zonele congestionate. Publicarea informațiilor respective include informații referitoare la criteriile pentru calcularea capacității disponibile pentru racordările noi. Operatorul sistemului de distribuție actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin trimestrial. În cazul în care racordarea solicitată nu este nici acordată, nici respinsă definitiv, operatorii sistemelor de distribuție furnizează informații despre stadiul și tratarea cererii lor în mod regulat, cel puțin trimestrial. Propunerea de modificare (3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1), lit. f), operatorul sistemului de distribuție în termen de 36 de luni publică în mod clar și transparent informații privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zona sa de operare cu granularitate spațială ridicată, respectând siguranța publică și confidențialitatea datelor, inclusiv capacitatea la care se referă cererea de racordare și la posibilitatea unei racordări flexibile în zonele congestionate. Publicarea informațiilor respective include informații referitoare la criteriile pentru calcularea capacității disponibile pentru racordările noi. Operatorul sistemului de distribuție actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin trimestrial. În cazul în care racordarea solicitată nu este nici acordată, nici respinsă definitiv, operatorii sistemelor de distribuție furnizează informații despre stadiul și tratarea cererii lor în mod regulat, cel puțin trimestrial. Argumentarea Nu este clar acest parametru “granularitate spațială ridicată”. Este necesar de definit reieșind din posibilitățile tehnice ale OSD. Pentru implementarea unei astfel de facilități este necesar de oferit suficient timp OSD pentru digitalizarea rețelei de distribuție de toate nivelele de tensiune, la fel implementarea de sisteme informatice care ar putea oferi utilizatorilor de sistem consultarea on-line a informațiilor despre disponibilitatea racordării la rețea. Aceasta informație este necesar a fi prezentată pentru utilizatori practic on-line, astfel o actualizare trimestrială își pierde sensul. Este necesar de oferit OSD suficient timp pentru adecvarea posibilităților tehnice pentru implementare. Se propune, prin derogare, un termen de 36 de luni de la aprobarea acestei legi, acest articol sa fie obligatoriu. Intre timp, se va păstra formularea din actul Legislativ actual. Cum este definită siguranța publică? La cine și ce se refera aceasta? Se refera la configurarea rețelelor?	” (12) Obligațiile stabilite la art. 40, alin. (6) și la art. 64, alin. (3) se realizează de operatorii de sistem, în conformitate cu termenele și cerințele stabilite de Agenție, inclusiv în materie de granularitate a informațiilor publicate.”.

		Oferirea unei granularități spațiale ridicată este în contradicție cu siguranța publică a informațiilor prezentate. Se recomandă de utilizat aceeași formulare generală ca și în legea actuală. Aceasta prevedere presupune achiziția de software care ar reflecta fluxul de lucru cu cererile de racordare. Soluția tehnică actuală nu permite această implementare.	
13.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 64. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție (5) Operatorul sistemului de distribuție răspunde de achiziționarea produselor și serviciilor necesare exploatarea eficientă, fiabilă și sigură a rețelelor electrice de distribuție, pe baza unor reguli obiective, transparente și nediscriminatorii elaborate de operatorul sistemului de distribuție în coordonare cu operatorul sistemului de transport și alți participanți la piață relevanți, și aprobate de agenție. Cauzele și condițiile, inclusiv normele și tarifele, după caz, aplicabile furnizării unor astfel de produse și servicii de către operatorul sistemului de distribuție sunt stabilite într-un mod nediscriminatoriu și care reflectă costurile. Propunerea de modificare (5) Operatorul sistemului de distribuție răspunde de achiziționarea produselor și serviciilor necesare exploatarea eficientă, fiabilă și sigură a rețelelor electrice de distribuție. Cauzele și condițiile, inclusiv normele și tarifele, după caz, aplicabile furnizării unor astfel de produse și servicii de către operatorul sistemului de distribuție sunt stabilite într-un mod nediscriminatoriu și care reflectă costurile. Argumentarea Achizițiile se fac în baza legii 74 și nu este clar ce aceste reguli trebuie să fie coordonate cu OST și ANRE dacă întocmai se îndeplinesc prevederile legale din domeniul achizițiilor.	Se acceptă parțial. Prevederea respectivă transpune art. 31, para. (6) din Directiva nr. 944/2019, care în coroborare cu art. 56, para. (7) stabilește că operatorii sistemelor de distribuție urmează să elaboreze regulile privind achiziționarea produselor și a serviciilor necesare exploatarea eficientă, fiabilă și sigură a rețelelor electrice de distribuție care să corespundă TCM-urilor relevante aprobate de ANRE în conformitate cu principiile generale (a se vedea art. 39 din Proiect). Concomitent, art. 150 din proiect a fost completat în sensul stipulării în mod expres a faptului că prevederea respectivă urmează a fi aplicată odată cu includerea în acquis-ul Comunității Energetice a TCM-urilor respective. De menționat și că Directiva UE nr. 25/2014, transpusă în Legea nr. 74/2020 nu se aplică activităților desfășurate în sectorul electroenergetic în cazul în care acestea sunt ”expuse direct concurenței pe o piață la care accesul nu este restricționat” (a se vedea art. 34 din Directiva nr. 25/2014 transpus prin art. 261 din Legea nr. 74/2020). A se menționa în acest sens principiile de organizare a piețelor de energie electrică, inclusiv a pieței serviciilor de echilibrare, a pieței de alocare a capacităților, stabilite în Regulamentul UE nr. 943/2019, Regulamentul UE nr. 2195/2017, Regulamentul UE nr. 1719/2016, Regulamentul UE nr. 1222/2016.	
14.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul, care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție, poate accepta să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea rețelei respective nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și este în beneficiul exclusiv al solicitantului respectiv și nu este necesar pentru alți utilizatori de sistem. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție este obligat să prezinte solicitantului respectiv o evaluare care să	Nu se acceptă. Textul Proiectului corespunde cu prevederile deja existente în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și totodată este de menționat că aprobarea de către ANRE va exclude potențiale neînțelegeri ce pot apărea între părți.	

		demonstreze faptul că dezvoltarea rețelei electrice de distribuție este în beneficiul său exclusiv și să informeze Agenția despre acest fapt. Cheltuielile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor solicitate în conformitate cu documentele normative și tehnice aplicate la proiectarea și construcția rețelelor electrice și incluse în devizul de cheltuieli, elaborat de operatorul sistemului de distribuție și aprobat de către Agenție. Solicitantul respectiv, va plăti operatorului sistemului de distribuție cheltuielile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție în cauză conform devizului de cheltuieli întocmit de operatorul respectiv și aprobat de Agenție. Lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție sunt efectuate de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție care a efectuat lucrările aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție devine proprietarul părții respective a rețelei electrice de distribuție. Propunerea de modificare (2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul, care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție, poate accepta să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea rețelei respective nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și este în beneficiul exclusiv al solicitantului respectiv și nu este necesar pentru alți utilizatori de sistem. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție este obligat să prezinte solicitantului respectiv o evaluare care să demonstreze faptul că dezvoltarea rețelei electrice de distribuție este în beneficiul său exclusiv și să informeze Agenția despre acest fapt. Cheltuielile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor solicitate în conformitate cu documentele normative și tehnice aplicate la proiectarea și construcția rețelelor electrice și incluse în devizul de cheltuieli, elaborat de operatorul sistemului de distribuție. Devizul de cheltuieli va fi elaborat de către Operatorul de sistem aplicând metoda resurselor prețurile și coeficienții aprobați și recomandați de către Ministerul corespunzător sau prețurile negociate în contractele de achiziție a serviciilor contractate care au fost determinate respectând prevederile Legislației în vigoare. Solicitantul respectiv, va plăti operatorului sistemului de distribuție cheltuielile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție în cauză conform devizului de cheltuieli întocmit de operatorul	

		respectiv. Lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție sunt efectuate de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție care a efectuat lucrările aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție devine proprietarul părții respective a rețelei electrice de distribuție. Argumentarea Aprobarea devizelor de cheltuieli de către Agenție va duce la reglementarea excesiva a sectorului dar și extinderea termenului de revizuire. Această aprobare nu va aduce valoarea adăugată în situația în care OSD achiziționează aceste servicii din piață în baza unor procese transparente stabilite de către actele normative.	
	15.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (3) În contextul obligației stabilite la alin. (1), operatorul sistemului de distribuție va prezenta Agenției spre examinare și aprobare cel puțin o dată la doi ani un plan de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție, elaborat pe baza ofertei și cererii existente și prognozate, ținând cont de Strategia Energetică a Republicii Moldova, de planul național integrat privind energia și clima și, după consultarea prealabilă a părților interesate. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să conțină informații transparente cu privire la serviciile de flexibilitate necesare pe termen mediu și lung și trebuie să stabilească investițiile planificate pentru următorii cinci ani, punând un accent deosebit pe infrastructura de distribuție principală care este necesară pentru a racorda noile capacități de producere și noile sarcini, inclusiv punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să cuprindă măsuri eficiente pentru garantarea fiabilității rețelelor electrice de distribuție ale operatorului sistemului de distribuție respectiv, precum și, fără a se limita la: a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia; b) descrierea rețelelor electrice de distribuție, care trebuie construite, modernizate în următorii ani, pentru fiecare nivel de tensiune, cu indicarea volumului total a investițiilor, lungimea rețelelor electrice, numărul și capacitatea posturilor de transformare. În legătură cu executarea respectivei prevederi, operatorul sistemului de distribuție trebuie să	Nu se acceptă, Art. 68, alin. (3) din Proiect stipulează că la elaborarea planurilor de dezvoltare, OSD trebuie să țină cont de documentele de politici în sectorul electroenergetic și nu să asigure executarea acestora. Textul transpune prevederile Directivei 2019/944, articolul 32. Este de menționat că OSD consultă planurile de dezvoltare a rețelelor electrice în mod transparent și în cazul în care sunt solicitări din partea unor potențiali producători acestea urmează a fi analizate și considerate.

	descrie scenariile de integrare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile energie din perspectiva analizei cost-beneficiu, în conformitate cu obiectivele naționale stabilite în actele normative în domeniul energiei regenerabile; Propunerea de modificare (3) În contextul obligației stabilite la alin. (1), operatorul sistemului de distribuție va prezenta Agenției spre examinare și aprobare cel puțin o dată la doi ani un plan de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru următorii cinci ani, trebuie să conțină informații transparente cu privire la serviciile de flexibilitate necesare pe termen mediu și lung și trebuie să stabilească investițiile planificate pentru următorii cinci ani, punând un accent deosebit pe infrastructura de distribuție principală care este necesară pentru a racorda noile capacități de producere și noile sarcini, inclusiv punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să cuprindă măsuri eficiente pentru garantarea fiabilității rețelelor electrice de distribuție ale operatorului sistemului de distribuție respectiv, precum și, fără a se limita la: a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia; b) descrierea rețelelor electrice de distribuție, care trebuie construite, pentru fiecare nivel de tensiune, cu indicarea volumului total a investițiilor, lungimea rețelelor electrice, numărul și capacitatea posturilor de transformare. Argumentarea În momentul elaborării planului, în marea majoritatea a cazurilor Operatorul nu are informație despre surse regenerabile ce urmează a fi racordate la rețea ce urmează a fi construită. De asemenea este necesar de a identifica surse financiare prin tarif pentru a susține implementarea planurilor strategice de dezvoltare ca investiții în smart metering, ciber securty, întărirea rețelelor pentru integrarea surselor regenerabile etc. Implementarea acțiunilor specificate în Planul Național de Clima nu pot fi efectuate din contul OSD deoarece sursele de care dispune compania sunt limitate și sunt în principal direcționate spre renovarea și modernizarea rețelelor existente. Pentru a depăși acest impediment este necesar identificarea altor surse de finanțare.	
16.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții	Se acceptă parțial, Prevederea a fost reformulată.

	(5) Operatorul sistemului de distribuție publică pe site-ul web al său rezultatele procesului de consultare împreună cu planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și transmite Agenției rezultatele consultării și planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru examinare și aprobare. La examinarea planului de dezvoltare, Agenția, acolo unde este cazul, solicită operatorului sistemului de distribuție modificarea planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție, inclusiv dacă acesta nu corespunde necesităților de investiții identificate în procesul de consultare. Propunerea de modificare (5) Operatorul sistemului de distribuție publică pe site-ul web rezultatele procesului de consultare împreună cu planul de dezvoltare și transmite Agenției pentru examinare și aprobare. La examinare, Agenția, acolo unde este cazul, solicită modificarea planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție, inclusiv dacă acesta nu corespunde necesităților de investiții identificate în procesul de consultare. Argumentarea Textul a fost scurtat, în general toată legea e complicat de citit deoarece sunt multe cuvinte de prisos care se repeta.	
17.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (7) Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție aprobat se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de distribuție și pe pagina web oficială a Agenției. Operatorul sistemului de distribuție inițiază, acolo unde este necesar sau la cererea Agenției, procedura de modificare a planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție urmând principiile stabilite în prezentul articol. Propunerea de modificare Articolul 68. (7) Planul aprobat de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de distribuție. Argumentarea Nu OSD este responsabili ca planul de dezvoltare sa fie publicat pe pagina web al ANRE. La fel ultima propoziție se repeta, a fost aceasta indicat in articolele anterioare, la acest art. planul este final care se publica.	Se acceptă parțial, Alin. (7) al art. 68 din Proiectul legii a fost reformulat pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la subiectul care trebuie să publice planul de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție, precum și referitor la procedura ce urmează a fi respectată pentru modificarea planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție.
18.	Proiectul prezentat spre avizare	

	Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (8) În baza planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție aprobat, ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, precum și de informațiile actualizate privind starea și gradul de uzură a rețelelor electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să transmită Agenției spre aprobare, anual, până la data de 31 octombrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile. Propunerea de modificare Articolul 68. (8) În baza planului aprobat de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție, ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, precum și de informațiile actualizate privind starea și gradul de uzură a rețelelor electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să transmită Agenției spre aprobare si/sau modificare, anual, până la data de 31 octombrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile. Planul anuala de investiții poate include si proiecte multianuale si ANRE le aproba valoare totala prin emiterea unei decizii. Argumentarea Propunem ca prin o decizie ANRE sa aprobe si proiecte multianuale. Deoarece sunt cazuri când din cauza livrărilor sau a complexității implementării un proiect de investiții nu poate fi efectuat si dat in exploatare in un an. Ca exemplu, implementarea unui soft, unor proiecte in tensiune înalta.	Nu se acceptă, Problema respectiva poate fi rezolvata prin includerea soft-ului în planul de dezvoltare. Totodată, acest gen de detalii este de evitat în legislația primară în special în contextul în care există legislație secundară dedicată pentru dezvoltarea rețelelor electrice, modul de planificare a investițiilor și criteriile aplicate la examinarea planurilor de investiții.
19.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții Alin. nou Propunerea de modificare (14) Autoritățile publice relevante vor crea un fond pentru implementarea de către operatorii sistemelor de distribuție a acțiunilor descrise în Strategia Energetică și Planul National Integrat pentru Energie și Climă, inclusiv a acțiunilor de digitalizare a rețelelor electrice de distribuție și de protecție	Nu se acceptă, Proiectul legii nu instituie obligații în sarcina operatorilor sistemelor de distribuție pentru implementarea documentelor de politici. Operatorilor de sistem le revin funcții și sarcini noi în contextul eforturilor Republicii Moldova de a se alinia la principiile și cerințele Uniunii Europene ce țin de organizarea piețelor de energie electrică, fără de care integrarea pieței energiei electrice și a sectorului electroenergetic în piața internă a Uniunii Europene și în sistemul ENTSO-E nu mai este posibilă (de ex. digitalizarea rețelelor electrice, securizarea cibernetică, integrarea serviciilor de flexibilitate, etc). În acest context, operatorii de sistem trebuie să își asume un rol pro activ în dezvoltarea sistemului electroenergetic (și nu doar în sensul extinderii rețelelor electrice și al racordării de noi consumatori). A se vedea mai sus descrierea funcțiilor noi

	cibernetică, precum și de integrare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie. Argumentarea A se vedea documentul State Aid SA.113565 (2024/N) – Germany, Aid for the construction of the Hydrogen Core Network in Germany, în care autoritățile au explicat că incertitudinea cu privire la perspectivele viitoarei piețe a hidrogenului îi împiedică pe potențialii operatori de rețea să investească în construcția HCN în timp util, ceea ce la rândul său ar contribui la decarbonizarea sectorului energetic al țării. Iar, pentru a depăși această situație se prevede crearea unor fonduri garantate de autoritățile federale. În mod similar, în scopul implementării acțiunilor de decarbonizare a Republicii Moldova, sunt necesare surse financiare consistente, pe care operatorii de distribuție nu le vor putea atrage de sine stătător. Corespunzător, se propune crearea de către autoritățile publice a fondului respectiv prin care să susțină implementarea cu succes și în timp util a acțiunilor respective.	ale OSD, în calitate de facilitator de piață neutru. Totodată, decizia privind organizarea de fonduri ține de executiv (și se în funcție de necesitățile sectorului, resursele de finanțare disponibile), iar completarea legii în acest sens nu este necesară. În fine, cazul hidrogenului nu este relevant pentru situația OSD, deoarece tehnologiile de producere a hidrogenului sunt tehnologii emergente și costisitoare, iar implementarea acestora nu este posibilă fără suport consistent din partea statului.
20.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 71. Accesul la rețelele electrice (4) În legătură cu racordarea la rețelele electrice cu capacități limitate, operatorii de sistem pot organiza licitații. Procedura de organizare a licitațiilor se elaborează de operatorii de sistem și se prezintă Agenției spre aprobare, iar veniturile obținute de operatorii de sistem, urmare a organizării licitațiilor urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelelor electrice. Propunerea de modificare - Argumentarea Despre ce fel de licitații se vorbește în articol, în ce condiții sunt organizate aceste licitații? Ce se va licita? Vom vinde emiterea avizelor de racordare?	Se acceptă parțial, Cazurile în care urmează a fi organizate licitațiile urmează a fi stabilite în Regulamentul privind racordarea. Relevăm în acest sens, exemplul Spaniei, al României (care este în proces de implementare). În principal, sunt vizate punctele congestionate, iar banii care urmează a fi obținuți de operatorul de sistem urmează a fi utilizați pentru dezvoltarea rețelei în legătură cu racordarea solicitanților în zonele congestionate. Obiect al licitației este capacitatea disponibilă a rețelelor în punctele/zonele congestionate. Avizele de racordare nu fac obiectul tranzacțiilor dintre solicitanți și operatori de sistem, acestea reprezintă documente cu caracter tehnic în care sunt indicate specificațiile tehnice pe care trebuie să le îndeplinească solicitantul pentru racordarea la rețea a instalației sale.
21.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice Alin.2, b)10 zile calendaristice de la înregistrarea cererii unui potențial consumator final în cazul racordării la rețeaua electrică de distribuție; Propunerea de modificare b) 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii unui potențial consumator final în cazul racordării la rețeaua electrică de distribuție;	Nu se acceptă, Textul respectiv există actualmente în Lege și este unul care asigură un proces funcțional. Totodată, situația prevăzută la art. 48, alin. (3) lit. c) este vizată de art. 72, alin. (3) din Proiect.

	c) 30 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii privind racordarea unei centrale electrice și instalații de stocare; Argumentarea Termenul de emiterea exprimat în zile lucrătoare este necesar pentru perioadele mini vacanțelor care pot dura și 5 zile. În acest caz Operatorul are foarte puțin timp pentru elaborarea avizului de racordare. De asemenea a fost adăugată litera c) pentru centrale care era lipsa.	
22.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (3) Solicitanții care solicită racordarea centralelor electrice și a instalațiilor de stocare a energiei trebuie să semneze un contract de racordare cu operatorul de sistem. Cerințele legate de încheierea contractelor de conectare și alte cerințe legate de centralele electrice și de instalațiile de stocare a energiei se stabilesc în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelor electrice privind cerințele pentru racordarea la rețea a unităților generatoare. Solicitanții care solicită racordarea centralelor electrice care depășesc 200 kW sau racordarea unor instalații de stocare a energiei cu o capacitate de injecție de 1 MW și mai mare trebuie să prezente operatorului de sistem garanții financiare. Modalitatea de determinare a cuantumului garanțiilor financiare, condițiile în urmează să fie depusă garanțiile financiare și cazurile în care garanția poate fi reținută de către operatorul sistemului de transport se stabilesc în Regulamentul privind racordarea și în codul rețelor electrice privind cerințele pentru racordarea la rețea a unităților generatoare. Eventualele venituri obținute de operatorii de sistem în conformitate cu prezentul alineat urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelor electrice. Propunerea de modificare (3) Solicitanții care solicită racordarea centralelor electrice și a instalațiilor de stocare a energiei trebuie să semneze un contract de racordare cu operatorul de sistem. Cerințele legate de încheierea contractelor de conectare și alte cerințe legate de centralele electrice și de instalațiile de stocare a energiei se stabilesc în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelor electrice privind cerințele pentru racordarea la rețea a unităților generatoare. Solicitanții care solicită racordarea centralelor electrice care depășesc capacitatea de 200 kW sau racordarea unor instalații de stocare a energiei cu o capacitate de injecție de 1 MW și mai mare trebuie să prezente	Se acceptă, Textul a fost redactat.

		operatorului de sistem garanții financiare. Modalitatea de determinare a cuantumului garanțiilor financiare, condițiile în urmează să fie depusă garanțiile financiare și cazurile în care garanția poate fi reținută de către operatorul de sistem se stabilesc în Regulamentul privind racordarea și în codul rețelelor electrice privind cerințele pentru racordarea la rețea a unităților generatoare. Eventualele venituri obținute de operatorii de sistem în conformitate cu prezentul alineat urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelelor electrice. Argumentarea Necesar de corectat așa cum această garanție se referă la toți operatorii de sistem care gestionează procesul de racordare. În continuare se referă că aceste venituri obținute OS vor fi utilizate cu scopul dezvoltării rețelelor.	
	23.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (4) Prin derogare de la alin. (2), în cazul unei cereri depuse de solicitant, consumator casnic existent sau potențial consumator casnic, de racordare la rețeaua electrică de distribuție a unei centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie, destinată acoperirii consumului propriu de energie electrică, cu o capacitate instalată care nu depășește puterea sa contractată, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elibereze avizul de racordare în termen de 10 zile calendaristice de la înregistrarea cererii, cu condiția ca solicitantul să aibă anexat la cererea respectivă toate documentele necesare stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul în care solicitantul, potențial consumator casnic solicită concomitent racordarea instalației de utilizare și racordarea centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, operatorul sistemului de distribuție eliberează un singur aviz de racordare. Dacă în urma acestei solicitări se vor redimensiona instalațiile electrice ale solicitantului consumator casnic, operatorul sistemului de distribuție este obligat să precizeze în anexa la avizul de racordare informațiile grafice și datele tehnice complete pentru estimarea costurilor necesare, în vederea redimensionării instalației respective. Propunerea de modificare (4) Prin derogare de la alin. (2), în cazul unei cereri depuse de solicitant, consumator casnic existent sau potențial consumator casnic, de racordare la rețeaua electrică de distribuție a unei centrale electrice care utilizează surse	Nu se acceptă, Textul respectiv există actualmente în Legea în vigoare și este unul care asigură un proces funcțional. Totodată, nu este justificată prelungirea termenului de eliberarea a avizului de racordare către această categorie de solicitanți, iar specificațiile/detaaliile tehnice care urmează să fie incluse în aviz nu își au locul în legislația primară.

	regenerabile de energie cu capacitatea de pina la 15 kW, destinată acoperirii consumului propriu de energie electrică, cu o capacitate instalată care nu depășește puterea sa contractată, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elibereze avizul de racordare în termen de 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii, cu condiția ca solicitantul să aibă anexat la cererea respectivă toate documentele necesare stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul în care solicitantul, potențial consumator casnic solicită concomitent racordarea instalației de utilizare și racordarea centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, operatorul sistemului de distribuție eliberează un singur aviz de racordare. Dacă în urma acestei solicitări se va modifica numărul de faze a instalației electrice de racordare ale solicitantului consumator casnic, operatorul sistemului de distribuție este obligat, la cererea solicitantului, să prezinte informațiile grafice și datele tehnice complete pentru estimarea costurilor necesare, în vederea redimensionării instalației respective. Argumentarea În text nu este clar la care instalații se referă autorul, de racordare sau utilizare. Dacă la acele de racordare, acest aliniat nu are sens deoarece racordarea unei centrale în limitele puterii contractate nu presupune redimensionarea instalației de racordare. Probabil că aici autorul se referă la numărul de faze a instalației de racordare. Totodată, pentru racordarea unui potențial consumator, instalația de racordare se dimensionează la faza de proiectare. Prezentarea informației grafice in cazul redimensionării instalației electrice in fiecare aviz de racordare va ocupa mult timp si va duce la nerespectare a termenului de eliberare a avizului de racordare. De fapt, cazurile pentru care se solicita informația despre instalația electrica nu sunt dese. Includerea in fiecare aviz de racordare nu este necesara chiar si problematic din cauza lipsei de resurse.	
24.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (5) Operatorul de sistem cooperează cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare, ținând cont de puterea solicitată, caracteristicile specifice ale instalației electrice care urmează a fi conectată (instalație de utilizare, instalație de stocare a energiei sau centralele electrice) și caracteristicile rețelei electrice la care se solicită racordarea, pe baza căreia se stabilește punctul de racordare și se proiectează instalația de racordare. Operatorul de sistem va	Se acceptă parțial, Textul respectiv există actualmente în Legea în vigoare și este unul care asigură un proces funcțional. Respectiv nu este clar de ce operatorul de sistem ar trebui să angajeze personal suplimentar pentru implementarea unei prevederi pe care deja o aplică în baza Legii nr. 107/2016. Totodată, în contextul propunerii Moldelectrica, textul a fost reformulat în sensul obligării operatorului de sistem să prezinte informații cu privire la costul estimativ privind construcția instalației de racordare a unui solicitant care a optat pentru realizarea respectivei instalații de către operatorul de sistem.

		prezenta solicitantului costul estimativ pentru construcția instalației de racordare. Este interzisă impunerea către solicitant a unor cerințe care nu sunt stabilite expres în documentele normativ-tehnice sau cerințe de calitate superioare decât cele minime stabilite în documentele normativ-tehnice. Propunerea de modificare (5) Operatorul de sistem cooperează cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare, ținând cont de puterea solicitată, caracteristicile specifice ale instalației electrice care urmează a fi conectată (instalație de utilizare, instalație de stocare a energiei sau centralele electrice) și caracteristicile rețelei electrice la care se solicită racordarea, pe baza căreia se stabilește punctul de racordare și se proiectează instalația de racordare. Este interzisă impunerea către solicitant a unor cerințe care nu sunt stabilite expres în documentele normativ-tehnice și standardelor aplicabile în Republica Moldova. Argumentarea - Se propune înlocuirea acestei sintagme deoarece noțiunea de "calitate superioară" este subiectivă. Cerințele față de echipamente se stabilesc în actele normativ-tehnice și standardele cărora trebuie să corespundă acestea, de exemplu EN, IEC, dar care sunt în vigoare pe teritoriul RM. - S-a exclus obligativitatea prezentării costurilor estimative pentru construcția instalației de racordare. Aceasta implică antrenarea unui număr mai mare de angajați și sunt costuri mai mari. Costurile determinate în grabă, fără consultarea cu proiectul urmează a fi unele foarte estimative și nu vor reflecta costurile reale, ce pe viitor vor crea neînțelegeri în cazul semnării Contractului de Racordare cu Operatorul de Sistem.	
	25.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (7) În cazul în care capacitatea rețelei electrice este limitată sau nu este disponibilă pentru racordări noi, operatorul de sistem oferă solicitantului posibilitatea de a semna un acord de conectare în condiții flexibile în conformitate cu Regulamentul privind racordarea. Propunerea de modificare - Argumentarea Care sunt condițiile flexibile, ce presupun aceste condiții flexibile?	Nu se acceptă, În conformitate cu art. 2 coroborat cu art. 72, alin. (7) din proiectul legii, care transpune prevederile art. 2, pt. (24c), acordurile de racordare în condiții flexibile urmează a fi propuse de operatorul de sistem solicitantului în cazul în care capacitatea rețelei electrice este limitată sau nu este disponibilă pentru racordări noi și includ condiții de limitare și control al injecției de energie electrică în și al retragerii din rețeaua electrică de transport sau de distribuție. Totodată, art. 6a din Directiva nr 944/2019 stabilește anumite cerințe ce trebuie îndeplinite în legătură semnarea/executarea acestor acorduri. Totodată, condițiile urmează a fi incluse în Regulamentul privind racordarea.

	26. Proiectul prezentat spre avizare Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (17) În cazul racordării unei instalații cu o putere contractată de cel mult 150 kW la rețelele electrice de distribuție de tensiune joasă și medie, admiterea în exploatare a instalațiilor electrice se confirmă prin declarația unui electrician autorizat, cu excepția instituțiilor preșcolare, a instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale, azilurilor de bătrâni și a orfelinatelor, a rețelelor de iluminat public, precum și a situațiilor în care racordarea implică instalarea posturilor de transformare. În aceste cazuri admiterea în exploatare se efectuează de către organul supravegherii energetice de stat prin emiterea actului de corespundere în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție. Actul de corespundere se emite și în cazul racordării la rețelele electrice de distribuție de tensiune medie și înaltă a locurilor de consum cu putere contractată mai mare de 150 kW, precum și în cazul racordării instalațiilor de utilizare la rețeaua electrică de transport. Propunerea de modificare (17) În cazul racordării unei instalații cu o putere contractată de cel mult 150 kW la rețelele electrice de distribuție de tensiune joasă și medie, admiterea în exploatare a instalațiilor electrice se confirmă prin declarația unui electrician autorizat, cu excepția instituțiilor preșcolare, a instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale, azilurilor de bătrâni și a orfelinatelor, a blocurilor locative cu un număr mai mare de 10 apartamente, a rețelelor de iluminat public, precum și a situațiilor în care racordarea implică instalarea posturilor de transformare. În aceste cazuri admiterea în exploatare se efectuează de către organul supravegherii energetice de stat prin emiterea actului de corespundere în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție. Actul de corespundere se emite și în cazul racordării la rețelele electrice de distribuție de tensiune medie și înaltă a locurilor de consum cu putere contractată mai mare de 150 kW, precum și în cazul racordării instalațiilor de utilizare la rețeaua electrică de transport. Argumentarea Blocurile locative sunt obiecte importante și după trecerea lor la contracte individuale Operatorul de Sistem este obligat să deservească rețelele magistrale.	Se acceptă parțial, Textul a fost redactat.
	27. Proiectul prezentat spre avizare	Se acceptă

		Articolul 73. Dispoziții specifice privind procesul de racordare la rețelele electrice și transmitere în proprietatea operatorului de sistem a instalațiilor, echipamentelor, liniilor electrice aparținând terților (3) Operatorul de sistem este în drept să racordeze la rețeaua electrică și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent sau a unui producător existent permite racordarea instalației de utilizare sau a centralei electrice a altor potențiali consumatori finali sau a altor potențiali producători. Racordarea în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit între operatorul de sistem, consumatorul final existent/producătorul existent și consumatorul final potențial/producătorul potențial, prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul respectiv se prevede, în mod obligatoriu, că operatorul de sistem prestează serviciul de transport/distribuție a energiei electrice la aceiași parametri de calitate ca și unui utilizator de sistem a cărui instalație de utilizare sau centrala electrică este racordată direct la rețeaua electrică, pe parcursul perioadei în care există instalația de racordare respectivă a consumatorului final existent sau a producătorului existent. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de operatorul de sistem, iar furnizorul include aceleași condiții în contractul de furnizare a energiei electrice sau în contractul de achiziționare a energiei electrice ca și în cazul unui consumator final sau producător ale cărui instalații electrice sunt racordate direct la rețeaua electrică. Propunerea de modificare (3) Operatorul de sistem este în drept să emită avize de racordare la rețeaua electrică și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent sau a unui producător existent permite racordarea instalației de utilizare sau a centralei electrice a altor potențiali consumatori finali sau a altor potențiali producători. Emiterea avizului de racordare în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit între operatorul de sistem, consumatorul final existent/producătorul existent și consumatorul final potențial/producătorul potențial, prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul tripartit se prevăd termenele și condițiile de utilizare în comun a instalației de racordare a consumatorului final sau producătorului existent, inclusiv responsabilitățile privind asigurarea continuității serviciului de distribuție și a caracteristicilor de tensiune ale energiei electrice în punctul de racordare a instalației electrice a consumatorului final potențial sau a producătorului potențial	

	de energie electrică. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de operatorul de sistem, iar furnizorul include prevederile acordului tripartit în contractul de furnizare a energiei electrice sau în contractul de achiziționare a energiei. Argumentarea OS nu poate garanta respectarea parametrilor de calitate a unei porțiuni de rețea care nu-I aparține sau aceasta ar însemna ca OS trebuie să asigure mentenanța acestei rețele pentru a exclude abaterile de la parametrii de calitate. OS poate garanta respectarea parametrilor de calitate numai în până în punctul de delimitare cu consumatorul la instalațiile de racordare ale cărora este racordat consumatorul respectiv. Astfel se propune menținerea formulării din Legea 107. Ultima fraza urmează a fi ajustată deoarece aduce confuzie prin textul în cauză, de parcă OSD își asuma obligația de calitate în instalațiile terților.	
28.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 73. Dispoziții specifice privind procesul de racordare la rețelele electrice și transmitere în proprietatea operatorului de sistem a instalațiilor, echipamentelor, liniilor electrice aparținând terților (5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații electrice, linii electrice și posturi de transformare sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit, cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate. Propunerea de modificare (5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații electrice de racordare, linii electrice și posturi de transformare, prin care se asigură livrarea energiei electrice și către alți consumatori finali, sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție. Operatorul de sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit, cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele	Se acceptă

	de securitate si Normele minime de exploatare a instalațiilor electrice aprobate de către ANRE. Acestea instalații trebuie să asigure livrarea energiei electrice și către alți consumatori finali. Argumentarea -Noțiunea de instalații electrice este una foarte vasta, inclusiv include si instalațiile electrice de consum. Este inadmisibil ca un OS sa realizeze exploatarea si mentenanța instalațiilor de utilizare a consumatorilor finali. Din cauza diversității dar si specificului instalațiilor de utilizare, OS nu va fi capabil sa dețină accesul 24/24 pentru mentenanța acestora dar si stocuri de materiale, echipamente si piese de schimb. OS ar putea sa ia la balanța instalațiile de racordare, acestea fiind similare cu instalațiile electrice din gestiune. Nu este suficient sa se includă numai cerințele de securitate. Mai mult ca atât nu este clar la ce se refera aceste cerințe de securitate, nu exista un act normativ secundar care ar descrie aceste cerințe. Totodată, funcționarea instalațiilor electrice sunt reglementate prin Normele minime de exploatare. Confirmarea corespunderii cu acestea se va realiza prin prezentarea documentației tehnice a instalației electrice dar si prin testările si măsurările care sunt parte a acestor Norme. - OS este ținut să gestioneze instalații de transport și de distribuție care asigură prestarea serviciilor către mai mulți utilizatori de rețea. Prin urmare, nu i se poate impune să preia instalații de racordare sau de alt tip care nu corespund acestui criteriu, din moment ce trebuie să se conducă de principiul costurilor minime. Or, preluarea unor instalații care servesc doar alimentării unui singur utilizator de rețea și nu sunt rețele de distribuție sau transport încalcă principiul, deoarece costurile sunt suportate cu alte instalații decât cele de distribuție și/sau transport, fiind majorate artificial costurile legate de serviciile de transport și/sau distribuție. Precizarea a fost introdusă pentru a face o claritate cu privire la această caracteristică a instalațiilor transmise cu titlu gratuit, menționată și în fraza precedentă	
29.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 76. Evidența și măsurarea energiei electrice (3) Măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie. Instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost reformulată pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la responsabilitatea operatorilor de sistem în legătură cu echipamentele de măsurare.

	metrologică periodică a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final se efectuează de către operatorii de sistem la ale căror rețele electrice este racordată instalația de utilizare a consumatorului final respectiv. Propunerea de modificare (3) Măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie. Instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final, cu excepția situației reglementate de alin.(6), se efectuează de către operatorii de sistem la ale căror rețele electrice este racordată instalația de utilizare a consumatorului final respectiv. Argumentarea Trebuie de concretizat, pentru a fi în corespundere cu excepția de la alin. (6) aplicat pentru consumatorii noncasnici.	
30.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 78. Gestionarea datelor, schimbul de date și procedurile de acces la date (7) Eventualele reclamații în legătură cu modul în care operatorii de sistem își exercită funcțiile și obligațiile prevăzute de prezentul Articol. Propunerea de modificare - Argumentarea Textul din acest alineat nu este finalizat.	Se acceptă, Prevederea a fost completată.
31.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 78. Gestionarea datelor, schimbul de date și procedurile de acces la date Aliniat nou Propunerea de modificare (9) În termen de 36 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, OS vor avea implementa sistemele informaționale corespunzătoare în scopul implementării prevederilor prezentului articol. Argumentarea Sistemele informatice gestionate de către OS nu permit implementarea prevederilor prezentului articol, totodată modificarea sistemelor actuale nu este posibil de realizat din	Nu se acceptă, Termenul nu este argumentat. Totodată, conform Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/1162 al Comisiei, operatorii de sistem trebuie să elaboreze proceduri interne cu privire la gestionarea datelor privind consumul de energie electrică, inclusiv a datelor cu caracter personal, accesul la datele respective, asigurarea protecției datelor respective, etc. Totodată, cerințele specifice cu privire la gestionarea datelor urmează a fi stabilite într-o hotărârea aprobată de ANRE în acest sens.

		punct de vedere tehnic. În acest se necesită implementarea unui sistem informatic nou care necesită timp de elaborare a caietului de sarcini, realizarea procedurilor de achiziție și implementarea acestuia.	
	32.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 79. Întreruperi, limitări și încetarea livrării energiei electrice (3) Operatorul de sistem este în drept să limiteze sau să înceteze prestarea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice în situațiile și în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordare. Cu excepțiile stabilite la Articolul 10 alin. (3) lit. g) și la Articolul 141, operatorul de sistem nu poate fi obligat să presteze în continuare serviciul de transport sau de distribuție a energiei electrice utilizatorului de sistem care nu își onorează obligațiile de plată sau care nu respectă condițiile de prestare a acestor servicii, stabilite în Regulamentul privind racordarea. (4) Operatorul de sistem este îndreptățit să impună plata preventivă în legătură cu serviciile furnizate utilizatorilor de sistem care au întârziat plata de cel puțin 2 ori, cu cel puțin 30 de zile, într-un interval de timp de cel mult 12 luni consecutive. Mărimea plății preventive este determinată ca valoarea medie a facturilor de plată emise în ultimele 3 luni. Operatorul de sistem scutește de obligația de plată preventivă orice utilizator de sistem care și-a îndeplinit obligațiile de plată în termen de 12 luni de la stabilirea plății preventive. Propunerea de modificare (3) Operatorul de sistem este în drept să limiteze sau să înceteze prestarea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice în situațiile și în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Cu excepțiile stabilite la Articolul 10 alin. (3) lit. g) și la Articolul 141, operatorul de sistem nu poate fi obligat să presteze în continuare serviciul de transport sau de distribuție a energiei electrice utilizatorului de sistem care nu își onorează obligațiile de plată sau care nu respectă condițiile de prestare a acestor servicii, stabilite în Regulamentul privind racordarea. (4) Operatorul de sistem este îndreptățit să impună plata preventivă în legătură cu serviciile furnizate utilizatorilor de sistem care au întârziat plata de cel puțin 2 ori, cu cel puțin 30 de zile, într-un interval de timp de cel mult 12 luni consecutive. Mărimea plății preventive este determinată ca valoarea medie lunară a facturilor de plată emise în ultimele 3 luni. Operatorul de sistem scutește de obligația de plată preventivă orice	Se acceptă parțial, De menționat că redacția propusă permite soluționarea situațiilor respective.

	utilizator de sistem care și-a îndeplinit obligațiile de plată în termen de 12 luni de la stabilirea plății preventive. Argumentarea Au fost incluse unele precizări.	
33.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 79. Întreruperi, limitări și încetarea livrării energiei electrice Propunerea de modificare (9) Obligația de reparare a prejudiciului suportat de consumatorul non casnic ca urmare a limitării, întreruperii sau încetării prestării serviciului de transport sau a serviciului de distribuție a energiei electrice nu va depăși valoarea consumului mediu de energie electrică aferent perioadei limitării, întreruperii sau încetării prestării respectivului serviciu. Argumentarea Propunem o responsabilizare a consumatorilor non casnici, prin limitarea răspunderii OS, dat fiind faptul că activitatea de transport și distribuție a e.e. implică o serie de factori de risc tehnologici, iar consumatorii non casnici (care sunt profesioniști) ar trebui să fie suficienți de diligenți ca să-și administreze riscurile afacerii cu o mai mare previzibilitate.	Nu se acceptă, Nu este argumentată o astfel de intervenție, respectiv operatorii de sistem, conform prevederilor Legii urmează să își onoreze obligațiile privind prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice.
34.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 89. Piețele pentru ziua următoare și pe parcursul zilei. Cuplarea piețelor Alin.3, h) nu fac distincție între tranzacțiile efectuate în zona de ofertare a Republicii Moldova și între zonele de ofertare; Propunerea de modificare Alin.3 h) nu fac distincție între tranzacțiile efectuate în zona de ofertare a Republicii Moldova și între alte zone de ofertare; Argumentarea O precizare	Nu se acceptă, Precizarea respectivă distorsionează sensul prevederii prevăzute la art. 7, alin. (2), lit. g) din Regulamentul UE 2019/943.
35.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 107. Furnizarea energiei electrice Propunerea de modificare (6²) Operatorul de sistem poate delega furnizorul serviciului universal, care își desfășoară activitatea pe teritoriul său, organizarea licitație și achizițiile de pe piețele organizate de	Nu se acceptă, Propunerea contravine principiilor de separare a operatorului sistemului de distribuție, prevăzute de Pachetul Energetic Transpus. Totodată, Directiva 944/2019 prevede expres în 31, para. (5) că OSD trebuie să acționeze ca facilitator de piață neutru atunci când achiziționează energie electrică pentru acoperirea pierderilor de energie electrică din rețele și să aplice proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață. Or, delegarea funcției

	procurare a energiei pentru acoperirea pierderilor si a consumului tehnologic ale operatorilor de sistem. Argumentarea Având in vedere cantitățile mici de energie electrica procurate de OS. De asemenea. prin delegarea organizării licitației și achizițiile ulterioare de energie de furnizorul la serviciul universal se urmărește eficiența economică în procesul de achiziții, inclusiv obținerea unor preturi mai mici pe seama cantităților considerabil mai mari de energie pe care le procură furnizorul reglementat.	respective către un furnizor anume ar echivala cu favorizarea acestuia în raport cu alți furnizori.
36.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 120. Procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului (3) Până la sfârșitul anului 2026, vor fi întreprinse măsuri ca procesul tehnic de schimbare a furnizorului, agregatorului să nu dureze mai mult de 24 de ore și să fie posibil în orice zi lucrătoare. Propunerea de modificare (3) Până la sfârșitul anului 2026, vor fi întreprinse măsuri ca procesul tehnic de schimbare a furnizorului, agregatorului să nu dureze mai mult de 24 de ore și să fie posibil în orice zi lucrătoare. Sistemele informaționale pentru implementare va fi acceptat de ANRE in tarif. Argumentarea Este necesar de specificat ca softul va fi aprobat de ANRE.	Nu se acceptă, Implementarea acestei prevederi nu poate fi condiționată de obligarea ANRE de a accepta orice costuri legate de implementarea sistemelor IT necesare. Agenția va accepta în scopuri tarifare investițiile necesare pentru realizarea obligațiilor care decurg din acest articol în conformitate cu cerințele stabilite în Lege în ceea ce privește efectuarea investițiilor și, respectiv cu respectarea cerințelor și a procedurilor stabilite în actele normative de reglementare relevante, aprobate de ANRE. Respectiv, operatorul de sistem urmează să identifice soluțiile IT optime si să prezinte argumente justificative autorității de reglementare.
37.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 128. Prețuri și tarife aplicate în sectorul electroenergetic (6) La elaborarea metodologiilor tarifare, Agenția va lua în considerare cele mai bune practici privind metodologiile tarifare pentru stabilirea tarifelor pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice incluse în raportul Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, elaborat în conformitate cu cerințele stabilite în cadrul Comunității Energetice. Propunerea de modificare (6) La elaborarea metodologiilor tarifare, Agenția va lua în considerare cele mai bune practici privind metodologiile tarifare pentru stabilirea tarifelor pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice incluse în raportul Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, elaborat în conformitate cu cerințele stabilite în cadrul	Nu se acceptă, Considerăm inoportună includerea modificării respective în textul Legii, întrucât aceasta poate duce la interpretări echivoce în ceea ce privește modul în care diferite categorii de documente/acte emise de instituțiile din cadrul TCE urmează a fi luate în considerație de Agenție la elaborarea metodologiilor tarifare. Or, în cadrul Comunității Energetice există mai multe instituții, fiecare având rolul său specific, clar determinat de Tratat. Concomitent, prevederea respectivă transpune art. 18, para. (10) din Regulamentul UE nr. 943/2019, în versiunea adaptată în cadrul Comunității Energetice, care prevede în mod exhaustiv faptul că autoritatea de reglementare trebuie să țină cont de raportul cu privire la cele mai bune practici privind metodologiile tarifare pentru stabilirea tarifelor pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice, elaborat de ECRB (primul raport al ECRB pe acest subiect a fost publicat în noiembrie 2023).

	Comunității Energetice, precum și alte documente oficiale de recomandări a Comunității Energetice. Argumentarea Este o precizare deoarece EnC elaborează diferite documente.	
38.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 129. Principii generale privind prețurile și tarifele reglementate (3) Metodele utilizate pentru determinarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție trebuie să susțină în mod neutru eficiența generală a sistemului electroenergetic pe termen lung prin semnale de preț către consumatori și producători și, în special, să fie aplicate într-un mod care nu discriminează nici pozitiv, nici negativ între producerea energiei electrice de către centralele electrice racordate la rețelele electrice de distribuție și producerea energiei electrice de către centrale racordate la rețelele electrice de transport. Tarifele reglementate pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție nu trebuie să discrimineze, pozitiv sau negativ, stocarea energiei sau agregarea și nu trebuie să descurajeze auto producerea, autoconsumul sau participarea consumului dispecerizabil. Propunerea de modificare (3) Metodele utilizate pentru determinarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție trebuie să susțină în mod neutru eficiența generală a sistemului electroenergetic pe termen lung prin semnale de preț către consumatori și producători și, în special, să fie aplicate într-un mod care nu discriminează nici pozitiv, nici negativ între producerea energiei electrice de către centralele electrice racordate la rețelele electrice de distribuție și producerea energiei electrice de către centrale racordate la rețelele electrice de transport. Argumentarea Nu este clar cum se poate de implementat ultimul aliniat.	Nu se acceptă, Tarifele reglementate pentru prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice care se aplică în raport cu autoproducătorii, autoconsumatorii și consumul dispecerizabil nu trebuie să discrimineze utilizatorii respectivi în raport cu alți utilizatori de sistem. Cerința respectivă este stabilită în mod exhaustiv în articolul 18, para. (1) din Directiva UE nr. 944/2019 și constituie un principiu general de bază care interzice discriminarea agregatorilor și a operatorilor instalațiilor de stocare la stabilirea politicilor tarifare de către autoritatea de reglementare, precum și stabilirea de tarife care ar descuraja valorificarea resurselor pe care le pot oferi consumatorii activi, inclusiv consumul dispecerizabil. Or, excluderea acestei prevederi este în măsură să sugereze posibilitatea aplicării unor practici de stabilire a tarifelor de rețea care pot să împiedice sau să limiteze accesul utilizatorilor de sistem respectivi la piața de energie electrică sau să limiteze oportunitățile acestora de a oferi servicii și produse inclusiv operatorilor de sistem (de exemplu, servicii de flexibilitate, capacitate/energie de echilibrare). A se vedea în acest sens constatările ACER în ceea ce privește modul în care tarifele de rețea sunt în măsură să faciliteze sau să împiedice implementarea efectivă a conceptului de consumator activ și consum dispecerizabil, precum și recomandările acestuia la acest subiect, prezentate în Raportul privind monitorizarea pieței pentru anul 2023, capitolul Consum Dispecerizabil și alte resurse de energie distribuite - - Demand response and other distributed energy resources: what barriers are holding them back?
39.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate (3) Metodologiile de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă: 1) componența și modul de calculare a:	Nu se acceptă, Considerăm oportun de menținut prevederea de la alin. (2), para. 1), lit. a) în redacția propusă de autor (prevedere preluată din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016), pentru a oferi flexibilitate autorității de reglementare în ceea ce privește încurajarea furnizorilor care activează la prețuri reglementate (furnizorii de serviciu universal și furnizorii de ultimă opțiune) de a presta servicii în mod eficient, la costuri rezonabile și justificate. Concomitent,

	a) cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare și a energiei electrice, inclusiv pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de transport și de distribuție, precum și pentru acoperirea, total sau parțial, a costurilor legate de echilibrare; Propunerea de modificare (3) Metodologiile de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă: 1) componența și modul de calculare a: a) cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare și a energiei electrice, inclusiv pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de transport și de distribuție, precum și pentru acoperirea costurilor legate de echilibrare; Argumentarea Lipsesc mecanisme potrivite (PZU, PPZ) de piață pentru a diminua din dezechilibre. Suplimentar, din cauza unor condiții specifice pieței interne, pot fi înregistrate dezechilibre care nu sunt cauzate de operatori/furnizori (de exemplu, în mai multe zile pe parcursul lunilor de vară 2024 au fost înregistrate dezechilibre din cauză că Energocom confirma livrarea parțială a energiei solicitată prin notificări, iar cea ce nu era confirmat rămânea în dezechilibre).	prevederea respectivă determină furnizorii în cauză să eficientizeze procesele de planificare și să participe activ pe piețele de energie electrică în scopul minimizării costurilor cu echilibrarea și reducerii dezechilibrelor generate în sistem. În ceea ce privește PZU/PPZ, obligativitatea implementării piețelor respective este expres stabilită în proiectul Legii, acestea urmând a fi lansate de către operatorul pieței de energie electrică (OPEM) în viitorul apropiat. Recent, OPEM a lansat procedura de consultare publică pentru procedurile operaționale necesare funcționării piețelor respective de energie electrică, elaborate de către acesta în temeiul Regulilor pieței energiei electrice. În fine, situațiile descrise la acest punct din avizul prezentat de Premier Energy urmează a fi examinate și soluționate cu participarea Agenției, întrucât acestea țin de implementarea de către participanții la piața energiei electrice a cerințelor și a procedurilor stabilite în Regulile pieței energiei electrice și în Codul rețelilor electrice, aprobate de ANRE.
40.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate Alin (3) i) alocației aferente capitalului circulant utilizat în activitatea reglementată; pct. noi j)-o) Propunerea de modificare i) alocației aferente capitalului circulant utilizat în activitatea reglementată, finanțată inclusiv din fonduri interne disponibile la operatori sau din surse externe; j) cheltuielilor și investițiilor de asigurare a securității cibernetice și digitalizarea rețelilor electrice de distribuție specificate în art. 64; k) amortizarea accelerată pentru noile investiții ce țin de automatizare, digitalizare rețele, întărire rețelilor pentru integrarea surselor regenerabile de energie și a stațiilor de încărcare a vehiculelor electrice;	Nu se acceptă, Elementele de cost menționate în aviz urmează a fi discutate și eventual luate în considerație la elaborarea și aprobarea metodologiilor tarifare de către ANRE, întrucât acestea țin exclusiv de politica tarifară a agenției. Respectiv, autoritatea de reglementare urmează să examineze oportunitatea introducerii de stimulente specifice la determinarea tarifelor și a prețurilor reglementate în contextul elaborării metodologiilor tarifare, inclusiv caracterul acestora, nivelul acceptabil și modul de aplicare a stimulentele respective. Or, în proiectul legii se regăsesc prevederi care instituie obligația ANRE de a identifica și aplica măsuri care să stimuleze activitatea întreprinderilor electroenergetice, atât în beneficiul sistemului electroenergetic și al consumatorilor finali. Concomitent, nu sunt prezentate argumente suficiente și pertinente în ceea ce privește necesitatea stimulentele menționate, nivelul propus al acestora și nici informații cu privire la impactul asupra activității prestate de titularii de licență.

	l) stimulente la rentabilitate de 2% pentru identificarea și utilizarea de către operatorii de sistem a finanțării sub formă de granturi și donații externe; m) stimulente sub formă de rentabilitate adițională aplicată operatorilor de sisteme pentru efectuarea investițiilor în domenii strategice, inclusiv pentru digitalizarea sectorului, automatizări, întărirea și dezvoltarea rețelor pentru integrarea surselor regenerabile de energie și a stațiilor de încărcare a vehiculelor electrice; n) stimulente sub formă de rentabilitate adițională pentru operatorii de rețea care efectuează investiții ce depășesc nivelul anual al amortizării imobilizărilor corporale și necorporale ; Argumentarea Propunerile privind stimulentele care să fie aplicate la operatori de la Articolul 130, alin.(3), literele k) – n), se justifică prin faptul că este necesar de a renova și moderniza o rețea existentă, în acest sens fiind efectuate an de an investiții ce depășesc amortizarea activelor reflectată în tarife. Însă, având în vedere că în lege mai sunt vizate și noi direcții de investiții în rețele, atunci operatorii ar urma să fie în căutare de noi surse financiare, fiind astfel într-o competiție directă cu alte domenii de investiții cu randamente mai sporite.	
41.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate Alin. (3), 2) determinarea costurilor care trebuie incluse în prețurile sau tarifele reglementate, separat pentru fiecare activitate desfășurată de întreprinderile electroenergetice și pentru fiecare tip de rețea electrică; Propunerea de modificare 2) determinarea costurilor care trebuie incluse în prețurile sau tarifele reglementate, separat pentru fiecare activitate desfășurată de întreprinderile electroenergetice; Argumentarea Nu este clar la ce fel de tip de rețea se face referință, din acest motiv ar trebuie să fie exclus acest text.	Se acceptă
42.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate alin. (3), 3) condițiile de utilizare a costurilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale, a costurilor materiale, a costurilor de întreținere și de exploatare și modul de includere a acestor costuri în	Nu se acceptă, În proiectul legii sunt stabilite în mod exhaustiv cerințe cu privire la implementarea de stimulente în vederea eficientizării activității întreprinderilor reglementate. A se vedea în acest sens art. 8, alin. (1), lit. f), și art. 130, alin. (2), lit. d), alin. (5), lit. a) și alin. (8).

	prețurile sau tarifele reglementate, în cazul utilizării lor în alte scopuri sau în cazul în care nu sunt utilizate; Propunerea de modificare 3) condițiile și stimulente de utilizare a costurilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale, a costurilor materiale, a costurilor de întreținere și de exploatare și modul de includere a acestor costuri în prețurile sau tarifele reglementate, în cazul utilizării lor în alte scopuri sau în cazul în care nu sunt utilizate; Argumentarea Pentru a motiva întreprinderile să fie în căutarea și aplicarea unor soluții inovatoare, este imperativ de prevăzut stimulente pentru identificarea eficienței.	
43.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate Alin. (3), 5) modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice de transport, în rețelele electrice de distribuție, prin stabilirea tendințelor de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiilor, în vederea implementării unor mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite și de cantitățile de energie electrică intrată în rețelele electrice de transport și de distribuție; Propunerea de modificare 5) modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice de transport, în rețelele electrice de distribuție, prin stabilirea tendințelor de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiilor, , ținând cont de obiectivele stabilite și de cantitățile de energie electrică intrată în rețelele electrice de transport și de distribuție. Pentru OSD nivelul anual al consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică se va determina ca media ultimilor a trei ani de activitate la nivel de țară; Argumentarea	Nu se acceptă, Nu este clar motivul excluderii referinței la implementarea mecanismelor de stimulare a eficienței, întrucât reducerea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică pe perioada de reglementare urmează a fi realizată anume în scopul îmbunătățirii eficienței activității operatorului sistemului de distribuție și în contextul mecanismelor stabilite de autoritatea de reglementare prin metodologiile tarifare. Valoarea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică, care poate fi admisă în scopuri tarifare, inclusiv potențialele valori de referință și trenduri de diminuare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețele urmează a fi stabilite de către Agenție în conformitate cu metodologiile tarifare relevante, în contextul politicii tarifare implementate și în dependență de mecanismul considerat de autoritatea de reglementare. Concomitent, prevederea propusă a fi inserată la sfârșitul alineatului 5) este pasibilă de a ajunge în contradicție cu principiul stabilit în prima frază din acest alineat, conform căruia consumul tehnologic și pierderile de energie electrică ar trebui să înregistreze un trend de reducere pe perioada metodologiei tarifare, or determinarea valorii anuale ca medie rulantă pentru o perioadă precedentă (de 3 ani) nu poate determina cu certitudine un trend de reducere pe toată perioada de reglementare considerată.

		Aceasta precizare asigura o procedura clara si a stimulează operatorii de rețea sa își reducă pierderile de energie.	
44.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate Alin. (3), 6) metoda de separare a cheltuielilor comune ale întreprinderii și de separare a rentabilității, pe genuri de activități practicate de întreprinderea reglementată, inclusiv la producerea combinată de energie electrică și energie termică de centralele electrice de termoficare urbane, și/sau pe tipuri de rețea electrică; Propunerea de modificare 6) metoda de separare a cheltuielilor comune ale întreprinderii și de separare a rentabilității, pe genuri de activități practicate de întreprinderea reglementată, inclusiv la producerea combinată de energie electrică și energie termică de centralele electrice de termoficare urbane. Argumentarea Nu este clar la ce tipuri de rețea se face referință.	Se acceptă	
45.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 131. Determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării prețurilor și tarifelor reglementate Alin. Nou Propunerea de modificare (9) În cazul în care, în pofida ajustărilor tarifelor reglementate pentru distribuția energiei electrice, aprobate de Agenție în condițiile prezentei legi, operatorii de sistem înregistrează devieri tarifare care depășesc 3% din costurile de distribuție a energiei electrice stabilite în tarifele reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și asigură ajustarea extraordinară a tarifelor de distribuție a energiei electrice. Argumentarea Pentru operatorii de distribuție ar urma să fie aplicată o prevedere similară celei aplicate pentru furnizori (a se vedea alin.(8)), doar că cu un prag al devierilor tarifare mai mare, în loc de 1% să fie aplicat 3%, deoarece operatorii de distribuție au fost omiși cumva din această ecuație.	Nu se acceptă, Conform propunerii rezultă că în cazul în care operatorii sistemelor de distribuție înregistrează devieri care depășesc 5%, ANRE urmează să le confirme/recunoască necondiționat și să accepte includerea acestora în tarif, fără a verifica caracterul necesar și justificat al acestora. Totodată, prevederea stabilită la alin. (8) din Articolul 131 al Proiectului de lege preia norma de la art. 81² din Legea în vigoare care reglementează o situație de excepție potrivit căreia furnizorii la prețuri reglementate acumulează devieri semnificative în contextul în care un număr mare de consumatori finali își schimbă furnizorul, iar prețurile reglementate nu sunt ajustate suficient de rapid. Aceasta situație nu este aplicabilă operatorilor sistemelor de distribuție, întrucât utilizatorii de sistem rămân conectați la același operator de sistem. Mai mult, prevederea respectivă a fost exclusă conform propunerii ANRE.	
46.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 132. Separarea contabilității (3) Întreprinderile electroenergetice sunt obligate să țină contabilitate separată pentru alte activități legate de sectorul electroenergetic, dar care nu se referă la activitățile de	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. Totodată, referința la obligația de întocmire și prezentare a rapoartelor este vagă și neclară și nu duce la îmbunătățirea proiectului.	

	transport și de distribuție a energiei electrice, cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte. Întreprinderile electroenergetice trebuie să țină, de asemenea, contabilitate separată pentru alte activități nereglementate de prezenta lege. Bilanțul și situația de profit și pierderi se întocmește separat pentru fiecare activitate reglementată. Propunerea de modificare (3) Întreprinderile electroenergetice sunt obligate să țină contabilitate separată pentru alte activități legate de sectorul electroenergetic, dar care nu se referă la activitățile de transport și de distribuție a energiei electrice, cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte. Întreprinderile electroenergetice trebuie să țină, de asemenea, contabilitate separată pentru alte activități nereglementate de prezenta lege și să întocmească rapoarte în formatul solicitat de autoritatea competentă. Bilanțul și situația de profit și pierderi se întocmește separat pentru fiecare activitate. Argumentarea Precizare	
47.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 132. Separarea contabilității (7) Auditul situațiilor financiare ale întreprinderilor electroenergetice se efectuează cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea nr. 61/2007 privind activitatea de audit și în standardele internaționale de audit și trebuie să specifice, în plus, dacă sunt respectate obligațiile de evitare a discriminării și a subvențiilor încrucișate prevăzute la alin. (2) – (4). Propunerea de modificare (7) Auditul situațiilor financiare ale întreprinderilor electroenergetice se efectuează cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea nr. 61/2007 privind activitatea de audit și în standardele internaționale de audit și trebuie să specifice, în plus, dacă sunt respectate obligațiile de evitare a discriminării și a subvențiilor încrucișate prevăzute la alin. (2) – (4) în cazul operatorilor economici în domeniul energiei electrice integrați. Argumentarea Specificarea este necesară pentru a evidenția necesitatea separării contabile pe activități reglementate.	Nu se acceptă, În proiectul legii nu este utilizată noțiunea de ”operatori economici în domeniul energiei electrice integrați”, iar precizarea care se propune a fi făcută este de natură să ducă la echivoc în interpretare. Totodată, prevederea respectivă transpune art. 56, alin. (4) din Directiva nr. 944/2019 care face referință la art. 56, alin. (3) din Directivă (a se vedea art. 132, alin. (3) din proiect). Respectiv, la efectuarea auditului urmează a fi vizate toate activitățile specificate la art. 132, alin. (3) din proiect.
48.	Proiectul prezentat spre avizare	Nu se acceptă,

	Articolul 134. Principii generale (4) Drepturile de folosință și de servitute prevăzute la alin. (3) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarilor terenurilor sau ai bunurilor imobile respective, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități, cu excepțiile stabilite la Articolul 135 alin. (2) și la Articolul 136 alin. (3). Conținutul drepturilor de folosință și de servitute și durata pe care se constituie acestea se stabilesc la Articolul 135 și Articolul 136. Drepturile respective se exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestora în Registrul bunurilor imobile Propunerea de modificare (4) Drepturile de folosință și de servitute prevăzute la alin. (3) se constituie în temeiul utilității publice și se exercită gratuit, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarilor terenurilor sau ai bunurilor imobile respective, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități, cu excepțiile stabilite la Articolul 135 alin. (2) și la Articolul 136 alin. (3). Conținutul drepturilor de folosință și de servitute și durata pe care se constituie acestea se stabilesc la Articolul 135 și Articolul 136. Drepturile respective se exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestora în Registrul bunurilor imobile. Argumentarea Exercitarea gratuită a acestor drepturi derivă din utilitatea publică a lor.	Nu este argumentată propunerea respectivă.
49.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 135. Dreptul de folosință asupra proprietății unui terț (8) În vederea creșterii gradului de securitate individuală și colectivă, autoritățile administrației publice locale beneficiază, cu titlu gratuit, de dreptul de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor suplimentare necesare funcționării acestor echipamente doar pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție cu tensiunea nominală mai mică de 1 kV. În acest sens, autoritățile administrației publice locale vor semna un contract cu operatorul sistemului de distribuție, al cărui clauze stabilesc drepturile și obligațiile părților, inclusiv condițiile tehnice de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video. Contractul se încheie în baza cererii scrise a autorității administrației publice locale, în care se indică locul amplasării	Nu se acceptă, În spiritul Directivei nr. 944/2019, nu ține de competența autorității de reglementare elaborarea și aprobarea Normelor de amenajare a echipamentelor electronice de supraveghere video.

	echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor necesare funcționării acestor echipamente. Solicitarea altor documente nu poate servi drept temei pentru operatorul sistemului de distribuție de a refuza încheierea contractului. Propunerea de modificare (8) În vederea creșterii gradului de securitate individuală și colectivă, autoritățile administrației publice locale beneficiază, cu titlu gratuit, de dreptul de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor suplimentare necesare funcționării acestor echipamente doar pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție cu tensiunea nominală mai mică de 1 kV. În acest sens, Agenția va elabora și aproba Normele de amenajare a echipamentelor electronice de supraveghere video, iar autoritățile administrației publice locale vor semna un contract cu operatorul sistemului de distribuție Argumentarea În vederea excluderii divergențelor sau aplicării diverse a prevederilor prezentului punct, consideram necesar că prevederile acestui a fi incluse într-un act normativ elaborat de către Agenție, inclusiv și contractul cadru a fi semnat, similar Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public, sau incluse în respectivele Norme.	
50.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 136. Servitute de trecere subterană, de suprafață sau aeriană a terenului unui terț (1) Servitutea de trecere subterană, de suprafață sau aeriană a terenului cuprinde dreptul la construcția rețelelor electrice, precum și dreptul de acces la rețelele electrice pentru alte revizii, reparații, intervenții sau pentru efectuarea altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice. Propunerea de modificare (1) Servitutea de trecere subterană, de suprafață sau aeriană a terenului cuprinde dreptul la construcția rețelelor electrice, menținerea lor pe respectivul teren, precum și dreptul de acces la rețelele electrice pentru alte revizii, reparații, intervenții sau pentru efectuarea altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice.	Nu se acceptă, Reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice presupune deja „menținerea” rețelelor pe terenul respectiv.

		Argumentarea Precizări	
	51.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 136. Servitute de trecere subterană, de suprafață sau aeriană a terenului unui terț (2) Dreptul de servitute se constituie în condițiile stabilite la Articolul 134 alin. (4) și se extinde pe durata de construcție și/sau de exploatare a rețelelor electrice. Propunerea de modificare (2) Dreptul de servitute se constituie în condițiile stabilite la Articolul 134 alin. (4), se exercită cu titlu gratuit și se extind pe durata de construcție și/sau de exploatare a rețelelor electrice. Argumentarea Precizare	Nu se acceptă, Art. 134 alin (4) prevede expres acordarea dreptului de servitute.
	52.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 137. Exercițarea drepturilor de folosință și de servitute. Recuperarea prejudiciului cauzat (1) În scopul acordării despăgubirii convenite a prejudiciului, aferente exercitării drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la Articolul 135 și Articolul 136, operatorii de sistem sunt obligați să încheie contracte-cadru cu proprietarii terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate de exercitarea drepturilor de folosință și de servitute. Propunerea de modificare (1) În scopul acordării despăgubirii convenite a prejudiciului cauzat de anumite activități sau lucrări, aferente exercitării drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la Articolul 135 și Articolul 136, operatorii de sistem sunt obligați să încheie contracte-cadru cu proprietarii terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate de exercitarea drepturilor de folosință și de servitute. Argumentarea Pentru a fi clar arealul de aplicabilitate și a nu se interpreta că despăgubirile ar fi acordate pentru simpla existență a instalațiilor pe acest teren.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător.
	53.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 140. Zonele de protecție a rețelelor electrice Alin. Nou Propunerea de modificare	Nu se acceptă, Această propunere urmează a fi examinată și propusă spre includere în Regulamentul privind racordarea, deoarece persoanele care au încălcat zonele de protecție ale rețelelor electrice urmează a fi sancționate și respectiv înlăturarea acestor încălcări. Concomitent, nu este clar ce implică suspendarea racordării și în ce condiții procesul de racordare urmează a fi reluat.

		(8) În cazul încălcării Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice de către solicitanții avizelor de racordare, operatorul de sistem este în drept să suspende racordarea la rețelele electrice a instalațiilor electrice ale respectivilor solicitanți până la remedierea acestor încălcări. Argumentarea -	
54.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 140. Zonele de protecție a rețelelor electrice Alin. nou Propunerea de modificare (9) Operatorii de sistem sunt în drept să sesizeze autoritățile competente pentru a trage la răspundere persoanele vinovate și să introducă acțiuni în justiție cu solicitarea de demolare a construcțiilor sau oricăror altor lucrări executate cu încălcarea Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice. Argumentarea La moment, există reglementări ce dau dreptul operatorilor de sistem să deconecteze instalațiile utilizatorilor de sistem pentru motivul încălcării Regulamentului privind protecția rețelelor electrice. Rațiunea acestui drept de deconectare constă în inadmisibilitatea pentru un utilizator de rețea de a beneficia de serviciile ce i se prestează printr-o infrastructură a cărei funcționalitate o perturbă prin acțiunile sale (o dezvoltare a principiului Nemo auditur propriam turpitudinem allegans). Din aceeași rațiune, racordarea ar putea fi suspendată până la remedierea situației prejudiciabile, reieșind din principiul Qui potest plus, potest minus, fără a împiedica dreptul solicitantului de acces la rețea.	Nu se acceptă, Acest drept al operatorului există și în prezent. Totodată operatorii de sistem urmează să întreprindă măsuri pentru a depista prompt astfel de situații și să acționeze în conformitate cu actele normative (redacția nouă a Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor electrice).	
55.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 144. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic (5) Alte persoane fizice și juridice răspund pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic în conformitate cu Codul contravențional. Persoana care a racordat instalațiile electrice la rețeaua electrică fără autorizație sau care a racordat ilegal instalația electrică a sa la instalația electrică a unui consumator final va plăti operatorului de sistem la a cărui rețea electrice s-a racordat, sau consumatorului final la a cărui instalație electrică a fost racordată instalația electrică, echivalentul energiei electrice consumate, care se determină în conformitate cu sistemul pașal și se aplică prin hotărârea adoptată în conformitate cu art. 45 alin. (2) din Codul penal.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. În proiect urma să fie indicat art. 45, alin. (2) din Codul contravențional. Totodată, referința la norma respectivă a fost exclusă la propunerea ANRE.	

	Propunerea de modificare (5) Alte persoane fizice și juridice răspund pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic în conformitate cu Codul contravențional. Persoana care a racordat instalațiile electrice la rețeaua electrică fără autorizație sau care a racordat ilegal instalația electrică a sa la instalația electrică a unui consumator final va plăti operatorului de sistem la a cărui rețea electrice s-a racordat, sau consumatorului final la a cărui instalație electrică a fost racordată instalația electrică, echivalentul energiei electrice consumate, care se determină în conformitate cu sistemul paușal. Argumentarea Respectiva propoziție urmează a fi exclusă, pentru a nu condiționa repararea prejudiciului de atragerea făptuitorului la răspundere penală. Răspunderea penală are alt obiect față de cea civilă, iar în contextul analizat importantă e repararea prejudiciului cauzat - care este obiectul răspunderii civile. Mai mult, nu toate sustragerile de energie sau conectările neautorizate reprezintă infracțiuni sau contravenții. Totodată, nu este clară nici raportarea conținutului acestui articol cu cel al art. 45 (2) al Codului penal care se referă la participația complexă.	
56.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 145. Sancțiuni pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic (2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 5% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație. (3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru refuzul de a executa obligațiile de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Articolul 17, Articolul 113 și Articolul 114. Propunerea de modificare (2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime pînă la 5% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație. (3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime pînă la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru refuzul de a executa obligațiile de serviciu	Nu se acceptă, Art. 145, alin. (2) stabilește amenda în mărime fixă. Respectiv nu e clară obiecția. Cu privire la alin. (3), precizăm că prevederile acestui alineat sunt preluate din redacția alin.(2¹) art.95 al legii în vigoare cu privire la energia electrică.

	public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Articolul 17, Articolul 113 și Articolul 114. Argumentarea Doar sintagma de ”cel puțin” (fără a fi stabilit și un maxim) nu poate fi folosită pentru determinarea sancțiunilor, deoarece contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării activității de întreprinzător prevăzute de art. 4 al Legii nr. 235/2006. Cu o asemenea formulare se creează premise evidente de abuz din partea autorităților din moment ce este prevăzut doar un minim, și nu un maxim al unor măsuri ce urmează a fi luate împotriva întreprinzătorilor, contrar principiului echității consacrat de același articol.	
57.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 147. Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței de energie electrică (3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Articolul 96 - Articolul 103, manifestată prin: Propunerea de modificare (3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de pînă la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Articolul 96 - Articolul 103, manifestată prin: Argumentarea Doar sintagma de ”cel puțin” (fără a fi stabilit și un maxim) nu poate fi folosită pentru determinarea sancțiunilor, deoarece contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării activității de întreprinzător prevăzute de art. 4 al Legii nr. 235/2006. De asemenea, cu o asemenea formulare se creează premise evidente de abuz din partea autorităților din moment ce este prevăzut doar un minim, și nu un maxim al unor măsuri ce urmează a fi luate împotriva întreprinzătorilor, contrar principiului echității consacrat de același articol.	Nu se acceptă, Acest aspect a fost discutat și anterior.
58.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 148. Dispoziții finale (6) Sub rezerva prevederilor alin. (4), Agenția, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, își va aduce actele normative de reglementare în conformitate cu prezenta	Se acceptă

	lege și va elabora, publica și pune în aplicare noile acte normative de reglementare prevăzute de prezenta lege. Propunerea de modificare (6) Sub rezerva prevederilor alin. (4) și alin.(5), Agenția, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, își va aduce actele normative de reglementare în conformitate cu prezenta lege și va elabora, publica și pune în aplicare noile acte normative de reglementare prevăzute de prezenta lege. Argumentarea Precizare	
59.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 149. Dispoziții tranzitorii (3) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a amendamentelor la Regulamentul privind racordarea, titularii avizelor de racordare a centralelor electrice eliberate până la intrarea în vigoare a prezentei legi sunt obligați să depună garanții financiare la operatorii de sistem, cu excepția situației în care titularul respectiv demonstrează faptul că a instalat centrală electrică respectivă. Operatorii de sistem vor expedia o notificare în acest sens tuturor titularilor avizelor de racordare În termen de 1 lună de la intrarea în vigoare a prezentei legi, operatorii de sistem vor expedia în adresa. Propunerea de modificare (3) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a amendamentelor la Regulamentul privind racordarea, titularii avizelor de racordare a centralelor electrice eliberate până la intrarea în vigoare a prezentei legi sunt obligați să depună garanții financiare la operatorii de sistem, cu excepția situației în care titularul respectiv demonstrează faptul că a instalat centrală electrică respectivă. Operatorii de sistem, în termen de 1 lună de la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor expedia o notificare în acest sens tuturor titularilor avizelor de racordare. Argumentarea Corectare a textului.	Se acceptă
60.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 149. Dispoziții tranzitorii (12) Strămutarea rețelelor electrice în a căror zone de protecție sunt amplasate construcții care au fost construite până la intrarea în vigoare a prezente legi, se efectuează cu respectarea următoarelor cerințe:	Se acceptă parțial, Prevederile privind strămutarea au fost incluse la art. 140.

	a) solicitantul a obținut acordul proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasate noile rețele electrice; b) solicitantul se adresează la operatorul de sistem cu privire la strămutarea rețelei electrice; Propunerea de modificare (13) Strămutarea rețelelor electrice în a căror zone de protecție sunt amplasate construcții care au fost construite până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se efectuează cu acordul scris al operatorului de sistem și cu respectarea următoarelor cerințe: a) solicitantul a obținut acordul proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată porțiunea modificată a rețelei electrice; b) solicitantul se adresează la operatorul de sistem cu privire la obținerea acordului la strămutarea rețelei electrice, iar operatorul de sistem își exprimă acordul scris în acest sens; Argumentarea Precizări și îmbunătățiri de text	
61.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 149. Dispoziții tranzitorii (13) Solicitantul este în drept să solicite operatorului de sistem eliberarea avizului de racordare în scopul strămutării rețelei electrice conform alin. (12), în cazul în care lucrările de strămutare a rețelei electrice pot fi executate cu costuri mai mici în comparație cu costurile determinate de operatorul de sistem și indicate în devizul de cheltuieli întocmit. În acest caz materialele utilizate corespund cerințelor stabilite de operatorul de sistem în avizul de racordare, lucrările de strămutare a rețelei electrice se efectuează de persoane autorizate, sub supravegherea operatorului de sistem și după recepția lucrărilor efectuate, rețelele electrice nou montate se transmit cu titlu gratuit de către solicitant operatorului de sistem. Propunerea de modificare (14) Solicitantul este în drept să solicite operatorului de sistem eliberarea avizului tehnic în scopul strămutării rețelei electrice de joasă și medie tensiune conform alin. (13), în cazul în care lucrările de strămutare a rețelei electrice de joasă și medie tensiune pot fi executate cu costuri mai mici în comparație cu costurile determinate de operatorul de sistem și indicate în devizul de cheltuieli întocmit. În acest caz materialele utilizate trebuie să corespundă cerințelor și specificațiilor tehnice	Se acceptă parțial, Prevederile privind strămutarea au fost incluse la art. 140.

		stabilite de operatorul de sistem si publicate pe pagina oficiala a ultimului, lucrările de strămutare a rețelei electrice se efectuează de persoane autorizate, sub supravegherea operatorului de sistem și după recepția lucrărilor efectuate, iar porțiunea de rețea modificată și/sau elementele de rețea montate sunt proprietatea operatorului de sistem. Costurile suportate de operatorul de sistem cu ocazia supravegherii lucrărilor de strămutare a rețelei electrice și recepționarea lucrărilor efectuate se suportă de către solicitant, prin plata tarifului pentru serviciile auxiliare. Argumentarea Din motive de fiabilitate și calitate, considerăm că strămutarea rețelilor de înaltă tensiune urmează să fie efectuată doar de către operatorii de sistem. Respectiv, să fie permisă strămutarea cu antreprenori selectați de solicitant doar în cazul rețelilor de medie și joasă tensiune. Însuși pentru strămutarea rețelilor electrice nu exista necesitate de eliberare a Avizului de racordare, se propune de redenumit în Aviz tehnic (Cerințe tehnice) pentru strămutare. Cu referire la materialele ce urmează sa fie utilizate: ultimele nu se indica si nu se regăsesc in Avizul tehnic, prin urmare, se propune sa fie publicate Specificațiile tehnice de care se va tine cont la elaborarea proiectelor. Comentariu la ultima propoziție: OS nu i se poate impune să accepte orice fel de strămutare, pentru că liniile electrice sunt construite în conformitate cu anumite exigențe. Totodată, acțiunile ilegale de încălcare a zonelor de protecție nu pot procura drepturi de a impune OS strămutarea liniilor electrice. Din acest motiv, strămutarea urmează a fi condiționata de acordul OS care va fi dat in funcție de condițiile concrete. În cazul în care strămutarea va contraveni condițiilor de exploatare si/sau siguranța, OS va da un refuz motivat solicitantului. Totodată, pentru a nu se crea impresia că porțiunea strămutata de rețea este o rețea nouă, care – drept consecința – ar aparține celui ce a construit-o (adică si solicitantului in unele cazuri) sintagma de ”noile rețele electrice” în ”porțiunea modificata a rețelei electrice” pentru a pune în evidență ideea că porțiunea modificată a rețelei electrice nu este una nouă, ci una modificată – care continuă să aparțină OS. În același context, a fost exclusă obligația de transmitere	
ÎCS „Premier Energy” SRL	1.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale	Nu se acceptă, În conformitate cu art. 16, para. (4) din Directiva nr. 944/2019 Statele Membre pot decide privind acordarea comunităților de energie a cetățenilor a dreptului

(nr. 0504/189148 din 09.10.2024)		25. c) se poate angaja în activități de producere, inclusiv din surse regenerabile, de distribuție, de furnizare, de consum, de agregare, de stocare a energiei, de servicii de eficiență energetică sau de servicii de încărcare pentru vehicule electrice sau poate furniza alte servicii energetice membrilor sau asociaților săi; Propunerea de modificare 25. c) se poate angaja în activități de producere, inclusiv din surse regenerabile, de furnizare, de consum, de agregare, de stocare a energiei, de servicii de eficiență energetică sau de servicii de încărcare pentru vehicule electrice sau poate furniza alte servicii energetice membrilor sau asociaților săi; Argumentarea Nu este de înțeles cum o comunitate energetica se poate angaja si in activitatea de distribuție când aceasta activitate este una reglementata si sunt operatori desemnați.
	2. Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 32) consumator angro – persoana fizică, întreprinzător individual sau persoană juridică care cumpără energie electrică în vederea revânzării acesteia în interiorul sau în exteriorul sistemului electroenergetic în cadrul căruia este stabilită persoana respectivă; Propunerea de modificare - Argumentarea Poate revinde energia către alți consumatori fără a deține o licență de furnizare? Care este atunci rolul furnizorilor și traderilor, la ce mai servesc licențele?	Nu se acceptă, Definiția noțiunii respective a fost introdusă în Proiectul legii pentru a se asigura transpunerea definiției pentru noțiunea corespunzătoare de "<i>client angro</i>" prevăzută la art. 2, pt. (2) din Directiva nr. 944/2019. De altfel, aceasta se regăsește și în Legea cu privire la energia electrică în vigoare. Totodată, cu privire la practica aplicării acesteia în Statele Membre ale Uniunii Europene, menționăm că această categorie de consumatori care achiziționează energie electrică pentru a revinde, este în fond asimilată furnizorilor mai ales în țările în care nu există cerința obținerii licenței pentru furnizarea energiei electrice.
	3. Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 73) interval de timp al pieței pe parcursul zilei - intervalul de timp al pieței energiei electrice dintre ora de deschidere a porții pieței pe parcursul zilei interzonale și ora de închidere a porții pieței pe parcursul zilei interzonale, în care, pentru fiecare unitate de timp a pieței, produsele sunt tranzacționate înainte de livrare; Propunerea de modificare 73) interval de timp al pieței pe parcursul zilei - intervalul de timp al pieței energiei electrice dintre ora de deschidere a porții pieței pe parcursul zilei și ora de închidere a porții pieței pe	Se acceptă parțial, Definiția noțiunii respective transpune prevederea corespunzătoare de la art. (2), pt. 37 din Regulamentul UE nr. 1222/2015. Totodată, aceasta a fost exclusă din proiectul legii întrucât aceasta a fost introdusă în proiectul hotărârii ANRE privind aprobarea Codului rețelelor electrice privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.

		parcursul zilei, în care, pentru fiecare unitate de timp a pieței, produsele sunt tranzacționate înainte de livrare Argumentarea Care este semnificația acestui cuvânt/precizări interzonale? La următoarea definiție pentru PZU asemenea cuvânt lipsește? În situația când piețele nu sunt cuplate atunci cum procedam, nu avem piața pe parcursul zilei?	
	4.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 94) ora de deschidere a porții pe parcursul zilei interzonale - ora la care capacitatea interzonală între zonele de ofertare este eliberată pentru o anumită unitate de timp a pieței și în limitele unei zone de ofertare; Propunerea de modificare 94) ora de deschidere a porții pe parcursul zilei - ora la care capacitatea între zonele de ofertare este eliberată pentru o anumită unitate de timp a pieței și în limitele unei zone de ofertare; Argumentarea Care este semnificația cuvântului interzonale? În situația când piețele nu sunt cuplate atunci cum procedam, nu avem piața pe parcursul zilei?	Se acceptă parțial, Definiția noțiunii respective transpune prevederea corespunzătoare de la art. (2), pt. 38 din Regulamentul UE nr. 1222/2015. Totodată, aceasta a fost exclusă din proiectul legii întrucât aceasta a fost introdusă în proiectul hotărârii ANRE privind aprobarea Codului rețelor electrice privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.
	5.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 95) ora de închidere a porții pe parcursul zilei interzonale - ora la care alocarea capacităților interzonale nu mai este permisă pentru o anumită unitate de timp a pieței; Propunerea de modificare 95) ora de închidere a porții pe parcursul zilei - ora la care alocarea capacităților nu mai este permisă pentru o anumită unitate de timp a pieței; Argumentarea Care este semnificația cuvântului interzonale? În situația când piețele nu sunt cuplate atunci cum procedam, nu avem piața pe parcursul zilei?	Se acceptă parțial, Definiția noțiunii respective transpune prevederea corespunzătoare de la art. (2), pt. 39 din Regulamentul UE nr. 1222/2015. Totodată, aceasta a fost exclusă din proiectul legii întrucât aceasta a fost introdusă în proiectul hotărârii ANRE privind aprobarea Codului rețelor electrice privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.
	6.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 2. Noțiuni principale 120) proiect demonstrativ - proiect care demonstrează că o tehnologie este o premieră de acest gen în Comunitatea Energetică și reprezintă o inovație semnificativă care depășește cu mult stadiul actual al tehnologiei;	Se acceptă, Prevederea respectivă se regăsește în proiectul legii (a se vedea art. 149, alin. (10)). Concomitent, art. 149, alin. (10) a fost ajustat pentru a evita echivocul în interpretare cu privire la proiectele pilot implementate în sectorul

	Propunerea de modificare - Argumentarea In lege lipsește articolul 96 (16¹) din Legea nr.107/2016. Proiectul instalării echipamentelor de măsurare inteligente la consumatorii finali și aplicarea preturilor diferențiate deja nu se încadrează în categoria de proiecte demonstrative.	electroenergetic care nu cad sub incidența noțiunii de „proiect demonstrativ” în sensul Directivei UE nr. 944/2019.
7.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 4. Competența Guvernului g) autorizează instalarea centralelor electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorarea capacităților instalației de producere combinată de energie termică și electrică existente în cazul în care capacitatea centralei este mai mare de 20 MW, în conformitate cu Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice; Propunerea de modificare g) autorizează instalarea centralelor electrice noi cu o capacitate mai mare de 20 MW, a reconstrucției sau a extinderii celor existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, în conformitate cu Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice. În cazul în care producătorul a fost selectat în baza unui proces competitiv/licitație organizat de către autoritățile relevante atunci autorizarea Guvernului nu este necesară; Argumentarea Reformulat Conform Regulamentului nr. 517/2024. Nu este necesară autorizarea în cazul când licitația a fost organizată de autoritățile statului, ca exemplu în cazul licitației pentru producătorii eligibili mari, în cazul licitațiilor pentru construcția centralelor noi ce vor presta servicii de echilibrare organizate de operatorul sistemului de transport sau Ministerul Energiei.	Se acceptă parțial, Art. 105 din proiect a fost completat în contextul propunerii ANRE în sensul stipulării faptului că producătorii de energie electrică din surse regenerabile care au obținut statutul de producători eligibili în conformitate cu Legea nr. 10/2016 sunt exceptați de la procedura de autorizare prevăzută la art. 4, alin. (1), lit. g) din proiect. Totodată, menționăm că prevederea privind exceptarea de la procedura generală de autorizare se aplică doar în raport cu producătorii eligibili.
8.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 9. Funcțiile generale ale Agenției (6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, în funcție de complexitatea controlului nu poate depăși 90 de zile. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Propunerea de modificare	Nu se acceptă, Nu este necesară precizarea respectivă și nu e clar ce se dorește a fi soluționat. Totodată, termenul la stabilirea termenelor nu se fac precizări de tipul celei propuse. A se vedea Codul civil în acest sens.

		(6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, în funcție de complexitatea controlului nu poate depăși 90 de zile fără întrerupere. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Argumentarea Specificarea este importantă pentru a nu admite întreruperi așa cum se întâmpla pe moment.	
	9.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile reglementate și cele privind tarifele reglementate - în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Propunerea de modificare (4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile reglementate și cele privind tarifele reglementate - în termen de cel mult 60 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Argumentarea Luând în considerație exigențele legii cu privire la transparența decizională, considerăm că sunt suficiente 60 de zile pentru aprobarea prețurilor reglementate la energia electrică...	Nu se acceptă, Termenele respective au fost discutate anterior în cadrul exercițiilor de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, iar autoritatea de reglementare a menționat că termenul de 60 de zile nu este suficient în toate cazurile în care se examinează cererile privind prețurile și tarifele reglementate. Totodată, atât Proiectul legii, precum și legea în vigoare stabilesc termenele maxime pentru examinarea cererilor privind costurile de bază și a cererilor privind prețurile și tarifele reglementate.
	10.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției	Nu se acceptă, Termenul de cel mult 10 zile lucrătoare corespunde celui stabilit în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Totodată, nu au fost

	(6) În cazul crizelor de energie electrică, constatate în modul prevăzut de prezenta lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie electrică, de securitatea aprovizionării cu energie electrică, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali sau al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal..... Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptarea/emiterea acesteia, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media. Propunerea de modificare (6) În cazul crizelor de energie electrică, constatate în modul prevăzut de prezenta lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie electrică, de securitatea aprovizionării cu energie electrică, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali sau al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal..... Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la adoptarea/emiterea acesteia, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în massmedia. Argumentarea În situații de urgență termenul ar trebui scurtat și practica a demonstrat ca aceasta este posibil.	prezentate argumente pertinente care ar justifica necesitatea restrângerii termenului de publicare a motivelor care stau la baza adoptării unei decizii în regim de urgență. Concomitent, Proiectul legii stabilește termenul maxim în care trebui publicată argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență
11.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (8) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai cu privire la solicitant.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului. Actele administrative individuale și actele administrative normative ale ANRE se adoptă și se pun în aplicare cu respectarea actelor normative aplicabile, inclusiv a Legii privind transparența în procesul decizional, a Legii cu privire la actele normative, precum și ale Codului administrativ. Respectiv, nu este necesară specificarea în mod expres, la nivel de lege, a principiului neretroactivității legii civile.

	Propunerea de modificare (8) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la o dată mai târzie indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai cu privire la solicitant. Argumentarea Consideram ca aceasta precizare este importanta pentru evitarea aplicării unor decizii retroactive și asigurarea unei previzibilități în activitatea economică desfășurată de entitățile reglementate.	
12.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 18. Tipuri de licențe în sectorul electroenergetic. Principii generale de licențiere (2) Pentru activitatea de producere a energiei electrice licența se eliberează producătorului care are o centrală electrică cu o capacitate instalată de 5 MW și mai mare, sau centrale electrice cu capacitate cumulată de 5 MW și mai mare sau o centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei care, împreună, au o capacitate maximă de injectare de 5 MW și mai mare. Propunerea de modificare (2) Pentru activitatea de producere a energiei electrice licența se eliberează producătorului care are o centrală electrică cu o capacitate instalată de 5 MW și mai mare, sau o centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei care, împreună, au o capacitate maximă de injectare de 5 MW și mai mare. Argumentarea Dat fiind faptul ca statul promovează investiții în surse regenerabile consideram ca sa nu facem modificări deoarece sunt costuri adiționale pentru investitor ca taxa de reglementare, taxa de emiterie a licenței.	Nu se acceptă, Nu este argumentată/justificată o asemenea propunere.
13.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 20. Condițiile și procedura de obținere a licențelor	Nu se acceptă, Externalizarea serviciilor are loc în baza Hotărârii autorității de reglementare.

	Alin .2, lit. e) să dispună personal calificat, necesar activității pentru care solicită licența și să depună documentele confirmative în acest sens. Propunerea de modificare e) să dispună personal calificat sau de un contract de deservire cu o entitate specializata, necesar activității pentru care solicită licența și să depună documentele confirmative în acest sens. Argumentarea Pentru a opera o centrala electrica ar putea suficient sa fie semnat un contract pentru deservire cu o entitate specializata, care la rândul sau dispune de personal calificat pentru exploatarea tehnologiei respective (a se vedea la CET-Nord unde deservirea motoarelor instalate cu ceva timp in urma a fost efectuata cu o companie specializata).	
14.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 26. Separarea proprietății asupra sistemelor de transport și a operatorului sistemului de transport (5) În sensul alin. (2), lit. b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice” nu include consumatorii finali care desfășoară oricare dintre funcțiile de producere a energiei electrice, de trading și/sau furnizare a energiei electrice, direct sau prin intermediul întreprinderilor asupra cărora aceștia exercită controlul, ori individual sau în comun, cu condiția ca consumatorii finali, inclusiv în ceea ce privește din cotele lor din energia electrică produsă de întreprinderile controlate, să fie, din punctul de vedere al mediei anuale, consumatori neți de energie electrică și cu condiția ca valoarea economică a energiei electrice pe care o vând terților să fie nesemnificativă în raport cu celelalte operațiuni comerciale ale acestora. Propunerea de modificare (5) În sensul alin. (2), lit. b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice” nu include consumatorii finali care desfășoară oricare dintre funcțiile de producere a energiei electrice, de trading și/sau furnizare a energiei electrice, direct sau prin intermediul întreprinderilor asupra cărora aceștia exercită controlul, ori individual sau în comun, cu condiția ca consumatorii finali, inclusiv în ceea ce privește din cotele lor din energia electrică produsă de întreprinderile controlate, să fie, din punctul de vedere al mediei anuale, consumatori neți	Nu se acceptă, Norma respectivă transpune prevederea corespunzătoare din art. 66, para. (3) din Directiva Nr. 2019/944, iar pragul respectiv nu este justificat. La eventuala aplicare a acestui principiu în contextul certificării TSO, ANRE urmează să includă în hotărârea de certificare argumentele justificative în legătură cu modul în care a determinat caracterul nesemnificativ al valorii economice a energiei electrice pe care consumatorii respectivi o vând terților.

	de energie electrică și cu condiția ca valoarea economică a energiei electrice pe care o vând terților să nu depășească 5% în raport cu celelalte operațiuni comerciale ale acestora. Argumentarea Cuvântul nesemnificativ este confuz și nu poate fi măsurat din aceasta cauza am propus un 5%.	
15.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 74. Dispecerizarea producerii și a consumului dispecerizabil Alin. (3) ,b) centrala electrică respectivă a fost pusă în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi. Propunerea de modificare b) centrala electrică respectivă a fost pusă în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi sau a fost aprobată pentru construcție în baza unei licitații organizate de către autoritățile statului. Argumentarea Nu este clar dar dacă centrala SRE pentru care se acorda statut eligibil în urma unei licitații va fi pusă în funcțiune după ce va intra în vigoare această lege, atunci centrala în cauza nu va avea prioritate la dispecerizare?	Nu se acceptă, În conformitate cu art. 12 din Regulamentul nr. 943/2019, transpus în art. 74 din proiectul legii, operatorul de sistem este obligat să dispecerizeze centralele electrice și consumul dispecerizabil în mod nediscriminatoriu, transparent și bazat pe mecanisme de piață, cu excepțiile prevăzute expres la art. 12, alin. (2), alin. (4) și alin. (6). Alin. (6) din art. 12 prevede expres că dispecerizarea prioritară poate fi aplicată în raport cu centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie (centralele electrice din SRE) și care au fost puse în funcțiune înainte de data de intrării în vigoare a Regulamentului 943/2019 la nivelul Comunității Energetice. Respectiv, extinderea aplicării principiului dispecerizării prioritare la alte tipuri centralele electrice din SRE trebuie să facă obiectul unei derogări acordate în cadrul Comunității Energetice de către Consiliul Ministerial.
16.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 79. Întreruperi, limitări și încetarea livrării energiei electrice Propunerea de modificare (9) Obligația de reparare a prejudiciului suportat de consumatorul non casnic ca urmare a limitării, întreruperii sau încetării prestării serviciului de transport sau a serviciului de distribuție a energiei electrice nu va depăși valoarea consumului mediu de energie electrică aferent perioadei limitării, întreruperii sau încetării prestării respectivului serviciu. Argumentarea Propunem o responsabilizare a consumatorilor non casnici, prin limitarea răspunderii OS, dat fiind faptul că activitatea de transport și distribuție a e.e. implică o serie de factori de risc tehnologici, iar consumatorii non casnici (care sunt profesioniști) ar trebui să fie suficienți de diligenți ca să-și administreze riscurile afacerii cu o mai mare previzibilitate.	Nu se acceptă, Nu este argumentată o astfel de intervenție, respectiv operatorii de sistem, conform prevederilor Legii urmează să își onoreze obligațiile privind prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice.
17.	Proiectul prezentat spre avizare	Nu se acceptă,

	Articolul 92. Dispoziții specifice privind piața de echilibrare. Derogări Alin. nou Propunerea de modificare (9) Agenția monitorizează disponibilitatea surselor de echilibrare pe piața energiei electrice de echilibrare. În cazul în care se constată o indisponibilitate de surse de echilibrare, Agenția identifică cauza apariției problemei (de reglementare sau deficiență a pieței energiei electrice de echilibrare) și elaborează un plan de acțiuni cu un calendar pentru realizarea măsurilor de eliminare a cauzei apariției problemei, care se publică pe pagina web oficială a Agenției. Aceste măsuri pot include necesarul de noi capacități de echilibrare, promovarea în continuare a integrării piețelor de energie electrică din Republica Moldova cu cele din țările vecine, măsuri pentru facilitarea achiziției de către operatorul sistemului de transport a capacității de echilibrare pe piețele regionale, măsuri de stimulare pentru a oferi energie electrică pe piața energiei electrice de echilibrare, asigurarea unor condiții de concurență echitabile. (10) Agenția, prezintă planul de acțiuni menționat la alin.(9) spre consultare Secretariatului Comunității Energetice și pune în aplicare orice măsuri convenite în cooperare cu Secretariatul Comunității Energetice. (11) În cazul lipsei concurenței pe piața capacităților de echilibrare, Agenția poate prevedea o derogare de la achizițiile capacităților de echilibrare în baza mecanismelor de piață, inclusiv prin impunerea de obligații temporare de serviciu public operatorului sistemului de transport în ceea ce privește achiziția capacităților de echilibrare și/sau potențialilor furnizori ai capacităților de echilibrare prin organizarea de licitații pentru construcția de noi centrale de echilibrare. Preturile pentru capacitățile de echilibrare, în contextul obligației temporare de serviciu public, se determină la licitația organizată de operatorul sistemului de transport, care poate fi plafonat de Agenție în baza preturilor din țările vecine. . Obligațiile temporare de serviciu public sunt coordonate cu Secretariatul Comunității Energetice înainte de aprobarea acestora. Aceste obligații de serviciu public vor înceta în momentul în care achiziția capacităților de echilibrare se va putea efectua în baza mecanismelor de piață, acest moment urmând a fi coordonat cu Secretariatul Comunității Energetice.	Având în vedere introducerea conceptului de adecvanță a resurselor, aspectele ce țin de asigurarea surselor suficiente de echilibrare urmează a fi soluționate în conformitate cu prevederile art. 49-54.

		Argumentarea Pentru asigurarea clarității în privința acțiunilor ce urmează să fie întreprinse pentru lansarea pieței de echilibrare se propune păstrarea prevederilor art.81 ³ din Legea energiei electrice în vigoare, nr.107/2016.	
18.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 104. Producerea energiei electrice (6) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice, a unei centrale electrice de termoficare cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare, în cazul în care capacitatea cumulată este mai mare de 20 MW, se efectuează prin hotărâre de Guvern, în conformitate cu Articolul 105. Propunerea de modificare (6) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice noi cu o capacitate mai mare de 20 MW, precum și reconstrucția sau extinderea unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, se efectuează prin hotărâre de Guvern, în conformitate cu Articolul 105. În cazul în care producătorul a fost selectat în baza unui proces competitiv/licitație organizat de către autoritățile. Argumentarea Reformulat Conform pct.1 din Regulamentul nr.517/2024. În cazul licitațiilor nu este necesar autorizarea Guvernului. Precizarea cu privire la centralele electrice de termoficare este una de prisos, deoarece acestea de asemenea sunt centrale electrice.	Se acceptă parțial, Art. 105 din proiect a fost completat în contextul propunerii ANRE în sensul stipulării faptului că producătorii de energie electrică din surse regenerabile care au obținut statutul de producători eligibili în conformitate cu Legea nr. 10/2016 sunt exceptați de la procedura de autorizare prevăzută la art. 4, alin. (1), lit. g) din proiect. Totodată, menționăm că prevederea privind exceptarea de la procedura generală de autorizare se aplică doar în raport cu producătorii eligibili.	
19.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 105. Procedura de autorizare pentru noile capacități de producere a energiei electrice (1) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice, a unei noi centrale electrice de termoficare cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare în cazul în care capacitatea cumulată este mai mare de 20 MW, astfel cum este stabilit la Articolul 104 alin. (6) se efectuează în conformitate cu criteriile și procedura stabilite printr-un regulament aprobat de Guvern. Autorizația se acordă pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. La stabilirea criteriilor corespunzătoare, se iau în considerare următoarele:	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune art. 8, alin. (2) din Directiva nr. 2019/944. Aceste criterii vor fi considerate la o ulterioară modificare a Regulamentului 517/2024.	

		a) siguranța și securitatea instalației electrice, inclusiv impactul acesteia asupra siguranței și securității sistemului electroenergetic; b) protecția sănătății și siguranței publice; c) protecția mediului; d) utilizarea terenurilor și alegerea amplasamentelor; e) utilizarea terenurilor domeniului public; f) eficiența energetică; g) natura surselor primare; h) caracteristicile specifice solicitantului, cum ar fi capacitățile tehnice, economice și financiare; i) conformitatea cu măsurile privind obligațiile de serviciu public și protecția consumatorilor, după caz; j) contribuția capacității de producere la îndeplinirea ponderii Republicii Moldova în producția de energie electrică din surse regenerabile de energie și contribuția Republicii Moldova la obiectivul Comunității Energetice pentru 2030; k) contribuția capacității de producere la reducerea emisiilor; l) alternativele la construirea de noi capacități de producere, cum ar fi soluțiile privind consumul dispecerizabil și stocarea energiei Propunerea de modificare (1) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, astfel cum este stabilit la Articolul 104 alin. (6) se efectuează în conformitate cu criteriile și procedura stabilite printr-un regulament aprobat de Guvern. Autorizația se acordă pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. La stabilirea criteriilor corespunzătoare, se iau în considerare următoarele: a) corespunderea tehnologiei cu politicile statului promovate prin prevederile Strategiei energetice a Republicii Moldova, ale Planului național integrat pentru energie și climă, ale altor documente de politici în domeniul energiei și tratate internaționale la care Republica Moldova este parte; b) credibilitatea racordării centralei electrice la rețelele electrice; c) credibilitatea tehnică a proiectului de instalare sau majorare a capacității centralei electrice; d) eligibilitatea terenului necesar pentru amplasarea centralei electrice în zona propusă de solicitant. Argumentarea	

		Sunt aduse criteriile formulate în capitolul III secțiunea a 2- a din Regulamentul nr.517/2024, document analizat minuțios și care a fost consultat public.	
	20.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 105. Procedura de autorizare pentru noile capacități de producere a energiei electrice (2) Atunci când Guvernul autorizează instalarea și majorarea capacității centralelor electrice sau a centralelor electrice de termoficare, în conformitate cu prezentul articol, trebuie să se țină cont de planurile de dezvoltare regională, de urbanism și dezvoltare a teritoriului, precum și de standardele tehnice. Propunerea de modificare (2) Atunci când Guvernul autorizează instalarea și majorarea capacității centralelor electrice, în conformitate cu prezentul articol, trebuie să se țină cont de planurile de dezvoltare regională, de urbanism și dezvoltare a teritoriului, precum și de standardele tehnice. Argumentarea Precizarea cu privire la centralele electrice de termoficare este una de prisos, deoarece acestea de asemenea sunt centrale electrice.	Nu se acceptă, Sintagma „<i>centralelor electrice de termoficare</i>” reprezintă o concretizare a tipului centralei electrice, iar referința la aceasta este necesară pentru a se exclude echivocul în interpretare la aplicarea prevederilor legii care reglementează procedura de autorizare a construcției centralelor.
	21.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 105. Procedura de autorizare pentru noile capacități de producere a energiei electrice (3) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice, a unei centrale electrice de termoficare cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare, în cazul în care capacitatea cumulată este mai mare de 20 MW, poate fi refuzată solicitantului doar din motive obiective, nediscriminatorii și argumentate corespunzător. Solicitantul este informat cu privire la motivele refuzului. Propunerea de modificare (3) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, poate fi refuzată solicitantului doar din motive obiective, nediscriminatorii și argumentate corespunzător. Solicitantul este informat cu privire la motivele refuzului. Argumentarea	Nu se acceptă, Sintagma „<i>centralelor electrice de termoficare</i>” reprezintă o concretizarea a tipului centralei electrice, iar referința la aceasta este necesară pentru a se exclude echivocul în interpretare la aplicarea prevederilor legii care reglementează procedura de autorizare a construcției centralelor.

		Formularea textului cu privire la autorizarea centralelor in conformitate cu pct.1 din Regulamentul aprobat prin HG nr.517/2024. Precizarea cu privire la centralele electrice de termoficare este una de prisos, deoarece acestea de asemenea sunt centrale electrice.	
22.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 107. Furnizarea energiei electrice (6) În scopul îndeplinirii cerințelor alin. (5), furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune organizează licitații pentru cumpărarea cantităților de energie electrică necesare. Licitatiile se organizează pentru produse licitate distincte, iar furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune desemnează drept câștigători ai licitației cel puțin doi ofertanți clasați în ordinea crescătoare a prețurilor, care oferă cantități de energie electrică din surse diferite, suficiente să asigure necesitățile consumatorilor finali deserviți de furnizorul respectiv. Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune atribuie ofertanților câștigători cantitățile de energie electrică în limitele cotelor maxime, aprobate prin hotărârea Agenției înainte de depunerea ofertelor în cadrul licitației, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite. Obligația stabilită în prezentul alineat nu împiedică furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune să achiziționeze energie electrică pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective. Propunerea de modificare (6) În scopul îndeplinirii cerințelor alin. (5), furnizorul serviciului universal organizează licitații pentru cumpărarea cantităților de energie electrică necesare. Licitatiile se organizează pentru produse licitate distincte, iar furnizorul serviciului universal desemnează drept câștigători ai licitației cel puțin doi ofertanți clasați în ordinea crescătoare a prețurilor, care oferă cantități de energie electrică din surse diferite, suficiente să asigure necesitățile consumatorilor finali deserviți de furnizorul respectiv. Furnizorul serviciului universal atribuie ofertanților câștigători cantitățile de energie electrică în limitele cotelor maxime, aprobate prin hotărârea Agenției înainte de depunerea ofertelor în cadrul licitației, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite. Obligația stabilită în prezentul alineat nu împiedică furnizorul serviciului universal să achiziționeze energie electrică pe	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost reformulată după cum urmează: ”(6) Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune procură energia electrică pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective sau organizează licitații pentru cumpărarea cantităților de energie electrică necesare. Licitatiile se organizează pentru produse licitate distincte, iar furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune desemnează drept câștigători ai licitației cel puțin doi ofertanți clasați în ordinea crescătoare a prețurilor, care oferă cantități de energie electrică din surse diferite, suficiente să asigure necesitățile consumatorilor finali deserviți de furnizorul respectiv. Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune atribuie ofertanților câștigători cantitățile de energie electrică în limitele cotelor maxime, aprobate prin hotărârea Agenției înainte de depunerea ofertelor în cadrul licitației, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite. Agenția monitorizează licitațiile organizate în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Regulilor pieței energiei electrice.”.	

	piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective. Argumentarea Această prevedere în condițiile actuale este dificil de realizat de către furnizorul la serviciul universal. Procurările de pe piețele organizate sunt efectuate fără licitație. Furnizorul de ultima opțiune nu poate desfășura licitații, deoarece nu cunoaște ce consum ar putea să înregistreze de la o luna/zi/ora la alta. Pentru furnizorul de ultima opțiune mai potrivit ar fi să dețină contracte EFET și atunci când are nevoie de energie să solicite cantități și preturi în baza acestor contracte, adică fără organizarea licitațiilor. Ba mai mult, furnizorul de ultima opțiune, din lipsa de timp suficient, ar putea să ajungă în situația când nu poate solicita procurarea energiei cu notificări pentru ziua următoare în baza contractelor EFET și chiar pe OPCOM, deoarece ar putea să nu dețină drepturi pe secțiune. Corespunzător, cel puțin în prima zi ar putea să fie în dezechilibru total.	
23.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 107. Furnizarea energiei electrice Alin. nou Propunerea de modificare (6¹) Pentru a asigura lichiditatea piețelor organizate furnizorul serviciului universal, operatorii de sistem pot achiziționa o cantitate de energie din piețele organizate. Argumentarea Este necesară această specificare deoarece și astăzi se cumpără energie pe OPCOM.	Se acceptă parțial, Această prevedere este inclusă deja la alin. (6).
24.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 108. Furnizarea energiei electrice bazată pe piață (3) Prin derogare de la alineatele (1) și (2), Guvernul poate utiliza intervenții publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice consumatorilor casnici vulnerabili sau afectați de sărăcie energetică, cu condiția ca acestea să fie supuse condițiilor prevăzute la alineatele (4) și (5). Propunerea de modificare - Argumentarea	Nu se acceptă, Propunerea nu este suficient argumentată. Articolul 108 din proiect transpune prevederile art. 5 din Directiva nr. 944/2019, care stabilește condițiile în care Guvernul poate interveni în prețurile la energia electrică (a se vedea alin. (2) – (9) din proiect), aceasta constituind o derogare de la principiul general potrivit căruia prețurile la energia electrică se stabilesc în condiții de piață și nu se admite intervenția statului. Totodată, asemenea prevederi urmează să fie aplicate ca o măsură de ultimă instanță nu ca un proces normal de stabilire a prețurilor. Ca exemplu al intervenției respective poate fi invocată acordarea de către Guvern în anii 2022, 2023 a compensațiilor pentru prețurile la gazele naturale consumate, când compensațiile erau reflectate direct în factura furnizorului de gaze naturale. De menționat că măsura respectivă nu a afectat în vreun fel furnizorul de gaze naturale.

		Adică, Guvernul poate cere aplicarea plafonării prețurilor furnizorii liberi care deservesc asemenea consumatori? Atunci din contul cui vor fi acoperite aceste costuri – a altor consumatori finali, a furnizorilor etc.?	
25.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 110. Funcțiile și obligațiile furnizorului (3) Furnizorii trebuie să comunice consumatorilor casnici informații adecvate cu privire la măsurile alternative pentru deconectare cu suficient timp înainte de orice deconectare planificată a instalației de utilizare. Aceste măsuri alternative pot viza surse de sprijin pentru evitarea deconectării instalației de utilizare, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanță în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere pentru gestionarea datoriilor sau moratorii privind deconectarea instalației de utilizare și nu trebuie să constituie cost suplimentar pentru consumatorii finali care se confruntă cu riscul deconectării instalației de utilizare. Propunerea de modificare (3) Furnizorii trebuie să comunice consumatorilor casnici informații adecvate cu privire la măsurile alternative pentru a evita deconectarea cu suficient timp înainte de orice deconectare planificată a instalației de utilizare. Aceste măsuri alternative pot viza surse de sprijin pentru evitarea deconectării instalației de utilizare, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanță în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere pentru gestionarea datoriilor sau moratorii privind deconectarea instalației de utilizare și nu trebuie să constituie cost suplimentar pentru consumatorii finali care se confruntă cu riscul deconectării instalației de utilizare. Argumentarea Precizare	Se acceptă parțial. La art. 110, alin. (3) cuvintele ”cu privire la măsurile alternative pentru a evita deconectare” se substituie cu cuvintele ”măsurile alternative deconectării”.	
26.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 110. Funcțiile și obligațiile furnizorului (7) Furnizorii trebuie să dispună de personal calificat suficient pentru a se asigura că furnizarea energiei electrice către consumatorii săi finali este asigurată în conformitate cu parametrii și indicatorii de calitate stabiliți în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice și în contractele de furnizare a energiei electrice Propunerea de modificare	Se acceptă,	

	(7) Furnizorii trebuie să dispună de personal calificat suficient pentru a se asigura că furnizarea energiei electrice către consumatorii săi finali este asigurată în conformitate cu parametrii și indicatorii de calitate stabiliți pentru furnizori în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice și în contractele de furnizare a energiei electrice. Argumentarea Această precizare ar fi binevenită, deoarece ar putea să se înțeleagă că furnizorii trebuie să dispună de personal calificat pentru asigurarea parametrilor de calitate a energiei electrice, de care sunt responsabili operatorii de sistem.	
27.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 110. Funcțiile și obligațiile furnizorului (8) Informațiile specificate la alin. (2) se publică pe paginile electronice ale furnizorilor și se actualizează periodic. Informațiile privind gestionarea reclamațiilor se includ și în factura de plată. Propunerea de modificare (8) Informațiile specificate la alin. (2) se publică pe paginile electronice ale furnizorilor și se actualizează periodic. Argumentarea Spațiul disponibil pentru informare în facturile emise către consumatorii finali este destul de limitat, mai ales în facturile emise consumatorilor casnici (format A5). Pentru a reflecta aceste informații în facturi este necesar de mărit formatul la facturi, ceea ce va duce la costuri mai mari pentru consumatori. Din acest motiv, aceste informații este mai potrivit să fie reflectate pe pagina electronică a furnizorilor, iar în facturi să se facă referința la pagina electronică. La fel va implica și modificare de soft. Însuși informația cu privire la starea petiției poate fi consultată prin contactarea furnizorului prin canalele de comunicare reflectate în facturi.	Se acceptă parțial, Ultima frază de la alin. (8), art. 110 din Proiect se modifică după cum urmează ”Informațiile cu privire la drepturile consumatorilor în legătură cu soluționarea reclamațiilor, precum și adresa site-urilor web ale furnizorilor unde este descrisă procedura de examinare a reclamațiilor o se includ în factura de plată”. Este imperativ ca toți consumatorii finali, inclusiv cei care nu pot accesa paginile electronice ale furnizorilor, să fie informați cu privire la drepturile pe care le au în legătură cu examinarea reclamațiilor de către furnizori.
28.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 113. Serviciul universal (3) În cazul în care, în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin. (2) nu este selectat furnizorul serviciului universal, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor al serviciului universal pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. Agenția este în drept să impună obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal furnizorului care îndeplinește cel puțin următoarele condiții:	Se acceptă parțial, Cu mențiunea că procedura prevăzută la alin. (2) este una competitivă.

	c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul cu energia electrică sau cu furnizarea energiei electrice. Propunerea de modificare (3) În cazul în care, în rezultatul procedurii prevăzute la alin. (2) nu este selectat furnizorul serviciului universal, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor al serviciului universal pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. Agenția este în drept să impună obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal furnizorului care îndeplinește cel puțin următoarele condiții: c) este separat de activități care au legătură transportul sau distribuția energiei electrice. Argumentarea La pct. c) comentariul. Este o cerință foarte restrictivă și vizează inclusiv activități care nu au legătură cu sectorul energiei electrice. Corespunzător, pentru a respecta cerințele de unbundling, se propune de specificat separarea de OST/OSD.	
29.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 113. Serviciul universal (5) Furnizorul serviciului universal trebuie să includă în facturile sale de plată informații despre dreptul consumatorilor finali de a schimba furnizorul. Propunerea de modificare (5) Furnizorul serviciului universal trebuie să includă pe pagina oficială și în centrele de deservire a consumatorilor finali informații despre dreptul consumatorilor finali de a schimba furnizorul. Argumentarea Spațiul disponibil în facturi, în particular în cazul consumatorilor casnici, este foarte limitat, mai ales având în vedere că și Agenția mai solicită publicarea obligatorie și a altor informații.	Nu se acceptă, În contextul eforturilor privind liberalizarea pieței energiei electrice, se consideră oportună includerea cel puțin a referinței la Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului de energie electrică. Totodată, exigența respectivă a fost introdusă pentru a se asigura transpunerea Anexei I, pct. 1.2., lit. (e) din Directiva nr. 944/2019.
30.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 114. Furnizarea de ultimă opțiune (1) Consumatorii finali care, pentru motive imputabile furnizorului, nu mai beneficiază de serviciile acestuia (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost ajustată în sensul precizării că prețurile pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorii de ultimă opțiune se stabilesc în conformitate cu art. 114. Totodată, prețurile de furnizare urmează a fi stabilite fie în contextul licitațiilor organizate conform alin. (2), fie urmează a fi aprobate

	imposibilitate de a furniza energie electrică) au dreptul de a fi aprovizionați de către furnizorul de ultimă opțiune cu energie electrică conform parametrilor de calitate stabiliți, la prețuri determinate conform prezentului alineat, ușor comparabile, transparente și nediscriminatorii. Furnizorul de ultimă opțiune asigură continuitatea furnizării fără întrerupere a energiei electrice consumatorilor finali respectivi pentru perioada necesară încheierii contractului de furnizare a energiei electrice cu un nou furnizor, de cel puțin șase luni. Propunerea de modificare (1) Consumatorii finali care, pentru motive imputabile furnizorului, nu mai beneficiază de serviciile acestuia (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) au dreptul de a fi aprovizionați de către furnizorul de ultimă opțiune cu energie electrică conform parametrilor de calitate stabiliți, la prețuri aprobate de Agenție. Furnizorul de ultimă opțiune asigură continuitatea furnizării fără întrerupere a energiei electrice consumatorilor finali respectivi pentru perioada de cel mult 12 luni necesară încheierii contractului de furnizare a energiei electrice cu un nou furnizor. Argumentarea - În acest alineat nu este descris cum se determină prețurile de furnizare de ultima opțiune. Doar la furnizare de ultima opțiune se practică prețuri reglementate aprobate de Agenție. - Furnizarea de ultima opțiune ar urma să fie aplicată pentru o perioadă limitată/maximă de timp. În proiect este specificată perioada minimă de timp, ceea ce presupune că consumatorul se poate afla la furnizarea de ultima opțiune pentru o perioadă nelimitată de timp. De asemenea, termenul maxim de aflare la serviciul de ultima opțiune ar urma să fie alineat cu termenul de 12 luni prevăzut la art.113 alin.(7), termen în care un consumator final poate reveni la serviciul universal.	de ANRE în cazul desemnării furnizorilor de ultimă opțiune în conformitate cu alin. (3). Cu privire la durata de încheiere a contractului cu furnizorul de ultimă opțiune, precizăm că Directiva nr. 944/2019 prevede în mod expres la art. 27a, alin. (3) obligația Statelor Membre de a asigura furnizarea de ultimă opțiune pentru cel puțin 6 luni.
31.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 114. Furnizarea de ultimă opțiune (3) În cazul în care, în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin. (2), nu este selectat furnizorul de ultimă opțiune, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor de ultimă opțiune pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. După examinarea circumstanțelor existente, Agenția are dreptul de a impune obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorului	Se acceptă parțial, Cu mențiunea că procedura prevăzută la alin. (2) este una competitivă.

		serviciului universal sau altui furnizor care îndeplinește cel puțin următoarele condiții: c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul cu energie electrică sau cu furnizarea energiei electrice; Propunerea de modificare (3) În cazul în care, în rezultatul procedurii prevăzute la alin. (2), nu este selectat furnizorul de ultimă opțiune, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor de ultimă opțiune pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. După examinarea circumstanțelor existente, Agenția are dreptul de a impune obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorului serviciului universal sau altui furnizor care îndeplinește cel puțin următoarele condiții: c) este separat de activități care au legătură cu transportul sau distribuția energiei electrice. Argumentarea Este o cerință foarte restrictivă și vizează inclusiv activități care nu au legătură cu sectorul energiei electrice. Corespunzător, pentru a respecta cerințele de unbundling, se propune de specificat separarea de OST/OSD. Este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul cu energie electrică sau cu furnizarea energiei electrice;	
	32.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 114. Furnizarea de ultimă opțiune (10) Furnizorul de ultimă opțiune este în drept să solicite operatorului de sistem deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului final, în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Propunerea de modificare (10) Furnizorul de ultimă opțiune este obligat să solicite operatorului de sistem deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului final la expirarea termenului reglementat, în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Argumentarea Precizare	Nu se acceptă, Decizia cu privire la solicitarea deconectării instalațiilor consumatorilor finali care nu achită facturile trebuie să aparțină furnizorului de ultimă opțiune, iar acesta urmează să ia decizia în funcție de fiecare caz în parte, și în cazul în care decide să solicite deconectarea unui consumator să respecte procedura și cerințele stabilite în Regulament privind furnizarea energiei electrice. Totodată, prevederea respectivă a fost exclusă, pentru că există o prevedere similară la art. 109, lit. i) și j) din Proiect.
	33.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 116. Prevederi generale. Drepturile și obligațiile consumatorilor finali	Se acceptă

	(4) Furnizarea energiei electrice se realizează în baza unui contract de furnizare, încheiat între consumatorul final și furnizor. Contractul de furnizare a energiei electrice se semnează în urma unei oferte a furnizorului, la cererea consumatorului final. Sub rezerva prevederilor Articolul 113 și ale Articolul 114, durata contractului de furnizare și prețul energiei electrice furnizate se negociază de furnizor și consumatorul final în condiții de piață. Furnizorul este obligat să încheie contracte de prestare a serviciului de transport a energiei electrice, de prestare a serviciului de distribuție a energiei electrice, pentru a asigura livrarea energiei electrice la locul de consum al consumatorului final al acestuia. Propunerea de modificare (4) Furnizarea energiei electrice se realizează în baza unui contract de furnizare, încheiat între consumatorul final și furnizor. Contractul de furnizare a energiei electrice se semnează în urma unei oferte a furnizorului, la cererea consumatorului final. Sub rezerva prevederilor Articolul 113 și ale Articolul 114, durata contractului de furnizare și prețul energiei electrice furnizate se negociază de furnizor și consumatorul final în condiții de piață. Furnizorul este obligat să încheie contracte de prestare a serviciului de transport a energiei electrice, de prestare a serviciului de distribuție a energiei electrice, pentru a asigura livrarea energiei electrice la locul de consum al consumatorului final. Argumentarea Corectare	
34.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 116. Prevederi generale. Drepturile și obligațiile consumatorilor finali (8) Consumatorul final primește gratuit de la furnizori, de la agregatorii cu care a încheiat contracte corespunzătoare facturile de plată pentru serviciile prestate, împreună cu informațiile care justifică prețurile. Consumatorul final are dreptul să solicite furnizorului său gratuit informații despre istoricul consumului, despre prețurile și penalitățile calculate și achitate. Propunerea de modificare (8) Consumatorul final primește de la furnizori, de la agregatorii cu care a încheiat contracte corespunzătoare facturile de plată pentru serviciile prestate, împreună cu informațiile care justifică prețurile. Consumatorul final are dreptul să solicite furnizorului său informații despre istoricul	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat pentru o mai mare claritate. Totodată, sensul prevederii respective este că furnizorul nu poate solicita plată de la solicitant pentru prezentarea informațiilor corespunzătoare. Faptul că cheltuielile furnizorului suportate în legătură cu desfășurarea activității sale se includ în preț rezultă din prevederile legii care reglementează modalitatea de determinare a prețurilor pentru energie electrică.

	consumului, despre prețurile și penalitățile calculate și achitate. Argumentarea Induce în eroare cuvântul gratuit, deoarece costurile de facturare sunt indirect suportate de consumatorul final, sunt recuperate prin marja de furnizare.	
35.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 117. Contractul de furnizare a energiei electrice (7) În cazul întârzierii plății pentru consumul de energie electrică, consumatorii finali plătesc o penalitate în mărime determinată și în modul stabilit prin contract. Cuantumul penalității nu poate depăși rata medie ponderată a dobânzii anuale la creditele noi acordate în moneda națională de către băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. Cuantumul penalității va fi comun pentru toți consumatorii în cadrul aceluiași tip de contract. Propunerea de modificare (7) În cazul întârzierii plății pentru consumul de energie electrică, consumatorii finali plătesc o penalitate în mărime determinată și în modul stabilit prin contract. În cazul furnizorului la serviciul universal și a furnizorului de ultima opțiune cuantumul penalității nu poate depăși rata medie ponderată a dobânzii anuale la creditele noi acordate în moneda națională de către băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. Cuantumul penalității va fi comun pentru toți consumatorii în cadrul aceluiași tip de contract. Argumentarea Asemenea limitări ar putea fi impuse pentru furnizorii reglementați. Pentru ceilalți furnizori asemenea clauze se negociază la etapa semnării contractului de furnizare.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat pentru a stabili expres că mărimea penalității este negociabilă, dar fără a se depăși plafonul prestabilit. Totodată, este de menționat faptul că Proiectul legii, în spiritul Directivei nr. 944/2019 (a se vedea în acest sens art. 10 – art. 14, art. 18, Anexa I), stabilește un set minim de cerințe pentru ca drepturile consumatorilor finali să fie protejate, indiferent dacă aceștia încheie un contract de furnizare în contextul obligației de serviciu public sau un contract de furnizare a energiei electrice la preț negociat.
36.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 117. Contractul de furnizare a energiei electrice Alin. Nou Propunerea de modificare (11¹) Furnizorul la serviciul universal și furnizorul de ultima opțiune informează consumatorul final despre modificările specificate la alin.(11) prin publicarea informațiilor respective pe pagina electronică după publicarea/aprobarea de către Agenție a modificărilor la contractul de furnizare și a preturilor reglementate de furnizare.	Se acceptă parțial, Prevederea de la art. 117, alin. (11) transpune prevederile art. 10, para. (4) din Directiva nr. 944/2019 și instituie obligația privind informarea din timp a consumatorilor finali nu numai cu privire la modificarea prețurilor reglementate, dar și a contractelor pentru furnizarea energiei electrice. Iar în conformitate cu Regulamentul cu privire la furnizarea energiei electrice, furnizorii și consumatorii de energie electrică pot la încheierea contractelor de furnizare să negocieze clauze suplimentare celor stabilite în clauzele obligatorii ale ANRE. În ceea ce privește prețurile reglementate, dat fiind faptul că cererile furnizorilor cu privire la revizuirea preturilor reglementate și hotărârile ANRE privind

	Argumentarea Consideram nejustificate asemenea cerințe, menționate în aliniatul 11, în cazul furnizorilor reglementați, care aplică clauze contractuale și preturi de furnizare aprobate de Agenție. Pentru a evita costuri suplimentare, ar fi suficient ca notificarea și informarea consumatorului final să fie plasată pe pagina electronică a furnizorului în cauză.	aprobarea acestora se publica pe pagina web a ANRE și a furnizorilor, iar informația cu privire la revizuirea prețurilor este mediatizată pe larg în sursele mass-media, art. 117, alin. (11) se completează cu o frază nouă, cu următorul cuprins: ”Publicarea pe pagina web a Agenției a cererilor furnizorilor privind revizuirea prețurilor reglementate, precum și a hotărârilor ANRE privind aprobarea prețurilor reglementate echivalează cu respectarea de către furnizorii respectivi a obligației de informare stabilite în prezentul alineat.”.
37.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 117. Contractul de furnizare a energiei electrice (14) Pentru întovăășirile pomicole și cooperativelor de construcție a garajelor, energia electrică se furnizează în baza unui contract unic, încheiat între întovăășirea pomicolă sau cooperativa de construcție a garajelor și furnizor, dacă asociațiile de proprietari respective nu au făcut uz de dreptul stabilit la Articolul 69 alin. (11). Propunerea de modificare (14) Pentru imobilele și construcțiile întovăășirilor pomicole și cooperativelor de construcție a garajelor, energia electrică se furnizează în baza unui contract unic, încheiat între întovăășirea pomicolă sau cooperativa de construcție a garajelor și furnizor, dacă asociațiile de proprietari respective nu au făcut uz de dreptul stabilit la Articolul 69 alin. (11). Argumentarea Textul trebuie introdus datorită specificului amenajării rețelelor electrice pe teritoriile întovăășirilor pomicole și ale cooperativelor de garaje care au rețea electrică proprie și care reprezintă zone geografice relativ închise și neeligibile pentru dezvoltarea rețelelor de distribuție.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului și nu este clar de ce se propune indicarea în alin. (14) doar a imobilelor și a construcțiilor membrilor întovăășirilor pomicole și ale cooperativelor de construcție. <i>Per a contrario</i>, va apărea necesitatea precizării în ce condiții va fi furnizată energia electrică către alte instalații ale întovăășirilor pomicole, de exemplu, către rețelele de iluminat, situate pe teritoriul respectiv. Totodată, contractul de furnizare se încheie cu întovăășirea pomicolă/cooperativa de construcție a garajelor, care are personalitate juridică, și nu cu imobilele, clădirile membrilor acesteia. Or, prin prisma art. 54 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, limbajul utilizat în textul proiectului unui act normativ trebuie să fie simplu, clar și concis, pentru a exclude orice echivoc în interpretare. Totodată, prevederea similară se regăsește în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și până la moment nu au fost înregistrate careva cereri în legătură cu eventualul echivoc ce ține de interpretarea acesteia. .
38.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 118. Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix și la un contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice Propunerea de modificare Articolul 118. Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice la preturi negociate, pe durată determinată și la preț fix și la un contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice. Argumentarea Asemenea precizare este necesara pentru a nu induce in eroare consumatorii finali, deoarece în cazul furnizorilor	Nu se acceptă, Articolul 118 transpune prevederile art. 11 din Directiva nr. 2019/944, iar Directiva nu face careva distincție pe tipuri de furnizori/contracte. Totodată, articolul respectiv descrie condițiile în care urmează să fie încheiate asemenea contracte, iar furnizorilor trebuie să consumatorilor trebuie să le fie asigurat acest drept. Totodată, în conformitate cu art. 118, alin. (8) din Proiect, principiile, procedura și cerințele care trebuie respectate în legătură cu încheierea contractelor de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice, precum și a contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.

		reglementați se poate face uz de aceste drepturi doar dacă asemenea preturi sunt aprobate de Agenție, conform celor stabilite la art.113 6) si 114 (1).	
39.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 124. Comunități de energie ale cetățenilor (10) Cererea prevăzută la alin. (9) va fi însoțită de statutul/actul de constituire al persoanei juridice respective, care fac dovada îndeplinirii cerințelor stabilite la alin. (1) – (7) sunt îndeplinite. Cerințele respective trebuie să fie respectate pe toată perioada în care persoana juridică intenționează să desfășoare activitățile specifice comunității de energie din surse regenerabile. Propunerea de modificare (10) Cererea prevăzută la alin. (9) va fi însoțită de statutul/actul de constituire al persoanei juridice respective, care fac dovada îndeplinirii cerințelor stabilite la alin. (1) – (7). Cerințele respective trebuie să fie respectate pe toată perioada în care persoana juridică intenționează să desfășoare activitățile specifice comunității de energie din surse regenerabile. Argumentarea Precizare	Se acceptă, Textul a fost ajustat corespunzător.	
40.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 126. Protecția consumatorilor vulnerabili (4) În cazul consumatorilor vulnerabili, furnizorul poate aplica mecanisme de susținere pentru a evita întreruperea furnizării de energie electrică către această categorie de consumatori finali, inclusiv în cazul neachitării la timp a facturilor de plată pentru energia electrică consumată. Propunerea de modificare (4) În cazul consumatorilor vulnerabili, furnizorul, cu suportul furnizorului central de energie electrică și a centralelor electrice urbane de termoficare, poate aplica mecanisme de susținere pentru a evita întreruperea furnizării de energie electrică către această categorie de consumatori finali, inclusiv în cazul neachitării la timp a facturilor de plată pentru energia electrică consumată. Argumentarea Furnizorii au capacitate foarte limitată de a susține consumatorii vulnerabili, deoarece câștigurile sale ii permit doar într-o măsură limitată să apeleze la împrumuturi bancare, iar neachitare în termen a facturilor către producători/furnizori	Nu se acceptă, Propunerea respectivă nu duce la îmbunătățirea proiectului. Nu există în practica UE asemenea cazuri de colaborare. La nivel de UE, furnizorii stabilesc măsuri de protecție a consumatorilor vulnerabili, iar acest exemplu de bună-practică este încurajat prin prevederea respectivă din Proiect.	

		și operatori de rețea aduce după sine costuri și mai mari sub formă de penalități.	
41.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 129. Principii generale privind prețurile și tarifele reglementate (6) În condițiile stabilite la Articolul 35 și Articolul 92, Agenția poate aproba prețuri sau poate stabili metodologii pentru furnizarea de servicii de sistem, inclusiv servicii de echilibrare. Propunerea de modificare - Argumentarea Nu este clar. Dar prețurile la servicii de echilibrare nu se stabilesc la licitațiile organizate zilnic de OST, ar reieși ca acest segment de piață îl reglementăm?	Nu se acceptă, Prevederea respectivă face trimitere la articolul 35 și 92 din proiect. Conform art. 35, alin. (5) și art. 92, alin. (1) și alin. (8), Agenția este în drept să acorde derogări specifice de principiile de bază privind organizarea pieței serviciilor de sistem, inclusiv a pieței de echilibrare (achiziții prin aplicarea mecanismelor de piață). În acest context, se admite posibilitatea aprobării de prețuri sau metodologii care vor fi aplicate în legătură cu furnizarea serviciilor de sistem.	
42.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate Alin (3) i) alocației aferente capitalului circulant utilizat în activitatea reglementată; Propunerea de modificare i) provizioane pentru creanțe compromise, inclusiv pentru cazuri de insolvență sau de faliment. Argumentarea Necesitatea finanțării unui capital circulant rezultă chiar din creanțele înregistrate de întreprinderi, mai ales la furnizori. Bunăoară, la activitatea de furnizare valoarea creanțelor medii anuale în ultimii doi ani depășesc 500 mln.lei, care sunt finanțate atât din fonduri proprii, cât și din împrumuturi. Iar această, finanțare are un cost atât indirect (surse proprii), cât și direct (împrumuturi).	Nu se acceptă, Titularii de licență urmează să întreprindă măsuri pentru a fi achitate toate facturile emise. Totodată, legislația națională asigură cadrul de reglementare necesar pentru recuperarea datoriilor în raport cu debitorii care sunt în procedură de insolvență.	
43.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 131. Determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării prețurilor și tarifelor reglementate (8) În cazul în care, în pofida ajustărilor prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice, aprobate de Agenție în condițiile prezentei legi, furnizorii de energie electrică cărora li s-a impus obligația de serviciu public privind prestarea serviciului universal înregistrează devieri tarifare care depășesc 5% din costurile de furnizare a energiei electrice stabilite în prețurile reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și asigură recuperarea acestora de la toți	Nu se acceptă, Prevederea respectivă preia norma de la art. 81² din Legea în vigoare care reglementează o situație de excepție potrivit căreia furnizorii la prețuri reglementate acumulează devieri semnificative în contextul în care un număr mare de consumatori finali își schimbă furnizorul, iar prețurile reglementate nu sunt ajustate suficient de rapid. În celelalte cazuri, revizuirea tarifelor trebuie să aibă loc în condiții obișnuite astfel încât Agenția să aibă posibilitatea de a verifica caracterul necesar și justificat al costurilor care se propun a fi introduse în tarif, iar cazurile în care urmează să fie ajustate prețurile reglementate	

	furnizorii care operează pe piața cu amănuntul a energiei electrice, în conformitate cu cota lor pe piața energiei electrice corespunzătoare înregistrată în perioada anterioară înregistrării devierilor tarifare, printr-o hotărâre aprobată în acest scop. Propunerea de modificare (8) În cazul în care, în pofida ajustărilor prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice, aprobate de Agenție în condițiile prezentei legi, furnizorii de energie electrică cărora li s-a impus obligația de serviciu public privind prestarea serviciului universal înregistrează devieri tarifare care depășesc 1% din costurile de furnizare a energiei electrice stabilite în prețurile reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și asigură ajustarea extraordinară a prețurilor reglementate de furnizare. Argumentarea Nivelul unor devieri tarifare de 5% la care sunt efectuate ajustări extraordinare ale prețurilor și tarifelor este o povară financiară foarte mare pentru întreprinderile electroenergetice, mai ales având în vedere posibilitățile de îndatorare ale furnizorilor, precum și costurile mari cu procurarea energiei electrice. Pentru a răspunde preocupărilor menționate, propunem stabilirea unui plafon de 1% sau de lăsat ca ANRE să stabilească în metodologia tarifara nivelul devierilor tarifare la care sunt efectuate ajustări extraordinare ale prețurilor și tarifelor. Recuperarea devierilor tarifare din contul altor furnizori este corectă, cel puțin atât timp cit alți furnizori nu au nici o atribuție cu formarea devierilor în cauză.	urmează a fi stabilite la nivelul legislației secundare. Mai mult, prevederea respectivă a fost exclusă din Proiectul legii conform propunerii ANRE.
44.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 145. Sancțiuni pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic (2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 5% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație. (3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru refuzul de a executa obligațiile de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Articolul 17, Articolul 113 și Articolul 114. Propunerea de modificare (2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime pînă la 5% din	Nu se acceptă, Acest aspect a fost discutat și anterior în cadrul procesului de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, iar stabilirea cuantumului minim de aplicare a penalității nu contravine principiului transparenței actelor normative.

	cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație. (3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime pînă la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru refuzul de a executa obligațiile de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Articolul 17, Articolul 113 și Articolul 114. Argumentarea Nu poate fi folosită pentru determinarea sancțiunilor, doar sintagma de "cel puțin" (fără un maxim), deoarece contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării activității de întreprinzător prevăzute de art. 4 al Legii nr. 235/2006.	
45.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 149. Dispoziții tranzitorii (6) De la 1 ianuarie 2026, perioada de contractare a contractelor de capacitate de echilibrare prevăzută la Articolul 92 alin. (4) nu poate fi mai mare de șase luni. Propunerea de modificare (6) De la 1 ianuarie 2026, perioada contractelor de capacitate de echilibrare prevăzută la Articolul 92 alin. (4) nu poate fi mai mare de șase luni. Argumentarea Corectare	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător.
46.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 149. Dispoziții tranzitorii Alin. Nou Propunerea de modificare (12) Prin derogare de la Articolul 113 și Articolul 114, furnizorii care, la intrarea în vigoare a prezentei legi, aveau deja impusă obligația de serviciu public privind prestarea serviciului universal și privind furnizarea de ultimă opțiune, o vor executa în continuare până la data expirării termenului legal pentru care aceasta a fost instituită, în limitele teritoriului stabilit de Agenție, iar după expirarea perioadei respective, în cazul constatării lipsei existenței pe piața energiei electrice a premiselor necesare privind existența unei piețe concurențiale efective și prezența unei diversități de potențiali furnizori reali cu capacitate de a îndeplini aceste obligații, Agenția va aproba prelungirea perioadei de impunere a obligației de serviciu public privind prestarea serviciului universal și privind	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. Organizarea licitațiilor pentru impunerea obligației de serviciu public este cea mai bună metodă pentru a verifica dacă există mai multe companii care doresc să îndeplinească obligația de serviciu public respectiv și, prin urmare, dacă există premise pentru încurajarea concurenței pe acest segment.

		furnizarea de ultimă opțiune în aceleași condiții în continuare aceluiași furnizor. Argumentarea Este necesar de specificat ca până a avea o piață concurențială efectivă nu poate fi stabilit alt furnizori reglementat.	
SRL „Navitas Energy” (nr. ____ 2024)		Nu a fost prezentat	Se ia act
SATÎ „Moldavskaya GRES” (nr. ____ 2024)		Nu a fost prezentat	Se ia act
IP „Universitatea Tehnică a Moldovei” (nr. ____ 2024)		Nu a fost prezentat	Se ia act
Institutul de Energetică		Nu a fost prezentat	Se ia act
AO „Green City Lab” (nr. ____ 2024)		Nu a fost prezentat	Se ia act
Camera de Comerț Americană în Republica Moldova (nr. ____ 2024)		Nu a fost prezentat	Se ia act
Asociația Businessului European (nr.133/24-EC din 11.10.2024)	1.	Prevederea proiectului Articolul 4. Competența Guvernului g) autorizează instalarea centralelor electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorarea capacităților instalației de producere combinată de energie termică și electrică existente în cazul în care capacitatea centralei este mai mare de 20 MW, în conformitate cu Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice; Propunerea de modificare g) autorizează instalarea centralelor electrice noi cu o capacitate mai mare de 20 MW, a reconstrucției sau a extinderii celor existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, în conformitate cu Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice. În cazul în care producătorul a fost selectat în baza unui proces competitiv/licitație organizat de către autoritățile relevante atunci autorizarea Guvernului nu este necesară; Argumentarea În general considerăm ca această autorizare să fie eliminată sau reformulată conform Regulamentului nr.517/2024. Nu este necesară autorizarea în cazul când licitația a fost organizată de autoritățile statului, ca exemplu în cazul licitației	Se acceptă parțial, Art. 105 din proiect a fost completat în contextul propunerii ANRE în sensul stipulării faptului că producătorii de energie electrică din surse regenerabile care au obținut statutul de producători eligibili în conformitate cu Legea nr. 10/2016 sunt exceptați de la procedura de autorizare prevăzută la art. 4, alin. (1), lit. g) din proiect. Menționăm și că prevederea privind exceptarea de la procedura generală se aplică doar în raport cu producătorii eligibili. Totodată, Directiva nr. 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică prevede că statele membre ale Uniunii Europene au flexibilitatea de a desemna autoritatea competentă responsabilă de autorizarea construirii de noi capacități de producere. Analizând experiența respectivă în 27 de state membre, procesul de autorizare se realizează de către Ministerul de resort în 9 state membre (Belgia, Croația, Cehia, Franța, Italia, Letonia, Slovacia, Slovenia, Spania), de către Autoritatea de reglementare în alte 9 state membre (Bulgaria, Estonia, Finlanda, Grecia, Ungaria, Irlanda, Lituania, Polonia, România), iar în 3 state membre (Germania, Țările de Jos, Suedia) nu sunt cerințe specifice de autorizare pentru construirea și exploatarea de noi centrale electrice.

		pentru producătorii eligibili mari, în cazul licitațiilor pentru construcția centralelor noi ce vor presta servicii de echilibrare organizate de Operatorul sistemului de transport sau Ministerul Energiei.	
	2.	Prevederea proiectului Articolul 6: Competența autorităților administrației publice locale (2) La eliberarea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire pentru clădiri rezidențiale și clădiri nerezidențiale, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să respecte cerințele față de zonele de protecție ale rețelelor electrice, stabilite în Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice. Propunerea de modificare Considerăm important ca la eliberarea certificatelor de urbanism autoritățile locale să țină cont nu doar de zonele de protecție ale rețelelor electrice, dar și a centralelor electrice. Argumentarea Dorim să atragem atenția că o centrală electrică eoliană formată din mai multe grupuri generatoare, se întinde de obicei pe suprafețe extinse, prin urmare atât pe suprafețele între turbine cât și distanțele de la turbine până la case, drumuri, rețele electrice sau de telecomunicații, trebuie impus regim de zonă de protecție, prin limitări pentru anumite categorii de construcții sau plantații.	Se acceptă, Prevederea de la art. 6, alin. (2) și (3) a fost completată în sensul extinderii prevederilor respective la liniile electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora.
	3.	Prevederea proiectului Articolul 9. Funcțiile generale ale Agenției (6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, în funcție de complexitatea controlului nu poate depăși 90 de zile. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Propunerea de modificare (6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, în funcție de complexitatea controlului nu poate depăși 90 de zile consecutive. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Argumentarea Aceasta specificare e importanta pentru a nu admite pauze în control, ca sa cunoaștem cu exactitate când a început și sa finalizat controlul.	Nu se acceptă, Nu este necesară precizarea respectivă și nu e clar ce se dorește a fi soluționat. Totodată, termenul la stabilirea termenelor nu se fac precizări de tipul celei propuse. A se vedea Codul civil în acest sens.
	4.	Prevederea proiectului	Nu se acceptă,

		Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile reglementate și cele privind tarifele reglementate - în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Propunerea de modificare (4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile reglementate și cele privind tarifele reglementate - în termen de cel mult 60 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Argumentarea Având în vedere exigențele legii cu privire la transparența decizională, considerăm că sunt suficiente 60 de zile pentru aprobarea tarifelor și prețurilor reglementate la energia electrică.	Termenele respective au fost anterior discutate în cadrul exercițiilor de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, iar autoritatea de reglementare a menționat că termenul de 60 de zile nu este suficient în toate cazurile în care se examinează cererile privind prețurile și tarifele reglementate. Totodată, atât Proiectul legii, precum și legea în vigoare stabilesc termenele maxime pentru examinarea cererilor privind costurile de bază și a cererilor privind prețurile și tarifele reglementate.
	5.	Prevederea proiectului Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (6) În cazul crizelor de energie electrică, constatate în modul prevăzut de prezenta lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie electrică, de securitatea aprovizionării cu energie electrică, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali sau al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, de către furnizorii de ultimă opțiune, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Codul administrativ. Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de	Nu se acceptă, Termenul de cel mult 10 zile lucrătoare corespunde celui stabilit în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Totodată, nu au fost prezentate argumente pertinente care ar justifica necesitatea restrângerii termenului de publicare a motivelor care stau la baza adoptării unei decizii în regim de urgență. Concomitent, Proiectul legii stabilește termenul maxim în care trebui publicată argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență

		urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptarea/emiterea acesteia, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media. Propunerea de modificare (6) În cazul crizelor de energie electrică, constatate în modul prevăzut de prezenta lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie electrică, de securitatea aprovizionării cu energie electrică, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali sau al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, de către furnizorii de ultimă opțiune, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Codul administrativ. Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la adoptarea/emiterea acesteia, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media. Argumentarea Consideram ca în situații de urgență termenul trebuie scurtat și practica a demonstrat că aceasta este posibil.	
	6.	Prevederea proiectului Articolul 13. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (8) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai cu privire la solicitant. Propunerea de modificare	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului. Actele administrative individuale și actele administrative normative ale ANRE se adoptă și se pun în aplicare cu respectarea actelor normative aplicabile, inclusiv a Legii privind transparența în procesul decizional, a Legii cu privire la actele normative, precum și ale Codului administrativ. Respectiv, nu este necesară specificarea în mod expres, la nivel de lege, a principiului neretroactivității legii civile.

		(8) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la o dată mai târzie indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai cu privire la solicitant. Argumentarea Pentru asigurarea unei previzibilități în activitatea economică desfășurată de entitățile reglementate este necesar evitarea aplicării unor decizii ale Agenției cu aplicare retroactivă.	
	7.	Prevederea proiectului Articolul 20. Condițiile și procedura de obținere a licențelor Alin .2 e)să dispună personal calificat, necesar activității pentru care solicită licența și să depună documentele confirmative în acest sens. Propunerea de modificare e) să dispună personal calificat sau de un contract de deservire cu o entitate specializata, necesar activității pentru care solicită licența și să depună documentele confirmative în acest sens. Argumentarea Pentru a opera o centrala electrica ar putea suficient sa fie semnat un contract pentru deservire cu o entitate specializata, care la rândul sau dispune de personal calificat pentru exploatarea tehnologiei respective (a se vedea la CET-Nord deservirea motoarelor instalate cu ceva timp in urma a fost efectuata cu o companie specializata).	Nu se acceptă, Externalizarea serviciilor are loc în baza Hotărârii autorității de reglementare.
	8.	Prevederea proiectului Articolul 17. Obligații de serviciu public. (2) În interesul economic general, în legătură cu securitatea, inclusiv securitatea aprovizionării cu energie electrică, continuitatea, calitatea și prețurile pentru furnizarea energiei electrice, precum și protecția mediului, inclusiv eficiența energetică, energia din surse regenerabile și protecția climei, întreprinderile electroenergetice pot fi impuse să îndeplinească obligații de serviciu public. În conformitate cu prevederile prezentei legi, obligațiile de serviciu public pot fi impuse în special întreprinderilor electroenergetice care desfășoară următoarele activități:	Nu se acceptă, Obligațiile de serviciu public se stabilesc în funcție de situația specifică din sector care necesită a fi soluționată sau abordată. În hotărârea privind impunerea obligației de serviciu public autoritatea relevantă urmează să prezinte contextul, argumentele justificative și condițiile de implementare a acesteia, inclusiv perioada de timp pentru care aceasta urmează a fi îndeplinită de titularul de licență respectiv. Totodată, ANRE a elaborat un proiect de regulament care descrie modul și condițiile în care urmează să fie stabilite obligațiile de serviciu public. Formularea de la art. 17, alin. (2) corespunde prevederilor statuate la art. 9, alin. (2) din Directiva nr. 944/2019.

		a) producerea energiei electrice; b) transportul energiei electrice; c) distribuția energiei electrice; d) tradingul cu energie electrică; e) furnizarea energiei electrice. Propunerea de modificare In vederea asigurării aplicării principiului stipulat în alin (1) și anume „... unei piețe de energie electrică competitivă, sigure și durabile din punct de vedere al mediului și nu vor fi discriminate nici în privința drepturilor, nici a obligațiilor”, consideram imperativ ca cele descrise la alin (2) să fie mai clar definite și exhaustive. În special a se revizui sintagma „protecția mediului, inclusiv eficiența energetică, energie din surse regenerabile și protecția climei.” Argumentarea Ținând cont că impunerea unor asemenea obligații de serviciu public unor întreprinderi pot să aducă atingere unor drepturi deja obținute de către alte întreprinderi electroenergetice.	
	9.	Prevederea proiectului Articolul 21. Obligațiile și drepturile titularului licenței Alin. Nou Propunerea de modificare (9) Prin derogare de la legislația specifică domeniului regnului vegetal, pentru zonele de protecție a rețelelor electrice, titularii de licențe efectuează lucrările de defrișare sau tăieri de modelare a vegetației forestiere de pe terenurile amplasate sub/peste rețelele electrice, pentru crearea și menținerea distanței normative de apropiere față de rețelele electrice, necesare pentru funcționarea în siguranță a rețelelor electrice și a nu pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, integritatea bunurilor, cu obligația să înștiințeze în prealabil administratorul fondului forestier sau proprietarul terenului, după caz. Argumentarea Prevederea este necesară pentru a asigura menținerea distanțelor dintre linii și vegetație fără a fi necesară parcurgerea procedurilor anevoioase impuse de autoritățile de mediu. În ultima perioadă, toți operatorii de sistem se ciocnesc cu această problemă, generându-se riscuri majore și nejustificate pentru viața oamenilor, bunuri, integritatea	Nu se acceptă. Astfel de derogări urmează să fie incluse în Legea regnului vegetal nr. 239/2007, în rezultatul propunerilor examinate cu Ministerul de resort.

		liniilor electrice și fiabilitatea furnizării datorită întârzierii acestor lucrări.	
	10.	Prevederea proiectului Articolul 64. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție (3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1), lit. f), operatorul sistemului de distribuție publică în mod clar și transparent informații privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zona sa de operare cu granularitate spațială ridicată, respectând siguranța publică și confidențialitatea datelor, inclusiv capacitatea la care se referă cererea de racordare și la posibilitatea unei racordări flexibile în zonele congestionate. Publicarea informațiilor respective include informații referitoare la criteriile pentru calcularea capacității disponibile pentru racordările noi. Operatorul sistemului de distribuție actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin trimestrial. În cazul în care racordarea solicitată nu este nici acordată, nici respinsă definitiv, operatorii sistemelor de distribuție furnizează informații despre stadiul și tratarea cererii lor în mod regulat, cel puțin trimestrial. Propunerea de modificare (3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1), lit. f), operatorul sistemului de distribuție în termen de 36 de luni publică în mod clar și transparent informații privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zona sa de operare cu granularitate spațială ridicată, respectând siguranța publică și confidențialitatea datelor, inclusiv capacitatea la care se referă cererea de racordare și la posibilitatea unei racordări flexibile în zonele congestionate. Publicarea informațiilor respective include informații referitoare la criteriile pentru calcularea capacității disponibile pentru racordările noi. Operatorul sistemului de distribuție actualizează aceste informații în mod regulat, cel puțin trimestrial. În cazul în care racordarea solicitată nu este nici acordată, nici respinsă definitiv, operatorii sistemelor de distribuție furnizează informații despre stadiul și tratarea cererii lor în mod regulat, cel puțin trimestrial. Argumentarea Nu este clar acest parametru “granularitate spațială ridicată”. Este necesar de definit reieșind din posibilitățile tehnice ale OSD. Pentru implementarea unei astfel de facilități este necesar de oferit suficient timp OSD pentru digitalizarea rețelei de distribuție de toate nivelele de tensiune, la fel	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune art. 31 (3) din Directiva nr. 944/2019. Totodată, considerăm că termenul de 36 de luni este neargumentat de mare pentru a fi stabilit fără a fi stabilite careva obiective intermediare, iar operatorul sistemului de distribuție urmează să implementeze această prevedere gradual, conform etapelor stabilite de Agenție. Astfel, art. 149 din proiect se completează cu alin. (11) cu următorul cuprins: ” (11) Obligațiile stabilite la art. 40, alin. (6) și la art. 64, alin. (3) se realizează de operatorii de sistem, în conformitate cu termenele și cerințele, inclusiv în materie de granularitate a informațiilor publicate, stabilite de Agenție printr-o hotărâre adoptată în acest sens.”.

		implementarea de sisteme informatice care ar putea oferi utilizatorilor de sistem consultarea on-line a informațiilor despre disponibilitatea racordării la rețea. Aceasta informație este necesar a fi prezentata pentru utilizatori practic on-line, astfel o actualizare trimestrială își pierde sensul. Este necesar de oferit OSD suficient timp pentru adecvarea posibilităților tehnice pentru implementare. Se propune, prin derogare, un termen de 36 de luni de la aprobarea acestei legi, acest articol sa fie obligatoriu. Intre timp, se va păstra formularea din actul Legislativ actual. Cum este definita siguranța publică? La cine si ce se refera aceasta? Se refera la configurarea rețelelor? Oferirea unei granularități spațiale ridicată este în contradicție cu siguranța publică a informațiilor prezentate. Se recomanda de utilizat aceeași formulare generală ca și în legea actuală. Aceasta prevedere presupune achiziția de software care ar reflecta fluxul de lucru cu cererile de racordare. Soluția tehnica actuală nu permite aceasta implementare.	
	11.	Prevederea proiectului Articolul 64. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție (5) Operatorul sistemului de distribuție răspunde de achiziționarea produselor și serviciilor necesare exploatarei eficiente, fiabile și sigure a rețelelor electrice de distribuție, pe baza unor reguli obiective, transparente și nediscriminatorii elaborate de operatorul sistemului de distribuție în coordonare cu operatorul sistemului de transport și alți participanți la piață relevanți, și aprobate de agenție. Cauzele și condițiile, inclusiv normele și tarifele, după caz, aplicabile furnizării unor astfel de produse și servicii de către operatorul sistemului de distribuție sunt stabilite într-un mod nediscriminatoriu și care reflectă costurile. Propunerea de modificare (5) Operatorul sistemului de distribuție răspunde de achiziționarea produselor și serviciilor necesare exploatarei eficiente, fiabile și sigure a rețelelor electrice de distribuție. Cauzele și condițiile, inclusiv normele și tarifele, după caz, aplicabile furnizării unor astfel de produse și servicii de către operatorul sistemului de distribuție sunt stabilite într-un mod nediscriminatoriu și care reflectă costurile Argumentarea Achizițiile se fac în baza legii 74 și nu este clar ce aceste reguli trebuie să fie coordonate cu OST și ANRE dacă întocmai se îndeplinesc prevederile legale din domeniul achizițiilor.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă transpune art. 31, para. (6) din Directiva nr. 944/2019, care în coroborare cu art. 56, para. (7) stabilește că operatorii sistemelor de distribuție urmează să elaboreze regulile privind achiziționarea produselor și a serviciilor necesare exploatarei eficiente, fiabile și sigure a rețelelor electrice de distribuție care să corespundă TCM-urilor relevante aprobate de ANRE în conformitate cu principiile generale (a se vedea art. 39 din Proiect). Concomitent, art. 149 din proiect a fost completat în sensul stipulării în mod expres a faptului că prevederea respectivă urmează a fi aplicată odată cu includerea în acquis-ul Comunității Energetice a TCM-urilor respective. De menționat și că Directiva UE nr. 25/2014, transpusă în Legea nr. 74/2020 nu se aplică activităților desfășurate în sectorul electroenergetic în cazul în care acestea sunt "expuse direct concurenței pe o piață la care accesul nu este restricționat" (a se vedea art. 34 din Directiva nr. 25/2014 transpus prin art. 261 din Legea nr. 74/2020). A se menționa în acest sens principiile de organizare a piețelor de energie electrică, inclusiv a pieței serviciilor de echilibrare, a pieței de alocare a capacităților, stabilite în Regulamentul UE nr. 943/2019, Regulamentul UE nr. 2195/2017, Regulamentul UE nr. 1719/2016, Regulamentul UE nr. 1222/2016.
	12.	Prevederea proiectului	Nu se acceptă,

	Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul, care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție, poate accepta să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea rețelei respective nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și este în beneficiul exclusiv al solicitantului respectiv și nu este necesar pentru alți utilizatori de sistem. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție este obligat să prezinte solicitantului respectiv o evaluare care să demonstreze faptul că dezvoltarea rețelei electrice de distribuție este în beneficiul său exclusiv și să informeze Agenția despre acest fapt. Cheltuielile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor solicitate în conformitate cu documentele normative și tehnice aplicate la proiectarea și construcția rețelelor electrice și incluse în devizul de cheltuieli, elaborat de operatorul sistemului de distribuție și aprobat de către Agenție. Solicitantul respectiv, va plăti operatorului sistemului de distribuție cheltuielile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție în cauză conform devizului de cheltuieli întocmit de operatorul respectiv și aprobat de Agenție. Lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție sunt efectuate de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție care a efectuat lucrările aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție devine proprietarul părții respective a rețelei electrice de distribuție. Propunerea de modificare (2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul, care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție, poate accepta să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea rețelei respective nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și este în beneficiul exclusiv al solicitantului respectiv și nu este necesar pentru alți utilizatori de sistem. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție este obligat să prezinte solicitantului respectiv o evaluare care să demonstreze faptul că dezvoltarea rețelei electrice de distribuție este în beneficiul său exclusiv și să informeze Agenția despre acest fapt. Cheltuielile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor solicitate în conformitate cu documentele normative și tehnice aplicate la proiectarea și construcția rețelelor electrice și incluse în	Textul Proiectului corespunde cu prevederile deja existente în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și totodată este de menționat că aprobarea de către ANRE va exclude potențiale neînțelegeri ce pot apărea între părți.

		devizul de cheltuieli, elaborat de operatorul sistemului de distribuție. Devizul de cheltuieli va fi elaborat de către Operatorul de sistem aplicând metoda resurselor prețurile și coeficienții aprobați și recomandați de către Ministerul corespunzător sau prețurile negociate în contractele de achiziție a serviciilor contractate care au fost determinate respectând prevederile Legislației în vigoare. Solicitantul respectiv, va plăti operatorului sistemului de distribuție cheltuielile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție în cauză conform devizului de cheltuieli întocmit de operatorul respectiv. Lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție sunt efectuate de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție care a efectuat lucrările aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție devine proprietarul părții respective a rețelei electrice de distribuție. Argumentarea Aprobarea devizelor de cheltuieli de către Agenție va duce la reglementarea excesiva a sectorului dar și extinderea termenului de revizuire. Această aprobare nu va aduce valoarea adăugată în situația în care OSD achiziționează aceste servicii din piață în baza unor procese transparente stabilite de către actele normative	
	13.	Prevederea proiectului Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (3) În contextul obligației stabilite la alin. (1), operatorul sistemului de distribuție va prezenta Agenției spre examinare și aprobare cel puțin o dată la doi ani un plan de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție, elaborat pe baza ofertei și cererii existente și prognozate, ținând cont de Strategia Energetică a Republicii Moldova, de planul național integrat privind energia și clima și, după consultarea prealabilă a părților interesate. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să conțină informații transparente cu privire la serviciile de flexibilitate necesare pe termen mediu și lung și trebuie să stabilească investițiile planificate pentru următorii cinci ani, punând un accent deosebit pe infrastructura de distribuție principală care este necesară pentru a racorda noile capacități de producere și noile sarcini, inclusiv punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să cuprindă măsuri eficiente pentru garantarea fiabilității rețelelor electrice de distribuție ale operatorului sistemului de distribuție respectiv, precum și, fără a se limita la: a) descrierea infrastructurii	Nu se acceptă, Art. 68, alin. (3) din Proiect stipulează că, la elaborarea planurilor de dezvoltare, OSD trebuie să țină cont de documentele de politici în sectorul electroenergetic și nu să asigure executarea acestora. Textul transpune prevederile Directivei 2019/944, și anume articolul 32. Este de menționat și că OSD consultă planurile de dezvoltare a rețelelor electrice în mod transparent și în cazul în care sunt solicitări din partea unor potențiali producători acestea urmează a fi analizate și considerate.

	existente și a stării actuale a acesteia; b) descrierea rețelelor electrice de distribuție, care trebuie construite, modernizate în următorii ani, pentru fiecare nivel de tensiune, cu indicarea volumului total a investițiilor, lungimea rețelelor electrice, numărul și capacitatea posturilor de transformare. În legătură cu executarea respectivei prevederi, operatorul sistemului de distribuție trebuie să descrie scenariile de integrare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile energie din perspectiva analizei cost-beneficiu, în conformitate cu obiectivele naționale stabilite în actele normative în domeniul energiei regenerabile; Propunerea de modificare (3) În contextul obligației stabilite la alin. (1), operatorul sistemului de distribuție va prezenta Agenției spre examinare și aprobare cel puțin o dată la doi ani un plan de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru următorii cinci ani, trebuie să conțină informații transparente cu privire la serviciile de flexibilitate necesare pe termen mediu și lung și trebuie să stabilească investițiile planificate pentru următorii cinci ani, punând un accent deosebit pe infrastructura de distribuție principală care este necesară pentru a racorda noile capacități de producere și noile sarcini, inclusiv punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție trebuie să cuprindă măsuri eficiente pentru garantarea fiabilității rețelelor electrice de distribuție ale operatorului sistemului de distribuție respectiv, precum și, fără a se limita la: a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia; b) descrierea rețelelor electrice de distribuție, care trebuie construite, pentru fiecare nivel de tensiune, cu indicarea volumului total a investițiilor, lungimea rețelelor electrice, numărul și capacitatea posturilor de transformare. Argumentarea În momentul elaborării planului, în marea majoritatea a cazurilor Operatorul nu are informație despre surse regenerabile ce urmează a fi racordate la rețea ce urmează a fi construită. De asemenea este necesar de a identifica surse financiare prin tarif pentru a susține implementarea planurilor strategice de dezvoltare ca investiții în smart metering, ciber securty, întărirea rețelelor pentru integrarea surselor regenerabile etc. Implementarea acțiunilor specificate în Planul National de Clima nu pot fi efectuate din contul OSD deoarece sursele de care dispune compania sunt limitate si sunt în principal direcționate spre renovarea si modernizarea	

		rețelelor existente. Pentru a depăși acest impediment este necesar identificarea altor surse de finanțare.	
	14.	Prevederea proiectului Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (8) În baza planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție aprobat, ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, precum și de informațiile actualizate privind starea și gradul de uzură a rețelelor electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să transmită Agenției spre aprobare, anual, până la data de 31 octombrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile. Propunerea de modificare Articolul 68. (8) În baza planului aprobat de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție, ținând cont de solicitările primite de la utilizatorii de sistem, existenți sau potențiali, precum și de informațiile actualizate privind starea și gradul de uzură a rețelelor electrice de distribuție, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să transmită Agenției spre aprobare și/sau modificare, anual, până la data de 31 octombrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de către operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile. Planul anual de investiții poate include și proiecte multianuale și ANRE le aproba valoarea totală prin emiterea unei decizii. Argumentarea Propunem ca prin o decizie ANRE să aprobe și proiecte multianuale. Deoarece sunt cazuri când din cauza livrărilor sau a complexității implementării un proiect de investiții nu poate fi efectuat și dat în exploatare în un an. Ca exemplu, implementarea unui soft, unor proiecte în tensiune înaltă.	Nu se acceptă, Problema respectiva poate fi rezolvata prin includerea soft-ului în planul de dezvoltare. Totodată, acest gen de detalii este de evitat în legislația primară în special în contextul în care există legislație secundară dedicată în ceea ce privește dezvoltarea rețelelor electrice, modul de planificare a investițiilor, precum și în ceea ce privește criteriile aplicate la examinarea planurilor de investiții.
	15.	Prevederea proiectului Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții Alin. Nou Propunerea de modificare	Nu se acceptă. Proiectul legii nu instituie obligații în sarcina operatorilor sistemelor de distribuție pentru implementarea documentelor de politici. Operatorilor de sistem le revin funcții și sarcini noi în contextul eforturilor Republicii Moldova de a se alinia la principiile și cerințele Uniunii Europene ce țin de organizarea piețelor de energie electrică, fără de care integrarea pieței energiei electrice și a sectorului electroenergetic în piața internă a Uniunii Europene și în sistemul

		(14) Autoritățile publice relevante vor crea un fond pentru implementarea de către operatorii sistemelor de distribuție a acțiunilor descrise în Strategia Energetică și Planul National Integrat pentru Energie și Climă, inclusiv a acțiunilor de digitalizare a rețelelor electrice de distribuție și de protecție cibernetică, precum și de integrare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie. Argumentarea A se vedea documentul State Aid SA.113565 (2024/N) – Germany, Aid for the construction of the Hydrogen Core Network in Germany, în care autoritățile au explicat că incertitudinea cu privire la perspectivele viitoarei piețe a hidrogenului îi împiedică pe potențialii operatori de rețea să investească în construcția HCN în timp util, ceea ce la rândul său ar contribui la decarbonizarea sectorului energetic al țării. Iar, pentru a depăși această situație se prevede crearea unor fonduri garantate de autoritățile federale. În mod similar, în scopul implementării acțiunilor de decarbonizare a Republicii Moldova, sunt necesare surse financiare consistente, pe care operatorii de distribuție nu le vor putea atrage de sine stătător. Corespunzător, se propune crearea de către autoritățile publice a fondului respectiv prin care să susțină implementarea cu succes și în timp util a acțiunilor respective.	ENTSO-E nu mai este posibilă (de ex. digitalizarea rețelelor electrice, securizarea cibernetică, integrarea serviciilor de flexibilitate, etc). În acest context, operatorii de sistem trebuie să își asume un rol pro activ în dezvoltarea sistemului electroenergetic (și nu doar în sensul extinderii rețelelor electrice și al racordării de noi consumatori). A se vedea mai sus descrierea funcțiilor noi ale OSD, în calitate de facilitator de piață neutru. Totodată, decizia privind organizarea de fonduri ține de executiv (și se în funcție de necesitățile sectorului, resursele de finanțare disponibile), iar completarea legii în acest sens nu este necesară. În fine, cazul hidrogenului nu este relevant pentru situația OSD, deoarece tehnologiile de producere a hidrogenului sunt tehnologii emergente și costisitoare, iar implementarea acestora nu este posibilă fără suport consistent din partea statului.
	16.	Prevederea proiectului Articolul 71. Accesul la rețelele electrice (4) În legătură cu racordarea la rețelele electrice cu capacități limitate, operatorii de sistem pot organiza licitații. Procedura de organizare a licitațiilor se elaborează de operatorii de sistem și se prezintă Agenției spre aprobare, iar veniturile obținute de operatorii de sistem, urmare a organizării licitațiilor urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelelor electrice. Propunerea de modificare - Argumentarea Despre ce fel de licitații se vorbește în articol, în ce condiții sunt organizate aceste licitații? Ce se va licita? Se vor vinde emiterea avizelor de recodare?	Nu se acceptă, Propunerea nu este suficient argumentată. Cazurile în care urmează a fi organizate licitațiile urmează a fi stabilite în Regulamentul privind racordarea. Relevăm în acest sens, exemplul Spaniei, al României (care este în proces de implementare). În principal, sunt vizate punctele congestionate, iar banii care urmează a fi obținuți de operatorul de sistem urmează a fi utilizați pentru dezvoltarea rețelei în legătură cu racordarea solicitanților în zonele congestionate. Obiect al licitației este capacitatea disponibilă a rețelelor în punctele/zonile congestionate. Avizele de racordare nu fac obiectul tranzacțiilor dintre solicitanți și operatori de sistem, acestea reprezintă documente cu caracter tehnic în care sunt indicate specificațiile tehnice pe care trebuie să le îndeplinească solicitantul pentru racordarea la rețea a instalației sale.
	17.	Prevederea proiectului Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (4) Prin derogare de la alin. (2), în cazul unei cereri depuse de solicitant, consumator casnic existent sau potențial consumator casnic, de racordare la rețeaua electrică de distribuție a unei centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie, destinată acoperirii consumului	Nu se acceptă, Textul respectiv există actualmente în Legea în vigoare și este unul care asigură un proces funcțional. Totodată, nu este justificată prelungirea termenului de eliberarea a avizului de racordare către această categorie de solicitanți, iar specificațiile/detaaliile tehnice care urmează să fie incluse în aviz nu își au locul în legislația primară.

		propriu de energie electrică, cu o capacitate instalată care nu depășește puterea sa contractată, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elibereze avizul de racordare în termen de 10 zile calendaristice de la înregistrarea cererii, cu condiția ca solicitantul să aibă anexat la cererea respectivă toate documentele necesare stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul în care solicitantul, potențial consumator casnic solicită concomitent racordarea instalației de utilizare și racordarea centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, operatorul sistemului de distribuție eliberează un singur aviz de racordare. Dacă în urma acestei solicitări se vor redimensiona instalațiile electrice ale solicitantului consumator casnic, operatorul sistemului de distribuție este obligat să precizeze în anexa la avizul de racordare informațiile grafice și datele tehnice complete pentru estimarea costurilor necesare, în vederea redimensionării instalației respective. Propunerea de modificare (4) Prin derogare de la alin. (2), în cazul unei cereri depuse de solicitant, consumator casnic existent sau potențial consumator casnic, de racordare la rețeaua electrică de distribuție a unei centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie cu capacitatea de pina la 15 kW, destinată acoperirii consumului propriu de energie electrică, cu o capacitate instalată care nu depășește puterea sa contractată, operatorul sistemului de distribuție este obligat să elibereze avizul de racordare în termen de 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii, cu condiția ca solicitantul să aibă anexat la cererea respectivă toate documentele necesare stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul în care solicitantul, potențial consumator casnic solicită concomitent racordarea instalației de utilizare și racordarea centralei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, operatorul sistemului de distribuție eliberează un singur aviz de racordare. Dacă în urma acestei solicitări se va modifica numărul de faze a instalației electrice de racordare ale solicitantului consumator casnic, operatorul sistemului de distribuție este obligat, la cererea solicitantului, să prezinte informațiile grafice și datele tehnice complete pentru estimarea costurilor necesare, în vederea redimensionării instalației respective. Argumentarea În text nu este clar la care instalații se referă autorul, de racordare sau utilizare. Dacă la acele de racordare, acest aliniat	

		nu are sens deoarece racordarea unei centrale în limitele puterii contractate nu presupune redimensionarea instalației de racordare. Probabil că aici autorul se referă la numărul de faze a instalației de racordare. Totodată, pentru racordarea unui potențial consumator, instalația de racordare se dimensionează la faza de proiectare. Prezentarea informației grafice în cazul redimensionării instalației electrice în fiecare aviz de racordare va ocupa mult timp și va duce la nerespectare a termenului de eliberare a avizului de racordare. De fapt, cazurile pentru care se solicita informația despre instalația electrică nu sunt dese. Includerea în fiecare aviz de racordare nu este necesară chiar și problematic din cauza lipsei de resurse.	
	18.	Prevederea proiectului Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (5) Operatorul de sistem cooperează cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare, ținând cont de puterea solicitată, caracteristicile specifice ale instalației electrice care urmează a fi conectată (instalație de utilizare, instalație de stocare a energiei sau centralele electrice) și caracteristicile rețelei electrice la care se solicită racordarea, pe baza căreia se stabilește punctul de racordare și se proiectează instalația de racordare. Operatorul de sistem va prezenta solicitantului costul estimativ pentru construcția instalației de racordare. Este interzisă impunerea către solicitant a unor cerințe care nu sunt stabilite expres în documentele normativ-tehnice sau cerințe de calitate superioare decât cele minime stabilite în documentele normativ-tehnice Propunerea de modificare (5) Operatorul de sistem cooperează cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare, ținând cont de puterea solicitată, caracteristicile specifice ale instalației electrice care urmează a fi conectată (instalație de utilizare, instalație de stocare a energiei sau centralele electrice) și caracteristicile rețelei electrice la care se solicită racordarea, pe baza căreia se stabilește punctul de racordare și se proiectează instalația de racordare. Este interzisă impunerea către solicitant a unor cerințe care nu sunt stabilite expres în documentele normativ-tehnice și standardelor aplicabile în Republica Moldova. Argumentarea - Se propune înlocuirea acestei sintagme deoarece noțiunea de "calitate superioară" este subiectivă. Cerințele față de	Se acceptă parțial, Textul respectiv există actualmente în Legea în vigoare și este unul care asigură un proces funcțional. Respectiv nu este clar de ce operatorul de sistem ar trebui să angajeze personal suplimentar pentru implementarea unei prevederi pe care deja o aplică în baza Legii nr. 107/2016. Totodată, în contextul propunerii Moldelectrica, textul a fost reformulat în sensul obligării operatorului de sistem să prezinte informații cu privire la costul estimativ privind construcția instalației de racordare a unui solicitant care a optat pentru realizarea respectivei instalații de către operatorul de sistem.

		echipamente se stabilesc în actele normativ-tehnice și standardele cărora trebuie să corespundă acestea, de exemplu EN, IEC, dar care sunt în vigoare pe teritoriul RM. - S-a exclus obligativitatea prezentării costurilor estimative pentru construcția instalației de racordare. Aceasta implică antrenarea unui număr mai mare de angajați și sunt costuri mai mari. Costurile determinate în grabă, fără consultarea cu proiectul urmează a fi unele foarte estimative și nu vor reflecta costurile reale, ce pe viitor vor crea neînțelegeri în cazul semnării Contractului de Racordare cu Operatorul de Sistem.	
	19.	Prevederea proiectului Articolul 72. Procesul de racordare la rețelele electrice (17) În cazul racordării unei instalații cu o putere contractată de cel mult 150 kW la rețelele electrice de distribuție de tensiune joasă și medie, admiterea în exploatare a instalațiilor electrice se confirmă prin declarația unui electrician autorizat, cu excepția instituțiilor preșcolare, a instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale, azilurilor de bătrâni și a orfelinatelor, a rețelilor de iluminat public, precum și a situațiilor în care racordarea implică instalarea posturilor de transformare. În aceste cazuri admiterea în exploatare se efectuează de către organul supravegherii energetice de stat prin emiterea actului de corespundere în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție. Actul de corespundere se emite și în cazul racordării la rețelele electrice de distribuție de tensiune medie și înaltă a locurilor de consum cu putere contractată mai mare de 150 kW, precum și în cazul racordării instalațiilor de utilizare la rețeaua electrică de transport. Propunerea de modificare (17) În cazul racordării unei instalații cu o putere contractată de cel mult 150 kW la rețelele electrice de distribuție de tensiune joasă și medie, admiterea în exploatare a instalațiilor electrice se confirmă prin declarația unui electrician autorizat, cu excepția instituțiilor preșcolare, a instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale, azilurilor de bătrâni și a orfelinatelor, a blocurilor locative cu un număr mai mare de 10 apartamente, a rețelilor de iluminat public, precum și a situațiilor în care racordarea implică instalarea posturilor de transformare. În aceste cazuri admiterea în exploatare se efectuează de către organul supravegherii energetice de stat prin emiterea actului de corespundere în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție. Actul de corespundere se emite și în cazul racordării la rețelele electrice de distribuție de	Se acceptă parțial, Textul a fost redactat.

		tensiune medie și înaltă a locurilor de consum cu putere contractată mai mare de 150 kW, precum și în cazul racordării instalațiilor de utilizare la rețeaua electrică de transport. Argumentarea Blocurile locative sunt obiecte importante și după trecerea lor la contracte individuale Operatorul de Sistem este obligat să deservească rețelele magistrale.	
	20.	Prevederea proiectului Articolul 73. Dispoziții specifice privind procesul de racordare la rețelele electrice și transmitere în proprietatea operatorului de sistem a instalațiilor, echipamentelor, liniilor electrice aparținând terților (3) Operatorul de sistem este în drept să racordeze la rețeaua electrică și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent sau a unui producător existent permite racordarea instalației de utilizare sau a centralei electrice a altor potențiali consumatori finali sau a altor potențiali producători. Racordarea în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit între operatorul de sistem, consumatorul final existent/producătorul existent și consumatorul final potențial/producătorul potențial, prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul respectiv se prevede, în mod obligatoriu, că operatorul de sistem prestează serviciul de transport/distribuție a energiei electrice la aceiași parametri de calitate ca și unui utilizator de sistem a cărui instalație de utilizare sau centrala electrică este racordată direct la rețeaua electrică, pe parcursul perioadei în care există instalația de racordare respectivă a consumatorului final existent sau a producătorului existent. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de operatorul de sistem, iar furnizorul include aceleași condiții în contractul de furnizare a energiei electrice sau în contractul de achiziționare a energiei electrice ca și în cazul unui consumator final sau producător ale cărui instalații electrice sunt racordate direct la rețeaua electrică. Propunerea de modificare (3) Operatorul de sistem este în drept să emită avize de racordare la rețeaua electrică și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent sau a unui producător existent permite racordarea instalației de utilizare sau a centralei electrice a altor potențiali consumatori finali sau a altor potențiali producători. Emiterea avizului de racordare în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit între operatorul de sistem, consumatorul final existent/producătorul existent și consumatorul final	Se acceptă

		potențial/producătorul potențial, prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul tripartit se prevăd termenele și condițiile de utilizare în comun a instalației de racordare a consumatorului final sau producătorului existent, inclusiv responsabilitățile privind asigurarea continuității serviciului de distribuție și a caracteristicilor de tensiune ale energiei electrice în punctul de racordare a instalației electrice a consumatorului final potențial sau a producătorului potențial de energie electrică. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de operatorul de sistem, iar furnizorul include prevederile acordului tripartit în contractul de furnizare a energiei electrice sau în contractul de achiziționare a energiei. Argumentarea OS nu poate garanta respectarea parametrilor de calitate a unei porțiuni de rețea care nu-i aparține sau aceasta ar însemna că OS trebuie să asigure mentenanța acestei rețele pentru a exclude abaterile de la parametrii de calitate. OS poate garanta respectarea parametrilor de calitate numai în pana în punctul de delimitare cu consumatorul la instalațiile de racordare ale cărora este racordat consumatorul respectiv. Astfel se propune menținerea formulării din Legea 107. Ultima fraza urmează a fi ajustată deoarece aduce confuzie prin textul în cauză, de parcă OSD își asuma obligația de calitate în instalațiile terților.	
	21.	Prevederea proiectului Articolul 73. Dispoziții specifice privind procesul de racordare la rețelele electrice și transmitere în proprietatea operatorului de sistem a instalațiilor, echipamentelor, liniilor electrice aparținând terților (5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații electrice, linii electrice și posturi de transformare sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit, cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate. Propunerea de modificare (5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații electrice de racordare, linii electrice și posturi de transformare, prin care se asigură livrarea energiei	Se acceptă

		electrice și către alți consumatori finali, sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție. Operatorul de sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit, cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate și Normele minime de exploatare a instalațiilor electrice aprobate de către ANRE. Acestea instalații trebuie să asigure livrarea energiei electrice și către alți consumatori finali. Argumentarea -Noțiunea de instalații electrice este una foarte vastă, inclusiv include și instalațiile electrice de consum. Este inadmisibil ca un OS să realizeze exploatarea și mentenanța instalațiilor de utilizare a consumatorilor finali. Din cauza diversității dar și specificului instalațiilor de utilizare, OS nu va fi capabil să dețină accesul 24/24 pentru mentenanța acestora dar și stocuri de materiale, echipamente și piese de schimb. OS ar putea să ia la balanță instalațiile de racordare, acestea fiind similare cu instalațiile electrice din gestiune. Nu este suficient să se includă numai cerințele de securitate. Mai mult ca atât nu este clar la ce se referă aceste cerințe de securitate, nu există un act normativ secundar care ar descrie aceste cerințe. Totodată, funcționarea instalațiilor electrice sunt reglementate prin Normele minime de exploatare. Confirmarea corespunderii cu acestea se va realiza prin prezentarea documentației tehnice a instalației electrice dar și prin testările și măsurările care sunt parte a acestor Norme. - OS este ținut să gestioneze instalații de transport și de distribuție care asigură prestarea serviciilor către mai mulți utilizatori de rețea. Prin urmare, nu i se poate impune să preia instalații de racordare sau de alt tip care nu corespund acestui criteriu, din moment ce trebuie să se conducă de principiul costurilor minime. Or, preluarea unor instalații care servesc doar alimentării unui singur utilizator de rețea și nu sunt rețele de distribuție sau transport încalcă principiul, deoarece costurile sunt suportate cu alte instalații decât cele de distribuție și/sau transport, fiind majorate artificial costurile legate de serviciile de transport și/sau distribuție. Precizarea a fost introdusă pentru a face o claritate cu privire la această caracteristică a instalațiilor transmise cu titlu gratuit, menționată și în fraza precedentă.	
	22.	Prevederea proiectului	Nu se acceptă,

		Articolul 74. Dispecerizarea producerii și a consumului dispecerizabil Alin. (3) ,b) centrala electrică respectivă a fost pusă în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi. Propunerea de modificare b) centrala electrică respectivă a fost pusă în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi sau a fost aprobată pentru construcție în baza unei licitații organizate de către autoritățile statului. Argumentarea Nu este clar dar dacă centrala SRE pentru care se acorda statut eligibil în urma unei licitații va fi pusă în funcțiune după ce va intra în vigoare această lege, atunci centrala în cauză nu va avea prioritate la dispecerizare?	În conformitate cu art. 12 din Regulamentul nr. 943/2019, transpus în art. 74 din proiectul legii, operatorul de sistem este obligat să dispecerizeze centralele electrice și consumul dispecerizabil în mod nediscriminatoriu, transparent și bazat pe mecanisme de piață, cu excepțiile prevăzute expres la art. 12, alin. (2), alin. (4) și alin. (6). Alin. (6) din art. 12 prevede expres că dispecerizarea prioritară poate fi aplicată în raport cu centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie (centralele electrice din SRE) și care au fost puse în funcțiune înainte de data de intrării în vigoare a Regulamentului 943/2019 la nivelul Comunității Energetice. Respectiv, extinderea aplicării principiului dispecerizării prioritare la alte tipuri centralele electrice din SRE trebuie să facă obiectul unei derogări acordate în cadrul Comunității Energetice de către Consiliul Ministerial.
	23.	Prevederea proiectului Articolul 76. Evidența și măsurarea energiei electrice (3) Măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie. Instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final se efectuează de către operatorii de sistem la ale căror rețele electrice este racordată instalația de utilizare a consumatorului final respectiv. Propunerea de modificare (3) Măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie. Instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final, cu excepția situației reglementate de alin.(6), se efectuează de către operatorii de sistem la ale căror rețele electrice este racordată instalația de utilizare a consumatorului final respectiv. Argumentarea Trebuie de concretizat, pentru a fi în corespundere cu excepția de la alin. (6) aplicat pentru consumatorii non-casnici.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost reformulată pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la responsabilitatea operatorilor de sistem în legătură cu echipamentele de măsurare.
	24.	Prevederea proiectului	Nu se acceptă,

		Articolul 78. Gestionarea datelor, schimbul de date și procedurile de acces la date Aliniat nou Propunerea de modificare (9) În termen de 36 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, OS vor avea implementa sistemele informaționale corespunzătoare în scopul implementării prevederilor prezentului articol. Argumentarea Sistemele informatice gestionate de către OS nu permit implementarea prevederilor prezentului articol, totodată modificarea sistemelor actuale nu este posibil de realizat din punct de vedere tehnic. În acest se necesită implementarea unui sistem informatic nou care necesită timp de elaborare a caietului de sarcini, realizarea procedurilor de achiziție și implementarea acestuia	Termenul nu este argumentat, Totodată, conform Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/1162 al Comisiei, operatorii de sistem trebuie să elaboreze proceduri interne cu privire la gestionarea datelor privind consumul de energie electrică, inclusiv a datelor cu caracter personal, accesul la datele respective, asigurarea protecției datelor respective, etc. Totodată, cerințele specifice cu privire la gestionarea datelor urmează a fi stabilite într-o hotărârea aprobată de ANRE în acest sens.
	25.	Prevederea proiectului Articolul 79. Întreruperi, limitări și încetarea livrării energiei electrice Propunerea de modificare (9) Obligația de reparare a prejudiciului suportat de consumatorul non casnic ca urmare a limitării, întreruperii sau încetării prestării serviciului de transport sau a serviciului de distribuție a energiei electrice nu va depăși valoarea consumului mediu de energie electrică aferent perioadei limitării, întreruperii sau încetării prestării respectivului serviciu. Argumentarea Propunem o responsabilizare a consumatorilor non casnici, prin limitarea răspunderii OS, dat fiind faptul că activitatea de transport și distribuție a e.e. implică o serie de factori de risc tehnologici, iar consumatorii non casnici (care sunt profesioniști) ar trebui să fie suficienți de diligenți ca să-și administreze riscurile afacerii cu o mai mare previzibilitate.	Nu se acceptă, Nu este argumentată o astfel de intervenție, respectiv operatorii de sistem, conform prevederilor Legii urmează să își onoreze obligațiile privind prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice.
	26.	Prevederea proiectului Articolul 92. Dispoziții specifice privind piața de echilibrare. Derogări Alin. Nou Propunerea de modificare (9) Agenția monitorizează disponibilitatea surselor de echilibrare pe piața energiei electrice de echilibrare. În cazul în care se constată o indisponibilitate de surse de echilibrare, Agenția identifică cauza apariției problemei (de reglementare	Nu se acceptă, Având în vedere introducerea conceptului de adecvanță a resurselor, aspectele ce țin de asigurarea surselor suficiente de echilibrare urmează a fi soluționate în conformitate cu prevederile art. 49-54.

		sau deficiență a pieței energiei electrice de echilibrare) și elaborează un plan de acțiuni cu un calendar pentru realizarea măsurilor de eliminare a cauzei apariției problemei, care se publică pe pagina web oficială a Agenției. Aceste măsuri pot include necesarul de noi capacități de echilibrare, promovarea în continuare a integrării piețelor de energie electrică din Republica Moldova cu cele din țările vecine, măsuri pentru facilitarea achiziției de către operatorul sistemului de transport a capacității de echilibrare pe piețele regionale, măsuri de stimulare pentru a oferi energie electrică pe piața energiei electrice de echilibrare, asigurarea unor condiții de concurență echitabile. (10) Agenția, prezintă planul de acțiuni menționat la alin.(9) spre consultare Secretariatului Comunității Energetice și pune în aplicare orice măsuri convenite în cooperare cu Secretariatul Comunității Energetice. (11) În cazul lipsei concurenței pe piața capacităților de echilibrare, Agenția poate prevedea o derogare de la achizițiile capacităților de echilibrare în baza mecanismelor de piață, inclusiv prin impunerea de obligații temporare de serviciu public operatorului sistemului de transport în ceea ce privește achiziția capacităților de echilibrare și/sau potențialilor furnizori ai capacităților de echilibrare prin organizarea de licitații pentru construcția de noi centrale de echilibrare. Preturile pentru capacitățile de echilibrare, în contextul obligației temporare de serviciu public, se determină la licitația organizată de operatorul sistemului de transport, care poate fi plafonat de Agenție în baza preturilor din țările vecine. . Obligațiile temporare de serviciu public sunt coordonate cu Secretariatul Comunității Energetice înainte de aprobarea acestora. Aceste obligații de serviciu public vor înceta în momentul în care achiziția capacităților de echilibrare se va putea efectua în baza mecanismelor de piață, acest moment urmând a fi coordonat cu Secretariatul Comunității Energetice. Argumentarea Pentru asigurarea clarității în privința acțiunilor ce urmează să fie întreprinse pentru lansarea pieței de echilibrare se propune păstrarea prevederilor art.813 din Legea energiei electrice în vigoare, nr.107/2016.	
	27.	Prevederea proiectului Articolul 104. Producerea energiei electrice (6) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice, a unei centrale electrice de termoficare cu o putere instalată mai mare de 20 MW,	Se acceptă parțial, Art. 105 din proiect a fost completat în contextul propunerii ANRE în sensul stipulării faptului că producătorii de energie electrică din surse regenerabile care au obținut statutul de producători eligibili în conformitate cu Legea nr.

		precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare, în cazul în care capacitatea cumulată este mai mare de 20 MW, se efectuează prin hotărâre de Guvern, în conformitate cu Articolul 105. Propunerea de modificare (6) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice noi cu o capacitate mai mare de 20 MW, precum și reconstrucția sau extinderea unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, se efectuează prin hotărâre de Guvern, în conformitate cu Articolul 105. În cazul în care producătorul a fost selectat în baza unui proces competitiv/licitație organizat de către autoritățile relevante atunci autorizarea Guvernului nu este necesară. Argumentarea Reformulat Conform pct.1 din Regulamentul nr.517/2024. În cazul licitațiilor nu este necesar autorizarea Guvernului. Precizarea cu privire la centralele electrice de termoficare este una de prisos, deoarece acestea de asemenea sunt centrale electrice. După exemplul României, o asemenea autorizație se numește „autorizație de înființare” care se emite de către ANRE ca o verificare finală că proiectul corespunde normelor tehnice și s-au îndeplinit toate cerințele administrative: autorizație de construire, aviz de racordare, acord de mediu, terenuri, etc. Nu are caracterul de a aproba o investiție privată și nicidecum în sarcina Guvernului.	10/2016 sunt exceptați de la procedura de autorizare prevăzută la art. 4, alin. (1), lit. g) din proiect. Totodată, menționăm că prevederea privind exceptarea de la procedura generală de autorizare se aplică doar în raport cu producătorii eligibili.
	28.	Prevederea proiectului Articolul 105. Procedura de autorizare pentru noile capacități de producere a energiei electrice (1) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice, a unei noi centrale electrice de termoficare cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare în cazul în care capacitatea cumulată este mai mare de 20 MW, astfel cum este stabilit la Articolul 104 alin. (6) se efectuează în conformitate cu criteriile și procedura stabilite printr-un regulament aprobat de Guvern. Autorizația se acordă pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. La stabilirea criteriilor corespunzătoare, se iau în considerare următoarele: a) siguranța și securitatea instalației electrice, inclusiv impactul acesteia asupra siguranței și securității sistemului electroenergetic;	Nu se acceptă, Transpune prevederile Directivei nr. 2019/944. Aceste criterii vor fi considerate la o ulterioară modificare a Regulamentului 517/2024.

	b) protecția sănătății și siguranței publice; c) protecția mediului; d) utilizarea terenurilor și alegerea amplasamentelor; e) utilizarea terenurilor domeniului public; f) eficiența energetică; g) natura surselor primare; h) caracteristicile specifice solicitantului, cum ar fi capacitățile tehnice, economice și financiare; i) conformitatea cu măsurile privind obligațiile de serviciu public și protecția consumatorilor, după caz; j) contribuția capacității de producere la îndeplinirea ponderii Republicii Moldova în producția de energie electrică din surse regenerabile de energie și contribuția Republicii Moldova la obiectivul Comunității Energetice pentru 2030; k) contribuția capacității de producere la reducerea emisiilor; l) alternativele la construirea de noi capacități de producere, cum ar fi soluțiile privind consumul dispecerizabil și stocarea energiei. Propunerea de modificare (1) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, astfel cum este stabilit la Articolul 104 alin. (6) se efectuează în conformitate cu criteriile și procedura stabilite printr-un regulament aprobat de Guvern. Autorizația se acordă pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. La stabilirea criteriilor corespunzătoare, se iau în considerare următoarele: a) corespunderea tehnologiei cu politicile statului promovate prin prevederile Strategiei energetice a Republicii Moldova, ale Planului național integrat pentru energie și climă, ale altor documente de politici în domeniul energiei și tratate internaționale la care Republica Moldova este parte; b) credibilitatea racordării centralei electrice la rețelele electrice; c) credibilitatea tehnică a proiectului de instalare sau majorare a capacității centralei electrice; d) eligibilitatea terenului necesar pentru amplasarea centralei electrice în zona propusă de solicitant. Argumentarea Sunt aduse criteriile formulate în capitolul III secțiunea a 2-a din Regulamentul nr.517/2024, document analizat minuțios și care a fost consultat public.	

		Reiterăm, ca pentru toate criteriile incluse la art. 105, exista autorități ale statului, instituții publice și legi speciale menite să reglementeze aceste raporturi. De la emiterea avizelor de racordare, la securizarea terenurilor și schimbarea destinației acestora, obținerea acordului de mediu printr-o procedură complexă de evaluare a impactului asupra mediului, elaborarea studiilor de specialitate, a proiectului tehnic, obținerea altor avize necesare și în sfârșit a autorizației de construire. Or, în cazul R. Moldova până la emiterea tuturor actelor permissive enumerate, Guvernul trebuie să autorizeze practic o intenție, ne fiind clar în ce scop.	
	29.	Prevederea proiectului Articolul 105. Procedura de autorizare pentru noile capacități de producere a energiei electrice (3) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice, a unei centrale electrice de termoficare cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare, în cazul în care capacitatea cumulată este mai mare de 20 MW, poate fi refuzată solicitantului doar din motive obiective, nediscriminatorii și argumentate corespunzător. Solicitantul este informat cu privire la motivele refuzului. Propunerea de modificare (3) Autorizarea instalării unei noi centrale electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW, poate fi refuzată solicitantului doar din motive obiective, nediscriminatorii și argumentate corespunzător. Solicitantul este informat cu privire la motivele refuzului. Argumentarea Formularea textului cu privire la autorizarea centralelor în conformitate cu pct.1 din Regulamentul aprobat prin HG nr.517/2024. Precizarea cu privire la centralele electrice de termoficare este una de prisos, deoarece acestea de asemenea sunt centrale electrice.	Nu se acceptă, Sintagma „<i>centralelor electrice de termoficare</i>” reprezintă o concretizarea a tipului centralei electrice, iar referința la aceasta este necesară pentru a se exclude echivocul în interpretare la aplicarea prevederilor legii care reglementează procedura de autorizare a construcției centralelor.
	30.	Prevederea proiectului Articolul 107. Furnizarea energiei electrice (6) În scopul îndeplinirii cerințelor alin. (5), furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune organizează licitații pentru cumpărarea cantităților de energie electrică necesare. Licitatiile se organizează pentru produse licitate distincte, iar furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune desemnează drept câștigători ai licitației cel puțin doi ofertanți	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost reformulată după cum urmează: ”(6) Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune procură energia electrică pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective sau organizează licitații pentru cumpărarea cantităților de energie electrică necesare. Licitatiile se organizează pentru produse licitate distincte, iar furnizorul serviciului universal, furnizorul

	clasați în ordinea crescătoare a prețurilor, care oferă cantități de energie electrică din surse diferite, suficiente să asigure necesitățile consumatorilor finali deserviți de furnizorul respectiv. Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune atribuie ofertanților câștigători cantitățile de energie electrică în limitele cotelor maxime, aprobate prin hotărârea Agenției înainte de depunerea ofertelor în cadrul licitației, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite. Obligația stabilită în prezentul alineat nu împiedică furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune să achiziționeze energie electrică pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective. Propunerea de modificare (6) În scopul îndeplinirii cerințelor alin. (5), furnizorul serviciului universal organizează licitații pentru cumpărarea cantităților de energie electrică necesare. Licitările se organizează pentru produse licitate distincte, iar furnizorul serviciului universal desemnează drept câștigători ai licitației cel puțin doi ofertanți clasați în ordinea crescătoare a prețurilor, care oferă cantități de energie electrică din surse diferite, suficiente să asigure necesitățile consumatorilor finali deserviți de furnizorul respectiv. Furnizorul serviciului universal atribuie ofertanților câștigători cantitățile de energie electrică în limitele cotelor maxime, aprobate prin hotărârea Agenției înainte de depunerea ofertelor în cadrul licitației, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite. Obligația stabilită în prezentul alineat nu împiedică furnizorul serviciului universal să achiziționeze energie electrică pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective. Argumentarea Această prevedere în condițiile actuale este dificil de realizat de către furnizorul la serviciul universal. Procurările de pe piețele organizate sunt efectuate fără licitație. Furnizorul de ultima opțiune nu poate desfășura licitații, deoarece nu cunoaște ce consum ar putea să înregistreze de la o luna/zi/ora la alta. Pentru furnizorul de ultima opțiune cel mai potrivit ar fi să dețină contracte EFET și atunci când are nevoie de energie să solicite cantități și prețuri în baza acestor contracte, adică fără organizarea licitațiilor.	de ultimă opțiune desemnează drept câștigători ai licitației cel puțin doi ofertanți clasați în ordinea crescătoare a prețurilor, care oferă cantități de energie electrică din surse diferite, suficiente să asigure necesitățile consumatorilor finali deserviți de furnizorul respectiv. Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune atribuie ofertanților câștigători cantitățile de energie electrică în limitele cotelor maxime, aprobate prin hotărârea Agenției înainte de depunerea ofertelor în cadrul licitației, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite. Agenția monitorizează licitațiile organizate în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Regulilor pieței energiei electrice.”.

		Ba mai mult, furnizorul de ultima opțiune, din lipsa de timp suficient, ar putea sa ajungă în situația când nu poate solicita procurarea energiei cu notificări pentru ziua următoare în baza contractelor EFET si chiar pe OPCOM, deoarece nu ar putea sa nu dețină drepturi pe secțiune. Corespunzător, cel puțin în prima zi ar putea sa fie în dezechilibru total.	
	31.	Prevederea proiectului Articolul 107. Furnizarea energiei electrice Alin.nou Propunerea de modificare (6¹) Pentru a asigura lichiditatea piețelor organizate furnizorul serviciului universal, operatorii de sistem pot achiziționa o cantitate de energie din piețele organizate. Argumentarea Este necesara aceasta specificare deoarece si astăzi se cumpăra energie pe de OPCOM.	Se acceptă parțial, Această prevedere este inclusă deja în alin. (6)
	32.	Prevederea proiectului Articolul 107. Furnizarea energiei electrice Alin.nou Propunerea de modificare (6²) Operatorul de sistem poate delega furnizorul serviciului universal, care își desfășoară activitatea pe teritoriul său, organizarea licitație și achizițiile de pe piețele organizate de procurare a energiei pentru acoperirea pierderilor si a consumului tehnologic ale operatorilor de sistem. Argumentarea Având în vedere cantitățile mici de energie electrica procurate de OS. De asemenea. prin delegarea organizării licitației și achizițiile ulterioare de energie de furnizorul la serviciul universal se urmărește eficienta economică în procesul de achiziții, inclusiv obținerea unor preturi mai mici pe seama cantităților considerabil mai mari de energie pe care le procură furnizorul reglementat.	Nu se acceptă, Propunerea contravine principiilor de separare a operatorului sistemului de distribuție, prevăzute de Pachetul Energetic Transpus. Totodată, Directiva 944/2019 prevede expres în 31, para. (5) că OSD trebuie să acționeze ca facilitator de piață neutru atunci când achiziționează energie electrică pentru acoperirea pierderilor de energie electrică din rețele și să aplice proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață. Or, delegarea funcției respective către un furnizor anume ar echivala cu favorizarea acestuia în raport cu alți furnizori.
	33.	Prevederea proiectului Articolul 110. Funcțiile și obligațiile furnizorului (8) Informațiile specificate la alin. (2) se publică pe paginile electronice ale furnizorilor și se actualizează periodic. Informațiile privind gestionarea reclamațiilor se includ și în factura de plată. Propunerea de modificare (8) Informațiile specificate la alin. (2) se publică pe paginile electronice ale furnizorilor și se actualizează periodic.	Se acceptă parțial, Ultima frază de la alin. (8), art. 110 din Proiect se modifică după cum urmează ”Informațiile cu privire la drepturile consumatorilor în legătură cu soluționarea reclamațiilor, precum și adresa site-urilor web ale furnizorilor unde este descrisă procedura de examinare a reclamațiilor o se includ în factura de plată”. Este imperativ ca toți consumatorii finali, inclusiv cei care nu pot accesa paginile electronice ale furnizorilor, să fie informați cu privire la drepturile pe care le au în legătură cu examinarea reclamațiilor de către furnizori.

		Argumentarea Spațiul disponibil pentru informare în facturile emise către consumatorii finali este destul de limitat, mai ales în facturile emise consumatorilor casnici (format A5). Pentru a reflecta aceste informații în facturi este necesar de mărit formatul la facturi, ceea ce va duce la costuri mai mari pentru consumatori. Din acest motiv, aceste informații este mai potrivit să fie reflectate pe pagina electronică a furnizorilor, iar în facturi să se facă referința la pagina electronică. La fel va implica și modificarea de soft. Însuși informația cu privire la starea petiției poate fi consultată prin contactarea furnizorului prin canalele de comunicare reflectate în facturi.	
	34.	Prevederea proiectului Articolul 112. Instrumente de comparare (5) Furnizorii sunt obligați să includă informații despre instrumentul de comparare dezvoltat de Agenție în facturile lor de plată. Furnizorii pot include în facturile de plată emise referințe la alte instrumente de comparare disponibile. Propunerea de modificare (5) Furnizorii sunt obligați să includă informații despre instrumentul de comparare dezvoltat de Agenție pe pagina electronică oficială. Furnizorii pot include pe pagina electronică oficială referințe la alte instrumente de comparare disponibile. Argumentarea Spațiul disponibil în facturi, în particular în cazul consumatorilor casnici, este foarte limitat, mai ales având în vedere că și Agenția mai solicită publicarea obligatorie și a altor informații.	Nu se acceptă, Se consideră necesară oferirea informației consumatorilor finali prin intermediul facturii de plată, acesta fiind un mijloc eficient de informare a consumatorilor finali. Totodată, prevederea respectivă transpune art. 14, alin. (1) din Directiva nr. 944/2019
	35.	Prevederea proiectului Articolul 113. Serviciul universal (3) În cazul în care, în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin. (2) nu este selectat furnizorul serviciului universal, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor al serviciului universal pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. Agenția este în drept să impună obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal furnizorului care îndeplinește cel puțin următoarele condiții: c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul cu energia electrică sau cu furnizarea energiei electrice. Propunerea de modificare	Se acceptă parțial, Cu mențiunea că procedura prevăzută la alin. (2) este una competitivă.

		(3) În cazul în care, în rezultatul procedurii prevăzute la alin. (2) nu este selectat furnizorul serviciului universal, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor al serviciului universal pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. Agenția este în drept să impună obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal furnizorului care îndeplinește cel puțin următoarele condiții: c) este separat de activități care au legătură transportul sau distribuția energiei electrice. Argumentarea La pct. c) comentariul. Este o cerință foarte restrictivă și vizează inclusiv activități care nu au legătură cu sectorul energiei electrice. Corespunzător, pentru a respecta cerințele de unbundling, se propune de specificat separarea de OST/OSD.	
	36.	Prevederea proiectului Articolul 113. Serviciul universal (5) Furnizorul serviciului universal trebuie să includă în facturile sale de plată informații despre dreptul consumatorilor finali de a schimba furnizorul. Propunerea de modificare (5) Furnizorul serviciului universal trebuie să includă pe pagina oficială și în centrele de deservire a consumatorilor finali informații despre dreptul consumatorilor finali de a schimba furnizorul. Argumentarea Spațiul disponibil în facturi, în particular în cazul consumatorilor casnici, este foarte limitat, mai ales având în vedere că și Agenția mai solicită publicarea obligatorie și a altor informații.	Nu se acceptă, În contextul eforturilor privind liberalizarea pieței energiei electrice, se consideră oportună includerea cel puțin a referinței la Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului de energie electrică. Totodată, exigența respectivă a fost introdusă pentru a se asigura transpunerea Anexei I, pct. 1.2., lit. (e) din Directiva nr. 944/2019.
	37.	Prevederea proiectului Articolul 114. Furnizarea de ultimă opțiune (1) Consumatorii finali care, pentru motive imputabile furnizorului, nu mai beneficiază de serviciile acestuia (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) au dreptul de a fi aprovizionați de către furnizorul de ultimă opțiune cu energie electrică conform parametrilor de calitate stabiliți, la prețuri determinate conform prezentului alineat, ușor comparabile, transparente și nediscriminatorii. Furnizorul de ultimă opțiune asigură continuitatea furnizării fără întrerupere a energiei electrice consumatorilor finali respectivi pentru perioada	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost ajustată în sensul precizării că prețurile pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorii de ultimă opțiune se stabilesc în conformitate cu art. 114. Totodată, prețurile de furnizare urmează a fi stabilite fie în contextul licitațiilor organizate conform alin. (2), fie urmează a fi aprobate de ANRE în cazul desemnării furnizorilor de ultimă opțiune în conformitate cu alin. (3). Cu privire la durata încheierii contractului cu furnizorul de ultimă opțiune, precizăm că Directiva nr. 944/2019 prevede în mod expres la art. 27a, alin. (3) obligația Statelor Membre de a asigura furnizarea de ultimă opțiune pentru cel puțin 6 luni.

		necesară încheierii contractului de furnizare a energiei electrice cu un nou furnizor, de cel puțin șase luni. Propunerea de modificare (1) Consumatorii finali care, pentru motive imputabile furnizorului, nu mai beneficiază de serviciile acestuia (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza energie electrică) au dreptul de a fi aprovizionați de către furnizorul de ultimă opțiune cu energie electrică conform parametrilor de calitate stabiliți, la prețuri aprobate de Agenție. Furnizorul de ultimă opțiune asigură continuitatea furnizării fără întrerupere a energiei electrice consumatorilor finali respectivi pentru perioada de cel mult 12 luni necesară încheierii contractului de furnizare a energiei electrice cu un nou furnizor. Argumentarea - În acest alineat nu este descris cum se determină prețurile de furnizare de ultima opțiune. Doar la furnizare de ultima opțiune se practică prețuri reglementate aprobate de Agenție. - Furnizarea de ultima opțiune ar urma să fie aplicată pentru o perioadă limitată/maximă de timp. În proiect este specificată perioada minimă de timp, ceea ce presupune că consumatorul se poate afla la furnizarea de ultima opțiune pentru o perioadă nelimitată de timp. De asemenea, termenul maxim de aflare la serviciul de ultima opțiune ar urma să fie alineat cu termenul de 12 luni prevăzut la art.113 alin.(7), termen în care un consumator final poate reveni la serviciul universal.	
	38.	Prevederea proiectului Articolul 114. Furnizarea de ultimă opțiune (3) În cazul în care, în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin. (2), nu este selectat furnizorul de ultimă opțiune, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor de ultimă opțiune pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. După examinarea circumstanțelor existente, Agenția are dreptul de a impune obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorului serviciului universal sau altui furnizor care îndeplinește cel puțin următoarele condiții: c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul cu energie electrică sau cu furnizarea energiei electrice; Propunerea de modificare 3) În cazul în care, în rezultatul procedurii prevăzute la alin. (2), nu este selectat furnizorul de ultimă opțiune, Agenția	Se acceptă parțial, Cu mențiunea că procedura prevăzută la alin. (2) este una competitivă.

		desemnează, prin hotărâre, un furnizor de ultimă opțiune pentru o perioadă care nu va depăși trei ani și aprobă prețul de furnizare. După examinarea circumstanțelor existente, Agenția are dreptul de a impune obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorului serviciului universal sau altui furnizor care îndeplinește cel puțin următoarele condiții: c) este separat de activități care au legătură transportul sau distribuția energiei electrice. Argumentarea Este o cerință foarte restrictivă și vizează inclusiv activități care nu au legătură cu sectorul energiei electrice. Corespunzător, pentru a respecta cerințele de unbundling, se propune de specificat separarea de OST/OSD. Este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul cu energie electrică sau cu furnizarea energiei electrice;	
	39.	Prevederea proiectului Articolul 116. Prevederi generale. Drepturile și obligațiile consumatorilor finali (8) Consumatorul final primește gratuit de la furnizori, de la agregatorii cu care a încheiat contracte corespunzătoare facturile de plată pentru serviciile prestate, împreună cu informațiile care justifică prețurile. Consumatorul final are dreptul să solicite furnizorului său gratuit informații despre istoricul consumului, despre prețurile și penalitățile calculate și achitate. Propunerea de modificare (8) Consumatorul final primește de la furnizori, de la agregatorii cu care a încheiat contracte corespunzătoare facturile de plată pentru serviciile prestate, împreună cu informațiile care justifică prețurile. Consumatorul final are dreptul să solicite furnizorului său informații despre istoricul consumului, despre prețurile și penalitățile calculate și achitate. Argumentarea Induce în eroare acest cuvânt gratuit, deoarece costurile de facturare sunt indirect suportate de consumatorul final, sunt recuperate prin marja de furnizare.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat pentru o mai mare claritate. Totodată, sensul prevederii respective este că furnizorul nu poate solicita plată de la solicitant pentru prezentarea informațiilor corespunzătoare. Faptul că cheltuielile furnizorului suportate în legătură cu desfășurarea activității sale se includ în preț rezultă din prevederile legii care reglementează modalitatea de determinare a prețurilor pentru energie electrică.
	40.	Prevederea proiectului Articolul 116. Prevederi generale. Drepturile și obligațiile consumatorilor finali Alin. nou Propunerea de modificare	Nu se acceptă, Conform tehnicii legislative, dublarea prevederilor în actele normative trebuie evitată. Or prevederea propusă se regăsește la art. 23 alin. (5) din Legea cu privire la energetică nr. 174/2017.

		(15) Consumatorul în cazul căruia întreruperea, limitarea sau sistarea livrării energiei electrice poate periclita viața oamenilor sau poate provoca pierderi materiale trebuie să fie aprovizionat cu energie electrică din două surse distincte. În scopul majorării gradului de fiabilitate și prevenirii prejudiciilor, acesta va instala din cont propriu a treia sursă de energie electrică, de rezervă. Argumentarea Alineatul este similar prevederilor din Legea cu privire la energetică și are menirea de a ajuta consumatorii în gestionarea riscurilor legate de anumite evenimente la locul de consum, ca acestea să nu se răsfrângă negativ asupra activității acestora.	
	41.	Prevederea proiectului Articolul 117. Contractul de furnizare a energiei electrice (7) În cazul întârzierii plății pentru consumul de energie electrică, consumatorii finali plătesc o penalitate în mărime determinată și în modul stabilit prin contract. Quantumul penalității nu poate depăși rata medie ponderată a dobânzii anuale la creditele noi acordate în moneda națională de către băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. Quantumul penalității va fi comun pentru toți consumatorii în cadrul aceluiași tip de contract. Propunerea de modificare (7) În cazul întârzierii plății pentru consumul de energie electrică, consumatorii finali plătesc o penalitate în mărime determinată și în modul stabilit prin contract. În cazul furnizorului la serviciul universal și a furnizorului de ultima opțiune quantumul penalității nu poate depăși rata medie ponderată a dobânzii anuale la creditele noi acordate în moneda națională de către băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. Quantumul penalității va fi comun pentru toți consumatorii în cadrul aceluiași tip de contract. Argumentarea Asemenea limitări ar putea fi impuse pentru furnizorii reglementați. Pentru ceilalți furnizori asemenea clauze se negociază la etapa semnării contractului de furnizare.	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat pentru a stabili expres că mărimea penalității este negociabilă, dar fără a se depăși plafonul prestabilit. Totodată, este de menționat faptul că Proiectul legii, în spiritul Directivei nr. 944/2019 (a se vedea în acest sens art. 10 – art. 14, art. 18, Anexa I), stabilește un set minim de cerințe pentru ca drepturile consumatorilor finali să fie protejate, indiferent dacă aceștia încheie un contract de furnizare în contextul obligației de serviciu public sau un contract de furnizare a energiei electrice la preț negociat.
	42.	Prevederea proiectului Articolul 118. Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix și la un contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice.	Nu se acceptă, Articolul 118 transpune prevederile art. 11 din Directiva nr. 2019/944, iar Directiva nu face careva distincție pe tipuri de furnizori/contracte.

		Propunerea de modificare Articolul 118. Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice la preturi negociate, pe durată determinată și la preț fix și la un contract de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice. Argumentarea Asemenea precizare este necesara pentru a nu induce in eroare consumatorii finali, deoarece în cazul furnizorilor reglementați se poate face uz de aceste drepturi doar dacă asemenea preturi sunt aprobate de Agenție, conform celor stabilite la art.113 6) si 114 (1).	Totodată, articolul respectiv descrie condițiile în care urmează să fie încheiate asemenea contracte, iar furnizorilor trebuie să consumatorilor trebuie să le fie asigurat acest drept. Subsidiar, în conformitate cu art. 118, alin. (8) din Proiect, principiile, procedura și cerințele care trebuie respectate în legătură cu încheierea contractelor de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice, precum și a contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.
	43.	Prevederea proiectului Articolul 120. Procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului (3) Până la sfârșitul anului 2026, vor fi întreprinse măsuri ca procesul tehnic de schimbare a furnizorului, agregatorului să nu dureze mai mult de 24 de ore și să fie posibil în orice zi lucrătoare. Propunerea de modificare (3) Până la sfârșitul anului 2026, vor fi întreprinse măsuri ca procesul tehnic de schimbare a furnizorului, agregatorului să nu dureze mai mult de 24 de ore și să fie posibil în orice zi lucrătoare. Sistemele informaționale pentru implementare va fi acceptat de ANRE in tarif. Argumentarea Este necesar de specificat ca softul va fi aprobat de ANRE.	Nu se acceptă, Implementarea acestei prevederi nu poate fi condiționată de obligarea ANRE de a accepta orice costuri legate de implementarea sistemelor IT necesare. Agenția va accepta în scopuri tarifare investițiile necesare pentru realizarea obligațiilor care decurg din acest articol în conformitate cu cerințele stabilite în Lege în ceea ce privește efectuarea investițiilor și, respectiv cu respectarea cerințelor și a procedurilor stabilite în actele normative de reglementare relevante, aprobate de ANRE. Respectiv, operatorul de sistem urmează să identifice soluțiile IT optime si să prezinte argumente justificative autorității de reglementare.
	44.	Prevederea proiectului Articolul 126. Protecția consumatorilor vulnerabili (4) În cazul consumatorilor vulnerabili, furnizorul poate aplica mecanisme de susținere pentru a evita întreruperea furnizării de energie electrică către această categorie de consumatori finali, inclusiv în cazul neachitării la timp a facturilor de plată pentru energia electrică consumată. Propunerea de modificare (4) În cazul consumatorilor vulnerabili, furnizorul, cu suportul furnizorului central de energie electrică și a centralelor electrice urbane de termoficare, poate aplica mecanisme de susținere pentru a evita întreruperea furnizării de energie electrică către această categorie de consumatori finali, inclusiv în cazul neachitării la timp a facturilor de plată pentru energia electrică consumată.	Nu se acceptă, Propunerea respectivă nu duce la îmbunătățirea proiectului. Nu există în practica UE asemenea cazuri de colaborare. La nivel de UE, furnizorii stabilesc măsuri de protecție a consumatorilor vulnerabili, iar acest exemplu de bună-practică este încurajat prin prevederea respectivă din Proiect.

		Argumentarea Furnizorii au capacitate foarte limitată de a susține consumatorii vulnerabili, deoarece câștigurile sale îi permit doar într-o măsură limitată să apeleze la împrumuturi bancare, iar neachitare în termen a facturilor către producători/furnizori și operatori de rețea aduce după sine costuri și mai mari sub formă de penalități.	
	45.	Prevederea proiectului Articolul 129. Principii generale privind prețurile și tarifele reglementate (6) În condițiile stabilite la Articolul 35 și Articolul 92, Agenția poate aproba prețuri sau poate stabili metodologii pentru furnizarea de servicii de sistem, inclusiv servicii de echilibrare. Propunerea de modificare - Argumentarea Nu este clar. Dar prețurile la servicii de echilibrare nu se stabilesc la licitațiile organizate zilnic de OST, ar reieși ca acest segment de piață îl reglementăm?	Nu se acceptă, Prevederea respectivă face trimitere la articolul 35 și 92 din proiect. Conform art. 35, alin. (5) și art. 92, alin. (1) și alin. (8), Agenția este în drept să acorde derogări specifice de principiile de bază privind organizarea pieței serviciilor de sistem, inclusiv a pieței de echilibrare (achiziții prin aplicarea mecanismelor de piață). În acest context, se admite posibilitatea aprobării de prețuri sau metodologii care vor fi aplicate în legătură cu furnizarea serviciilor de sistem.
	46.	Prevederea proiectului Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate (3) Metodologiile de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă: 1) componența și modul de calculare a: a) cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare și a energiei electrice, inclusiv pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de transport și de distribuție, precum și pentru acoperirea, total sau parțial, a costurilor legate de echilibrare; Propunerea de modificare (3) Metodologiile de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă: 1) componența și modul de calculare a: a) cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare și a energiei electrice, inclusiv pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de energie electrică din rețelele electrice de transport și de distribuție, precum și pentru acoperirea costurilor legate de echilibrare; Argumentarea	Nu se acceptă, Considerăm oportun de menținut prevederea de la alin. (3), pct. 1), lit. a) în redacția propusă de autor (prevedere preluată din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016), pentru a oferi flexibilitate autorității de reglementare în ceea ce privește încurajarea furnizorilor care activează la prețuri reglementate (furnizorii de serviciu universal și furnizorii de ultimă opțiune) de a presta servicii în mod eficient, la costuri rezonabile și justificate. Concomitent, prevederea respectivă determină furnizorii în cauză să eficientizeze procesele de planificare și să participe activ pe piețele de energie electrică în scopul minimizării costurilor cu echilibrarea și reducerii dezechilibrelor generate în sistem. În ceea ce privește PZU/PPZ, obligativitatea implementării piețelor respective este expres stabilită în proiectul Legii, acestea urmând a fi lansate de către operatorul pieței de energie electrică (OPEM) în viitorul apropiat. Recent, OPEM a lansat procedura de consultare publică pentru procedurile operaționale necesare funcționării piețelor respective de energie electrică, elaborate de către acesta în temeiul Regulilor pieței energiei electrice. În fine, situațiile descrise la acest punct din avizul prezentat urmează a fi examinate și soluționate cu participarea Agenției, întrucât acestea țin de implementarea de către participanții la piața energiei electrice a cerințelor și a procedurilor stabilite în Regulile pieței energiei electrice și în Codul rețelelor electrice, aprobate de ANRE.

		La costurile de echilibrare trebuie sa fie considerate atât dezechilibrele proprii, cât și dezechilibrele cauzate de prosumatorii conectați la rețelele de distribuție și care au contract cu furnizorul la serviciul universal. De menționat că, conform legii răspunderea pentru dezechilibre o poartă nu prosumatorii, această răspundere este pusă pe seama furnizorului la serviciul universal și indirect pe operatorul sistemului de distribuție. Ba mai mult, lipsesc mecanisme potrivite (PZU, PPZ) de piață pentru a diminua din dezechilibre. Suplimentar, din cauza unor condiții specifice pieței interne, pot fi înregistrate dezechilibre care nu sunt cauzate de operatori/furnizori (de exemplu, în mai multe zile pe parcursul lunilor de vară 2024 au fost înregistrate dezechilibre din cauză că Energocom confirma livrarea parțială a energiei solicitată prin notificări, iar cea ce nu era confirmat rămânea în dezechilibre).	
	47.	Prevederea proiectului Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate 2) determinarea costurilor care trebuie incluse în prețurile sau tarifele reglementate, separat pentru fiecare activitate desfășurată de întreprinderile electroenergetice și pentru fiecare tip de rețea electrică; Propunerea de modificare 2) determinarea costurilor care trebuie incluse în prețurile sau tarifele reglementate, separat pentru fiecare activitate desfășurată de întreprinderile electroenergetice; Argumentarea Nu este clar la ce fel de tip de rețea se face referință, din acest motiv ar trebuie să fie exclus acest text.	Se acceptă,
	48.	Prevederea proiectului Articolul 130. Metodologiile de calculare a prețurilor și tarifelor reglementate 3) condițiile de utilizare a costurilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale, a costurilor materiale, a costurilor de întreținere și de exploatare și modul de includere a acestor costuri în prețurile sau tarifele reglementate, în cazul utilizării lor în alte scopuri sau în cazul în care nu sunt utilizate; Propunerea de modificare 3) condițiile și stimulente de utilizare a costurilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale, a costurilor materiale, a costurilor de întreținere și de exploatare și modul de includere a acestor costuri în prețurile sau tarifele	Nu se acceptă, În proiectul legii sunt stabilite în mod exhaustiv cerințe cu privire la implementarea de stimulente în vederea eficientizării activității întreprinderilor reglementate. A se vedea în acest sens art. 8, alin. (1), lit. f), și art. 130, alin. (2), lit. d), alin. (5), lit. a) și alin. (8).

		reglementate, în cazul utilizării lor în alte scopuri sau în cazul în care nu sunt utilizate; Argumentarea Pentru a motiva întreprinderile să fie în căutarea și aplicarea unor soluții inovatoare, este imperativ de prevăzut stimulente pentru identificarea eficienței.	
	49.	Prevederea proiectului Articolul 131. Determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării prețurilor și tarifelor reglementate (8) În cazul în care, în pofida ajustărilor prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice, aprobate de Agenție în condițiile prezentei legi, furnizorii de energie electrică cărora li s-a impus obligația de serviciu public privind prestarea serviciului universal înregistrează devieri tarifare care depășesc 5% din costurile de furnizare a energiei electrice stabilite în prețurile reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și asigură recuperarea acestora de la toți furnizorii care operează pe piața cu amănuntul a energiei electrice, în conformitate cu cota lor pe piața energiei electrice corespunzătoare înregistrată în perioada anterioară înregistrării devierilor tarifare, printr-o hotărâre aprobată în acest scop. Propunerea de modificare (8) În cazul în care, în pofida ajustărilor prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice, aprobate de Agenție în condițiile prezentei legi, furnizorii de energie electrică cărora li s-a impus obligația de serviciu public privind prestarea serviciului universal înregistrează devieri tarifare care depășesc 1% din costurile de furnizare a energiei electrice stabilite în prețurile reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și asigură ajustarea extraordinară a prețurilor reglementate de furnizare. Argumentarea Nivelul unor devieri tarifare de 5% la care sunt efectuate ajustări extraordinare ale prețurilor și tarifelor este o povară financiară foarte mare pentru întreprinderile electroenergetice, mai ales având în vedere posibilitățile de îndatorare ale furnizorilor, precum și costurile mari cu procurarea energiei electrice. Pentru a răspunde preocupărilor menționate, propunem stabilirea unui plafon de 1% sau de lăsat ca ANRE să stabilească în metodologia tarifara nivelul devierilor tarifare la care sunt efectuate ajustări extraordinare ale prețurilor și tarifelor. Recuperarea devierilor tarifare din contul altor	Nu se acceptă, Prevederea respectivă preia norma de la art. 81² din Legea în vigoare care reglementează o situație de excepție potrivit căreia furnizorii la prețuri reglementate acumulează devieri semnificative în contextul în care un număr mare de consumatori finali își schimbă furnizorul, iar prețurile reglementate nu sunt ajustate suficient de rapid. În celelalte cazuri, revizuirea tarifelor trebuie să aibă loc în condiții obișnuite astfel încât Agenția să aibă posibilitatea de a verifica caracterul necesar și justificat al costurilor care se propun a fi introduse în tarif. Mai mult, prevederea respectivă a fost exclusă din Proiectul legii conform propunerii ANRE.

		furnizori este corecta, cel puțin atât timp cit alți furnizori nu au nici o atribuție cu formarea devierilor în cauza.	
50.	Prevederea proiectului Articolul 131. Determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării prețurilor și tarifelor reglementate Alin. Nou Propunerea de modificare (9) În cazul în care, în pofida ajustărilor tarifelor reglementate pentru distribuția energiei electrice, aprobate de Agenție în condițiile prezentei legi, operatorii de sistem înregistrează devieri tarifare care depășesc 3% din costurile de distribuție a energiei electrice stabilite în tarifele reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și asigură ajustarea extraordinară a tarifelor de distribuție a energiei electrice. Argumentarea Pentru operatorii de distribuție ar urma să fie aplicată o prevedere similară celei aplicate pentru furnizori (a se vedea alin.(8)), doar că cu un prag al devierilor tarifare mai mare, în loc de 1% să fie aplicat 3%, deoarece operatorii de distribuție au fost omiși cumva din această ecuație.	Nu se acceptă, Conform propunerii rezultă că în cazul în care operatorii sistemelor de distribuție înregistrează devieri care depășesc 5%, ANRE urmează să le confirme/recunoască necondiționat și să accepte includerea acestora în tarif, fără a verifica caracterul necesar și justificat al acestora. Totodată, prevederea stabilită la alin. (8) din Articolul 131 al Proiectului de lege preia norma de la art. 81² din Legea în vigoare care reglementează o situație de excepție potrivit căreia furnizorii la prețuri reglementate acumulează devieri semnificative în contextul în care un număr mare de consumatori finali își schimbă furnizorul, iar prețurile reglementate nu sunt ajustate suficient de rapid. Aceasta situație nu este aplicabilă operatorilor sistemelor de distribuție, întrucât utilizatorii de sistem rămân conectați la același operator de sistem. Mai mult, prevederea respectivă a fost exclusă din Proiectul legii conform propunerii ANRE.	
51.	Prevederea proiectului Articolul 134, 136. Propunerea de modificare In vederea asigurării construcției si operării obiectivelor energetice, este imperativ ca sa fie instituite servituți legale pentru toate obiectivele de infrastructura energetica. Argumentarea Prezentul proiect de lege, precum și actuala Lege nr.107/2016 oferă mai multe drepturi speciale privind folosirea terenurilor și proprietăților unor terți în cadru construcției, exploatării, întreținerii reabilitării sau modernizării rețelelor electrice și de transport în exclusivitate operatorilor de sistem. Consideram necesara extinderea acestor drepturi și pentru construirea și exploatarea centralelor electrice. Egalarea producătorilor de energie electrică cu operatorii de sistem cu referire la accesul pe proprietatea publică sau privată în vederea construcției, exploatării, întreținerii, reabilitării sau modernizării, inclusiv rețehnologizării și asupra centralelor electrice, va asigura tratament egal al participanților din sectorul electroenergetic care dețin si exploatează obiective de infrastructură energetică.	Nu se acceptă, În partea ce ține de extrapolarea prevederilor Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică la accesul pe proprietatea publică sau privată în vederea construcției, exploatării, întreținerii, reabilitării sau modernizării, inclusiv rețehnologizării și asupra centralelor electrice menționăm că, pentru a fi examinată o posibilă asemenea modificare necesită a fi aduse argumente plauzibile reflectate într-o notă informativă care ar include date statistici și de impact, or cele invocate de autor nu sunt suficiente pentru examinarea necesității. Totodată, amplasarea unei noi centrale electrice de către un antreprenor se realizează pe o porțiune limitată de teren proprietate privată sau cu drept de folosință. Or, raționamentul prevederilor actual existente din Lege au drept scop buna exploatare a rețelelor electrice de transport și de distribuție pentru a asigura prestarea serviciului public de alimentare cu energie electrică. Respectiv regula generală prevăzută în proiect, în spiritul cadrului juridic existent, este specifică operatorilor de sistem pentru realizarea obligațiilor impuse de lege referitor la exploatarea sigură și fiabilă a rețelelor electrice, din motivul că rețelele electrice traversează de regulă terenuri publice și private și nu există posibilitate de a le exploata fără a interveni pe proprietate privată sau publică. Or în cazul unei centrale noi, antreprenorul poate planifica amplasarea acesteia astfel încât să fie asigurată amenajarea și exploatarea acesteia fără a limita drepturile de proprietate ale tertilor.	

			În fine, dreptul de proprietate este un drept inalienabil, protejat de Constituție, iar limitarea acestuia se admite doar în cazuri excepționale și numai cu condiția că există un interes public care trebuie protejat.
	52.	Prevederea proiectului Articolul 135. Dreptul de folosință asupra proprietății unui terț (8) În vederea creșterii gradului de securitate individuală și colectivă, autoritățile administrației publice locale beneficiază, cu titlu gratuit, de dreptul de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor suplimentare necesare funcționării acestor echipamente doar pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție cu tensiunea nominală mai mică de 1 kV. În acest sens, autoritățile administrației publice locale vor semna un contract cu operatorul sistemului de distribuție, al cărui clauze stabilesc drepturile și obligațiile părților, inclusiv condițiile tehnice de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video. Contractul se încheie în baza cererii scrise a autorității administrației publice locale, în care se indică locul amplasării echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor necesare funcționării acestor echipamente. Solicitarea altor documente nu poate servi drept temei pentru operatorul sistemului de distribuție de a refuza încheierea contractului. Propunerea de modificare 8) În vederea creșterii gradului de securitate individuală și colectivă, autoritățile administrației publice locale beneficiază, cu titlu gratuit, de dreptul de amplasare a echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor suplimentare necesare funcționării acestor echipamente doar pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție cu tensiunea nominală mai mică de 1 kV. În acest sens, Agenția va elabora și aproba Normele de amenajare a echipamentelor electronice de supraveghere video, iar autoritățile administrației publice locale vor semna un contract cu operatorul sistemului de distribuție Argumentarea În vederea excluderii divergențelor sau aplicării diverse a prevederilor prezentului punct, consideram necesar ca prevederile acestui a fi incluse într-un act normativ elaborat de către Agenție, inclusiv și contractul cadru a fi semnat, similar Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public, sau incluse în respectivele Norme.	Nu se acceptă, În spiritul Directivei nr. 944/2019, nu ține de competența autorității de reglementare elaborarea și aprobarea Normelor de amenajare a echipamentelor electronice de supraveghere video.
	53.	Prevederea proiectului	Nu se acceptă,

		Articolul 140. Zonele de protecție a rețelelor electrice Alin. nou Propunerea de modificare (8) În cazul încălcării Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice de către solicitantii avizelor de racordare, operatorul de sistem este în drept să suspende racordarea la rețelele electrice a instalațiilor electrice ale respectivilor solicitanți până la remedierea acestor încălcări. Argumentarea -	Această propunere urmează a fi examinată și propusă spre includere în Regulamentul privind racordarea, deoarece persoanele care au încălcat zonele de protecție ale rețelelor electrice urmează a fi sancționate și respectiv înlăturarea acestor încălcări. Concomitent, nu este clar ce implică suspendarea racordării și în ce condiții procesul de racordare urmează a fi reluat.
	54.	Prevederea proiectului Articolul 140. Zonele de protecție a rețelelor electrice Alin. Nou Propunerea de modificare (9) Operatorii de sistem sunt în drept să sesizeze autoritățile competente pentru a trage la răspundere persoanele vinovate și să introducă acțiuni în justiție cu solicitarea de demolare a construcțiilor sau oricărui altor lucrări executate cu încălcarea Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice. Argumentarea La moment, există reglementări ce dau dreptul operatorilor de sistem să deconecteze instalațiile utilizatorilor de sistem pentru motivul încălcării Regulamentului privind protecția rețelelor electrice. Rațiunea acestui drept de deconectare constă în inadmisibilitatea pentru un utilizator de rețea de a beneficia de serviciile ce i se prestează printr-o infrastructură a cărei funcționalitate o perturbă prin acțiunile sale (o dezvoltare a principiului <i>Nemo auditur propriam turpitudinem allegans</i>). Din aceeași rațiune, racordarea ar putea fi suspendată până la remedierea situației prejudiciabile, reieșind din principiul <i>Qui potest plus, potest minus</i>, fără a împiedica dreptul solicitantului de acces la rețea.	Nu se acceptă, Acest drept al operatorului există și în prezent. Totodată operatorii de sistem urmează să întreprindă măsuri pentru a depista prompt astfel de situații și să acționeze în conformitate cu actele normative (redacția nouă a Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor electrice).
	55.	Prevederea proiectului Articolul 144. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic (5) Alte persoane fizice și juridice răspund pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic în conformitate cu Codul contravențional. Persoana care a racordat instalațiile electrice la rețeaua electrică fără autorizație sau care a racordat ilegal instalația electrică a sa la instalația electrică a unui consumator final va plăti operatorului de sistem la a cărui rețea electrică s-a racordat, sau consumatorului final la a cărui instalație electrică a fost racordată instalația electrică, echivalentul energiei electrice consumate, care se determină în	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. În proiect urma să fie indicat art. 45, alin. (2) din Codul contravențional. Totodată, referința la norma respectivă a fost exclusă la propunerea ANRE.

		conformitate cu sistemul pașal și se aplică prin hotărârea adoptată în conformitate cu art. 45 alin. (2) din Codul penal. Propunerea de modificare 5) Alte persoane fizice și juridice răspund pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic în conformitate cu Codul contravențional. Persoana care a racordat instalațiile electrice la rețeaua electrică fără autorizație sau care a racordat ilegal instalația electrică a sa la instalația electrică a unui consumator final va plăti operatorului de sistem la a cărui rețea electrică s-a racordat, sau consumatorului final la a cărui instalație electrică a fost racordată instalația electrică, echivalentul energiei electrice consumate, care se determină în conformitate cu sistemul pașal. Argumentarea Respectiva propoziție urmează a fi exclusă, pentru a nu condiționa repararea prejudiciului de atragerea făptuitorului la răspundere penală. Răspunderea penală are alt obiect față de cea civilă, iar în contextul analizat importantă e repararea prejudiciului cauzat - care este obiectul răspunderii civile. Mai mult, nu toate sustragerile de energie sau conectările neautorizate reprezintă infracțiuni sau contravenții. Totodată, nu este clară nici raportarea conținutului acestui articol cu cel al art. 45 (2) al Codului penal care se referă la participația complexă.	
	56.	Prevederea proiectului Articolul 145. Sancțiuni pentru încălcarea legislației în domeniul electroenergetic (2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 5% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație. (3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru refuzul de a executa obligațiile de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Articolul 17, Articolul 113 și Articolul 114. Propunerea de modificare (2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime pînă la 5% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație. (3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime pînă la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de	Nu se acceptă, Acest aspect a fost discutat și anterior.

		licențe pentru refuzul de a executa obligațiile de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Articolul 17, Articolul 113 și Articolul 114. Argumentarea Doar sintagma de ”cel puțin” (fără a fi stabilit și un maxim) nu poate fi folosită pentru determinarea sancțiunilor, deoarece contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării activității de întreprinzător prevăzute de art. 4 al Legii nr. 235/2006. Cu o asemenea formulare se creează premise evidente de abuz din partea autorităților din moment ce este prevăzut doar un minim, și nu un maxim al unor măsuri ce urmează a fi luate împotriva întreprinzătorilor, contrar principiului echității consacrat de același articol.	
	57.	Prevederea proiectului Articolul 147. Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței de energie electrică (3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Articolul 96 - Articolul 103, manifestată prin: Propunerea de modificare (3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de pînă la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Articolul 96 - Articolul 103, manifestată prin: Argumentarea Doar sintagma de ”cel puțin” (fără a fi stabilit și un maxim) nu poate fi folosită pentru determinarea sancțiunilor, deoarece contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării activității de întreprinzător prevăzute de art. 4 al Legii nr. 235/2006. De asemenea, cu o asemenea formulare se creează premise evidente de abuz din partea autorităților din moment ce este prevăzut doar un minim, și nu un maxim al unor măsuri ce urmează a fi luate împotriva întreprinzătorilor, contrar principiului echității consacrat de același articol.	Nu se acceptă, Acest aspect a fost discutat și anterior.
	58.	Prevederea proiectului Articolul 149. Dispoziții tranzitorii Alin. Nou Propunerea de modificare	Se acceptă parțial, Textul a fost ajustat corespunzător. Organizarea licitațiilor pentru impunerea obligației de serviciu public este cea mai bună metodă pentru a verifica dacă există mai multe companii care doresc să îndeplinească obligația de serviciu

		(12) Prin derogare de la Articolul 113 și Articolul 114, furnizorii care, la intrarea în vigoare a prezentei legi, aveau deja impusă obligația de serviciu public privind prestarea serviciului universal și privind furnizarea de ultimă opțiune, o vor executa în continuare până la data expirării termenului legal pentru care aceasta a fost instituită, în limitele teritoriului stabilit de Agenție, iar după expirarea perioadei respective, în cazul constatării lipsei existenței pe piața energiei electrice a premiselor necesare privind existența unei piețe concurențiale efective și prezența unei diversități de potențiali furnizori reali cu capacitate de a îndeplini aceste obligații, Agenția va aproba prelungirea perioadei de impunere a obligației de serviciu public privind prestarea serviciului universal și privind furnizarea de ultimă opțiune în aceleași condiții în continuare aceluiași furnizor. Argumentarea Este necesar de specificat ca până a avea o piața concurențială efectivă nu poate fi stabilit alt furnizori reglementat.	public respectiv și, prin urmare, dacă există premise pentru încurajarea concurenței pe acest segment.
	59.	Prevederea proiectului Articolul 149. Dispoziții tranzitorii (12) Strămutarea rețelelor electrice în a căror zone de protecție sunt amplasate construcții care au fost construite până la intrarea în vigoare a prezente legi, se efectuează cu respectarea următoarelor cerințe: a) solicitantul a obținut acordul proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasate noile rețele electrice; b) solicitantul se adresează la operatorul de sistem cu privire la strămutarea rețelei electrice; Propunerea de modificare (13) Strămutarea rețelelor electrice în a căror zone de protecție sunt amplasate construcții care au fost construite până la intrarea în vigoare a prezente legi, se efectuează cu acordul scris al operatorului de sistem și cu respectarea următoarelor cerințe: a) solicitantul a obținut acordul proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată porțiunea modificată a rețelei electrice; b) solicitantul se adresează la operatorul de sistem cu privire obținerea acordului la strămutarea rețelei electrice, iar operatorul de sistem își exprimă acordul scris în acest sens; Argumentarea Precizări și îmbunătățire de text	Se acceptă parțial, Prevederile privind strămutarea au fost incluse la art. 140.

	60. Prevederea proiectului Articolul 149. Dispoziții tranzitorii (13) Solicitantul este în drept să solicite operatorului de sistem eliberarea avizului de racordare în scopul strămutării rețelei electrice conform alin. (12), în cazul în care lucrările de strămutare a rețelei electrice pot fi executate cu costuri mai mici în comparație cu costurile determinate de operatorul de sistem și indicate în devizul de cheltuieli întocmit. În acest caz materialele utilizate corespund cerințelor stabilite de operatorul de sistem în avizul de racordare, lucrările de strămutare a rețelei electrice se efectuează de persoane autorizate, sub supravegherea operatorului de sistem și după recepția lucrărilor efectuate, rețelele electrice nou montate se transmit cu titlu gratuit de către solicitant operatorului de sistem. Propunerea de modificare (14) Solicitantul este în drept să solicite operatorului de sistem eliberarea avizului tehnic în scopul strămutării rețelei electrice de joasă și medie tensiune conform alin. (13), în cazul în care lucrările de strămutare a rețelei electrice de joasă și medie tensiune pot fi executate cu costuri mai mici în comparație cu costurile determinate de operatorul de sistem și indicate în devizul de cheltuieli întocmit. În acest caz materialele utilizate trebuie să corespundă cerințelor și specificațiilor tehnice stabilite de operatorul de sistem și publicate pe pagina oficială a ultimului, lucrările de strămutare a rețelei electrice se efectuează de persoane autorizate, sub supravegherea operatorului de sistem și după recepția lucrărilor efectuate, iar porțiunea de rețea modificată și/sau elementele de rețea montate sunt proprietatea operatorului de sistem. Costurile suportate de operatorul de sistem cu ocazia supravegherii lucrărilor de strămutare a rețelei electrice și recepționarea lucrărilor efectuate se suportă de către solicitant, prin plata tarifului pentru serviciile auxiliare. Argumentarea Din motive de fiabilitate și calitate, considerăm că strămutarea rețelelor de înaltă tensiune urmează să fie efectuată doar de către operatorii de sistem. Respectiv, să fie permisă strămutarea cu antreprenori selectați de solicitant doar în cazul rețelelor de medie și joasă tensiune. Însuși pentru strămutarea rețelelor electrice nu există necesitate de eliberare a Avizului de racordare, se propune de redenumit în Aviz tehnic (Cerințe tehnice) pentru strămutare. Cu referire la materialele ce urmează să fie utilizate: ultimele nu se indică și nu se regăsesc	Se acceptă parțial, Prevederile privind strămutarea au fost incluse la art. 140.

		in Avizul tehnic, prin urmare, se propune sa fie publicate Specificațiile tehnice de care se va tine cont la elaborarea proiectelor. Comentariu la ultima propoziție: OS nu i se poate impune să accepte orice fel de strămutare, pentru că liniile electrice sunt construite în conformitate cu anumite exigențe. Totodată, acțiunile ilegale de încălcare a zonelor de protecție nu pot procura drepturi de a impune OS strămutarea liniilor electrice. Din acest motiv, strămutarea urmează a fi condiționată de acordul OS care va fi dat in funcție de condițiile concrete. În cazul în care strămutarea va contraveni condițiilor de exploatare si/sau siguranța, OS va da un refuz motivat solicitantului. Totodată, pentru a nu se crea impresia că porțiunea strămutată de rețea este o rețea nouă, care – drept consecință – ar aparține celui ce a construit-o (adică si solicitantului in unele cazuri) sintagma de ”noile rețele electrice” în ”porțiunea modificată a rețelei electrice” pentru a pune în evidență ideea că porțiunea modificată a rețelei electrice nu este una nouă, ci una modificată – care continuă să aparțină OS. În același context, a fost exclusă obligația de transmitere	
Secretariatul Comunității Energetice (Nr. f/n)	1.	Summary of the Energy Community Secretariat’s comments to the draft Electricity Law Main electricity-related amendments/comments by the Energy Community Secretariat (EnCS) refer to the following Articles: • A careful introspection into the alignment of the definitions at Article 2 of the draft Electricity Law with the ones stated in the EnC Regulation 2019/943, Directive 2019/944 and EnC Regulation 2015/1222 in particular on the definition of the market operator, aggregator, NEMO and instrument derived from the field of electricity should be carried out.	Partially accepted, Definition of the independent aggregator was amended according to ECS recommendation. Definition of the market operator in our view corresponds but it contains a clarification regarding balancing electricity market. The definition of the NEMO was adjusted following proposal by Energy Community Secretariat. With regard to the definition of the notion of ”electricity derivative”, the Draft law on electricity refers to the national Law on capital market no. 171/2012. However, the Law no. 171/2012 transposes the Directive No. 2004/39/CE on financial instrument markets which was replaced at the level of European union by the Directive 2014/65/EU, which indeed expands the types of derivatives. In this context, the Law on electricity cannot replace or extend the legislation on financial markets and shall be applied in alignment with the established financial legislation. In the same time in accordance with the National Action Plan on accession of the Republic of Moldova to European Union (2024-2027), the deadline for transposition of the Directive no. 2014/65/UE is December 2027.
	2.	• The draft Electricity Law shall ensure a clear delineation between the market operator and NEMO functions as well as full and compliant transposition of the requirements related to NEMO designation. Given that Moldova,	According to the Ministry`s letter No. 07/2-487 of May 23 2023, Energy Community Secretariat was informed about amendments to the Electricity Law no. 107/2016 and intention to keep the legal monopoly. In this regard LLC

		including other EnC CPs, have not notified legal monopoly by the deadline of 15 February 2023, as required by EnC Regulation 2015/1222, it is to be considered that the default model should be a competitive NEMO model, whereas the monopoly model could be considered only as a transitional temporary solution. Furthermore, the existing Law lacks transposition of the passporting principle (Article 4(5)-(9) EnC CACM) and also of Article 5 of EnC CACM. Requiring a license in Moldova as a precondition for NEMO designation de facto prevents designation of foreign market operators as NEMO in Moldova. It should be clarified that a NEMO designation should only be based on the criteria in Article 6 EnC CACM and that the initial duration of the designation has to be four years and not dependent on the duration of the license.	"OPEM" (subsidiary of "OPCOM" as a foreign company) was appointed by the Government Decision as electricity market operator. Also, given the complexity of the Draft law and taking into consideration that CACM is being transposed through a dedicated ANRE Regulation, it was decided that the draft law shall establish only NEMO designation principles, while the relevant Article from CACM describing NEMO tasks and duties shall be transposed through ANRE regulation (see article 94, para. (9) from the Draft law). At the same time, Article 90, para. (4), (5) and (6) were amended following Energy Community Secretariat proposal.
	3.	Moreover, the draft electricity network code on capacity allocation and congestion management transposing the EnC Regulation 2015/1222 to be adopted by ANRE shall be adapted regarding the provisions related to the national legal monopoly.	Accepted, The draft electricity network code on capacity allocation and congestion management transposing the EnC Regulation 2015/1222 was adjusted accordingly.
	4.	Central supplier - we consider that a designation by the Government, even based on competitive procedure, of a central supplier stated in Article 4(1) letter h) represents a distorting factor for the competition on the day-ahead, intraday and balancing markets. To be compliant with the provisions of Article 5 of the Directive (EU) 2019/944, Articles 3, letter a) and b) and Article 10 of Regulation (EU) 2019/943 regarding the price formation based on market mechanisms such obligations shall be clearly defined, transparent, non-discriminatory and verifiable, and shall guarantee equality of access for electricity undertakings to national consumers. Moreover, temporal limits should be set for this mechanism, and a solid argumentation related to ensuring the security of supply, fostering the integration of energy from renewable sources or climate protection should be in place.	Partially accepted, The function of central electricity supplier was introduced in the Law on electricity in 2016 to ensure proper implementation of the renewable energy support scheme established in the Law no. 10/2016 on the promotion of use of energy from renewable sources, as well support the operation of local CHPs providing district heating given their critical role in ensuring security of supply. In accordance with the Law no. 10/2016, the role of the central electricity supplier will be reduced to managing the payments under contracts for difference signed by eligible producers under the support scheme, provided that specific prerequisites, established by this Law are met (see the Article 38¹). At the same time, in accordance with Article 149, para. (5) provisions from the article 9, para. (1), let. k) and the corresponding obligation of the central electricity supplier to buy and resell electricity produced by CHPs shall be phased out starting with 01.01.2031. At the same time, we would like to mention that central electricity supplier does not act as market operator.
	5.	Article 6 para. 1) letter j), General functions of the Agency should be added that transparent criteria shall apply when fixing tariffs and elaboration of the methodology to calculate regulated tariffs.	Partially accepted, We believe that reference is made to article 9, para. (1), letter j). To be mentioned that principles applicable with regard to developing the methodologies and regulated tariffs/regulated prices setting are established in

			chapter X (see articles 129, para. (2) and article 130, para. (2), let. g)). At the same time, art. 130, para. (2), let g) was adjusted following ECS comment.
	6.	Article 17 - should be added the provision from Directive 2019/944 regarding the changes to those measures whether or not they require a derogation from the provisions of the Directive.	Accepted, Article 17, para. (6) and (7) from the Draft law on electricity were amended accordingly.
	7.	Section I Separation of the transmission system operator - should be included the provisions of Article 43 <i>Ownership unbundling of transmission systems and transmission system operators of the Directive (EU) 2019/944</i>. Whether currently the model adopted in Moldova for unbundling of the transmission system operator is Independent System Operator the model described in Article 43 should also exist as a potential model that could be adopted in the future and for a proper transposition of the Electricity Directive.	We totally agree with the fact that provisions from the Article 43 of the Directive no. 2019/944/CE shall be transposed. According to the Table of concordance, this article was transposed through article 26 of the Draft law. In the same time, para. (1) from the Article 26 of the Draft law was slightly adjusted.
	8.	Article 37 paragraph 2 should be moved to the chapter related to connection process as has no link to the TYNDP and could create confusion on the derogation granted.	It is opportune to keep this paragraph in this article as it is related to the development of electric transmission networks.
	9.	Article 42 should be completed with the provisions of Article 14 paragraph 1 and 5 of Regulation 2019/943 related to the methodology according to which the bidding zone review is carried, and that Contracting Parties shall take all appropriate measures to address congestions. Moreover, in paragraph 7 of the same article should be added the provision of paragraph 8 of Article 14 of the Regulation 2019/943 related to the unanimous decision on the bidding zone review of the relevant Contracting Parties in the same capacity calculation region established in accordance with Article 15 of Regulation (EU) 2015/1222, as adapted and adopted by Ministerial Council Decision 2022/03/MC-EnC.	Article 14, para (1) of Regulation no. 943/2019 was transposed through Article 42, para. (4) of the Draft law. Article 14, para (8) from Regulation no. 943/2019 is transposed through article 42, para. (7) and (8) from the Draft law.
	10.	Article 43, paragraph 7 - should be added the unanimous decision on the bidding zone review of the relevant Contracting Parties in the same capacity calculation region established in accordance with Article 15 of Regulation (EU) 2015/1222 as stated in paragraph 5 Article 15 of the Regulation 2019/943 whether to amend or maintain the bidding zone configuration within and between those Contracting Parties borders.	Accepted partially, It is beyond the scope of the national legislation to establish the obligation of foreign Governments to adopt unanimous decision with Moldovan Government. There can be a joint agreement of relevant Governments on the same issue. In the same, to underline the need for coordination between Governments para. (7) from the Draft law was adjusted to mention the joint aspect of such agreements.

	11.	Article 53, paragraph 1 shall be completed with the provisions of the Article 25 paragraph 2 from Regulation 2019/943 providing that the reliability standard shall be set by the Contracting Party or by a competent authority designated by the Contracting Party, following a proposal by the regulatory authority.	Accepted,
	12.	- Article 71 paragraph 1 – should include the provisions of Article 6 par 3 from Directive 944/2019 related to citizen energy communities. - Article 77 paragraph 3 should include that the cost-benefit analysis must be conducted according to Commission Recommendation 2012/148/EU as well as data protection and cybersecurity conditions.	Accepted, See article 125, para. (11) from the Draft. Accepted,
	13.	The provisions on 15-minute imbalance settlement period from Article 8(4) of Regulation (EU) 2019/943 is missing and should be added. The provisions of Article 8(5) of the same Regulation are also missing.	In accordance with Article 89, para. (7) from the Draft law, the imbalance settlement period shall be established in the Market rules and is subject to further discussions with the regulatory authority, TSO and NEMO.
	14.	In Article 108 paragraph 10 the deadlines for the transmission of the reports must be included, respectively January 1, 2025 and January 1, 2028, according to the provisions of Art.5 par 9 of the Electricity Directive.	In accordance with the legislative technique, the deadlines are provided in the article 149, paragraph (9) of the Draft law.
	15.	In Article 111 paragraph 7 should be added that the supplier must include in the invoice issued to the final customer at least the information established by the Agency in accordance with the provisions of Annex I of Directive (EU) 2019/944.	Partially accepted, Given the complexity of the Draft law and the high degree of detailed information to be included in the invoice in accordance with the Annex 1 of the Directive no. 2019/944, it was decided that this Annex will be transposed through amendments to ANRE Regulation on electricity supply.
	16.	Article 112 should be completed with the provisions of paragraphs 3,4,5,6 from Article 14 of the Directive.	Not accepted, In accordance with Article 14, para. (6) of the Directive no. 944/2019, member States may choose not to provide for the issuance of trust marks to comparison tools if a public authority or body provides a comparison tool that meets the requirements set out in paragraph 1. Therefore, it was decided to apply this option.
	17.	Paragraph 2 of the Article 116 to be rephrased for legal clarity. To be introduced that <i>the end customer has the right to buy electricity from a supplier of his choice and to conclude contracts with one or more energy suppliers at the same time, for a single place of consumption, with the condition to establish the necessary connection and measurement points.</i>	The recommendation is well noted.

	18.	Article 117 should be completed with the provisions from the Article 10, paragraph 2 letter h) of the Directive (EU) 2019/944 “information relating to consumer rights, including information on complaint handling and all of the information referred to in this paragraph, that is clearly communicated on the bill or the electricity undertaking's web site.”	This provision is transposed through article 110, para. (8) of the Draft law.
	19.	Article 118 should also include provisions about the dynamic prices contracts .and to be included the provisions of paragraph 1-3 of Article 11 of the Directive (EU) 2019/944 in this sense.	Accepted, Article 118, para. (6) of the Draft law was amended to exclude any equivocal interpretation.
	20.	- The provisions of Article 121 partially transpose the provisions of paragraph 5 Article 12 of the Directive (EU) 2019/944, the reference to the regulatory framework for avoiding abusive practice is missing. - Article 126 does not define the vulnerable consumer as requires Article 26 of the Directive (EU) 2019/944.	Accepted, Article 120, para. (12) of the Draft law was supplemented in accordance with ECS proposal. The definition of vulnerable customer is provided in article 3 of the Law no. 241/2022 regarding the Fund for reduction of energy vulnerability.
	21.	The provisions of Annex 1 of the Electricity Directive should be implemented as there are insufficiently transposed aspects letting that all the information from the consumer bill to be at the discretion of the Agency to decide.	Given the complexity of the Draft law and to avoid extending unnecessarily its content, it was decided that Annex 1 of the Directive no. 944/2019 will be transposed trough secondary legislation (ANRE Regulation on electricity supply).
	22.	The provisions of Article 28, 36 and 48 of the Regulation (EU) 2019/943 should be transposed.	Partially accepted, Article 28, para. (1) and (2) of the Regulation no. 943/2019 was transposed through article 55, para. (1) and (2) from the Draft law. See also article 35, para. (12) and article 130, para. (3), let. 9) from the Draft law. Article 36 of the Regulation no. 943/2019 is transposed through article 56, para. (1) of the Draft law. With regard to article 48 of the Regulation no. 943/2019, it is beyond the scope of national legislation to describe the process of developing and approving the Union-wide TYNDP. However, it is mentioned in article 37, para. (7) of the Draft law establishes the requirement for ANRE to check the compliance of the national TYNDP with the Union-wide TYNDP
	23.	The provisions of Art 65 of the Electricity Directive should be transposed.	Accepted, Article 3 from the Draft law was supplemented with a new paragraph. See the last version of the Draft law.
	24.	As stated in Article 34 of Regulation (EU) 2019/943 regarding regional cooperation structure Annex IV of Regulation 943 should be added	Article 34 of the Regulation no. 943/2019 is transposed in the Draft law through article 55, para. (3) and para. (4). In the same time article 34, para. (3) and Annex IV cannot be transposed given that it established requirements for

			different contracting parties and EU member states in different specific regions, exceeding the scope of the Moldovan national legislation. The requirements and obligations arising from those provisions are directly applicable to the Contracting parties of Energy Community, including to Moldovan counterparts.
Asociația Investitorilor Străini în Moldova (nr. ____ 2024)		Nu a fost prezentat	Se ia act
Asociația Patronală a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile „ECOENERGETICA” (nr. ____ 2024)		Nu a fost prezentat	Se ia act
Expertizare			
Centrul de Armonizare a Legislației (nr. Nr. 31/02-126-11670 din 21.10.2024)	1.	Prin prezenta, Centrul de armonizare a legislației prezintă Declarația de compatibilitate, elaborată în baza examinării proiectului de Lege cu privire la energia electrică, inclus în Capitolul 15 „Energie”, Acțiunea 3 din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin HG nr. 829/2023. Prezenta Declarație de compatibilitate a fost întocmită de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a HG nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat și a HG nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene. Proiectul de Lege cu privire la energia electrică transpune parțial: Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 32019L0944), în varianta adaptată și aprobată prin Deciziile Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2021/13/MC-EnC și nr.2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2024/1711 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 de modificare a Directivelor	Se ia act

		(UE) 2018/2001 și (UE) 2019/944 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii;	
	2.	Regulamentul (UE) 2019/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 32019R0943), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1747 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii;	Se acceptă,
	3.	Regulamentul (UE) 1227/2011 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011 (CELEX: 32011R1227), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2018/10/MC-EnC.	Se acceptă,
	4.	Obiectul proiectului Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică își propune continuarea procesului de armonizare a legislației naționale la legislația UE în domeniul energetic, în speță, la prevederile Directivei (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE, Regulamentului (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, Regulamentului (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei, Regulamentului (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor și ale Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie. Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică este un act normativ național armonizat care a asigurat transpunerea	Se acceptă,

	prevederilor Directivei 2009/72/CE1 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE, prevederile Regulamentului (CE) 714/20092 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) 1228/2003, prevederile Directivei 2005/89/CE3 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 ianuarie 2006 privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructuri, precum și prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011. În context, menționăm că Comisia Europeană, în Raportul său4 a remarcat că, Moldova s-a aliniat la cel de-al treilea pachet energetic al UE, în principal, prin Legea cu privire la energia electrică, Legea cu privire la gazele naturale și Legea cu privire la energetică. Cu toate acestea, nivelul de punere în aplicare al acquis-ului UE rămâne destul de scăzut. Astfel, proiectul național asigură implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere RM-UE, privind dezvoltarea unor piețe ale energiei competitive, transparente și nediscriminatorii în conformitate cu standardele UE, inclusiv, cu obligațiile prevăzute în Tratatul Comunității Energiei, prin reforme normative și prin participarea la cooperarea regională în domeniul energetic; îmbunătățirea și consolidarea stabilității și a securității pe termen lung a furnizării și a comerțului cu energie, a tranzitului și a transportului de energie, pe o bază reciproc avantajoasă și nediscriminatorie, în conformitate cu normele UE și cu cele internaționale etc.	
5.	II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE	Se acceptă,

	Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Capitolului 15 „Energie”. Din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene derivate, prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei (UE) 2019/944, Regulamentului (UE) 2019/943, Regulamentului (UE) 2019/942 și ale Regulamentului (UE) 2019/941, adaptate și încorporate în Compendiumul de acte juridice al Comunității Energetice. Menționăm că, transpunerea și implementarea dispozițiilor actelor juridice UE menționate mai sus este importantă în contextul realizării obligațiilor Republicii Moldova ce rezultă din Anexa VIII la Capitolul 14 „Cooperarea în sectorul energetic” din Titlul IV al Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, precum și din angajamentele asumate de Republica Moldova în calitate de membru al Comunității Energetice, în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice.	
6.	<i>a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei (UE) 2019/944</i> Evaluând gradul de transpunere a Directivei (UE) 2019/944 prin proiectul național, menționăm cu titlu general că, acesta asigură transpunerea parțială a actului UE, conform celor constatate <i>infra</i>.	Se acceptă,
7.	Obiectul de reglementare al actului UE, prevăzut în art. 1 (1) și (2), este preluat de prevederile art. 1 al actului național, care stabilește scopul și domeniul de aplicare a legii în conformitate cu dispozițiile UE. Totodată, dispozițiile privind asigurarea cooperării regionale și internaționale din art. 1 (3) al Directivei sunt transpuse prin prevederile art. 3 (2) al proiectului național.	Se acceptă,
8.	Definițiile prevăzute în art. 2 al actului UE, precum: „client”, „client angro”, „client final”, „client casnic”, „client necasnic”, „microîntreprindere”, „întreprindere mică”, „participant la piață” (astfel cum este definit la articolul 2 punctul 25 din Regulamentul (UE) 2019/943), „partajare a energiei”, „comunitate de energie a cetățenilor”, „furnizare”, „contract de furnizare a energiei electrice”, „plată pentru rezoluțiunea contractului”, „comision pentru încetarea	Se acceptă, Definițiile unor noțiuni au fost ajustate în contextul propunerilor formulate de Secretariatul Comunității Energetice.

		contractului”, „comision pentru schimbare”, „agregare”, „agregator independent”, „consum dispecerizabil”, „contor convențional”, „sistem de contorizare inteligentă”, „interoperabilitate”, „furnizor de ultimă instanță”, „acord flexibil de racordare”, „timp aproape real”, „cele mai bune tehnici disponibile”, „distribuție”, „operator de distribuție”, „energie din surse regenerabile” sau „producere distribuită”, „punct de reîncărcare”, „transport”, „operator de transport și de sistem”, „utilizator al sistemului”, „producere”, „producător”, „sistem interconectat”, „linie directă”, „congestie” înseamnă congestie, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 4 din Regulamentul (UE) 2019/943, „echilibrare” înseamnă echilibrare, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 10 din Regulamentul (UE) 2019/943, „energie de echilibrare” înseamnă energie de echilibrare, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2019/943, „parte responsabilă cu echilibrarea” înseamnă parte responsabilă cu echilibrarea, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 14 din Regulamentul (UE) 2019/943, „serviciu de sistem”, „serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenței”, „componente de rețea complet integrate”, „întreprindere integrată din domeniul energiei electrice”, „întreprindere integrată pe verticală”, „întreprindere integrată pe orizontală”, „întreprindere conexă” înseamnă o întreprindere afiliată, în sensul definiției de la articolul 2 punctul 12 din Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului, precum și întreprinderile care aparțin acelorași acționari, „control”, „întreprindere din domeniul energiei electrice”, „siguranță”, „stocare de energie”, „instalație de stocare a energiei”, „piețe de energie electrică”, „consum dispecerizabil”, „sărăcie energetică”, „interval de decontare a dezechilibrelor”, „eficiență energetică”, „energie regenerabilă”, „centru de coordonare regional” sunt transpuse prin art. 2 al proiectului național. Totodată, la definirea noțiunilor menționate recomandăm utilizarea definiției exacte propuse de actul UE.	
	9.	Definiția „client activ” nu corespunde în totalitate definiției prevăzute în art. 2 (8) din versiunea adaptată a Directivei (UE)	Se acceptă parțial, Versiunea Directivei nr. 944/2019 adoptată și adaptată la nivelul Comunității Energetice nu include modificările operate la nivelul Uniunii Europene prin Directiva nr. 2024/1711. Cu toate acestea, în opinia autorilor, definiția noțiunii

		2019/944. În context, menționăm că versiunea adaptată prevede „where permitted by a Contracting Party”.	de ”client activ” din Directiva nr. 944/2019, conform ultimelor modificări, este mult mai clară și nu lasă loc de interpretare.
10.	Definiția de „capacitate de interconexiune” prevăzută de actul UE este mai largă decât cea preluată de proiectul național. În context, aceasta necesită revizuire și nu poate fi constatată transpunerea acesteia.		Se acceptă parțial, Noțiunea de „capacitate de interconexiune” sau de „interconexiune” (în engleză ”interconnector”) este definită diferit în Directiva nr. 944/2019 și în Regulamentul 943/2019. Totodată, în opinia autorilor, definiția din Regulamentul 943/2019 oferă mai multă claritate și nu contrazice în esență definiția corespunzătoare din Directiva nr. 944/2019. Respectiv, în proiectul legii a fost inclusă definiția de ”interconexiune” astfel cum e definită în Regulamentul UE.
11.	Deși, autorul menționează transpunerea definiției „instrument derivat din domeniul energiei electrice” și utilizarea acesteia în corespundere cu Legea nr. 171/2012, menționăm că textul legii menționate, prin art. 4, nu transpune în totalitate referințele normative din definiția actului UE examinat – pct. 5, 6 sau 7 din secțiunea C a anexei I la Directiva 2014/65/UE, care are legătură cu domeniul energiei electrice.		Cu privire la definiția noțiunii de „instrument derivat al energiei electrice”, Proiectul legii face referință la Legea națională a pieței de capital nr. 171/2012. Cu toate acestea, Legea nr. 171/2012 transpune Directiva nr. 2004/39/CE privind piețele de instrumente financiare care a fost înlocuită la nivelul Uniunii Europene prin Directiva 2014/65/UE, care extinde într-adevăr tipurile de instrumente financiare derivate. În acest context, Legea energiei electrice nu poate înlocui sau extinde legislația privind piețele financiare și urmează să fie aplicată în conformitate cu cadrul de reglementare general. Totodată, în conformitate cu Planul național de acțiuni privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2024-2027), termenul de transpunere a Directivei nr. 2014/65/UE este decembrie 2027.
12.	La definirea noțiunii de „contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice”, actul UE în art. 2 (15) utilizează noțiunea de „piețele la vedere”(spot markets), iar actul național utilizează, în acest context, noțiunea de „piețele angro”.		Se acceptă, Piețele spot sunt piețe angro pe termen scurt. Pentru a nu încălca textul legii cu noțiuni noi, care nu sunt definite în text, s-a optat pentru utilizarea noțiunii mai generale de ”piață angro”. Cu toate acestea, pentru a exclude echivocul în interpretare, în definiția noțiunii respective va fi utilizată noțiunea de ”piață de energie electrică pe termen scurt” care înseamnă același lucru.
13.	Definiția „contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe” este preluată parțial de proiectul național. În context, menționăm că definiția din actul național nu a preluat cuvântul „finală” după cuvântul „factură”.		La transpunerea noțiunii respective s-a ținut cont de faptul că legislația națională, și anume Codul fiscal, nu utilizează noțiunea de ”factură finală”.
14.	Definiția „informații de facturare” nu corespunde în totalitate definiției din actul UE. Astfel, în art. 2 (21) din actul UE, prin informații de facturare se subînțeleg toate informațiile furnizate în factura unui client final, <i>cu excepția unei solicitări de plată</i> (apart from request for payment), iar actul național la art. 2 (64) conține un text diferit de cel UE și anume „cu excepția solicitării de informații contra plată”.		Se acceptă, Definiția noțiunii de ”informații de facturare” a fost modificată conform propunerii Centrului de armonizare.
15.	Noțiunile de „mic sistem izolat” și „mic sistem conectat” nu sunt preluate de proiectul național, iar autorul menționează inexistența acestui tip de sistem în RM.		Nu se acceptă, Deoarece în Republica Moldova nu există așa tip de sisteme. Toate rețelele electrice inclusiv cele de distribuție sunt racordate la un nivel mai înalt de tensiune.

16.	Cerințele din art. 3 (1) al actului UE privind organizarea unei piețe de energie electrică competitivă, axată pe consumator, flexibilă și nediscriminatorie sunt transpuse prin prevederile art. 3 (3) al proiectului național. La fel, art. 3 (2) al proiectului național transpune prevederile din art. 3 (3) - (5) al actului UE privind asigurarea accesului liber și nediscriminatoriu în cadrul pieței interne de energie electrică în condiții de concurență echitabile, precum și în conformitate cu politica de mediu și de securitate. Totodată, menționăm că cerința privind aplicarea obiectivelor de interconectare în materie de energie electrică prevăzute în art. 3 (2) în conformitate cu art.4 lit. (d) pct. 1 din Regulamentul (UE) 2018/1999, atunci când dezvoltă capacități de interconexiune noi este transpusă prin art. 3 (2) (c) al actului național.	Se acceptă,
17.	Dreptul privind alegerea în mod liber a furnizorului stabilită în art. 4 al actului a fost reglementată prin art. 116, alin. (1) și (2) din proiect. Totodată, prin proiectul național n-au fost preluate prevederile din ultima propoziție a articolului ce prevede utilizarea sistemelor de contorizare inteligentă implementate în conformitate cu art. 19 pentru a permite clienților să aibă simultan mai mult de un contract de furnizare sau partajare a energiei.	Se acceptă, Alin. (2) a fost completat.
18.	Cerințele din art. 5 (2) al actului UE privind asigurarea protecției clienților casnici afectați de sărăcia energetică și a celor vulnerabili în temeiul art. 28 și art. 29 ale actului UE sunt preluate parțial prin art. art. 4 (1) și (2) și art. 108 (2) ale proiectului național. În context menționăm că cerințele privind definirea conceptului de clienți vulnerabili, protecția acestora împotriva debranșărilor de la alimentarea cu energie electrică, examinarea neînțelegerilor astfel cum sunt prevăzute în art. 28, art. 28a ale actului UE sunt transpuse parțial prin dispozițiile art. 116 (6), art. 117 (3), art. 126 (1) - (4), art. 141 (3) și (4), art. 142 (1) ale proiectului național.	Nu se acceptă, Noțiunea de " <i>consumator vulnerabil</i> " este definită în Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice. Articolul 28 din Directiva 944/2019 a fost transpus prin art. 126 din Proiectul legii. Totodată, alin. (1) a fost completat în sensul stipulării faptului că consumatorii vulnerabili, inclusiv cei afectați de sărăcia energetică, nu pot fi deconectați de la rețelele electrice în situațiile critice, stabilite în Regulamentul de furnizare a energiei electrice. Articolul 28a urmează a fi transpus în legislația națională după includerea acestuia în <i>acquis</i> -ul Comunității Energetice.
19.	Posibilitatea intervenției publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice către clienții casnici vulnerabili sau afectați de sărăcia energetică, prevăzută în art. 5 (3) - (6) al actului UE sunt transpuse parțial prin prevederile naționale din art. 108 (3) - (8). În context, Planul național integrat pentru energie și climă, prevăzut la art. 72 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, urmează să fie completat cu un obiectiv	Nu se acceptă, Nu este clar comentariul. În înțelegerea autorului, obligația Statelor Membre privind completarea Planului național integrat pentru energie și climă cu un obiectiv indicativ național de reducere a sărăciei energetice, indiferent de numărul consumatorilor casnici afectați de sărăcia energetică, apare în momentul în care se decide aplicarea intervențiilor publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei electrice. Corespunzător, art. 108, alin. (5) din proiect prevede acest lucru.

		indicativ național de reducere a sărăciei energetice, indiferent de numărul consumatorilor casnici afectați de sărăcia energetică.	
20.		Cerința privind notificarea Secretariatului Comunității Energetice prevăzută în art. 5 (8) și (9) este transpusă prin art. 108 (9) și (10) al proiectului național.	Se acceptă,
21.		Cerința privind punerea în aplicare, pentru toți clienții, a unui sistem de acces al părților terțe la sistemele de transport și de distribuție din art. 6 al actului UE este transpusă parțial prin prevederile naționale din art. 71 (1) - (3) și (9). În context, proiectul național prevede elaborarea ulterioară a metodologiei de calcul. Totodată, actul național nu a preluat cerințele UE referitoare la aprobarea și intrarea în vigoare a tarifelor și metodologiilor (ultima propoziție din art. 6 (1)).	Se acceptă, Metodologia de calculare aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice se aprobă de către Agenție și ulterior se determină și se aprobă tarifele reglementate pentru aceste servicii, care intră în vigoare după ce hotărârile respective sunt publicate în monitorul oficial. Articolul 71 prevede expres că accesul se acordă în baza tarifelor care se stabilesc conform metodologiilor ANRE publicate în Monitorul Oficial. Respectiv, metodologiile se elaborează, se aprobă de ANRE și doar ulterior se aplică la determinarea tarifelor reglementate. De asemenea, tarifele se aplică de operatorii de sistem după ce sunt aprobate de ANRE și publicate în Monitorul Oficial (a se vedea art. 13 și cap. X, în special art. 131 din proiectul legii).
22.		Procesul de racordare la rețelele electrice prevăzute în art. 72 al proiectului național este parțial compatibil cu prevederile art. 6a din actul UE. În context, reglementările aferente acordurilor de conectare în condiții flexibile vor fi stabilite în cadrul normativ de reglementare aprobat de către ANRE, și anume, în Regulamentul privind racordarea.	Se acceptă,
23.		Cerințele privind furnizarea energiei electrice prin intermediul liniilor directe prevăzute în art. 7 sunt transpuse parțial prin art. 81 (1) - (2) și (4) al actului național. În context, proiectul național nu transpune partea a doua de la lit. (a) pct. (1) art. 7 (și anume textul „fără a face obiectul unor proceduri administrative sau costuri disproporționate”). La fel, textul UE în art. 7 (2) prevede cerința privind stabilirea criteriilor obiective și nediscriminatorii de acordare a autorizațiilor de construire a liniilor directe, nu și a autorizației pentru lina directă propriu-zisă.	Se acceptă, Articolul 81, alin. (1) din proiect a fost completat pentru a se asigura transpunerea completă a art. 7, alin. (1), lit. a) din actul UE. Totodată, în proiectul legii a fost utilizată noțiunea de ”autorizație pentru linie electrică directă” și nu de ”autorizație pentru construcția liniei electrice directe” pentru ca actul respectiv să nu fie confundat cu autorizația de construire emisă în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor, nr. 434/2023. Or, condiția prevăzută la alin. (4) și temeiul de refuz, prevăzut în alin. (5) din articolul 7 al actului UE nu pot fi aplicate în raport cu autorizațiile de construire emise conform Codul urbanismului și construcțiilor.
24.		Prevederile privind procedura de autorizare pentru noi capacități din art. 8 al actului UE sunt transpuse prin art. 105 al proiectului național.	Se acceptă,
25.		Obligațiile de serviciu public din art. 9 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 17 al actului național.	Se acceptă,

	26. Drepturile clienților finali prevăzute în art. 10 al Directivei UE sunt transpuse parțial prin prevederile art. 117 (1) - (3), (11), art. 110, art. 111 ale proiectului național. Astfel, în textul articolului național nu se regăsește cerința privind includerea în contractele a „informațiilor privind drepturile consumatorilor, inclusiv informații privind gestionarea plângerilor și toate informațiile menționate la prezentul alineat, comunicate în mod clar în facturi sau pe pagina de internet a întreprinderii din domeniul energiei electrice.” Totodată, proiectul prevede că alte măsuri de protecție a clienților urmează a fi prevăzute în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.	Se acceptă, Prevederea stabilită - la art. 10, alin. (3), lit. h) din Directiva UE nr. 944/2019 a fost transpusă prin art. 110, alin. (8) din Proiectul legii. Totodată, Tabelul de concordanță a fost completat în acest.
	27. Dispozițiile europene privind oferirea de către furnizori a contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe și la un contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice prevăzute în art. 11 sunt transpuse prin prevederile art. 118 al actului național. Totodată, principiile procedura și cerințele care trebuie respectate în legătură cu încheierea contractelor de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice și la preț fix urmează a fi reglementate prin Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.	Se acceptă
	28. Dreptul clientului final de a schimba furnizorul și normele referitoare la comisioanele pentru schimbare, precum termenul de ajustare a procesului tehnic de schimbare a furnizorului este prevăzut în art. 120 al proiectului național în conformitate cu prevederile art. 12 al actului UE. Totodată, exonerarea de la achitarea comisionului pentru schimbare pentru clienții casnici și întreprinderilor mici este prevăzută în art. 120 (7) al proiectului național. Totodată, procedura de schimbare colectivă a furnizorului sau a agregatorului urmează a fi detaliată în Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului, aprobat de către Agenție.	Se acceptă,
	29. Condițiile de încheiere a contractului de agregare prevăzute în art. 13 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 119 al actului național. Totodată, raporturile juridice dintre agregatori și consumatorii finali se vor stabili într-un regulament aprobat de Agenție.	Se acceptă,

	30. Cerințele prevăzute în art. 14 al Directivei UE privind instrumentul de comparare a ofertelor furnizorilor și asigurarea accesului la acesta sunt transpuse prin prevederile art. 112 al proiectului național. Totodată, menționăm că prevederile privind desemnarea Agenției în calitate de autoritate care va elabora instrumentul de comparare (art. 112 (3) al proiectului național), nu corespunde prevederilor corespondente ale actului UE, or, acestea prevăd cerința privind desemnarea unei autorități competente responsabilă cu lansarea unor mărci de încredere pentru instrumente de comparare care să îndeplinească cerințele legale stabilite, fiind independentă de toți participanții la piață și de toți operatorii instrumentelor de comparare.	Se acceptă, Prevederile respective au fost incluse în Proiect. Conform celor explicate pe marginea comentariului similar al Secretariatului Comunității Energetice, în conformitate cu articolul 14, alin. (6) din Directiva UE nr. 944/2019, Statele Membre pot alege să nu implementeze prevederile ce țin de eliberarea mărcilor de încredere pentru instrumentele de comparare elaborate de companii, dacă o autoritate sau un organism public furnizează un instrument de comparare care îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1). Respectiv, alineatele (3) și (5) ale art. 14 din actul UE nu au fost transpuse. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
	31. Prin prevederile art. 121 al proiectului național sunt introduse garanții pentru clienții finali de a acționa în calitate de clienți activi în conformitate cu art. 15 al actului UE. Totodată, în legătură cu participarea pe piețele de energie electrică, consumatorii activi trebuie să îndeplinească alte obligații și cerințe stabilite în prezenta lege, în Regulile pieței energiei electrice, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.	Se acceptă,
	32. Prevederile art. 15a al actului UE privind garantarea dreptului la partajarea energiei de către clienții finali sunt transpuse parțial prin art. 122. Astfel, Agenția poate extinde, printr-o hotărâre, lista categoriilor de consumatori finali care au dreptul să beneficieze de partajarea energiei. Totodată, cerințele stabilite la alin. (3) și (6) din art. 15a al Directivei urmează a fi reglementate prin hotărârea Agenției. La fel, prevederile alin. (4) și (7) - (10) din art. 15a al actului UE nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă,
	33. Cerința privind stabilirea unui cadru de reglementare pentru comunitățile de energie ale cetățenilor prevăzute la art. 16 al actului UE este transpusă prin dispozițiile art. 124 și 125 ale proiectului național. Prevederile opționale din art. 16 (4) ale actului UE privind reglementarea acordării comunităților de energie ale cetățenilor a dreptului de a gestiona rețele de distribuție în zona lor de exploatare și să definească procedurile relevante nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă, În contextul propunerii Secretariatului Comunității Energetice, articolul 125 a fost completat cu prevederile opționale privind reglementarea acordării comunităților de energie ale cetățenilor a dreptului de a gestiona rețele de distribuție în zona lor de exploatare. Tabelul de concordanță a fost ajustat în acest sens.

	34.	Consumatorii finali, inclusiv cei care oferă consum dispecerizabil prin agregare, au dreptul de a participa pe piețele de energie electrică în condițiile stabilite de art. 17 al actului UE. Totodată, prevederile naționale din art. 123 stabilesc că, condițiile de participare urmează a fi reglementate inclusiv în Regulile pieței energiei electrice.	Se acceptă,
	35.	Cerințele față de facturi și informațiile de facturare prevăzute în art. 18 al Directivei sunt transpuse prin art. 111 al proiectului național. Totodată, cerințele minime care urmează a fi îndeplinite de facturile și informațiile de facturare prevăzute în Anexa I a actului UE, urmează a fi stabilite în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.	Se acceptă,
	36.	Prevederile privind gestionarea riscurilor prezentate de furnizori prevăzute în art. 18a al actului UE nu sunt preluate de proiectul național, iar autorul nu argumentează nepreluarea acestora în tabelul de concordanță. Se impune examinarea suplimentară a acestuia în vederea unei transpuneri complete.	Nu se acceptă, Articolul 18a din actul UE urmează a fi transpus în legislația națională după includerea acestuia în acquis-ul Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
	37.	Prevederile privind utilizarea sistemelor de contorizare inteligentă din art. 19 al actului UE sunt transpuse prin art. 77 al proiectului național. Totodată, cerințele privind evaluarea cost-beneficiu a introducerii acestora în conformitate cu principiile stabilite în Anexa II a actului UE urmează a fi stabilită prin hotărârea aprobată de Agenție	Se acceptă, Precizăm că, în contextul propunerii Secretariatului Comunității Energetice, articolul 77 alin. (3) a fost completat pentru a se asigura transpunerea Anexei II a actului UE.
	38.	Cerințele privind funcționalitățile sistemelor de contorizare inteligentă prevăzute în art. 20 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 77 (6) al proiectului național. Cerințele privind utilizarea unui contor inteligent astfel cum este reglementat de art. 21 al actului UE sunt transpuse parțial prin prevederile art. 77 (8) al proiectului național. În context, sistemul de măsurare inteligent trebuie să respecte cerințele stabilite în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, care urmează a fi elaborat de Agenție.	Se acceptă,
	39.	Cerințele privind utilizarea contoarelor convenționale astfel cum sunt stabilite în art. 22 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 76 al proiectului național.	Se acceptă,
	40.	Gestionarea datelor, schimbul de date și procedurile de acces la date prevăzute în art. 78 al actului național au fost transpuse parțial din art. 23 al actului UE. În context, proiectul național	Se acceptă, În înțelegerea autorului, sensul prevederii alin. 5 din Art. 23 al Directivei UE este că eventualele costuri suportate în legătură cu acordarea accesului

	nu a preluat ultima parte a alin. (5) din art. 23 privind stabilirea tarifelor relevante pentru accesul la date ale părților eligibile, care urmează a fi rezonabile și justificate corespunzător. Totodată, menționăm că actul național care asigură transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) 2016/679 menționat în art. 23(3) al Directivei, este Legea nr. 195/2024.	persoanelor terțe la datele unui consumator final nu se includ în tarifele/prețurile reglementate pentru întreprinderile electroenergetice. Totodată, reglementarea prețurilor pentru acordarea accesului persoanelor terțe la datele unui consumator final nu este obiectul cadrului normativ care reglementează sectorul electroenergetic, iar legea națională nr. 195/2024 nu prevede careva principii sau metode care urmează a fi aplicate pentru stabilirea unui astfel de preț. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
41.	Cerințele de interoperabilitate și procedurile de accesare a datelor prevăzute în art. 24 al actului UE au fost preluate parțial prin prevederile art. 78 (7). În context, cerințele de interoperabilitate și procedurile de acces la date urmează a fi stabilite în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale.	Se acceptă, Precizăm că în versiunea finală a legii, prevederea respectivă a fost ajustată în sensul stipulării faptului că cerințele de interoperabilitate și procedurile de acces la date stabilite într-o hotărârea aprobată de Agenție.
42.	Punctele unice de contact astfel cum sunt reglementate în art. 25 al Directivei nu sunt preluate de proiectul național, iar autorul stabilește această atribuție furnizorului de energie electrică.	Se acceptă, Articolul 9, alin. (1) a fost completat cu lit. t) în următoarea redacție: t) informează consumatorii finali, în calitate de punct unic de contact, cu privire la drepturilor lor, inclusiv cu privire la mecanismele de soluționare a eventualelor neînțelegeri cu întreprinderile electroenergetice; A se menționa că în calitate de organ abilitat cu asigurarea drepturilor consumatorilor, Agenția deja are înființat și operează un astfel de serviciu de informare și consultare a consumatorilor finali (Linia Verde).
43.	Prevederile privind soluționarea alternativă a litigiilor din art. 26 sunt transpuse prin art. 141 a proiectului național. În context, mecanismele de soluționare alternativă a litigiilor la nivel național sunt asigurate de autoritatea de reglementare – Agenția.	Se acceptă,
44.	Cerința privind asigurarea accesului la serviciul universal în condițiile art. 27 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 113 ale proiectului național.	Se acceptă,
45.	Dreptul la furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune este transpus prin art. 114 al proiectului național în conformitate cu prevederile art. 27a.	Se acceptă,
46.	Cerința privind stabilirea măsurilor corespunzătoare pentru protecția clienților vulnerabili, precum și definirea conceptului în condițiile prevederilor art. 28 sunt transpuse parțial prin prevederile art. 126 din proiect. În context, nu sunt făcute referințele corespundente la definirea conceptului consumatorului vulnerabil, care poate face referire la sărăcia energetică și, printre altele, la interzicerea debranșării acestor	Se acceptă, Alin. (1) din articolul 126 a fost completat în sensul stipulării faptului că, consumatorii vulnerabili, inclusiv cei afectați de sărăcia energetică, nu pot fi deconectați de la rețelele electrice în situațiile critice, stabilite în Regulamentul de furnizare a energiei electrice. Totodată, noțiunea de ”client vulnerabil” este definită în Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice.

	clienți în situații critice. Astfel, conform prevederilor art. 28 din actul UE conceptul de clienți vulnerabili poate include nivelurile veniturilor, ponderea cheltuielilor cu energia din venitul disponibil, eficiența energetică a locuințelor, dependența critică de echipamente electrice, din motive de sănătate, vârstă sau alte criterii. Statele garantează că se aplică drepturile și obligațiile în ceea ce privește clienții vulnerabili. În special, acestea iau măsuri pentru protecția clienților din zonele îndepărtate.	
47.	Prevederile art. 28a privind protecția împotriva deconectărilor nu sunt preluate de proiectul național, iar autorul nu argumentează nepreluarea acestora în tabelul de concordanță.	Se acceptă, Articolul 28a din actul UE urmează a fi transpus în legislația națională după includerea acestuia în acquis-ul Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
48.	Criteriile de evaluare a gospodăriilor afectate de sărăcia energetică stabilite prin art. 29 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 127 al proiectului național. Totodată, Comisia oferă orientări cu privire la definiția „numărului semnificativ de gospodării afectate de sărăcie energetică” în acest context și în sensul articolului 5 alineatul (5), plecând de la premisa că orice proporție de gospodării afectate de sărăcia energetică poate fi considerată semnificativă. În context, autoritățile responsabile urmează să definească și să stabilească cerințe de evaluare conforme în acest sens.	Nu se acceptă, Nu este subiectul reglementării prezentului Proiect, aceste prevederi se identifică cu Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice.
49.	Prevederile privind desemnarea operatorilor de distribuție au fost transpuse parțial prin prevederile art. 60 al proiectului național. În context, nu au fost preluate cerințele privind stabilirea perioadei desemnării, ținând seama de considerente de eficiență și echilibru economic.	Se acceptă parțial, Articolul 30 a fost transpus ținând cont de specificul sectorului electroenergetic din Republica Moldova, în cadrul căruia operatorii sistemelor de distribuție exploatează rețelele electrice pe care le dețin cu titlu de proprietate. Principiile ce țin de desemnarea operatorilor de sistem ținând cont de considerentele de eficiență și echilibru economic se aplică în cazul în care rețele electrice de distribuție sunt în proprietatea unor persoane, iar exploatarea acestora în contextul prestării serviciului de distribuție se prestează de persoane terțe (de exemplu, rețele electrice aflate în proprietatea statului se dau în concesiune unor persoane juridice care activează în calitate de operatori ai sistemelor de distribuție). Respectiv, în contextul Republicii Moldova, desemnarea la care face referință articolul 30 echivalează cu licențierea operatorilor sistemelor de distribuție care dețin rețelele electrice de distribuție cu titlu de proprietate. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
50.	Atribuțiile operatorului de distribuție prevăzute în art. 31 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 64 al proiectului național. Totodată, alin. (3b) din art. 31 nu este preluat, iar autorul argumentează acest fapt prin inexistența în Republica	Se acceptă parțial, Articolul 64 a fost completat cu un nou alineat care transpune prevederea de la art. 31 alin. (10) al Directivei UE nr. 944/2019. În același sens a fost completat și articolul 35 din Proiectul legii.

		Moldova a sistemelor izolate mici. La fel, prin proiectul național nu este preluată derogarea privind desfășurarea de către operatorii de distribuție a altor activități decât cele prevăzute de Directivă și Regulamentul (UE) 2019/943.	Cu privire la transpunerea art. 31 alin. (2) lit. (3b), transpunerea acesteia este opțională. Totodată, reieșind din specificul sectorului electroenergetic al Republicii Moldova derogarea de la alin. (3b) nu este necesară deoarece toți titularii de licențe pentru distribuția energiei electrice care își desfășoară activitatea în prezent deservesc un număr mai mare de 100 000 consumatori. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
	51.	Stimulente pentru utilizarea flexibilității în rețelele de distribuție prevăzute în art. 32 al actului UE, în conformitate cu prevederile art. 65 și art. 68 din proiectul național urmează a fi stabilite de Agenție în Regulile pieței energiei electrice și în alte acte normative relevante.	Se acceptă,
	52.	Cerințele privind integrarea electromobilității în rețeaua electrică prevăzute în art. 33 al Directivei sunt transpuse prin art. 66 al proiectului național. Totodată, derogarea de la alin. (3) și (4) nu a fost preluată de proiectul național.	Se acceptă,
	53.	Atribuțiile operatorilor de distribuție în ceea ce privește gestionarea datelor sunt stabilite în art. 64 (12) al proiectului național în conformitate cu prevederile art. 34 din actul UE. Totodată, derogarea din ultima parte a art. 34 nu este preluată de proiectul național.	Se acceptă,
	54.	Cerințele privind separarea operatorilor de distribuție prevăzute în art. 35 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 61 a proiectului național. Totodată, alin. (4) din actul UE nu este preluat de proiectul național, iar autorul argumentează inexistența în Republica Moldova a sistemelor izolate mici.	Se acceptă,
	55.	Prevederile referitoare la deținerea de instalații de stocare a energiei de către operatorii de distribuție conform cerințelor art. 36 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 63 a proiectului național.	Se acceptă,
	56.	Obligația de confidențialitate a operatorilor de distribuție din art. 37 al actului UE este stabilită prin prevederile art. 64 (10) al proiectului național.	Se acceptă,
	57.	Asigurarea alimentării cu energie electrică prin sistemul de distribuție închis și a furnizării de energie electrică utilizatorilor sistemului de distribuție închis este stabilită prin prevederile art. 69 și art. 70 în conformitate cu art. 38 al actului UE.	Se acceptă,

58.	Separarea operatorului sistemului de distribuție este stabilită prin art. 61 al proiectului național în conformitate cu art. 39 al Directivei.	Se acceptă,
59.	Normele generale aplicabile operatorilor de transport și de sistem din art. 40 sunt stabilite prin art. 35 al proiectului național. Totodată, nu au fost preluate prevederile alin. (2), care prevăd posibilitatea atribuirii uneia sau mai multor responsabilități dintre cele enumerate la alineatul (1) altui operator de transport și de sistem decât celui care deține sistemul de transport și căruia i s-ar aplica în mod normal responsabilitățile în cauză, precum și cele prevăzute la alin. (8) privind posibilitatea desfășurării și altor activități de către operatorul de sistem și de transport.	Se acceptă, , Totodată, în contextul discuțiilor suplimentare pe marginea propunerilor Secretariatului Comunității Energetice și a Declarației de compatibilitate elaborată de Centrul de armonizare al Comunității Energetice, s-a decis transpunerea în legislația națională a prevederii UE opționale prevăzute la art. 40, alin. (8) din actul comunitar.
60.	Obligațiile în materie de confidențialitate și de transparență impuse proprietarilor de sisteme de transport și operatorilor de transport și de sistem din art. 41 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 31 al proiectului național.	Se acceptă,
61.	Competențele decizionale privind conectarea la sistemul de transport a unor noi instalații de producere și a unor noi instalații de stocare a energiei stabilite în art. 42 sunt transpuse prin prevederile art. 40 (6) și art. 71 ale proiectului național.	Se acceptă,
62.	Cerințele privind separarea proprietății în cazul sistemelor de transport și al operatorilor de transport și de sistem prevăzută în art. 43 sunt transpuse prin art. 20 (10), art. 26 și art. 30 (1) ale proiectului național.	Se acceptă,
63.	Cerințele privind operatorii de sistem independenți prevăzute în art. 44 sunt transpuse prin art. 27 și art. 28 ale proiectului național.	Se acceptă,
64.	Separarea proprietarilor de sisteme de transport este stabilită prin art. 29 al proiectului național în conformitate cu prevederile art. 45 al actului UE.	Se acceptă,
65.	Prevederile art. 46 privind activele, echipamentele, personalul și identitatea, art. 47 privind independența operatorului de transport și de sistem, art. 48 privind independența personalului și a conducerii operatorului de transport și de sistem, art. 49 privind organismul de supraveghere nu sunt preluate de proiectul național, iar argumentele prezentate de autor sunt următoarele: În contextul în care rețelele electrice de transport din Republica Moldova sunt în proprietatea statului, fiind gestionate de către Întreprinderea de Stat Moldelectrica, autoritățile naționale au decis, în coordonare cu Secretariatul	Se acceptă, , Totodată, explicațiile din Tabelul de concordanță au fost nuanțate.

	Comunității Energetice de a implementa modelul Operatorului de Sistem Independent (ISO) în raport cu ÎS Moldelectrica. Moldelectrica a obținut decizia finală de certificare conform modelului ISO la 11.07.2023. Conform prevederilor Directivei 944/2013, întreprinderile electroenergetice integrate pe verticală care dețineau rețele electrice de transport la data de 6 Octombrie 2011 erau în drept să opteze pentru unul din cele două modele de separare alternative: modelul Operatorului de Transport Independent (ITO), descris în această secțiune, sau modelul ISO. Întreprinderile electroenergetice care au obținut cu titlu de proprietate rețele electrice de transport după 6 Octombrie 2011 și care solicită desemnarea în calitate de operator al rețelei electrice de transport sunt obligate să asigure separarea activității de transport exclusiv conform modelului de separate a proprietății. În contextul în care, în Republica Moldova a fost decisă implementarea modelului ISO în raport cu unicul operator al sistemului de transport, transpunerea prevederilor ce țin de modelul ITO nu mai este actuală. Respectiv, în proiectul Legii au fost transpuse prevederile aferente modelului ISO și a modelului separării proprietății, care constituie unicul model disponibil pentru certificarea altor eventuali operatori ai sistemului de transport din Republica Moldova. De altfel, în versiunea în vigoare a Legii cu privire la energia electrică, nr. 107/2016, care transpune Directiva UE nr. 2009/72, de asemenea sunt stabilite doar aceste două modele de separate.	
66.	Cerința privind elaborarea și punerea în aplicare a programului de conformitate și agentul de conformitate prevăzută în art. 50 al Directivei este transpusă prin art. 62 al proiectului național. Totodată, alin. (4) din art. 50 nu este preluat de proiect, iar autorul argumentează acest fapt prin transpunerea acestor prevederi în Regulamentul privind modul de monitorizare a programelor de conformitate, aprobată prin Hotărârea ANRE nr.482/2017 (pt. 29).	Se acceptă, , Totodată Tabelul de concordanță a fost completat cu explicații suplimentare.
67.	Cerințele privind dezvoltarea rețelei și competențele de decizie asupra investițiilor prevăzute în art. 51 al actului UE sunt stabilite în art. 37 și art. 38 ale proiectului național.	Se acceptă,
68.	Cerințele privind desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem prevăzute în art. 52 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 30 și art. 32 al proiectului național.	Se acceptă,
69.	Cerința privind certificarea în raport cu țările terțe prevăzută în art. 53 al actului UE este transpusă prin prevederile art. 30 (5) și art. 33 al proiectului național.	Se acceptă,

70.	Prevederile privind deținerea de instalații de stocare a energiei de către operatorii de transport și de sistem prevăzute în art. 54 al Directivei sunt transpuse prin prevederile art. 34 al proiectului național.	Se acceptă,
71.	Dreptul de acces la evidențele contabile din art. 55 al actului UE este stabilit prin prevederile art. 133 din proiectul național.	Se acceptă,
72.	Separarea contabilă și păstrarea evidențelor contabile ale întreprinderilor din domeniul energiei electrice prevăzută în art. 56 este prevăzută în art. 132 al proiectului național.	Se acceptă,
73.	Prin art. 7 al proiectului național, Agenția Națională pentru Reglementare Energetică este desemnată în calitate de autoritate investită cu competențe de reglementare și monitorizare a activităților din sectorul electroenergetic în conformitate cu art. 57 din actul UE. Totodată, derogările prevăzute în alin. (3) și (7) nu sunt preluate de proiectul național. La fel, deși autorul proiectului menționează compatibilitatea prevederilor din alin. (4), (5), (6), tabelul de concordanță nu conține corespondentul din proiectul național.	Se acceptă, Tabelul de concordanță a fost completat cu argumente care justifică caracterul neaplicabil al alin. (3) și (7) din articolul 57 al Directivei UE. Totodată au fost indicate prevederile din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică prin care au fost transpuse prevederile alin. (4), (5) și (6) din art. 57 al actului UE.
74.	Obiectivele generale ale autorităților de reglementare din art. 58 al Directivei sunt stabilite prin art. 8 al proiectului național.	Se acceptă,
75.	Atribuțiile și competențele autorităților de reglementare din art. 59 sunt preluate de art. 7 - 13 ale proiectului național. Totodată, nu sunt preluate prevederile de la lit. c), alin. (1), alin. (4), alin. (6) al art. 59 din actul UE.	Se acceptă, Totodată, Articolul 9, alin. (1), lit. w) a fost modificat întru asigurarea transpunerii fără echivoc a art. 59, alin. (1), lit. (aa) din actul european.
76.	Cerințele stabilite privind modificarea metodologiilor și tarifelor, precum și procedurile de soluționare a litigiilor astfel cum sunt stabilite în art. 60 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 128, art. 141, art. 143, art. 144 ale actului național.	Se acceptă, Precizăm că prevederile art. 141 și 143 au fost modificate în contextul propunerilor parvenite în cadrul consultărilor publice. Cu toate acestea, în opinia autorului aceasta sunt în concordanță cu Directiva U nr. 944/2019.
77.	Cooperarea regională între autoritățile de reglementare în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, cooperarea cu Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și ACER este reglementată prin prevederile art. 12 al proiectului național în conformitate cu art. 61 al Directivei.	Se acceptă,
78.	Atribuțiile și competențele Agenției cu privire la centrul de coordonare regională prevăzute în art. 11 al proiectului național sunt stabilite în conformitate cu prevederile art. 62 din actul UE.	Se acceptă,
79.	Conformitatea cu codurile de rețea și cu orientările este reglementată prin art. 39 al proiectului național în conformitate cu art. 63 al actului UE.	Se acceptă,

	80.	Păstrarea și prezentarea informației de către furnizor este stabilită în art. 115 și art. 116 ale proiectului în conformitate cu cerințele de evidență a datelor din art. 64 al actului UE.	Se acceptă,
	81.	Cerința privind reglementarea măsurilor pe care le pot adopta statele în temeiul Directivei pentru a asigura condiții de concurență echitabile din art. 65 al actului UE, prevederile din art. 66a privind accesul la energie la prețuri accesibile în timpul unei crize a prețurilor la energie electrică nu au fost preluate de proiectului național.	Se acceptă, Articolul 3 din Proiectul legii a fost completat cu un alineat nou care transpune prevederile art. 65 din actul UE. Totodată, articolul 66a a fost inclus recent în Directiva (UE) nr. 2019/944, prin adoptarea la 26.06.2024 a Directivei (UE) nr.2024/1711 și încă nu au fost incluse în <i>acquis</i> -ul Comunității Energetice. Acestea urmează a fi introduse în legislația națională după includerea acestora în <i>acquis</i> -ul Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
	82.	Anexa I care stabilește cerințele minime privind facturarea și informațiile referitoare la facturare a fost transpusă parțial prin prevederile art. 111 al proiectului național.	Se acceptă, Suplimentar comunicăm că cerințele detaliate cu privire la informațiile ce urmează a fi incluse în factură în conformitate cu Anexa I din Directiva urmează a fi transpuse prin ajustarea Regulamentului privind furnizarea energiei electrice al ANRE. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
	83.	Anexa II care stabilește cerințele privind sistemele de contorizare inteligentă a fost transpusă parțial prin prevederile art. 77 al proiectului național.	Se acceptă,
	84.	b) Prevederi ale Directivei (UE) 2019/944 non-aplicabile Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme UE excluse din varianta adaptată și aprobată prin Deciziile Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/13/MC-EnC din 30 noiembrie 2021 și nr. 2022/03/MC-EnC din 15 decembrie 2022 , după cum urmează: art. 5 (10) privind elaborarea de către Comisie a raportului privind punerea în aplicare a art. 5, art. 24 (2) „Cerințe de interoperabilitate și proceduri de accesare a datelor”, art. 59 (1) (c), (4) „Atribuțiile și competențele autorităților de reglementare”, art. 61 (5) „Cooperarea regională între autoritățile de reglementare în ceea ce privește aspectele transfrontaliere”, art. 63 (9) „Conformitatea cu codurile de rețea și cu orientările”, art. 66 (1), (2), (4), (5) „Derogări”, art. 67 „Exercitarea delegării de competențe”, art. 68 „Procedura comitetului”, art. 70 „Modificarea Directivei 2012/27/UE”, art. 72 „Abrogarea”, Anexa III Termenul de transpunere în dreptul intern și data aplicării (menționate la articolul 72), Anexa IV Tabel de corespondență.	Se acceptă,
	85.	c) Analiza comparativă a transunerii Regulamentului (UE) 2019/943	Se acceptă,

		Evaluând gradul de transpunere a Regulamentului (UE) 2019/943 Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, constatăm că proiectul național asigură transpunerea parțială a prevederilor actului UE, conform rezultatelor analizei de conformitate expuse infra.	
86.	Obiectul și domeniul de aplicare prevăzut în art. 1 al actului UE este transpus prin prevederile art. 1 (2) și art. 3 (2) ale proiectului național. Totodată, prevederea europeană de la art. 1 lit. (f) este transpusă parțial, iar autorul proiectului nu include argumente corespunzătoare în tabelul de concordanță.	Se acceptă, Articolul 3, alin. (2) din proiectul legii a fost completat cu o literă nouă, care transpune prevederile art. 1, lit. f) din Regulamentul nr. 943/2019.	
87.	Definiția „capacitate de interconexiune” din art. 2 este preluată de pct. 11) din art. 2 al proiectului național. Totodată, „autoritatea de reglementare” este definită de art. 7 al proiectului național în corespundere cu art.57 (1) din Directiva (UE) 2019/944.	Se acceptă,	
88.	Următoarele definiții prevăzute în art. 2 al actului UE: „flux transfrontalier”, „congestie”, „capacitate de interconexiune nouă”, „congestie structurală”, „operator al pieței”, „operator al pieței de energie electrică desemnat”, „valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică”, „echilibrare”, „furnizor de servicii de echilibrare”, „capacitate de echilibrare”, „parte responsabilă cu echilibrarea”, „interval de decontare a dezechilibrelor”, „preț de dezechilibru”, „zonă a prețului de dezechilibru”, „proces de precalificare”, „capacitate de rezervă”, „dispecerizare prioritară”, „regiune de calcul al capacităților”, „regiune de calcul al capacităților”, „mecanism de asigurare a capacității”, „proiect demonstrativ”, „participant la piață”, „redispecerizare”, „participant la piață”, „redispecerizare”, „comercializarea în contrapartidă”, „instalație de producere a energiei electrice”, „model de dispecerizare centralizată”, „produs standard de echilibrare”, „produs specific de echilibrare”, „operator delegat”, „centru de coordonare regional”, „piață angro de energie”, „alocare a capacității”, „zonă de control”, „capacitate netă de transport coordonată”, „element critic de rețea”, „capacitate interzonală”, „unitate generatoare”, „flexibilitate” sunt transpuse prin art. 2 al proiectului național.	Se acceptă,	
89.	Noțiunile de „client”, „client final”, „client angro”, „client casnic”, „întreprindere mică”, „client activ”, „furnizare”, „contract de furnizare a energiei electrice”, „agregare”, „consum dispecerizabil”, „sistem de contorizare inteligentă”, „interoperabilitate”, „distribuție”, „operator de distribuție”, „producere distribuită”, „transport”, „operator de transport și	Se acceptă,	

	de sistem”, „utilizator al sistemului”, „producere”, „producător”, „sistem interconectat”, „serviciu de sistem”, „serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenței”, „stocare de energie” sunt definite în sensul definițiilor din art. 2 din Directiva (UE) 2019/944.	
90.	Definiția „dispecerizare prioritară” din art. 2 al actului UE este preluată parțial de proiectul național. Partea a doua a definiției nu este transpusă în textul proiectului.	Definiția noțiunii de ”dispecerizare prioritară”, prevăzută la art. 2, pct. (20) din Regulamentul nr. 943/2019, este expusă prin prisma celor două modele de dispecerizare (modelul de autodispecerizare și modelul de dispecerizare centralizată), iar cele două modele nu pot coexista. În context, în Republica Moldova se aplică modelul de autodispecerizare, iar noțiunea de ”dispecerizare prioritară” a fost definită ținându-se cont de faptul că în Republica Moldova se aplică modelul de autodispecerizare. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
91.	Definiția „cogenerare de înaltă eficiență” este transpusă prin art. 5 din Legea nr. 92/2014.	Se acceptă,
92.	Definiția „eficiență energetică” este transpusă prin art. 3 din Legea nr. 139/2018.	Se acceptă,
93.	Definiția „energie din surse regenerabile” este transpusă prin art. 3 din Legea nr. 10/2016.	Se acceptă,
94.	Noțiunile „oră de vârf”, „reducere a vârfurilor de sarcină”, „produs de reducere a vârfurilor de sarcină”, „centru virtual regional”, „contract bidirecțional pentru diferență”, „contract de achiziție de energie electrică”, „dispozitiv de măsurare dedicate” nu sunt transpuse prin proiectul național. La fel, definițiile de „mic sistem izolat” și „mic sistem conectat” nu sunt preluate de proiectul național, în contextul în care, în Republica Moldova nu există asemenea tipuri de sisteme.	Se acceptă, Definițiile noțiunilor de „oră de vârf”, „reducere a vârfurilor de sarcină”, „produs de reducere a vârfurilor de sarcină”, „centru virtual regional”, „contract bidirecțional pentru diferență”, „contract de achiziție de energie electrică”, „dispozitiv de măsurare dedicate”, precum și prevederile corespunzătoare (articolul 7a, articolul 7b, alineatele noi din articolul 9, articolul 19a – 19d) au fost introduse în Regulamentul 943/2019 recent, urmare a adoptării la 13.06.2024 a Regulamentului de modificare nr. 1747/2024. Acestea însă nu sunt reflectate în versiunea Regulamentului nr. 943/2019 adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice. Respectiv, acestea urmează a fi introduse în legislația națională după integrarea lor în cadrul normativ al Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
95.	Principiile de funcționare a piețelor de energie electrică prevăzute la art. 3 al actului UE sunt transpuse prin art. 82 (4) al proiectului național.	Se acceptă,
96.	Responsabilitatea în materie de echilibrare prevăzută în art. 5 al actului UE este transpusă prin prevederile art. 90 al proiectului național.	Se acceptă,
97.	Cerințele privind organizarea pieței de echilibrare stabilite în art. 6 sunt transpuse prin art. 91 al proiectului național. Totodată, achizițiile capacității de echilibrare se efectuează în condițiile art. 92 al proiectului național.	Se acceptă,
98.	Reglementarea pieței pentru ziua următoare și piețele intrazilnice conform art. 7 din actul UE sunt prevăzute în art. 89 al proiectului național.	Se acceptă,

99.	Prevederile art. 7a privind produsul de reducere a vârfurilor de sarcină, cerințele privind dispozitivul de măsurare dedicat prevăzute în art. 7b nu sunt transpuse prin proiectul național.	Se acceptă, Articolele respective au fost introduse în Regulamentul 943/2019 recent, urmare a adoptării la 13.06.2024 a Regulamentului de modificare nr. 1747/2024. Acestea însă nu sunt reflectate în versiunea Regulamentului nr. 943/2019 adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice. Respectiv, acestea urmează a fi introduse în legislația națională după integrarea lor în cadrul normativ al Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
100.	Regulile privind tranzacționarea pe piețele pentru ziua următoare și pe piețele intrazilnice prevăzute în art. 8 al actului UE sunt parțial transpuse prin prevederile art. 89 al proiectului național. În context, proiectul național nu a preluat prevederile pct. (1a), (1b), (1c) ale actului UE.	Se acceptă, Prevederile respective au fost introduse în Regulamentul 943/2019 recent, urmare a adoptării la 13.06.2024 a Regulamentului de modificare nr. 1747/2024. Acestea însă nu sunt reflectate în versiunea Regulamentului nr. 943/2019 adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice. Respectiv, acestea urmează a fi introduse în legislația națională după integrarea lor în cadrul normativ al Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
101.	Piețele la termen din art. 9 al Regulamentului UE sunt reglementate de prevederile art. 88 ale proiectului național. Totodată, proiectul național nu a preluat prevederile alin. (4) - (9) ale art. 9 din actul UE.	Se acceptă, Prevederile respective au fost introduse în Regulamentul 943/2019 recent, urmare a adoptării la 13.06.2024 a Regulamentului de modificare nr. 1747/2024. Acestea însă nu sunt reflectate în versiunea Regulamentului nr. 943/2019 adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice. Respectiv, acestea urmează a fi introduse în legislația națională după integrarea lor în cadrul normativ al Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
102.	Valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică prevăzută în art. 11 al Regulamentului UE urmează a fi stabilită de Agenție în corespundere cu art. 53 al proiectului național.	Se acceptă,
103.	Cerințele privind dispecerizarea producerii și consumul dispecerizabil prevăzute în art. 12 din actul UE sunt transpuse prin art. 74 al proiectului național. Totodată, derogarea prevăzută la alin.(3) nu este preluată de proiectul național.	Se acceptă, Prevederea stabilită la art. 12, alin. (3) este opțională. Totodată, în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică actualmente principiul dispecerizării prioritare se aplică în raport cu centralele electrice de termoficare și centralele electrice eligibile care produce din surse regenerabile de energie
104.	Redispecerizarea și comercializarea în contrapartidă este reglementată în art. 46 al proiectului național în conformitate cu prevederile art. 13 al actului UE.	Se acceptă,
105.	Cerințele privind stabilirea și revizuirea zonelor de ofertare din art. 42 din proiect sunt stabilite în conformitate cu prevederile art. 14 și art. 149 ale actului UE.	Se acceptă,
106.	Cerințele privind elaborarea planurilor de acțiuni pentru abordarea congestiilor structurale stabilite în art. 43 al proiectului național corespund prevederilor art. 15 din actul UE.	Se acceptă,

107.	Principiile generale de alocare a capacității și de gestionare a congestiilor prevăzute în art. 16 al Regulamentului UE sunt stabilite prin art. 44 al proiectului național.	Se acceptă,
108.	Cerințele privind alocarea capacității interzonale de la un interval de timp la altul prevăzute în art. 17 sunt transpuse prin art. 45 al proiectului național.	Se acceptă,
109.	Principiile generale privind prețurile tarifele reglementate sunt prevăzute în art. 129, art. 130 ale proiectului național în conformitate cu prevederile art. 18 al actului UE.	Se acceptă,
110.	Distribuirea veniturilor din congestii astfel cum este prevăzută în art. 19 al actului UE este transpusă prin art. 47 al proiectului național.	Se acceptă,
111.	Prevederile art. 19 privind promovarea utilizării contractelor de achiziție de energie electrică nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă, Intuim că Centrul de armonizare face referire la articolul 19a din Regulamentul nr. 944/2019. Totodată, precizăm în acest sens că articolul respectiv a fost introdus în Regulamentul nr. 943/2019 recent, urmare a adoptării la 13.06.2024 a Regulamentului de modificare nr. 1747/2024. Acesta însă nu este reflectat în versiunea Regulamentului nr. 943/2019 adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice și urmează a fi introdus în legislația națională după integrare în cadrul normativ al Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
112.	Modelele voluntare de contracte de achiziție de energie electrică și monitorizarea contractelor de achiziție de energie electrică prevăzute în art. 19b, măsurile aplicate la nivelul Uniunii pentru a contribui la atingerea ponderii suplimentare a energiei din surse regenerabile al actului UE nu sunt transpuse de proiectul național prevăzute în art. 19c, schemele de sprijinire directă a prețurilor sub formă de contracte bidirecționale pentru diferență pentru investiții prevăzute în art. 19d, evaluarea nevoilor de flexibilitate din art. 19e, obiectivele naționale orientative pentru flexibilitatea din surse nefosile din art. 19f, principiile de concepere a schemelor de sprijinire a flexibilității din surse nefosile din art. 19h nu sunt preluate de proiectul național.	Articolele respective au fost introduse în Regulamentul 943/2019 recent, urmare a adoptării la 13.06.2024 a Regulamentului de modificare nr. 1747/2024. Acestea însă nu sunt reflectate în versiunea Regulamentului nr. 943/2019 adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice. Respectiv, acestea urmează a fi introduse în legislația națională după integrarea lor în cadrul normativ al Comunității Energetice. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
113.	Cerințele privind adecvarea resurselor pe piața internă de energie electrică prevăzute în art. 20 sunt transpuse prin art. 49 al proiectului național.	Se acceptă,
114.	Principiile generale pentru mecanismele de asigurare a capacității din art. 21 al Regulamentului sunt transpuse prin prevederile art. 51 al proiectului național.	Se acceptă,
115.	Principiile de concepere a mecanismelor de asigurare a capacității din art. 22 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 52 al proiectului național.	Se acceptă,

116.	Prin prevederile art. 49 în conformitate cu prevederile art. 23 al actului UE, se stabilește că adecvanța resurselor pe teritoriul Republicii Moldova se monitorizează pe baza evaluării adecvanței resurselor la nivel european.	Se acceptă,
117.	Evaluările adecvării resurselor la nivel național prevăzută în art. 50 al proiectului național este asigurată în conformitate cu prevederile art. 24 din actul UE.	Se acceptă,
118.	Cerințele privind punerea în aplicare a standardului de fiabilitate prevăzute în art. 25 din actul UE sunt transpuse prin art. 53 al proiectului național.	Se acceptă,
119.	Participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității prevăzută în art. 54 al proiectului național este organizată în conformitate cu prevederile art. 26 al Regulamentului UE.	Se acceptă,
120.	Cooperarea regională a operatorilor sistemelor de transport prevăzută în art. 55 al proiectului național este reglementată în conformitate cu prevederile art. 28, art. 33 și art. 34 din Regulamentul UE.	Se acceptă,
121.	Cerințele privind structura organizatorică și regulile de funcționare ale centrului regional de coordonare din art. 38 - 41 și art. 43 - 45 ale actului UE sunt reglementate prin prevederile art. 57 al proiectului național.	Se acceptă,
122.	Procedura de adoptare și revizuire a acțiunilor coordonate și a recomandărilor sunt prevăzute în art. 58 al proiectului național în conformitate cu art. 42 al actului UE.	Se acceptă,
123.	Cerințele privind monitorizarea și raportarea prevăzute în art. 46 al actului UE sunt stabilite în art. 59 al proiectului național.	Se acceptă,
124.	Includerea Moldovei în planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani în conformitate cu prevederile art. 48 al actului UE nu este prevăzută de proiectul național. Totodată, art. 37 al proiectului național prevede coordonarea Planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani cu planul la nivelul Uniunii Europene. Totodată, autorul utilizează noțiunea de „plan UE neobligatoriu”, ceea ce nu corespunde prevederilor Regulamentului UE.	Se acceptă, Prevederea stabilită la art. 48, alin. (1) din Regulamentul UE nu poate fi transpusă în legislația națională, deoarece vizează activitatea instituțiilor Uniunii Europene, iar acest fapt a fost reflectat în Tabelul de concordanță. Cu privire la utilizarea în proiect a sintagmei de ”plan UE neobligatoriu”, relevăm că această este utilizată în Directiva UE nr. 944/2019, și anume în art. 51, alin. (5), care, de altfel este transpus prin art. 37, alin. (7) și (8) din Proiectul legii.
125.	Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport este prevăzut în art. 48 al proiectului național în conformitate cu prevederile art. 49 al Regulamentului UE: Cerințele privind punerea în aplicare a mecanismelor de coordonare și schimb de informații în conformitate cu art. 50 al actului UE sunt stabilite prin art. 40 al proiectului național.	Se acceptă,

126.	Desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem prevăzută în art. 30 al proiectului național este asigurată în conformitate cu prevederile art. 51 din actul UE.	Se acceptă,
127.	Prevederile privind cooperarea operatorilor de distribuție la nivelul Comunității Energetice în corespundere cu art. 52 al actului UE nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă, Articolul 52, alin. (1) din actul UE se transpune prin articolul 64 alin. (13) din Proiectul legii, iar prevederea de la alin. (2) face parte din categoria prevederilor UE neaplicabile. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
128.	Prevederile privind cooperarea dintre operatorii de distribuție și operatorii de transport și de sistem din art. 57 al Regulamentului UE sunt transpuse prin art. 75 al proiectului național.	Se acceptă,
129.	Adoptarea codurilor de rețea și a orientărilor este prevăzută în art. 39 în conformitate cu prevederile art. 58 al actului UE.	Se acceptă,
130.	Derogările privind interconexiunile noi sunt stabilite în art. 41 al proiectului național în conformitate cu prevederile art. 63 al actului UE.	Se acceptă,
131.	Cerințele prevăzute în art. 65 al actului UE referitoare la furnizarea de informații și asigurarea confidențialității sunt prevăzute în art. 5, art. 9 și art. 12 ale proiectului național.	Se acceptă,
132.	Regulile privind aplicarea sancțiunilor stabilite în art. 66 al Regulamentului UE sunt prevăzute în art. 144 al proiectului național. În context, menționăm că sancțiunile aplicabile trebuie să fie eficace, proporționale și cu efect de descurajare, iar statele membre trebuie să notifice normele respective Comisiei fără întârziere și îi comunică acesteia, fără întârziere, orice modificări ulterioare privind aceste norme.	Se acceptă,
133.	Atribuțiile centrului de coordonare regional sunt transpuse parțial prin art. 56 al proiectului național. În context, Anexa I din Regulamentul UE prevede că metodologiile urmează a fi elaborate în temeiul orientărilor privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor adoptate în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009.	Se acceptă,
134.	Prevederile Anexei IV și Anexei V din varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC din 15 decembrie 2022 nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă, Prevederile din Anexele IV și V fac parte din categoria prevederilor UE neaplicabile. Astfel, Anexa IV vizează activitatea centrelor regionale de coordonare stabilite în afara Republicii Moldova, iar Anexa V stabilește prevederi specifice pentru Regiunile de operare a sistemului, prevederi care exceda cadrul legal național. Totodată, Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.

	135. d) Prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/943 non-aplicabile Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme UE, excluse din varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC din 15 decembrie 2022, după cum urmează: art. 14 (4), (6), (11) „Revizuirea zonelor de ofertare”, art. 23 (3) - (6) „Evaluarea adecvării resurselor la nivel european”, art. 26 (11) „Participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității”, art. 27 „Procedura de aprobare”, art. 29 „ENTSO pentru energie electrică”, art. 30 „Atribuțiile ENTSO pentru energie electrică”, art. 31 „Consultări”, art. 32 „Monitorizarea efectuată de către ACER”, art. 34 alin. 2 și 4 „Cooperarea regională a operatorilor de transport și de sistem”, art. 35 (1) „Înființarea și misiunea centrelor de coordonare regionale”, art. 36 (3), (4) „Aria geografică a centrelor de coordonare regionale”, art. 37 (2) „Atribuțiile centrelor de coordonare regionale”, art. 49 (4) „Mecanismul de compensare între operatorii de transport și de sistem”, art. 52 (3) „Entitatea europeană pentru operatorii de distribuție”, art. 53 „Înființarea entității OSD UE”, art. 54 „Principalele norme și proceduri pentru entitatea OSD UE”, art. 55 „Atribuțiile entității OSD UE”, art. 56 „Consultările în cadrul procesului de elaborare a codurilor de rețea”, art. 59 „Stabilirea codurilor de rețea”, art. 60 „Modificarea codurilor de rețea”, art. 61 „Orientări”, art. 63 (11) „Capacități de interconexiune noi”, art. 64 „Derogări”, art. 66 (2) „Sanțiuni”, art. 67 „Procedura comitetului”, art. 68 „Exercitarea delegării de competențe”, art. 69 „Reexaminare și rapoartele Comisiei”, Anexa II și III.	Se acceptă,
	136. e) Analiza comparativă a transunerii Regulamentului (UE) 2019/942. Regulamentul (UE) 2019/942 are ca scop principal instituirea Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (denumită în continuare „ACER”).	Se acceptă,
	137. În context, obiectivul ACER este de a asista autoritățile de reglementare menționate la articolul 57 din Directiva (UE) 2019/944 și la articolul 39 din Directiva 2009/73/CE în exercitarea, la nivelul Uniunii, a atribuțiilor de reglementare desfășurate în statele membre, precum și, acolo unde este necesar, de a coordona acțiunile acestora și de a media și soluționa dezacordurile dintre acestea, în conformitate cu articolul 6 alineatul (10) din prezentul regulament. ACER	Se acceptă,

		contribuie, de asemenea, la elaborarea unor practici comune de înaltă calitate în materie de reglementare și supraveghere, contribuind astfel la aplicarea consecventă, eficientă și efectivă a dreptului Uniunii în vederea realizării obiectivelor Uniunii în materie de climă și energie.	
	138.	Reieșind din cele expuse supra, menționăm că prevederile actului UE menționat nu constituie obligație de transpunere în cadrul normativ național și nu implică o transpunere directă a acestora potrivit mecanismului național de armonizare legislativă.	Se acceptă,
	139.	Totodată, în contextul punerii în aplicare a prevederilor corespondente din art. 57 al Directivei (UE) 2019/944 (desemnarea și independența autorităților de reglementare), constatăm că proiectul național creează cadrul juridic național conform prevederilor UE pe dimensiunea cooperării și asistenței autorității naționale de reglementare în exercitarea atribuțiilor acesteia.	Se acceptă,
	140.	f) Prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/942 non-aplicabile Următoarele prevederi ale actului UE au fost excluse din varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC din 15 decembrie 2022, după cum urmează: art. 2 (c) și (e) „Tipuri de acte emise de către ACER”, art. 3(1) „Atribuții generale”, art. 4 (1) - (3), (5), (8) „Atribuțiile ACER referitoare la cooperarea operatorilor de transport și de sistem și a operatorilor de distribuție”, art. 5 (1), (2), (5), (7) „Atribuțiile ACER referitoare la elaborarea și implementarea codurilor de rețea și a orientărilor”, art. 6 (3)-(8) „Atribuțiile ACER privind autoritățile de reglementare”, art. 8 „Atribuțiile ACER legate de operatorii pieței de energie electrică desemnați”, art. 9 „Atribuțiile ACER legate de adecvarea capacității de producere și de pregătirea pentru riscuri”, art. 11 „Atribuțiile ACER legate de infrastructură”, art. 12 „Atribuțiile ACER legate de integritatea și transparența pieței angro”, art. 13 „Acordarea de noi atribuții ACER”, art. 14 (3), (5) „Consultare, transparență și garanții procedurale”, art. 15 „Monitorizarea și raportarea privind sectorul energiei electrice și cel al gazelor naturale”, art. 16-27 privind organizarea ACER, art. 30 „Grupuri de lucru”, art. 31-46 privind stabilirea structurii și bugetului ACER, Anexa I și II.	Se acceptă,
	141.	g) Analiza comparativă a transunerii Regulamentului (UE) 2015/1222	Se acceptă,

		Ca urmare a analizei transpunerii prevederilor Regulamentului (UE) 2015/1222, evidențiem că autorul menționează în tabelul de concordanță despre transpunerea actului UE în cauză printr-un act normativ național distinct aprobat de Agenție - proiectul Codului de rețea privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, ori transpunerea selectivă a unor prevederi ale actului UE fără preluarea obiectului, domeniului de aplicare, precum și a definițiilor aplicabile în proiectul de Lege nu a permis evaluarea gradului de transpunere al actului UE.	
	142.	Totodată, menționăm că în contextul expertizei de compatibilitate a proiectului Codului de rețea privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor (Declarația de compatibilitate nr. 31/02-126-11218 din 8 octombrie 2024), s-a constatat transpunerea Regulamentului 2015/1222/UE.	Se acceptă,
	143.	h) Prevederi ale Regulamentului (UE) 2015/1222 non-aplicabile Următoarele prevederi au fost excluse din varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC din 15 decembrie 2022, după cum urmează: art. 1 (4), (5) „Obiect și domeniul de aplicare”, art. 5 (3) „Desemnarea OPEED-urilor în cazul unui monopol legal național privind serviciile de tranzacționare”, art. 7 (6) „Atribuțiile OPEED”, art. 8 (2)(b) „Funcțiile OTS-urilor privind cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice”, art. 9(2), (7) (g) „Adoptarea termenelor și condițiilor sau a metodologiilor”, art. 16, (1), (3) „Metodologia de furnizare a datelor privind producția și consumul”, art. 17 „Metodologia privind modelul comun de rețea”, art. 20 (3) „Introducerea metodologiei de calcul al capacităților bazate pe flux”, art. 27 (1) „Dispoziții generale”, art. 31(2), (5) „Raportul bienal privind calculul și alocarea capacităților”, art. 37 „Dezvoltarea algoritmilor”, art. 41 (2) „Prețuri maxime și minime”, art. 54 (2), (3) „Prețuri maxime și minime”, art. 55 (1), (2) „Stabilirea prețurilor capacității intrazilnice”, art. 64-67 privind modalitățile intrazilnice tranzitorii, art. 82 (3), (4) „Monitorizarea punerii în aplicare a cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice”, art. 83 „Dispoziții tranzitorii pentru Irlanda și Irlanda de Nord”.	Se acceptă,
	144.	i) Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului (UE) 1227/2011 Evaluând gradul de transpunere a Regulamentului (UE) 1227/2011, constatăm că proiectul național asigură	Se acceptă,

		transpunerea parțială a prevederilor actului UE, conform rezultatelor analizei de conformitate expuse infra. Obiectivele de reglementare stabilite în art. 3 i) și j) al proiectului național transpun prevederile art. 1 al actului UE.	
145.	Definiții din art. 2 al actului UE: „informație privilegiată”, „informații”, „manipulare a pieței”, „tentativă de manipulare a pieței”, „produse energetice angro”, „capacitate de consum”, „piață angro de energie”, „participant la piață”, „persoană”, „persoană care organizează sau efectuează tranzacții cu titlu profesional”, „autoritate financiară competentă”, „autoritate națională de reglementare”, „operator de sistem de transport”, „operator de distribuție”, „operator de înmagazinare”, „operator de sistem GNL”, „întreprindere-mamă”, „întreprindere afiliată”, „distribuție de gaze naturale”, „distribuție de energie electrică”, „piață organizată” sunt transpuse prin art. 2 al proiectului național.	Se acceptă,	
146.	Definițiile „mecanism de raportare înregistrat” sau „RRM”, „platformă de publicare a informațiilor privilegiate” sau „IIP”, „tranzacționare algoritmică”, „acces electronic direct”, „registru de ordine”, „indice de referință”, „tranzacționare GNL”, „date de piață privind GNL”, „participant la piața GNL”, „evaluarea prețului GNL”, „indice de referință pentru GNL” nu au fost transpuse de proiectul național, iar autorul menționează că aceste noțiuni țin exclusiv de sectorul gazelor naturale.	Se acceptă, Definițiile noțiunilor de „mecanism de raportare înregistrat” sau „RRM”, „platformă de publicare a informațiilor privilegiate” sau „IIP”, „tranzacționare algoritmică”, „acces electronic direct”, „registru de ordine”, „indice de referință” au fost introduse în Regulamentul UE nr. 1227/2011 urmare a amendamentelor adoptate la 11 aprilie 2024 a Regulamentului UE de modificare nr. 1106/2024. Totodată, Regulamentul UE de modificare nu a fost transpus în cadrul normativ al Comunității Energetice, iar transpunerea acestuia în legislația națională urmează a fi efectuată odată cu adoptarea de către Consiliul Ministerial a versiunii adaptate a actului UE respectiv. De asemenea, definițiile noțiunilor ce țin de gazele naturale lichefiate nu pot fi transpuse în legislația națională, întrucât în Republica Moldova nu există infrastructură pentru gaze naturale lichefiate. Tabelul de concordanță a fost completat/modificat în acest sens.	
147.	Definiția noțiunii de „infrastructură critică” a fost transpusă în Legea nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului.	Se acceptă,	
148.	Prevederile privind interzicerea tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate prevăzute în art. 3 al actului UE sunt transpuse prin prevederile art. 96 al proiectului național.	Se acceptă,	
149.	Obligația de a publica informații privilegiate astfel cum este stabilită în art. 4 al actului UE este transpusă prin art. 97 al proiectului național.	Se acceptă,	
150.	Prevederile prevăzute în art. 4a privind autorizarea și supravegherea platformelor de publicare a informațiilor privilegiate nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă,	

151.	Cerința privind interzicerea manipulării pieței din art. 5 al actului UE este prevăzută de art. 99 al proiectului național.	Se acceptă,
152.	Prevederile din art. 5a privind tranzacționarea algoritmică nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă, Articolul respectiv a fost introdus în Regulamentul UE nr. 1227/2011 urmare a amendamentelor adoptate la 11 aprilie 2024 a Regulamentului UE de modificare nr. 1106/2024. Totodată, Regulamentul UE de modificare nu a fost transpus în cadrul normativ al Comunității Energetice, iar transpunerea acestuia în legislația națională urmează a fi efectuată odată cu adoptarea de către Consiliul Ministerial a versiunii adaptate a actului UE respectiv. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
153.	Promovarea și monitorizarea concurenței pe piețele de energie electrică, efectuarea investigațiilor pe piețele de energie electrică astfel cum este prevăzută în art. 7 al Regulamentului este transpusă prin prevederile art. 10 și 100 ale proiectului național.	Se acceptă,
154.	Prevederile privind atribuțiile și competențele Agenției cu privire la evaluările prețurilor GNL și indicii de referință pentru GNL, publicarea evaluărilor prețului GNL și a indicilor de referință pentru GNL, transmiterea de date de piață privind GNL agenției, calitatea datelor de piață privind GNL, continuitatea activității prevăzute în art. 7a - 7e ale actului UE nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă, Prevederile ce țin de gazele naturale lichefiate nu pot fi transpuse în legislația națională, întrucât în Republica Moldova nu există infrastructură pentru gaze naturale lichefiate. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
155.	Prevederile privind înregistrarea participanților la piață prevăzute în art. 9 sunt transpuse prin art. 86 al proiectului național.	Se acceptă,
156.	Prevederile art. 9a privind autorizarea și supravegherea mecanismelor de raportare înregistrate nu sunt preluate de proiectul național.	Se acceptă, Articolul respectiv a fost introdus în Regulamentul UE nr. 1227/2011 urmare a amendamentelor adoptate la 11 aprilie 2024 a Regulamentului UE de modificare nr. 1106/2024. Totodată, Regulamentul UE de modificare nu a fost transpus în cadrul normativ al Comunității Energetice, iar transpunerea acestuia în legislația națională urmează a fi efectuată odată cu adoptarea de către Consiliul Ministerial a versiunii adaptate a actului UE respectiv. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
157.	Nedivulgarea informațiilor confidențiale, transparența, secretul profesional și protecția datelor este prevăzută în art. 103 al proiectului național în conformitate cu prevederile din art. 11 al actului UE.	Se acceptă,
158.	Fiabilitatea operațională este stabilită în art. 103 al proiectului național în conformitate cu art. 12 al actului UE.	Se acceptă,
159.	Aplicarea interdicțiilor cu privire la abuzul de piață conform art. 13 este reglementată prin art. 9, 100, 101, 146 și 147 ale proiectului național. Totodată, proiectul național nu au preluat textul integral al articolului UE.	Se acceptă, Articolul 13 a fost modificat și completat prin Regulamentul UE de modificare nr. 1106/2024 care modifică Regulamentul UE nr. 1227/2011. Totodată,

		Regulamentul UE de modificare nu a fost transpus în cadrul normativ al Comunității Energetice, iar transpunerea acestuia în legislația națională urmează a fi efectuată odată cu adoptarea de către Consiliul Ministerial a versiunii adaptate a actului UE respectiv. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
160.	Cerințele privind inspecțiile la fața locului efectuate de Agenție, cererea de informații, competența de a consemna declarații, garanții procedurale, asistența reciprocă, agentul de investigații, penalități cu titlu cominatoriu, garanții procedurale cu privire la deciziile privind penalitățile cu titlu cominatoriu, prevăzute în art. 13b - 13j nu au fost preluate de proiectul național.	Se acceptă, Articolele respective a fost introduse în Regulamentul UE nr. 1227/2011 urmare a amendamentelor adoptate la 11 aprilie 2024 a Regulamentului UE de modificare nr. 1106/2024. Totodată, Regulamentul UE de modificare nu a fost transpus în cadrul normativ al Comunității Energetice, iar transpunerea acestuia în legislația națională urmează a fi efectuată odată cu adoptarea de către Consiliul Ministerial a versiunii adaptate a actului UE respectiv. Tabelul de concordanță a fost completat în acest sens.
161.	Dreptul la o cale de atac astfel cum este prevăzută în art. 14 al actului UE este transpus prin prevederile art. 13 al proiectului național.	Se acceptă,
162.	Obligațiile persoanelor care organizează sau efectuează tranzacții cu titlu profesional stabilite prin art. 15 din actul UE sunt transpuse prin art. 98 al proiectului național.	Se acceptă,
163.	Cooperarea la nivelul Uniunii și la nivel național din art. 16 al actului UE este transpusă prin art. 8 și art. 102 din proiectul național.	Se acceptă,
164.	Nedivulgarea informațiilor confidențiale, transparența, secretul profesional și protecția datelor prevăzute în art. 103 al proiectului național sunt transpuse în conformitate cu art. 17 al actului UE.	Se acceptă,
165.	Sancțiunile pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro de energie electrică prevăzute în art. 146 sunt transpuse din art. 18 al actului UE.	Se acceptă,
166.	j) Prevederi ale Regulamentului (UE) 1227/2011 non-aplicabile Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme UE, excluse din varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018110IMG-EnC din 29 noiembrie 2018, după cum urmează: art. 1 (4) și (5) „Obiect, domeniu de aplicare și legătura cu alte acte legislative ale Uniunii”, art. 2 (4) (b), (d) și (9) „Definiții”, art. 6 „Actualizarea tehnică a definițiilor date informațiilor privilegiate și manipulării pieței”, art. 8 „Colectarea datelor”, art. 10 „Schimbul de informații dintre Agenție și alte autorități”, art. 16 (3) (a), (b), (c) și (6) „Cooperarea la nivelul Uniunii și la nivel național”, art. 19 „Relații internaționale”,	Se acceptă,

		art. 20 „Exercitarea competențelor delegate”, art. 21 „Procedura comitetului”, 21a „Raportarea și reexaminarea”, art. 22 „Intrarea în vigoare”.	
167.	III. Respectarea mecanismului de armonizare a) Obiecții privind tabelele de concordanță În rezultatul analizei tabelelor de concordanță elaborate pentru actele UE examinate, menționăm că acestea nu corespund în totalitate cerințelor stabilite pentru elaborarea și prezentarea acestora prezentate în Anexa nr.2 din HG nr. 1171/2018. În context, TC-urile urmează a fi revizuite și definitive conform constatărilor expuse în prezenta Declarație.	Se acceptă, Tabelele de concordanță au fost modificate	
168.	Totodată, în conformitate cu cerințele stabilite în Anexa nr. 2, la compartimentul 7 al tabelului de concordanță, se menționează articolele, alineatele, paragrafele etc. ale proiectului de act normativ național, care corespund și transpun dispozițiile corespundente ale actului juridic european din compartimentul 6 al tabelului de concordanță, cu transcrierea tuturor prevederilor proiectului cuprinse în aceste articole, alineate, paragrafe etc., astfel încât să fie reflectat întreg textul proiectului de act normativ național. Consecutiv, în cazul în care prevederile actului juridic european au constituit anterior obiect al transpunerii în legislația națională, se menționează titlul actului normativ național, articolul, alineatul, paragraful etc. care au transpus dispozițiile actului juridic european. Dacă proiectul național conține și prevederi cu specific național, care nu sunt transpuse din actul juridic european, acestea se reflectă la sfârșitul tabelului de concordanță.	Se acceptă,	
169.	b) Obiecții privind clauza de armonizare Menționăm că, proiectul național a asigurat transpunerea parțială a actelor juridice UE în versiunile adaptate și aprobate prin Deciziile Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10IMG-EnC din 29 noiembrie 2018, nr. 2021/13/MC-EnC din 30 noiembrie 2021 și nr. 2022/03/MC-EnC din 15 decembrie 2022, care nu încorporează ultimele modificări introduse la actele UE examinate. În context, în rezultatul definitivării proiectului actului normativ național, ținând cont de prevederile art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea, clauza de armonizare urmează a fi actualizată și expusă corespunzător.	Se acceptă, Clauza de armonizare a fost actualizată. Totodată, Nota informativă și AIR au fost ajustate în sensul reflectării faptului că în Proiectul legii cu privire la energia electrică au fost introduse prevederi care să asigure cadrul normativ necesar pentru punerea în aplicare și implementarea Regulamentului UE nr. 942/2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei. Astfel încât să fie asigurată cooperarea și interacțiunea între Agenția respectivă, pe de o parte, și ANRE, operatorul sistemului de transport și OPEED, pe de altă parte.	
170.	IV. Concluzii În rezultat, constatăm că proiectul asigură transpunerea parțială a dispozițiilor Directivei (UE) 2019/944,	Se acceptă,	

		Regulamentului (UE) 2019/943 și Regulamentului (UE) 1227/2011, conform expertizei de compatibilitate expuse supra. Consecutiv, în procesul definitivării proiectului, vor fi revizuite și ajustate în mod corespunzător instrumentele procesului de armonizare (Clauza de armonizare și Tabelul de concordanță), conform obiecțiilor formulate în prezenta Declarație. Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere UE-RM.	
Avizare și consultare publică repetată			
Ministerul Finanțelor (nr. 07/5-09/121 din 17.03.2025)	1.	Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și, în limita competențelor funcționale, comunică menținerea poziției referitor la unele obiecții expuse prin avizul 07/5-03/454/1525 din 02.10.2024. Totodată, întru evitarea înțelegerii eronate de către părți a prevederilor unor articole din proiectul de lege, se propune organizarea unei ședințe de lucru cu reprezentanții Ministerului Energiei, în cadrul căreia vor fi examinate suplimentar obiecțiile și argumentele expuse în Sinteza anexată la proiect. În același context, pentru a preveni eventualele interpretări inexacte privind aplicarea regimurilor juridice, având în vedere dispozițiile Legii nr.74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, care se înscriu în contextul mai larg al pieței interne de energie a Republicii Moldova, considerăm oportună includerea în Nota de fundamentare a unei mențiuni clarificatoare. Astfel, este esențial să se specifice că proiectul propus nu afectează aplicabilitatea Legii nr.74/2020 în ceea ce privește achizițiile sectoriale efectuate de către entitățile contractante care activează în domeniul electroenergetic. Această vizează activitățile de producere, operare a pieței, transportul, conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, distribuția și furnizarea energiei electrice, în contextul obligației de serviciu public.	Se acceptă, În data de 26 martie 2025 a avut loc ședința de lucru cu Ministerul Finanțelor pe subiectul proiectului de Lege privind energia electrică, unde au fost analizate și agreate toate divergențele referitor la proiect. Urmare a acesteia, a fost agreată posibilitatea promovării proiectului legii (a se vedea email).

		Clarificarea menționată va contribui la evitarea eventualelor neînțelegeri și va asigura o implementare uniformă și coerentă a normelor juridice.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizare	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Ministerul Mediului	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Agencia Proprietății Publice (nr. 05-04-953 din 12.02.2025)	1.	Urmare demersului Ministerului Energiei nr. 05-366 din 11 februarie 2025, Agenția Proprietății Publice a examinat repetat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), autor – Ministerul Energiei și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa obiecțiilor. Totodată, reieșind din faptul că, unele obiecții și propuneri expuse de către S.A. „CET-Nord”, S.A. „RED Nord” și S.A. „Termoelectrica” nu au fost acceptate sau au fost acceptate parțial, solicităm să se ajungă la un consens în privința acestora.	Se acceptă.
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (nr.06-01/988 din 24. 02.2025)	1.	Cu referire la proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), remis spre avizare de către Ministerul Energiei, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE/Agenția) intervine cu următoarele obiecții și propuneri. 1. La art. 2: 1.1. noțiunea <i>actului de corespundere</i> de la alin. (3) urmează a fi expusă în următoarea redacție: <i>„act de corespundere</i> – act emis de organul supravegherii energetice de stat în condițiile stabilite în prezenta lege în rezultatul examinării unei instalații electrice noi sau existente, a părții electrice a centralei electrice a prosumatorilor de energie electrică sau a unei surse de energie electrică de rezervă, care confirmă corespunderea acestora cu documentația de proiect și cerințele actelor normative, documentelor normativ-tehnice specifice proceselor de amenajare și exploatare a instalațiilor și centralelor electrice, inclusiv celor de securitate electrică”. Argumentare: 1) Referitor la sintagma „...<i>părții electrice a centralelor electrice...</i>” – ANRE reiterează că centralele electrice reprezintă un complex de construcții și utilaje,	Se acceptă, În contextul discuțiilor suplimentare cu ANRE, precum și ținând cont de propunerea Institutului de energetică cu privire la art. 72, alin. (19) din Proiectul legii, definiția noțiunii de „act de corespundere” de la art. 2 pct. 3) va avea următorul cuprins: <i>”act de corespundere</i> - act emis de organul supravegherii energetice de stat în condițiile stabilite în prezenta lege în rezultatul examinării unei instalații electrice noi sau existente, a părții electrice a centralei electrice sau a unei surse de energie electrică de rezervă, deținute de instituțiile preșcolare, de învățământ, medicale, de azilurile de bătrâni sau de orfelinate, a rețelei de iluminat public, prin care se confirmă corespunderea acestora cu documentația de proiect, precum și conformitatea cu actele normative, documentele normativ-tehnice specifice proceselor de amenajare și exploatare a instalațiilor și centralelor electrice, inclusiv cele de securitate electrică. Actul de corespundere se emite și în cazurile prevăzute la art. 69 alin. (4) și art. 73 alin. (5);”.

		inclusiv părți constructive din elemente de beton armat, structuri metalice etc, părți mecanice cu utilaje și diverse mecanisme, conducte de gaze și vase sub presiune în cazul centralelor pe biogaz etc. Respectiv, proiectele de execuție a acestor centrale electrice conțin compartimente distincte pentru fiecare domeniu. Astfel, ANRE, în limitele atribuțiilor de supraveghere energetică, nu poate confirma corespunderea centralei electrice în ansamblu, în lipsa atât a atribuțiilor instituționale, cât și a competențelor pe alte domenii de activitate. 2) Referitor la textul „...și cerințele documentelor normativ-tehnice aprobate de organul supravegherii energetice de stat,” – informăm că ANRE în procesul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice și centralelor electrice nu se limitează doar la asigurarea corespunderii acestora cu documentelor normativ-tehnice aprobate de Agenție, ci de spectru larg de documente și normative aferente domeniului care sunt elaborate și aprobate de alte instituții ale statului (ex. regulamente aprobate de Ministerul energiei, norme ale Ministerului infrastructurii și dezvoltării regionale, etc.). De aceea, textul în forma prezentată de autor ar limita posibilitățile de asigurare a unui proces integru și complex de admitere în exploatare a instalațiilor și centralelor electrice. 3) Referitor la sintagma „...securitate electrică..” – informăm că ANRE, în temeiul Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, a elaborat și aprobat Normele de securitate electrică la exploatarea instalațiilor electrice, în cadrul cărora se utilizează anume termenul de „securitate electrică”. Astfel, pentru a evita diverse interpretări, considerăm oportun de păstrat sintagma „...securitate electrică..”.	

		1. La art. 2: 1.2. noțiunea consumator angro de la alin. 28) urmează a fi expusă în următoarea redacție: <i>„consumator angro – persoana fizică, întreprinzător individual, sau persoană juridică ce cumpără energie electrică în vederea revânzării acesteia către alți consumatori finali instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețeaua instalațiilor electrice a unor potențiali consumatori finali”;</i> Argumentare: Pentru a aduce claritate privind posibilitatea racordării altor instalații electrice la rețeaua electrică a acestuia fără a utiliza „interiorul sau exteriorul locul de amplasare a respectivului consumator”	Nu se acceptă, Definiția propusă de ANRE nu corespunde definiției de ”consumator angro” prevăzută la art. 2, pt. (2) din Directiva nr. 944/2019. Totodată, cu privire la practica aplicării acesteia în Statele Membre ale Uniunii Europene, menționăm că această categorie de consumatori care achiziționează energie electrică pentru a revinde, este în fond asimilată furnizorilor mai ales în țările în care nu există cerința obținerii licenței pentru furnizarea energiei electrice. De altfel, legislația europeană nu reglementează situațiile în care instalațiile consumatorilor finali se racordează la instalațiile altor consumatori finali. În conformitate cu Directiva nr. 944/2019 instalațiile de utilizare ale consumatorilor finali pot fi racordate la rețelele electrice ale operatorilor sistemelor de transport și de distribuție, la rețelele operatorilor sistemelor de distribuție închise, precum și la rețelele comunităților de energie a cetățenilor (a se vedea în acest sens art. 6, art. 38 și art. 16 din Directiva nr. 944/2019).
		1. La art. 2: 1.3. noțiunea de „întreprindere mică” și „întreprindere mijlocie” de la alin. 77) și 78) urmează a fi aduse în concordanță cu aceleași noțiuni din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;	Nu se acceptă, Definiția noțiunii de ”întreprindere mică” transpune definiția noțiunii corespunzătoare din art. 2, pt. (38) al Regulamentului nr. 943/2019, iar în contextul necesității alinierii legislației naționale la legislația UE este imperativ de utilizat definiția respectivă. Totodată, în conformitate cu art. 54, alin. (1), lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, terminologia utilizată în actele normative trebuie să corespundă legislației UE pentru a se asigura transpunerea și mai ales implementarea coerentă și corectă a acesteia. Concomitent, definiția noțiunii de „întreprindere mijlocie” a fost introdusă în proiectul legii la propunerea Î.S. ”Moldelectrica” ținând cont de art. 2, Anexa 1 din Recomandarea Comisiei nr. 1422/2003 și de prevederile art. 2 din Directiva nr. 944/2019. Totodată, noțiunile din textul unui act normativ se definesc conform scopului în care sunt utilizate acestea în actul normativ respectiv.
		1. La art. 2: 1.4. noțiunea „sursă de energie electrică de rezervă” de la alin. 142) urmează a fi expusă în următoarea redacție: <i>„sursă de energie electrică de rezervă - sursă de energie electrică care este parte a instalației de utilizare a unui consumator final și care este instalată exclusiv în scopul majorării categoriei de alimentare cu energie electrică a consumatorului final respectiv”;</i> Argumentare: În Normele de amenajare ale instalațiilor electrice se utilizează termenul de „categorie de alimentare cu energie electrică”.	Nu se acceptă, Definiția noțiunii respectivă este corelată cu prevederile art. 23, alin. (5) din Legea cu privire la energetică nr. 174/2017, conform căreia, consumatorul este în drept să instaleze din cont propriu a treia sursă de energie electrică – sursă de rezervă în scopul majorării gradului de fiabilitate. Or, în contextul conflictului de norme între un act normativ primar și unul secundar, prevalează actul normativ primar. Totodată, definiția noțiunii de „sursă de energie electrică de rezervă” nu contravine pct. 1.2.17 din Normele de amenajare ale instalațiilor electrice, care prevede categoriile de receptoare electrice după fiabilitatea alimentării cu energie electrică.
	2.	La art. 9: 2.1. alin. (1) lit. w), de exclus cuvintele „inclusiv funcțiile prevăzute la articolele 31⁴ – 31⁷”.	Se acceptă.

	Argumentare: Menționăm că, art. 9, alin. (1) lit. w) în redacția actuală <u>prevede expres că Agenția îndeplinește funcțiile prevăzute în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.</u> Prin urmare, cuvintele „<i>inclusiv funcțiile prevăzute la articolele 31⁴ – 31⁷</i>” urmează a fi excluse, întrucât ele fac parte din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, astfel autorul le menționează repetat. Reiterăm că, Agenția nu execută integral prevederile art. 31⁴ – 31⁷ ale Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, ci doar în partea prevăzută expres de normele legale respective, or, acestea se referă la analiza cost - beneficiu pentru proiectele Comunității Energetice cu impact transfrontalier (31⁴), depunerea cererii de investiție (31⁵), implementarea și monitorizarea proiectelor (31⁷). Redacția autorilor proiectului generează echivoc în sensul că Agenția ar urma să execute absolut toate prevederile art. 31⁴ – 31⁷, deși o parte dintre acestea sunt improprii competenței funcționale ale autorității de reglementate.	
	2.2. alin. (2) se propune includerea atribuțiilor ANRE specificate la art. 7 alin. (1) lit. k¹) - k⁴) și lit. g¹) - g⁴) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică: <i>„Agenția îndeplinește următoarele funcții generale:</i> - <i>Aprobă Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice și monitorizează respectarea acestora;</i> - <i>Aprobă Normele de exploatare a instalațiilor electrice ale consumatorilor noncasnici și monitorizează respectarea acestora;</i> - <i>Aprobă Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice;</i> - <i>Aprobă Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public;</i> - <i>Eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile de electrician autorizat și monitorizează activitatea electricienilor autorizați în baza Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat;</i> - <i>Eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice și monitorizează activitatea acestora în baza Regulamentului cu privire la autorizarea laboratoarelor electrotehnice;</i> - <i>Verifică, la solicitare, cunoștințele personalului agenților economici, al întreprinderilor</i>	Se acceptă, Articolul 7, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins: Articolul 7, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins: „(2) Agenția îndeplinește funcții de supraveghere energetică de stat. În acest sens, Agenția exercită atribuțiile și drepturile stabilite la articolul 14 și 15 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și următoarele atribuții: a) aprobă Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice, precum și Normele de exploatare a instalațiilor electrice ale consumatorilor noncasnici și monitorizează respectarea acestora; b) aprobă Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, precum și Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public; c) aprobă Regulamentul cu privire la autorizația de electrician autorizat, precum și Regulamentul cu privire la autorizarea laboratoarelor electrotehnice și monitorizează respectarea acestora; d) eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile de electrician autorizat și monitorizează activitatea electricienilor autorizați în conformitate cu Regulamentul cu privire la autorizația de electrician autorizat; e) eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice și monitorizează activitatea laboratoarelor electrotehnice în conformitate cu Regulamentul cu privire la autorizarea laboratoarelor electrotehnice; f) verifică, la solicitare, cunoștințele personalului agenților economici, al întreprinderilor electroenergetice și unităților termoeenergetice și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, acordând grupa de securitate electrică și eliberând talonul de autorizare în conformitate cu Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice.”.

	<i>electroenergetice și termice și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, acordând grupa de securitate electrică și eliberând talonul de autorizare în baza Normelor de securitate la exploatarea instalațiilor electrice.</i> Argumentare: La acest capitol nu este clară poziția autorului, care în proiectul de Lege la atribuțiile ANRE a specificat expres atribuțiile de aprobare a Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, Regulamentului privind furnizarea energiei electrice, Regulamentului privind procedura de schimbare a furnizorului sau agregatorului, Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice și alte acte normative. Cu toate acestea, a exclus atribuțiile ANRE de elaborare a unor acte normative aferente domeniului supravegherii energetice de stat, cu riscul de a bloca modificarea acestora la necesitate până la transpunerea acestor atribuții în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Ținând cont de prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative aferente procedurilor de consultare publică, expertizare anticorupție și juridică, ANRE consideră oportun de inclus în proiectul de Lege a atribuțiilor menționate supra.	
3.	La art.10 3.1. la alin. (1) lit. h), de exclus sintagma „<i>proprietarului/proprietarilor rețelelor electrice de transport și al</i>” Argumentare: Având în vedere că dreptul de proprietate asupra rețelei de transport îl deține statul, această normă contravine principiului ierarhiei instituționale și principiilor de funcționare (art. 4 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate).	Nu se acceptă Prevederea respectivă transpune principiile aferente implementării modelului Operatorului de Sistem Independent (ISO), stabilite în Directiva nr. 944/2019, în particular prevederea de la art. 59, para. (5), lit. e) din Directiva respectivă. Or, prevederea respectivă nu stabilește careva excepții în situația în care statul exercită dreptul de proprietate asupra rețelelor electrice de transport. Concomitent, menționăm că prevederea respectivă instituie o funcție în sarcina ANRE, iar autoritatea de reglementare urmează să decidă dacă și în ce condiții să facă uz de aceasta.
	3.2. la alin. (2) lit. m) este oportună substituirea cuvintelor: „<i>plăți aferente schimbării furnizorului</i>” cu cuvintele: „<i>plăți de încetare a contractelor</i>” Argumentare: Considerăm că, este necesar de specificat că plățile respective sunt percepute în cazul încetării contractului, după cum este menționat în prevederile Directivei, pentru a exclude eventualele obiecții ce vizează obstrucționarea deschiderii pieței.	Nu se acceptă, Propunerea ANRE nu ține cont de prevederile art. 2, pct. (16) și pct. (17) și art. 12 para. (2) din Directiva UE nr. 944/2019. Anume, Directiva UE face distincție clară între „plata pentru rezoluțiunea contractului” și ”plata pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului” (a se vedea definițiile de la art. 2, pct. 105) și 106 din Proiectul legii). Ultima noțiune este mai largă și include și ”plata pentru rezoluțiunea contractului”, iar în conformitate cu art. 12, para. (2) din Directiva UE nr. 944/2019 (7) la schimbarea furnizorului, a agregatorului, consumatorii casnici și întreprinderile mici nu pot fi obligați să achite careva plăți pentru schimbarea furnizorului, a agregatorului (a se vedea art. 120, alin. (7) din Proiectul legii).

4.	La art. 13: 4.1. alin. (3) de substituit cuvintele „15 zile lucrătoare” cu cuvintele „10 zile lucrătoare”. Argumentare: Menționăm că, potrivit art. 54 alin. (1), lit. c) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, <i>terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative.</i> Prin urmare, termenele utilizate în prezentul proiect necesită a fi sincronizate cu celelalte acte normative, cu scopul utilizării în mod uniform a unei prevederi legale identice prevăzută în diferite acte normative. Prin urmare, reiterăm că, Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional stabilește 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor (a se vedea art. 12 alin. (2) din Legea nr. 239/2008): „<i>art. 12 alin. (2) Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice. (..)</i>” Or, articolul respectiv face trimitere la respectarea termenelor stabilite de Legea nr. 239/2008, ceea ce necesită o armonizare a tuturor termenelor.	Nu se acceptă, Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional stipulează că pentru prezentarea recomandărilor trebuie să se ofere cel puțin de 10 zile lucrătoare. Totodată, considerăm că prevederile Legii în vigoare oferă mai mult timp părților consultate pentru prezentarea propunerilor și a obiecțiilor, iar în cazuri de urgență ANRE poate face uz de prevederile art. 13, alin. (6) din Proiectul legii care a devenit alin. (7) în contextul acceptării propunerii ANRE de la pct. 4.2. De asemenea, nu au fost prezentate argumente sau impedimente prin care s-ar justifica imposibilitatea aplicării termenului existent de 15 zile lucrătoare.
	4.2. alin. (5) propunem să fie separat, întrucât alin. (5) prevede aprobarea de către Agenție a hotărârilor și a deciziilor, dar acestea sunt acte administrative distincte, care urmează a fi reglementate separat. Astfel, propunem ca ultima frază ce prevede aprobarea de către Agenție a deciziilor să fie prevăzută în aliniat separat.	Se acceptă.
	4.3. la alin. (6) de exclus de la sfârșitul aliniatului cuvintele „<i>prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media</i>”. Argumentare: Considerăm că, afișarea unui anunț la sediul unei autorități este mai puțin eficientă în comparație cu alte modalități care pot ajunge mult mai rapid la public, și anume utilizarea platformelor online cum ar fi pagina web, rețelele sociale, care sunt mult mai rapide și permit transmiterea informațiilor către mai multe persoane într-un timp eficient. Reiterăm că, nu mai este actuală în era digitalizării plasarea anunțurilor la sediu sau în mass-media, or, site-ul web al ANRE este accesibil, suficient de informativ și prezintă un interes mult mai mare din partea publicului în partea ce vizează ședințele Consiliului de administrație al ANRE.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă corespunde principiului stabilit în art. 7, alin. (1) lit. a) din Legea 239/2008 cu privire la transparența în procesul decizional.
	4.4. la alin. (7) de expus în următoarea redacție:	Se acceptă parțial,

	„(7) Hotărârile Agenției privind costurile de bază, tarifele și prețurile reglementate, precum și cele care au impact asupra pieței energiei electrice și asupra obligațiilor de serviciu public se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Argumentare: Se propune excluderea frazei din alin. (7), ținând cont de faptul că este în contradicție cu alin. (5). Astfel, urmează a fi menținută abordarea alin. (5), care corespunde prevederilor art. 16 alin. (10) al Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică. Celelalte acte administrative ale Agenției care nu cad sub incidența alin. (5), se supun prevederilor Codului administrativ care indică obligativitatea motivării acestora (art. 31, art. 118, art. 120 Cod administrativ), nefiind necesară dublarea normei legale respective prin Legea energiei electrice. Totodată, menționăm că, potrivit art. 118, alin. (4) lit. b) din Codul Administrativ, <i>motivarea nu este obligatorie în cazul în care acest lucru este prevăzut expres de lege</i>. Prin urmare, în proiectul de lege la alin. (5) este prevăzută excepția respectivă, astfel fraza din alin. (7) urmează a fi exclusă, pentru a nu crea confuzii la aplicarea normelor respective.	La articolul 13, alin. (5) cuvintele „se indică temeiul legal al aprobării acestora” se substituie cuvintele „se indică, în partea de motivare, temeiul legal și oportunitatea aprobării acestora”. Totodată, la articolul 13, alin. (7), care a devenit alin. (8), fraza a 2-a se exclude.
5.	La art. 23: 5.1. la alin. (2), de exclus lit. h) Argumentare: Acest temei a fost introdus în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, având în vedere situația specifică de certificare a SRL „Vestmoldtransgaz” urmare a transmiterii silite în gestiune a rețelilor de transport a gazelor naturale de către SRL „Moldovatransgaz”. Acest temei de retragere a licenței operatorului sistemului de transport al energiei electrice nu este caracteristic sectorului electroenergetic.	Nu se acceptă, Respectarea cerințelor privind separarea și independența și/sau privind certificarea operatorului sistemului de transport, reprezintă o condiție esențială pentru desfășurarea activității de transport. Așadar, în cazul în care titularul licenței pentru transportul energiei electrice nu se conformează cerințelor respective, licența acestuia urmează a fi retrasă. De altfel, anume pentru acest motiv Proiectul legii stabilește, în spiritul Directivei UE nr. 944/2019, necesitatea monitorizării de către ANRE a implementării cerințelor de separare de către OST și, după caz, inițierea procedurii privind certificarea repetată a acestuia. Totodată, nu împărtășim opinia ANRE cu privire la faptul că trebuie să fie o abordare diferențiată cu privire la temeiurile retragerii licențelor din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale în situații identice: principiile menite să asigure separarea și independența operatorului sistemului de transport din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale sunt identice. Prin urmare nu sunt temeiuri pentru a avea o abordare diferită în cazul în care operatorul sistemului de transport din sectorul electroenergetic nu își îndeplinește obligațiile corespunzătoare. O abordare diferită ar putea fi percepută ca fiind discriminatorie.
6.	La art. 26, alin. (5) considerăm necesar de expus noțiunea de „consumatori neî”. Argumentare: Considerăm necesar de prevăzut expres noțiunea de „consumatori neî” pentru a exclude interpretările eronate, întrucât este un termen specific care nu este prevăzut în proiectul legii.	Se acceptă parțial, La articolul 26, alin. (5) va avea următorul cuprins: „(5) În sensul alin. (2), lit. b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producere a energiei electrice, de trading cu energie electrică sau de furnizare a energiei electrice” nu include consumatorii finali care produc sau vând energie electrică, direct sau prin intermediul

		întreprinderilor asupra cărora aceștia exercită controlul, individual sau în comun, cu condiția ca, consumatorii finali, inclusiv în ceea ce privește cotele atribuite lor în energia electrică produsă de întreprinderile controlate, să fie, din punctul de vedere al consumului mediu anual, consumatori finali care consumă o cantitate de energie electrică mai mare decât cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică și cu condiția ca valoarea economică a energiei electrice pe care o vând terților să fie nesemnificativă în raport cu valoarea corelată a celorlalte activități comerciale ale acestora.”.
7.	La art. 31 alin. (2) urmează a fi exclus. Argumentare: OST nu poate avea întreprinderi înrudite care furnizează sau produc energie electrică sau gaze naturale, în caz contrar acesta nu poate fi certificat.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune articolul 41, para (2) din Directiva nr. 944/2019, iar situația descrisă este una posibilă.
8.	La art. 34: 8.1. alin. (3) de expus în următoarea redacție: „(3) Agenția poate elabora instrucțiuni sau clauze de achiziție pentru a ajuta operatorul sistemului de transport să asigure o procedură de licitație echitabilă.” Argumentare: Propunerea vine să oglindească exact redacția articolului 54, alin. (2) lit. (c) din Directiva 2019/944 adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice care stipulează că: „ <i>The regulatory authority may draw up guidelines or procurement clauses to help transmission system operators ensure a fair tendering procedure.</i> ”. 8.2. alin. (5) de exclus partea a doua a primei propoziții și anume: „, , <i>precum și eficiența din punct de vedere al costurilor a potențialei încetări treptate a activităților legate de stocarea energiei, desfășurate de către operatorul sistemului de transport</i> ”. Argumentare: Similar argumentării de mai sus, Directiva 2019/944 nu prevede astfel de obligații.	Se acceptă, Prevederile de la alin. (3) au fost ajustate. Totodată, art. 34, alin. (5) se expune după cum urmează: ”(5) Agenția efectuează cel puțin o dată la cinci ani, o consultare publică cu privire la instalațiile de stocare a energiei existente pentru a evalua disponibilitatea potențială și interesul altor părți de a investi în astfel de instalații. În cazul în care în urma consultării publice, Agenția constată că alte părți terțe sunt capabile să dețină, să dezvolte, să exploateze sau să gestioneze instalații de stocare a energiei într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor, Agenția emite o hotărâre justificată prin care obligă operatorul sistemului de transport să elimine treptat activitățile legate de stocarea energiei. Obligația de eliminare treptată a activității de stocare a energiei urmează a fi realizată în termen de 18 luni de la data stabilită de Agenție în hotărârea aprobată în conformitate cu prezentul alineat.”.
9.	La art. 35, propunem de completat cu un alineat nou, după alin. (1), cu următorul cuprins „(2) Operatorul sistemului de transport este obligat să presteze serviciul de distribuție a energiei electrice în baza unui contract pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice, încheiat în condițiile prezentei legi, în condițiile stabilite în actele normative de reglementare aprobate de Agenție”. Argumentare: este justificat de a avea aceeași abordare ca și în cazul operatorului sistemului de distribuție, a se vedea art. 61, alin. (2) din proiectul de Lege.	Nu se acceptă, Completarea Proiectului legii cu prevederea propusă nu este necesară, deoarece Articolul 35, alin. (8) din Proiectul legii deja reglementează acest lucru.
10.	La art. 38 alin. (2) lit. b) cuvintele „să organizeze” de substituit cu sintagma „să dispună organizarea”.	Nu se acceptă, Articolul 38 alin. (2) lit. b) transpune principiul similar din art. 51, para. (7) din Directiva UE nr. 944/2019, care prevede în mod expres faptul că <i>autoritatea de</i>

	Argumentare: Conform prevederilor art. 21 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, <i>autoritățile de reglementare nu au dreptul să intervină în activitatea întreprinderilor energetice.</i> Prin urmare, organizarea de către Agenție a unei licitații pentru realizarea investițiilor ar semnifica imixtiunea Agenției în activitatea întreprinderilor energetice, precum și crearea de avantaje sau dezavantaje pentru unele întreprinderi.	<i>reglementare organizează o procedură de licitație și nu prevede posibilitatea delegării acestei funcții către o persoană terță.</i> Concomitent, nu împărtășim opinia ANRE precum că exercitarea funcției respective ar putea fi asimilată unei imixtiuni în activitatea întreprinderilor energetice. Prevederea respectivă se referă la executarea unei investiții deja incluse în planul de dezvoltare, aprobat de Agenție, respectiv nu are sens invocarea unei potențiale imixtiuni a Agenției în activitatea operatorului sistemului de transport. Totodată, modul în care va fi organizată licitația depinde de Agenție, care, în calitate de autoritate de reglementare independentă, nu trebuie prin definiție să dispună de careva interese economice și să avantajeze careva întreprinderi specifice în contextul implementării unei proceduri competitive organizate în mod deschis și transparent pentru identificarea unor potențiali investitori interesați în realizarea unei investiții. Mai mult, articolul 38, alin. (2) prevede că ANRE are obligația de a întreprinde cel puțin una din acțiunile enumerate. Respectiv, rămâne la latitudinea ANRE care din măsuri urmează a fi întreprinse. În fine, principiul respectiv se regăsește și în Legea în vigoare (a se vedea art. 34, alin. (7), lit. b) din Legea nr. 107/2016).
11.	La art. 63: 11.1. - alin. (3) de expus în următoarea redacție: „(3) Agenția poate întocmi orientări sau clauze de achiziție pentru a ajuta operatorul sistemului de distribuție să asigure o procedură de licitație echitabilă.” Argumentare: Propunerea vine să oglindească exact redacția art. 36, alin. (2) lit. (c) din Directiva 2019/944 adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice care stipulează că: „<i>The regulatory authority may draw up guidelines or procurement clauses to help distribution system operators ensure a fair tendering procedure.</i>” 11.2. - alin. (4) de exclus partea a doua a primei propoziții și anume: „, precum și rentabilitatea eliminării treptate a activităților de stocare a energiei de către operatorul sistemului de distribuție”. Argumentare: Similar argumentării de mai sus, Directiva 2019/944 nu prevede astfel de obligații.	Se acceptă Prevederile de la art. 63, alin (3) și alin. (4) au fost ajustate corespunzător. Concomitent, în același context, au fost ajustate în mod similar și prevederile de la art. 34, alin. (3) și alin. (5).
12.	La art. 68, după alin. (2), urmează a fi completat cu un alineat nou în următoarea redacție și cu renumerotarea corespunzătoare a celorlalte alineate: „(3) <i>În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a energiei electrice într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat</i>	Se acceptă, Articolul 68 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție într-o unitate administrativ-teritorială sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție și în planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că fie autoritatea publică locală, fie solicitantul își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul sistemului de distribuție să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice a investiției în conformitate cu

	cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a energiei electrice. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a energiei electrice nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma art. 130 alin. (3) subpct. 4)”. Argumentare. Această propunere este una vitală pentru a soluționa o problemă ce perpetuează de ani de zile privind construcția haotică a rețelelor, fără o planificare corectă, care să corespundă normelor de securitate, fiind redusă calitatea serviciilor de distribuție și eficiența infrastructurii electroenergetice. Or, Legea nu oferă soluții pentru realizarea proiectelor de investiții în oferirea accesului la energia electrică pentru potențialii consumatori din anumite zone/localitățile în care extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice nu corespunde criteriului de eficiență economică. De notat, că în lista de așteptare a OSD ÎCS „Premier Energy Distribution” S.A. se află proiecte de extindere, înaintare de APL conform planurilor urbanistice și proiectelor prezentate de APL, în valoare totală de circa 170 mln. lei, iar în medie OSD realizează anual investiții în dezvoltarea rețelelor, (extindere a rețelelor în localități), de circa 20 milioane lei. Prin urmare, ultimele proiecte din listă ar putea fi realizate peste cel puțin 8 ani, între timp însă lista se completează cu solicitări noi de la APL. Odată ce planul de dezvoltare se va întocmi pentru o perioadă de 5 ani, nu există nici o certitudine privind perioada în care se vor realiza ultimele proiecte din listă, iar peste 8 ani proiectele elaborate deja nu vor mai corespunde cerințelor la zi, fiind o cheltuială zadarnică suportată de APL. Astfel, cetățenii nu pot fi racordați la rețea și vor sta fără energie încă cel puțin opt ani. Având în vedere că energia electrică este un produs de importanță vitală, în prezent oamenii se asociază și construiesc cu forțe proprii rețele electrice. În pofida faptului că scopul Legii este de a proteja consumatorii și de a pune cheltuielile de dezvoltare pe seama OSD, oamenii oricum suportă cheltuieli, iar rețelele electrice se dezvoltă haotic, fără un plan bine definit. Rețelele construite de consumatori rareori sunt transmise în proprietatea OSD, astfel că accesul unor noi solicitanți la aceste rețele nu mai poate fi gestionat conform prevederilor Legii, dar conform voinței persoanelor care au finanțat construcția. Prin modificarea propusă se va oferi un mecanism de soluționare a problemei și de urgentare a construcției	Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție. Contribuția solicitantului la construcția porțiunii rețelei electrice de distribuție nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii respective de rețea electrică de distribuție, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de distribuție. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma articolului 131 alin. (3) subpct. 4).”. Alineatele (3) – (13) devin alineatele (4) – (14).

	rețelelor noi în beneficiul consumatorilor finali, în special a consumatorilor casnici. Proiectele care nu sunt incluse în planul de dezvoltare din lipsa unei justificări economice ar putea fi cofinanțate de solicitanți, sporind astfel eficiența pentru OSD. Astfel, un proiect care, conform condițiilor actuale, se va realiza de OSD peste 8 ani, ar putea fi realizat în 2-3 ani în cazul cofinanțării investiției de către solicitanți. Bineînțeles partea de contribuție a solicitanților nu se va lua în considerație la calculul tarifului. Abordarea ce ține de contribuția financiară a solicitanților, în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, este una echitabilă și justificată prin prisma politicilor tarifare. Or, această opțiune oferă posibilitatea extinderii rețelelor din contul tarifelor reglementate a proiectelor ineficiente în aceeași măsură ca și proiectele eficiente – <u>doar în limita costurilor justificate economic</u>, fără să admită în scopuri tarifare cheltuieli disproporționate și economic nejustificate prin socializarea costurilor ineficiente ale investiției, prin recuperare de către toți consumatorii de energie electrică. Persoanele interesate de accesul la rețea din zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în extinderea rețelelor sunt nefezabile, pot identifica oportunități de finanțare din partea partenerilor de dezvoltare sau își asumă nemijlocit diferența de costuri cu investiția respectivă. Precizăm că principiul cofinanțării este aplicat și în alte state. Spre exemplu în Marea Britanie un solicitant, potențial consumator final, achită integral cota parte ce îi revine din costul total al proiectului de dezvoltare. În cazul României – Legea stabilește un principiu similar celui propus de ANRE – solicitanții dezvoltării coparticipă la finanțarea proiectului în măsura în care proiectul de dezvoltare să devină eficient economic.	
13.	La art. 69, alin. (11) de substituit sintagma „<i>instalație electrică</i>” cu sintagma „<i>instalație de racordare</i>”. Argumentare: Este necesară această substituție, deoarece „<i>instalație electrică</i>” conform definiției este instalație de racordare și instalație de utilizare. În acest caz la transmiterea instalațiilor electrice cu titlul gratuit se vor transmite și instalațiile de utilizare, ceea ce presupune transmiterea cu titlu gratuit a instalațiilor nemijlocit până la receptoarele electrice (ex. prize monofazate, circuitele electrice interne ale clădirilor, etc.)	Se acceptă parțial, În contextul prevederii art. 38, alin. (2) din Directiva UE nr. 944/2019, transpusă prin alin. (2) din prezentul articol, sistemele de distribuție închise, se asimilează rețelelor de distribuție. Respectiv, instalațiile electrice operate de operatorul sistemului de distribuție închis prin care se asigură livrarea energiei electrice către utilizatorii sistemului respectiv nu pot fi considerate ca fiind instalații de racordare (a se vedea și definiția instalației de racordare de la art. 2, pct. 63 din Proiectul legii). În ceea ce privește instalațiile electrice ale întovărășirilor pomicole, cooperativelor de construcție a garajelor, ale altor asociații de coproprietari de acest tip, acestea de asemenea nu pot fi considerate ca fiind instalații de racordare care asigură legătura dintre rețeaua de distribuție și instalațiile de utilizare ale consumatorilor finali, acestea fiind similare practic unor micro-rețele electrice prin care are loc livrarea energiei electrice către consumatorii conectați la acestea.

			Totodată, pentru a exclude echivocul în interpretare, prevederea de la alin. (11), va avea următorul cuprins: ” (11) Operatorii sistemelor de distribuție închise, întovărășirile pomicole, cooperativele de construcție a garajelor, alte asociații de coproprietari de acest tip sunt în drept să transmită operatorului sistemului de distribuție, cu titlu gratuit, instalațiile electrice prin care se asigură livrarea energiei electrice către utilizatorii sistemelor de distribuție închise, către membrii asociațiilor respective, cu condiția ca acestea corespund cerințelor avizelor de racordare, eliberate acestora de către operatorii sistemelor de distribuție pentru racordarea instalațiilor electrice, cu respectarea condițiilor stabilite la articolul 73 alin. (3) - (5)”.
14.	La art. 71, alin. (8), după cuvintele „<i>rețelele electrice de transport</i>” se propune de completat cu textul: „, <i>precum si despre congestii, propunând modalități de soluționare a acestora</i>”. Argumentare: A refuza accesul la rețeaua electrică nu este dificil, cu toate că trebuie prezentate argumente, dar mai important este identificarea soluțiilor pentru a face posibilă racordarea instalației electrice la rețea, dar și prevenirea congestiilor.	Se acceptă parțial, Considerăm inoportună modificarea propusă deoarece aceasta este în măsură să distorsioneze sau să limiteze aplicabilitatea unor prevederi din Proiectul legii care reglementează accesul la rețeaua electrică de transport, alocarea capacităților și gestionarea congestiilor. Totodată, nu este clară necesitatea introducerii obligației respective a OST de a informa lunar Agenția cu privire la toate tipurile de congestii, în contextul în care Proiectul legii stabilește deja multiple cerințe ce țin de identificarea și gestionarea congestiilor, inclusiv cu privire la măsurile care trebuie întreprinse pentru a soluționa congestiile apărute (în special a celor fizice, prin acțiuni de remediere). În particular, problema congestiilor în rețelele electrice este pe larg abordată în Capitolul IV, Secțiunea 3 din Proiect, care include prevederi ce țin de congestiile fizice și cele structurale. De remarcat în acest sens următoarele prevederi din Proiectul legii care abordează problema congestiilor: - Articolul 44 stabilește cerințe detaliate cu privire la alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, iar articolul 47 – prevederi cu privire la utilizarea venitului obținut din gestionarea congestiilor și raportarea periodică de către OST; - Articolul 46 stabilește prevederi ce țin de implementarea acțiunilor de remediere (în particular comercializarea în contrapartidă și redispencerizarea) ca măsuri de remediere a congestiilor interne și interzonale, precum și de menținere a securității operaționale. - Articolele 42 și 43 stabilesc cerințe și obligații ale OST în legătură cu identificarea congestiilor structurale, precum și acțiunile care trebuie întreprinse în legătură cu gestionarea acestora, inclusiv în ceea ce privește cooperarea la nivel internațional/regional, precum și raportarea. Concomitent, conform articolului 71, alin. (5), OST nu are dreptul să refuze racordarea unei noi centrale electrice sau a unei noi instalații de stocare a energiei la rețeaua electrică de transport prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităților rețelei electrice de transport disponibile, cum ar fi congestia în zonele îndepărtate ale rețelei electrice de transport. Respectiv, completarea propusă la articolul 71, alin. (8) va fi în contradicție cu principiul respectiv de la alin. (5), care transpune articolul 42, para. (2) din Directiva UE	

		nr. 944/2019, deoarece la acceptarea propunerii ANRE ar putea rezulta că OST poate refuza accesul la rețea pe motivul apariției unor (potențiale) congestii. Mai mult ca atât, abordarea congestiilor este obiectul mai multor Coduri de rețea (a se vedea în acest sens Liniile directe privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, Liniile directe privind operarea sistemului de transport) și TCM-uri, care stabilesc mecanisme și principii detaliate cu privire la diferite categorii de congestii (congestii de piață, fizice, structurale), inclusiv modul de soluționare a acestora și cerințe de raportare de către OST. Totodată, în contextul propunerii ANRE, articolul 71, alin. (8) se completează cu cuvintele „propunând modalități de soluționare a cauzelor care au dus la refuz.”
15.	La art. 72, la alin. (3) se propune de păstrat redacția consultată public, în care <i>„Modalitatea de determinare a cuantumului garanțiilor financiare, condițiile în care urmează să fie depuse garanțiile financiare și cazurile în care garanția financiară este restituită solicitantului, este stabilită în Regulamentul privind racordarea.”.</i> Argumentare: După adoptarea Legii cu privire la energia electrică, Agenția va elabora și va aproba o nouă versiune a Regulamentului cu privire la racordarea, care va include toate etapele, termenele și condițiile privind eliberarea avizului de racordare și racordarea propriu-zisă. Astfel, pentru a nu avea două hotărâri ce reglementează același proces, se propune includerea prevederilor privind garanțiile financiare în Regulamentul privind racordarea, cu condiția că doar cuantumul garanției va fi aprobat printr-o hotărâre separată, temei pentru care va fi inclus în regulamentul menționat. Subliniem faptul că, proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (mecanism de responsabilizare a solicitanților de avize de racordare, număr unic 1150/MEn/2024) la data de 19.02.2025 a fost aprobat în ședința Guvernului. După adoptarea acestui proiect Agenția va elabora o hotărâre în termen de o lună pentru a urgenta procesul de eliberare a capacităților rezervate, iar ulterior la aprobarea unui nou Regulament privind racordarea în conformitate cu noua Lege, ar fi oportun ca prevederile din acea hotărâre să se regăsească în noul Regulament, ce ar prevedea o procedură consolidată privind eliberarea avizelor de racordare, așa cum este prevăzut în art. 73 alin. (7) al proiectului de Lege.	Nu se acceptă, Formularea respectivă a fost agreată de toate părțile consultate pe marginea Proiectului de lege nr. 48 din 19 februarie 2025, care se află în examinare la Parlament.
16.	La art. 72, la alin. (5) în ultima propoziție după cuvintele „documentele normativ-tehnice” de completat cu textul „sau a cerințelor de calitate superioare celor minime stabilite în documentele normativ-tehnice”	Se acceptă.

		<u>Argumentare: Completarea este necesară pentru a nu da posibilitate operatorului de sistem să exagereze în privința stabilirii unor condiții ce ar depăși în anumite cazuri condițiile minime stabilite de documentele normativ-tehnice în vigoare.</u>	
17.		La art. 72, la alin. (12) se propune substituirea textului „prevederile alin. (9)” cu textul „prevederile alin. (11)” <u>Argumentare: eroare în referință la aliniat.</u>	Se acceptă.
18.		La art. 72, alin. (17) se propune următoarea redacție: „(17) În cazul racordării la rețeaua electrică a centralelor electrice, a instalațiilor de stocare a energiei sau a instalațiilor de utilizare, cu excepția celor indicate la alin. (18), admiterea în exploatare se confirmă prin declarația electricianului autorizat. După admiterea în exploatare a centralelor electrice, solicitantul trebuie să parcurgă procedura de notificare în cazurile și modul stabilite în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor electrice privind racordarea la rețelele electrice.” <u>Argumentare: Este necesară utilizarea sintagmei „instalațiilor electrice” pentru a nu omite instalația de racordare (conform noțiunilor de instalație electrică și instalație de utilizare), precum și adăugarea virgulei după textul „,.. sau a instalațiilor de utilizare, ..” pentru a extinde excepția și pentru centralele electrice amenajate de instituțiile specificate la alin. (18).</u>	Se acceptă parțial, La rețeaua electrică se racordează instalația de utilizare a consumatorului final, iar instalația de racordare este instalația care asigură legătura dintre instalația de utilizare și rețeaua electrică. În acest context, este redundantă și pasibilă de interpretări specificarea faptului că instalația de racordare se racordează la rețea, deoarece instalația de utilizare nu poate fi racordată fără instalația de racordare. Mai mult ca atât, atât centralele electrice, cât și instalațiile de stocare a energiei de asemenea se racordează la rețea prin intermediul unei instalații de racordare (a se vedea definiția noțiunii de ”instalație de racordare”, precum și a noțiunii de ”punct de racordare” de la art. 2, pct. 63) și pct. 117) din Proiectul legii. De altfel, definiția noțiunii de ”punct de racordare” corespunde definiției similare din Regulamentul UE nr. 2016/631, transpus prin Hotărârea ANRE nr. 423/2019). Totodată, se acceptă propunerea ANRE cu privire la adăugarea virgulei după textul „,.. sau a instalațiilor de utilizare, ..” pentru a extinde excepția și pentru centralele electrice amenajate de instituțiile specificate la alin. (18).
19.		La art. 72, alin. (18) se propune de expus în următoarea redacție și suplinirea cu lit. i): „(18) Admiterea în exploatare se face în baza actului de corespundere emis de organul supravegherii energetice de stat în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat de Agenție, în cazul racordării la rețelele electrice de transport a instalațiilor electrice, precum și în cazul racordării la rețelele electrice de distribuție a: a) instalațiilor electrice ale consumatorilor cu o putere contractată mai mare de 150 kW; b) instalațiilor electrice ale consumatorilor ce implică instalarea posturilor de transformare; c) instalațiilor electrice ale instituțiilor preșcolare; d) instalațiilor electrice ale instituțiilor de învățământ; e) instalațiilor electrice ale instituțiilor medicale; f) instalațiilor electrice ale azilurilor de bătrâni și ale orfelinatelor; g) surselor de energie electrică de rezervă ale instituțiilor specificate la lit. c) – lit. f); h) rețelelor de iluminat public;	Nu se acceptă. A se vedea comentariul de mai sus.

	i) <i>părții electrice a centralelor electrice ale instituțiilor specificate la lit. c) – lit. f).</i>” Argumentare: Similar, la lit. a) este necesară utilizarea sintagmei „<i>instalațiilor electrice</i>” pentru a nu omite instalația de racordare (conform noțiunilor de <i>instalație electrică și instalație de utilizare</i>). La lit. b) este necesară specificarea „<i>instalațiilor electrice ale consumatorilor</i>” pentru a exclude instalațiile de racordare ale centralelor electrice. În contextul proiectului de lege se stabilește necesitatea emiterii actului de corespundere la amenajarea instalațiilor electrice noi de instituțiile preșcolare, de învățământ, medicale, aziluri de bătrâni și orfeline, ținând cont de importanța și aspectul social al acestora. Respectiv, în aceeași ordine de idei, ANRE urmează să examineze și să confirme corespunderea centralelor electrice amenajate de instituțiile respective. De asemenea, este necesar de remarcat că, în noțiunea „<i>actului de corespundere</i>” este specificat cazul emiterii actului de corespundere a centralelor electrice. Astfel, se constată o neconcordanță dintre noțiunea „<i>actului de corespundere</i>” și prevederile art. 72 alin. (18) al proiectului de Lege.	
20.	La art. 73 20.1.alin. (3) cuvântul „<i>tripartit</i>” de substituit cu cuvintele „<i>de tranzitare</i>” sau de exclus, iar 20.2.alin.(3) textul „<i>consumatorul final existent/producătorul existent</i>” de substituit cu textul „<i>consumatorii finali existenți/producătorii existenți</i>” Argumentare: Este necesară substituie/excluderea cuvântului „<i>tripartit</i>” deoarece acest cuvânt presupune participarea în acord nu mai mult de 3 părți semnatare a acestuia, pe când sunt cazuri în care alimentarea cu energie electrică se realizează prin tranzitarea a mai mulți consumatori finali ceea ce ar însemna că în acest acord pot participa mai multe părți.	Nu se acceptă, În contextul propunerii ÎS Moldelectrica, prevederea respectivă a fost exclusă. Menționăm că, în spiritul Directivei nr. 944/2019, Proiectul legii stabilește că instalațiile de utilizare ale consumatorilor finali pot fi racordate la rețelele electrice ale operatorilor sistemelor de transport și de distribuție, la rețelele operatorilor sistemelor de distribuție închise, precum și la rețelele comunităților de energie a cetățenilor (a se vedea în acest sens art. 6, art. 38 și art. 16 din Directiva nr. 944/2019). Mai mult, pentru a putea beneficia de drepturile unui consumator activ, ale unui consumator dispecerizabil, consumatorul respectiv trebuie să fie racordat direct la rețelele electrice ale operatorului sistemului de distribuție. Totodată, centralele electrice pot fi exploatate în cadrul comunităților de energie a cetățenilor sau al comunităților de energie regenerabilă. Concomitent, articolul 149 a fost completat cu alineatul (7) cu următorul cuprins: „(7) Avizele de racordare emise în baza articolului 47, alin. (8) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, precum și acordurile tripartite încheiate în acest sens rămân valabile până la expirarea acestora. Principiul stabilit în prezentul alineat nu împiedică consumatorul final/producătorul care este conectat la instalațiile electrice ale altui consumator final/producător, parte a

		unui acord tripartit, să solicite racordarea instalației de utilizare, a centralei electrice direct la rețelele electrice de distribuție.”.
	20.3. Prevederile alin. (7) este necesar de a fi aliniate cu prevederile art. 72, alin. (4) din proiect, care prevede că „Condițiile, cerințele, cuantumul, termenele de depunere și de restituire a garanțiilor financiare de bună execuție, precum și cazurile în care garanția financiară de bună execuție se utilizează de către operatorul de sistem pentru dezvoltarea rețelei electrice, se stabilesc prin hotărârea Agenției privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare. Eventualele venituri obținute de operatorii de sistem în conformitate cu prezentul alineat urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelelor electrice.”. Argumentare: Pentru a evita contradicțiile, considerăm oportun ca prevederile privind garanțiile pentru avizele de racordare să se regăsească într-un singur regulament (Hotărâre).	Se acceptă.
21.	La art. 85 alin. (3) este eronată referința la Art. 113 și Art. 14 din Regulamentul privind furnizarea energiei electrice. Argumentare: Articolul 113 din Regulamentul menționat ține de evidența plăților preventive, iar Articolul 114 este abrogat prin Hotărârea ANRE nr. 74 din 25.02.2022.	Nu se acceptă, Nu este clară propunerea, deoarece art. 85, alin. (3) nu conține referințe la Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.
22.	La art. 85 alin. (10) sintagma „<i>piață și alte persoane enumerate la Articolul 100 alin. (4) lit. b)-e)</i>”, propunem să fie exclusă. Argumentarea analogică cu expunerea de la art.100.	Nu se acceptă. A se vedea explicația de mai jos (propunerea de la pct. 23 din scrisoare).
23.	La art. 100: 23.1. alin (3) - de exclus; 23.2. alin. (4) propunem să fie exclus. Argumentare: Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10/MC-EnC prin care a fost adaptată și aprobată varianta Regulamentului (UE) Nr. 1227/2011, care se transpune în proiectul de Lege cu privire la energia electrică, prevede că, articolul 8 din Regulament este inaplicabil. În acest context, menționăm că alin. (4) din art. 100 a proiectului, de fapt transpune alin. (4) din articolul 8 al Regulamentului (UE) Nr. 1227/2011. Prin urmare, sursele de colectare a informațiilor care se prevăd în art. 85 alin. (10) și art. 100 alin. (4) urmează a fi excluse din proiect.	Nu se acceptă. Nu suntem de acord cu poziția ANRE în contextul în care printre obiectivele politicii de stat sunt deschiderea piețelor de energie electrică, lansarea piețelor organizate de energie electrică, sporirea lichidității și promovarea concurenței pe piețele de energie electrică, precum și integrarea în piața regională și cuplarea piețelor de energie electrică. Totodată, Articolul 8, alin. (4) din Regulamentul (UE) Nr. 1227/2011 a fost adaptat la contextul local, astfel încât ANRE să aibă competența să solicite la necesitate și să primească documente și informații aferente tranzacțiilor încheiate pe piețele de energie electrică nu doar de la participanții la piață, dar și de la părțile terțe care acționează în numele acestora, precum și de la alte persoane indicate la art. 100, alin. (4) din Proiectul legii. Concomitent, nu este clară abordarea Agenției în raport cu transpunerea și aplicarea legislației UE ce ține de monitorizarea piețelor de energie și asigurarea transparenței și integrității piețelor respective (în particular, implementarea REMIT), în contextul în care prevederile din proiectul Legii propuse a fi excluse de Agenție presupun stabilirea dreptului autorității de reglementare de a solicita informații de la participanții pieței sau de la alte persoane, pentru a fi

			în măsură să-și realizeze în mod eficient atribuțiile sale ce țin de monitorizarea pieței.
24.	La art. 103 alin. (3) și (4) se propune de exclus. Argumentare: Nu este suficient de clar ce semnifică „bază de date comercială”. Reiterăm că, proiectul de lege nu definește noțiunea de „bază de date comercială”, din care motiv nu este clar cum se creează această bază, cine furnizează informația, cum și cât timp aceasta se păstrează. Având în vedere cele menționate, baza de date comercială în interpretare arbitrară <u>nu poate să nu conțină</u> „date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele privind confidențialitatea informațiilor stabilite”. Prin urmare, este interpretativă limita de discreție a informațiilor care pot fi făcute publice și care nu pot fi divulgate. Totodată, alin. (3) și (4) contravin alin. (1) care stabilește <u>drept obligație</u> abținerea de la divulgarea informațiilor obținute de la participantul la piața de energie electrică în cazul stabilit la art. 97 alin. (2), în cadrul monitorizării pieței și în cadrul investigațiilor desfășurate. Mai mult ca atât, Regulamentul UE 1227/2011 privind înregistrarea și transparența pieței angro de energie, stabilește această obligație nu pentru autoritatea de reglementare, dar pentru ACER, având în vedere faptul că anume ACER deține informația completă sau „bază de date” deplină despre toate tranzacțiile comerciale ale participanților de pe piața UE.	Se acceptă parțial, Alineatul (3) din Proiectul legii transpune prevederile art. 12 para (2) din Regulamentul UE nr. 1227/2011 în versiunea adaptată și adoptată la nivelul Comunității Energetice, care la rândul său instituie în sarcina autorităților de reglementare a obligației privind punerea la dispoziție, în scopuri științifice, a bazei de date comerciale de care dispune, cu respectarea principiului confidențialității. Totodată, la alin. (3) „baza de date de care dispune” se substituie cu cuvintele „baza sa de date cu privire la funcționarea pieței angro”.	
25.	La art. 107 25.1 alin. (4), după cuvintele „întreprinderile mici” de completat cu cuvintele „microîntreprinderile”. Argumentare: art. 112 din proiect la fel face referință la microîntreprinderi, iar pentru a evita echivocul și a exclude riscul de a priva microîntreprinderile de dreptul de a beneficia de serviciul universal, considerăm necesar de a face această precizare;	Se acceptă. Concomitent, modificare similară a fost operată la art. 113, alin. (1).	
26.	La art. 116, alin. (4), propunem substituirea cuvântului „noncasnic” cu cuvântul „final” după cuvintele „locul/locurile de consum pentru care respectivul consumator”. Argumentare: Prevederile art. 116, și implicit ultima propoziție din alin. (4) se referă la toți consumatorii finali, nu doar la cei noncasnici;	Se acceptă	
27.	La art. 130 alin. (3) sub. 4) se propune de a completat subp. (4) cu o propoziție nouă, după cum urmează: „În scopuri tarifare nu se acceptă valoarea rezultată în urma procesului de reevaluare a activelor”.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă stabilește deja principiul potrivit căruia la aplicarea ratei de rentabilitate nu se ia în considerare valoarea rezultată din reevaluarea imobilizărilor corporale și necorporale. Totodată, reevaluarea activelor constituie un exercitiu financiar/contabil prevăzut de Standardele Naționale de	

		Argumentare: Reevaluarea activelor care poate fi efectuată de către operatori denaturează valoarea activelor deținute și face imposibilă monitorizarea de către Agenție a costurilor recuperate de către consumatori prin tarifele aplicate pentru investițiile realizate. Totodată se propune de a prevedea expres în Proiectul de Lege că în scopuri tarifare nu se acceptă reevaluarea.	Contabilitate, iar condițiile în care are loc reevaluarea se stabilesc în politica contabilă a întreprinderii.
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (04-01/533 din 21.02.2025)		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Consiliul Concurenței (nr. DJ-06/ 132 - 210 din 21. 02.2025)	4.	Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 21 februarie 2025, a examinat, repetat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și, în limitele competenței sale, comunică următoarele. La art. 2 din proiect noțiuni principale, în definiția noțiunii ”subvenții încrucișate”, Plenul Consiliului Concurenței propune substituirea cuvântului ”profit” cu cuvântul ”venit”, așa precum este prevăzut la pct. 4 din Regulamentul privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 16/2013.	Se acceptă.
	5.	Totodată, deși în Sinteză se menționează că, obiecția Plenului Consiliului Concurenței a fost acceptată, textul art. 51 alin. (8) nu a fost reformulat în mod corespunzător prin utilizarea exprimărilor juridice corespunzătoare. Astfel, textul în raport cu respectarea principiilor ajutorului de stat urmează a fi expus conform formulării prin prisma regulilor ajutorului de stat reglementat de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012. Repetat atenționăm și asupra necesității de a corela conținutul prevederilor art. 51 alin. (8) din proiect, cu prevederile legislației din domeniul ajutorului de stat. Or, măsurile de sprijin urmează a fi notificate la Consiliul Concurenței, la nivel de intenție adică la nivel de proiect al actului administrativ normativ, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și ale Regulamentului privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1 din 30.08.2013. Astfel, la art. 51 alin. (8) al proiectului textul	Se acceptă. Articolul 51, alin. (8) fost modificat conform propunerii prezentate de Consiliul Concurenței.

		"va notifica decizia respectivă" urmează a se expune în sensul că "va notifica proiectul deciziei respective".	
6.		Nici la art. 90 alin. (9) și art. 106 alin. (5) lit. e) din Proiect nu au fost operate modificările corespunzătoare, în sensul utilizării noțiunii de ajutor de stat prevăzută de art. 3 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Așadar, având la bază prevederile art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative care prevăd că, terminologia utilizată în proiectul de act normativ trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative, Plenul Consiliului Concurenței, repetat, atenționează despre necesitatea de a utiliza la art. 90 alin. (9) și art. 106 alin. (5) lit. e) termenul "măsură de sprijin autorizată" și nu "sprijin autorizat" și "schemă de sprijin".	Se acceptă parțial, Articolul 90, alin. (9) și articolul 106, alin. (5) lit. e) au fost modificate conform propunerii Consiliului Concurenței. Totodată, pentru a se evita echivocul în interpretare, la art. 2, alin. (17) din Proiectul legii s-a decis menținerea sintagmei de "schemă de sprijin" întrucât aceasta este utilizată în Legea nr. 10/2016 la care se face referință în definiția respectivă.
7.		Autoritatea de concurență reiterează că, autorul proiectului nu a argumentat suficient prevederea art. 4 alin. (2) lit. a) din proiect, conform căreia Guvernul va desemna o întreprindere ca operator al pieței energiei electrice doar dacă este o persoană juridică înregistrată în Republica Moldova de către un operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o Parte Contractantă a Comunității Energetice sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene. Această propunere ar putea limita posibilitatea unor anumiți furnizori de a oferi un serviciu dacă geografic sunt amplasați în alte state care nu sunt state membru UE sau Parte Contractantă a Comunității Energetice.	Nu se acceptă, În contextul în care se dorește cuplarea piețelor de energie electrică a Republicii Moldova cu piețele de energie electrică ale României și respectiv ale UE, iar rolul operatorului de piață în ceea ce privește organizarea și asigurarea funcționării piețelor centralizate (piața pe parcursul zilei și piața pentru ziua următoare) este crucial, este imperativ ca entitatea care va desfășura activitatea de operator de piață să fie desemnată de Guvern.
8.		Legea concurenței nr. 183/2012, la art. 55 – 56 și Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, la art. 11 alin. (1) atribuie Consiliului Concurenței dreptul de a iniția investigații pentru eventuale încălcări ale legislației din domeniul ajutorului de stat și din domeniul concurenței, în limitele competențelor prevăzute de legislație. În cadrul investigației, Consiliul Concurenței poate desfășura inspecții inopinate la orice întreprindere, asociere de întreprinderi sau autoritate publică, în scopul obținerii informațiilor și a documentelor necesare, fără a informa anticipat subiectul supus inspecției sau alte autorități. Astfel, Consiliul Concurenței nu desfășoară controale și nici investigații inopinate, dar desfășoară investigații, iar în cadrul investigației poate realiza inspecții inopinate. Prin urmare, se constată necesitatea de a expune textul art. 8 alin. (3) din proiect dreptul Consiliului Concurenței de a efectua controale și investigații inopinate în sensul ca: "dreptul Consiliului Concurenței de a efectua investigații".	Se acceptă, La articolul 8, alin. (3) din Proiectul legii cuvântul "inopinate" a fost exclus.

	9.	La articolul 83 alin. (1) din proiectul de lege interzicerea acordurilor anticoncurențiale și a abuzului de poziție dominantă pe piețele de energie electrică se propune substituirea cuvântului ” <i>prevenirea</i> ” cu cuvântul ” <i>împiedicarea</i> ”, or, scopul interzicerii oricăror acorduri anticoncurențiale este anume de a proteja, menține și stimula concurența și de a preveni și contracara practicile anticoncurențiale, cum ar fi acordurile anticoncurențiale. Astfel, utilizarea exprimării ” <i>prevenirea concurenței</i> ” este contrară scopului Legii concurenței nr. 183/2012 și sensului art. 83 din proiect. Aceleași argumente sunt aplicabile și pentru prevederile art. 82 alin. (6) din proiect	Se acceptă, Articolele 82, alin. (6) și 83, alin. (1) au fost modificate conform propunerii Consiliului Concurenței.
Agencia Servicii Publice		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	Se ia act.
Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr.36/01-06/170 din 17.02.2025)		Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru a examinat repetat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și informează că, prin scrisoarea nr. 36/01-06/1112 din 06.09.2024, a prezentat avizul la proiectul de lege sus menționat. Suplimentar, propuneri, recomandări și obiecții nu sunt.	Se ia act.
Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (nr.15-248 din 24.02.2025)	3.	Prin prezenta, IP Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED), instituția publică de suport care are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicii de stat în domeniile de activitate atribuite în conformitate cu HG 1060/2023, cu referire la demersul Nr. 05-366 din 11 februarie 2025 privind avizarea repetată a Proiectului de Lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), vă comunică următoarea propunere: Pentru Secțiunea 2, art. 35 , pct. (1), lit. v), cât și pentru Secțiunea 5, art. 64 , pct. (1), lit. o), se propune următorul conținut: „ <i>să prezinte lunar datele privind producătorii și centralele electrice care utilizează surse regenerabile instituției publice care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și al promovării utilizării energiei din surse regenerabile</i> ”, denumirea instituției publice de suport fiind în corespundere cu art. 5, pct. (5) din Legea 139/2018 cu privire la eficiența energetică.	Se acceptă
Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.58 din 21.02.2025)	9. 3.1. Proiectul conține norme ce contravin principiilor constituționale fundamentale ale autonomiei locale și inviolabilității proprietății, anume care vizează obligația unităților administrativ-teritoriale (autorităților publice locale) de a transmite terenurile sale în folosință gratuită către operatorii de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare construcției și/sau exploatării rețelelor electrice (în condițiile în care și exproprierea dreptului de folosință urmează a fi compensată; a se vedea art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 488/1999). Dreptul de folosință a acestor terenuri poate fi de principiu cu titlu gratuit, însă la discreția proprietarului care administrează terenurile. În acest sens, statul își poate ceda doar proprietatea sa cu titlu gratuit. În cazul în care statul urmărește să stimuleze operatorii din contul bunurilor UAT, atunci, în conformitate cu prevederile Legii nr. 435/2006 urmează mai întâi să compenseze veniturile ratate ale bugetelor locale. Nici excepțiile prevăzute la art. 10 din Legea nr. 121/2007 nu admit folosirea gratuită (comodat) a bunurilor UAT (și nici ale statului). Reieșind din prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, pentru construcția de rețele ingineresti (cu excepția celor magistrale, care de drept sunt proprietatea statului), nu se atribuie terenuri. Respectiv, în calitate de „solicitant al actelor permissive”, în cazul rețelelor edilitare (ingineresti), inclusiv de comunicații electronice, și al elementelor de infrastructură asociată acestor rețele, este investitorul/beneficiarul sau furnizorul de rețele publice de comunicații electronice și nu proprietarul sau superficialul – așa cum este în cazul construcțiilor capitale ce se construiesc. Art. 127 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 prevede că: „Schema de trasare a rețelelor respective se elaborează în temeiul documentației de urbanism și în baza: a) avizului de racordare la rețelele edilitare (ingineresti); b) schiței de trasare a rețelelor, propusă de proiectant, la scara de 1:5000 sau de 1:1000; c) acordurilor deținătorilor de terenuri traversate/intersectate. (9) Solicitarea altor documente decât cele prevăzute la alin. (7) nu se admite”. Astfel, la elaborarea schemei de trasare a rețelelor edilitare (ingineresti) și a actelor permissive în construcții pentru amplasarea rețelelor edilitare (ingineresti) nu sunt necesare acte de atribuirea terenurilor, ci doar actele sus-menționate, inclusiv acordurile deținătorilor de terenuri traversate/intersectate. Prin urmare, normele proiectului intră în contradicție și cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, pentru că doar bunurile imobile (inclusiv cele care fac parte din infrastructura corespunzătoare de sistem) – construcții capitale necesită a fi autorizate cu	Nu se acceptă, Atât rețelele electrice de transport, precum și rețelele electrice de distribuție servesc pentru prestarea serviciului public de livrare a energiei electrice. De menționat, că în lipsa rețelelor electrice de distribuție este imposibilă asigurarea livrării energiei electrice către locurile de consum ale consumatorilor finali. Respectiv, nu împărtășim opinia CALM în sensul că în raport cu rețelele electrice de distribuție ar trebui să fie aplicat tratament diferit de cel aplicat rețelelor electrice de transport. De asemenea, conform celor explicate în cadrul ședinței publice din 18 februarie, rețelele electrice ale operatorilor de sistem situate pe terenul autorităților publice locale servesc pentru aprovizionarea cu energie electrică a consumatorilor finali din localitatea respectivă. Mai mult, eventualele plăți pentru darea în folosință a terenurilor respective urmează a fi incluse în tariful de distribuție pe care îl vor achita inclusiv consumatorii finali din localitatea respectivă. Este de menționat și că prevederile Codului urbanismului stabilește cerințele ce necesită a fi respectate în legătură cu construcția rețelelor electrice. Or, pentru a asigura livrarea continuă a energiei electrice, rețelele electrice necesită a fi întreținute, reabilite și/sau modernizate, iar în cazul producerii avariilor, operatorii de sistem trebuie să aibă acces pe teren pentru a înlătura consecințele acestora.

		prezența dreptului atribuit asupra terenurilor (proprietate sau suprafață). Aceste terenuri ale UAT nu pot fi atribuite operatorilor cu titlu gratuit.	
10.	3.2. În Art. 134 (Principii generale) (1) Terenurile proprietate publică aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea și/sau modernizarea rețelelor electrice de transport sau de distribuție, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit; (2) Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenurilor pe durata de exploatare a rețelelor electrice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință stabilit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil față de terți fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile); urmează a se reformula textul, în sensul că statul atribuie cu titlu gratuit doar terenurile proprietate a statului și doar pentru construcția liniilor electrice magistrale și de interes național, iar pentru celelalte linii de electricitate, în general, nu se atribuie terenuri, inclusiv de către stat sau APL (în special cu titlu gratuit), ci se autorizează în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor (cu următoarele acte: certificat de urbanism pentru proiectare, schema de trasare a rețelelor, proiect verificat și autorizație de construire). Suprafețele de teren care sunt traversate de aceste rețele sunt folosite de proprietarii terenurilor, însă cu grevarea prin servitutea constituită în favoarea operatorilor. Această obiecție este valabilă și pentru art. 139 alin. (3): „După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează a fi dat în folosință, cu titlu gratuit, operatorului de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare deconstrucție sau exploatare a rețelelor electrice”. Actualmente, operatorii de sistem deja se eschivează de la plata redevenței la bugetele locale pentru suprafața legală instituită (art. 29 din Legea nr. 1125/2002, prin efectul Legii nr. 133/2018) asupra terenurilor aferente bunurilor imobile proprietate privată (sedii, puncte comerciale etc), declarând că sunt scutiți de plată (nu se regăsesc în lista persoanelor scutite de plată, menționate expres la Art. 29 alin. (2) 1 din Legea nr. 1125/2002). Obligarea UAT să transmită proprietatea sa cu titlu gratuit este neconstituțională, pentru că încalcă principiile autonomiei locale și al inviolabilității proprietății. Nu negăm faptul că este plauzibilă folosirea gratuită a acestor terenuri, în special a servitutilor, de către	Se acceptă parțial, A se vedea explicațiile de mai sus. Totodată, pentru a se exclude eventualul abuz din partea operatorilor de sistem în sensul invocării art. 134 din Proiect pentru a nu achita redevența pentru amplasarea pe terenurile autorităților administrației publice locale a sediiilor, punctelor comerciale, alin. (1) din Articolul respectiv urmează a fi completat cu următoarea frază: ”Principiile stabilite în prezentul articol nu se aplică în raport cu bunurile imobile, construcțiile operatorilor de sistem care nu se încadrează în definiția noțiunii de rețea electrică de transport sau de rețea electrică de distribuție, prevăzută la Articolul 2.”. În același sens, urmează a fi completat și articolul 139, alin. (3) din Proiectul legii.	

		operatorii de sistem (uz pentru rețelele electrice, nu și pentru sediile și alte bunuri proprietate privată ale operatorilor de sistem), însă solicităm ca această prerogativă să respecte principiile fundamentale enunțate supra. O altă opțiune posibilă este ca statul să acopere anual pierderile UAT prin transferuri și/sau granturi acordate de la bugetul de stat. Acordarea posesiei și folosinței gratuite a bunurilor proprietate publică constituie un „ajutor de stat” care trebuie notificat în prealabil Consiliului Concurenței de către entitatea care îl acordă, pentru a fi autorizat. Norma proiectului nu face derogare de la această regulă (Legea nr. 139/2012).	
	11.	3.3. Se propune completarea proiectului cu o normă care să pună în sarcina ANRE reglementarea soluțiilor de înregistrare automată a deranjamentelor în rețelele și instalațiile electrice, evidența automată a deconectărilor liniilor electrice de 0,4 kV și compensarea automată de către operatorii de sistem a prejudiciilor cauzate consumatorilor prin deranjamentele produse în rețelele și instalațiile electrice gestionate.	Se acceptă parțial, Cerințe specifice privind înregistrarea automată a deranjamentelor în rețelele electrice, precum și mecanismele de compensare a consumatorilor finali pentru prejudiciile cauzate urmează a fi stabilite în Regulamentul privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat de ANRE. Art. 80, alin. (3) din Proiect stabilește obligația operatorul de sistem de a plăti compensații individuale utilizatorilor de sistem pentru nerespectarea indicatorilor de calitate, în cazurile stabilite în Regulamentul menționat. Totodată, prevederea respectivă a fost ajustată în sensul stipulării că ANRE urmează să stabilească în Regulamentul privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice nu doar cazurile în care urmează să fie achitate compensațiile individuale, dar și condițiile în care urmează a fi achitate acestea.
Primăria Comunei Botnărești (1.12 din 21.02.2025)	2.	Primăria comunei Botnărești a analizat prevederile proiectului prin prisma principiilor constituționale, a legislației în vigoare și a intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului. Se propune completarea proiectului cu o normă care să pună în sarcina ANRE reglementarea soluțiilor de înregistrare automată a deranjamentelor în rețelele și instalațiile electrice, evidența automată a deconectărilor liniilor electrice de 0,4 kV și compensarea automată de către operatorii de sistem a prejudiciilor cauzate consumatorilor prin deranjamentele produse în rețelele și instalațiile electrice gestionate. Conform sintezei propunerilor la proiectul de Lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) s-a propus completarea proiectului cu norme care să prevadă înregistrarea automată a deranjamentelor în rețelele și instalațiile electrice, evidența automată a deconectărilor liniilor electrice de 0,4kV și compensarea automată de către operatorii de sistem a prejudiciilor cauzate consumatorilor prin deranjamentele produse în rețelele și instalațiilor electrice gestionate. Din motive neargumentate nu se acceptă, deoarece problema invocată urmează a fi soluționată la nivel de legislație secundară a ANRE. Totodată, soluționarea acesteia în mod	Se acceptă parțial, Cerințe specifice privind înregistrare automată a deranjamentelor în rețelele electrice, precum și mecanismele de compensare a consumatorilor finali pentru prejudiciile cauzate urmează a fi stabilite în Regulamentul privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat de ANRE. Art. 80, alin. (3) din proiect stabilește obligația operatorul de sistem de a plăti compensații individuale utilizatorilor de sistem pentru nerespectarea indicatorilor de calitate, în cazurile stabilite în Regulamentul menționat. Totodată, prevederea respectivă a fost ajustată în sensul stipulării că ANRE urmează să stabilească în Regulamentul privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice nu doar cazurile în care urmează să fie achitate compensațiile individuale, dar și condițiile în care urmează a fi achitate acestea.

		eficient se va materializa mai ales după punerea în funcțiune a rețelelor electrice inteligente și a sistemelor de măsurare inteligente (a se vedea în acest sens art.77 din proiect) dar: - legislația secundară apare în urmă normelor legislative; - condițiile tehnice la fel pot fi condiționate operatorilor de sistem pentru a ridica și nivelul de completivitate deoarece este un serviciu; - de altfel se încalcă un scop de bază a legii privind respectarea intereselor consumatorilor. Propunem completarea proiectului cu o normă care să pună în sarcina ANRE reglementarea soluțiilor de înregistrare automată a deranjamentelor în rețelele și instalațiile electrice, evidența automată a deconectărilor liniilor electrice de 0,4 kV și compensarea automată de către operatorii de sistem a prejudiciilor cauzate consumatorilor prin deranjamentele produse în rețelele și instalațiile electrice gestionate.	
SA „Energocom” (nr. 12/09-725 din 24.02.2025)	1.	La art. 2 a include noțiunea de „separarea contabilității”, după cum urmează: „separarea contabilității – obligația întreprinderilor de a menține o evidență contabilă distinctă a veniturilor și cheltuielilor pentru fiecare tip de activitate desfășurată, prin întocmirea în contabilitatea sa de gestiune a unui cont de profit și cont de pierderi separat pentru fiecare activitate în parte, în scopul prevenirii discriminării, subvenționărilor încrucișate și denaturării concurenței;”;	Nu se acceptă, Articolul 132 din Proiectul legii conține prevederi exhaustive care stabilesc principiile și cerințele care trebuie respectate pentru a asigura realizarea separării contabilității de către întreprinderile energetice. În acest context, nu este necesară stabilirea unei definiții suplimentare în Proiectul legii, care practic sumarizează prevederile articolului 132. De altfel, în conformitate cu articolul 154, alin. (1) lit. d) urmează a fi evitată definirea în exces a noțiunilor utilizate în text decât dacă acest lucru este absolut necesar.
	2.	La art. 21 alin. (1) lit. d), după cuvintele „separarea contabilității” a completa cu cuvintele „veniturilor și cheltuielilor”;	Nu se acceptă Noțiunea de „contabilitate” se utilizează în sensul prevăzut în Legea contabilității nr. 113/2017, iar principiile ce țin de separarea contabilității sunt stabilite în articolul 132 din Proiectul legii. Or, Legea nr. 113/2017 nu utilizează noțiunea de „contabilitate a veniturilor și cheltuielilor”. Respectiv, modificarea propusă este în măsură să distorsioneze sensul noțiunii respective, fiind improprie în contextul utilizat.
	3.	La art. 107 alin. (8), după cuvintele „contabilității separate” a completa cu cuvintele „a veniturilor și cheltuielilor”;	Nu se acceptă A se vedea explicațiile de mai sus.
	4.	La art. 132, alin. (3) și alin. (4) a reformula după cum urmează: „(3) Întreprinderile electroenergetice sunt obligate să țină contabilitate separată pentru alte activități legate de sectorul electroenergetic, dar care nu se referă la activitățile de transport și de distribuție a energiei electrice, cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte. Întreprinderile electroenergetice trebuie să țină, de asemenea, contabilitate separată a veniturilor și cheltuielilor pentru alte activități nereglementate de prezenta lege. Întreprinderile electroenergetice trebuie să întocmească situațiile de profit și pierdere separat pentru fiecare activitate	Nu se acceptă A se vedea explicațiile de mai sus. Concomitent, alin. (3) și alin. (4) din articolul 132 transpune prevederile corespunzătoare din articolul 56, para. (3) din Directiva UE nr. 944/2019. Suplimentar, menționăm că prevederile care se propun a fi modificate se regăsesc și în art. 89 din Legea cu privire la energia electrică în vigoare și până în prezent nu au fost semnalate careva probleme în legătură cu aplicarea acestora.

		în parte. Furnizorii care furnizează energie electrică atât la prețuri reglementate, precum și la prețuri de piață sunt obligați să țină contabilitate separată a veniturilor și cheltuielilor pentru fiecare gen de activitate desfășurată. (4) Întreprinderile electroenergetice vor specifica în politicile lor de contabilitate regulile de alocare a cheltuielilor și veniturilor pe care le aplică la separarea contabilității veniturilor și cheltuielilor pe genuri de activitate, în conformitate cu prezenta lege, cu standardele de contabilitate și actele normative de reglementare aprobate de Agenție.”. Menționăm că propunerile se întemeiază pe faptul că întreprinderile electroenergetice au un sistem distinct de evidență a veniturilor și cheltuielilor aferente fiecărei activități economice, care permit întocmirea situației de profit și pierdere pe activități, iar modul în care se recunosc activele și pasivele este reglementat deja atât de Standardele Naționale de Contabilitate, cât și de Standardele Internaționale de Raportare Financiară.	
ÎS „Moldelectrica” (nr. 46-05/488 din 17.02.2025)	2.	În urma examinării proiectului de Lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) Î.S. „Moldelectrica” propune de a îmbunătăți art. 130, alin. (3), lit. d) al Legii cu introducerea unui alineat nou cu următorul conținut: La includerea cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale se va ține cont de reevaluarea acestora, efectuată conform cerințelor legislației. În susținerea propunerii respective venim cu următoarele argumente: În conformitate cu Standardul Internațional de Contabilitate (IAS) 16 „Imobilizări corporale”, reevaluările trebuie să se facă cu suficientă regularitate pentru a se asigura că valoarea contabilă nu se deosebește semnificativ de ceea ce s-ar fi determinat prin utilizarea valorii juste la finalul perioadei de raportare. Unul din motive de a efectua sau nu reevaluarea, ar fi corectarea valorii contabile a imobilizărilor la valoarea de piață în scopul calculării unei amortizări cât de cât reale. Dacă vorbim de imobilizările corporale ale Î.S. „Moldelectrica” acestea au o durată de utilizare mare. Cu cât durata de utilizare a imobilizărilor este mai mare cu atât imaginea contabilă este mai distorsionată față de imaginea valorii reale. Aceasta se datorează proceselor inflaționiste din economia națională care duc la creșterea permanentă a prețurilor. În aceste condiții amortizarea acumulată la imobilizările corporale ale întreprinderii devine mult mai mică decât suma necesară pentru înlocuirea bunului respectiv. Dacă vorbim de imobilizările corporale ale Î.S. „Moldelectrica” acestea au o durată de utilizare mare. Cu cât	Nu se acceptă, Stabilirea politicii tarifare ține de ANRE, iar faptul că metodologia tarifară stabilește principiul respectiv nu necesită includerea unei prevederi similare și la nivel de legislație primară.

		durata de utilizare a imobilizărilor este mai mare cu atât imaginea contabilă este mai distorsionată față de imaginea valorii reale. Aceasta se datorează proceselor inflaționiste din economia națională care duc la creșterea permanentă a prețurilor. În aceste condiții amortizarea acumulată la imobilizările corporale ale întreprinderii devine mult mai mică decât suma necesară pentru înlocuirea bunului respectiv. Mecanismul de formare a tarifului pentru serviciul de transport al energiei electrice este stabilit în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.626 din 27.10.2023 [în continuare ANRE]. Metodologia conține prevederi aplicabile în cazul reevaluării imobilizărilor corporale, dar aceste prevederi nu sunt susținute de un act legislativ superior. În confirmarea celor spuse remitem răspunsul ANRE la interpelarea Î.S. „Moldelectrica”. Anexă: Scrisoarea ANRE nr.03-01/5505 din 18.11.2024-2 file.	
ÎS „Moldelectrica” (nr. 46-39/614 din 25.02.2025)	1.	Î.S. "Moldelectrica" apreciază eforturile Ministerului Energiei în vederea modificării cadrului legal în domeniul electroenergetic, prin transpunerea aquis-ului comunitar și adoptarea cadrului legal aferent, reafirmă angajamentul I.S. "Moldelectrica" în procesul de elaborare și consultări publice a proiectelor, și nu în ultimul rând, tine să mulțumească întregii echipe a Ministerul Energiei pentru conlucrarea fructuoasă. Considerăm oportun de a reitera importanța utilizarea noțiunilor de "operator de transport și de sistem" care ar înlocui termenii de "operator al sistemului de transport", poziție expusă și anterior. Referitor la înaintarea altor propuneri și/sau obiecții la proiectul legii cu privire la energia electrică, în redacția nouă, I.S. "Moldelectrica" expediază în Anexă cele mai relevante modificări, care, în opinia noastră, urmează a fi analizate suplimentar și, după caz, acceptate.	Nu se acceptă, În circumstanțele actuale din Republica Moldova, în care rețelele electrice de transport sunt operate de un singur operator de transport, iar sistemul electroenergetic este gestionat în ansamblu de același operator de sistem, propunerea respectivă nu duce la îmbunătățiri ale Proiectului și nu soluționează careva probleme existente legate de activitatea operatorului sistemului de transport existent. Oportunitatea introducerii unei asemenea distincții urmează a fi examinată în contextul în care pe teritoriul țării ar opera doi sau mai mulți operatori ai rețelei electrice de transport, caz în care ar fi necesară evidențierea operatorului responsabil de operarea sistemului electroenergetic național.
	2.	Propuneri la Legea privind energia electrică: Art. 72 (4) se propune în următoarea redacție: "Solicitanții care solicită racordarea centralelor electrice și a instalațiilor de stocare a energiei trebuie să semneze un contract de racordare cu operatorul de sistem la rețelele electrice ale căruia este preconizată racordarea. Cerințele legate de încheierea contractelor de racordare și alte cerințe legate de centralele electrice și de instalațiile de stocare a energiei se stabilesc în Regulamentul privind racordarea și în Codurile rețelelor electrice. Pentru a asigura un acces eficient la rețelele electrice, operatorii de sistem percep	Se acceptă parțial, La articolul 72, alin. (4), precum și în tot textul Proiectului legii în raport cu centralele electrice va fi utilizată sintagma de „putere instalată”, iar în raport cu instalațiile de stocare a energiei -sintagma de „putere de injecție”.

		garanții financiare de bună execuție de la solicitanții care solicită racordarea centralei electrice cu puterea aprobată de injecție mai mare de 200 kW sau racordarea instalației de stocare a energiei cu o putere aprobată de injecție de 1 MW și mai mare. Condițiile, cerințele, cuantumul, termenele de depunere și de restituire a garanțiilor financiare de bună execuție, precum și cazurile în care garanția financiară de bună execuție se utilizează de către operatorul de sistem pentru dezvoltarea rețelei electrice, se stabilesc prin hotărârea Agenției privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare. Eventualele venituri obținute de operatorii de sistem în conformitate cu prezentul alineat urmează a fi utilizate de aceștia pentru dezvoltarea rețelelor electrice." Propunerea dată vine să alinieze noțiunea de putere aprobată și putere instalată, pentru a evita interpretări privind capacitatea centralei electrice. Astfel puterea instalată a centralei poate să difere (mai mare) ca puterea aprobată spre injecție, valoare care este determinată de capacitatea rețelei.	
	3.	2. Ultima frază din art. 72 alin. (5) se propune în următoarea redacție: "Se interzice operatorului de sistem impunerea către solicitant a cerințelor nejustificate sau care nu sunt stabilite expres în documentele normativ-tehnice.": Modificarea propusă vine în asigurarea unui cadru care ar permite stabilirea cerințelor tehnice practice necesare asigurării funcționării în condiții de securitate și fiabilitate a sistemului electroenergetic.	Se acceptă.
	4.	3. La art. 72 alin. (8) textul "cu capacitatea mai mare de 200 kW" de înlocuit cu "puterea aprobată de injecție mai mare de 200kW"; Propunerea dată vine să alinieze noțiunea de putere aprobată și putere instalată, pentru a evita interpretări privind capacitatea centralei electrice. Astfel puterea instalată a centralei poate să difere (mai mare) ca puterea aprobată spre injecție, valoare care este determinată de capacitatea rețelei.	Se acceptă parțial, A se vedea explicația de mai sus.
	5.	De exclus art. 73 alin. (3). Considerăm că este strict necesar de a asigura că fiecare utilizator este racordat nemijlocit la instalațiile gestionate de un operator de sistem. În caz contrar, există riscuri asociate cu asigurarea accesului liber a utilizatorilor de sistem la serviciile de sistem, transport, distribuție și piața energiei electrice, fiind racordat la instalațiile gestionate de un terț fără obligații de serviciu public. În același timp, se propune de a examina extinderea conceptului de sistem de distribuție închis cu integrarea	Se acceptă, Totodată, centralele electrice pot fi operate în cadrul comunităților de energie ale cetățenilor sau a comunităților de energie regenerabilă.

		procesului de racordare și a centralelor electrice. Astfel, solicitanții de racordare a centralelor electrice vor avea posibilitatea de acces la rețea și la piața energiei electrice prin instalațiile operatorului sistemului de distribuție închis, care având obligații similare operatorilor de distribuție, va permite asigurarea unui acces nediscriminatoriu pentru toți participanții la piața energiei electrice. În același timp solicitantul are opțiunea de a solicita transmiterea la bilanț a instalațiilor electrice, fapt care permite a asigura o delimitare a utilizatorului de sistem și operator de sistem.	
	6.	Pe tot textul este necesar alinierea denumirilor Codurilor rețelelor electrice cu denumirile din proiectele acestora aflate în cadrul consultărilor publice [art.44(1), 44(15), 72(4), 75(3), 89(1), 94(9), 94(1)], 94(12), 123(7);	Nu se acceptă, Menționăm faptul că în Proiectul de lege se utilizează anume terminologia utilizată la nivel de UE, și anume „Coduri de rețea”, „Linii directoare” sau „Termeni, Condiții și Metodologii (TCM), după caz. A se vedea în acest sens și articolul 39 din Proiectul legii. Or, în conformitate cu art. 54 din Legea cu privire la actele normative în textul proiectului unui act normativ urmează a fi utilizată terminologia care corespunde celei utilizate în legislația UE. ANRE urmează să își ajusteze legislația secundară după adoptarea Proiectul respectiv de lege.
	7.	6. Articolul 13 din proiect face trimitere la capitolul IV al Codului administrativ, după cum urmează "Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ nr. 116/2018. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la survenirea uneia dintre situațiile stabilite în capitolul IV din Codul administrativ, nr. 116/2018 sau până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai în raport cu solicitantul". Se propune de a exclude sintagma " capitolul IV din Codul administrativ", deoarece Codul administrativ are mai multe capitole IV, din diferite titluri, iar această reglementare este una care poate duce în eroare. În contextul unor eventuale modificări legislative sau redenumirea capitolelor din codul administrativ va trebui modificată și legea energiei. Propunem aceeași abordare în tot textul.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost modificată în sensul precizării nu doar a Capitolului, dar și a Titlului Codului administrativ (anume este vorba de Capitolul IV, Titlul III CA).
	8.	La Articolul 36 alin. (5), care prevede „Măsurile care nu sunt bazate pe piață, cum ar fi reducerea forțată a consumului de energie electrică, se iau de către operatorul sistemului de transport numai în ultimă instanță, atunci când toate	Se acceptă, Articolul 36, alin. (5) se modifică după cum urmează: ”(5) Măsurile care nu sunt bazate pe piață, cum ar fi reducerea forțată a consumului de energie electrică, se iau de către operatorul sistemului de

		posibilitățile oferite de piață au fost epuizate sau când este evident că, singure, măsurile bazate pe piață nu sunt suficiente pentru a preveni o deteriorare suplimentară a situației de aprovizionare cu energie electrică. Orice reducere forțată a consumului de energie electrică se aplică numai după ce au fost epuizate toate posibilitățile de deconectare voluntară a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali. Operatorul sistemului de transport aplică măsuri care nu sunt bazate pe piață doar dacă acestea sunt necesare, proporționale, nediscriminatorii și temporare." Se propune de a adăuga sintagma <i>"sau dacă pentru realizarea posibilităților de deconectare voluntară nu este suficient timp"</i> după cuvintele "ale consumatorilor finali". Modificarea propusă este necesară dat fiind potențialul caracter iminent de deficit, care ar necesita întreprinderea unor măsuri imediate pentru prevenirea colapsului sistemului electroenergetic. Articolul 36 alin. (5) va avea următorul conținut „Măsurile care nu sunt bazate pe piață, cum ar fi reducerea forțată a consumului de energie electrică, se iau de către operatorul sistemului de transport numai în ultimă instanță, atunci când toate posibilitățile oferite de piață au fost epuizate sau când este evident că, singure, măsurile bazate pe piață nu sunt suficiente pentru a preveni o deteriorare suplimentară a situației de aprovizionare cu energie electrică. Orice reducere forțată a consumului de energie electrică se aplică numai după ce au fost epuizate toate posibilitățile de deconectare voluntară a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali sau dacă pentru realizarea posibilităților de deconectare voluntară nu este suficient timp. Operatorul sistemului de transport aplică măsuri care nu sunt bazate pe piață doar dacă acestea sunt necesare, proporționale, nediscriminatorii și temporare.”.	transport numai în ultimă instanță, atunci când toate posibilitățile oferite de piață au fost epuizate sau când este evident că, singure, măsurile bazate pe piață nu sunt suficiente pentru a preveni înrăutățirea situației privind aprovizionarea cu energie electrică. Orice reducere forțată a consumului de energie electrică se aplică numai după ce au fost epuizate toate posibilitățile de deconectare voluntară a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali sau dacă pentru realizarea posibilităților de deconectare voluntară nu este suficient timp. Operatorul sistemului de transport aplică măsuri care nu sunt bazate pe piață doar dacă acestea sunt necesare, proporționale, nediscriminatorii și temporare.”.
	9.	Proiectul, la Articolul 91 alin. (7) stipulează că „Dezechilibrele se decontează la un preț care reflectă valoarea energiei electrice în timp real. Zona prețului de dezechilibru este echivalentă cu zona de ofertare." Se propun de a adăuga sintagma <i>"cu excepția cazului în care Agenția aprobă o metodă alternativă de stabilire a prețurilor, inclusiv în baza unei propuneri depuse de operatorul sistemului de transport, în urma unei analize care demonstrează că acea metodă alternativă de stabilire a prețurilor dezechilibrelor duce la creștere semnificativă a siguranței de aprovizionare cu energie electrică prin asigurarea funcționării echilibrate a sistemului electroenergetic"</i> după cuvintele "în timp real":	Nu se acceptă, Cerințele cu privire la modul în care urmează să fie determinate prețurile pentru decontarea dezechilibrelor, precum și plățile pentru dezechilibre urmează să fie stabilite în Codul rețelelor electrice privind echilibrarea sistemului electroenergetic, aprobate de ANRE în scopul transpunerii Liniilor directe aprobate prin Regulamentul Comisiei (UE) nr. 2017/2195. În particular, prevederile ce țin de stabilirea prețurilor pentru decontarea dezechilibrelor se regăsesc în Capitolul IV din Titlul V din Regulamentul UE menționat. Totodată, conform art. 91, alin. (10) din Proiectul legii, Agenția poate acorda derogări de la anumite cerințe legate de echilibrarea sistemului electroenergetic în condițiile și cu respectarea procedurii stabilite în Codul rețelelor electrice privind echilibrarea sistemului electroenergetic, inclusiv derogări de la aplicarea cerințelor aferente modului de stabilire a prețurilor pentru decontarea

		Prețul de dezechilibru în același timp să asigure semnale pentru evitarea dezechilibrelor. Astfel că, redacția nouă a articolul 91 (7) ar include următoarea reglementare <i>"Dezechilibrele se decontează la un preț care reflectă valoarea energiei electrice în timp real, cu excepția cazului în care Agenția aprobă o metodă alternativă de stabilire a prețurilor pe baza unei propuneri depuse de operatorul sistemului de transport, în urma unei analize care demonstrează că acea metodă alternativă de stabilire a prețurilor dezechilibrelor duce la creștere semnificativă a siguranței de aprovizionare cu energie electrică. Zona prețului de dezechilibru este echivalentă cu zona de ofertare"</i>.	dezechilibrelor. Astfel, nu este necesară specificarea la nivel de lege a unor excepții sau derogări adiționale de la principiile și cerințele aferente echilibrării, în contextul în care în legislația secundară a ANRE vor fi stabilite prevederi detaliate în acest sens.
	10.	La art. 128 alin. (6) se propune de adăugat următoarea frază: "Tarifele pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice trebuie să reflecte costurile, să fie transparente, să ia în considerare necesitatea de a garanta siguranța rețelei și flexibilitatea și să reflecte costurile reale suportate, în măsura în care acestea corespund costurilor unui operator de rețea eficient și comparabil din punct de vedere structural, și să se aplice în mod nediscriminatoriu. Tarifele respective nu trebuie să includă costurile necorelate, care sprijină obiective de politică necorelate". Modificarea are scopul asigurării includerii depline în tarif a costurilor deja suportate, dacă aceste costuri au crescut eficiența OST și au asigurat securitatea aprovizionării cu energie electrică, în conformitate cu Articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă se regăsește la articolul 129, alin. (2) din Proiectul legii. Respectiv, nu este necesară dublarea acesteia în articolul 128, alin. (6).
SA „OPCOM”		Nu au fost prezentate careva propuneri.	Se ia act.
SRL „Operatorul Pieței de Energie M” (nr. f/ndin 25.02.2025)	1.	Articolul 2. Noțiuni principale Propuneri revizuire În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: [...] 89) <i>operator delegat</i> - entitate căreia i-au fost delegate obligații sau atribuții specifice încredințate unui operator al sistemului de transport sau unui operator al pieței energiei electrice desemnat, de către respectivul operator al sistemului de transport sau de către operatorul piețelor de energie electrică desemnat sau căreia i-au fost alocate de către Agenția Națională de Reglementare în Energetică; Comentarii Propunerea are în vedere reflectarea definiției din <i>Regulamentul (UE) 2024/1747 al Parlamentului European și</i>	Se acceptă, La articolul 2, pct. 89), definiția noțiunii de ”operator delegat” se modifică după cum urmează: <i>”operator delegat</i> - entitate căreia i-au fost delegate obligații sau atribuții specifice încredințate unui operator al sistemului de transport sau unui operator al pieței energiei electrice desemnat, de către respectivul operator al sistemului de transport sau de către operatorul piețelor de energie electrică desemnat sau căreia i-au fost atribuite obligațiile sau atribuțiile respective de către Agenția Națională de Reglementare în Energetică;”.

		al Consiliului din 13 iunie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii (cu titlu de exemplu, în cazul OTS, decontarea PE sau dezechilibrelor PRE poate fi direct atribuită de către autoritatea de reglementare unui terț).	
2.	Articolul 2. Noțiuni principale Propuneri revizuire În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: [...] 99) <i>piețele de energie electrică</i> – piețele de energie electrică, inclusiv piețele contractelor bilaterale (piețele extrabursiere) și piețele organizate de energie electrică (operatorul pieței de energie electrică, burse de energie electrică), piețele de tranzacționare a energiei, a capacității, a serviciilor de echilibrare și a serviciilor de sistem în toate intervalele de timp, inclusiv piețele la termen, pentru ziua următoare și pe parcursul zilei; Comentarii: Propunerea are în vedere asigurarea coroborării cu prevederi referitoare la atribuțiile operatorului pieței de energie electrică.	Se acceptă parțial, Noțiunea respectivă transpune noțiunea corespunzătoare din Directiva UE nr. 944/2019 (art. 2, pct. (9)). În contextul noțiunii respective, sintagma „electricity exchange”, tradusă ca „bursă de energie” include și cadrul organizat de tranzacționare, gestionat de către operatorul pieței energiei electrice. A se vedea în acest sens și explicațiile ACER cu privire la definiția noțiunii „piață organizată” (Organized Marketplace), prezentate în Anexa IX la Manualul Utilizatorului de Raportare al Tranzacțiilor TRUM (Transaction Reporting User Manual (TRUM) Annex IX – Guidance on the definition of Organised marketplaces), publicat la 17.12.2024. Concomitent, în contextul Proiectului de lege, operatorul pieței energiei electrice este definit ca persoană juridică, înregistrată în modul corespunzător, care este responsabilă de organizarea și operarea piețelor de energie și care activează în baza unei licențe emise de ANRE. În context, la articolul 2, pct. 99), definiția noțiunii de ”<i>piețe de energie electrică</i>” va avea următorul cuprins: ”<i>piețe de energie electrică</i> – piețe de energie electrică, inclusiv piețele contractelor bilaterale (piețele extrabursiere) și piețele organizate de energie electrică (burse de energie electrică, platforme de tranzacționare administrate de operatorul pieței energiei electrice), piețele de tranzacționare a energiei, a capacității, a serviciilor de echilibrare și a serviciilor de sistem în toate intervalele de timp, inclusiv piețele la termen, pentru ziua următoare și pe parcursul zilei;”.	
3.	Articolul 2. Noțiuni principale Propuneri revizuire În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: [...] 102) <i>pieța organizată</i> - operatorul pieței energiei electrice, bursă de energie, broker pe energie, platformă pentru tranzacționarea capacităților sau orice alt sistem sau mecanism în care interacționează multiple interese de cumpărare sau de vânzare ale unor părți terțe pentru produse energetice angro într-un mod care poate duce la o tranzacție; Comentarii	Se acceptă parțial, Noțiunea respectivă transpune noțiunea corespunzătoare din REMIT (art. 2, alin. (20)). În contextul noțiunii respective, sintagma „power exchange”, tradusă ca „bursă de energie” include și cadrul organizat de tranzacționare, gestionat de către operatorul pieței energiei electrice. A se vedea în acest sens și explicațiile ACER cu privire la definiția noțiunii „piață organizată” (Organized Marketplace), prezentate în Anexa IX la Manualul Utilizatorului de Raportare al Tranzacțiilor TRUM (Transaction Reporting User Manual (TRUM) Annex IX – Guidance on the definition of Organised marketplaces), publicat la 17.12.2024. Concomitent, în contextul proiectului de lege, operatorul pieței energiei electrice este definit ca persoană juridică, înregistrată în modul corespunzător,	

	Propunerea are în vedere asigurarea coroborării cu prevederi referitoare la atribuțiile operatorului pieței de energie electrică. Completarea nu contravine definiției „OMP” din REMIT.	care este responsabilă de organizarea și operarea piețelor de energie și care activează în baza unei licențe emise de ANRE. În context, la articolul 2, pct. 102), definiția noțiunii de ”<i>pieță organizată</i>” va avea următorul cuprins: „<i>pieță organizată</i> - bursă de energie, platforme de tranzacționare administrate de operatorul pieței energiei electrice, broker pe energie, platformă pentru tranzacționarea capacităților sau orice alt sistem sau mecanism în care interacționează multiple interese de cumpărare sau de vânzare ale unor părți terțe pentru produse energetice angro într-un mod care poate duce la o tranzacție;”.
4.	Articolul 2. Noțiuni principale Propuneri revizuire În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: [...] ~~104) <i>piețe organizate lichide</i> – piața pe parcursul zilei și piața pentru ziua următoare, stabilite și funcționale, care îndeplinesc următoarele criterii:~~ ~~a) există platforme de tranzacționare operaționale, bazate pe licitații sau pe mecanisme de tranzacționare cu corelare continuă, și în care piața pe parcursul zilei și piața pentru ziua următoare sunt operaționale de cel puțin 12 luni;~~ ~~b) este posibilă modificarea ofertelor cu până la o oră înainte de livrare (h-1);~~ ~~c) produsele disponibile pentru a fi comercializate sunt în concordanță cu intervalul de decontare a dezechilibrelor din zona respectivă de licitație;~~ Comentarii Propunerea de eliminare are în vedere faptul că noțiunea nu se regăsește ulterior în textul legii, iar lichiditatea unei piețe apreciem că este susținută de un număr semnificativ de participanți care ofertează pe piață, conducând la încheierea de tranzacții.	Se acceptă
5.	Articolul 8. Obiectivele generale ale Agenției b) contribuirea la integrarea pieței energiei electrice în cadrul pieței unice cuplate europene; Comentarii Propunem reformularea punctului b) având în vedere obiectivul asumat în cadrul Comunității Energetice de cuplare	Nu se acceptă Prevederea respectivă transpune art. 58, lit. (b) din Directiva UE nr. 944/2019. Totodată, atribuțiile ANRE cu privire la cuplarea piețelor sunt prevăzute la art. 10, alin. (2), lit. r) și s) din Proiectul legii.

		a pieței energiei electrice din Republica Moldova la piața unică europeană.	
6.	Articolul 12. Cooperarea regională cu alte autorități de reglementare pe aspecte transfrontaliere. Cooperarea cu Secretariatul Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și ACER (2) Agenția cooperează cel puțin la nivel regional în scopul: a) încurajării creării de mecanisme operaționale necesare pentru a permite o gestionare optimă a rețelelor electrice, ~~promovării burselor comune de energie electrică și alocarea alocării~~ capacității de interconexiune transfrontalieră prin mecanisme de piață și de a permite un nivel adecvat al capacității de interconexiune, inclusiv prin intermediul unor noi interconexiuni, ~~în interiorul regiunii și între regiuni~~, permițând dezvoltarea unei concurențe efective și îmbunătățirea securității aprovizionării cu energie electrică, ~~fără discriminare între furnizorii din diferite Părți Contractante ale Comunității Energetice;~~ Comentarii Propunem reformulare pentru a reflecta stadiul actual de pregătire a integrării în piața unică europeană prin operatorul pieței energiei electrice desemnat de Guvern.	Nu se acceptă, Modificarea propusă modifică sensul prevederii stabilite la art. 12, alin. (2) lit. a) din Proiectul legii, care transpune art. 61, alin. (2), lit. (a) din Directiva UE nr. 944/2019. De remarcat faptul că prevederea respectivă din Directivă subliniază necesitatea cooperării regionale a autorităților de reglementare în vederea armonizării mecanismelor operaționale aferente exploatării rețelelor electrice și îmbunătățirea gradului de interconectare în scopul avansării integrării regionale a piețelor de energie. Or, prin reformularea propusă se modifică mesajul prevederii de la acest alineat, comparativ cu cel stabilit de prevederea transpusă din Directiva UE. Concomitent, prevederea respectivă a fost ajustată redacțional, fiind adaptată inclusiv la obiectivul general privind integrarea în piața unică europeană, după cum urmează: „a) încurajării creării de mecanisme operaționale necesare pentru a permite o gestionare optimă a rețelelor electrice, în scopul promovării burselor comune de energie electrică și al alocării capacităților transfrontaliere de interconexiune, precum și pentru a permite un nivel adecvat al capacităților de interconexiune, inclusiv prin intermediul de noi interconexiuni, în interiorul regiunii și între regiuni, permițând astfel dezvoltarea unei concurențe efective și îmbunătățirea securității aprovizionării cu energie electrică, fără a face discriminare între furnizorii din diferite Părți Contractante ale Comunității Energetice sau State Membre ale Uniunii Europene;”.	
7.	Articolul 20. Condițiile și procedura de obținere a licențelor (6) Pentru a obține licența pentru operarea pieței energiei electrice, persoana stabilită la alin. (1) trebuie să îndeplinească următoarele condiții: a) să fie înregistrată în Republica Moldova și să prezinte documente confirmative în acest sens; b) să prezinte situația financiară pe anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul unei noi entități; c) să fie desemnată de Guvern ca operator al pieței energiei electrice. (7) ~~e) să fie desemnată de Guvern ca operator al piețelor de energie electrică.~~ Pentru a obține licența pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, operatorul sistemului de transport trebuie să îndeplinească următoarele condiții: Comentarii Este necesară corectarea numerotării articolelor.	Se acceptă	

8.	Articolul 44. Principii generale de alocare a capacității și de gestionare a congestiilor (17) Consecințele financiare ale neîndeplinirii obligațiilor asociate cu alocarea capacității se atribuie operatorului sistemului de transport ~~sau OPEED care este~~ responsabil pentru o astfel de nerespectare. În cazul în care participanții la piața energiei electrice nu reușesc să folosească capacitatea pe care s-au angajat să o utilizeze sau, în cazul capacității care a făcut obiectul unei licitații explicite, nu reușesc să tranzacționeze capacitatea pe piața secundară sau nu restituie capacitatea în condițiile stabilite în conformitate cu codurile rețelilor electrice și liniile directe relevante, respectivii participanți la piața energiei electrice își pierd drepturile asupra acestei capacități și plătesc o penalitate care reflectă costurile incluse de această situație. Toate penalitățile care reflectă costurile pentru neutilizarea capacității trebuie să fie justificate și proporționale, cu excepția cazurilor de atestare a impedimentelor justificatoare de neexecutare a obligației de către operatorul sistemului de transport. În cazul în care operatorul sistemului de transport nu își îndeplinește obligația de a furniza capacitate fermă de transport, acesta este obligat să despăgubească participantul la piață pentru pierderea drepturilor de a utiliza capacitățile. Prejudiciile indirecte nu vor fi luate în considerare în acest scop. Conceptele și metodele de bază pentru determinarea responsabilităților în caz de neîndeplinire a obligațiilor sunt stabilite în prealabil în ceea ce privește consecințele financiare și sunt supuse revizuirii și aprobării de către Agenție. Comentarii: OST furnizează în cadrul mecanismului de cuplare capacitate disponibilă de transport fermă. Urmare a procesului de cuplare rezultă flux pe interconexiuni care este asumat de OST față de OST vecini (este un flux rezultat urmare a tranzacțiilor de vânzare-cumpărare încheiate de participanți, nefiind dedicat unuia sau altui participant). OPEE are responsabilitatea tranzacțiilor încheiate cu participanții. Orice abatere în ce privește livrarea/consumul de la aceste tranzacții (considerate ferme) se traduce în dezechilibre ale PRE de la notificare, dezechilibre pentru care PRE este responsabil.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă transpune principiul similar din articolul 16, alin. (11) din Regulamentul UE nr. 943/2019. În cazul cuplării piețelor, OST furnizează în cadrul mecanismului de cuplare capacitatea disponibilă de transport fermă care este alocată în mod implicit prin intermediul algoritmului de cuplare prin preț. Cu toate acestea, conform CACM, OPEED este partea responsabilă de implementare a algoritmului respectiv, care, în esență, presupune corelarea ofertelor de vânzare și de cumpărare a energiei electrice într-un mod optim pentru a produce un preț de închidere și o poziție netă unică pentru fiecare zonă de ofertare, ceea ce presupune inclusiv și alocarea simultană a capacității inter-zonale. În acest context, pentru a evita eventuale interpretări în ceea ce privește alocarea responsabilităților între OST și OPEED, prima frază de la alin. (17) se expune în următoarea redacție: „<i>Consecințele financiare ale neîndeplinirii obligațiilor asociate cu alocarea capacității se atribuie părții care se face responsabilă de neîndeplinirea acestora.</i>”.
9.	(25) ~~Pe piața contractelor bilaterale~~ Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice se desfășoară în mod transparent, public și nediscriminatoriu pe platforma de tranzacționare pentru contracte bilaterale de energie electrică.	Se acceptă, Totodată, înțelegem că propunerea se referă la articolul 87, alin. (2) din Proiectul legii. Alineatul (2) a fost exclus, iar alineatul (5) care a devenit alineatul (4) se completează cu următoarea frază:

	Comentarii Așa cum este definită piața contractelor bilaterale, aceasta include și contracte negociate între părți. Caracterul transparent, public și nediscriminatoriu este specific tranzacțiilor încheiate pe platformele de tranzacționare.	„Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe platforma de tranzacționare pentru contracte bilaterale de energie electrică se desfășoară în mod transparent, public și nediscriminatoriu.”.
10.	~~(3) Sub rezerva respectării actelor normative privind concurența, operatorul piețelor de energie electrică este în drept să dezvolte produse de acoperire a riscului la termen, inclusiv produse de acoperire a riscului pe termen lung, pentru a oferi participanților la piață, inclusiv producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie, posibilități adecvate pentru acoperirea riscurilor financiare rezultate din fluctuațiile prețurilor. Activitatea de acoperire a riscurilor nu se limitează la tranzacțiile din zona de ofertare a Republicii Moldova.~~ Comentarii Prevederea se refera la piețele de energie electrică, nu la piața de alocare a drepturilor de transport pe Liniile de Interconexiuni. Pentru acoperirea riscurilor financiare se utilizează produse derivative, care nu pot fi reglementate prin propunerea de lege cu privire la energie electrică.	Nu se acceptă, Înțelegem că propunerea se referă la articolul 88, alin. (3) din Proiectul legii. Prevederea respectivă transpune art. 9, alin. 9 din Regulamentul UE nr. 943/2019 (cu ultimele modificări adoptate in iunie 2024). Totodată, aceasta a fost introdusă nu pentru a reglementa piețele pe care se tranzacționează produse derivate sau instrumente financiare, ci pentru a stabili dreptul operatorului pieței de a dezvolta asemenea produse și de a oferi posibilitatea tranzacționării acestor produse pe platforma sa. În legătură cu aceasta, a se vedea și explicațiile Comisiei Europene la capitolul 2.3. Improving Forward Markets, prezentate în Document de Lucru al Serviciilor Comisiei cu privire la Reforma Pieței Energiei Electrice nr. SWD(2023) 58 final (https://tinyurl.com/273xcr38),. Totodată, Regulamentele UE nu au aplicabilitatea directă în Republica Moldova și necesită a fi transpuse în legislația națională.
11.	Articolul 95. Limitele tehnice pentru ofertare (1) Piața nu trebuie să impună limite de preț care să afecteze formarea liberă a prețurilor care să reflecte situația reală din piață. Nu există nici o limită maximă și nici o limită minimă a prețului angro al energiei electrice. Această dispoziție se aplică, printre altele, ofertării și compensării în toate intervalele de timp și include energia de echilibrare și prețurile de dezechilibru, fără a aduce atingere limitelor tehnice de preț care pot fi aplicate în intervalul de echilibrare și în intervalele de timp pentru ziua următoare și pe parcursul zilei, în conformitate cu alin. (2). Pentru funcționarea izolată, OPEE urmează să pună în aplicare un mecanism transparent pentru ajustarea automată a limitelor tehnice pentru ofertare în timp util în cazul în care se preconizează atingerea limitelor stabilite. Limitele superioare ajustate rămân aplicabile până când este necesară majorarea acestora în cadrul mecanismului respectiv. (2) OPEED poate aplica limite armonizate ale prețurilor maxime și minime de închidere pentru intervalele de timp pentru ziua următoare și pe parcursul zilei. Limitele respective trebuie să fie suficient de ridicate pentru a nu restricționa în	Se acceptă parțial, Prima frază de la alin. (1) a fost reformulată pentru a reflecta propunerea de modificare, după cum urmează: <i>”Pe piața angro a energiei electrice nu pot fi impuse limite de preț care să afecteze formarea liberă a prețurilor, iar prețurile obținute trebuie să reflecte situația reală din piață.”.</i> După alin. (1) se introduce un nou alineat, în următoarea redacție: <i>„(2) În cazul în care piața pentru ziua următoare și piața pe parcursul zilei funcționează în mod izolat, operatorul piețelor de energie electrică urmează să pună în aplicare un mecanism transparent pentru ajustarea automată a limitelor tehnice de preț pentru ofertare în timp util în cazul în care se preconizează atingerea limitelor stabilite. Limitele superioare ajustate rămân aplicabile până când este necesară majorarea acestora în cadrul mecanismului respectiv.”.</i> Concomitent, prima frază de la alin. (2) care devine alin. (3) se completează la început cu textul <i>„În contextul cuplării piețelor de energie electrică,”</i> pentru a clarifica faptul că limitele armonizate se aplică în contextul cuplării piețelor pentru ziua următoare și/sau pe parcursul zilei. Alineatele (3) – (5) urmează a fi renumerotate în modul corespunzător.

		mod inutil comerțul, trebuie să fie aplicate în mod armonizat pe piețele de energie electrică cuplate din Părțile Contractante ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene și trebuie să țină cont de valoarea maximă a pierderilor datorate întreruperii aprovizionării cu energie electrică. ~~OPEED urmează să pună în aplicare un mecanism transparent pentru ajustarea automată a limitelor tehnice pentru ofertare în timp util în cazul în care se preconizează atingerea limitelor stabilite. Limitele superioare ajustate rămân aplicabile până când este necesară majorarea acestora în cadrul mecanismului respectiv.~~ Comentarii: Propunem reformularea având în vedere că la moment există o priorizare a producției calificată drept prioritară prin RPEE, în sensul că doar aceasta poate fi ofertată la preț zero, prețurile tuturor celorlalte oferte pornind de la o limită minimă de +0,01 MDL/MWh. Procedura pentru ajustarea automată a limitelor tehnice pentru ofertare care se va aplica în piața locală se va înlocui cu cea armonizată odată cu trecerea la piața cuplată. În cadrul funcționării cuplate sunt stabilite limite de preț tehnice, cu măsuri de modificare pe baza prevederilor din deciziile ACER, scala de preț aplicabilă incluzând prețuri pozitive, negative sau zero.	
SA „CET-Nord” (nr. 300-08/0251 din 26.02.2025)	10.	Urmare a examinării proiectului de Lege cu privire la energie electrică (număr unic 732/MEn/2024) (în continuare Proiect) prezentăm propunerile noastre. 1) La art. 130 alin. (3) pct. 1) lit. d) din Proiect, de inclus prevederi similare stabilite în art. 99 alin. (3) lit. a) liniuța a 4-a din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale: „cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, calculate în baza costului de intrare la data dării în exploatare și a costurilor ulterioare capitalizate aprobate de Agenție, asigurându-se că valoarea acestora va fi recuperată prin prețurile, tarifele reglementate doar o singură dată”. Astfel, se va asigura atât conformitatea terminologică, cât și claritatea interpretării în aplicarea normelor tarifare, eliminând orice potențial de ambiguitate în raport cu legislația și standardele contabile actuale. Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, utilizează termenul „amortizare”, care este specific metodologiilor de	Nu se acceptă, Ține de politica tarifară a Agenției.

	stabilire a prețurilor/tarifelor reglementate, reflectând recuperarea treptată a investiției în mijloacele fixe prin intermediul preturilor și tarifelor. Formularea ,asigurându-se că valoarea acestora va fi recuperată prin preturile, tarifele reglementate doar o singură dată" elimină orice ambiguitate interpretativă, subliniind clar că aceeași valoare a activului nu poate fi recuperată de mai multe ori, prevenind astfel eventualele suprapuneri în calcularea prețurilor/tarifelor. Totodată, „deprecierea" reprezintă reducerea valorii contabile a unui activ, ca urmare a uzurii fizice, învechirii tehnologice sau a altor factori externi (de exemplu, scăderea valorii pieței). Deprecierea se constată atunci când valoarea contabilă a activului depășește valoarea recuperabilă. De notat că noțiunea de „depreciere" din formularea actuală a proiectului Legii cu privire la energia electrică își are originea în redacția veche a Legii Nr. 124 din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică. La acea vreme, standardele de contabilitate naționale nu conțineau termenul ,depreciere", motiv pentru care nu exista un risc de confuzie între conceptele de „amortizare" și „depreciere". Utilizarea noțiunii de „depreciere" în loc de „amortizare" poate genera confuzie, deoarece deprecierea nu reprezintă o cheltuială sistematică și planificată, ci mai degrabă o ajustare de valoare neprevăzută. În contextul stabilirii tarifelor reglementate, se urmărește recuperarea investițiilor inițiale și a costurilor ulterioare capitalizate prin amortizare, dar nu prin depreciere.	
11.	La art. 132 alin. (3) și (4) din Proiect, propunem completarea prevederilor cu următorul text: Prevederile prezentului aliniat nu se aplică pentru producerea energiei electrice și termice în regim de cogenerare". De notat că, art. 56 alin. (3) din Directiva UE 2019/944, utilizează termeni precum „poate” și „după caz", ceea ce oferă o marjă de flexibilitate pentru a adapta cerințele contabile la specificul activităților economice din sectorul energetic. Această formulare sugerează că nu toate activitățile din sectorul energiei electrice trebuie tratate uniform în privința contabilității separate. În cazul cogenerării, unde activitatea este reglementată strict, excluderea acesteia de la contabilitatea separată ar reprezenta o aplicare rațională a Directivei, fără a compromite obiectivul principal al acesteia, respectiv evitarea discriminării și a subvențiilor încrucișate. Regimul de cogenerare (producerea combinată de energie electrică și termică) are particularități specifice și poate necesita un tratament distinct. Deoarece veniturile	Nu se acceptă, Articolul 56 din Directiva nr. 944/2019 nu face distincție între tipurile de întreprinderi electroenergetice atunci când stabilește obligația de separare a conturilor. Totodată, prevederi similare se regăsesc și în Legea cu privire la energia electrică în vigoare, adoptată în 2016.

	întreprinderilor care produc energie electrică și termică în regim de cogenerare sunt strict reglementate și depind de tarifele aprobate de ANRE. Acest fapt reduce semnificativ posibilitatea de manipulare a veniturilor și de aplicare a subvențiilor încrucișate, unul dintre principalele riscuri pe care articolul 56 alin. (3) din Directiva 2019/944 urmărește să le evite. În cadrul producției de energie în cogenerare, raportul efectiv de alocare a costului combustibilului între energia electrică și termică se stabilește doar în cadrul procedurii de actualizare a prețurilor și tarifelor reglementate, după examinarea efectivă de către ANRE a datelor efective din perioada de reglementare. Metodologia tarifară prevede o repartizare a celorlalte cheltuieli proporțional cu ponderea cheltuielilor privind utilizarea combustibilului pentru fiecare formă de energie. Această repartizare se face anual, în timp ce o contabilitate separată ar impune o repartizare lunară care, din cauza fluctuațiilor sezoniere și operaționale, nu ar reflecta realitatea economică. Repartizarea lunară a cheltuielilor între energia electrică și termică ar putea genera o denaturare a datelor contabile, deoarece raportul efectiv de utilizare a combustibilului poate varia semnificativ de la o lună la alta comparativ cu ce medie anuală stabilită de ANRE la actualizarea prețului/tarifului. În practică, acest lucru ar putea conduce la diferențe semnificative între evidența contabilă și rezultatele finale aprobate de ANRE, subminând astfel acuratețea raportării financiare. O contabilitate separată impusă pentru cogenerare ar introduce complexități suplimentare în evidența contabilă, generând discrepante între datele contabile și realitatea economică. Întrucât veniturile întreprinderii sunt dependente de repartizarea finală a combustibilului stabilită după încheierea perioadei de gestiune, o separare anticipată a activelor și datoriilor ar putea induce erori și la raportări inexacte. Un moment foarte important este faptul că, spre deosebire de energia electrică, pentru energia termică produsă în regim de cogenerare nu se aprobă prețuri distincte, respectiv veniturile din această activitate nu pot fi reflectate separat în evidența contabilă. Energia termică produsă în cogenerare este parte integrantă a energiei termice livrate consumatorilor, care include atât cheltuielile de producere în cogenerare, cât și cheltuielile aferente energiei termice produse de centralele termice, precum și activitatea de distribuție și furnizare a energiei termice.	

		Conform art. 19 alin. (2) din Legea 92/2014, în cazul în care o unitate termoelectrică desfășoară două sau trei activități (producție, distribuție și furnizare), Agenția eliberează o singură licență pentru desfășurarea acestor activități. Această abordare recunoaște specificul cogenerării, unde energia termică produsă nu este tratată separat, ci integrată în fluxul general al energiei termice livrate. În practică, titularii din sectorul termoelectric care produc energie termică în regim de cogenerare au un singur tarif - la livrarea energiei termice, iar acest aspect este reflectat inclusiv în procedura de eliberare a licenței. Titularii de licență care produc energie termică în regim de cogenerare nu dețin o licență distinctă pentru această activitate, ci o licență unică pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice. Astfel, impunerea unei contabilități separate pentru producerea energiei termice în cogenerare ar fi contrară practicilor de licențiere și reglementare existente, ceea ce ar putea crea confuzii administrative și dificultăți operaționale. Particularitățile activității de cogenerare, dependența de tarifele reglementate, imposibilitatea unei alocări corecte a activelor și pasivelor, inclusiv din lipsa veniturilor aferente producerii energiei termice, precum și cadrul legislativ existent justifică excluderea cogenerării de la obligația contabilității separate. Acest demers este în concordanță cu Directivele europene, contribuind la optimizarea activităților economice și la menținerea corectitudinii raportării financiare.	
SA „Furnizare a Energiei Electrice Nord”		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	Se ia act.
ÎS „Nodul Hidroenergetic Costești”		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	Se ia act.
SA „RED Nord”		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	Se ia act.
SA „Termoelectrica” (nr. 79.1466 din 25.02.2025)	18.	Prin prezenta, „Termoelectrica” S.A. informează că, a examinat repetat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și înaintează următoarele propuneri la acesta după cum urmează. Capitolul VIII Producerea energiei electrice și furnizarea energiei electrice, Art. 104 alin. (5), Art. 106 alin. (1) lit. c), f), Art. 106 alin. (2), (3) după sintagma „centrala electrică” de suplinit cu sintagma „sau centrala electrică de termoficare”. Această modificare este necesară pentru a duce în concordanță cu prevederile noțiunilor din Art. 2, precum și a prevederilor Capitolului VIII.	Nu se acceptă, Producerea energiei termice este reglementată de Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

	19.	Art. 128 alin. (5) urmează a fi finisată prevederea.	Se acceptă, Prevederea a fost redactată.
	20.	Art. 132 alin. (1) se propune de exclus din prima frază sintagma „precum și în conformitate cu standardele de contabilitate”.	Nu se acceptă, Propunerea nu este argumentată și nu e clar scopul modificării respective.
	21.	Art. 132 alin. (3) prevede: „Întreprinderile electroenergetice trebuie să țină în contabilitatea sa de gestiune un bilanț și un cont de profit și de pierderi separate pentru fiecare activitate în parte”. De exclus sintagma, un bilanț”, din considerentul că titularii de licență nu întocmesc bilanțuri separate pentru fiecare activitate, din motiv că nu este posibilă divizarea pozițiilor de activ și pasiv din bilanțul contabil și stabilirea acestora în politicile contabile, dar trebuie să prezinte în notele explicative la situațiile financiare situația de profit și de pierderi separate pentru fiecare activitate în parte. Din motivul că producerea energiei electrice poate fi în regim de cogenerare activele ca mijloace fixe, stocurile, și altele nu pot fi divizate pe măsura utilizării acestora, respectiv datoriile față de furnizorul de gaze naturale și alte consumabile la fel nu poate fi divizat, sau dacă am stabili o divizare procentuală nu ar fi o corectitudine perfectă.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune principiul similar stabilit la art. 56, para. (3) din Directiva UE nr. 944/2019. Totodată, aceasta se regăsește și în Legea cu privire la energia electrică în vigoare, adoptată în 2016.
	22.	Art. 145 alin (4) lit. d) de substituit sintagma, întreprindere electrică” cu sintagma, întreprindere electroenergetică”, pentru a aduce în concordanță cu noțiunile utilizate în cadrul normativ.	Se acceptă.
SRL „ML-Energy Group”		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	Se ia act.
ÎCS „Premier Energy Distribution” SA (nr. 0506/033847 din 25.02.2025)	1.	Propuneri de modificare Articolul 2, pct. (143) <i>tarif binom</i> - tarif pentru energie electrică care este constituit din două componente: una pentru capacitate aprobată și alta pentru energie electrică consumată; Argumentare Pentru claritate se propune de a utiliza în loc de „putere electrică” termenul de „capacitate aprobată”.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului ANRE urmează să stabilească prin metodologia tarifară modul de determinare a tarifului binom, inclusiv structura, componentele și modul de aplicare a acestuia (de exemplu, la puterea electrică contractată). Legislația primară trebuie să fie suficient de generală pentru a permite ANRE să ajusteze politica tarifară după necesitate.
	2.	a) stabilirea premiselor necesare pentru realizarea eficiență a obiectivelor Republicii Moldova, ale Comunității Energetice și în special, a cadrului privind clima și energia pentru 2030, permițând pieței să emită semnale pentru creșterea eficienței, a ponderii mai mari a surselor regenerabile de energie, a securității aprovizionării cu energie electrică, a flexibilității, a sustenabilității, a decarbonizării și a inovării; Argumentare Obiectivele sunt în primul rând ale țării.	Se acceptă.
	3.	Articolul 9,pct.(6)	Nu se acceptă,

	Agencia stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, indiferent de complexitatea controlului nu poate depăși 90 de zile consecutive din data inițierii controlului. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Argumentare Text reformulat pentru a accentua caracterul maxim al termenului de 90 de zile. Deoarece pe moment sa fac pauze si controlul poate dura mai mult de 90 de zile. Această precizare este necesară pentru a stabili de când începe a curge termenul de efectuare a controlului	Conform celor explicate anterior (a se vedea Sinteza elaborata în contextul primei runde de consultări), nu este necesară precizarea respectivă. Totodată, ANRE trebuie să aibă toate instrumentele necesare pentru a efectua un control eficient, inclusiv pentru a analiza informația prezentată de titularii de licențe și, respectiv, pentru a solicita, la necesitate, informație suplimentară.
4.	Articolul 13, pct.(4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile și tarifele reglementate - în termen de cel mult 60 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate. Argumentare Propunere repetată, considerând că termenul de 60 de zile este un termen suficient pentru a respecta procedurile cu privire la transparența decizională și de a aproba prețurile și tarifele.	Nu se acceptă, ANRE a menționat că termenul de 60 de zile nu este suficient în toate cazurile în care se examinează cererile privind prețurile și tarifele reglementate. Or, pentru a se asigura ca preturile si tarifele reglementate nu conțin careva costuri nejustificate și/sau nenecesare, este important ca ANRE sa dispună de suficient timp pentru examinarea cererilor privind aprobarea/revizuirea tarifelor, a prețurilor reglementate, depuse de titularii de licențe. Totodată, atât Proiectul legii, precum și legea în vigoare stabilesc termenele maxime pentru examinarea cererilor privind costurile de bază și a cererilor privind prețurile și tarifele reglementate.
5.	Articolul 21, pct.(2) Titularul licenței pentru transportul energiei electrice și titularul licenței pentru distribuția energiei electrice, care desfășoară concomitent și o activitate de furnizare a energiei electrice către consumatorii finali, sunt obligați sa pună la dispoziția Agenției, în termenele și condițiile stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele electrice ale acestora. Argumentare Suntem nevoiți să repetăm această precizare, deoarece, spre deosebire de domeniul gazier, în domeniul energiei electrice, cei doi operatorii de distribuție sunt total separați de activitatea de furnizare, deoarece este depășit considerabil numărul minim de consumatori prevăzut de normele UE. Respectiv, acești operatori pot pune oricând la dispoziția altor furnizori nominalizați informațiile cu privire la consumatorii finali care își pierd furnizorul. PED a trecut prin situații când consumatorii au rămas fără furnizor și a gestionat fără	Nu se acceptă, Prevederea stabilită la art. 21, alin. (2) nu are ca scop asigurarea principiilor de separarea a operatorilor sistemelor de distribuție și nici nu trebuie interpretată prin prisma acestuia. Totodată, prevederea respectivă a fost introdusă pentru a se asigura continuarea livrării energiei electrice către consumatorii finali ai furnizorului care, pe de o parte, este în imposibilitate de a-și continua activitatea, și, pe de altă parte, refuză să coopereze cu furnizorul desemnat de ANRE în legătură cu transferul consumatorilor săi finali (în contextul aplicării art. 22, alin. (7) sau a art. 23, alin. (8) din proiect). De asemenea, pentru a se exclude echivocul în interpretare în legătură cu aplicarea art. 21 alin. (2), prevederea respectivă a fost reformulată după cum urmează: ”(2) În scopul asigurării livrării neîntrerupte a energiei electrice către consumatorii finali, titularul licenței pentru transportul energiei electrice și titularul licenței pentru distribuția energiei electrice sunt obligați sa pună la dispoziția Agenției, la solicitare, în modul și termenele și stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele electrice ale acestora.”.

		deficiențe transferul acestor consumatori către furnizorul nominalizat de ANRE. Cu privire la comentariul autorilor că propunerea PED contravine principiilor de separare stabilite în concordanță cu Directiva nr.944/2019, a se vedea prevederile art.32 (5) din Directiva respectivă – (5) Statele membre pot decide să nu aplice obligația prevăzută la alineatul (3) întreprinderilor integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puțin de 100 000 de clienți racordați sau care deservesc sisteme izolate mici. De asemenea, dăm dreptate autorilor că într-adevăr cele 2 întreprinderi de distribuție sunt separate de activitatea de furnizare, deoarece se depășește pragul de 100 000 de clienți. Însă ceea ce nu spun autorii, este că în țară avem sisteme de distribuție izolate mici – sisteme de distribuție închise. De altfel, Legea nr.107/2016 la art.50 și 51 conține norme specifice pentru aceste sisteme. Prevederi similare sunt și în acest proiect de lege la art.69 și 70.	
	6.	Articolul 21 9) Prin derogare de la legislația specifică domeniului regnului vegetal, pentru zonele de protecție a rețelelor electrice, titularii de licențe efectuează lucrările de defrișare sau tăieri de modelare a vegetației forestiere de pe terenurile amplasate sub/peste rețelele electrice, pentru crearea și menținerea distanței normative de apropiere față de rețelele electrice, necesare pentru funcționarea în siguranță a rețelelor electrice și a nu pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, integritatea bunurilor, cu obligația să înștiințeze în prealabil administratorul fondului forestier sau proprietarul terenului, după caz. Argumentare Prin această modificare se propune debirocratizarea și simplificarea procesului de defrișare sau tăieri de modelare a vegetației forestiere de pe terenurile amplasate sub/peste rețelele electrice. Această derogare oferă OSD mecanisme prin care se vor exclude accidentele de electrocutare a persoanelor atunci când urcă în copacii amplasați în nemijlocita apropiere a liniilor electrice aeriene și va îmbunătăți fiabilitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor	Se acceptă parțial, Astfel de derogări urmează să fie incluse în Legea regnului vegetal nr. 239/2007, în rezultatul examinării propunerilor cu Ministerul de resort.
	7.	Articolul 38, pct. (2) În cazul în care operatorul sistemului de transport, din motive neimputabile lui, nu execută o investiție care, conform planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, urma să fie executată în ultimii 3 ani și care este încă relevantă, conform celui mai recent plan de dezvoltare,	Se acceptă.

	Agencia are obligatia de a lua cel puțin una dintre următoarele măsuri pentru a garanta realizarea investiției în cauză: Argumentare Text reformulat deoarece se referă la o acțiune din trecut – „urma să fie executată/nu execută”.	
8.	Articolul 62, pct. (3) d) agentul de conformitate nu poate avea niciun interes și nu poate primi, direct sau indirect, beneficii financiare de la întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală, de la o întreprindere a acesteia, de la acționarii majoritari sau de la fondatorii acesteia, cu excepția operatorului sistemului de distribuție în baza contractului încheiat. Argumentare Pentru claritate prevederea respectivă se propune să fie completată cu cuvintele „în baza contractului încheiat”.	Se acceptă, Articolul 62 alin. (3) lit. d) se completează cu cuvintele ”în limitele contractului prevăzut la alin. (2)”.
9.	Articolul 62, pct. (7) Agentul de conformitate are următoarele atribuții: Argumentare Text reformulat.	Se acceptă.
10.	Articolul 64 pct.(1) h) să asigure digitalizarea rețelelor electrice de distribuție în cazul în care exista surse suficiente acoperite în tarif; Argumentare Text reformulat.	Nu se acceptă, În spiritul art. 13 din Regulamentul UE nr. 943/944, OSD au obligația să asigure digitalizarea rețelelor electrice de distribuție, iar recuperarea investițiilor prin tariful reglementat urmează a fi efectuată prin aplicarea principiilor stabilite la art. 68, precum și art. 129 – 131. Totodată, completarea fiecărei prevederi care instituie în sarcina OSD o obligația cu condiția că realizarea acesteia depinde de acoperirea costurilor prin tarif este lipsită de sens. OSD urmează să își îndeplinească obligațiile stabilite prin lege, iar ANRE la examinarea cererilor privind aprobarea tarifelor argumentate urmează să verifice caracterul rezonabil și justificat al costurilor. Or, dacă anumite costuri sunt suportate în legătură cu executarea unei obligației, acestea se consideră a fi necesare și justificate. A se vedea și explicațiile prezentate pe marginea propunerii similare a ÎCS „Premier Energy Distribution”, din Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări.
11.	Articolul 64, pct.(1) i) să fie responsabil pentru gestionarea datelor, inclusiv pentru dezvoltarea sistemelor de management al datelor, pentru securitatea cibernetică și pentru protecția datelor, sub rezerva normelor aplicabile, fără a aduce atingere competenței altor autorități, precum și în cazul în care exista surse suficiente acoperite în tarif; Argumentare De asemenea, obligațiile de digitalizare și de securitate cibernetică sunt domenii noi de investiții pentru un operator de rețea, care necesită resurse financiare consistente, suplimentar la cele necesare pentru renovarea și modernizarea rețelelor	Nu se acceptă, În spiritul prevederilor Directivei UE nr. 944/2019 și ale Regulamentului UE nr. 943/2019, OSD le este atribuit rolul de gestionare a datelor (a informațiilor aferente utilizatorilor de sistem racordați la rețelele electrice de distribuție pe care le gestionează), iar recuperarea investițiilor prin tariful reglementat urmează a fi efectuată prin aplicarea principiilor stabilite la art. 129 – 131. Totodată, completarea fiecărei prevederi care instituie în sarcina OSD o obligația cu condiția că realizarea acesteia depinde de acoperirea costurilor prin tarif este lipsită de sens. OSD urmează să își îndeplinească obligațiile stabilite prin lege, iar ANRE la examinarea cererilor privind aprobarea tarifelor argumentate urmează să verifice caracterul rezonabil și justificat al costurilor. Or, dacă anumite costuri sunt suportate în legătură cu executarea unei

		electrice. Menționăm repetat că, resursele pe care le are la dispoziție un OSD, provin din amortizarea tarifară și împrumuturi bancare. Iar ambele surse au limitări și nu sunt suficiente pentru a ține pasul cu renovarea, modernizarea și dezvoltarea rețelelor. Din acest motiv, în propunerile noastre s-a propus sintagma „în cazul în care exista surse suficiente acoperite în tarif”.	obligației, acestea se consideră a fi necesare și justificate. A se vedea și explicațiile prezentate în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări.
12.	Articolul 64, pct. (5) Operatorul sistemului de distribuție achiziționează produsele și serviciile necesare exploatării eficiente, fiabile și sigure a rețelelor electrice de distribuție, pe baza unor reguli proprii, obiective, transparente și nediscriminatorii în conformitate cu TCM-urile aprobate de Agenție, stabilite în mod nediscriminatoriu și care reflectă costurile, și aplicabile livrării unor astfel de produse și servicii către operatorul sistemului de distribuție. Argumentare Text reformulat.	Se acceptă parțial, În spiritul art. 31 para. (6) din Directiva nr. 944/2019, Proiectul legii urmează să stabilească în mod expres cerința ca regulile respective să fie elaborate de OSD în coordonare cu operatorul sistemului de transport și alți participanți la piață relevanți. Totodată, pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la procedura care urmează să fie respectată de OSD la elaborarea regulilor respective, prevederea respectivă a fost modificată după cum urmează: ”(5) Operatorul sistemului de distribuție achiziționează produsele și serviciile necesare exploatării eficiente, sigure și fiabile a rețelelor electrice de distribuție, pe baza unor reguli obiective, transparente și nediscriminatorii, care reflectă costurile și care se elaborează de operatorul sistemului de distribuție cu consultarea operatorului sistemului de transport și a altor participanți la piață relevanți, și ținând cont de TCM-urile relevante aprobate de Agenție conform Articolului 39”..	
13.	Articolul 64, pct. (7) La achiziționarea produselor și a serviciilor prevăzute la alin. (5) operatorul sistemului de distribuție trebuie să ofere posibilitatea participării efective a tuturor participanților la piață care îndeplinesc cerințele, inclusiv a participanților la piață care oferă energie electrică din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a participanților la piață implicați în agregare. În acest scop, operatorul sistemului de distribuție elaborează, cu consultarea tuturor participanților la piață, precum și cu operatorul sistemului de transport, cerințele tehnice pentru participarea pe piețele respective, pe baza caracteristicilor tehnice ale acelor piețe și a capacităților disponibile pe piață, și le prezintă spre aprobare Agenției. Argumentare Reformularea textului este necesară pentru a evita o posibilă suspiciune de coordonare în piață. Cuvinte precum ”strânsă cooperare/colaborare” pare o invitație la coordonare între potențialii participanți la piață. În contextul apariției unui operator de piață de energie electrică/bursa de energie, asemenea prevederi nu își mai au rostul. OSD se duce pe aceste piețe și cumpără energia necesară acoperirii CPT.	Se acceptă parțial, Alineatele (5) - (7) din articolul 64 nu vizează modul de achiziționare de către DSO a energiei electrice necesare pentru acoperirea consumului tehnologici și a pierderilor de energie electrică (care, cu adevărat, poate fi achiziționată pe platforma OPEEM). Or, prevederile respective care transpun art. 31 din Directiva nr. 944/2019, instituie în sarcina OSD obligația de a elabora cerințe tehnice și proceduri pentru achiziționarea în mod transparent a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și care sunt necesare pentru sistemul său. Cu toate acestea, pentru a exclude echivocul în interpretare, art. 64, alin. (7) va avea următorul cuprins: ”(7) La achiziționarea produselor și a serviciilor prevăzute la alin. (5) operatorul sistemului de distribuție trebuie să ofere posibilitatea participării efective a tuturor participanților la piață care îndeplinesc cerințele, inclusiv a participanților la piață care oferă energie electrică din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a agregatorilor. În acest scop, operatorul sistemului de distribuție elaborează, cu consultarea tuturor participanților la piață, precum și a operatorului sistemului de transport, cerințele tehnice pentru participare pe piețele respective, pe baza caracteristicilor tehnice ale acelor piețe și a capacităților tuturor participanților la piață, și le prezintă spre aprobare Agenției.”.	
14.	Articolul 64, pct. (12)	Se acceptă.	

	Operatorul sistemului de distribuție se asigură că toate părțile eligibile au acces la date, în condiții nediscriminatorii, clare și de egalitate, cu respectarea prevederilor Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În cazul în care sistemele de măsurare inteligente au fost introduse în conformitate cu Eroare! Fără sursă de referință., programul de conformitate menționat la Articolul 61 alin. (3) lit. d) va include măsuri specifice pentru a asigura accesul nediscriminatoriu la date al părților eligibile Argumentare Text reformulat pentru a evita negarea negației - excluderea reprezintă "ce nu trebuie să se întâmple", iar discriminatoriu definește ceva ce de asemenea "nu trebuie să se întâmple".	
15.	Articolul 67, pct. (4) La cererea operatorului sistemului de distribuție, producătorii, furnizorii, agregatorii și consumatorii ale căror instalații electrice sunt racordate la rețelele electrice de distribuție vor prezenta operatorului sistemului de distribuție datele și informațiile necesare pentru: Argumentare Text reformulat.	Se acceptă.
16.	Articolul 68, pct. (9) Agenția examinează și aprobă, până la data de 31 decembrie, planul anual de investiții pentru anul următor prezentat de operatorul sistemului de distribuție, cu posibilitatea extinderii termenului de examinare cu cel mult o lună. În cazul în care planul anual de investiții pentru anul următor prezentat de operatorul sistemului de distribuție nu îndeplinește cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile, Agenția are dreptul să solicite operatorului sistemului de distribuție efectuarea modificărilor necesare. Argumentare În mod normal se supune consultărilor planul de dezvoltare. Iar însuși planul anual de investiții conține proiecte din planul de dezvoltare.	Nu se acceptă, Considerăm oportun de menținut prevederea din Legea în vigoare pentru a asigura o transparență mai mare în legătură cu dezvoltarea rețelelor electrice. Totodată, planul de dezvoltare include investițiile planificate pentru 10 ani, iar planul anual de investiții – lucrările de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție planificate a fi realizate pe parcursul anului respectiv. Respectiv, în procesul de avizare a planului de investiții părțile consultate pot solicita prioritizarea anumitor lucrări sau informații referitor la motivul amânării unor lucrări de dezvoltare a rețelelor electrice.
17.	Articolul 72, pct.(2) a) 15 zile calendaristice de la înregistrarea cererii complete a unui potențial consumator final în cazul racordării la rețeaua electrică de transport; Argumentare Inserat text pentru precizare, care de altfel este reflectat și în următorul alineat (3) – „cu condiția că solicitantul anexează la cererea respectivă toate documentele necesare”.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea Proiectului de lege. Condiția ca solicitantul să anexeze la cerere toate documentele necesare este prevăzută expres și în alin. (2).
18.	Articolul 72, pct.(2)	Nu se acceptă,

	c) 15 zile calendaristice de la înregistrarea cererii complete a unui potențial consumator non-casnic în cazul racordării la rețeaua electrică de distribuție. Argumentare Racordarea consumatorilor non casnici implică realizarea unor studii de rețea mai complex.	Până în prezent nu au fost semnalate de către OSD asemenea cazuri, care să justifice necesitatea prelungirii termenului de eliberare a avizului de racordare de către OSD.
19.	Articolul 72, pct.(2) j) blocurilor de locuit cu un număr minim de 10 apartamente. Argumentare Reiterăm propunerea includerii în această listă și a blocurilor locative, deoarece sunt obiecte social-locative importante și ar urma să fie un control mai riguros al lucrărilor efectuate, inclusiv prin emiterea unui act de corespundere de către ANRE, cu atât mai mult că ulterior rețelele interne ale blocurilor locative urmează să fie preluate spre deservire de către OSD.	Nu se acceptă, Presupunem că propunerea se referă la art. 72, alin. (19) din Proiectul legii. Actul de corespundere se eliberează în cazul racordării la rețelele electrice a instalațiilor de la o anumită putere contractată sau în cazul în care este necesară instalarea posturilor de transformare. Considerăm că numărul de apartamente dintr-un bloc locativ nu constituie un criteriu relevant pentru determinarea necesității obținerii actului de corespundere. Totodată, nu este necesar să birocratizăm procesul de racordare la rețea a blocurilor de locuit.
20.	Articolul 73, pct. (3) Operatorul de sistem este în drept să elibereze avize de racordare și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent, producător existent permite racordarea instalației de utilizare sau a centralelor electrice a altor potențiali consumatori finali sau a altor potențiali producători. Eliberarea avizelor de racordare în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit între operatorul de sistem, consumatorul final existent/producătorul existent și potențialul consumator final/producător prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul tripartit se prevăd termenele și condițiile de utilizare în comun a instalației de racordare a consumatorului final sau producătorului existent, inclusiv responsabilitățile privind asigurarea continuității serviciului de distribuție și a caracteristicilor de tensiune ale energiei electrice în punctul de racordare a instalației electrice a consumatorului final potențial sau a producătorului potențial de energie electrică. Cerințele respective se includ în avizul de racordare. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de către operatorul de sistem, iar furnizorul include prevederile acordului tripartit în contractul de furnizare/achiziționare a energiei electrice. Argumentare Reiterăm, fraza de la sfârșitul acestui alineat urmează să fie modificată pentru a exclude interpretarea precum că OSD / Furnizorul își asuma obligația de calitate în instalațiile terților.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost exclusă. A se vedea explicațiile de mai sus.

		Deși autorii scriu în tabelul de sinteză că această propunere de modificare este acceptată, în proiectul legii expediat spre consultare repetată acest text nu a fost modificat.	
21.	Articolul 73, pct. (5) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații de racordare, linii electrice, stații electrice, puncte de distribuție, posturi de transformare, prin care poate fi asigurată livrarea energiei electrice și către alți utilizatori de sistem, sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție la rețelele căruia sunt racordate nemijlocit instalațiile respective. Operatorul sistemului de transport este obligat să primească liniile și stațiile electrice cu tensiunea de 35 kV și mai mare, transmise cu titlu gratuit, în cazul în care proprietarul instalațiilor electrice a îndeplinit cerințele tehnice și de securitate stabilite de operatorul sistemului de transport. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile de racordare, liniile electrice, stațiile electrice, punctele de distribuție și posturile de transformare respective transmise cu titlu gratuit, cu condiția prealabilă a efectuării de către proprietarul instalațiilor de racordare, a liniilor electrice, a stațiilor electrice, a punctelor de distribuție sau a posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate și normele minime de exploatare a instalațiilor electrice aprobate de către Agenție. Argumentare Text completat pentru claritate. De asemenea, PED a propus ca în condiții de transmitere să se regăsească nu doar cerințele minime de securitate, ci și normele minime de exploatare. Autorii, la rândul său au scris că propunerea se acceptă. Însă, propunerea PED nu se regăsește în proiectul recepționat spre consultare repetată. Ba mai mult, în acest alineat sunt aplicate două abordări diferite: - Transport – „a îndeplinit cerințele tehnice și de securitate stabilite de operatorul sistemului de transport”, - Distribuție – „a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate”. Adică, în cazul operatorului de transport se admit cerințe stabilite de către acesta, iar în cazul operatorului de distribuție – doar cerințele de securitate, care nu este clar la ce se referă	Se acceptă parțial, Propunerea ÎCS ”Premier Energy Distribution” S.A. se acceptă în partea ce ține de precizarea faptului că instalațiile de racordare, liniile electrice, stațiile electrice, punctele de distribuție și/sau posturile de transformare, care se transmit cu titlu gratuit OSD, trebuie să corespundă nu doar a cerințelor de securitate, dar și a cerințelor tehnice stabilite de OSD, precum și în partea ce ține de precizarea în mod expres, la nivel de lege, a faptului că lucrările respective urmează a fi realizate înainte de transmiterea liniilor/ a instalațiilor respective. Totodată, nu este justificată obligarea persoanei care vrea să transmită, cu titlu gratuit, instalațiile/liniile pe care le deține, la suportarea de cheltuieli adiționale pentru a asigura respectarea normelor de exploatare a instalațiilor/liniilor respective. Aceasta în contextul în care exploatarea respectivelor instalații/linii urmează a fi realizată de către OSD și nu de proprietarul anterior. Articolul 73, alin. (5), care a devenit alin. (4), va avea următoarea redacție: ” (4) Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații de racordare, linii electrice, stații electrice, puncte de distribuție și/sau posturi de transformare, prin care poate fi asigurată livrarea energiei electrice și către alți utilizatori de sistem, sunt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului sistemului de transport, a operatorului sistemului de distribuție la rețelele căruia sunt racordate nemijlocit instalațiile respective. Operatorul sistemului de transport este obligat să primească liniile și stațiile electrice cu tensiunea de 35 kV și mai mare, transmise cu titlu gratuit, în cazul în care proprietarul respectiv a îndeplinit în prealabil cerințele tehnice și de securitate stabilite de operatorul sistemului de transport. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile de racordare, liniile electrice, stațiile electrice, punctele de distribuție și/sau posturile de transformare prevăzute în prezentul alineat, cu condiția că acestea sunt transmise gratuit, iar proprietarul acestora a efectuat în prealabil lucrările necesare pentru a asigura corespunderea lor cu cerințele tehnice și de securitate.”.	

		aceste cerințe de securitate, adică nu exista un act normativ secundar care ar descrie aceste cerințe.	
22.	Articolul 74, pct. (6) Fără a aduce atingere contractelor încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, centralele electrice de termoficare urbane care au fost puse în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi și care fac obiectul dispecerizării prioritare vor continua să beneficieze de dispecerizare prioritara pe o perioadă maximă până la sfârșitul anului 2030 inclusiv sau până la data producerii a cel puțin unuia dintre următoarele evenimente după intrarea în vigoare a prezentei legi (sau, dacă intervin mai multe astfel de evenimente, cu efect de la data cel mai vechi dintre aceste evenimente): Argumentare Text reformulat.	Se acceptă parțial, Articolul 74, alin. (6) a fost reformulat după cum urmează: ” (6) Fără a aduce atingere contractelor încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, centralele electrice de termoficare urbane care au fost puse în funcțiune înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi și care fac obiectul dispecerizării prioritare vor continua să beneficieze de dispecerizare prioritara pentru o perioadă de timp care nu va depăși 31 decembrie 2030 inclusiv sau până la data producerii a cel puțin unuia dintre următoarele evenimente după intrarea în vigoare a prezentei legi (sau, dacă intervin mai multe astfel de evenimente, cu efect de la data cel mai vechi dintre aceste evenimente): a) centrala electrică face obiectul unei modificări care necesită eliberarea unui nou aviz de racordare de către operatorul de sistem; b) se mărește capacitatea de producere a centralei electrice; c) Agenția a emis o hotărâre de retragere a dispecerizării prioritare pentru centrala electrică pe baza evaluării efectuate în conformitate cu alin. (7).”	
23.	Articolul 75, pct. (1) Operatorul sistemului de distribuție și operatorul sistemului de transport cooperează între ei în legătură cu dezvoltarea și exploatarea rețelelor lor electrice. În special, operatorul sistemului de distribuție și operatorul sistemului de transport fac schimb de informații și date necesare privind performanța centralelor electrice și a consumului dispecerizabil, exploatarea zilnică a rețelelor lor electrice și la planificarea pe termen lung a investițiilor în rețelele electrice, în scopul de a asigura dezvoltarea și exploatarea eficientă din punct de vedere al costurilor, în siguranță și în mod fiabil a rețelelor electrice ale acestora. Argumentare Text reformulat.	Se acceptă, Totodată, alineatul respectiv a fost ajustat redacțional.	
24.	Articolul 75, pct. (2) Operatorul sistemului de distribuție și operatorul sistemului de transport cooperează între ei pentru a asigura un acces coordonat la capacități de generare precum producerea distribuită, stocarea energiei sau consumul dispecerizabil, care pot sprijini necesitățile specifice atât ale operatorului sistemului de distribuție, cât și ale operatorului sistemului de transport. Argumentare Text de precizare	Nu se acceptă, Consumul dispecerizabil și stocarea energiei nu pot fi catalogate ca reprezentând capacități de generare. Totodată, prevederea respectivă a fost ajustată din punct de vedere redacțional pentru a se exclude echivocul în interpretarea acesteia.	
25.	Articolul 78, pct. (1) Accesul la datele consumatorilor finali de către părțile eligibile se asigură în conformitate cu prezentul articol și cu regulile și	Se acceptă, Totodată, prevederea respectivă a fost ajustată din punct de vedere redacțional pentru a se exclude echivocul în interpretarea acesteia.	

	cerințele stabilite în legislația relevantă care reglementează accesul la date și stocarea datelor. În sensul prezentei legi, datele includ informațiile furnizate de echipamentele de măsurare și cele privind consumul, precum și informațiile ce țin de schimbarea furnizorului, de consumul dispecerizabil și de alte servicii care intră sub incidența prezentei legi. Argumentare Text modificat pentru a evita repetarea cuvintelor	
26.	Articolul 79, pct. (3) (3) Operatorul de sistem limitează sau încetează prestarea serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice în situațiile și în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Cu excepția situațiilor stabilite la articolul 10 alin. (3) lit. g) și la articolul 142, operatorul de sistem nu poate fi obligat să presteze în continuare serviciul de transport sau de distribuție a energiei electrice utilizatorului de sistem care nu își onorează obligațiile de plată sau care nu respectă condițiile de prestare a acestor servicii, stabilite în Regulamentul privind racordarea. Argumentare Text ajustat pentru precizare.	Se acceptă.
27.	Articolul 79, pct. (4) Operatorul de sistem este în drept să impună plata preventivă în legătură cu serviciile furnizate utilizatorilor de sistem care au întârziat plata cu cel puțin 30 de zile, de cel puțin 2 ori într-un interval de timp de cel mult 12 luni consecutive. Mărirea plății preventive este determinată ca valoarea medie lunară a facturilor de plată emise în ultimele 3 luni. Operatorul de sistem renunță la obligația de plată preventivă pentru utilizatorul de sistem care și-a îndeplinit obligațiile de plată în termen de 12 luni de la stabilirea plății preventive. Argumentare Text expus în ordinea survenirii evenimentelor	Nu se acceptă, Prevederea respectivă a fost exclusă, pentru a nu crea echivoc în interpretare în legătură cu alocarea capacităților rețelei de transport conform prevederilor Directivei UE nr. 944/2019 și a Regulamentului UE nr. 943/2019, iar în cazul operatorilor sistemelor de distribuție această prevedere nu este stipulată expres de <i>acquis</i>-ul Uniunii Europene.
28.	Articolul 81, pct. (5) Agenția poate condiționa eliberarea autorizației pentru linia electrică directă de imposibilitatea sau refuzul racordării la rețeaua electrică, fie de examinarea extrajudiciară de către Agenție a reclamațiilor privind racordarea la rețeaua electrică. Agenția acordă autorizația pentru linia electrică directă pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii stabilite în conformitate cu regulamentul aprobat de Agenție. Argumentare Accesul presupune și utilizarea rețelei, ulterior racordării.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune art. 7, alin. (2) din Directiva UE nr. 944/2019.
29.	Articolul 85, pct.(10)	Se acceptă parțial,

	Operatorul sistemului de transport, operatorul pieței de energie electrică/OPEED, participanții la piață și alte persoane enumerate la Eroare! Fără sursă de referință. alin. Eroare! Fără sursă de referință. lit. b) – e) transmit Agenției informații cu privire la tranzacțiile încheiate. Modul de raportare și periodicitatea raportării se stabilesc printr-o hotărâre a Agenției adoptată în acest sens. Aceste persoane sunt obligate să păstreze informațiile și documentele aferente tranzacțiilor încheiate timp de cel puțin 5 ani. Argumentare În fraza următoare de la acest alineat se vorbește despre o hotărâre a Agenției care stabilește cum se transmit informațiile.	Prevederea respectivă a fost redactată pentru a oferi claritate mai mare în legătură cu aplicarea acesteia.
30.	Articolul 107 (6¹) Operatorul de sistem poate delega furnizorul serviciului universal, care își desfășoară activitatea pe teritoriul său, organizarea licitație și achizițiile de pe piețele organizate de procurare a energiei pentru acoperirea pierderilor și a consumului tehnologic ale operatorilor de sistem. Argumentare Reiterăm această propunere, deoarece se justifică prin prisma cantităților mici de energie necesare unui operator de rețea, mai ales având în vedere dimensiunea țării. Prin delegarea organizării licitației și achizițiile ulterioare de energie de către furnizorul serviciului universal se urmărește creșterea eficienței economice în procesul de achiziții, inclusiv obținerea unor prețuri mai mici pe seama cantităților mai mari de energie pe care le procură furnizorul reglementat. În UE sunt țări care au optat pentru un asemenea model, inclusiv Grecia, Portugalia, Spania.	Nu se acceptă, Conform celor explicate anterior (a se vedea Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări), propunerea contravine principiilor de separare a operatorului sistemului de distribuție, prevăzute de Pachetul Energetic Transpus. Totodată, Directiva 944/2019 prevede expres în 31, para. (5) că OSD trebuie să acționeze ca facilitator de piață neutru atunci când achiziționează energie electrică pentru acoperirea pierderilor de energie electrică din rețele și să aplice proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piață. Or, delegarea funcției respective către un furnizor anume ar echivala cu favorizarea acestuia în raport cu alți furnizori.
31.	Articolul 130, pct. (3),1) j) amortizarea accelerată pentru noile investiții ce țin de automatizare, digitalizare rețele, întărire rețelelor pentru integrarea surselor regenerabile de energie și a stațiilor de încărcare a vehiculelor electrice; k) stimulente sub formă de rentabilitate adițională pentru operatorii de rețea care efectuează investiții ce depășesc nivelul anual al amortizării imobilizărilor corporale și necorporale; l) stimulente la rentabilitate de 2% pentru identificarea și utilizarea de către operatorii de sistem a finanțării sub formă de granturi și donații externe. Argumentarea Propunerile privind stimulentele care să fie aplicate la operatori se justifică prin faptul că este necesar de a renova și moderniza o rețea existentă, în acest sens fiind efectuate an de	Nu se acceptă, Elementele de cost menționate în aviz urmează a fi discutate și eventual luate în considerație la elaborarea și aprobarea metodologiilor tarifare de către ANRE, întrucât acestea țin exclusiv de politica tarifară a Agenției. Respectiv, autoritatea de reglementare urmează să examineze oportunitatea introducerii de stimulente specifice la determinarea tarifelor și a prețurilor reglementate în contextul elaborării metodologiilor tarifare, inclusiv caracterul acestora, nivelul acceptabil și modul de aplicare a stimulentelelor respective. Or, în proiectul legii se regăsesc prevederi care instituie obligația ANRE de a identifica și aplica măsuri care să stimuleze activitatea întreprinderilor electroenergetice, atât în beneficiul sistemului electroenergetic și al consumatorilor finali.

		an investiții ce depășesc amortizarea activelor reflectată în tarife. Însă, având în vedere că în lege mai sunt vizate și noi direcții de investiții în rețele, atunci operatorii ar urma să fie în căutare de noi surse financiare, fiind astfel într-o competiție directă cu alte domenii de investiții cu câștiguri mai mari. Această propunere se justifică prin faptul că în legătură cu aerarea la UE, vor fi disponibile fonduri sub formă de costuri mici de finanțare/granturi, însă pentru a beneficia de această finanțare întreprinderile din sector vor trebui să angajeze personal calificat pentru a elabora proiecte.	
32.	Articolul 130, pct. (3), (5) modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice de transport, în rețelele electrice de distribuție, prin stabilirea tendințelor de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiilor, în vederea implementării unor mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite și de cantitățile de energie electrică intrată în rețelele electrice de transport și de distribuție. În cazul rețelelor de distribuție, consumului tehnologic și pierderile de energie electrică se stabilesc în baza nivelului mediu înregistrat de operatorii sistemelor de distribuție din țară; Argumentarea Corespunzător, este un stimulent clar pentru a avea o tendință continuă de reducere a pierderilor.	Nu se acceptă, Considerăm că pentru încurajarea reducerii pierderilor de energie și a consumului tehnologic, este mai eficientă implementarea mecanismelor de stimulare a eficienței în raport cu fiecare operator de sistem în parte, inclusiv ținându-se cont de particularitățile rețelelor electrice de distribuție ale acestuia. Reducerea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică pe perioada de reglementare urmează a fi realizată anume în scopul îmbunătățirii eficienței activității operatorului sistemului de distribuție și în contextul mecanismelor stabilite de autoritatea de reglementare prin metodologiile tarifare. Valoarea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică, care poate fi admisă în scopuri tarifare, inclusiv potențialele valori de referință și trenduri de diminuare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețele urmează a fi stabilite de către Agenție în conformitate cu metodologiile tarifare relevante, în contextul politicii tarifare implementate și în dependență de mecanismul considerat de autoritatea de reglementare. Concomitent, prevederea propusă a fi inserată la sfârșitul alineatului 5) este pasibilă de a fi în contradicție cu principiul stabilit în prima frază din acest alineat, conform căruia consumul tehnologic și pierderile de energie electrică ar trebui să înregistreze un trend de reducere pe perioada metodologiei tarifare. Or, determinarea valorii anuale în baza valorii medii înregistrate de toți operatorii sistemelor de distribuție nu poate determina cu certitudine un trend de reducere pe toată perioada de reglementare considerată.	
33.	Articolul 135, pct. (9) Amplasarea și exploatarea de către autoritățile administrației publice locale a echipamentelor electronice de supraveghere video, precum și a componentelor necesare funcționării acestor echipamente, se efectuează de către personal electrotehnic calificat și autorizat la grupa de securitate electrică cerută în conformitate cu prezenta lege, cu respectarea cerințelor documentelor normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare în siguranță a rețelelor și instalațiilor electrice, precum și cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Pentru funcționarea echipamentelor autoritatea publică trebuie să prezinte	Nu se acceptă, Nu este necesară precizarea la nivel de legislație primară a unor astfel de detalii. Este evident, că proprietarul aparatelor video urmează să dețină un contract de furnizare a energiei electrice. Totodată, particularitățile racordării și a încheierii contractelor de furnizare urmează a fi reglementate la nivelul legislației secundare.	

	operatorului de distribuție un contract de furnizare a energiei electrice la momentul punerii în funcțiune a acestora. Argumentare Consumul de energie electrică aferent acestor echipamente ar urma să fie facturat, respectiv ar trebui să există și un contract de furnizare a energiei electrice	
34.	Articolul 140, pct. (8) În cazul în care, în mod excepțional, se solicită strămutarea rețelei electrice, aceasta se va efectua cu respectarea următoarelor cerințe și etape: Argumentare Strămutarea poate fi necesară nu numai pentru rețele electrice în zona de protecție ale cărora sunt bunuri imobile dar pot fi amplasate și alte construcții ingineresti sau drumuri.	Se acceptă parțial, Strămutarea rețelei electrice urmează a fi solicitată de către proprietarul bunului imobil sau persoana care îl reprezintă care se află în zona de protecție a rețelei electrice în scopul utilizării nerestricționate a bunului său imobil.
35.	Articolul 141, pct. (3) Agenția examinează neînțelegerile dintre utilizatorii de sistem, consumatorii finali, comunitățile de energie ale cetățenilor, comunitățile de energie din surse regenerabile și titularii de licențe ce survin în contextul aplicării prezentei legi, precum și dintre utilizatorii și operatorii sistemelor de distribuție închise, dintre comunitățile de energie ale cetățenilor, comunitățile de energie din surse regenerabile și membrii acestora, în modul și în termenele stabilite în Codul administrativ, nr. 116/2018, și emite decizii după caz. modul și termenele stabilite. Cererile depuse la Agenție trebuie să conțină rezultatul încercării de soluționare prealabilă la nivelul respectivelor părți la dispută. Argumentare În mod normal ar trebuie să se încerce rezolvarea neînțelegerilor între părți și apoi dacă părțile nu ajung la un acord, atunci se apelează către o alta autoritate împuternicită.	Nu se acceptă, Nu este necesară precizarea la nivel de legislație primară a unor astfel de detalii. Totodată, Codul administrativ este suficient de detaliat în ceea ce privește modalitatea de soluționare a petițiilor de către o autoritate publică.
36.	Articolul 145 (1) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a titularilor de autorizații, a altor persoane pentru încălcarea obligațiilor ce le revin, manifestate prin: (2) Încălcările prevăzute la alin. (1) care sunt săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență/titularului de autorizație. (3) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni financiare în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru refuzul de a executa obligațiile de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile stabilite la Eroare! Fără sursă de referință., Eroare!	Se acceptă parțial, În discuțiile din ședința cu participarea reprezentanților Ministerului, ANRE și a „Premier Energy” s-au ajuns la concluzia de a analiza suplimentar valoarea sancțiunii minime ce poate fi aplicată și luând în considerare că nu a fost propusă o valoare concretă, urmare analizei cifrelor de afaceri și întru a minimiza impactul asupra activității titularului de licență se propune reducerea valorii sancțiunii minime de la 1% din cifra de afaceri la valoarea de 0,5% (art. 146 alin (1)). Totodată, este oportun de a ajusta art. 146 alin. 6 la valoarea de 10% a cifrei de afaceri..

		Fără sursă de referință. și Eroare! Fără sursă de referință.. (4) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni financiare în mărime de până la 10% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, a altor persoane juridice, pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin: (5) Încălcările prevăzute la alin. Eroare! Fără sursă de referință. care sunt săvârșite în mod repetat se amandă dublă față de cea aplicată pentru prima încălcare, dar nu mai mult de 10% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență, a altei persoane juridice. (6) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de până la 15% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe sau a altor persoane juridice pentru nerespectarea deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale, sau, după caz, a deciziilor ori hotărârilor Agenției cu privire la chestiuni legate de crizele de energie electrică, astfel cum sunt prevăzute la Eroare! Fără sursă de referință. și Eroare! Fără sursă de referință.. Argumentare Comentarii la articolul 145 și 147 În general, aplicarea sancțiunilor relaționate cu cifra de afaceri comporta un impact semnificativ asupra activității unei societății, iar conform practicilor și uzanțelor generale specifice și altor domenii de importanță în care se aplică această abordare, se stabilește regula includerii acestora conform principiului indicării plafonului maxim, respectiv individualizarea concretă fiind lăsată la aprecierea autorității fără a impune un minim obligatoriu, ci doar un maxim obligatoriu. Suplimentar, sintagma de ”cel puțin” (fără a fi stabilit și un maxim) nu poate fi folosită pentru determinarea sancțiunilor, deoarece contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării activității de întreprinzător prevăzute de art. 4 al Legii nr. 235/2006. O asemenea formulare creează premise de abuz din partea autorităților din moment ce este prevăzut doar un minim, și nu un maxim al unor măsuri ce urmează a fi luate împotriva întreprinzătorilor, contrar principiului echității consacrat de același articol. Totodată, această sintagmă este periculoasă pentru întreprinzători într-un stat (ca R. Moldova) în care sistemul judecătoresc este în curs de formare, fiind imatur d.p.d.v. al capacității de a judeca litigii de natură	

		antreprenorială/investițională, al practicii aplicării unor prevederi cu o noutate accentuată, dar și al independenței. În aceste circumstanțe, instanțele de judecată vor ajunge într-un blocaj funcțional, fiind ele însele confuze și frustrate datorită incertitudinii și impredictibilității prevederilor legale. În final, excluderea sintagmei de ”cel puțin”/”de la” se impune și prin prisma prevederilor art. 59 alin.(3) lit.d) al DIRECTIVEI (UE) 2019/944 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE care operează doar cu sintagma ” de până la” pentru stabilirea cuantumului sancțiunilor. Totodată, se impune revederea cuantificării sancțiunilor data fiind noutatea unor instituții din noua lege, dar și pentru a se garanta crearea unui regim În general, aplicarea sancțiunilor relaționate cu cifra de afaceri comporta un impact semnificativ asupra activității unei societății, iar conform practicilor și uzanțelor generale specifice și altor domenii de importanță în care se aplică această abordare, se stabilește regula includerii acestora conform principiului indicării plafonului maxim, respectiv individualizarea concretă fiind lăsată la aprecierea autorității fără a impune un minim obligatoriu, ci doar un maxim obligatoriu. Suplimentar, sintagma de ”cel puțin” (fără a fi stabilit și un maxim) nu poate fi folosită pentru determinarea sancțiunilor, deoarece contravine principiului transparenței și previzibilității reglementării activității de întreprinzător prevăzute de art. 4 al Legii nr. 235/2006. O asemenea formulare creează premise de abuz din partea autorităților din moment ce este prevăzut doar un minim, și nu un maxim al unor măsuri ce urmează a fi luate împotriva întreprinzătorilor, contrar principiului echității consacrat de același articol. Totodată, această sintagmă este periculoasă pentru întreprinzători într-un stat (ca R. Moldova) în care sistemul judecătoresc este în curs de formare, fiind imatur d.p.d.v. al capacității de a judeca litigii de natură antreprenorială/investițională, al practicii aplicării unor prevederi cu o noutate accentuată, dar și al independenței. În aceste circumstanțe, instanțele de judecată vor ajunge într-un blocaj funcțional, fiind ele însele confuze și frustrate datorită incertitudinii și impredictibilității prevederilor legale. În final, excluderea sintagmei de ”cel puțin”/”de la” se impune și prin prisma prevederilor art. 59 alin.(3) lit.d) al	

		DIRECTIVEI (UE) 2019/944 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE care operează doar cu sintagma ” de până la” pentru stabilirea cuantumului sancțiunilor. Totodată, se impune revederea cuantificării sancțiunilor data fiind noutatea unor instituții din noua lege, dar și pentru a se garanta crearea unui regim.	
	37.	Articolul 147 (1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Eroare! Fără sursă de referință. - Eroare! Fără sursă de referință. , manifestată prin: (2) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Eroare! Fără sursă de referință. - Eroare! Fără sursă de referință. , manifestată prin: (3) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor electroenergetice pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piață a obligațiilor stabilite la Eroare! Fără sursă de referință. - Eroare! Fără sursă de referință. , manifestată prin: Lipsă argumentare	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
ÎCS „Premier Energy” SRL (nr. 0504/033845 din 25.02.2025)	1.	Propunere de modificare Art. 2, pct. (28) 28) <i>consumator angro</i> – persoana fizică, întreprinzător individual, sau persoană juridică ce cumpără energie electrică în vederea revânzării acesteia în interiorul sau în exteriorul sistemului electroenergetic în cadrul căruia este stabilită; Argumentare Excluse cuvintele de la sfârșit „persoana respectivă”, deoarece este clar ca se referă la persoanele specificate la început de noțiune.	Nu se acceptă, Optăm pentru menținerea definiției noțiunii de ”consumator angro” în redacție curentă pentru a se exclude echivocul în interpretarea acesteia.
	2.	Propunere de modificare Art. 2, pct. (29) 29) <i>consumator casnic</i> - consumatorul care cumpără energie electrică pentru consumul casnic propriu, cu excepția consumului aferent activităților comerciale sau profesionale; Argumentare Completat pentru claritate cu cuvintele de precizare „consumului aferent”.	Se acceptă.

	3. Propunere de modificare Art. 2, pct. (35) 35) <i>control asupra unei întreprinderi</i> - drepturi, contracte sau alte mijloace care, ținând cont circumstanțele de drept sau de fapt implicate, conferă, separat sau în combinație, posibilitatea de a exercita o influență decisivă asupra unei întreprinderi, în special prin: Argumentare Propunere de îmbunătățire a formulării	Se acceptă.
	4. Propunere de modificare Art. 2, pct. (53) 53) <i>furnizor</i> - persoană fizică și/sau juridică, titular al unei licențe pentru furnizarea energiei electrice care furnizează energie electrică în condițiile prezentei legi; Argumentare La noțiunea 95) este specificat „participant la piață - persoană fizică sau juridică care cumpără, vinde sau produce energie electrică, care este implicată în agregare sau care este un operator de consum dispecerizabil sau de servicii de stocare a energiei, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe una sau mai multe piețe de energie electrică, inclusiv pe piețele de echilibrare”.	Nu se acceptă, În spiritul Directivei UE nr. 944/2019, Proiectul legii, conține, la art. 2, pct. 71) definiția noțiunii de „întreprindere electroenergetică”, care este definită ca persoană fizică sau juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de producere, de transport, de distribuție, de agregare, consum dispecerizabil, de stocare a energiei, trading cu energie electrică, de furnizare sau de cumpărare a energiei electrice și care îndeplinește funcții comerciale, tehnice sau de întreținere aferente activităților respective, fără a include consumatorii finali. Astfel, nu este nevoie de operat modificarea propusă în definiția noțiunii de ”furnizor”.
	5. Propunere de modificare Art. 2, pct. (75) 75) <i>întreprindere afiliată</i> - întreprindere care deține majoritatea drepturilor de vot în cadrul altei întreprinderi și/sau care are dreptul de a numi sau de a revoca majoritatea membrilor organelor de conducere ale unei alte întreprinderi și care este, în același timp, acționar, fondator al întreprinderii respective și/sau care, în temeiul unui acord încheiat cu alți acționari, fondatori ai acestei întreprinderi, deține controlul asupra drepturilor de vot în cadrul întreprinderii respective; și/sau o întreprindere dependentă în raport cu întreprinderea dominantă; și/sau o întreprindere asociată care exercită o influență semnificativă asupra politicii financiare și de administrare a unei alte întreprinderi; și/sau o întreprindere influențată de o altă întreprindere; și/sau întreprinderi care aparțin acelorași acționari, fondatori; și/sau întreprinderi care, fără a depinde una de cealaltă, sunt reunite sub o conducere unică sau sunt conduse de organe compuse majoritar din aceleași persoane; și/sau alte tipuri de întreprinderi afiliate; Argumentare Propunere de îmbunătățire a formulării.	Nu se acceptă, Definiția noțiunii de ”întreprindere înrudită” a fost introdusă în Proiectul legii pentru a asigura transpunerea definiției corespunzătoare din art. 2, pct. (57) astfel încât să fie asigurată implementarea corespunzătoare a principiilor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport și a operatorului sistemului de distribuție. Totodată, Codul civil, în articolul 203 definește persoanele juridice afiliate, utilizând criterii diferite. Astfel, pentru a se evita un potențial conflict de noțiuni, care deși sunt aparent similare, comportă diferențe semnificative (noțiunea de ”întreprindere afiliată” este definită prin prisma particularităților activităților de transport și de distribuție a energiei electrice), considerăm oportun de menținut în proiectul legii noțiunea de ”întreprindere înrudită”.
	6. Propunere de modificare Art. 2, pct. (85)	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea Proiectului legii, iar la acceptarea acesteia ar putea rezulta că operatorul pieței energiei electrice poate oferi serviciile

	85) <i>operator al pieței energiei electrice</i> – entitate, titular al licenței pentru operarea piețelor de energie electrică, care furnizează un serviciu prin care ofertele de vânzare a energiei electrice sunt corelate cu ofertele de cumpărare a energiei electrice pe piețele organizate lichide de energie electrică, cu excepția pieței de echilibrare; Argumentare În corelare cu definiția de la punctul 104.	corespunzătoare doar în cazul în care există un anumit grad de lichiditate pe piețele organizate, pe care le administrează, ceea ce este lipsit de sens. Concomitent, în contextul propunerii OPEEM, definiția noțiunii „piețe organizate lichide” a fost exclusă.
7.	Propunere de modificare Art. 2, pct. (86) Argumentare Cele doua definiții, de la punctul 85 si 86, prin corelare cu definiția de la punctul 104, conduc la ideea ca avem un singur operator al pieței de energie electrica, care poate fi doar desemnat și care gestionează piețele PZU si PPZ. Din acest motiv, ar putea fi restrânse aceste noțiuni, prin comasarea, cel puțin a punctul 85 cu 86.	Nu se acceptă, ”Operatorul pieței energiei electrice” este întreprinderea care desfășoară una din activitățile din sectorul electroenergetic, prevăzută la art. 16, alin. (1), în baza licenței emise de ANRE. În schimb, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2015/1222, transpus parțial prin Proiectul legii, calitatea de operator al pieței energiei electrice desemnat se atribuie (prin desemnare de către ANRE) operatorului pieței energiei electrice în contextul cuplării piețelor de energie electrică.
8.	Propunere de modificare Art. 2, pct. (102) Argumentare Sintagma „<i>piața organizată</i>” cu titlu de definiție nu este utilizata deloc în cuprinsul proiectului de Lege. Se utilizează noțiunea de bursa de energie.	Nu se acceptă, Înțelegem că se propune excluderea noțiunii de ”piață organizată”. Totodată, noțiunea de „piață organizată” se utilizează la art. 2, în multiple definiții (precum definițiile noțiunilor „consum dispecerizabil”, „piață a contractelor bilaterale”, „piețe de energie electrică”, „piață pe parcursul zilei”, etc), precum și la art. 93, alin. (5) și (7), art. 100, alin. (4) lit. d), art. 107, alin. (6).
9.	Propunere de modificare Art. 4, alin. (1), lit. (g) g) autorizează construcția unei centrale electrice noi, a unei centrale electrice de termoficare noi, cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare existente, în cazul în care capacitatea cumulată a centralei respective este mai mare de 20 MW, în conformitate cu prezenta Lege și Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice; stabilește cantitatea minimă obligatorie de rezervelor de combustibil, sau obligații echivalente, necesare pentru asigurarea funcționării centralelor electrice de termoficare urbane care funcționează cu combustibili fosili, pe o perioadă de timp prestabilită. În cazul în care producătorul a fost selectat în baza unui proces competitiv/licitație organizată de către autoritățile relevante atunci autorizarea Guvernului nu este necesară. Argumentare Conform Regulamentului nr.517/2024. Nu este necesara autorizarea in cazul când licitația a fost organizata de autoritățile statului, ca exemplu in cazul licitației pentru producătorii eligibili mari, in cazul licitațiilor pentru	Se acceptă parțial, Potrivit art. 105, alin. (2) din Proiectul legii sunt exceptați de la procedura de autorizare producătorii eligibili care urmează să instaleze centrale electrice de producere din surse regenerabile cu o putere de injecție mai mare de 20 MW și care au fost desemnați câștigători ai licitației pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. În context, prevederea respectivă a fost modificată în sensul reflectării propunerii ÎCS „Premier Energy” SRL.

		construcția centralelor noi ce vor presta servicii de echilibrare organizate de Operatorul sistemului de transport	
10.	Propunere de modificare Art. 4, alin. (1), lit. (m) Argumentare În proiectul legii lipsește definiția pentru ”consumatorul vulnerabil”.	Nu se acceptă, Cu titlu de informare, definiția noțiunii de ”consumator vulnerabil” se regăsește în art. 3 din Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice.	
11.	Propunere de modificare Art. 4, alin. (2), lit. (b) b) are experiență în organizarea piețelor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei, precum și în implementarea sarcinilor legate de cuplarea piețelor respective; Argumentare Contractele bilaterale nu sunt specificate la condițiile de organizare a piețelor, din care motiv se propune să fie exclusă referința la aceste tipuri de contracte.	Nu se acceptă, Completarea nu este necesară. Totodată, în contextul prevederilor art. 87, alin. (4) din Proiectul legii, în redacția revizuită conform propunerii OPEEM, considerăm oportun de menținut referința la piața contractelor bilaterale. Totodată, atragem atenția că alineatul respectiv stabilește condițiile de desemnare de către Guvern a entității care urmează să desfășoare activitatea de operare a pieței, procedură care e diferită de cea de atribuirea de către ANRE a funcției de OPEED unui operator al pieței licențiat.	
12.	Propunere de modificare Art. 4, alin. (4), (4) Guvernul asigură cooperarea în scopul armonizării practicilor administrative în sectorul electroenergetic și promovează interesele sectorului electroenergetic la nivel internațional, precum și semnează tratate internaționale, inclusiv în vederea consolidării și asigurării securității aprovizionării cu energie electrică. Argumentare Cooperarea poate fi cu alți parteneri, nu cu ”niveluri”, din care motiv se propune excluderea textului respectiv.	Se acceptă, Articolul 4, alin. (4) va avea următorul cuprins: ” (4) Guvernul contribuie la cooperarea instituțiilor publice, a autorităților publice de resort în scopul armonizării practicilor administrative în sectorul electroenergetic și promovează interesele sectorului electroenergetic la nivel internațional, precum și semnează tratate internaționale, inclusiv în vederea consolidării și asigurării securității aprovizionării cu energie electrică.”.	
13.	Propunere de modificare Art. 9, alin. (1), lit. (a) a) eliberează, prelungește, modifică/actualizează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele eliberate, eliberează duplicate ale acestora în condițiile prezentei legi și ale Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; Argumentare Propunere de modificare a sintagmei „reperfectează” cu „modifică/actualizează”. Această propunere se referă la tot textul proiectului de lege.	Nu se acceptă, Sintagma de ”reperfectare” a licenței este utilizată în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, care reprezintă lege-cadru în domeniul eliberării actelor permissive. Or, în conformitate cu art. 54, alin. (1), lit. c) din Legea nr. 100/2017, în proiectul unui act normativ se utilizează terminologia constantă, uniformă și care corespunde cele utilizate în alte acte normative.	
14.	Propunere de modificare Art. 9, alin. (1), lit. (q) q) asigură excluderea subvențiilor încrucișate între activitățile de transport, distribuție și furnizare a energiei electrice, sau alte activități cu sau fără legătură cu sectorul electroenergetic, precum și între categoriile de consumatori, și monitorizează respectarea de către întreprinderile electroenergetice a	Se acceptă.	

	principiului costurilor și cheltuielilor necesare și justificate corespunzător. Costurile și cheltuielile care nu sunt necesare și justificate nu se iau în considerare la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate; Argumentare Pentru astfel de prevederi, reglementările emise de către ANRE trebuie să fie clare și precise, din care motiv se propune excluderea cuvântului „corespunzător”.	
15.	Propunere de modificare Art. 9, alin. (5), lit. (d) (d) are acces la contabilitatea întreprinderilor electroenergetice și a altor participanți la piața energiei electrice, solicită și are acces la informații și documente referitoare la activitățile desfășurate de titularii de licențe și autorizații, la informații și documente contabile, la documente care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv cele emise de către organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul vamal și alte autorități publice, în legătură cu activitatea participanților la piață; Argumentare Propunere de reformulare text.	Se acceptă parțial, Articolul 9, alin. (5), lit. d) va avea următorul cuprins: „d) are acces la contabilitatea întreprinderilor electroenergetice și a altor participanți la piața energiei electrice, solicită și are acces la informațiile și documentele referitoare la activitățile desfășurate de titularii de licențe și autorizații, la informațiile și documentele contabile, la documentele care conțin informații/la informațiile ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul vamal și alte autorități publice, în legătură cu activitatea participanților la piață;”.
16.	Propunere de modificare Art. 9, alin. (5), lit. (e) (e) solicită și primește, în condițiile legii, copii, extrase din documentele menționate la litera c) și d) de la întreprinderile electroenergetice și de la alți participanți la piața energiei electrice ; Argumentare Propunere de reformulare text.	Nu se acceptă, Schimbarea cu locul a cuvintelor în acest caz nu este necesară.
17.	Propunere de modificare Se propune excluderea prevederilor de la litera Art. 9, alin. (5), lit. (i). Argumentare Efectivitatea ar trebui să acopere și efectul de descurajare. În plus, dacă se mai aplică și ”alte sancțiuni”, atunci se înțelege că acestea nu sunt efective, proporționale și descurajante? Pentru sancțiuni este dreptul prevăzut la litera următoare.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune art. 59, alin. (3), lit. d) din Directiva nr. 944/2019. Totodată, art. 9, alin. (5) lit. j) din Proiectul legii vizează cazul specific al aplicării contravențiilor (prevăzute în Codul contravențional), care fac parte din sancțiunile la care se referă lit. i) („alte sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul energiei electrice în cazurile prevăzute de prezenta lege”), dar nu se limitează la acestea.
18.	Propunere de modificare Art. 9, alin. (6) (6) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, care, indiferent de complexitatea controlului nu poate depăși 90 de zile consecutive din data inițierii controlului. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu	Nu se acceptă, Conform celor explicate anterior (a se vedea Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări), nu este necesară precizarea respectivă. Totodată, ANRE trebuie să aibă toate instrumentele necesare pentru a efectua un control eficient, inclusiv pentru a analiza informația prezentată de titularii de licențe și, respectiv, pentru a solicita, la necesitate, informație suplimentară.

		poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Argumentare Text reformulat pentru a accentua caracterul maxim al termenului de 90 de zile. Deoarece pe moment se fac pauze și controlul poate dura mai mult de 90 de zile. Această precizare este necesară pentru a stabili de când începe a curge termenul de efectuare a controlului.	
	19.	Propunere de modificare Art. 10, alin. (2), lit. (n) n) monitorizează în scopul prevenirii apariției unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze de exclusivitate care pot împiedica consumatorii să încheie contracte simultan cu mai mulți furnizori sau să le restricționeze opțiunea de a face această alegere, și, în cazul în care constată existența unor astfel de practici, informează Consiliul Concurenței în acest sens; Argumentare Text reformulat, deoarece scopul este mai degrabă de a preveni practici restrictive, decât de a constata apariția practicilor respective.	Se acceptă parțial, În redacția propusă de „Premier Energy ” SRL lipsește obiectul monitorizării. Totodată, prevederea respectivă transpune prevederile similare din art. 59, alin. (1), lit. (p) din Directiva nr. 944/2019. Astfel, articolul 10, alin. (2) lit. n) va avea următorul cuprins: „n) monitorizează activitățile din sectorul electroenergetic pentru a asigura prevenirea apariției/excluderea unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze de exclusivitate care pot împiedica consumatorii să încheie contracte simultan cu mai mulți furnizori sau să le restricționeze opțiunea de a face această alegere, și, în cazul în care constată existența unor astfel de practici, informează Consiliul Concurenței în acest sens;”.
	20.	Propunere de modificare Art. 10, alin. (2), lit. (s) s) desemnează operatorul pieței de energie electrică (în continuare - OPEED) și monitorizează activitatea OPEED în legătură cu cuplarea piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei; Argumentare Text modificat conform definiției nr. 85. De asemenea, nu este clar cum această prevedere se corelează cu prerogativa Guvernului de la Articolul 4? Ambele autorități, Guvernul și Agenția, pot desemna/nominaliza operatorul pieței de energie electrică? De asemenea, în tot conținutul proiectului de lege ar urma să fie ajustat textul „piețelor” în „pieței”.	Se acceptă, În partea ce ține de modificarea art. 10, alin. (2), lit. s), Totodată, conform celor explicate mai sus atribuția prevăzută la art. 10, alin. (2) lit. s) ține de implementarea Regulamentului UE nr. 2015/1222, transpus parțial prin Proiectul legii, care stabilește prerogativa autorității de reglementare de desemna (nominaliza) operatorul pieței energiei electrice responsabil pentru cuplarea piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei. În schimb, art. 4, alin. (2) stabilește condițiile de desemnare de către Guvern a entității care urmează să desfășoare activitatea de operare a pieței.
	21.	Propunere de modificare Art. 10, alin. (3), lit. (h) h) prezintă, la cerere, consumatorilor finali sau organizațiilor care promovează interesele consumatorilor, informațiile necesare referitoare la activitatea titularilor de licențe, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată; Argumentare Propunere de reformulare text.	Se acceptă parțial, Articolul 10, alin. (3), lit. h) din Proiectul legii va avea următorul cuprins: „h) prezintă, la solicitare, consumatorilor finali, organizațiilor care promovează interesele consumatorilor, informațiile necesare referitoare la activitatea titularilor de licențe, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată;”.
	22.	Propunere de modificare Art. 12, alin. (2), lit. (a)	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost formulată inclusiv în contextul propunerii OPEEM, după cum urmează:

		(a) încurajării creării de mecanisme operaționale necesare pentru a permite o gestionare optimă a rețelelor electrice, promovării burselor comune de energie electrică și alocării capacității de interconexiune transfrontalieră pentru a permite un nivel adecvat al capacității de interconexiune, inclusiv prin intermediul unor noi interconexiuni, în interiorul regiunii și între regiuni, permițând dezvoltarea unei concurențe efective și îmbunătățirea securității aprovizionării cu energie electrică, fără discriminare între furnizorii din diferite Părți Contractante ale Comunității Energetice; Argumentare Propunere de reformulare text.	„a) încurajării creării de mecanisme operaționale necesare pentru a permite o gestionare optimă a rețelelor electrice, în scopul promovării burselor comune de energie electrică și al alocării capacităților transfrontaliere de interconexiune, precum și pentru a permite un nivel adecvat al capacităților de interconexiune, inclusiv prin intermediul de noi interconexiuni, în interiorul regiunii și între regiuni, permițând astfel dezvoltarea unei concurențe efective și îmbunătățirea securității aprovizionării cu energie electrică, fără a face discriminare între furnizorii din diferite Părți Contractante ale Comunității Energetice sau State Membre ale Uniunii Europene;”.
23.	Propunere de modificare Art. 13, alin. (3), (3) Cererile titularilor de licențe privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate, precum și materialele care justifică nivelul acestora, se publică pe site-ul web oficial al Agenției în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererilor respective. Părțile interesate au posibilitatea de a formula observații și de a transmite propuneri de modificare în termen de 15 zile lucrătoare de la publicarea cererilor menționate și a materialelor aferente. În termenele stabilite în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Agenția publică pe site-ul web oficial rezultatele examinării cererilor titularilor de licențe și propunerile sale privind nivelul costurilor de bază, al prețurilor și tarifelor reglementate. Argumentare Propunere de reformulare text.	Nu se acceptă, Reformularea respectivă nu este necesară.	
24.	Propunere de modificare Art. 13, alin. (4), (4) Consiliul de Administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, precum și cererile privind prețurile și tarifele reglementate - în termen de cel mult 60 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii corespunzătoare din partea unei întreprinderi electroenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate. Argumentare Propunere repetată, considerând că termenul de 60 de zile este un termen suficient pentru a respecta procedurile cu privire la transparența decizională și de a aproba prețurile și tarifele.	Nu se acceptă, ANRE a menționat că termenul de 60 de zile nu este suficient în toate cazurile în care se examinează cererile privind prețurile și tarifele reglementate. Or, pentru a se asigura ca preturile si tarifele reglementate nu conțin careva costuri nejustificate și/sau nenecesare, este important ca ANRE sa dispună de suficient timp pentru examinarea cererilor privind aprobarea/revizuirea tarifelor, a prețurilor reglementate, depuse de titularii de licențe. Totodată, atât Proiectul legii, precum și legea în vigoare stabilesc termenele maxime pentru examinarea cererilor privind costurile de bază și a cererilor privind prețurile și tarifele reglementate.	
25.	Propunere de modificare	Se acceptă parțial,	

	Art. 13, alin. (5) (5) Cu excepția situațiilor ce țin de examinarea și de soluționarea neînțelegerilor dintre participanții la piață, în aplicarea prezentei legi, Consiliul de Administrație adoptă, în numele Agenției, hotărâri. În hotărârile Agenției privind aprobarea costurilor de bază, a prețurilor reglementate, a tarifelor reglementate, a altor componente ale tarifelor, a planurilor de dezvoltare, a planurilor de investiții, a investițiilor realizate de titularii de licențe se indică temeiul legal al aprobării acestora. Prin derogare de la art. 118 alin. (3) din Codul administrativ nr. 116/2018, în cazul neadmiterii în scopuri tarifare a unor cheltuieli, investiții, consumuri tehnologice și pierderi de energie electrică, a altor componente nejustificate, Agenția motivează titularului de licență hotărârea respectivă. (6) Pentru soluționarea neînțelegerilor individuale, a neînțelegerilor între persoane juridice și/sau persoane fizice legate de punerea în aplicare a actelor normative în domeniul energiei electrice, un director al Consiliului de Administrație emite, în numele Agenției, decizii, inclusiv decizii care vizează raporturile juridice dintre un utilizator de sistem, un consumator final, un utilizator al sistemului de distribuție închis și un titular de licență sau deținător de autorizație ori raporturile juridice dintre doi titulari de licențe sau deținători de autorizații. Argumentare Text reformulat. De asemenea, a doua parte a textului a alineatului (5) ar trebui să fie sub forma unui alineat separat, deoarece este diferit de teza acestui alineat.	Cuvintele „motivarea Agenției” se substituie cu cuvintele „argumentele”. Totodată, prevederea respectivă a fost divizată pe două alineate, conform propunerii.
26.	Propunere de modificare Art. 13, alin. (9) (9) Hotărârile și deciziile Agenției în domeniul electroenergetic sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ nr. 116/2018. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau de la o dată mai târzie indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la survenirea uneia dintre situațiile stabilite în capitolul IV, Titlul III din Codul administrativ, nr. 116/2018 sau până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă contrară, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc numai prin hotărâre judecătorească și numai în raport cu solicitantul. Argumentare	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului. Actele administrative individuale și actele administrative normative ale ANRE se adoptă și se pun în aplicare cu respectarea actelor normative aplicabile, inclusiv a Legii privind transparența în procesul decizional, a Legii cu privire la actele normative, precum și ale Codului administrativ. Respectiv, nu este necesară specificarea în mod expres, la nivel de lege, a principiului neretroactivității legii civile. Totodată, în cazul în care adoptă hotărâri sau decizii care contravin actelor normative în vigoare, acestea pot fi contestate în instanța de judecată.

		Această precizare o vedem importantă, deoarece în practică au existat precedente când Agenția a aplicat în raport cu participanții pieței de energie decizii cu efecte retroactive. Este necesară specificarea în mod expres, pentru a avea o predictibilitate.	
	27.	Propunere de modificare Art. 18, alin. (2) (2) Pentru activitatea de producere a energiei electrice licența se eliberează producătorului care are o centrală electrică cu o capacitate instalată de 5 MW și mai mare, sau centrale electrice cu capacitate cumulată de 5 MW și mai mare sau o centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei care, împreună, au o capacitate minimă de injectare de 5 MW Argumentare Propunere de reformulare text.	Se acceptă, De acord. Cuvintele „capacitate maximă de injectare de 5 MW și mai mare” se substituie cu cuvintele „putere de injecție de 5 MW și mai mare”.
	28.	Propunere de modificare Art. 18, alin. (4) (4) Licența pentru producerea energiei electrice conferă titularului său dreptul de a desfășura genul respectiv de activitate la centrala electrică indicată în licență. Numărul de licențe pentru producerea energiei electrice nu este limitat, iar intrarea de noi producători pe piața energiei electrice nu poate fi restricționată. Aceleași principii sunt valabile și licențelor pentru stocarea energiei. Argumentare Propunere de reformulare text., deoarece nu se discută despre titulari, ci despre licențe.	Se acceptă.
	29.	Propunere de modificare Art. 20, pct. (2), subpct. (e) e) să dispună de personal calificat sau de un contract de deservire cu o entitate specializată, necesar activității pentru care solicită licența și să depună documentele confirmative în acest sens; Argumentare Propunerea respinsă de autori să referă la producătorii de energie/centralele electrice, care în majoritatea lor sunt entități nereglementate. Respectiv, acești producători nu ar trebui să obțină acordul ANRE pentru a efectua deservirea centralei de către entități specializate/servicii externalizate, după cum afirmă autorii. Evident, că în cazul producătorilor reglementați ar trebui să fie prevederi speciale care să prescrie acordul ANRE pentru externalizarea serviciilor, cum ar fi prevederile de la Art.19. Trebuie de ținut cont că titulari de licențe pot fi entități reglementate sau nereglementate. Aprobarea externalizării unor servicii are sens doar pentru entitățile reglementate, nu și pentru cele nereglementate. Pentru câte	Se acceptă.

	entități nereglementate a fost aprobarea ANRE pentru externalizarea serviciilor? De altfel, Art.19 din proiectul legii ar trebui rescris ca să fie clar că ANRE aprobă externalizarea serviciilor doar pentru entități reglementate – în principal pentru OST și OSD, posibil și pentru furnizorii la serviciul universal și furnizorii de ultima opțiune (cu excepția cazurilor când aceste activități au fost atribuite în baza unui proces competitiv), centrale electrice de termoficare urbană (cu excepția cazurilor când acestea vând energia în piață liberă). Și nu în ultimul rând ar fi de menționat că cerințele de externalizare din proiectul acestei legi au fost preluate din Legea nr.107/2016, care atunci când a fost elaborată în țară nu aveam producători/furnizori în piață liberă.	
30.	Propunere de modificare Art. 20, alin. (3), lit. (c) (c) să dispună de mijloacele tehnice specifice pentru desfășurarea activității, să aibă în proprietate rețele electrice de distribuție, să aibă în proprietate sau în folosință rețele electrice de transport, precum și să depună documente care confirmă dotarea tehnică și faptul că rețelele electrice corespund cerințelor tehnice stabilite în condițiile legii; Argumentare Propunere de reformulare text.	Nu se acceptă, Modificarea redacțională nu duce la îmbunătățirea proiectului.
31.	Propunere de modificare Art. 20, alin. (6), lit. (c) (c) să prezinte hotărârea Guvernului privind desemnarea ca operator al pieței de energie electrică. Argumentare Text ajustat în conformitate cu conținutul prezentului proiect de lege.	Nu se acceptă, Reformularea nu este necesară. Hotărârea Guvernului privind desemnarea operatorului pieței se publică în Monitorul Oficial și, respectiv, Agenția poate verifica faptul desemnării (a se vedea în acest sens HG nr. 125/2024).
32.	Propunere de modificare Art. 20, alin. (8), lit. (b) (b) să nu aibă antecedente penale legate de activitățile desfășurate în domeniul electroenergetic sau antecedente penale pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, prevăzute în Codul penal. Argumentare Se propune de a exclude cuvântul „nestinse”. Ștergerea cazierului judiciar/penal presupune eliberarea unei dovezi. Când se menționează antecedente penale, acest lucru se certifica prin cazier care verifică ce este la data respectivă în baza de date. Dacă sunt antecedente care sunt radiate din cazierul penal, atunci nu își are rostul această precizare. Ori sunt radiate, ori nu, caz în care nu poate fi administrator.	Nu se acceptă, Propunerea de modificare nu duce la îmbunătățirea Proiectului de lege. Totodată, cerința de la art. 20, alin. (8), lit. b) este formulată sub formă de principiu, iar particularitățile emiterii cazierului judiciar nu sunt relevante în acest caz.

33.	Propunere de modificare Art. 21, alin. (1), lit. (a) (a) să respecte condițiile prevăzute în licență, precum și, pe toată perioada desfășurării activității licențiate, să îndeplinească condițiile stabilite pentru eliberarea licenței; Argumentare Propunere de reformulare text.	Se acceptă parțial, Articolul 21, alin. (1), lit. a) din Proiectul legii va avea următorul cuprins: ” a) să îndeplinească condițiile prevăzute în licență, precum și să îndeplinească, pe toată perioada desfășurării activității licențiate, să îndeplinească condițiile stabilite pentru eliberarea licenței;”.
34.	Propunere de modificare Art. 22, alin. (3) (3) Sunt considerate motive pentru suspendarea licenței: Argumentare Propunere de reformulare text.	Se acceptă parțial, La Articolul 22, alin. (3) din Proiectul legii cuvintele „Temeiuri pentru suspendarea licenței servesc” se substituie cu cuvintele „Licența se suspendă pentru unul din următoarele temeiuri” și în continuare după text. Totodată, considerăm că e mai oportun de utilizat noțiunea de temei de suspendare a licenței și nu de motiv de suspendare a licenței.
35.	Propunere de modificare Art. 22, alin. (3), lit. (e) (e) nerespectarea deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale, a hotărârilor sau deciziilor Agenției emise în timpul crizelor de energie electrică; Argumentare Propunere de reformulare text.	Se acceptă, Articolul 22, alin. (3), lit. e) va avea următorul cuprins: „e) nerespectarea de către titularul de licență a deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale, deciziilor ori hotărârilor Agenției, emise pe perioada crizelor de energie electrică;”.
36.	Propunere de modificare Art. 23, alin. (2) (2) Sunt considerate motive pentru retragerea licenței: Argumentare Propunere de reformulare text.	Se acceptă parțial, La Articolul 23, alin. (3) din Proiectul legii cuvintele „Temeiuri pentru retragerea licenței servesc” se substituie cu cuvintele „Licența se retrage pentru unul din următoarele temeiuri” și în continuare după text. Totodată, considerăm că e mai oportun de utilizat noțiunea de temei de retragere a licenței și nu de motiv de retragere a licenței.
37.	Propunere de modificare Art. 23, alin. (2), lit. (c) (c) depistarea unor date nereale în documentele prezentate Agenție în legătură cu eliberarea, prelungirea sau modificarea/actualizarea licenței; Argumentare Propunere de reformulare text.	Nu se acceptă, Considerăm că sintagma de „date nereale” nu este potrivită pentru un proiect de lege. Totodată, sintagma de ”reperfectare” a licenței este utilizată în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, care reprezintă lege-cadru în domeniul eliberării actelor permissive. Or, în conformitate cu art. 54, alin. (1), lit. c) din Legea nr. 100/2017, în proiectul unui act normativ se utilizează terminologia constantă, uniformă și care corespunde cele utilizate în alte acte normative.
38.	Propunere de modificare Art. 23, alin. (8) (8) În cazul retragerii licenței pentru transportul energiei electrice, pentru distribuția energiei electrice sau pentru operarea pieței energiei electrice, precum și în cazul retragerii licenței furnizorului serviciului universal, a furnizorului de ultimă opțiune și a furnizorului central de energie electrică, Agenția desemnează un nou titular de licență, în cadrul obligațiilor de serviciu public, pentru desfășurarea activității respective în locul titularului căruia i-a fost retrasă licența. Întreprinderea electroenergetică a cărei licență a fost retrasă nu	Nu se acceptă, Modificarea nu este necesară și nu duce la îmbunătățirea Proiectului.

		va împiedica în niciun mod activitatea titularului de licență desemnat, oferind acces necondiționat la rețelele electrice și toate informațiile și documentele necesare desfășurării activității respective. Argumentare Propunere de reformulare text.	
39.	Propunere de modificare Art. 23, alin. (9) (9) Titularul de licență căruia i-a fost retrasă licența este obligat, în termen de 2 zile lucrătoare de la data adoptării hotărârii privind retragerea licenței, să depună la Agenție licența retrasă. Argumentare Fiind un motiv de decădere din drepturi, o situație limita, termenul trebuie sa fie foarte scurt. Un termen de 2-3 zile lucrătoare este suficient. In mod rezonabil, titularul actual știe că urmează să îi fie retrasă licența, motiv pentru care, depunerea licenței este doar o formalitate.	Nu se acceptă, Termenul de 10 zile lucrătoare corespunde termenului general de depunere a licenței retrase, prevăzut la articolul 11 din Legea 160/2011. Totodată, aceasta este în avantajul întreprinderilor electroenergetice.	
40.	Propunere de modificare Art. 68, alin. (13) (13) Anual, până la data de 30 aprilie, operatorul sistemului de distribuție prezintă Agenției un raport privind implementarea în anul precedent a planului de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție și a planului de investiții. Raportul trebuie să reflecte, inter alia, investițiile realizate de operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu alin. (12). Agenția examinează raportul prezentat și îl aprobă în scopul recuperării investițiilor prin tarife, cu respectarea cerințelor prevăzute în reglementările specifice ale Agenției. Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarife, investițiile realizate de operatorul sistemului de distribuție care corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, precum și costurile necesare și justificate suportate în legătură cu intervențiile efectuate în conformitate cu alin. (12), cu respectarea cerințelor prevăzute în reglementările specifice ale Agenției. Argumentare Considerăm că ar trebui să nu apară în Lege denumiri ale unor norme secundare. În schimb ar putea fi utilizată o prevede cu o trimitere generica de genul - ”prevăzute în reglementările specifice ...”. Această opinie cu titlu general se referă la tot conținutul acestui proiect de lege.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea Proiectului de lege. Totodată, introducerea în Proiectul legii a referinței la denumirea actului normativ corespunde principiilor previzibilității și transparenței actelor normative.	
41.	Propunere de modificare Art. 82, alin. (1) (1) Întreprinderile electroenergetice sunt libere să intre pe piețele de energie electrică și să iasă de pe acestea, cu condiția respectării prevederilor prezentei legi și ale actelor	Se acceptă.	

	normative de reglementare aprobate de Agenție. Întreprinderile electroenergetice, precum și alte persoane fizice sau juridice, individual sau prin agregare, au dreptul să participe la piețele de energie electrică pentru a vinde sau a procura energie electrică. Argumentare Propunere de reformulare text.	
42.	Propunere de modificare Art. 82, alin. (4), lit. (b) b) este încurajată formarea liberă a prețurilor; Argumentare Propunere de reformulare text, deoarece se repetă cu prima parte a textului de la această literă.	Nu se acceptă, Nu împărtășim opinia ”Premier Energy” SRL cu privire la faptul că se dublează prevederile lit. a) și lit. b), ultima punând accent pe evitarea acțiunilor care împiedică formarea prețurilor. Totodată, prevederea respectivă transpune articolul 3, lit. b) din Regulamentul UE nr. 943/2019.
43.	Propunere de modificare Art. 82, alin. (4), lit. (c) De exclus. Argumentare Se propune excluderea acestei prevederi, deoarece repetă textul de litera (g).	Nu se acceptă, Nu împărtășim opinia ”Premier Energy” SRL cu privire la faptul că se dublează prevederile lit. c) și lit. g), ultima punând accent pe oferirea de stimulente pentru investiții în producere. Totodată, prevederea respectivă transpune articolul 3, lit. c) din Regulamentul UE nr. 943/2019.
44.	Propunere de modificare Art. 82, alin. (4), lit. (c) De exclus. Argumentare Se propune excluderea acestei prevederi, deoarece textul nu are claritate și finalitate.	Nu se acceptă, A se vedea comentariul de mai sus.
45.	Propunere de modificare Art. 82, alin. (8) (8) Toate grupurile de consumatori finali au acces la piețele de energie electrică pentru a valorifica potențialul privind flexibilitatea și energia electrică autoprodusă. Consumatorilor finali li se permite să utilizeze pe deplin avantajele agregării producției și ofertei față de regiunile mai mari și să beneficieze de concurența transfrontalieră Argumentare Propunere de reformulare text.	Nu se acceptă, Sintagma de ”valorificarea a potențialului” este mult mai largă și pasibilă de interpretări.
46.	Propunere de modificare Art.82, alin. (9) (9) Toți participanții la piață sunt obligați să își asume responsabilitatea financiară și să plătească pentru dezechilibrele pe care le-au generat în sistemul electroenergetic, în conformitate cu Articolul 90. Participanții la piață care doresc să participe pe piețele angro de energie electrică trebuie să se înregistreze în Registrul participanților piețelor angro de energie, precum și la operatorul licențiat care	Nu se acceptă, Prevederea respectivă este mai clară în redacția actuală. Totodată, procedura de înregistrare în Registrul participanților piețelor angro de energie, precum și procedura de înregistrare la operatorul licențiat care gestionează piață angro respectivă diferă ca natura, scop, procedură și sunt gestionate de entități diferite.

	gestionează piață angro respectivă în conformitate cu Articolul 85 alin. (7). Argumentare Propunere de reformulare text.	
47.	Propunere de modificare Art.83, alin. (1) și alin. (2) (1) Se interzic și sunt nule orice înțelegeri pe piețele de energie electrică care au ca obiect sau efect restrângerea, prevenirea sau denaturarea concurenței pe piețele de energie electrică sau să facă abuz de poziție dominantă pe respectivele piețe, fapte interzise de legislația specifică domeniului concurenței. Argumentare Este un text specific altei legislații, din care motiv se propune de a exclude prevederile lit. (a)-(f) de la alin. (1), precum și alin.(2) în întregime.	Nu se acceptă, Principiile generale în domeniul concurenței sunt aplicabile și sectorului electroenergetic.
48.	Propunere de modificare Art.104, alin. (6) (6) Autorizarea construcției unei centrale electrice noi, a unei centrale electrice de termoficare noi, cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare existente, în cazul în care capacitatea cumulată a centralei respective este mai mare de 20 MW, se efectuează prin hotărâre de Guvern, în conformitate cu Articolul 105. În cazul în care producătorul a fost selectat în baza unui proces competitiv/licitație organizată de către autoritățile relevante atunci autorizarea Guvernului nu este necesară Argumentare Propunere de completare a acestui alineat, conform pct.1 din Regulamentul nr.517/2024. În cazul licitațiilor nu este necesară autorizarea Guvernului.	Se acceptă parțial, Potrivit art. 105, alin. (2) din Proiectul legii sunt exceptați de la procedura de autorizare producătorii eligibili care urmează să instaleze centrale electrice de producere din surse regenerabile cu o putere de injecție mai mare de 20 MW și care au fost desemnați câștigători ai licitației pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. În context, prevederea respectivă a fost modificată în sensul reflectării propunerii „Premier Energy” SRL.
49.	Propunere de modificare Art. 107, alin. (6) (6) Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune procură energia electrică pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective și/sau organizează licitații pentru cumpărarea cantităților de energie electrică necesare. Licitațiile se organizează pentru produse licate distincte, iar Agenția monitorizează licitațiile organizate în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Regulilor pieței energiei electrice. Argumentare Propunem excluderea necesității de a declara câștigători cel puțin doi ofertanți, conform cotelor procentuale aprobate de	Se acceptă parțial. Articolul 107, alin. (6) se expune cu următorul cuprins: „(6) Furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune procură energia electrică pe piața contractelor bilaterale, precum și pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv pe piața pentru ziua următoare și pe piața pe parcursul zilei, cu respectarea condițiilor de tranzacționare de pe piețele respective, în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice. În cazul în care furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opțiune nu achiziționează energie electrică prin intermediul unei platforme de tranzacționare operate de operatorul pieței de energie electrică sau în baza obligației prevăzute la Articolul 87 alin. (2), acesta este obligat să organizeze licitații pentru achiziționarea energiei electrice. Agenția monitorizează licitațiile organizate în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Regulilor pieței energiei electrice.”.

		ANRE. O asemenea abordare a fost justificată la momentul său, când MGRES deținea practic un monopol pe piață prin prisma preturilor oferite.	
50.	Propunere de modificare Art. 110, alin. (7) (7) Furnizorii trebuie să dispună de personal pentru a se asigura că furnizarea energiei electrice către consumatorii săi finali este asigurată în conformitate cu indicatorii de calitate stabiliți pentru furnizori în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice și în contractele de furnizare a energiei electrice. Argumentare Deși autorii în tabelul de sinteză menționează că au acceptat propunerea de a exclude cuvintele „parametrii și”, textul din proiectul legii a rămas nemodificat. De asemenea, considerăm că cuvintele „calificat suficient” sunt de prisos în acest alineat, deoarece evident că furnizorii angajează personalul necesar doar în baza abilităților. Totodată, cine este în stare să constate dacă personalul este „calificat” sau „suficient”?	Se acceptă parțial, În primul rând, în cadrul avizării inițiale, ”Premier Energy” SRL nu a propus excluderea cuvintelor „calificat și suficient”, precum și a cuvântului „parametrii”. Totodată, este de menționat că pentru a asigura identificarea exactă de către autorii Proiectului legii a modificărilor propuse, este important și chiar necesar ca acestea să fie formulate în mod clar și fără echivoc. Or, expunerea integrală a unui alineat cu includerea sau excluderea anumitor cuvinte îngreunează procesul de examinarea a propunerilor și poate rezulta în scăpări. Cu privire la propunerea propriu-zisă, în articolul 110, alin. (7) cuvintele „personal calificat suficient” se substituie cu cuvintele „personalul calificat necesar”, iar cuvintele „parametrii și indicatorii de calitate stabiliți pentru furnizori în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice” se substituie cu cuvintele „indicatorii de calitate cu privire la activitatea de furnizare stabiliți în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice”. Totodată, pentru a se asigura utilizarea uniformă a terminologiei pe tot parcursul Proiectului de lege, la art. 109, lit. l), art. 116, alin. (10), art. 117, alin. (1), cuvintele ”parametrii și indicatorii de calitate”, la forma gramaticală corespunzătoare, se substituie cu cuvintele „indicatorii de calitate”.	
51.	Propunere de modificare Art. 111, alin. (5) (5) În cazul în care contractul de furnizare a energiei electrice prevede o modificare viitoare a produsului sau a prețului, aceasta se indică pe factura de plată împreună cu data la care are loc modificarea. Argumentare Propunem excluderea cuvintelor „sau o reducere”, deoarece modificarea de preț acoperă inclusiv reducerea acestuia.	Nu se acceptă, Considerăm oportună menținerea prevederii respective în redacția actuală, pentru a se exclude echivocul în interpretare. De asemenea, prevederea respectivă asigură transpunerea art. 18, para. (4) din Directiva UE nr. 944/2019.	
52.	Propunere de modificare Art.116, alin. (14) (14) Consumatorii finali trebuie să asigure, în condițiile prevăzute în Regulamentul privind racordarea, acces pentru personalul operatorului de sistem pentru controlul și citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare, precum și pentru controlul, întreținerea și repararea rețelelor electrice care aparțin operatorului de sistem și sunt amplasate pe proprietatea consumatorului final. În cazul refuzului nejustificat al consumatorului final de a oferi acces operatorului de sistem la echipamentele de măsurare sau la rețelele electrice ale operatorului de sistem situate pe proprietatea consumatorului final, operatorul de sistem are dreptul de a deconecta instalațiile electrice ale consumatorului final de la rețeaua electrică cu informarea prealabilă a furnizorului acestuia.	Se acceptă parțial, La art. 116, alin. (14), fraza a 2-a se completează cu cuvintele „cu informarea furnizorului în acest sens”. Totodată, ținând cont de natura încălcării, nu e necesară instituirea obligației de informare prealabile a furnizorului, acordul ultimului nefiind necesar în acest caz. Mai mult, obligarea operatorului de sistem de a informa în prealabil furnizorul ar presupune necesitatea deplasării repetate a personalului operatorului de sistem la locul de consum al consumatorului final.	

		Raporturile dintre consumatorii finali și operatorii de sistem la ale căror rețele electrice sunt racordate instalațiile electrice ale consumatorilor finali sunt reglementate de prevederile Regulamentului privind racordarea, Regulamentului privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și de alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție. Argumentare Propunere de completare a acestui alineat cu cuvintele „cu informarea prealabilă a furnizorului acestuia”, deoarece prin acțiunea de deconectare fără informarea furnizorului sunt afectate relațiile contractuale ale furnizării.	
53.	Propunere de modificare Art. 117, alin. (11) (11) Furnizorul este obligat să notifice consumatorul final despre intenția de modificare a contractului de furnizare a energiei electrice cu cel puțin 2 săptămâni înainte, sau, în cazul consumatorilor casnici, cu cel puțin o lună înainte, de intrarea în vigoare a modificării. Furnizorul este obligat să informeze consumatorul final, în termenul prevăzut în prezentul alineat, în mod direct, transparent și inteligibil, despre orice modificare a prețului de furnizare, precum și despre motivele și condițiile care justifică necesitatea ajustării prețului și obiectul modificării. Furnizorul trebuie, de asemenea, să notifice consumatorul final cu privire la faptul că este liber să rezoluționeze contractul dacă nu acceptă noile condiții contractuale sau modificarea prețului de furnizare, comunicate acestuia de furnizor. Publicarea pe site-ul web al furnizorilor, al Agenției a cererilor furnizorilor privind revizuirea prețurilor reglementate, precum și a hotărârilor Agenției privind aprobarea prețurilor reglementate și a reglementărilor cu privire la furnizarea energiei electrice echivalează cu respectarea de către furnizorii respectivi a obligației de informare stabilite în prezentul alineat. Argumentare Alineatul în cauză se referă atât la contractele de furnizare, cât și la prețurile de furnizare. Din acest motiv se propune ca ultima frază să fie completată cu referința la reglementările specifice furnizării energiei electrice, adică modificarea reglementărilor existente sau aprobarea unor noi prețuri de furnizare.	Nu se acceptă, E important ca furnizorul să informeze consumatorul final cu privire la modificarea clauzelor contractuale, oferind explicații la necesitate.	
54.	Propunere de modificare Art.118, alin. (9) (9) Agenția monitorizează evoluțiile piețelor de energie electrică, evaluează riscurile pe care le pot implica noile produse și servicii și ia măsuri în privința practicilor abuzive,	Nu se acceptă, La acceptarea propunerii Premier Energy va fi denaturat sensul prevederii de la articolul 11, para. (2) din Directiva UE nr. 944/2019. Totodată, pentru a se exclude echivocul în interpretare, cuvintele „comisioane de rezoluțiune	

		precum și întreprinde măsurile corespunzătoare în cazul în care sunt identificate comisioane disproporționate de rezoluțiune inadmisibilă. Timp de cel puțin zece ani de la momentul în care devin disponibile contractele de furnizare a energiei electrice la prețuri dinamice, Agenția monitorizează și publică un raport anual privind principalele evoluții ale acestor contracte, inclusiv ofertele de pe piață și impactul asupra facturilor consumatorilor finali, precum și nivelul volatilității prețurilor Argumentare Propunere de înlocuire a cuvântului „inadmisibile” cu cuvântul „disproporționate”.	inadmisibile” se substituie cu cuvintele „plăți pentru rezoluțiunea contractului neadmise în condițiile stabilite la articolul 120, alin. (7)”.
	55.	Propunere de modificare Art. 120, alin. (1), lit. (h) h) mecanisme de schimbare colective a furnizorului sau agregatorului, asigurând protecția consumatorilor finali pentru evitarea oricăror practici abuzive. Argumentare Se propune excluderea cuvintelor „la maxim”, deoarece sunt unele de prisos – ori este asigurare ori nu.	Nu se acceptă, Sintagma de ”asigurare la maxim a protecției consumatorilor finali” este utilizată la art. 12, para. (5) din Directiva UE nr. 944/2019.
	56.	Propunere de modificare Art. 141, alin. (3) (3) Agenția examinează neînțelegerile dintre utilizatorii de sistem, consumatorii finali, comunitățile de energie ale cetățenilor, comunitățile de energie din surse regenerabile și titularii de licențe ce survin în contextul aplicării prezentei legi, precum și dintre utilizatorii și operatorii sistemelor de distribuție închise, dintre comunitățile de energie ale cetățenilor, comunitățile de energie din surse regenerabile și membrii acestora, în modul și în termenele stabilite în Codul administrativ, nr. 116/2018, și emite decizii după caz. modul și termenele stabilite. Cererile depuse la Agenție trebuie să conțină rezultatul încercării de soluționare prealabilă la nivelul respectivelor părți la dispută. Argumentare Propunere de completare a acestui alineat cu fraza „Cererile depuse la Agenție trebuie să conțină rezultatul încercării de soluționare prealabilă la nivelul respectivelor părți la dispută”. În mod normal ar trebuie să se încerce rezolvarea neînțelegerilor între părți și apoi dacă părțile nu ajung la un acord, atunci se apelează către o alta autoritate împuternicită.	Nu se acceptă, Nu este necesară precizarea la nivel de legislație primară a unor astfel de detalii. Totodată, Codul administrativ este suficient de detaliat în ceea ce privește modalitatea de soluționare a petițiilor de către o autoritate publică.
	57.	Propunere de modificare Art.149, alin. (13) (13) Prin derogare de la Articolul 113 și Articolul 114, furnizorii care, la intrarea în vigoare a prezentei legi, aveau impusă obligația de serviciu public privind prestarea	Nu se acceptă, Organizarea licitațiilor pentru impunerea obligației de serviciu public de serviciu universal, a obligației de serviciu public de ultimă opțiune este cea mai bună metodă pentru a verifica dacă există mai multe companii care doresc să îndeplinească obligația de serviciu public respectiv și, prin urmare, dacă există

		serviciului universal și privind furnizarea de ultimă opțiune, o vor executa până la data expirării termenului legal pentru care aceasta a fost instituită, în limitele teritoriului stabilit de Agenție. După expirarea perioadei respective, în cazul constatării lipsei existenței pe piața energiei electrice a premiselor necesare privind existența unei piețe concurențiale efective și prezența unei diversități de potențiali furnizori reali cu capacitate de a îndeplini aceste obligații, Agenția va aproba prelungirea perioadei de impunere a obligației de serviciu public privind prestarea serviciului universal și privind furnizarea de ultimă opțiune în aceleași condiții în continuare aceluiasi furnizor. Argumentare Propunere de completare a alineatului în cauză cu fraza „După expirarea perioadei respective, în cazul constatării lipsei existenței pe piața energiei electrice a premiselor necesare privind existența unei piețe concurențiale efective și prezența unei diversități de potențiali furnizori reali cu capacitate de a îndeplini aceste obligații, Agenția va aproba prelungirea perioadei de impunere a obligației de serviciu public privind prestarea serviciului universal și privind furnizarea de ultimă opțiune în aceleași condiții în continuare aceluiasi furnizor”. Este necesar de specificat că până a avea o piață concurențială efectivă nu poate fi stabilit alt furnizor reglementat.	premise pentru încurajarea concurenței pe acest segment. Astfel, în legătură cu impunerea obligației de serviciu public de prestare a serviciului universal, și a celei de furnizare de ultimă opțiune ANRE urmează să întreprindă acțiunile prevăzute la art. 113, alin. (2) - (3) și respectiv la art. 114, alin. (2) – alin. (3).
ÎCS „Premier Energy Distribution” SA (nr. 0506/048472-20250313)	1.	Prin prezenta, Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A., în legătură cu recente situații în care autoritățile publice locale solicită plăți exagerate pentru emiterea certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire, venim cu propunerea de a completa art. 6 al <i>Proiectului de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024)</i> cu un nou alineat care va stabili emiterea lor gratuită pentru construcția, reconstrucția, modernizarea, re tehnologizarea și reabilitarea rețelelor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și pentru construcția și reconstrucția centralelor electrice și a instalațiilor de stocare care urmează a fi construite din surse publice sau cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public. Propunerea (în fon galben) are la bază prevederile art. 111 și art. 162 din Codul urbanismului și construcțiilor, precum și argumentele inserate în Tabelul de sinteză atașat. Propunerea modificare: La Articolul 6: Articolul. 6. Competența autorităților administrației publice locale	Nu se acceptă, Extinderea prevederilor Codul urbanismului la alte situații decât cele prevăzute la art. 111 și art. 162, trebuie discutată cu Ministerul de resort. Totodată, limitarea surselor care se fac venit la bugetele locale este admisibilă doar în cazuri excepționale și după efectuarea analizei detaliate asupra impactului bugetelor autorităților publice locale. De asemenea, CALM urmează a fi implicat în discuțiile privind extinderea situației prevăzute la art. 111 și art. 162 la cazurile descrise de „Premier Energy Distribution” S.A.

		(1) Autoritățile administrației publice locale acordă, la solicitare, autorizații de construire pentru obiectele sistemului electroenergetic, inclusiv pentru centralele electrice, pentru instalațiile de stocare a energiei în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023. (2) Certificatele de urbanism și autorizațiile de construire pentru construcția, reconstrucția, modernizarea, rețehnologizarea și reabilitarea rețelelor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și pentru construcția și reconstrucția centralelor electrice și a instalațiilor de stocare care urmează a fi construite din surse publice sau cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public se eliberează gratuit. (3) La eliberarea certificatelor de urbanism pentru proiectare și a autorizațiilor de construire pentru clădiri rezidențiale și clădiri nerezidențiale, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să respecte cerințele față de zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora stabilite în Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice. (4) Autoritățile administrației publice locale nu eliberează certificate de urbanism pentru proiectare și autorizații de construire pentru construcția clădirilor rezidențiale și a clădirilor nerezidențiale în zonele de protecție ale rețelelor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora. (5) În cazul în care autoritatea administrației publice locale emite o autorizație de construire fără a ține cont de prevederile alineatelor (2), (3), autoritatea administrației publice locale suportă costurile aferente strămutării rețelei electrice în a cărei zonă de protecție s-a efectuat construcția sau asigură demolarea construcției ilegale. (6) Autoritățile administrației publice locale sunt responsabile de proiectarea, construcția și exploatarea rețelelor de iluminat public, precum și de elaborarea proiectelor de construcție a rețelelor electrice de distribuție cu destinație locală, în baza avizelor de racordare eliberate de operatorii sistemelor de distribuție și în conformitate cu planurile urbanistice și cu planurile de amenajare a teritoriului, de asemenea prezintă proiectele respective operatorilor de sistem.	

		Argumentarea: În conformitate cu prevederile art. 111 și art. 162 ale Codului urbanismului și construcțiilor, nu se percep plăți pentru emiterea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire în cazul obiectivelor finanțate din surse publice, precum și în cazul lucrărilor de utilitate publică de interes național. Considerăm că în categoria acestora intră și lucrările de construcție, reconstrucție, modernizare, re tehnologizarea și reabilitare a rețelelor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și cele de construcție și reconstrucție a centralelor electrice și a instalațiilor de stocare care urmează a fi construite din surse publice sau cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public. În aceste cazuri utilitatea publică și interesul național rezultă din faptul că atât rețelele electrice de distribuție și transport cât și centralele electrice și instalațiile de stocare servesc interesului public, făcând parte de sistemul electroenergetic național. Totodată, din aceleași rațiuni – ca în cazul art. 134 alin.(1) al prezentului proiect de lege – nu există vreo logică ca autoritățile locale să perceapă plăți pentru aceste acte permissive din moment ce lucrările autorizate beneficiază întregii comunități administrate de autoritatea locală respectivă, iar plățile, dacă ar fi percepute, urmează a fi recuperate prin intermediul tarifelor de distribuție. Totodată, o asemenea practică ar contraveni principiului interzicerii subvenționărilor încrucișate, deoarece ar impune altor consumatori suportarea unor costuri legate de construcția unor rețele electrice pentru anumite comunități care puteau fi evitate, prin aportul specific al autorităților locale din acea localitate. De asemenea, această completare fiind în acord cu art. 111 și art. 162 ale Codului urbanismului și construcțiilor doar va facilita activitatea autorităților publice locale care vor avea un text expres pentru scutirea de plată în aceste cazuri, fără a fi puse în situația să interpreteze dacă normele din Codul urbanismului și construcțiilor se aplică și pentru aceste situații, evitându-se diferența de abordare de către diferitele autorități locale și litigiile în instanțele judecătorești.	

		Prin urmare, considerăm necesară completarea art. 6 al Proiectului de lege cu un alineat nou în redacția propusă.	
SRL „Navitas Energy”	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
SATÎ „Moldavskaya GRES”	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
IP „Universitatea Tehnică a Moldovei”	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Institutul de Energetică	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
AO „Green City Lab”	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Camera de Comerț Americană în Republica Moldova	1.	Nu au fost prezentate propuneri suplimentare.	Se ia act.
Asociația Investitorilor Străini în Moldova Nr. f/n din 25.02.2025)	1.	Prin prezenta, venim în atenția DVS cu subiectul ce ține de prevederile Legii nr. 107 din 25.06.2017 cu privire la energia electrică. Conform art. 55 alin 5 din Lege „Cheltuielile legate de cumpărarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sânt suportate de operatorul sistemului de distribuție din sursele incluse în tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, cu excepția situațiilor în care consumatorul casnic solicită instalarea unui echipament de măsurare inteligent, care permite înregistrarea orară a energiei electrice consumate. În acest din urmă caz, consumatorul casnic respectiv suportă cheltuielile de cumpărare, întreținere și înlocuire a echipamentului de măsurare respectiv.” Totodată conform art. 55 alin. 6 al Legii menționate „Cheltuielile privind cumpărarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici sînt suportate de către aceștia.”. Aliniatele art. 55 menționate <i>supra</i>, reprezintă o discriminare între categoriile de consumatori, în ceea ce privește asumarea cheltuielilor pentru serviciile oferite de operatorul de distribuție, reieșind din faptul că tariful pentru serviciul de distribuție este egal. Mai mult, asumarea cheltuielilor pentru serviciile oferite de operatorul de distribuție de către consumatorii noncasnici nu este argumentată și nu s-a depistat prezența criteriilor care ar justifica suportarea acestora, pe când consumatorii casnici în aceleași condiții sunt eliberați de suportarea lor.	Nu se acceptă. Echipamentul de măsurare, în multe cazuri, la consumatorii noncasnici are în componență și alte componente, nu doar contorul electric: de exemplu transformatoare de curent și tensiune. Pentru ai pune operatorului de sistem o așa obligație urmează de efectuat o evaluare a costurilor și a posibilității operatorului de sistem de a îndeplini această obligație, deoarece ulterior va fi necesar ca operatorul de sistem să dispună de spațiu unde vor fi instalate echipamentele de măsurare respective la consumatorii noncasnici. De asemenea, este oportun de menționat că consumatorii noncasnici vor avea posibilități de a negocia cu furnizorul ales și a încheia contracte de furnizare a energiei electrice la prețuri negociate. Totodată, în contextul în care este necesară implementarea sistemelor de măsurare inteligente, este oportun ca acest subiect să fie examinat suplimentar de către autoritatea de reglementare - ANRE, care deține informații referitor la costurile incluse în tarifele reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și luarea în considerare a altor factor ce influențează la îndeplinirea de către operatorul de sistem a obligației respective. Cu titlu de informare, cu privire la implementarea sistemelor de măsurare inteligent, Ministerul Energiei comunică următoarele: Desigur că suntem pentru implementarea sistemelor de contorizare inteligentă, dar se consideră corectă utilizarea posibilității de a justifica implementarea sistemelor de contorizare inteligentă, așa cum este prevăzut la articolul 19 alin.(2) din Directiva UE 2019/944. Pentru implementarea sistemelor de contorizare inteligentă de către OSD vor fi necesare investiții în sistemele respective care ulterior vor trebui recuperate prin tarifele de prestare a serviciului de distribuție a energiei electrice, inclusiv rentabilitatea investițiilor, în conformitate cu Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice.

	Republica Moldova este parte la Tratatul de Constituire a Comunității Energetice prin Legea nr. 117 din 23.12. 2009 din care face parte și implementarea Directivei 2003/54/EC din 26.06.2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică. Conform articolul 9 din Directiva menționată supra „Fiecare operator de rețele de transport are obligația: (e) să asigure un tratament nediscriminatoriu între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai rețelei, îndeosebi în favoarea întreprinderilor conexe;” De asemenea conform articolul 23 alin. 1 și 4 din Directiva menționată supra „(1) Statele membre desemnează unul sau mai multe organe competente care să exercite funcția de autoritate de reglementare. Aceste autorități sunt total independente față de sectorul energiei electrice. Prin aplicarea prezentului articol, acestea au cel puțin misiunea de a asigura nediscriminarea, asigurarea unei concurențe efective și funcționarea eficientă a pieței, în special în ceea ce privește: (f) condițiile și tarifele pentru racordarea noilor producători de energie electrică, pentru a garanta că acestea sunt obiective, transparente și nediscriminatorii, în special ținând cont în mod corespunzător de costurile și beneficiile diverselor tehnologii bazate pe surse de energie regenerabile, ale producției distribuite și ale cogenerării; (4) Autoritățile de reglementare sunt abilitate să solicite ca operatorii de rețele de transport și de distribuție să modifice, dacă este necesar, condițiile, tarifele, dispozițiile, mecanismele și metodologiile menționate la alineatele (1), (2) și (3), pentru a se asigura că acestea sunt proporționale și aplicate în mod nediscriminatoriu.” Deci, sarcina de a asigura echitatea și nediscriminarea privind achitarea tarifelor între diferitele categorii de consumatori aparține Ministerului Energiei al Republicii Moldova, fiind organul central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul energiei în conformitate cu legislația în vigoare și tratatele la care Republica Moldova este parte. Astfel, în temeiul normelor de drept invocate, solicităm respectuos excluderea discriminării dintre consumatorii casnici și cei necasnici, privind achitarea cheltuielilor pentru serviciile menționate supra, precum și modificarea art. 55, alin. 6 Legea nr. 107/2017 care să oblige operatorul sistemului de distribuție să suporte cheltuielile legate de cumpărarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii necasnici, din sursele incluse în tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, exact ca și în cazul	Se consideră că OSD sunt entitățile care sunt interesate de implementarea sistemelor de contorizare inteligentă. Cu toate acestea, întrucât Directiva UE permite pregătirea unei astfel de analize, înainte de implementarea sistemelor de contorizare inteligentă, al căror rezultat pozitiv va fi acceptat de ANRE, ulterior va fi mai ușor pentru OSD să justifice investițiile în astfel de sisteme. În acest proces OSD vor avea un rol foarte important în crearea sistemelor, pentru operarea și întreținerea sistemelor precum și în asigurarea accesului consumatorilor finali și furnizorilor la sistemele respective.

		consumatorilor casnici, fapt reflectat la art. 55, alin. 5 din Legea nr. 107/2017. Considerăm că o astfel de modificare ar contribui semnificativ la reducerea birocrăției și a eforturilor administrative pentru gestionarea acestui proces de către companii, reducând astfel volumul de muncă al personalului calificat implicat în procedurile de instalare, verificare metrologică, întreținere, reparare și înlocuire a echipamentelor de măsurare. De asemenea, aceasta ar duce la diminuarea cheltuielilor legate de procurarea echipamentelor de măsurare, care în prezent sunt impuse de către alte companii la prețuri destul de mari și adesea nejustificate, precum și la costurile asociate cu sigilarea și desigilarea acestora.	
Asociația Patronală a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile „ECOENERGETICA” (nr. f/n 21.02.2025)	1.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 37. Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani (2) Prin derogare de la principiul stabilit la alin. (1), solicitantul care solicită accesul la rețeaua electrică de transport, poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport necesare racordării dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este inclusă în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor prevăzute în studiul de soluție elaborat în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de transport costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport în cauză, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de transport sunt efectuate de către operatorul sistemului de transport respectiv. Finanțarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de transport nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de transport. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de transport și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu articolul 141 din prezenta lege. Propunerea de modificare: (2) Prin derogare de la principiul stabilit la alin. (1), solicitantul care solicită accesul la rețeaua electrică de transport, poate consimți să suporte costurile aferente	Nu se acceptă, Este imperativ ca lucrările de dezvoltare a rețelelor electrice de transport să fie în responsabilitatea operatorului sistemului de transport. Aceasta deoarece prevederea respectivă vizează construcția rețelei electrice a operatorului sistemului de transport și nu construcția instalațiilor electrice ale solicitantului care dorește să racordeze instalația de utilizare, centrala electrică la rețeaua electrică. Utilizatorii de sistem nu trebuie să se implice în construcția de rețele electrice, întrucât aceasta ține exclusiv de prerogativa OST, care exploatează rețelele respective.

		dezvoltării rețelei electrice de transport necesare racordării dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este inclusă în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor prevăzute în studiul de soluție elaborat în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de transport costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport în cauză, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de transport sunt efectuate de către operatorul sistemului de transport respectiv. Solicitantul poate efectua lucrările aferente dezvoltării rețelei electrice de transport necesare racordării, în coordonare cu operatorul sistemului de transport, de sine stătător dacă dispune de calificarea corespunzătoare sau cu atragerea companiilor specializate pentru executarea lucrărilor. Finanțarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de transport nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de transport. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de transport și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu articolul 141 din prezenta lege. Argumentarea: Considerăm că opțiunea de a permite solicitanților de avize posibilitatea deciderii asupra lucrărilor și respectiv costurilor lucrărilor de dezvoltare a rețelelor de transport este un exercițiu democratic în alegerea celei mai bune oferte pentru lucrările planificate, Acest lucru va exclude eventualele abuzuri, posibilele litigii între OST și solicitant și optimizarea termenilor de executare a lucrărilor.	
	2.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 47. Veniturile din congestii Propunerea de modificare: Includerea unui nou punct (8) (8) Operatorul de sistem este în drept să elibereze avize de racordare și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent, producător existent permite racordarea instalației de utilizare sau a centralelor electrice a altor potențiali consumatori finali sau a altor potențiali producători. Eliberarea avizelor de racordare în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit între	Nu se acceptă, În primul rând, articolul 47 are alt obiect de reglementare. Respectiv, prevederea care se propune a fi inclusă nu își are locul aici. Totodată, prevederea de la articolul 73, alin. (3) a fost exclusă pentru a se asigura transpunerea corespunzătoare a Directivei nr. 944/2019. A se vedea explicațiile de mai sus. Totodată, situația descrisă de Ecoenergetica poate fi soluționată prin aplicarea prevederilor ce țin de sistemele de distribuție închise, comunitățile de energie ale cetățenilor, precum și comunitățile de energie regenerabilă.

		operatorul de sistem, consumatorul final existent/producătorul existent și potențialul consumator final/producător prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul tripartit se prevăd termenele și condițiile de utilizare în comun a instalației de racordare a consumatorului final sau producătorului existent, inclusiv responsabilitățile privind asigurarea continuității serviciului de distribuție și a caracteristicilor de tensiune ale energiei electrice în punctul de racordare a instalației electrice a consumatorului final potențial sau a producătorului potențial de energie electrică. Cerințele respective se includ în avizul de racordare. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de către operatorul de sistem, iar furnizorul include aceleași condiții în contractul de furnizare a energiei electrice sau în contractul de achiziționare a energiei electrice ca și în cazul unui consumator final sau producător ale cărui instalații electrice sunt racordate direct la rețeaua electrică. Argumentarea: Actualmente, Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, art. 47, alin (8) prevede că Operatorul sistemului de distribuție poate elibera avize de racordare a noilor consumatori sau producători la instalația de racordare a unui consumator sau producător existent, semnând un acord tripartit. Avizul de racordare eliberat în aceste condiții sunt echivalente avizelor eliberate de către operatorii de sistem în condiții clasice, impunând aceleași obligații și responsabilități atât din partea operatorului sistemului de distribuție cât și din partea potențialului consumator sau producător. În condițiile în care capacitatea rețelei este limitată și instalațiile de racordare existente permit conectarea noilor capacități de consum sau generare, această opțiune aduce avantaje atât tehnice cât și economice pentru potențialii doritori de a se racorda la rețeaua electrică prin instalațiile existente. În prezent, această opțiune este permisă doar utilizatorilor ale căror instalații sunt racordate la rețele electrice de distribuție. Pentru a facilita construcția noilor capacități de generare, este oportun de a aplica aceste prevederi și la nivelul instalațiilor de racordare ale utilizatorilor racordați la rețelele electrice de transport, or prevederile art. 46 alin. (1) și 47 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, admite racordarea centralei electrice atât la sistemul de transport, cât și la sistemul de distribuție. Costul instalațiilor de racordare la rețelele electrice de transport sunt semnificativ mai mari în comparație cu instalațiile destinate racordării la rețelele electrice de distribuție. Astfel, racordarea la rețeaua electrică	

		de transport, în special a unităților de generare prin instalații existente (în cazul în care capacitatea permite), ar facilita dezvoltarea producerii interne a energiei electrice și ar diminua din dependența de importurile de energie electrică. Operarea unor astfel de modificări, nu vor genera riscuri suplimentare pentru operatorii de sistem, întrucât capacitatea instalației de racordare va rămâne aceeași, însă coeficientul de utilizare se va apropia de nominal, iar acordul tripartit responsabilizează părțile și elucidează apariția neînțelegerilor. Suplimentare, o astfel de reglementare se regăsește în proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), care are ca scop armonizarea directivelor UE în materia energiei electrice.	
	3.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 68. Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții (2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru următorii 5 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor indicate de operatorul sistemului de distribuție. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de distribuție costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție se efectuează de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. Finanțarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de distribuție nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de distribuție. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de transport și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu articolul 141 din prezenta lege. Propunerea de modificare (2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru următorii	Nu se acceptă, Este imperativ ca lucrările de dezvoltare a rețelelor electrice de transport să fie în responsabilitatea operatorului sistemului de transport. Aceasta deoarece prevederea respectivă vizează construcția rețelei electrice a operatorului sistemului de transport și nu construcția instalațiilor electrice ale solicitantului care dorește să racordeze instalația de utilizare, centrala electrică se racordeze la rețeaua electrică. Utilizatorii de sistem nu trebuie să se implice în construcția de rețele electrice, întrucât aceasta ține exclusiv de prerogativa OST, care exploatează rețelele respective.

	5 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor indicate de operatorul sistemului de distribuție. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de distribuție costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție se efectuează de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. Solicitantul poate efectua lucrările aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, în coordonare cu operatorul sistemului de distribuție, de sine stătător dacă dispune de calificarea corespunzătoare sau cu atragerea companiilor specializate pentru executarea lucrărilor. Finanțarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de distribuție nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de distribuție. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de transport și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu articolul 141. Argumentarea: Considerăm că opțiunea de a permite solicitanților de avize posibilitatea deciderii asupra lucrărilor și respectiv costurilor lucrărilor de dezvoltare a rețelelor de distribuție este un exercițiu democratic în alegerea celei mai bune oferte pentru lucrările planificate, Acest lucru va exclude eventualele abuzuri, posibilele litigii între OSD și solicitant și optimizarea termenilor de executare a lucrărilor.	
4.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 71. Accesul la rețelele electrice (4) În legătură cu racordarea la rețelele electrice cu capacități limitate, operatorii de sistem sunt în drept să organizeze licitații în modul și cazurile prevăzute în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice (denumit în continuare - Regulamentul privind racordarea), aprobat de Agenție. Procedura de organizare a licitațiilor se elaborează de operatorii de sistem și se prezintă Agenției spre aprobare, iar veniturile obținute de operatorii de sistem, urmare a organizării. Propunerea de modificare: (4) În legătură cu racordarea la rețelele electrice cu capacități limitate, legate de congestii, operatorii de sistem sunt în drept	Nu se acceptă, Proiectul legii prevede expre faptul că, cazurile în care urmează să fie organizare licitațiile urmează să fie stabilite la nivelul legislației secundare (Regulamentul privind racordare). Totodată, modalitățile de soluționare a congestiilor sunt prevăzute în Cap. IV, secțiunea 3 din Proiectul legii, iar acordarea accesului la rețea și soluționarea congestiilor sunt procese distincte. Totodată, în conformitate cu articolul 71, alin. (5) din Proiect, Operatorul sistemului de transport nu are dreptul să refuze racordarea unei noi centrale electrice sau a unei noi instalații de stocare a energiei la rețeaua electrică de transport prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităților rețelei electrice de transport disponibile, cum ar fi congestia în zonele îndepărtate ale rețelei electrice de transport.

	să organizeze licitații în modul și cazurile prevăzute în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice (denumit în continuare - Regulamentul privind racordarea), aprobat de Agenție. Procedura de organizare a licitațiilor se elaborează de operatorii de sistem și se prezintă Agenției spre aprobare, iar veniturile obținute de operatorii de sistem, urmare a organizării. Argumentarea: Organizarea licitațiilor de către OSD și OST, în cazul racordării la rețelele electrice a instalațiilor de generare vor duce la costuri excesive pentru solicitanți, cât și termeni excesivi de organizare a acestor licitații. Nu putem exclude definitiv nici cazurile de corupție.	
5.	Proiectul prezentat spre avizare Procesul de racordare la rețelele electrice Propunerea de modificare: Completarea cu următoarele puncte a art. 72 (1) Operatorul de sistem anulează avizele de racordare eliberate în cazul în care titularii avizelor de racordare nu depun garanția financiară de bună execuție, în conformitate cu prevederile art. 72 (4) și informează titularul despre aceasta. (2) Sunt scutiți de depunerea garanțiilor financiare de bună execuție a avizului de racordare titularii de avize de racordare pentru centrala sau centralele electrice pentru care au obținut statut de producător eligibil și comunitățile de energie din surse regenerabile. (3) Garanția financiară de bună execuție a avizului de racordare, depusă până la oferirea statutului de producător eligibil, se restituie, la cerere, titularului de aviz de racordare pentru centrala sau centralele electrice pentru care a obținut statut de producător eligibil.” (4) Titularii avizelor de racordare a centralelor electrice cu capacitatea mai mare de 200 kW, valabile la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor depune garanția financiară de bună execuție prevăzută la art. 72 alin. (4) doar în cazul solicitării de prelungire a termenului de valabilitate a avizului de racordare. În acest caz, termenul de depunere a garanției financiare de bună execuție se va calcula de la data aprobării prelungirii termenului de valabilitate a avizului de racordare. (5) Titularii avizelor de racordare a centralelor electrice cu capacitatea mai mare de 200 kW, obținute până la intrarea în vigoare a prezentei legi, precum și titularii avizelor de racordare a centralelor electrice cu capacitatea mai mare de	Se acceptă parțial, Propunerile de completare de la pct. (1) – (3) în redacția Ecoenergetica se regăsesc la art. 72, alin. (8) și (9) din Proiect. Totodată, Articolul 150 se completează cu 3 alineate noi, cu următorul cuprins: „(18) Titularii avizelor de racordare la rețelele electrice a centralelor electrice cu puterea instalată mai mare de 200 kW, valabile la data de 27 martie 2025, vor depune garanția de bună execuție prevăzută la articolul 72 alin. (4) doar în cazul solicitării prelungirii termenului de valabilitate a avizului respectiv. În acest caz, termenul de depunere a garanției de bună execuție se calculează de la data aprobării prelungirii termenului de valabilitate a avizului de racordare. (19) Titularii avizelor de racordare la rețelele electrice a centralelor electrice cu puterea instalată mare de 200 kW, eliberate până la date de 27 martie 2025, precum și titularii avizelor de racordare la rețelele electrice a centralelor electrice cu puterea instalată mai mare de 200 kW, al căror termen de valabilitate a fost prelungit până la data de 27 martie 2025, care nu au renunțat benevol la avizul de racordare în termen de până la 30 iunie 2025 vor achita la expirarea termenului de valabilitate a avizului respectiv o taxă de nevalorificare în mărime de 50–70% din echivalentul garanției financiare stabilite în hotărârea privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare prevăzută la articolul 72 alin. (4). (20) Taxa de nevalorificare prevăzută la alin. (18) se aplică de către Agenție în modul stabilit prin hotărârea privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare, prevăzută la articolul 72 alin. (4). Mijloacele bănești obținute din aplicarea taxei de nevalorificare se varsă în bugetul de stat. După aprobarea hotărârii respective, de către Agenție, aceasta este transmisă Serviciului Fiscal de Stat, în vederea monitorizării achitării taxelor de nevalorificare și, după caz, a aplicării măsurilor de executare silită.”.

	200 kW, a căror termen de valabilitate a fost prelungit până la data intrării în vigoare a prezentei legi, au dreptul de a renunța benevol la avizul de racordare, în termen de până la 30 iunie 2025, notificând în scris operatorului de sistem despre renunț. (6) După expirarea termenului indicat la alin. (4), titularii avizelor de racordare a centralelor electrice cu capacitatea mai mare de 200 kW, obținute până la intrarea în vigoare a prezentei legi, dar care nu întrunesc condițiile pentru prelungirea avizului, precum și titularii avizelor de racordare a centralelor electrice cu capacitatea mai mare de 200 kW, a căror termen de valabilitate a fost prelungit până la data intrării în vigoare a prezentei legi, la expirarea termenului de valabilitate al avizului de racordare, vor achita o taxă de nevalorificare în valoare de 50%-70% din echivalentul garanției financiare stabilite în hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare. (7) Taxa de nevalorificare prevăzută la alin. (4) se va aplica de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în modul stabilit de hotărârea Agenției privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare. Mijloacele bănești obținute din aplicarea taxei de nevalorificare se fac venit în bugetul de stat. (8) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va elabora și va aproba hotărârea privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare. Argumentarea: Modificările respective se regăsesc în propunerea Guvernului de modificare a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică.	
6.	Proiectul prezentat spre avizare Articolul 104. Producerea energiei electrice (4) Obținerea actelor permissive emise în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 este obligatorie pentru construcția tuturor centralelor electrice sau a centralelor electrice de termoficare, precum și pentru majorarea capacității acestora. Propunerea de modificare: (4) Obținerea actelor permissive emise în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 este obligatorie pentru construcția tuturor centralelor electrice, cu excepția instalațiilor fotovoltaice amplasate pe clădiri, construite după principiul facturării nete sau a centralelor electrice de termoficare, precum și pentru majorarea capacității acestora.	Nu se acceptă, Mecanismul facturării nete nu are legătură cu normele de construcție, scopul acestuia fiind altul, iar pentru instalarea panourilor fotovoltaice trebuie să se realizeze fără a fi afectată rezistența acoperișului. Totodată, particularitățile instalării panourilor fotovoltaice, inclusiv simplificarea procesului aferent instalării acestora, urmează a fi discutate cu ministerul de ramură.

		Argumentarea: Odată cu intrarea în vigoare a codului urbanismului și construcțiilor nr. 434 din 28.12.2023, procesul de obținere a actelor permise pentru construcția centralelor electrice este foarte birocratizată. Având în vedere necesitatea elaborării Planului urbanistic de detaliu, care urmează a fi coordonat și avizat de către consiliile locale, procedura de obținere a certificatului de urbanism la proiectare, elaborare a documentației de proiect și obținerea autorizației de construire va dura cel puțin 300 de zile. Menționăm că în România proiectele fotovoltaice amplasate pe clădiri au fost scutite de necesitatea obținerii certificatului de urbanism la proiectare și a autorizației la construire.	
	7.	Includerea unui nou articol: Operatorul sistemului de distribuție (OSD) va acorda prioritate solicitanților avizelor de racordare pentru instalațiile fotovoltaice cu puterea instalată de până la 200 kW, beneficiari ai schemei de sprijin facturare netă. Argumentare: La momentul actual OSD refuză eliberarea avizelor de racordare, inclusiv pentru centralele fotovoltaice necesare acoperirii consumului propriu de energie. Aceștia sunt nevoiți să se înscrie în listele de așteptare a OSD-urilor în rând cu solicitanții de avize pentru comercializarea energiei.	Nu se acceptă, În conformitate cu articolul 6 din Directiva nr. 944/2019 accesul la rețea al utilizatorilor de sistem, inclusiv al consumatorilor activi, trebuie să se realizeze în condiții obiective și nediscriminatorii. De altfel, principiul respectiv este prevăzut în mod neechivoc și în Directiva UE nr. 72/2009, care este transpusă în Legea nr. 107/2016 (accesul nediscriminatoriu la rețea este unul din fundamentele pachetelor energetice III și IV). Totodată, Directiva nu face distincție între categoriile de utilizatori de sistem. Pe de altă parte, legislația comunitară face derogare de la acest principiu în Directiva UE nr. 2001/2018, cu ultimele modificări, dar numai în ceea ce privește reducerea termenilor de racordare, în special în zonele pretabile accelerării proiectelor RES (a se vedea art. 16a și 16b din Directiva UE nr. 2001/2018). De asemenea, nu au fost prezentate date statistice și o analiză cantitativă care ar argumenta acceptarea introducerii unor asemenea facilități pentru acest tip de utilizatori de sistem și care va fi impactul real.
Grupul QAIR (nr. 78 din 26.02.2025)	1.	Urmare consultărilor publice organizate de Ministerul Energiei ce au avut loc pe data de 18 februarie curent în incinta Guvernului referitoare la proiectul Legii cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) grupul de companii QAIR vine cu câteva propuneri la proiectul susmenționat. art. 6 alin. (2) și (3), după cuvintele: „zonele de protecție ale” se propune de completat cu cuvintele: „centralelor electrice.”. Argumentare: Această completare este una necesară, deoarece autoritățile administrației publice locale urmează să asigure zone de protecție întregii infrastructuri energetice, care nu se limitează numai la rețele sau linii electrice. De exemplu, centralele electrice eoliene ocupă adesea suprafețe extinse și necesită o delimitare clară a zonelor de protecție în jurul acestora, pentru a preveni construcții sau plantații care ar putea afecta operarea	Nu se acceptă, În primul rând, autoritățile administrației publice locale nu dispun de careva atribuții în ceea ce privește stabilirea și asigurarea respectării zonelor de protecție ale rețelelor electrice. Zonele de protecție ale rețelelor electrice se stabilesc în conformitate cu Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor electrice (a se vedea în acest sens HG 852/2024), iar monitorizarea respectării acestora ține de competența ANRE, în calitate de organ al supravegherii energetice de stat. Concomitent, trebuie să se facă distincție între specificul desfășurării activității de transport/de distribuție a energiei electrice (care se realizează prin intermediul rețelelor electrice care traversează, de regulă, pe distanțe lungi terenuri publice și private și nu există posibilitatea de a le amplasa în alt mod) și cea de producere a energiei electrice (care se realizează prin exploatarea instalațiilor de producere amenajate pe terenuri bine-definite, de regulă, achiziționate în prealabil de către producător). Astfel, în contextul în care centralele electrice se amplasează pe terenuri, proprietate privată, nu are

		în siguranță a acestor instalații, precum și a preveni orice factor negativ de influență asupra sănătății populației din localitate respectivă.	sens stabilirea zonelor de protecție a centralelor electrice similar rețelelor electrice. Totodată, conform celor comunicate în cadrul ședinței din 18 februarie, Ministerul Energiei împărtășește opinia Grupului QAIR cu privire la necesitatea stabilirii unor norme de amplasare a centralelor electrice, inclusiv pentru a nu fi încălcat dreptul de proprietate ale proprietarilor terenurilor vecine.
2.	art. 6 alin. (4), după cuvintele „costurile aferente strămutării” se propune de completat cu cuvintele: „centralei electrice”. Argumentare: A se vedea comentariu la punctul 1 din tabel	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.	
3.	art. 68 alin. (2) propoziția 5, cuvintele „operatorul sistemului de transport” se propune de a schimba cu cuvintele „operatorul sistemului de distribuție”. Argumentare: Modificare dată ar fi în conformitate cu denumirea art. 68 Dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție și planurile de investiții și a capitolului V din proiect care reglementează distribuția energiei electrice	Se acceptă, Eroarea de redacție a fost înlăturată.	
4.	art. 72 alin. (2) literele a) și b), cuvintele „unui potențial consumator final” se propune de a schimba cu cuvântul „solicitantului”. Argumentare: Modificarea propusă permite includerea tuturor participanților și potențialilor solicitanți ai avizelor de racordare, nu numai a potențialilor consumatori finali.	Nu se acceptă, Alineatul respectiv vizează doar consumatorii finali. În cazul excluderii precizării cu privire la consumatorul final, ar putea rezulta că termenele de eliberarea a avizului de racordare, stabilite la lit.) și și lit. b) se extind și în raport cu centralele electrice. Or, condițiile de racordare a centralelor electrice sunt stabilite la art. 72, alin. (4). De asemenea, este oportun de menționat că se completează cu o literă nouă, lit. c), prin care se stabilește termen pentru eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice la rețeaua electrică.	
5.	art. 72 alin. (11), cuvintele „potențial consumator final, inclusiv a consumatorului activ” se propune de a schimba cu cuvântul „solicitant”. Argumentare: A se vedea comentariu la punctul 4 din tabel	Nu se acceptă, Alineatul respectiv vizează doar consumatorii finali. În cazul excluderii precizării cu privire la consumatorul final, ar putea rezulta că termenele de executare și punere sub tensiune a instalației de racordare, stabilite la lit. a) – lit. c) se extind și în raport cu racordarea centralelor electrice, a instalațiilor de stocare. Or, condițiile de punere sub tensiune a instalațiilor de racordare a centralelor electrice și a instalațiilor de stocare se regăsesc la art. 72, alin. (13).	
6.	art. 72 alin. (12), cuvintele „consumatorilor finali, inclusiv consumatorilor activi” se propune de a schimba cu cuvântul „solicitanților”. Argumentare: A se vedea comentariu la punctul 4 din Tabel.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă reglementează situația specifică de racordare a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali la stațiile electrice de 35 kV sau 110 kV, precum și la instalațiile de 6 kV sau de 10 kV.	
7.	Art. 73 alin. (5) propoziția 1, de completat cu propoziția: „Operatorul de sistem este în drept să elibereze	Nu se acceptă,	

	potențialilor consumatori finali sau altor potențialilor producători avize de racordare la instalații de racordare, linii electrice, stații electrice, puncte de distribuție, posturi de transformare primite cu titlu gratuit după semnarea unui acord tripartit conform condițiilor stipulate în aliniatul (3), prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate.”. Argumentare: Completarea dată este necesară pentru a permite consumatorului final existent sau producător existent, care a investit din cont propriu în instalații electrice pentru dezvoltarea și întărirea rețelei recuperarea parțială a investițiilor efectuate de potențialii consumatori finali sau potențialii producători care solicită avize de racordare la aceste instalații.	Odată transmise în proprietatea operatorului de sistem, liniile electrice/posturile de transformare/alte instalații devin parte a rețelei electrice a operatorului de sistem, și, respectiv, nu este nevoie de acord din partea proprietarilor anteriori. Totodată, suntem de acord cu Grupul QAIR cu privire la faptul că proprietarii liniilor electrice/posturilor de transformare/altor instalații a au dreptul să propună operatorului de sistem achiziționarea acestora, prin încheierea unui contract în conformitate cu Codul civil. Cu toate acestea, prevederea din articolul 73, alin. (5) are ca scop instituirea obligației operatorilor de sistem de a prelua liniile electrice/posturile de transformare/alte instalații ale terților, cu condiția că sunt îndeplinite cerințele stabilite în alineatul respectiv (transmiterea cu titlu gratuit, îndeplinirea cerințelor tehnice și de securitate stabilite de operatorul de sistem respectiv).
8.	Art. 73 alin. (6), urmează a fi uniformizat cu prevederile art.72 alin. (17) și (18), conform căruia acte de corespundere urmează a fi emise la admiterea în exploatare numai în cazurile menționate în art.72 alin.(18), în celelalte cazuri propunem să fie inclus declarația electricianului autorizat, cum este prevăzut în art.72 alin. (17) din proiect. Argumentare: Păstrarea redacției actuale a art.73 alin. (6) ar răsfrânge necesitatea întocmirii actelor de corespundere pentru instalații energetice care au fost admise în exploatare în baza altor documente (declarația electricianului autorizat)	Nu se acceptă, Articolul 73, alin. (6), care a devenit alin. (5), și articolul 72, alin. (17) și (18), care au devenit alin. (18) și (19), reglementează două situații diferite. Articolul 72 alin. (18) și (19) se referă la racordarea la rețea, iar articolul 73, alin. (5) vizează liniile electrice/posturile de transformare/alte instalații, care sunt deja racordate. Obținerea actului de corespundere în acest din urmă caz este necesară pentru atestarea faptului că liniile electrice/posturile de transformare/alte instalații, care se transmit cu titlu gratuit în proprietatea operatorului de sistem, corespund cerințelor tehnice și de securitate.
9.	Capitolul XI, Reiterăm și pe această cale necesitatea extinderii drepturilor speciale de utilizare a terenurilor (servitute) asupra tuturor obiectivelor de infrastructură energetică, pentru a asigura construcția și operarea eficientă a obiectivelor energetice. Pe această cale fiind necesară modificarea mai multor articole din capitolul XI al proiectului. Atât acest proiect de lege, cât și actuala Lege nr. 107/2016 oferă operatorilor de sistem mai multe drepturi speciale în utilizarea terenurilor și proprietăților unor terți pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice și de transport. Extinderea acestor drepturi și pentru construcția și operarea centralelor electrice este de utilitate publică, în special în condițiile crizei energetice în care se află Republica Moldova. Acordarea producătorilor de energie electrică a acelorași drepturi ca și operatorilor de sistem, în ceea ce privește accesul	Nu se acceptă, Suplimentar celor expuse în cadrul ședinței publice din 18 februarie, precum și a argumentelor prezentate în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări, menționăm că activitatea de producere a energiei electrice este o activitatea comercială, privată, desfășurată de producător în scopul obținerii de profit, iar producătorul este liber să participe pe piețele de energie în mod liber, inclusiv este în drept să exporte energia electrică produsă sau chiar să nu participe în anumite momente pe piață, etc. Spre deosebire, de activitatea de producere, activitatea de transport/de distribuție este o activitate care se realizează inclusiv reieșind din interesul public: energia electrică nu poate ajunge la locurile de consum ale consumatorilor finali decât prin intermediul rețelelor electrice. Totodată, activitatea de transport/de distribuție se realizează în condiții de monopol natural, nefiind admisă posibilitatea de a se construi rețele electrice paralele. În același timp, Ministerul Energiei recunoaște importanța atragerii de investiții în producerea energiei electrice, însă aceasta nu trebuie să se realizeze prin restrângerea, chiar și temporară, a dreptului de proprietate al altor persoane

		la proprietatea publică sau privată pentru construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare și re tehnologizare a centralelor electrice, va 3 asigura un tratament egal pentru toți participanții din sectorul energetic care gestionează obiective de infrastructură energetică. Argumentele aduse precum că astfel de completări vor atenta la drepturile consfințite în constituție și legislație privind apărarea dreptului de proprietate privată nu sunt adevărate și nu corespund rigorilor actuale unei crize energetice, atunci când fiecare capacitate energetică nouă dată în exploatare reprezintă încă un pas asupra asigurării independenței energetice a Republicii Moldova. Nu cred că cineva ar pune la îndoială că construcția și exploatarea unei centrale electrice nu reprezintă o utilitate publică. Mai mult decât atât, conform art.4 din Legea nr.174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului, acest domeniu este atribuit ca unul de importanță pentru securitatea statului. Dacă să ne referim la reglementările similare din Uniunea Europeană, facem referință la reglementările normative din România (Legea nr.123 din 10.07.2012 energiei electrice și a gazelor naturale), conform căroră sunt instituite drepturi de uz, servituți, acces în favoarea titularilor autorizațiilor de înființare și de licențe pentru toate lucrările necesare construirii capacității, accesului la aceasta, funcționării normale și altor acțiuni legale cu referire exploatarea acestora (art.12 din Legea nr.123/2012).	fizice sau juridice. În spiritul <i>acquis</i>-ului comunitar, încurajarea investițiilor în dezvoltarea producerii de energie electrică se realizează prin aplicarea de mecanisme de sprijin (a se vedea, de exemplu, în acest sens Lega nr. 10/2016), stimulente și, eventual, acordarea de alte facilități, aplicate în mod transparent, obiectiv și nediscriminatoriu.
Asociația Obștească „APEEEF” (nr. 20 din 27.02.2025)	1.	Asociația Obștească „APEEEF” reprezintă în prezent 47 de producători de energie regenerabilă, având o capacitate cumulativă de generare de 164 MW. Asociația salută și susține inițiativa Ministerului Energiei privind noul proiect de lege al energiei electrice, considerându-l un pas important în procesul de aliniere a cadrului legal național la legislația Uniunii Europene. În acest context, APEEEF propune o serie de amendamente menite să îmbunătățească reglementările și să asigure integrarea eficientă a surselor regenerabile de energie în sistemul electroenergetic național. Considerăm oportun completarea proiectului cu prevederi prin care subiectul care solicită accesul la rețeaua electrică de transport și distribuție pentru o centrală electrică din surse regenerabile, să fie în drept nu doar finanțarea, dar și dezvoltarea rețelei electrice de transport sub supravegherea OST/OSD, în rezultatul căreia să obțină aviz de racordare corespunzător puterii dezvoltate. În acest sens, considerăm oportun expunerea art. 37 alin. (2), cu următorul cuprins:	Nu se acceptă, Este imperativ ca lucrările de dezvoltare a rețelelor electrice de transport să fie în responsabilitatea operatorului sistemului de transport. Aceasta deoarece prevederea respectivă vizează construcția rețelei electrice a operatorului sistemului de transport și nu construcția instalațiilor electrice ale solicitantului care dorește să racordeze instalația de utilizare, centrala electrică la rețeaua electrică.

	„(2) Prin derogare de la principiul stabilit la alin. (1), solicitantul care solicită accesul la rețeaua electrică de transport, poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport necesare racordării, dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este inclusă în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant și modul de executare a lucrărilor de către solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor prevăzute în studiul de soluție elaborat în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de transport costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport în cauză, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de transport sunt efectuate de către operatorul sistemului de transport respectiv. De asemenea, solicitantul respectiv poate executa lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de transport sub supravegherea operatorului sistemului de transport respectiv. Finanțarea/dezvoltarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de transport nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de transport. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de transport și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu articolul 141 din prezenta lege.”	
2.	La fel, un aspect important, urmează de menționat, că art. 68 alin. (2) lipsește prevederea legală, că costurile care urmează să fie suportate de solicitant pentru dezvoltarea rețelei de distribuție se stabilesc în condițiile prevăzute în Regulamentul privind racordarea. Or, art. 37 alin. (2) din proiect, stabilește că costurile care urmează să fie suportate de solicitant pentru dezvoltarea rețelei de transport se vor reglementa de Regulamentul privind racordarea. Totodată, prezenta Hotărâre ANRE nr. 168/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, se aplică față de toate întreprinderile de transport și distribuție a energiei electrice indiferent de forma de proprietate. În acest sens, considerăm oportun expunerea art. 68 alin. (2), cu următorul cuprins:	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile oferite pe marginea propunerii de modificare a articolului 37, alin. (2). Totodată, cu titlu de precizare, Regulamentul privind racordarea urmează să includă prevederi detaliate cu privire la realizarea studiului de soluție de către operatorul sistemului de transport, iar costurile urmează a fi identificate reieșind din lucrările identificate ca fiind necesare pentru racordare în contextul efectuării studiului de soluție. De asemenea, în cazul în care solicitantul va avea dubii cu privire la caracterul justificat al costurilor pe care urmează să le suporte, acesta poate adresa o petiție Agenției.

		„(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), solicitantul care solicită racordarea la rețelele electrice de distribuție poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție necesare racordării, dacă dezvoltarea porțiunii respective de rețea nu este prevăzută în planul de dezvoltare a rețelelor electrice de distribuție pentru următorii 5 ani, este în beneficiul solicitantului respectiv și nu este necesară pentru utilizatorii de sistem existenți. Costurile care urmează să fie suportate de solicitant și modul de executare a lucrărilor de către solicitant se stabilesc pe baza lucrărilor indicate de operatorul sistemului de distribuție în condițiile stabilite în Regulamentul privind racordarea. Solicitantul respectiv achită operatorului sistemului de distribuție costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de distribuție, iar lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție se efectuează de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. De asemenea, solicitantul respectiv poate executa lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de distribuție sub supravegherea operatorului sistemului de distribuție respectiv. Finanțarea/dezvoltarea de către solicitant a construcției rețelei electrice de distribuție nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra porțiunii de rețea respective, aceasta fiind în proprietatea operatorului sistemului de distribuție. Eventualele neînțelegeri dintre operatorul sistemului de transport și solicitant în legătură cu construcția porțiunii respective de rețea se examinează de Agenție în conformitate cu Articolul 141 din prezenta lege.”	
	3.	Un alt aspect care îl considerăm necesar, este completarea art. 72 din proiect, cu prevederi ce țin de modul de eliberare a avizului de racordare subiecților/solicitanților care au finanțat/dezvoltat rețelele electrice de transport/distribuție în conformitate cu art. 37 alin. (2) și art. 68 alin. (2) din proiect. De asemenea, în art. 72 din proiect este necesar de concretizat, dacă subiectul/solicitantul care a finanțat/dezvoltat rețelele electrice de transport/distribuție, este scutit de la depunerea garanțiilor financiare. În opinia Asociației, subiectul/solicitantul care a finanțat/dezvoltat rețelele electrice de transport/distribuție, urmează a fi scutit de depunerea garanției financiare.	Se acceptă parțial, Propunerea este judicioasă în cazul în care costurile aferente finanțării dezvoltării porțiunii de rețea electrică depășesc costurile aferente depunerii garanției financiare. În context, articolul 72, se completează alin. (10) în următoarea redacție: „(10) În cazul în care titularii avizelor de racordare pentru centrala sau centralele electrice care au participat la licitații și nu au obținut statut de producător eligibil mare sau nu au fost desemnați câștigători ai licitațiilor pentru construcția capacităților de echilibrare, renunță la avizele de racordare în termen de 30 de zile de la anunțarea rezultatelor licitației, Agenția nu aplică taxe de nevalorificare a avizului de racordare sau operatorul de sistem restituie garanțiile financiare pentru avizele de racordare depuse anterior.”.
	4.	Se propune completarea Art. 71 din proiect cu un nou alineat cu următorul conținut: „(..) Fără a aduce atingere cerințelor prevăzute în actele normative privind ajutorul de stat, la racordarea centralelor electrice, operatorul de sistem acordă prioritate centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie în	Nu se acceptă, În conformitate cu articolul 6 din Directiva nr. 944/2019 accesul la rețea al utilizatorilor de sistem, inclusiv al consumatorilor activi, trebuie să se realizeze în condiții obiective și nediscriminatorii. Totodată, Directiva nu face distincție între categoriile de utilizatori de sistem. Pe de altă parte, legislația face derogare de la acest principiu în Directiva UE nr. 2001/2018, cu ultimele modificări, dar

	măsura în care aceasta nu afectează exploatarea în siguranță a sistemului electroenergetic, prin aplicarea de criterii transparente și nediscriminatorii și în cazul în care centralele electrice sunt fie: a) centrale electrice care utilizează surse regenerabile de energie și au o capacitate instalată de producere a energiei electrice mai mică de 1000 kW (1 MW); b) proiecte demonstrative pentru tehnologii inovatoare în sensul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei sau proiectele supuse aprobării de către Agenție, cu condiția ca această prioritate să fie limitată la durata și amploarea necesare pentru îndeplinirea scopurilor demonstrative; c) instalații de cogenerare de înaltă eficiență cu o putere instalată mai mică de 500 kW.” Această propunere, intervine în contextul căreia, art. 71 alin. (1) din proiect, stabilește că accesul la rețelele electrice de transport și de distribuție, inclusiv prin racordarea la acestea, se realizează ținând cont de principiile legate de dispecerizarea producerii și consumului dispecerizabil. Iar, art. 74 alin. (2) din proiect, stabilește că operatorul sistemului de transport acordă prioritate centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie. Respectiv, considerăm echitabil pentru a fi acordată prioritate centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie și la etapa de racordare. De asemenea, considerăm oportun modificarea capacităților stabilite la art. 74 alin. (2) din proiect prin substituirea din „400 kW” în „1000 kW (1 MW)” pentru a permite o integrare mai eficientă a producției regenerabile.	numai în ceea ce privește reducerea termenilor de racordare, în special în zonele pretabile accelerării proiectelor RES (a se vedea art. 16a și 16b din Directiva UE nr. 2001/2018). Cu privire la dispecerizarea prioritară, menționăm că în conformitate cu <i>acquis</i>-ul comunitar aceasta de fapt reprezintă o excepție de la principiul general, conform căruia dispecerizarea centralelor electrice și a instalațiilor de consum dispecerizabil trebuie să se facă în condiții nediscriminatorii, transparente și cu aplicarea mecanismelor bazate pe piață. Totodată, excepția respectivă este admisă doar în cazurile expres prevăzute la art. 74, alin. (2), lit. a) – lit. d). Dispecerizarea prioritară este de natură să distorsioneze funcționarea piețelor concurențiale. Astfel, dispecerizarea prioritară se admite doar în raport cu centrale electrice mici, a căror capacitate nu depășește 400 kW sau 200 kW (în raport cu centralele puse în funcțiune după 1 ianuarie 2026).
5.	Art. 73 alin. (3) se propune de revizuit și îmbunătățit prin eliminarea sintagmei „<i>serviciului de distribuție</i>” din textul propus. Or, producătorii regenerabili nu sunt operatori de distribuție și nu trebuie să fie responsabili pentru continuitatea distribuției. În cazul racordării la rețeaua de transport, „distribuție” este un termen greșit. Responsabilitatea producătorilor trebuie să se limiteze la parametrii tehnici ai energiei livrate în rețea. Astfel propunem alin. (3) în nouă formulare: „Operatorul de sistem este în drept să elibereze avize de racordare și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent, producător existent permite racordarea instalației de utilizare sau a centralelor electrice a altor potențiali consumatori finali sau a altor potențiali producători. Eliberarea avizelor de racordare în astfel de	Se acceptă, Articolul 73, alin. (3) a fost exclus.

		situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit între operatorul de sistem, consumatorul final existent/producătorul existent și potențialul consumator final/producător prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul tripartit se prevăd termenele și condițiile de utilizare în comun a instalației de racordare a consumatorului final sau producătorului existent, inclusiv responsabilitățile privind asigurarea continuității și stabilității parametrilor tehnici ai energiei electrice în punctul de racordare a instalației electrice a consumatorului final potențial sau a producătorului potențial de energie electrică. Cerințele respective se includ în avizul de racordare. Proiectul instalațiilor electrice se coordonează de către operatorul de sistem, iar furnizorul include aceleași condiții în contractul de furnizare a energiei electrice sau în contractul de achiziționare a energiei electrice ca și în cazul unui consumator final sau producător ale cărui instalații electrice sunt racordate direct la rețeaua electrică.” În concluzie, AO „APEEEF” consideră că aceste modificări sunt necesare pentru a asigura un cadru legislativ clar și favorabil pentru dezvoltarea energiei regenerabile în Republica Moldova. Propunerile noastre vizează eliminarea barierelor la racordare, asigurarea echității în alocarea capacităților și protejarea intereselor producătorilor regenerabili, în conformitate cu angajamentele europene și internaționale privind tranziția energetică. Solicităm Ministerului Energiei să ia în considerare aceste amendamente în procesul final de revizuire a proiectului de lege.	
Comisia de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (38-78-2197 din 27.02.2025 Cancelaria de stat)	1.	Articolul 2 se completează cu definiția „informații cu caracter exact” însă care este destul de neclară și greu de înțeles (informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a aștepta că va avea loc, și care sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului respectiv asupra prețurilor la produsele energetice angro). Se recomandă revizuirea acestei definiții. La fel se completează cu termenul ”parametri de calitate - totalitatea caracteristicilor energiei electrice stabilite în standardele de calitate aprobate de organismul național de standardizare și indicate ca obligatorii în Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a	Nu se acceptă, Definiția noțiunii de „informații cu caracter exact” transpune definiția noțiunii corespunzătoare din articolul 2, pct. (1), subpara. (2) din Regulamentul UE nr. 1227/2011. Totodată, cu privire la noțiunea de ”parametri de calitate”, menționăm că subiectul respectiv a fost abordat inclusiv cu ocazia consultărilor pe marginea proiectului Legii în vigoare. În acel context s-a invocat faptul că indicarea la nivel de lege a standardelor de calitate va atrage, în acest caz, necesitatea modificării actului normativ primar în eventualitatea înlocuirii standardelor menționate expres în lege (de exemplu, Standardul 13109, în vigoare la adoptarea Legii în vigoare a fost înlocuit cu Standardul SM EN 50160:2014 „Caracteristici ale tensiunii în rețelele electrice publice de distribuție”). Respectiv, pentru a se evita acest lucru, dar ținând cont de necesitatea respectării principiilor transparenței și previzibilității reglementărilor, s-a decis indicarea la nivelul legii a actului normativ secundar în care urmează să fie indicate standardele de calitate aplicabile în sectorul electroenergetic.

		energiei electrice și în Regulile pieței energiei electrice. Astfel, se aduce atingere principiului previzibilității documentelor normativ-tehnice stabilit în art. 7 a Legii nr. 235/2006, potrivit căruia „condițiile tehnice, sanitare, standardele, alte documente similare (documente normativ-tehnice) sânt obligatorii în cazul în care sânt stabilite prin legi”.	
2.	Conform art. 9 Agenția eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele eliberate, eliberează duplicate ale acestora în condițiile prezentei legi și ale Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Iar potrivit articolului 16 și 18 licențierii sunt supuse următoarele activități: producerea energiei electrice; stocarea energiei; operarea pieței energiei electrice; transportul energiei electrice; conducerea centralizată a sistemului electroenergetic; distribuția energiei electrice; tradingul cu energie electrică; furnizarea energiei electrice; agregarea. În acest context este necesar de a revizui și ajusta și Legea nr.160/2011 care prevede eliberarea licenței doar pentru: producerea energiei electrice; operarea pieței energiei electrice; transportul energiei electrice; conducerea centralizată a sistemului electroenergetic; distribuția energiei electrice; furnizarea energiei electrice, adică se prevede doar 6 domenii din cele 9 menționate în proiect (domenii neincluse sunt: stocarea energiei, tradingul cu EE și agregarea)	Se acceptă, Proiectul de modificare a unor acte normative, inclusiv a Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, este în curs de elaborare și va fi supus în timpul apropiat consultărilor cu toate părțile interesate.	
3.	Tot în contextul respectării principiilor de reglementare a activității de întreprinzător prevăzute de Legea nr.160/2011 menționăm faptul că proiectul dat de lege, înafara licențelor, prevede și alte acte permissive (autorizații) care nu sunt incluse în Legea nr.160/2011 și anume: - certificarea operatorului de transport; - autorizație pentru centrale electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorarea capacităților instalației de producere combinată de energie termică și electrică existente în cazul în care capacitatea centralei este mai mare de 20 MW; - autorizație pentru sisteme închise de distribuție de energie electrică; - autorizație pentru construcția și exploatarea liniilor electrice directe; - actul de corespundere / dare în exploatare. În acest context introducerea unui astfel de acte permissive nu fost pe deplin justificate și evaluate costurile acestora în Analiza de impact la acest proiect, precum și astfel de acte	Se acceptă parțial, Menționăm că certificarea operatorului sistemului de transport, autorizația pentru centrale electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorarea capacităților instalației de producere combinată de energie termică și electrică existente în cazul în care capacitatea centralei este mai mare de 20 MW, autorizația pentru sisteme închise de distribuție de energie electrică; autorizația pentru construcția și exploatarea liniilor electrice directe, actul de corespundere sunt prevăzute în Legea cu privire la energia electrică, fiind introduse în legislația națională în 2016, odată cu adoptarea acesteia. Concomitent cu Legea cu privire la energia electrică a fost adoptată și Legea nr. 109/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative prin care a fost modificată și Legea nr. 160/2011 în sensul includerii în lista actelor permissive a actelor menționate (nu era prevăzută doar autorizația Guvernului pentru centralele electrice cu puterea instalată mai mare de 20 MW). Ulterior, Anexa la Legea nr. 160/2011 a fost revizuită în contextul inițiativei de unificare a cadrului legal de reglementare a activității de întreprinzător și al optimizării, prin reducere, a actelor permissive, iar actele menționate au fost excluse pe motiv că nu constituie acte permissive în sensul Legii nr. 160/2011. Totodată, în contextul ședinței din data de 10.03.2025, organizate de Consiliul Economic de pe lângă Prim-ministru referitor la reducerea numărului de acte permissive incluse în Nomenclatorul corespunzător, în contextul angajamentelor	

	permisive pentru a fi obligatoriu necesită a fi incluse în Nomenclatorul actelor permissive aprobat prin Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Iar, potrivit art.13 a Legii nr.160/2011 prevederile actelor legislative și ale celor normative cu privire la eliberarea actelor permissive, precum și taxele pentru eliberarea acestora, care nu sânt incluse în Nomenclatorul actelor permissive se consideră caduce. În privința autorizației pentru centrale electrice noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW se propune ca astfel de autorizație să fi eliberată doar centralelor care sunt construite din bani publici, astfel nu se va include acest act in Legea nr.160/2011. La fel se recomandă revizuirea necesității actului de corespundere care nu este prevăzut de <i>acquis</i>-ul comunitar.	asumate în cadrul Planului de creștere economică, nu considerăm judicios de extins lista actelor permissive enumerate de Comisia de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. Astfel, este necesar de identificat cu experții Grupului de Lucru care din actele menționate necesită a fi reintroduse în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, ținând cont și de criteriile aplicate la elaborarea Legii nr. 185/2017. Actele identificate ca fiind acte permissive în sensul Legii nr. 160/2011 vor fi incluse în Proiectul legii de modificare menționat mai sus. De menționat și faptul că Ministerul Energie a elaborat o versiune nouă Regulamentului privind construcția/reconstrucția centralelor electrice, care va stabili: i) etapele și procedura autorizării de către Guvern a instalării noilor capacități de producere sau a majorării capacității centralelor electrice existente; ii) criteriile în baza cărora urmează a fi evaluate cererile privind autorizarea instalării noilor capacități de producere sau privind autorizarea majorării capacității centralelor electrice existente; iii) procedura formării și modul de activitate a Comisiei privind autorizarea. Reieșind din prevederile proiectului respectiv, considerăm că autorizarea construcției centralelor electrice cu o anumită capacitate nu se încadrează în categoria actelor permissive în sensul Legii nr. 160/2011 (autorizarea construcției centralelor de către Guvern se eliberează în scopul asigurării integrării centralelor electrice în sistemul electroenergetic național, nu are perioadă de valabilitate, iar odată cu autorizarea și instalarea centralei electrice, autorizarea respectivă nu poate retrasa, suspendată, reperfectată).
4.	La articolul 9, alin. (2) se recomandă de a face referință și la articolele 14/1 și 15 din Legea cu privire la energetică deoarece în ceea ce ține de funcțiile Agenției de supraveghere energetică de stat în articolul 14 a Legii nr.174/2017 nu se menționează referința la Legea nr.131/2012 privind controlul de stat. Tot în acest articol la alineatul (5) nu este clar textul ”în măsura în care acesta din urmă nu contravine primelor două acte normative”, precum și textul de la lit. j) ”încălcarea legislației în domeniul energiei electrice în cazurile prevăzute de prezenta lege;”	Se acceptă parțial, Articolul 9, alin. (2) din Proiectul legii a fost modificat în sensul completării acestuia cu referința la articolul 15. În schimb, articolul 14¹ reglementează modalitatea de realizarea de către Agenție a investigațiilor inițiate în contextul exercitării atribuției sale de monitorizare a piețelor de energie electrică (a se vedea în acest sens articolul 100, alin. (2) și articolul 103 din Proiectul legii).
5.	La articolul 18, alin. (11) se menționează că „Condițiile de desfășurare a activității licențiate sunt anexate licenței, trebuie să fie conforme cu legea și sunt parte integrantă a licenței”. În acest context nu este clar care este natura acestor „Condiții de activitate” Licența nu este un contract ce cuprinde condiții, clauze care pot fi negociate de Agenție și solicitant. Condițiile date reprezintă nu altceva decât condiții de licențiere care la rîndul său sunt totalitatea cerințelor și condițiilor stabilite prin legile ce reglementează expres activitățile licențiate, a căror respectare este obligatorie pentru solicitantul și titularul de licență la desfășurarea genului respectiv de activitate.	Nu se acceptă, Eliberarea licențelor pentru desfășurarea activităților licențiate în sectorul electroenergetic ține de atribuțiile de bază ale ANRE. Totodată, articolul 12, alin. (5) din Legea nr. 160/2011 face referință expresă la anexa licenței care stabilește condițiile de licențiere și este parte integrantă a licenței. Concomitent este oportun de a menționa că nu sunt prezentate argumente că prin anexa la licență se face mai dificilă activitatea de întreprinzător, or în condițiile licenței ANRE nu poate include prevederi ce nu sunt incluse în lege.

	6. Cu referință la articolul 20 care prevede că pentru obținerea licenței persoanele trebuie „...să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte document confirmativ în acest sens” e de menționat că conform art.21 alin.(3) al Legii privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător nr. 161 din 22.07.2011 ”Autoritatea nu poate solicita acte confirmative în suportul informației declarate în cazul când această informație poate fi obținută direct sau indirect de autoritatea în cauză”. Astfel, Agenția fără implicarea agentului economic poate obține informația confirmativă. Astfel, se propune simplificarea listei actelor necesare pentru eliberarea/reperfectarea licenței pe piața energiei electrice: - Document confirmativ privind înregistrarea de stat a persoanei în Republica Moldova. Eliminarea cerinței de a depune acest document, deoarece ANRE poate verifica direct în Registrul de Stat al persoanelor juridice. - Documente privind situația financiară sau extrasul bancar - Înlocuirea cu o declarație pe propria răspundere privind stabilitatea financiară, urmând ca ANRE să solicite documente suplimentare doar în cazuri de audit. - Cazierul judiciar al administratorului - Înlocuirea cu declarația pe propria răspundere privind lipsa de antecedente penale nestinse legate de activitățile desfășurate în domeniul electroenergetic sau antecedente penale pentru comiterea infracțiunilor din intenție prevăzute de Codul penal. Sau ca alternativă ANRE poate verifica antecedentele penale în baza de date al MAI, fără implicarea solicitantului. Pentru a elimina necesitatea ca solicitantul să depună certificatul de cazier judiciar, ANRE poate implementa în comun cu MAI un proces automatizat de verificare prin acces direct la baza de date a cazierelor judiciare ale MAI. Dacă soluția este costisitoare sau va fi refuzul MAI atunci ANRE poate încheia un protocol cu MAI prin care să fie permisă verificarea antecedentelor penale pe bază de cereri unice de ocazie, fără interconectare directă (ANRE transmite o solicitare electronică către MAI pentru fiecare caz în parte, iar MAI în termen de X zile verifică antecedentele și la fel electronic răspunde. Ca soluție pe termen lung ar fi integrarea acestui proces în SIA GEAP adică interconectarea între SIA GEAP și sistemul de evidență a cazierelor judiciare al Ministerului Afacerilor Interne (MAI). - Documente care confirmă dotarea tehnică și conformitatea - Înlocuirea cu o declarație pe propria răspundere privind respectarea cerințelor tehnice și dotarea corespunzătoare, urmând ca ANRE să efectueze verificări ulterioare la fața locului. - Documente privind personalul calificat - Înlocuirea cu o declarație pe propria răspundere privind calificarea	Nu se acceptă, Propunerile respective urmează a fi prezentate la etapa consultării proiectului de modificare a Legii nr. 160/2011. Concomitent urmează ca alte entități care dețin acte, informații privind solicitantul să fie obligați să prezinte în termen concret specificat în lege, actele respective autorității de reglementare, în caz contrar ANRE nu-și va putea îndeplini obligațiile să elibereze licențe, autorizații în termenul stabilit de lege.

		personalului. - Materiale confirmative despre centrele de dispencerizare - Înlocuirea cu declarație pe propria răspundere privind existența și funcționalitatea centrelor.	
7.		La articolul 21 este incert și urmează a fi revizuit textul: ”în modul și în condițiile prevăzute de actele normative” de la lit. d), alin.(1), ” în termenele și condițiile stabilite de aceasta...precum și alte informații solicitate de Agenție” de la lit. f) al alin. (1). Se recomandă fie de listat concret tipul condiției sau informației sau de făcut referință la articolul din lege care conține tipul acestor informații. Sau de a indica expres că se vor solicita informațiile și rapoarte „stabilite în prezenta lege”. Conform principiilor de revizuire a cadrului normativ stabilite în Legea 424/2004, art. 2, lit. g), nu se admite stabilirea și solicitarea documentelor și informației cu privire la activitatea de întreprinzător decât cele stabilite expres și exhaustiv în legi.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile la pct. 6.
8.		În art. 145 se prevede că Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 1% la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, pentru încălcarea obligațiilor, iar pentru încălcările prevăzute la alin. (2) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de la 5% din cifra anuală de afaceri a titularului de licență. În acest context este necesar de a modifica și Analiza de Impact aducând mai multe argumente despre necesitatea și oportunitatea acestor modalități de sancțiune și a mărimii acestora deoarece astfel de sancțiuni par a fi taxe suplimentare fiscale sau parafiscale care urmează a fi stabilite în Codul Fiscal. Totodată ținând cont de caracterul și pericolul acțiunilor inserate în proiectul legii acestea urmează fi calificate sub aspectul includerii fie în Codul Contravențional sau Penal (unele din care deja sunt prevăzute de aceste coduri și creând astfel o dublare în sancționare). Autorii recent au introdus astfel de sancțiuni în legile sectoriale, însă pentru anumite încălcări destul de grave legate de asigurarea funcționalității pieței energetice dar și în procesul de revizuire proiectelor respective s-a menționat că nici actul comunitar la care se făcea referință nu prevedea astfel de sancțiuni, adică Regulamentul UE nr. 1227/2011 nu prevede astfel de modalități și mărimi de sancționare, ci prevede că sancțiunile prevăzute trebuie să fie eficiente, disuasive și proporționale și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, daunele produse consumatorilor și beneficiile potențiale obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.	Nu se acceptă Sancțiunile financiare stabilite în proiectul legii nu constituie taxe fiscale sau impozite în sensul stabilit de Codul Fiscal. Menționăm că dat fiind impactul sectorului electroenergetic asupra altor sectoare ale economiei naționale, este imperativ ca autoritatea de reglementare să aibă pârghiile necesare pentru a asigura, în mod prompt și eficient, respectarea de către întreprinderile electroenergetice a obligațiilor care le revin. Totodată, legislația comunitară prevede expres aplicarea sancțiunilor financiare de către autoritatea de reglementare în cazuri prestabilite. A se vedea în acest sens, de exemplu, articolul 59, alin. (3) lit. d) din Directiva UE nr. 944/2019, care prevede sancțiuni financiare de până la 10%, precum și articolul 18 din Regulamentul UE nr. 1227/2011, care prevede, de exemplu, sancțiune financiară de cel puțin 5 000 000 EUR, pentru încălcarea de către persoanele fizice a articolului 3 sau 5 din Regulament sau o penalitate de cel puțin 15% din cifra de afaceri anuală în cazul încălcării de către persoanele juridice a articolului 3 sau 5 din Regulamentul menționat. Totodată, în cazul în care acțiunea de manipulare pe piața energiei electrice cauzează daune în proporții deosebit de mari, participantul respectiv de piață este pasibil de a-i fi aplicată sancțiune penală conform art. 244 ² din Cod penal.
9.		În art.150 se prevede că ”în scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul	Se acceptă parțial,

		energiei, titularul unei hotărâri de aprobare beneficiază de derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi”. Norma data urmează a fi completată ca să fie clar că orice derogare de la anumite dispoziții ale acestei legi se va face prin act normativ de același nivel adică prin lege.	Articolul 150 din Proiectul legii a fost modificat în sensul precizării în mod expres a faptului că derogările pentru spațiile inovative se acordă cu respectarea procedurii prevăzute în Legea nr. 225/2024 cu privire la cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Menționăm că actul normativ respectiv stabilește expres modalitatea și condițiile în care se acordă derogările respective.
	10.	Concomitent, menționăm despre discrepanțele ce apar la dezvoltatori la construcția rețelelor și racordarea obiectivelor de construcție la rețelele de distribuție. Astfel, pentru înlăturarea discrepanțelor actuale solicităm includerea în textul legii a normelor ce vor reflecta situația cu construcția rețelelor electrice (10 KW) de la punctul de racordare până la transformator. În acest caz, cu mare probabilitate stabilit în avizul de racordare, rețelele se vor construi din sursele operatorului sistemului de distribuție sau de către dezvoltator din sursele disponibile dar cu restituirea surselor financiare de către operatorul sistemului dezvoltatorului, după transmiterea rețelelor de la balanța dezvoltatorului la balanța operatorului de sistem. Dezvoltările ce se efectuează actualmente se produc din contul investitorilor, în mare parte, privați, care investesc în construcția locuințelor și prin urmare majorează costul unui metru pătrat al locuinței semnificativ. Rețele electrice 0,4 KW de la punctul de consum până la transformator vor fi construite de dezvoltator și finanțate de investitor.	Nu se acceptă, Nu este judicios ca cheltuielile aferente construcției instalațiilor electrice ale unui viitor bloc locativ să fie suportate de către toți utilizatorii de sistem urmare a includerii acestora în tarifele reglementate pentru serviciul de distribuție. Totodată, în multiple cazuri spațiile de la parterul blocurilor locative se construiesc pentru a fi vândute/date în chirie agenților economici pentru desfășurarea de către aceștia activităților comerciale (de ex, săli de sport, magazine, brutării, patiserii, saloane de frumusețe, etc).
Institutul de Energetică al Universității Tehnice a Moldovei (nr. 05-913 din 28.03.2025)	1.	Prin prezenta Institutul de Energetică al Universității Tehnice a Moldovei a examinat proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și prezintă propuneri și comentarii. Art. 2 pct. 1) definiția „acces la rețeaua electrică” se propune în următoarea redacție: „Acces la rețeaua electrică – drept al utilizatorului de sistem de a se conecta la rețeaua electrică și de a prelua și/sau livra energie electrică în condiții nediscriminatorii, transparente și reglementate, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.” Propunerea dată este determinată de următoarele aspecte: „Consumatorul final” este definit ca persoana care cumpără energie pentru consum propriu, respectiv se încadrează în categoria „persoanei căreia i se livrează energie electrică din rețele”. Astfel, definiția „utilizatorului de sistem” din punctul 150 include „consumatorul final”. Consumator final nu semnează contracte de transport și distribuție, ci doar contracte de furnizare ce definește	Nu se acceptă. Contravine principiilor promovate de Directiva UE 2019/944 prevederile căruia se transpun. Există mai multe categorii de utilizatori de sistem, inclusiv consumatorii finali instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețelele electrice, furnizorii, agregatorii, producătorii. Unul din principiile de bază este ca fiecare utilizator de sistem să aibă posibilitatea de a i se presta serviciu de transport sau de distribuție a energiei electrice. De exemplu, furnizorului ca utilizator al sistemului i se va presta serviciile respective în baza contractelor încheiate cu operatorii de sistem. Da, instalațiile de utilizare care sunt racordate la rețeaua electrică, sunt ale consumatorilor finali, dar există și alte categorii de utilizatori de sistem, de exemplu furnizorii. Noțiune expusă stabilește că acces la rețeaua electrică au toți utilizatorii de sistem, dar nu doar consumatorii finali.

		cantitățile și perioadele. Totodată aceste contracte, având un caracter pur tehnic, pot fi inadecvate chiar și pentru alți utilizatori de sistem.	
	2.	Art. 2 pct. 3) definiția „act de corespundere” se propune în următoarea redacție: Act de corespundere – document emis de organul supravegherii energetice de stat, conform prezentei legi, în urma verificării unei instalații electrice noi sau existente, a părții electrice a unei centrale electrice ori a unei surse de energie electrică de rezervă, prin care se atestă conformitatea cu documentația de proiect, normele tehnice și de securitate electrică aplicabile. Propunerea dată este determinată de următoarele aspecte: Sintagma „conform prezentei legi” ia în considerare inclusiv și art.72, unde se specifică cazurile pentru care se necesită Actul de corespundere; Sintagma „Verificarea” este mai relevantă decât „examinarea” (Conform DEX (VERIFICĂ - A controla ceva pentru a constata dacă corespunde adevărului, cerințelor, calității sau anumitor date).	Nu se acceptă, Redacția expusă corespunde cu versiunea actuală existentă în Legea cu privire la energia electrică precum și solicitările organului supravegherii energetice de stat și a fost abordată în ședințe de lucru.
	3.	Art. 2 pct. 22) definiția „conducere centralizată a sistemului electroenergetic” se propune în următoarea redacție: „Conducerea centralizată a sistemului electroenergetic – planificare și gestionare operativă unică a sistemului electroenergetic pentru asigurarea echilibrării, siguranței funcționării și a alimentării cu energie electrică, calității tensiunii, controlului fluxurilor de energie electrică în rețelele de transport și coordonării schimburilor transfrontaliere.” De menționat că excluderea sintagmei „stabilității frecvenței” este determinată de faptul, că aceasta este luată în considerare ca obiectiv tehnic prin termenul „asigurarea echilibrării”, iar definiția „Echilibrare” acoperă aceasta. Echilibrare - totalitate a acțiunilor și proceselor, în toate intervalele de timp, prin care operatorul sistemului de transport asigură în mod constant menținerea frecvenței sistemului electroenergetic în limitele de stabilitate predefinite, cât și conformitatea cu mărimea rezervelor de capacitate necesare în legătură cu calitatea cerută;	Se acceptă parțial. Definiția „conducere centralizată a sistemului electroenergetic” se va reda în următoarea redacție: „22) <i>conducere centralizată a sistemului electroenergetic</i> - planificare și gestionare operativ-tehnologică unică a sistemului electroenergetic pentru asigurarea echilibrării și a siguranței funcționării acestuia, pentru asigurarea stabilității tensiunii și a continuității în aprovizionare cu energie electrică, pentru gestionarea fluxurilor de energie electrică în rețelele electrice de transport și pentru coordonarea schimburilor transfrontaliere de energie electrică;”.

		Excluderea sintagmei „continuității în aprovizionare cu energie electrică” este determinată de utilizarea sintagmei „siguranței funcționării și a alimentării cu energie electrică” Sintagma „schimburilor transfrontaliere” chiar dacă este definită presupune acțiuni aferente schimburilor de energie electrică cu alte sisteme electroenergetice	
	4.	În textul legii ar trebuie să se facă o clarificare privind utilizarea sintagmei „aprovizionare cu energie electrică” având în vedere termenii - „alimentare” sau „asigurare” cu energie electrică. În text sunt folosite ambele termeni, „alimentare” mai mult pentru SDI.	Se acceptă parțial, Proiectul legii a fost revizuit prin prisma aspectelor invocate, iar prevederile art. 69, alin. (7), ale art. 70, alin. (1) și ale art. 115, alin. (3), lit. d) au fost modificate în sensul înlocuirii cuvântului „alimentare” cu sintagma corespunzătoare. Totodată, sintagma „sistemul centralizat de alimentare cu energie termică” este conformă cu prevederile legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Cu privire la cuvântul „asigurare”, precizăm acesta este utilizat în contextul prevederilor corespunzătoare și nu creează care va ambiguități.
	5.	Art. 2 pct. 62) definiția „instalație electrică” se propune în următoarea redacție: Instalație electrică – ansamblul de echipamente, mașini, aparate, linii, module de generare, instalații de stocare și infrastructură auxiliară, inclusiv construcțiile și spațiile aferente, destinate producerii, transformării, transportării, distribuției, stocării și utilizării energiei electrice. Propunerea dată este determinată de următoarele aspecte: Definiția inițială este mult prea restrictivă și ar trebui să fie un concept mai larg decât cel definit și limitat la două componente specifice: racordarea la rețea și utilizarea energiei de către consumatorul final. Astfel se omit aspecte esențiale ale sistemului electroenergetic reglementat de UE, cum ar fi producerea, transformarea, transportarea, distribuția și stocarea, și extinde conceptul pentru a reflecta realitatea tehnică și juridică a sectorului energetic european și ar asigura compatibilitatea cu <i>acquis</i>-ul comunitar. Or, definiția „instalația electrică” în redacția din proiect trebuie exclusă, deoarece reglementările europene nu-l prezintă printr-un termen unic, ci utilizează concepte mai detaliate și specifice pentru a descrie componentele sistemului electroenergetic. De remarcat, că propunerea adusă se regăsește și în sintagma „instalația electrică” utilizată în Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, care stabilește modul de examinare a cererilor și criteriile de evaluare a documentației tehnice și a instalațiilor electrice, centralelor electrice noi sau	Nu se acceptă, Noțiunea de instalație electrică este utilizată în proiectul legii în sensul specific, desemnând instalațiile consumatorilor finali. A se vedea în acest sens art. 54, alin. (5) din Legea nr. 100/2017. Totodată, noțiunea este preluată din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică în vigoare, introducerea unei formulări alternative ar putea genera necorelări terminologice și interpretări diferite față de cadrul legal existent, afectând coerența și unitatea normativă în domeniul energiei electrice.

		reconstruite în scopul admiterii în exploatare a instalațiilor electrice, precum și eliberării Actului de corespundere.	
	6.	Art. 2 pct. 71) definiția „întreprindere electroenergetică” se propune în următoarea redacție: „întreprindere electroenergetică - persoană fizică sau juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de producere, de transport, de distribuție, de agregare, consum dispecerizabil, de stocare a energiei, trading cu energie electrică, de furnizare a energiei electrice și care îndeplinește funcții comerciale, tehnice sau de întreținere aferente activităților respective, fără a include consumatorii finali;” Propunerea dată este determinată de faptul că definiția de Trader include activitate de cumpărare. Altfel, numai consumatorul final cumpără energie electrică.	Nu se acceptă, Noțiunea respectivă transpune noțiunea corespunzătoare din art. 2, pct. (57) din Directiva UE nr. 2019/944, iar în contextul transpunerii legislației UE este necesar de asigurat corespunderea noțiunilor utilizate în legislația națională cu cele din actul UE transpus (art. 54, alin. (1), lit. c) din Legea nr. 100/2017). Totodată, conform Proiectului de lege, trader-ul este o persoană fizică sau juridică care cumpără și vinde energie electrică exclusiv pe piețele angro de energie electrică, pe când cumpărarea energiei se referă și la piața cu amănuntul.
	7.	Art. 9, alin.(4) de expus în următoarea redacție (4) Actele normative de reglementare, care urmează să fie aprobate de către Agenție, se elaborează de aceasta, cu excepția codurilor rețelelor electrice și a liniilor directe, precum și a termenilor, condițiilor și metodologiilor (în continuare – TCM), care se elaborează de către instituțiile abilitate și se propun spre aprobare Agenției în conformitate cu Articolul 39 și Articolul 94	Se acceptă parțial, Sintagma „se elaborează de Agenție” se substituie cu sintagma „se elaborează de aceasta”. Totodată, este necesar de precizat că ANRE urmează să aprobe TCM-urile prevăzute în codurile și liniile directe. La fel, este necesar de specificat entitatea responsabilă de elaborarea acestora.
	8.	Art. 72, alin. (19) de completat cu: j) Sisteme de distribuție închise Propunerea dată este determinată de faptul că art. 69 face referință la acest act.	Nu se acceptă, Articolul 72, alin. (19) și articolul 69, alin. (4) din Proiectul legii reglementează două situații diferite. Articolul 72 alin. (18) se referă la racordarea la rețea, iar articolul 69, alin. (4) vizează rețelele electrice ale SDI care sunt deja racordate. Obținerea actului de corespundere în acest din urmă caz este necesară pentru atestarea faptului că rețelele SDI corespund cerințelor de siguranță și reprezintă una din condițiile de bază în legătură cu obținerea autorizației pentru SDI. Totodată, definiția noțiunii de „act de corespundere” de la art. 2 pct. 3) se completează cu enunțul următor: „Actul de corespundere se emite și în cazurile prevăzute la art. 69 alin. (4) și art. 73 alin. (5)”.
	9.	Art.141, alin. (1) de expus în următoarea redacție (1) Pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelelor electrice și a se evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor și a mediului, se stabilesc zone de protecție ale rețelelor electrice în conformitate cu Regulamentul cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice. Regulamentul menționat se răsfrânge și asupra liniilor electrice ce aparțin	Se acceptă, Pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la obiectul Regulamentului cu privire la zonele de protecție ale rețelelor electrice, la articolul 141, alin. (1), fraza a 2-a cuvintele „stabilește prevederi cu privire la” se substituie cu cuvintele „reglementează și”.

		producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora.	
	10.	Art.141, alineatele (2), (5), (7): de exclus sintagma „și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora”. Propunerea dată este determinată de faptul că pct.4 din Regulament stabilește clar definește asupra căror obiecte ale rețelelor electrice se răsfrâng prevederile acestuia.	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului legii. Prevederile unui act normativ trebuie formulate în mod clar și fără echivoc.
	11.	Art. 141, alin. (6) de înlocuit „organul supravegherii energetice de stat” cu organul abilitat „Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică”.	Nu se acceptă. Conform art.7 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică supravegherea energetică de stat se asigură de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Totodată, propunerea contravine prevederilor art. 14 din Legea cu privire la energetică nr. 174/2017.
	12.	Art. 141, alin. (8) de exclus sintagma „în mod excepțional”, deoarece nu încadrează într-o condiție excepțională sau nu se supune normei generale. Se propune utilizarea verbelor conjugate la timpul prezent.	Se acceptă parțial, La art. 141, alin. (8) cuvintele „se va efectua” se substituie cu cuvintele „se efectuează”. Totodată, sintagma „în mod excepțional” este utilizată în prevederea respectivă pentru că la strămutarea rețelelor electrice trebuie să se recurgă doar în cazuri excepționale.
Consiliului Concurenței (nr. DJ-06/ 276 - 554 din 09.04.2025)	1.	Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 08 aprilie 2025, a examinat, repetat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și, în limitele competenței sale, își reiterează opinia în partea în care nu a fost luată în considerare. 1. Deși în Sinteză se menționează că, obiecția Plenului Consiliului Concurenței a fost acceptată, textul art. 51 alin. (8) nu a fost reformulat în mod corespunzător prin utilizarea exprimărilor juridice corespunzătoare. Astfel, reiterăm necesitatea ca textul Mecanismul de asigurare a capacității se examinează în raport cu respectarea principiilor aferente ajutorului de stat să fie expus conform formulării Mecanismul de asigurare a capacității se examinează prin prisma regulilor ajutorului de stat reglementat de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.	Se acceptă, Prevederea de la art. 51, alin. (8) a fost redactată conform propunerii.
	2.	2. Autoritatea de concurență reiterează că, autorul proiectului nu a argumentat suficient prevederea art. 4 alin. (2) lit. a) din proiect, conform căreia Guvernul va desemna o întreprindere ca operator al pieței energiei electrice doar dacă este o persoană juridică înregistrată în Republica Moldova de către un operator desemnat al pieței de energie electrică dintr-o Parte Contractantă a Comunității Energetice sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene. Această propunere ar putea	Nu se acceptă, În opinia autorului, nu este oportună modificarea prevederii de la art. 4, alin. (2) lit. a) în sensul extinderii listei întreprinderilor care pot fi desemnate în calitate de operator al pieței energiei electrice. Este important ca persoana care va fi desemnată în calitate de operator al pieței să dețină experiență în partea ce ține de organizarea piețelor de energie electrică conform principiilor și mecanismelor stabilite la nivelul Uniunii Europene și al Comunității Energetice. Aceasta deoarece, pe de o parte, unul din obiectivele politicii de stat

		limita posibilitatea unor anumiți furnizori de a oferi un serviciu dacă geografic sunt amplasați în alte state care nu sunt state membru UE sau Parte Contractantă a Comunității Energetice.	este integrarea piețelor de energie electrică a Republicii Moldova în piața unică a energiei din Uniunea Europeană, iar pe de altă parte piețele de energie electrică din Republica Moldova sunt la un stadiu incipient de dezvoltare în raport cu modul de organizare și funcționare al pieței unice de energie din Uniunea Europeană. De remarcat totodată și faptul că cerința privind desemnarea unei întreprinderi în calitate de operator al pieței va fi eliminată odată cu aprobarea de către Guvern a unei hotărâri privind implementarea principiilor aferente recunoașterii OPEED desemnate în alte Părți Contractante ale Comunității Energetice sau în State membre ale Uniunii Europene, în condițiile stabilite la art. 150, alin. (6) din Proiect.
	3.	3. Legea concurenței nr. 183/2012, la art. 55 și Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, la art. 11 alin. (1) atribuie Consiliului Concurenței dreptul de a iniția investigații pentru eventuale încălcări ale legislației din domeniul ajutorului de stat și din domeniul concurenței, în limitele competențelor prevăzute de legislație. Astfel, Consiliul Concurenței nu desfășoară controale și investigații dar desfășoară investigații concurențiale. Prin urmare, se constată necesitatea de a expune textul art. 8 alin. (3) propoziția a doua din proiect în redacția: Principiul enunțat în acest alineat nu împiedică autoritățile care participă la controale și investigații comune cu Agenția să își exercite drepturile și funcțiile stabilite în legile care reglementează activitatea autorităților respective, inclusiv dreptul Consiliului Concurenței de a efectua investigațiile concurențiale necesare.	Se acceptă, Ultima frază din art. 8, alin. (3) a fost modificată conform propunerii.
SA „Termoelectrica” (nr. 79/2544 din 04.04.2025)	1.	Prin prezenta, „Termoelectrica” SA informează că a examinat adresarea înregistrată cu nr. 1948 la 31.03.2025, referitor la expertizarea proiectului de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024) și comunică următoarele. În urma examinării sintezei obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) și a proiectului Legii a fost constatat faptul că autorii proiectului nu au acceptat propunerea întreprinderii noastre de modificare a Art. 132 alin. (3), expusă în demersul nr. 79/1466 din 25.02.2025. Astfel, reieșind din prevederile pct. 231 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, care stipulează „Autoritățile notifică autorului, printr-o scrisoare, în termen de 5 zile lucrătoare, menținerea anumitor obiecții expuse în procesul de avizare/expertizare de compatibilitate cu legislația UE doar dacă insistă asupra acestora”, „Termoelectrica” S.A. informează că insistă și	Se acceptă Prevederea de la art. 133, alin. (3) din Proiectul legii a fost modificată și redactată conform propunerii. Astfel, la art. 133, alin. (3) cuvintele „un bilanț și un cont de profit” se substituie cu cuvintele „conturi de profit”.

		consideră necesară acceptarea propunerii de a exclude din Art. 132 alin. (3) a sintagmei „un bilanț”. Reiterăm faptul că titularii de licență nu întocmesc bilanțuri separate pentru fiecare activitate, din motiv că nu este posibilă divizarea pozițiilor de activ și pasiv din bilanțul contabil și stabilirea acestora în politicile contabile, dar trebuie să prezinte în notele explicative la situațiile financiare situația de profit și de pierderi separate pentru fiecare activitate în parte. Din motivul că producerea energiei electrice poate fi în regim de cogenerare activele ca mijloace fixe, stocurile, și altele nu pot fi divizate pe măsura utilizării acestora, respectiv datoriile față de furnizorul de gaze naturale și alte consumabile la fel nu poate fi divizat, sau dacă am stabili o divizare procentuală nu ar fi o corectitudine perfectă. În același context, în bilanțul contabil entitatea trebuie să prezinte informații pe elemente ca imobilizări, stocuri și altele, acestea fiind incluse în bilanț, după cum urmează: Imobilizările corporale - potrivit Standardul Internațional de Contabilitate 16 Imobilizări corporale la valoarea contabilă, valoarea la care un activ este recunoscut după ce se deduc amortizarea cumulată și pierderile cumulate din deprecieri. Totodată, pct.7 din același Standard "Costul unui element de imobilizări corporale trebuie recunoscut ca activ dacă și numai dacă: (a) este probabilă generarea de beneficii economice viitoare aferente elementului pentru entitate; și (b) costul elementului poate fi evaluat în mod fiabil." Costuri - includ costurile suportate inițial pentru dobândirea sau construcția unui element de imobilizări corporale, precum și costurile suportate ulterior pentru adăugări la acestea, pentru înlocuirea parțială sau pentru întreținerea acestora. Potrivit pct. 9-10 din Standardul Internațional de Contabilitate 2 Stocuri în bilanțul contabil "Stocurile trebuie evaluate la valoarea cea mai mică dintre cost și valoarea realizabilă netă.", iar "Costul stocurilor trebuie să cuprindă toate costurile de achiziție, costurile conversiei, precum și alte costuri suportate pentru a aduce stocurile în starea și în locul în care se găsesc în prezent." Mai mult, potrivit prevederilor Legii contabilității nr. 287/2017, documentele primare care confirmă costul bunurilor sunt facturile fiscale și reprezintă valoarea de achiziție a bunului, care nu poate fi divizată.	

		Suplimentar, menționăm faptul că asupra modificării Art. 132 alin. (3) s-au expus și „CET-Nord” SA și SA „Energocom”, fapt care la fel nu a fost acceptat de către autorii proiectului. Considerăm cele expuse, drept argumente pentru care solicităm excluderea în Art. 132 alin. (3) a sintagmei „un bilanț”.	
ÎS „Moldelectrica” (nr. 46-39/1143 din 08.04.2025)		Prin prezenta, I.S. „Moldelectrica”, la scrisoarea Ministerului Energiei nr. 05-913 din 28.03.2025 privind informarea asupra definitivării proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la energia electrică, număr unic 732/MEn/2024, în corespundere cu prevederile pct. 231 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610 din 03.07.2018, reiterăm propunerea de a utiliza noțiunea „<i>putere de injecție</i>” aferent centralelor electrice la art. 72 alin. (4) și art. 72 alin. [8]. Propunerea dată vine să alinieze noțiunea de putere aprobată și putere instalată, pentru a evita interpretări privind capacitatea centralei electrice. Astfel, puterea instalată a centralei poate să difere (mai mare) ca puterea aprobată spre injecție, valoare care este determinată de capacitatea rețelei.	Nu se acceptă, Puterea injectată nu poate fi mai mare decât puterea instalată.
Qair Group (nr. 93 din 10.04.2025)		Grupul QAIR (Franța) este un producător de energie electrică, care are în operare și construcție 139 de centrale electrice, cu o capacitate ce depășește 1.7 GW și un portofoliu de proiecte în dezvoltare de peste 34 GW, în peste 20 de țări, pe 4 continente. În Republica Moldova QAIR dezvoltă proiecte de energie regenerabilă de peste 200 MW. Am participat activ la toate etapele de consultări publice privind noua Lege cu privire la energia electrică. Urmare ultimilor consultări organizate de Ministerul Energiei ce au avut loc pe data de 18 februarie curent am venit cu mai multe propuneri referitoare la proiectul propus de Lege. În cadrul consultărilor publice sus-menționate a fost agreat că va fi ultima rundă de consultări în detaliu, ce va permite expunerea pozițiilor la toate părțile antrenate în relațiile ce cad sub incidența acestei legi. Toate propunerile înainte de către QAIR au fost bazate pe experiența grupului acumulată în mai multe state din cadrul Uniunii Europene. Cu regret constatăm că toate comentariile înaintate de grup au fost respinse.	Nu se acceptă, Reiterăm că activitatea de producere a energiei electrice este o activitatea comercială, privată, desfășurată de producător în scopul obținerii de profit, iar producătorul este liber să participe pe piețele de energie în mod liber, inclusiv este în drept să exporte energia electrică produsă sau chiar să nu participe în anumite momente pe piață, etc. Spre deosebire, de activitatea de producere, activitatea de transport/de distribuție este o activitate care se realizează inclusiv reieșind din interesul public: energia electrică nu poate ajunge la locurile de consum ale consumatorilor finali decât prin intermediul rețelelor electrice. Totodată, activitatea de transport/de distribuție se realizează în condiții de monopol natural, nefiind admisă posibilitatea de a se construi rețele electrice paralele. În același timp, Ministerul Energiei recunoaște importanța atragerii de investiții în producerea energiei electrice, însă aceasta nu trebuie să se realizeze prin restrângerea, chiar și temporară, a dreptului de proprietate al altor persoane fizice sau juridice. În spiritul acquis-ului comunitar, încurajarea investițiilor în dezvoltarea producerii de energie electrică se realizează prin aplicarea de mecanisme de sprijin (a se vedea, de exemplu, în acest sens Lega nr. 10/2016), stimulente și, eventual, acordarea de alte facilități, aplicate în mod transparent, obiectiv și nediscriminatoriu.

	În special, dorim să atragem atenția DVS și să cerem implicare în vederea necesității de modificare a capitolului XI din proiectul de Lege propus pentru a extinde drepturile speciale de utilizare a terenurilor (servitute) asupra tuturor obiectivelor de infrastructură energetică, pentru a asigura construcția și operarea eficientă a obiectivelor energetice. Atât acest proiect de lege, cât și actuala Lege nr. 107/2016 oferă operatorilor de sistem mai multe drepturi speciale în utilizarea terenurilor și proprietăților unor terți pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice și de transport. Nu suntem de acord cu poziția Ministerului la acest subiect expusă în sinteza propunerilor la proiectul de Lege precum că activitatea de producere a energiei electrice este o activitate pur comercială, privată, desfășurată de producător în scopul obținerii de profit. Considerăm că în condițiile crizei energetice regionale care inevitabil va dura pentru mai mulți ani înainte, această activitate este una de utilitate publică și producătorii de energie electrică trebuie să fie tratați pe picior de egalitate cu operatorii de sistem. Am informat și anterior, că în mai multe țări a Uniunii Europene atât operatorii de sistem, cât și producătorii energiei electrice au aceleași drepturi privind accesul la proprietatea publică sau privată pentru construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare și re tehnologizare a instalațiilor gestionate de către aceștia. Am dat exemplul României, când conform Legii nr.123 din 10.07.2012 energiei electrice și a gazelor naturale, sunt instituite drepturi de uz, servituți, acces în favoarea titularilor autorizațiilor de înființare și de licențe pentru toate lucrările necesare construirii capacității, accesului la aceasta, funcționării normale și altor acțiuni legale cu referire exploatarea acestora (art.12 din Legea nr.123/2012). În condițiile propuse în proiect construcția unei centrale electrice eoliene de dimensiuni mari devine practic imposibilă, cu riscul de a întâmpina împotrivire, inclusiv cu rea intenție din partea unor proprietari de terenuri învecinate care vor fi temporar afectați în perioada de construcție. Prin propunerea înaintată nu se intenționează îngrădirea drepturilor de proprietate, doar să fie instituite acele servituți legale de trecere și survol, necesare atât pentru construcția și operarea centralelor electrice, cât și pentru finanțarea acestora.	În fine, nu este de neglijat și faptul că normele constituționale și cele de drept civil protejează dreptul de proprietate nu doar sub aspectul impunerii obligativității despăgubirii proprietarului a cărui drepturi a fost limitat sau restrâns pentru a anumită perioadă de timp, dar și în partea ce ține de exprimarea consimțământului privind limitarea sau restrângerea chiar și parțială a dreptului său de proprietate, cu excepția situației în care limitarea sau restrângerea este necesară pentru asigurarea interesului public general. Or, conform celor menționate mai sus, nu pot fi catalogate ca reprezentând interesul public general, interesele individuale ale investitorilor în producerea energiei electrice.

		Este cert și cadrul legal în vigoare așa și prevede, că orice intervenție, îngrădire temporară a drepturilor de proprietate poate avea loc numai cu o dreaptă și prealabilă despăgubire, grupul QAIR fiind de acord în totalitate cu acest principiu. Lipsa unor asemenea prevederi în legislația primară, va suplimenta lista și așa lungă de riscuri pentru investiții în sectorul energetic. Urmare propunerilor înaintate mai sus, rugăm să reveniți la acest subiect și să fie ajustate prevederile proiectului conform celor solicitate. Exprimăm disponibilitatea participării la o ședință în orice format pentru discutarea acestui subiect, inclusiv cu atragerea experților din domeniu contractați de Minister pentru a identifica soluția acceptabilă pentru toți participanții în sectorul energetic.	
Expertizare			
Secretariatul Comunității Energetice (f/n din 13.03.2025)	1.	The alignment of the definitions at Article 2 of the draft LoE with the ones stated in the EnC Regulation 2019/943, Regulation 2019/944 and EnC Regulation 2015/1222 in particular on the definition of the <i>market operator</i>, and <i>instrument derived from the field of electricity</i> should be carried out. “<i>Aggregator</i>” to be replaced all over the text of the document with “Market participant involved in aggregation” as it is applied in the Regulation (EU) 2019/944.	Partially accepted, The definition of “market operator” provided in the draft Law was adjusted following the initial public consultation and, in our views, corresponds with the definition from article 2 of the EU Regulation no. 944/2019: “<i>market operator</i> – an entity, holding a license for operation of electricity markets that provides a service whereby the offers to sell electricity are matched with bids to buy electricity on organized electricity markets” With regard to the notion of “electricity derivative”, its definition given in the EU Directive 2019/944 makes reference to the Section C of Annex I to Directive 2014/65/EU (point (5), (6) and (7)). As it was mentioned in the table of comments related to the previous round of consultations, the definition given to the notion of “electricity derivative” in the Draft law on electricity refers to the national Law on capital market no. 171/2012. However, Law no. 171/2012 transposes Directive No. 2004/39/CE on financial instruments markets which was replaced at the level of European union by the Directive 2014/65/EU, which indeed expands the types of derivatives. In this context, the Law on electricity cannot replace or extend the legislation on financial markets and shall be applied in alignment with the established financial legislation. In the same time in accordance with the National Action Plan on accession of the Republic of Moldova to European Union (2024-2027), the deadline for transposition of the Directive no. 2014/65/UE is December 2027. Regarding the term “market participant engaged in aggregation”, for the purpose of the Law, we consider more appropriate to use the corresponding notion of “aggregator”, to avoid any confusion with the application of this concept or misuse of the term “market participant engaged in aggregation”. Moreover, a separate license for the “aggregation” activity is introduced in the Draft law and

		the use of the term “aggregator” is more suitable for the entity conducting this activity (similar to the term “supplier” providing “supply services”). To be mentioned in this regard also the language used by ACER to denominate the entity providing aggregation services in its Market Monitoring Reports. See for instance, para. 46 of ACER 2023 Market Monitoring Report: “Demand response and other distributed energy resources: what barriers are holding them back?”, available at https://www.acer.europa.eu/monitoring/MMR/barriers_demand_response_2023. Finally, the term “aggregator” is defined in the Draft law in accordance with the definition provided in the EU Regulation no. 943/2019.
2.	The draft LoE shall ensure full and compliant transposition of the requirements related to NEMO designation. The intention for designation in Moldova of national legal monopoly for day-ahead and intraday trading services should have been notified to Energy Community Secretariat within two months after entry into force of EnC Regulation 2015/1222 activity which has not been fulfilled. Restricting the designation of more than one NEMO to one market operator shall be accompanied by the provisions related to competitive NEMO model as stipulated in Regulation (EU) 2015/1222 (CACM). Furthermore, the existing Law lacks transposition of the passporting principle (Article 4(5)-(9) EnC CACM) and of Article 5 of EnC CACM. Requiring a license in Moldova as a precondition for NEMO designation de facto prevents designation of foreign market operators as NEMO in Moldova. We consider that the default model should be a competitive NEMO model and the monopoly model could remain as a transitional solution until market is coupled into SDAC/SIDC.	Accepted, The Draft law was supplemented with a new Article (Article 95) to allow for phasing of legal monopoly for trading services. Also, provisions related to passporting were introduced, but their implementation is subject to specific conditionality.
3.	The conditions and the process to impose the public service obligation is defined in Article 9 of Regulation (EU) 2019/944 and its provisions are transposed entirely in Article 17 of the draft of the new LoE. As the legal background is already provided by Article 17 we consider that paragraph 9 of Article 92 is no longer necessary all the more is referring to a paragraph of which provisions does not exist anymore.	Partially accepted, The provision from Article 92 was redrafted to exclude the non-applicable references.
4.	The role of the Central supplier as represents a distorting factor for the competition on the day-ahead, intraday and balancing markets shall be very well defined to be compliant with the provisions of Article 5 of the Regulation (EU) 2019/944, Articles 3, letter a) and b) and Article 10 of Regulation (EU) 2019/943 regarding the price formation based on market mechanisms and obligations shall be clearly defined, transparent, non-discriminatory and verifiable, and shall guarantee equality of access for electricity undertakings to	Accepted, As it was mentioned during the previous round of public consultations, the function of central electricity supplier was introduced in the Law on electricity in 2016 to ensure proper implementation of the renewable energy support scheme established in the Law no. 10/2016 on the promotion of use of energy from renewable sources, as well to support the operation of local CHPs providing district heating given their critical role in ensuring security of supply. The duties of the central supplier on the electricity market will indeed be gradually phased out, being limited to the implementation of the authorized

		national consumers. Moreover, temporal limits should be set for this mechanism, and a solid argumentation related to ensuring the security of supply, fostering the integration of energy from renewable sources or climate protection should be in place.	renewable energy support scheme, under which the central supplier will sell all electricity from renewables on the organized competitive markets (in particular, on the day-ahead market). In this context, in accordance with article 38¹, para. (1) Law no. 10/2016, the power purchase agreements, concluded by the central supplier with large eligible producers, shall be replaced by contracts for difference once the following conditions are met: a) the day-ahead market is established and operational. b) the price for each trading interval on the day-ahead market has been established for the last 6 consecutive months. Following the transition to CfDs, the role of the central electricity supplier will be limited to selling the electricity on the day ahead market and managing the payments under contracts for difference signed by eligible producers under the support scheme. See in this regard also the provisions of art. 149, para. (3) of the draft Law on electricity, which specifies that the obligation of the central electricity supplier to procure and resell the electricity produced by eligible power plants using renewable energy sources and the related obligation of suppliers established in Article 87 paragraph (2) shall no longer apply after the transition of eligible power plants using renewable energy sources to contracts for differences, following the requirements of the Law no. 10/2016 on the promotion of the use of energy from renewable sources. In relation to the urban CHPs, in accordance with Article 149, para. (4) of the draft Law, the provisions from article 9, para. (1), let. k) [the duty of ANRE to develop the tariff methodology and to approve regulated prices for urban CHPs] and the corresponding obligation of the central electricity supplier to buy and resell the electricity produced by CHPs, as well as the priority dispatch of urban CHPs shall be phased out starting with 01.01.2031, or at an earlier date, established in a resolution adopted by ANRE in this regard (see article 74, para. (6) letter c)). Therefore, a clear deadline is established in the draft Law on electricity for the obligation of central supplier to procure the electricity from urban CHPs. See also the latest version of the Regulatory Roadmap, agreed between the MoE, European Commission and Energy Community Secretariat on phasing out public service obligations imposed on Energocom.
	5.	For a better perspective of the options for ownership unbundling of transmission systems and transmission system operators provided by Regulation (EU) 2019/944, the provisions on this subject shall be included within Section I Separation of the transmission system operator of the draft LOE, ensuring a comprehensive transposition of the Regulation.	Accepted and agreed, Article 43 of the EU Directive 2019/944 (Ownership unbundling of transmission systems and transmission system operators) is transposed in art. 26 of the draft Law, while Articles 43 and 44 of the EU Directive 2019/944 (Section 2 related to the independent system operator) are transposed in art. 27-29 of the draft Law. Moreover, article 25 of the draft Law provides directly in para. (5) that the independence of the transmission system operator shall be ensured through the implementation of one of the following models: a) the ownership unbundling model, following the requirements set out in Article 26, paragraphs (1) and (2);

			b) the independent system operator model, provided for in Article 27, where, until 6 October 2011, the electricity transmission network is owned by a vertically integrated undertaking.
	6.	Article 42 should be completed with the provisions of Article 14 paragraph 1 and 5 of Regulation 2019/943 related to the methodology according to which the bidding zone review is carried out, and that Contracting Parties shall take all appropriate measures to address congestions. Moreover, at paragraph 7 of the same article should be added the provision of paragraph 8 of Article 14 of the Regulation 2019/943 related to the unanimous decision on the bidding zone review of the relevant Contracting Parties in the same capacity calculation region established in accordance with Article 15 of Regulation (EU) 2015/1222, as adapted and adopted by Ministerial Council Decision 2022/03/MC-EnC.	Accepted, So far, ACER issued 3 separate decisions related to the methodology and assumptions to be used in the bidding zone review (BZR) process at the level of EU (https://www.acer.europa.eu/electricity/market-rules/capacity-allocation-and-congestion-management/bidding-zone-review): 1. ACER issued its first decision on 24 November 2020, adopting the methodology and the assumptions to be used in the bidding zone review process. 2. On 8 August 2022, ACER published a second decision on the alternative bidding zone configurations to be considered in Continental Europe (Germany, France, Italy and the Netherlands) and in the Nordic area (Sweden). 3. a third decision on the alternative bidding zone configurations for the Baltic region on 22 December 2023. However, none of these decisions address the review of the bidding zones of the Energy Community Contracting Parties, since the review process initiated under article 14 of the EU Regulation no. 943/2019 refers exclusively to the configuration of bidding zones of the EU Member States. More specifically, the Methodology approved by ACER considers 8 bidding zone review regions (BZRR): BZRR Central Europe, BZRR Nordic, BZRR South-East Europe, BZRR Central Southern Italy, BZRR Iberian Peninsula, BZRR Baltic, BZRR Ireland, BZRR Great Britain. However, based on the comments to this specific provision of the EU regulation, which was adjusted under the Energy Community Treaty, it is our understanding that the Energy Community Secretariat foresees an eventual decision of ACER that would extend the applicability of the BZR methodology also to Energy Community Contracting Parties and would provide for assumptions for the BZR process relevant for Moldova. Since the draft Law already transposes the requirements related to bidding zone review established in CACM regulation, and there is no methodology and assumptions that would cover also the bidding zone of the Republic of Moldova, to ensure consistency and the logical integration of para. (5), art. 14 of the EU Regulation no. 943/2019, as adapted under the Energy Community Treaty, article 14, para. (2) of the draft Law was supplemented at the end with the following sentence: <i>„When conducting the bidding zone review, the methodology and assumptions to be used for the bidding zone review process, approved by ACER, shall be taken into account, to the extent that they address the bidding zone in the Republic of Moldova.”</i> Article 14, para. (1) of the EU Regulation no. 943/2019 is transposed in article 42, para. (4) of the draft Law. Paragraph (7) of this article has been adjusted to reflect the requirement that an unanimous decision has to be adopted by all relevant authorities of the involved

		Contracting Parties and/or EU Member States in order to modify the bidding zone configuration.
7.	At Article 43, paragraph 7 should be added the provisions related to the unanimous decision on the bidding zone review of the relevant Contracting Parties in the same capacity calculation region established in accordance with Article 15 of Regulation (EU) 2015/1222 as stated in paragraph 5 Article 15 of the Regulation 2019/943 whether to amend or maintain the bidding zone configuration within and between those Contracting Parties borders.	Accepted, Paragraph (7) of this article has been adjusted to reflect the requirement that an unanimous decision shall be adopted by all relevant authorities of the involved Contracting Parties and/or EU Member States in order to modify the bidding zone configuration.
8.	Article 71 paragraph 1 shall include the provisions of Article 6 par 3 of Regulation (EU) 2019/944 related to citizen energy communities.	Accepted, The provision of Article 6, para. (3) of the EU Directive no. 944/2019 is transposed in art. 125, para. (11) of the draft Law.
9.	Article 77 paragraph 3 should include provisions on the cost-benefit analysis to be conducted according to Commission Recommendation 2012/148/EU as well as data protection and cybersecurity conditions.	Partially accepted, Para. (3) of art. 77 from the draft Law specifies that the cost-benefit analysis shall be conducted in accordance with the principles and requirements established in an ANRE resolution, which shall take into consideration the requirements and minimum functionalities for smart metering systems applicable at the level of the European Union. This provision will ensure that the requirements of the Commission Recommendation 2012/148/EU will be implemented, given that this Recommendation is mandatory in accordance with the EU Directive. To be noted in this regard that in accordance with the legal requirements related to the content of legislative acts adopted by Moldovan authorities and institutions, adopted normative acts cannot contain direct references to decisions and recommendations issued by foreign authorities and institutions (including EU Commission, ACER, ENTSOE, etc). Finally, to ensure that the cost benefit analysis is conducted following the requirement to ensure cybersecurity and data protection, the first sentence of para. (3), art. 77 of the draft Law is adjusted as follows: <i>“(3) For the purpose of para. (1), system operators shall conduct a cost-benefit assessment of deployment of smart metering systems within their network area in accordance with the principles and requirements established in a resolution approved by the Agency. When developing the respective resolution, the Agency shall take into account the minimum requirements and functionalities of smart metering systems applicable at European Union level, as well as the best available techniques to ensure the highest degree of cybersecurity and data protection.”</i>
10.	The provisions on 15-minute imbalance settlement period of Article 8(4) of Regulation (EU) 2019/943 is missing and should be added.	Accepted partially, Para. 7 of art. 89 is adjusted as follows: <i>„(7) The imbalance settlement period on the electricity market of the Republic of Moldova is 15 minutes, except for the situation in which the Agency granted a derogation in accordance with Article 92, para. (10) or an exception in accordance with para. (8) of this Article.”.</i> Article 89 is complemented with a new paragraph – para. (8):

		„(8) Starting with 1 January 2027, the imbalance settlement period shall not exceed 30 minutes where the regulatory authorities within the synchronous area agreed on a unanimous decision on granting an exemption from paragraph (7).” Under current circumstances, before the finalization of the electricity market coupling process and given the very low degree of smart metering systems roll-out, we believe that it is not technically possible to switch to a 15 minute imbalance settlement period from the current period of 1 hour. Therefore, a transitional period is necessary to achieve this objective, period in which the appropriate IT infrastructure and network digitalization measures, including smart metering systems, will be identified and carried out by system operators, and the market related rules and procedures will be properly adapted and implemented by the relevant stakeholders.
11.	To ensure the transparency and to increase the level of information at consumer side on Article 111 paragraph 7 should be added the minimum requirements for billing and billing information that the supplier must include in the invoice issued to the final customer in accordance with the provisions of Annex I of Regulation (EU) 2019/944. The regulatory authority or another competent national authority shall take the necessary steps to ensure that the information provided by suppliers to final customers pursuant to this point is reliable and is provided at a national level in a clearly comparable manner. The supply regulation adopted by ANRE shall be aligned with the minimum requirements for billing and billing information provided in Annex I of Regulation (EU) 2019/944.	Accepted and agreed, Given the complexity of the Draft law and the high degree of detailed information to be included in the invoice in accordance with the Annex 1 of the Directive no. 2019/944, it was decided that this Annex will be transposed through amendments to ANRE Regulation on electricity supply. Supplementing the draft law with many details will make the adoption of secondary legislation redundant. Also, in case the content of the Annex I of EU Directive 944/2019 is revised, it will be easier to adjust ANRE Regulation on electricity supply, without the need to go through the entire process for amending the primary legislation.
12.	Article 112 should be completed with the provisions of paragraphs 3,4,5,6 from Article 14 of the Regulation (EU) 2019/944.	Accepted, Article 112 was supplemented with additional provisions to allow the implementation of comparison tools by third parties and issuance of trust marks.
13.	Article 117 should be completed with the provisions from the Article 10, paragraph 2 letter h) of the Regulation (EU) 2019/944 “information relating to consumer rights, including information on complaint handling and all of the information referred to in this paragraph, that is clearly communicated on the bill or the electricity undertaking’s web site.”	Accepted and agreed, This provision is transposed through article 110, para. (8) of Draft law.
14.	Article 126 does not define the vulnerable consumer as require provisions of Article 28 of the Regulation (EU) 2019/944.	Explained, The definition of vulnerable customer is provided in article 3 of Law no. 241/2022 regarding the Fund for reduction of energy vulnerability.
15.	Opening of the day-ahead, intraday, balancing and system services markets should not be formalised through the ANRE’s decision as stated in Article 148 (9) of the draft LoE. This is an excessive step that is slowing down the market opening, whereas the regulator is responsible in any case for approval of the rules and market monitoring.	Accepted, We understand that this comment refers to article 149, para. (8). This paragraph was removed.

	16.	The provisions of Article 28 and 36 of the Regulation (EU) 2019/943 should be transposed.	Accepted, Para. (1) and (2) from Article 28 of the Regulation no. 943/2019 were transposed through article 55, para. (1) and (2) from Draft law. See also article 35, para. (12) and article 130, para. (3), let. 9) from Draft law. Article 36 of the Regulation no. 943/2019 is transposed through article 56, para. (1) of Draft law. See also comments below.
	17.	The provisions of Article 65 of Regulation (EU) 2019/943 should be transposed as requires for the contracting parties and regulatory authorities to provide the Energy Community Secretariat with all the information necessary for the purposes of enforcing Regulation (EU) 2019/943.	The Draft law contains specific provisions regarding the provision of information by ANRE, by the Ministry of Energy and TSO to the Energy Community Secretariat. See in this regard art. 5, para. (2), art. 8, para. (4), article 12, para. (1) and (5), art. (40), para. (9), art. (42).
	18.	As stated in Article 34 of Regulation (EU) 2019/943 regarding regional cooperation structure Annex IV of Regulation 943 should be added.	Accepted, A new paragraph was inserted in Article 56 of the Draft law, after para. (1): <i>„(2) In accordance with the Energy Community legislative framework, at the entry into force of this Law, the electricity system of the Republic of Moldova shall be considered as part of the Eastern Europe system operation region, managed at regional level by the transmission system operators within the Eastern Europe Regional Coordination Centre. Principles related to cooperation within the system operation region, the borders and requirements related to coordination of bidding zone borders adjacent to the system operation region shall be established in the system operation guidelines specified in Article 39. The assignment of the electricity system of the Republic of Moldova to a system operation region and, respectively, the participation of the transmission system operator of the Republic of Moldova within the relevant regional coordination center may be reviewed and amended at the initiative of the transmission system operators of the respective system operation regions, following the decision of ACER.”</i>
	19.	The system operation regions defined by Annex V of the Regulation 2019/943 shall be added.	Accepted, A new paragraph was inserted in Article 56 of the Draft law, after para. (1): <i>„(2) In accordance with the Energy Community legislative framework, at the entry into force of this Law, the electricity system of the Republic of Moldova shall be considered as part of the Eastern Europe system operation region, managed at regional level by the transmission system operators within the Eastern Europe Regional Coordination Centre (EE CCR). Principles related to cooperation within the system operation region, the borders and requirements related to coordination of bidding zone borders adjacent to the system operation region shall be established in the system operation guidelines specified in Article 39. The assignment of the electricity system of the Republic of Moldova to a system operation region and, respectively, the participation of the transmission system operator of the Republic of Moldova within the relevant regional coordination center may be reviewed and amended at the initiative of the transmission system operators of the respective system operation regions, following the decision of ACER.”</i>

			Currently, according to Annex V to the Regulation no. 943/2019, as adapted under the Energy Community, the transmission system of Moldova is considered to be part of the Eastern Europe system operation region, and the Moldovan TSO shall participate in the EE CCR. However, according to Art. 36, para. 4 of EU Regulation 943/2019, the relevant transmission system operators may, through ENTSO-E, submit a proposal to ACER for the amendment of system operation regions defined in accordance with para. 1 of that article. In this context and considering the current efforts to achieve market coupling with the Romanian electricity market, we believe that a provision reflecting the possibility for a review of the system operation region is appropriate to be included in the draft law. This addition is also necessary given that the draft law transposes the requirements of the EU Regulation 943/2019 related to the establishment and operation of a CCR in Moldova, even if under current circumstances, there is no decision to establish such a CCR under the jurisdiction of the Republic of Moldova.
Ministerul Justiției (nr.04/2-3447 din 07.04.20)	1.	Urmare examinării proiectului legii cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), comunicăm următoarele. Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, scopul proiectului de act normativ constă în armonizarea cadrului normativ național cu legislația Uniunii Europene, în special, cu cerințele stabilite în Pachetul UE Energie Curată pentru toți Europeenii (Clean Energy Package - CEP), implementarea căruia constituie o obligație pentru Republica Moldova, stabilită în cadrul Tratatului Comunității Energetice, fiind totodată și o condiție esențială pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Direcția de dezvoltare în continuare a sectorului electroenergetic din Republica Moldova este determinată de necesitatea alinierii la tendințele și obiectivele stabilite în cadrul Uniunii Europene, dezvoltarea piețelor regionale de energie și a integrării tot mai avansate a piețelor naționale, decarbonizarea eficace și la cele mai mici costuri, creșterea surselor regenerabile, implementarea noilor tehnologii, cum ar fi contoarele inteligente și stocarea energiei etc. În acest context, se propune abrogarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică la data intrării în vigoare a legii noi. Astfel, raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normativ.	Se acceptă.
	2.	Pentru îmbunătățirea calității proiectului se impun următoarele observații și propuneri:	
			Se acceptă parțial, Esența activității de trading este descrisă la art. 18, alin. (8) din Proiectul legii, iar traderii cumpără și vând energie electrică pe piața angro și, respectiv, urmează să îndeplinească obligațiile și beneficiază de drepturile stabilite pentru participanții

	La art. 1 alin. (4) lit. d), ce prevede că sub incidența legii intră tradingul cu energie electrică, considerăm necesară descrierea semnificației acestei activități, care, totodată, în acest articol, precum și la art. 16 alin. (1) lit. g), este indicată separat de transportul energiei electrice, iar la capitolul IV se menționează în cadrul activității de transport al energiei electrice. Astfel, se va elucida aspectul enunțat.	la piețele angro de energie electrică, prevăzute în Capitolul VII din Proiectul legii. Totodată, eventualele cerințe specifice pentru traderi urmează a fi stabilite în Regulile pieței energiei electrice, aprobate de ANRE. În ceea ce privește referințele la activitatea de trading din Capitolul IV, care reglementează activitatea de transport al energiei electrice, precizăm că acestea au fost incluse în contextul stabilirii principiilor ce țin de separarea și asigurarea independenței operatorului sistemului de transport. Astfel, una din condițiile de bază pentru separarea și independența operatorului sistemului de transport este asigurarea faptului ca aceeași persoană sau aceleași persoane să nu fie îndreptățite de a exercita direct sau indirect controlul asupra unei întreprinderi care desfășoară una dintre activitățile de trading cu energie electrică și de a exercita, direct sau indirect, controlul sau orice alt drept asupra operatorului sistemului de transport sau asupra rețelelor electrice de transport. În caz contract, există riscul ca operatorul sistemului de transport să refuze sau să limiteze nejustificat accesul la rețea a altor traderi și furnizori.
3.	La art. 2 „Noțiuni principale” remarcăm că, într-un act normativ este justificată definirea noțiunilor doar în cazul în care la momentul adoptării actului se știe cu certitudine că, un termen este pasibil de mai multe interpretări sau dacă se imprimă un alt sens decât cel uzual și se optează pentru o anumită interpretare. Suplimentar, se va ține cont că, având în vedere complexitatea relațiilor sociale, atribuirea semnificației atotcuprinzătoare a unei noțiuni este practic imposibilă. Astfel, explicarea sensului unor termeni în actele normative determină pericolul nedefinirii exacte a acestora, fapt ce va face dificilă aplicarea actului (se referă, în special, la noțiunile care nu au fost preluate din actele UE). În situația în care autorul proiectului intenționează să definească o noțiune, în nota de fundamentare este necesar să se arate că se întrunesc condițiile care impun definirea termenului în actul normativ și să se indice circumstanțele care justifică definirea termenului în sensul propus de autor (a se vedea art. 54 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative).	Se acceptă parțial.
4.	La art. 4 alin. (1) lit. g), art. 11 alin. (1) lit. a), art. 22 alin. (8), se vor exclude cuvintele „din prezenta Lege”, respectiv, „din prezentul articol” (observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect). Se va reține că, potrivit art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ.	Se acceptă, La art. 4 alin. (1) lit. g), la art. 11 alin. (1) lit. a), la art. 36, alin. (4), la art. 37, alin. (2), la art. 68, alin. (2), la art. 71, alin. (7), la art. 105, alin. (5) și la art. 147, alin. (3) din Proiectul legii se exclud cuvintele „din prezenta lege”.

5.	Prevederile art. 6 alin. (3) se vor revizui prin prisma art. 150 din Codul urbanismului și construcțiilor, care stabilește lucrările de construcții care pot fi executate fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire.	Se acceptă, Articolul 6 alin. (3) din Proiectul legii a fost revizuit prin prisma art. 150 din Codul urbanismului și în opinia autorilor nu există careva contradicții între normele respective. Totodată, pentru a se exclude echivocul în interpretare, la art. 6, alin. (3) cuvintele „nu eliberează” se substituie cu cuvintele „nu sunt în drept să elibereze”.
6.	La art. 7 alin. (1) remarcăm că, potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, <u>la prima folosire</u> .	Se acceptă, La articolul 1, alin. (3) după cuvintele „al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică” se inserează cuvintele „în continuare - <i>Agenția</i> ”. Corespunzător, la articolele 2, 3, 4 și 7 cuvintele „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică”, „Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică” se substituie cu cuvântul „Agenție” la forma gramaticală corespunzătoare.
7.	La art. 9 alin. (4), (5) subliniem că, într-o enumerare de referințe, denumirea elementului structural nu se repetă (observație valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).	Se acceptă, Textul proiectului de lege a fost revizuit și ajustat conform recomandării Ministerului Justiției.
8.	La art. 13 alin. (4), se va exclude cuvântul „calendaristice” ca fiind inutil, aceasta reprezentând regula generală de calculare a termenului. În actele normative se specifică tipul perioadei doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se calculează diferit decât cel general (de exemplu, zile lucrătoare). În caz contrar, se creează incertitudine în privința celorlalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice (a se vedea art. 9 alin. (6)). Observația dată se referă inclusiv pentru art. 20 alin. (13), art. 21 alin. (1) lit. g), art. 38 alin. (9), art. 62 alin. (7) lit. d), art. 68 alin. (12), art. 72 alin. (2), (3) și (12), art. 115 alin. (8), art. 121 alin. (2).	Se acceptă, Textul proiectului de lege a fost revizuit și ajustat conform recomandării Ministerului Justiției. Respectiv, articolul 13, alin. (4), articolul 20, alin. (13), articolul 21, alin. (1), lit. g), articolul 38, alin. (9), articolul 62, alin. (7), lit. d), articolul 68, alin. (12), articolul 72, alin. (2), alin. (3) și (12), articolul 115, alin. (8) și articolul 121, alin. (2) au fost modificate în sensul excluderii cuvântului „calendaristice”.
9.	La art. 18 alin. (1) tipurile de licențe se vor corela cu Nomenclatorul actelor permissive eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător, aprobat prin Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Potrivit art. 4 alin. (2) și (3) din Legea nr. 160/2011 autoritățile emitente sunt în drept, în limita atribuțiilor prevăzute de lege, să solicite/să elibereze și să invoce persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător și/sau angajaților acestora doar actele permissive stabilite în Nomenclatorul actelor permissive, expus în anexa nr.1. Un act permisiv poate fi invocat	Se acceptă, Proiectul de modificare a unor acte normative, inclusiv a Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, este în curs de elaborare și va fi supus în timpul apropiat consultărilor cu toate părțile interesate.

	și/sau aplicat doar după includerea sa în Nomenclatorul actelor permise și în portalul guvernamental unic al serviciilor publice.	
10.	La art. 19 alin. (2) se va revedea textul „principiul stabilit la alin. (1)”, deoarece la alin. (1) este stabilită o interdicție. Propunem să se excludă cuvintele „principiul stabilit la”.	Se acceptă.
11.	La art. 20 alin. (13) propunem substituirea termenului „declarație” cu termenul „cerere” ca fiind mai potrivit în context. Mai mult, termenul „cerere” este utilizat și la alin. (11) din același articol. Aceeași propunere o formulăm și în privința art. 23 alin. (10).	Se acceptă parțial, În conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător solicitanții pot depune cerere privind eliberarea licenței sau o declarație pe proprie răspundere privind eliberarea unei licențe. În context, în cadrul procedurii de licențiere curente, ANRE solicit titularilor de licență depunerea unei declarații. Totodată, pentru a se exclude echivocul în interpretare, la articolul 20 alin. (11), cuvântul „cererea” a fost substituit cu cuvântul „solicitarea”.
12.	La art. 30 alin. (7), în prima propoziție, cuvintele „și pe cea a Secretariatului Comunității Energetice” se va substitui cu cuvintele „și pe cel al Secretariatului Comunității Energetice”.	Se acceptă.
13.	Denumirea art. 34 „Proprietatea instalațiilor de stocare a energiei de către operatorul sistemului de transport” se va revedea în raport cu conținutul acestuia, în care nu se precizează cu ce titlu operatorul sistemului de transport poate deține, dezvolta, administra sau exploata instalații de stocare a energiei.	Se acceptă, În denumirea articolului 34 cuvântul „proprietatea” se substituie cu cuvântul „deținerea”.
14.	Totodată, la art. 34 alin. (2), este necesară revizuirea exprimării „printr-o hotărâre dedicată”, întrucât nu este corectă nici din punct de vedere gramatical și nici din punct de vedere juridic. Observația dată este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect.	Se acceptă, La articolul 34, alin. (2) cuvintele „printr-o hotărâre dedicată” se substituie cu cuvintele „prin hotărâre dedicată”, iar cuvintele „printr-o hotărâre dedicată aprobată în acest sens” se substituie cu cuvintele „prin hotărâre aprobată în acest sens”.
15.	La art. 42 alin. (6), pentru o exprimare adecvată stilului normativ, ar trebui revăzută sintagma „cu contribuția Agenției”, aceasta putând fi înlocuită, de exemplu, cu sintagma „cu suportul Agenției”. Observația în cauză este valabilă și pentru art. 49 alin. (3). Concomitent, pentru claritatea normei, urmează a fi precizate sintagmele „în cooperare cu Agenția” (art. 43 alin. (1)) și „în strânsă cooperare cu Agenția” (art. 51 alin. (2), art. 59 alin. (9)).	Se acceptă, Totodată, modificare similară a fost făcută și la articolul 126, alin. (15).
16.	La art. 73 alin. (3), textul „alin. (4) – (5)” va fi substituit cu textul „alin. (4) și (5)”, or, cratima se utilizează la enumerarea a mai mult de două elemente structurale.	Se acceptă.
17.	La art. 74 alin. (6), semnalăm că norma expusă stabilește dispoziții tranzitorii care trebuie să asigure, pe o perioadă determinată (până la 31 decembrie 2030), menținerea unor situații juridice născute în temeiul vechilor reglementări.	Nu se acceptă, Este necesar de menținut prevederile alin. (6) și (7) în articolul 74 pentru a asigura coerența cadrului normativ aferent condițiilor în care se admite dispecerizarea prioritară a diferitelor surse de energie electrică. A se menționa, că Proiectul legii prevede ca principiu general faptul că dispecerizarea centralelor

	Astfel, sugerăm includerea respectivei norme în art. 150 (observație valabilă pentru toate situațiile similare din proiect).	electrice și a instalațiilor de consum dispecerizabil trebuie să se facă în condiții nediscriminatorii, transparente și trebuie să se bazeze pe mecanisme de piață. Alin. (2) – (8) stabilesc situațiile specifice în care se admite dispecerizarea prioritară, cu titlu de excepție și pe perioadă limitată de timp, precum și cerințele ce trebuie respectate în acest caz.
18.	La art. 77 alin. (7), pentru o exprimare corectă în context, adverbul „odată” (care indică un moment nedeterminat) se va substitui cu expresia „o dată” (folosită cu referire la frecvență).	Se acceptă.
19.	La art. 136 alin. (2), art. 137 alin. (3) se va exclude acronimul „etc.”, semnificația acestuia fiind periculoasă sub aspect de interpretare extensivă.	Se acceptă.
20.	La art. 149 „Dispoziții finale”: la alin. (1) se va indica cu exactitate când urmează să intre în vigoare prezenta lege (fie la data publicării, fie la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării);	Se acceptă, Articolul 149, alin. (1) a fost modificat în sensul specificării faptului că noua Lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.
21.	la alin. (3), pentru rigoare normativă, cuprinsul lit. a) se va reda după cum urmează: „va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege”;	Se acceptă.
22.	la alin. (4) - (8) și (10) se stabilesc reglementările privind obligația Agenției de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile și de a realiza procedurile necesare executării, deci, acestea vor fi expuse într-un alineat structurat în dispoziții, fără a se nominaliza de fiecare dată Agenția;	Se acceptă, La articolul 149, alin. (4) – (8) și (10) se comasează și se expun ca două alineate, după cum urmează: „(4) Agenția, a) va modifica, în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Regulamentul privind racordarea pentru a asigura corespunderea acestuia cu prevederile prezentei legi, inclusiv cu prevederile articolelor 71 – 73; b) va revizui și ajusta, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, metodologia de calculare a tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport, ținând cont inclusiv de funcțiile și obligațiile noi stabilite prin prezenta lege în sarcina operatorului sistemului de transport; c) va implementa, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, instrumentul de comparare prevăzut la articolul 113; d) va revizui și ajusta, în termen de cel mult 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Regulile pieței energiei electrice; e) va elabora și aproba, în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, hotărârea prevăzută la articolul 77, alin. (3). f) sub rezerva prevederilor de la lit. a) – e), va aduce actele sale normative de reglementare în conformitate cu prezenta lege, precum și va elabora, publica și pune în aplicare noile acte normative de reglementare prevăzute de prezenta lege, în termen de cel mult 24 de luni de la intrarea în vigoare a legii. (5) În termen de cel mult 6 luni de la aprobarea de către Agenție a hotărârii prevăzute la alin. (4), lit. e), operatorii de sistem vor efectua și prezenta Agenției prima evaluare cost-beneficiu a implementării sistemelor de măsurare inteligente în conformitate cu cerințele stabilite în articolul 77.”

	23.	alin. (9), reprezintă o normă tranzitorie și urmează a fi plasată în art. 150.	Se acceptă, Prevederea de la articolul 149, alin. (9) a fost transferată la finalul articolului 150.
	24.	La art. 150 „Dispoziții tranzitorii”: la alin. (11) urmează a fi revizuit textul „până la 1 ianuarie 2025”, deoarece această dată este deja depășită;	Se acceptă, Alin. (11) din articolul 150 va avea următorul cuprins: „(11) Rapoartele prevăzute la articolul 109 alin. (10) se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și se prezintă Secretariatului Comunității Energetice în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi și ulterior până la 1 ianuarie 2028.”.
	25.	Cu referire la normele de derogare, atragem atenția că derogarea, ca procedeu, reprezintă o excepție de la dispozițiile unui act normativ, care poate fi prevăzută în cuprinsul acestuia într-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. Datorită caracterului său, derogarea este, de regulă, expresă și este de strictă aplicare și nu poate fi extinsă prin interpretare (observația dată este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare din cuprinsul proiectului).	Se acceptă.
	26.	În tot textul proiectului, în cazurile enumerării elementelor structurale, cuvântul „articolul” se va scrie cu minusculă.	Se acceptă, Textul a fost redactat conform recomandării Ministerului Justiției.
Centrul de Armonizare a Legislației (Nr. 31/02-126-3939 din 08.04.2025)	1.	Menționăm că, proiectul național a asigurat transpunerea parțială a actelor juridice UE în versiunile adaptate și aprobate prin Deciziile Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10IMG-EnC din 29 noiembrie 2018, nr. 2021/13/MC-EnC din 30 noiembrie 2021 și nr. 2022/03/MC-EnC din 15 decembrie 2022, care nu încorporează ultimele modificări introduse la actele UE examinate. În context, în rezultatul definitivării proiectului actului normativ național, ținând cont de prevederile art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea, clauza de armonizare urmează a fi actualizată și expusă după cum urmează: <i>„Prezenta lege transpune parțial: Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei (UE) 2012/27, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 02019L0944), în varianta adaptată și aprobată prin Deciziile Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/13/MC-EnC și nr. 2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2024/1711. Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 14 iunie 2019 (CELEX: 02019R0943), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al</i>	Se acceptă, Textul a fost redactat conform propunerii Centrului de armonizare a legislației.

		<i>Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1747. Regulamentul (UE) 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011 (CELEX: 02011R1227), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10/MC-EnC.</i> <i>Articolul 2, pct. 23, articolele 4 – 6, articolul 9, precum și articolele 32, 33 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 197 din 25 iulie 2015 (CELEX: 02015R1222), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/03/MC-EnC, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/280.”</i>	
	2.	În rezultat, constatăm că Proiectul asigură transpunerea parțială a dispozițiilor Directivei (UE) 2019/944, Regulamentului (UE) 2019/943, Regulamentului (UE) 2015/1222 și cele ale Regulamentului (UE) 1227/2011 conform expertizei de compatibilitate expuse supra.	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție (Scrisoarea nr. 06/2/6134 din 10.04.2025)	1.	Obiecție generală la normele art. 29, 30, 32, 34, 35, 38, 39, 41, 44, 62, 63, 68, 80, 90, 92, 95, 101, 102, 103, 119, 123 din Proiectul legii. Obiecții: Proiectul conține norme care instituie acordarea unor drepturi Agenției după formula „a putea”, „este în drept” și alte texte care pot fi interpretabile în dependență de context. Astfel, normele respective acordă competențe/drepturi care pot fi exercitate în dependență de caz. Or, aceste formulări și texte pot duce la confuzii și la diferențe de interpretare a sensului și a acțiunii autorității publice. Fiind instituit un drept, entitatea publică poate abuza de acesta și aplica norma diferit în aceleași situații juridice, în dependență de interes și scop. În aceste condiții, în una și aceeași situație juridică identică entitatea publică va putea lua decizii în mod unilateral diferite.	Se acceptă, Proiectul legii a fost revizuit prin prisma propunerii CNA. Respectiv, art. 12, alin. (3), art. 20, alin. (10), 24, alin. (3), 29, alin. (4), 30, alin. (8), art. 32, alin. (1) și (5), art. 38, alin. (3) și (7), art. 39, alin. (7), art. 41, alin. (4), art. 48, alin. (1), art. 61, alin. (6), art. 62, alin. (4), art. 68, alin. (10), art. 69, alin. (8), art. 70, alin. (1), art. 73, alin. (2), art. 79, alin. (1) și (3), art. 80, alin. (2), art. 81, alin. (6), art. 93, alin. (6), art. 95, alin. (3), art. 101, alin. (2), art. 102, alin. (1), art. 103, alin. (4) și (7), art. 114, alin. (3), art. 115, alin. (3), art. 117, alin. (10), art. 119, alin. (3), art. 145, alin. (3), art. 147, alin. (1), lit. d) au fost modificate în sensul excluderii dreptului de a decide modul de aplicare al acestora.

	În opinia noastră, normele care conțin reglementări după astfel de formule creează câmp coruptibil lăsând la discreția autorității interpretarea normei de drept prin exercitarea sau neexercitarea dreptului instituit de normă. Considerăm că odată ce sunt întrunite anumite condiții prestabilite, autoritatea publică urmează să aplice norma uniform și fără a lăsa loc de interpretări discreționare a acesteia, astfel având o obligație de conformare și executare a normei legale. În acest sens, considerăm că nu toate normele examinate în recomandare urmează a fi modificate prin stabilirea unei obligații de conformare Agenției, însă, ținând cont de scopul reglementării, în special, normele ce se referă la întrunirea anumitor condiții de către solicitant, norme care se referă la întreprinderea unor acțiuni evident necesare de către Agenție, acestea urmează să fie modificate prin instituirea obligației Agenției de conformare și acționare în modul reglementat de normă. Recomandări: Propunem autorului reexaminarea întregului conținut al proiectului prin care se instituie drepturi Agenției și reexaminarea situațiilor în care Agenția urmează să fie obligată să aplice norma, excluzând dreptul de a decide modul de aplicare a acesteia.	
2.	Articolul 24 din Proiect - Reorganizarea întreprinderilor electroenergetice – Obiecții: Norma articolului 24 reglementează modul de reorganizare a întreprinderilor electroenergetice. La alin. (1) nu este clar care sunt „informațiile relevante solicitate de Agenție”. La alin. (2) nu este clar în baza cărui act Agenția urmează să stabilească termenele pentru ca operatorul să înlăture încălcările constatate. La alin. (3) nu este clar de ce norma acordă un drept și nu atribuie o obligație Agenției de a iniția procedura de retragere a licenței în cazul în care operatorul sistemului de transport/operatorul sistemului de distribuție nu reușește să înlăture acele încălcări în termenele stabilite de Agenție.	Se acceptă, Prevederile de la art. 24, alin. (1), (2) și (3) au fost ajustate conform recomandărilor.

	În opinia noastră, aspectele menționate <i>supra</i> vor institui o procedură administrativă confuză privind modul de reorganizare a întreprinderilor electroenergetice. Totodată, menționăm că normele nu fac referință la existența cadrului legal subsecvent legii, adică norme aprobate la nivelul Agenției sau prin hotărâre de Guvern care ar stabili transparent condițiile, drepturile și obligațiile părților în procedura de reorganizare a întreprinderilor electroenergetice. Recomandări: Propunem reexaminarea normelor prin stabilirea unui cadru legal subsecvent legii care să stabilească transparent condițiile, drepturile și obligațiile atât ale Agenției, cât și ale operatorului sistemului de transport/operatorului sistemului de distribuție în cazul reorganizării întreprinderilor electroenergetice.	
3.	Articolul 108, 114 și 115 în corelare cu art. 17 din Proiectul legii - Obiectii: Norma articolului 108 alin. (10) acordă dreptul Agenției de a stabili obligații de serviciu public, care se impun printr-o hotărâre separată a Agenției, după consultarea prealabilă cu Secretariatul Comunității Energetice. Norma articolului 114 alin. (2) stabilește dreptul Agenției de a impune obligația de serviciu public de prestare a serviciului universal printr-o hotărâre adoptată în condițiile art. 17 și ale Regulamentului privind impunerea obligațiilor de serviciu public, aprobat de Agenție. Norma articolului 115 alin. (2), la fel, stabilește dreptul Agenției de a impune obligația de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune printr-o hotărâre adoptată în condițiile art. 17 și ale Regulamentului privind impunerea obligațiilor de serviciu public, aprobat de Agenție. Norma art. 108 nu face referință la art. 17 din lege și la Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, aprobat de Agenție, iar normele art. 114 și 115 nu fac referință la obligativitatea consultării prealabile cu Secretariatul Comunității Energetice. Totodată, articolul 17 din proiectul legii, care reglementează la general obligațiile de serviciu public, stabilește atât dreptul Agenției, cât și dreptul Guvernului de a impune obligații de	Se acceptă parțial, La articolul 108, alin. (10) ultima frază va avea următorul cuprins: „Acest tip de obligații de serviciu public se impune printr-o hotărâre separată a Agenției, adoptată în temeiul prevederilor articolului 17, după consultarea prealabilă cu Secretariatul Comunității Energetice.”. Cu titlu de informare, articolul 17 din Proiectul legii stabilește principiile de bază ce trebuie aplicate la impunerea obligațiilor de serviciu public, astfel cum este reglementat și în articolul 9 din Directiva UE nr. 944/2019. A se menționa că în funcție de natura obligației de serviciu public, aceasta poate fi impusă de Guvern atunci când decizia respectivă ține de implementarea politicilor de stat în sectorul electroenergetic, sau de ANRE pe subiecte ce țin de reglementarea sectorului electroenergetic. Norma de la articolul 108, alin. (10) reglementează cazul specific al impunerii obligațiilor de serviciu public menite să stimuleze concurența și să asigure funcționarea piețelor de energie electrică. Și dat fiind impactul hotărârilor de impunere a obligațiilor de serviciu public menționate, se impune în sarcina ANRE obligația consultării în prealabil a Secretariatului Comunității Energetice. Articolele 114 și 115 reglementează cazul specific al impunerii obligațiilor de serviciu public privind serviciul universal și furnizarea de ultimă opțiune. Obligațiile respective urmează să fie impuse cu respectarea cerințelor generale prevăzute la articolul 17, dar acestea implică necesitatea stabilirii de cerințe suplimentare atât cu privire la impunerea obligațiilor de serviciu public privind serviciul universal și furnizarea de ultimă opțiune (a se vedea art. 114, alin. (2) și alin. (3) și art. 115, alin. (2) și alin. (3)), precum și cu privire la desfășurarea acestora. Regulamentul aprobat de ANRE la care se face referire în raportul de expertiză, a fost aprobat pentru asigurarea implementării Articolelor 114, alin. (2) și 115, alin. (2).

	serviciu public. Totuși, normele de la articolele 108, 114 și 115 nu fac referință și la acest aspect. Ambiguitatea administrativă, în opinia noastră, constă în faptul necunoașterii condițiilor în care vor acționa Guvernul și Agenția în vederea instituirii obligațiilor de serviciu public, precum și a confuziilor de reglementare analizate mai sus în conținutul normelor art. 108, 114 și 115. Recomandări: Propunem autorului excluderea neconformităților identificate.	
4.	Articolul 146 alin. (3) și articolul 148 alin. (1), (2) și (3) din Proiectul legii – Obiecții: Prevederile stabilesc sancțiuni financiare pentru încălcarea normelor în sectorul electroenergetic și privind integritatea și transparența pieței de energie electrică. Considerăm că unele norme stabilesc marje discreționare de a decide cuantumul sancțiunilor ce urmează a fi aplicate. Astfel, pe de când normele de la alin. (1) și alin. (4) al art. 146 stabilesc limita minimă și maximă a sancțiunilor ce pot fi aplicate - în mărime de la 0,5 procente la 5 procente din cifra de afaceri și, respectiv, de la 5 procente până la 10 procente din cifra de afaceri, atunci normele statuate la alin. (3) al art. 146 și normele de la art. 148 alin. (1) - (3) stabilesc doar limita minimă a sancțiunilor ce urmează a fi aplicate de către Agenție. În aceste condiții, se poate interpreta că normele nu stabilesc o limită maximă a cuantumului sancțiunilor financiare ce pot fi aplicate de către Agenție, ceea ce crește riscul aplicării nomei în dependență de interes și scop. Inexistența și nestabilirea unei limite maxime a cuantumului sancțiunilor financiare va permite aplicarea normelor prin stabilirea acestor limite în dependență de interes și scop, ceea ce poate crește comiterea manifestărilor de corupție în determinarea de către Agenție a limitei maxime a sancțiunilor financiare ce urmează a fi aplicate. Recomandări: Propunem autorului stabilirea cuantumului maxim al sancțiunilor financiare pe care Agenția le va putea aplica în cazul încălcării legislației în sectorul electroenergetic, precum	Se acceptă, Prevederile de la art. 146, alin. (3) și de la art. 148, alin. (1) – alin. (3) au fost modificate în sensul stabilirii limitei maxime a sancțiunilor financiare ce pot fi aplicate de ANRE.

		și a normelor care reglementează integritatea și transparența pieței de energie electrică.	
	5.	Prin Proiect se propune aprobarea unei noi redacții a legii cu privire la energia electrică. Potrivit articolului 1 din Proiectul legii – (1) Scopul prezentei legi este instituirea unui cadru normativ general privind organizarea, reglementarea, asigurarea funcționării eficiente și monitorizării sectorului electroenergetic destinate să aprovizioneze consumatorii cu energie electrică în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență, pentru a furniza stimulente investiționale adecvate privind producerea energiei electrice și dezvoltarea rețelelor electrice, în special pentru a încuraja investițiile pe termen lung într-un sistem electroenergetic decarbonizat și durabil, precum și pentru a contribui la realizarea altor obiective ale politicii de stat în domeniul energiei. (2) Prezenta lege are ca obiectiv crearea unei piețe integrate de energie electrică, care este competitivă, axată pe consumator, flexibilă, echitabilă și transparentă. Legea stabilește principiile fundamentale pentru funcționarea eficientă a unei pieței integrate de energie electrică, care asigură accesul nediscriminatoriu la piață al tuturor furnizorilor de resurse și consumatorilor, abilitază consumatorii, asigură competitivitatea și consumul dispecerizabil, stocarea energiei și eficiența energetică, facilitează agregarea cererii și a ofertei distribuite de energie electrică, precum și care permite integrarea pieței energiei electrice și integrarea sectorială, precum și remunerarea pentru energia electrică produsă din surse regenerabile în baza mecanismelor de piață. (3) Legea urmărește să asigure prețuri și costuri ale energiei electrice accesibile și transparente pentru consumatori, un grad ridicat de securitate a aprovizionării cu energie electrică și o tranziție lină către un sistem energetic durabil, cu emisii reduse de dioxid de carbon. Aceasta stabilește norme esențiale privind: protecția și abilitarea consumatorilor, noi forme de participare a consumatorilor, inclusiv prin intermediul consumului dispecerizabil, accesul deschis la piața integrată, accesul terților la infrastructura de transport și de distribuție a energiei electrice, cerințele în materie de separare, maximizarea și utilizarea eficientă a capacității transfrontaliere, echilibrarea eficientă, instrumentele de	Se acceptă, Recomandările din Raportul de expertiză anticorupție, au fost luate în considerare la definitivarea Proiectului de lege. A se vedea explicațiile de mai sus.

	acoperire pe termen lung a cererii bazate pe mecanisme de piață, sarcinile și obligațiile operatorilor de sistem, ale operatorilor pieței, ale operatorilor delegați și ale participanților la piață, securitatea aprovizionării cu energie electrică, competența și domeniul de activitate al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, precum și cooperarea regională și pan-europeană a părților interesate. În Proiect au fost atestate norme care induc confuzie în stabilirea procedurilor de exercitare a unor atribuții/drepturi/obligații ale subiecților responsabili de implementarea normelor proiectului. Astfel, în conținutul proiectului au fost identificate norme care stabilesc proceduri administrative confuze și ambigui privind: - instituirea unor atribuții/drepturi după formula „a putea”, „a fi în drept” și altele; - reorganizarea întreprinderilor electroenergetice (art. 24 din proiectul legii); - instituirea obligației de serviciu public (art. 17, 108, 114 și 115 din proiectul legii); - stabilirea sancțiunilor financiare în condițiile art. 145 și 148 din proiectul legii. Analiza acestor aspecte este efectuată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție. În final, recomandăm autorului reexaminarea proiectului prin prisma prezentului raport de expertiză anticorupție și eliminarea factorilor și a riscurilor de corupție identificați.	